المطالب بانواع الوسائل اعنة الحمد يفهم بها يهزون ويفرحون والهوى روضة تونع فيها نجباء
المشتغلين واحسن حديقة تهتز بها خواطر المتعلمين هو مجموعة كانت مشتملة على متفرقات
الفوائد ومحتوية على مختلفات القواعد كان كتاب مشكلات العلوم من تاليف الوالد الماجد
العلامة شكر الله مساعيه الجميلة محتوياً على عقائد مسائل لم يسمح بمثلها الافكار ومشتملاً
على حل مشكلات لم يصل اليها ايدي الافكار من اخبار وايات والغاز ومعميات
وامثال وابيات وعبارات ومغالطات واسولة حسنة ومسائل عقلية ونقلية و
فوائد عجيبة ودقايق غريبة لكنه طاب ثراه اقتصر فيه على حل المشكلات واختصر الكلام
بشرح المعضلات وكان خاليا عما يميل اليه كثير من الطباع المنزجرة عن التدبر لكثرة الاشتغال
عاريا عما يرغب اليه القرائح العاجزة عن التدبر في المعضلات لملمتها بالتفكر من الكلال
من حكايات شائقة وابيات رائقة ومطايبات رائقة ولطايف ومكالمات وظرائف وقواعد كلية
وفوائد جزئية واثار الباحثين واخبار الغابرين فخطر ببالي ان اجمع كتابا يحتوي على كثير مما ذكر ويشتمل
على جم غفير مما سطر واجعله كالتابع لهذا الكتاب فشرعت في تلفيق هذه المجموعة متوكلا
على الله الوهاب ولم اذكر فيه شيئا مما كان في الكتاب المذكور رمزا مذكورا بل اقتصرت فيه على ما
لم يكن فيه مسطورا فارتع يا اخي في حدائقها واقتبس انوار الحكمة من شارقها فتحظى على
سوانح بديعة لم يسمح بمثلها الافكار وكلمات عجيبة تشتاق النفوس [illegible] نوادر وابيات شتى
ابعد من تلك الزلال واشعار انيقة تحكي ايام الوصال وقصص ينفسح بها المدارك عن ضيقها
الخاطر وحكايات تقربها اعين النواظر ولطائف تسر الخاطر الحزين ومطايبات اصفى
من الماء المعين ونوادر افكار تتحرك لها الطباع وفوائد ابكار يهش لها الاسماع
ومعضلات لم يكشف عن وجهها النقاب خفايا مباحث تقنب الى الان في الحجاب واثار

۲۹۷/۵۸
م ۳۷۹ ن
۱۳۰۸
پانچ شد
معاونت هماهنگی - اداره مخطوطات
(شناسنامه چاپ سنگی)
نام کتاب: مشکلات العلوم ۱۱۲۸، ۱۲۰۹ ق
مؤلف: نراقی، مهدی بن ابی ذر
مترجم/ شارح/ مصحح:
زبان: عربی
موضوع: مجموعه ها / فقه امامیه
سال چاپ: ۱۳۰۸ ق
محل چاپ:
تاریخ کتابت: ۱۳۰۸ ق
کاتب: حسن بن کاظم
شماره صفحه: ۴۱۱
طول: ۲۰/۷ عرض: ۱۵/۵
شماره عمومی: ۲۵۷۸۵
کتابخانه/ بخش:
وقفی/ خریداری: محمدی سپاهانی
تاریخ: ۱۳۷۵
مصور ☐ درسی ☐ گراوری ☐ افست ☐
ملاحظات:

اهداء ... کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

عظماء السلف واحبا علماء الخلف وسمّيتها بالخزائن ولما كان بعض ما يذكر فيها من الامور المحزونة
والمطالب التى كنت عليها مصنوناً فوق المطالب فى مطاوى الكتاب لم اجمع ما يتعلق بمقصد
واحد فى مقام واحد حتى لا يحصل تمام المطلوب الا بعد الاتعاب فاتخذها يا حبيبى ومتبوعها
رفيقين لسفرك وجليسين لحضرك صاحبين لخلوتك انيسين لوحشتك ولا تنسنى من الدعا
وهو سامع الدعوات وموضع الرجا احاديث قال سيد البشر والشفيع يوم المحشر عليه
صلوات الله الملك الاكبر طوبى لمن انفق ما اكتسبه فى غير معصيته وجالس اهل الفقه والحكمة
وخالف اهل الذل والمسكنة طوبى لمن ذلت نفسه وحسنت خليقته وصلحت سريرته وعزل
عن الناس شره وطوبى لمن انفق الفضل من ماله وامسك الفضل من قوله قاعدة ذكر الشيخ
البهائى فى خلاصة الحساب اذا اردت مضروب عدد فى نفسه وفى جميع ما تحته من الاعداد فزد
عليه واحداً واضرب المجموع فى مربع العدد فنصف الحاصل هو المطلوب ولا يخفى ان
هذه القاعدة مختصة بما اذا اردت مضروب العدد فى نفسه وفى جميع ما تحته حتى ينتهى
الى الواحد ولا يجرى فيما لم يكن منتهياً الى الواحد كما اذا اردت مضروب العشرة فى نفسه
وفى جميع ما تحته الى الخمسة وقد خطر ببالى فى ليلة الاثنين وعشرين من شهر صفر المظفر
سنة ... قاعدة اسهل مما ذكره الشيخ جارية فى مضروب العدد فى نفسه وفى كل ما تحته من
الاعداد التى تحته سواء كانت منتهية الى الواحد او لا وهى انه تجمع عن العدد المنتهى اليه سواء
كان واحداً او غيره الى هذا العدد وتضرب المجموع فى هذا العدد فالحاصل هو المطلوب فى المثال
المذكور وهو التسعة محفوض الشيخ ضربنا الخمسة والاربعين فى العشرة حصل ... وهو
معما باسم على چه نام او کند در صوامع ملکوت نقد مرتبه هر یک فى جا ملبند شوند
یعنى هر یک از حروف جا کرد او جیم والف است بعکس مرتبه خود ترقى کنند یعنى ان

کتابخانه قدس مشهد
شماره ۱۳۵۴۹۴
تاریخ ۷۵

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

احاد بعشرات رو ندیس را عین صد شود وجیم لام والف با وان جمع مجموع اسم علی حاصل
میشود حکایة قال الاصمعى دخلت البادية بدوية معى كيس فيها دنانير فاودعته امرأة من
الاعرابية فلما طلبته انكرته فقدمتها الى شيخ منهم فاقامت على انكارها فقال الشيخ
العرب قيل علمت انه ليس عليها اليمين وانى كنت اعلم انها لا تنكل من اليمين فقلت انها
الشيخ كانك ما سمعت قوله نعم ولا تقبل لسانه هيهنا ولو حلفت برب العالمين
فقال صدقت ايها الرجل فهددتها فاقرت ورددت الى مالى ثم التفت الشيخ الى وقال
فى اى سورة تلك الاية فقلت فى قوله نعم الا هى تصبحك فاصبحنا ولا تبقى خمور الاندرينا
فقال الشيخ سبحان الله لقد كنت اظن انه انا فتحنا لك فتحاً مبيناً حافظ شاه کان
سخن مدعیان نشنوی شرحى از مطلع خون سیاوشش باد میشوند شد كمراد خود
از شاه نوکان قوة عاقله ملکیتیه باشد وان مدعیان قوای بهیمیه وسبعیه وشیطانیه وغضبیه
وو همیه باشد که جنود شیطانند ومراد از سیاوش نفس ناطقه قدسیه باشد که تنها
بیکس است از وطن اصلیه خود دور افتاده واز مصاحبت ابنا وهم جنسان خود که ارواح
مجرده وعقول مقدسه مجرده هستند باز مانده وبغربت کرفتار شده وخلاصه معنی آنکه
عقل که پادشاه مملکت بدنست قطع نظر خود را از دست داده وبغربت لصوص قوای
بهیمیه وسبعیه وشیطانیه که بمنزله مدعیانند مغرور شده ویا عن هل کن نفس قدسیه
کرد که ربما یخامر ظنها مضبوط الطبیعة رحمک الله وفقک مسئلة ریاضیة
اى مربعين يكون التفاضل بينهما زائداً على مضروب مجموع جذريهما فى تفاضلهما
بواحد هذا مما يتحير به المدعون للتكلف فى علم الحساب فان الماهر فى الفن اذ انظر
فى لوازم المسئلة عنه يعلم استحالته لوجوب مساواة التفاضل بين كل مربعين

لمضروب مجموع حديهما في تفاضلهما **مطايبة** نقل الراغب في المحاضرات
قال كان بعض امراء بغداد يقال له كونكين اصابه قولنج وامره الطبيب بالحقنة
فقال وما الحقنة فوصفها الى ان قال توضع الانبوبة في الاست فاستفحش ذلك واوجع
الامير وظهرت آثار الغضب في وجهه فقال في استي مخالف الطبيب فقال في استي ايها
الامير **فائدة عظيمة** اعلم ان لتخفيف المصائب وتسهيل الشدائد اسبابا اذا فكر
جزما وصادف عزما هونت وقعها وقللت تأثيرها فمنها اشعار النفس بما تعلمه من حلول
الفناء والمصير الى الانقضاء وليس للدنيا حال تدوم ولا للمخلوق بقاء معلوم ومنها
ان يستشعر ان في كل يوم يمر منها اشطر همه تنقضي منها جانب خفي ينجلي وانت عنها غافل ونعم ما قال من الهموم
الشاعر تسل عن الهموم فليس شيء يقيم فما همومك بالمقيمة لعل الله ينظر بعد هذا
اليك بنظرة منه رحيمة ومنها ان تعلم ان ما وقى في الرزايا والبلايا ما هو اعظم من بليته
واشد من بليته ومنها ان تعلم ان طوارق الانسان من دلايل فضله ومحنه من شواهد نبله
ومنها ان يستشعر بانه يعتاض من الارتياض بنوائب دهره والارتياض بمصائب عصره
صلابة عود واستقامة عمود وتجارب لا يصح معها رخاء وثباتا لا يتزلزل بعده بكل
شدة ومنها التاسي بالانبياء والاولياء والسلف الصالحين فانه لم يخل احد منهم مدة
عمره عن تواتر البلايا وتراكم الرزايا ومنها بازاء كل مصيبة محو سيئة او دفع درجة وغفران
ذنب ومنها ان يستشعر نفسه بانه قد علم بالتجربة ودلت الاخبار وكلمات الاخيار على ان بعد
كل مصيبة فرجا وسرورا وعقيب كل شدة بهجة وراحة كما قال الشاعر در نوميدى بسى اميدهاست
پايان شب سيه سفيد است ومنها ان يستشعر بان هذه المصيبة نزلت به من خالقه وبارئه
الذي هو عدل الحكيم الرؤف الرحيم ولا يصدر عنه بالنسبة الى مخلوقه الا ما هو خير له عاجلا

الامر ان غفلة عما عن ادراك خيريته ومنها ان يعلم ان الصبر والرضا في كل مصيبة
يوجب اجرا جزيلا وثوابا كثيرا لا سيما اذا حصل البلاء للعقول والافهام ومنها ان يستشعر
بانه لولا صبره ورضاه فاتى امر يفعل **فائدة** سنحت بخاطري القاصر اذا اردت مضروب
عدد في نفسه وفي جميع ما فوقه الى اي عدد تريد فاجمع هذا العدد الى المنتهي واضرب المجموع
في هذا العدد فالحاصل هو المطلوب مثلا اذا اردنا ان نضرب الخمسة في نفسها وفي جميع ما فوقها
الى العشرة فضربنا الخمسة والاربعين في الخمسة حصل ٢٢٥ ويجري هذا في ضرب كل عدد
في اعداد متعددة متصلة به او منفصلة كما لا يخفى **فائدة** يكى از شعرا در كتابى كه در علم
عروض تاليف نموده است گفته است كه هر كه سر عنقا چند نقرى در پى بگويد خواجه
توجه بچار ركن آن شخص فصيح است **مطايبة** گويند جاروبگر اين شعر را گفت
كه ببستم در خانه گاه چشم بيدارم تو ع هر كه پيدا مى‌شود از دور پندارم توئى شخصى در
آنجا حاضر بود گفت بلكه خرى پيدا شود گفت باز پندارم توئى **فائدة** سر بعد الطعام ولو
خطوة ثم بعد الحمام ولو لحظة ثم بعد الجماع ولو قطرة **قاعدة** اگر كسى انگشترى يا چيز ديگر
در يك دست بگيرد وخواهى بدانى كه در كدام دست است وى را امر كن كه از براى دستى
كه انگشتر دارد يك عدد زوج بگيرد واز براى دست خالى يك عدد فردى پس او را امر كن كه ضرب
كند عدد دست راست را در عدد زوج و حاصل را با عدد دست چپ جمع كند پس مجموع
اگر فرد باشد انگشتر در دست راست باشد واگر زوج باشد در دست چپ باشد **مسئلة**
امتحانية اي عدد اذا قسم بقسمين يكون الفضل بينهما نصف الفضل بين نصفه وبين
كل منهما وهذا مما يمتحن به المدعون للتدرب في علم الحساب والماهر يعلم استحالته لوجوب
كون الفضل بين نصفه وبين كل من القسمين **قاعدة** قد سنح لي في ضرب التسعة في العدد

المرکب شعاعدة سهلة وهی ان تضع صفرا فی یمین هذا العدد وتنقص هذا العدد من الموسو
فالحاصل هو المطلوب مثلا اردنا ضرب التسعة فی ٢٥ وضعنا صفرا فی یمینه فصار ٢٥٠
نقصنا عنه ٢٥ فصار ٢٢٥ وهو المطلوب معما باسم مسعود ذاتها هر نثار افشاند ودر
بر سر انهار شمع در بزم نو ودوش نسر بکد شته بود مراد از ذاتها نقطهای
شین شمع است ومراد از دل میم شمع است ومراد از سر دو دال ولست
وبقیه واضح است فائدة بدانکه طریق شناختن چوب ابنوس آنستکه چوب را ب
انداز دو فرو رود واگر بر آتش نهند بکداز دو بوی خوش دارد ودرختان
کسی ندیده ومنابت آن پیدا نیست آب دریا از امی آورد ومردم از او میگیرند وآن
بر دو نوع است سیاه وملمع وملمع آن بر دو نوع است یکنوع ملمع آن بر رنگ سیاهی
است زرد فام ویکنوع ملمع آن بر رنگ سرخ لاکی است وسفید نیلی فائدة فی استخراج
العدد المضمر اضمر عددین فمره ان یضرب احدهما فی ضعف الآخر وان یزید علی الحاصل
مربعی المضمرین ویسئله عن المجتمع فما کان فاطلب له جذرا والبرز اسفل ما زاد وهو
احد المضمرین فاطرحه من جذر ذلک المجذور فما بقی هو الآخر والاصل فی ذلک ان
اقلیدس قد برهن ان کل عددین ضرب احدهما فی مثل الآخر وجمع الحاصل الی مربعی العدد
یکون الحاصل مجذورا جذره مجموع العددین فتحقق تعرف التقریب مثاله اضمر ٢ و ٥ مثلا
یضرب ٢ فی ٥ فصار ١٠ ثم بان یزید علیه ٢٥ فصار ٣٥ والزاید علیه فهو احد المضمرین اطرحه من ٥
بقی ٣ فهو الآخر لاادری آتش افسر بعاز کار واز واماندهام هر هار فند خاکستر
نشینم کرده اند شجاع شمسا نفسد کناهم که بحکم از خجالت نتوانم ابستان مصنف
کاه کاران نظامی خبر داری که سیاحا افلاک چرا کرد همه کرد مرکز خاک چه میخواهند

کما ان یزید علیه ٢ فصار ٢٧ فکان الجذر من المجذور اللازم ٢٥

زین محمل کشتند چه میجویند از این منزل بربند در این محراب که معبود شما کیست
در این آمد شد مقصود شان چیست چرا این تا بنیت این منقلب ناهم کرکف
این انجم انوابنا آرام همه هستند سرگردان چو پرکار پدید آرنده وخود را خریدار
فائده بدانکه از جمله چیزها شکر رفع سرعت از الم میکند از جمله مجربات تخم الجزر را
کوبند وبا پیه بی نمک ممزوج کنند وچند نوبت بر قضیب طلا کنند بغایت نافع است کلام
لبعضهم نعم ما قال اذا اثبت لنفسک تواضعا فهو المتکبر حقا ووجهه ان التواضع
لیس الا عن رفعة فمتی اثبت لنفسک تواضعا فقد اثبت لها رفعة انت متواضع معها
فانت من المتکبرین فائدة اذا اردت ان تعرف قطر کرة مصمتة کانت او مجوفة فان کان
بحیث امکن نقلها وتحریکها فارسم علی سطح مستو خطا مستقیما وضع علی ذلک الخط
النبین من المسماة بالکونیا بحیث یکونان عمودین علی السطح واخرج الکرة من بینهما مماسة
لهما فما وقع من الخط مثل قطر الکرة وان لم یمکن تحریکها فنصب مسطرة موازیة للافق
ونعلق منها خیطین مستقلین متساویین بحیث یماسان الکرة فما بین الخطین من المسطرة
مثل قطرها وقد خطر ببالی فی حل ما یجری فیما یمکن تحریکه وما لا یمکن تحریکه

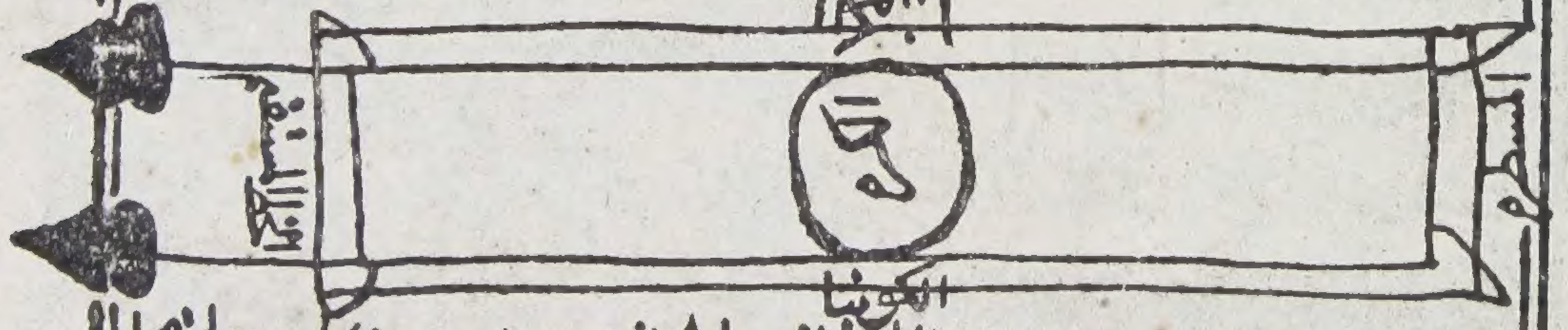

وهو ان تطوی خیطا علی عظیمة من عظامها فنقسمه الی اثنین وعشرین قسما فسبعة اقسام
منها هی مثل قطر الکرة من خرافات مسیلمة الکذاب والزارعات زرعا والحاصدات حصدا
والذاریات ذروا والطاحنات طحنا والعاجنات عجنا فالآکلات اکلا واضافا البها بعض

الطرآء والحاربات خرمآ ومنها الفيل وما ادريك ما الفيل له ذنب وبيل وخرطوم
طويل فائدة كل مربع فهو يزيد على حاصل ضرب جذر كل من المربعين اللذين هما حاشيتاه
في جذر الاخر بواحد مثلا ٩ مربع ٣ والمربعان اللذان في حاشيته ٤ و ٢ وجذر الاول ٢ وجذر الثاني
٣ وحاصل ضرب احدهما في الاخر ٦ ويزيد عليه بواحد من كلام امير المؤمنين ع اشفق
اعدائك بعرضك من ابهم مقتدا عداوتهم ومواضع مقاصدهم فائدة بدانكه مادر
جنوارا از شكم بركوهي كبير نمي بغير ازشبانكاه هيچ موضع ديكر حاصل نمي شود و
كويند غذاى او نوع مفندها ربا شد فادزهر در شهر داران كو سفند باشد ودر
شام مانند آن ميباشد كه مشكل صنوان فرق كرد و امتحان انكه ابا اصلي بيابد مصنوعي
آنكه سوزن را باتش سرخ كند و بران نهند اكر مصنوعي است چون سوزن
در آن فرو رود دود سياه از آن بر آيد واكر فادزهر اصلي ودرزرد كرد و
سوزن از ردكند بر آيد واز خواص آن آنكه چون بر كزيدكي مار طلا كنند در
حال درد ساكن شود واز مردن ايمن شود وخواص ديكر بسيار دارد فائده
طريق شناختن مهره مار آنكه چون بر جاي صفرا سياه نهند مفيد شود وچون
بر جاي اسفيد سياه شود وسفيدي نماند وآن بر دو نوع است مغني وجنو لين زبد
مار بود خاكستري وحشود كه سيار نك باشد طريق شناختن آن هانك كه
مار بسرشند بو بكري نهند ايمن باشد از اينكه آبله در چشم او بيرون آيد از مجرب
است لغز لوء لفر لغاصي بسم الله الرحمن الرحيم بعد الحمد لله الملك الاكبر والصلوة على
البشر واله شفعا يوم المحشر يقول الاذل الاحقر احمد بن محمد مهكر ابي زادان لي في الخلوة
رفيقا لنا باعز بتر النقا وفي المعضلات شفيقا سالكا مسالك الوفاق ابتسا بنفت غيبا

بتوالی

الملاك من الخاطر الحزين وجليسا يبين احكام الشرع المبين آنس من تميمه ولد
والايام ووده لا يتغير بتغير الشهور والاعوام ذخيره نافعة ليوم الحلوة ولمعه مضيئة
يوم نفع بها حجب الظلمة لا يضعف مداركه وان بلغ الى ارذل العمر اسمه ثلاثي وان كان
خماسي الحروف وهذا غريب ولو نقص عنه حرف واحد بقي حرفان وهذا عجيب لو نقص ثالثه عمن اوله
بقي آخره ولو نقص ربعه عن اخره بقي اوله لو اسقط طرفاه بقي ما يفر عنه كل احد مع
قد يطلب تسعى اشد او لا لثانيه كما الشعوري ونصف اخره ثلثه كما الطهور لو كسا
مراتب حروفه بالتنزل لحصل ذلك موضع يدخل ثانيه في الاعداد دعلا اربابي لو طرح
ثالثه وثلثان لمراتب بالترقي لعلم عدد اهم النصاب ولو اسقط اوله لسمهر الحمره
كثانيه ولو نقص ابعه لكشف البياض كاليه ومن طرح وسطه يحصل التجا الاعجما
ومن تنصيف حروفه يظهر الفوح بلا نزاع اوله يساوي عدد اقسام الثلث المتصوره
وثانيه يعادل اقسام الموجوده الممكنه ثانيه جزء لاوله ومعنا اليه جزء لاخره لو طرح
وسطه لكانت البواقي مشتركه ولو زيد على كل منها الكان الجميع متباينه نصف ثانيه
اول عدد يقع فيه التناسب ولو زيد على زبره اصغر شطريه على بيتا نه حيز اقرب
المربعات اليه ويحصل عدد ان يكون بينهما التجانب ثانيه عدد تام في الحساب واخره اول عدد
صرح بكماله الكتاب اذا نقص من اخره ربع يتلوه صاحبا موصوفا بالكمال الخصوصا
من بين الحروف بمزيد بالاحلال لو نقص عن بينا نه ثلثا اوله يساوي عدد
عظام الانسان ولو نقص عن زبره ثانيه الاثالثه قد حصل من تقسيمه عدد ان
متعادلان لو نقص ثالثه عن ثانيه بقي عدد الهيلاجات ولو زيد على ثالثه ربع
رابعه علم السنوات الكبيسات وله تفسير صغرى للعطايا ونصف ثانيه مخرج جذر اليه

٢٩٧/٥٨

كثير من الوهبانيات بعد اول بيس لانقضا البابيات وخامسه في ذلك من المتوسط الثانيه
يطابق الواجبات من الاعشار وسابقه يوافق شهور الحمل والفصال ان اسقطت ثالثه
من الاسما اللازمة لو فع بقي عدد الجمل التي لها محل من الاعراب وان نقصته من عدد
الاسما اللازمة النصب في غير التابع على المبنيات بقي عدد الجمل التي لا محل لها من اعراب المحل غاية
الاجتناب وان اضفت اليه عدد الاسما التي تنصب تارة ولا تنصب اخرى يساوي
عدد ما هو عن المتبوعية ممنوع وبالتابعية اخرى ثم ان هذا الاسم مع كونه خمسة
احرف صار ناظرا بعشرين حرفا ومنها ما هو يساوي نصف مجموع ثانيه في الوجهين هذا
من الخواص يضعف نصفه عدد شرايط القصاص امداد التضام من ضرب اوله
في اخره معلومه واوسطه لمن تضعيف بره في بيناته وزيادة ثلثه اخماس الاسم
مفهومه شبيه القوس مع الوتر له دليل وطرح نفسه اليه سبيل يضعفه يعادل القضايا
الموجهات ولو نقص عنه عدد لا يتغير في التربيعات والتكعيبات تساوي الموجوده من
الكوائن ومنها ما هو عاري عن الزيادة والنقصان معدود من حروف الزوائد بثلثه
معا لو نقص عنه ستة بقي سبعة ولو نقص عنه سبعة بقي ستة وهو نصف مجموع
حاشيتي من الاعداد ومع ذلك لو يزيد عليه ثمانية وجهين باول الافراد يعادل عدد اقسام
النظم عند الشعراء ولو زيد عليه ثلثاه تساوي العقول الطولية التي اثبتها الحكماء
ان خذت زبره فهو زوج الفرد بلا ارتياب وان عددت بيناته فهو الفرد الاول عند اهل
الحساب من بيت تضاعيف بيوت الشطرنج عن تضعيفه بعدك نصفه مع زيادة ثلثه
ظاهره واعداد الالوف المكرره فيها عن نفسه بينه باهره اركان الخطائين من تضعيف
تضعيفه معلومه والمسائل الجبريه من تنصيف ضعفه مفهومه تضعيفه يعادل المفردات

ونصفه

ونصفه الاخرى تساوي المقترنات ضعفه لعدد بيوت تقع الترد معا وثلثه الانواع
النقط قابل يضعفه عدد احلقا الذين صرح بخلافهم الكتاب مكعبه يضعفه لو يزيد على
اجزاء النبوة بواحد بلا ارتياب ثلثاه يعادل الوتيسة من اعضاء الحيوانات ولو زيد عليه
واحد ساوى ما للعين منها الطبقات ومنها ما هو لا عداد معينين ولو لم يكن لا تعد جميع
الحروف من البين وهو قطب الحروف في اولها ومادتها وهيولها ومنها ما يكون
صفحات الجفر عن نصف بعده من نقص خمسه واضعفه وبيوت الشطرنج عن زيادة ثلثه اخماسه عليه
لا تحد علامة ربعه بيته وصفا يستخرج به رمي الجمار ونصفه عدد اذا بلغ البيت التي كونه
في اللذتيا ولو نقص عنه عشره وزيد نصف ثمنه على الباقي يعلم سطح دائرة كان قطرها
اول عدد لا كسر فيه لو نسب الى محيط الدائرة ولو زيد على عشره خمسه لصار الاوان وجمع الوا
على المتمنع بينه ظاهره لو ضرب في مقاديم الاثنا ونقص ضعفه عن الحاصل ساوى ونه
مجموع المتاخر ولو ضرب في المتاخر ونقص عن الحاصل لعادل تسعه مجموع المقاديم بلا
نكير ومنها ما يعادل ارتفاع القطب في موضع يكون فيه الطلوع والغروب بالعكس وسبعة
يساوي الحروف التي تتصف بالهمس سبعة يعادل المنحوسة من المنازل ونصف سبعه
لعدد المفاصلات من الحروف معادل ثلثه منها مخبره عن المصاحبة والاجتماع وثلثه
اخرى عن التشريك والانقطاع تنفي بارعته منها الامور والاحوال العباخر يفرق بين
الاسما والافعال والاشتراط عن واحد اخر مبين واخر للاخراج موضوع معين لكل منها
ومن البواقي خواص واحول يوجب ذكرها الاطناب والملال وقد تم في سنة يعادل نصف
مجموع زبره وبيناته ومجذور نصفه ثانيه والصلوة على مؤسس اساس الشرع ومشيد مبانيه
جوني حل معمايكه بهر حرف نبندازد كوش ورنه در دلها غازجين بسبيات

لجفر ثمانية وعشرون بيتا وكان لكل بيت ثمانية وعشرون صفحة

الحروف المعادلات ما لا يمكن وصفه بما بعده في الكتابة والموصلات خلافها

فائدة قال شيخنا البهائي في الكشكول ان في ليلة الاثنين ثالث عشر من شهر رمضان المبارك
سنة الف من الهجرة يتفق قران النحسين في برج السرطان وهو يدل على وقوع فتنة عظيمة في
العالم وكثرة الهرج والمرج وانهدام العمارات العالية وحركة العساكر في الاطراف ولكن
هذه الامور لا تطول مدتها بل يتبدل الى الصلاح والانتظام سريعاً ويرتفع شأن
اكثر من وينتظم اوامر الشرع ونواهيه سيما في السنة الرابعة من هذا القران انتهى كلامه
ورفع في الخلد مقامه وقد اتفق قرانهما في هذا البرج ايضا في ليلة الاثنين ثاني شهر ذي الحجة الحرام
سنة ۱۲۱۰ الف ومائتين واحد عشر من الهجرة وقد ظهر اثاره وهو انه وقع في العشر الآخر من هذا
الشهر قتل آقا محمد خان القاجار سلطان ايران في حوالي تفليس وقد وقع بسبب قتله فتنة عظيمة
في ايران وقتل كثير من العساكر ونهبت اموالهم وحركة العساكر من الاطراف وانسد الدكاكين
بحيث لم يمكن العبور ونهبت اموال الناس كثيرا ونهب كثير من القرى واضطرب الرعايا
واطلق قطاع الطريق عنانهم في الاطراف ولكن انتظم الامر بعد مدة يسيرة ونصرت
المملكة في سنة ۱۲۱۲ الف ومائة واثني عشر بان جلس السلطان الاعظم فتحعلي شاه
قاجار خلد الله ملكه واطمئن الناس وامنت الطرق وكان له ميل ورغبة الى العلم
والعلماء وحصل رواج في احكام الشريعة **صافی** در ذکر دوای درد بی‌نهایت ما
افسوس که چاره تنهایی ما   بد عهده جمعی است که بنداشته‌اند   ابادی خویش را
ز ویرانی ما **لا ادری** گیرم که فلک همدم همراز آید   ناسازی دهر بر سر ساز آید
یاران گذشته از کجا جمع شوند   وابن عمر گذشته از کجا باز آید **باباطاهر**
یار بی بستان گل مرو باد   اگر رو باکشش هرگز مبو باد   بنه گر گل بخنده او کشاد زخش
از خون دل هرگز مشو یاد   بی تو اشکم ز مژگان تر آیه   بی تو نخل مرادم بی بر آیه   بی تو

در کنج تنهایی شود روح   نشینا تا چه بوتم بر سر آئی   **لا ادری** من المروة ان ابیت اسهل
قلقاً ابل هلا بس بدموع   بتنیت دمان الجفون من الکری   وابیت منک بلیلة عمیم
قد کنت اجزیك الصدود بمثله   لو ان قلبك کان بین ضلوعی **فائدة جلیلة**
للتجنب عن عطوفة الملوك والحکام یکتب یوم الخمیس اول الشهر الله اکبر زمره ولا حول
ولا قوة الا بالله العلی العظیم زمره ثم علقه علی هرج ادیلثه ایام فانك تطاع ولا تعصی
مادام ذلك معلقا علیك ولا تخشی من جنة ولا عقرب ولا سبع ولا شیء مما خلقه الله تعالی
وذلك من الاسرار المجربة من اکابر هذا الفن الشریف نقلته من خط والدی العلامة طاب ثراه
وهو کتب فی آخره انی نقلته من خط ملا محمد تقی المجلسی ره **فائدة** بدانکه طریق نوشتن
عقیق بخط سفید بگیر قلیا را که از انقاس که کلیاب گویند انرا در سفالی کرده و اگر آب
ندیده باشد بهتر است و آنرا در آفتاب بگذارد تا ملح انسقا شرکند و در زجاج سفالی
بسته شود بعد از آن ملح را از آن گرفته و داخل سرکه نماید هرگاه آب ک صنوبر
کف دریا و صمغ عربی را نیز داخل نماید بهتر شود و بعد از آن اصناف
کرده بر عقیق هر چه خواهند بنویسند و ما تش ملایم ببرند بنحوی که آتش باز نرسد
ونگاه کنند تا سفید شود بردارند و بهترین طریقها آتش بردن آن است که پارچه
طلق زا بر روی خاکستر بگذارند و اطراف طلق را آتش بچینند بشکل گنبد و سوراخی بگذارند
که طلق را ببینند و نگاه کنند تا نوشته عقیق سفید شود بردارند   عجز عن الحجا
آنه قال من وضع فی المصحف تمتع ببصره وخفف عنه الدنیا ولو کان کافرا **لا ادری**
ما ز اخواهی جمله حیث ما کن   خو باما کن ز بیگانان حذر کن   ما زیبا ئیم یا دما ز نیا
کن با ما بدل مبارک دل یکتا کن **لا ادری** احد بیش عقل در ایام یادشه عشق چنان

شد الهی که فرمان حاکم معزول که لا ادری تو نام نیک حاصل کن درین بازی زاهد
کردد کوی کرما هستیم نام نیک بدنامی است ابو الفقه چون غرا امانیار از دست
رفت دست نیفتادن کار وکار از دست رفت دل بلاوزادم با مبدی واه کاین
دل بسبب او از دست رفت آخر ابکل عندلیب خویش را مرهمی بگذار رخسار از دست
رفت زخم دل بلعلستم دم شام هجر آه کامروزم شمار از دست رفت منعم
ای ناصح مکن بی روی او کرمرا صبر و قرار از دست رفت پیش تا هد پرده
از رخ بو کرفت زاهد بو هنر کار از دست رفت دشنه عمر دراز از دست شد
ناسر زلف نگار از دست رفت **حکایة** روی ان الوزیر نظام الملک خرج ذات یوم
الی الصلوة فجلس قلیلا ثم التفت الی الحاضرین وقال هنا بیت شعر ابدله اول وهو
فکانتی وکانه وکانها امل و نیل حال دونهما القضا وکان فیهم مسعود بن
محمد الخجندی فقال بالی حجت رنی منکرا فبدا الوشاة فولی معرضا فتحسنه
الوزیر **لبعض الاصدقاء المعاصرین** ذکرت لیالیا سلف بجمع فتن الذکرها
شرف الدمعی واذکرنی نسیم ریاض نجد معاهد جیرة نزلوا بسلع واومض
بارق فی الجزع رهنا یترجم عن قلوب انصدع وغرد طایر بملی حدیثا یعید حدیث
ویوحی سمعی بجمع لو تعطفتم قلوب ینتم شملها بعد جمع فتوا واصلتم عقیب
هجری وجود منعمین عقیب منع **لبعض الاصدقاء** عبد تجلی فی خلال السحائب
ام ارتفعت عن وجنتیها الذوائب اشمس بدت فی الطلوع ام انها نزیل عرا لجذع ماهو
حاجب انا ناظر لقنا اطلوا ام لها سیوف لقتل العاشقین قواضب اذا ذقت منها
ام الدنیا فرغا لیو تنفذ فیها القلوب وانت اری الکل فیها ولو ادر یعبد ذا

امن

امن یجی فدام یفسد الحواجب ادیها باسنا الهلال لطبعها السفال بقار
لزلغت **للمجنون العامری** الا یا حمامات العراق اعنی علی شجنی وابکین مثل
بکائیا سلی لتماطلا الا بناحیة الحمی وان کن قد ابدی للتلاه ما بیا خلیلی انی قد
ارقت و نمتما لبرق یمانی فاجلسا علا انیا خلیلی لو کنت الصحیح و کنتما علیلین لو افعل
لفعل کما بیا خلیلی مدا لی فراشی وارفعا وسادی لعل النوم یذهب ما بیا و ان اشتما
داء الصبا بلغا بیتج ضوء الشمس عنی سلاما الا یا حبیب الجن بالله داونی
فان طبیب الانس اعیاه دائیا وقالوا به داء بعز دواه ثم وقد علمت نفسی مکان دوائیا
خلیلی اما حب لیلی فقاتلی فمن لی بلیلی او فمن ذا لها بیا احب من الاسماء ما وافق اسمها
واشبهها وکان عنه مدانیا اصلی فما ادری اذا ما ذکرتها اثنتین صلیت الضحی ام
ثمانیا اذا ما تمنی الناس روحا وراحة تمنیت ان القاك یا لیل خالیا فانت
التی ان شئت اشقیت عیشتی وان شئت بعد الله انعمت بالیا واخرج من
بین البیوت لعلنی احدث عنك النفس یا لیل خالیا ابا لجبل لو اشکو الذی قد لقیت الی ربا
فی ذروة لوی لیا او ا لجبل لو اشکو الذی بی تحمد الصفا الی جبل صعب الذری ولا نجح لیا حاجة
فی سنة [illegible] القرامطة فی مکة فی ایام الموسم واخذوا الحجر الاسود وقتلوا خلقا کثیرا
وبقی الحجر عندهم عشرین سنة وممن قتلوه علی بن بابویه وکان یطوف فما قطع طوافه فضربوه
بالسیوف فوقع علی الارض وانشد تری المحبین صرعی فی دیارهم کفتیة الکهف لا یدرون
کم لبثوا ابو [illegible] السادات الطباطبائیة منسوبون الی طباطبا وهو ابراهیم بن اسمعیل بن
الحسن بن علی بن ابی طالب صلوات الله وسلامه علیه وصرح باسمه هذا فی حدیث رواه فی الکافی
باب طا بفصل بین الحق والباطل قال بعض الحکماء انه کنت له من هذا وش انقذ الله

من بها ئواى من اكتسب مالا من مثل افواه الحيات انفقه لله في مثل الابار التي يطوح
فيها **احاديث** في فضل السكوت روى في الكافي عن عثمان قال حضرت ابا الحسن
وقال له رجل اوصني فقال احفظ لسانك تعز ولا تمكن الناس من قيادك فتذل رقبتك ثم قال انه قال لقمن
لابنه يا بني ان كنت زعمت ان الكلام من فضة فان السكوت من ذهب وفيه عنه ع قال
كان المسيح يقول لا تكثروا الكلام في غير ذكر الله فان الذين يكثرون الكلام في غير ذكر الله قاسية
قلوبهم ولكن لا يعلمون وفيه عنه ع قال ما من يوم الا وكل عضو من اعضاء الجسد يكفر
للانسان يقول نشدتك الله ان نعذب فيك اقول يكفر اى يذل ويخضع والتكفير هو ان
ينحني الانسان ويطاطا راسه قريبا من الركوع نشدتك الله اى سالتك بالله واقسمت عليك
مسئلة من المساحة قال شيخنا البهائي في خلاصة الحساب في فصل مساحة الاجسام واما
الكرة فاضرب نصف قطرها في ثلث سطحها او الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه
ومن المحاكمات اقول ان الوجه الثاني من الوجهين سهو بين وخطا واضح لان البرهان قام
على خلافه وذكره هنا لا يناسب وبين خطائه بالمقايسة الى الوجه الاول فنقول لو فرض ان كرة
قطرها ١٢ فيكون محيط عظيمتها لا محالة ٣٧ ولما كان مساحة سطح الكرة هي مضروب قطرها
في محيط عظيمتها فيكون سطحها ٤٥٢ فثلثه ١٥٠ ومضروب نصف القطر فيه اعني الثلث
الذي هو ٩٠٤ مساحة الكرة بالوجه الاول والوجه الثاني يستلزم ان يكون مساحتها اكثر
من ذلك لان مكعب ١٢ الذي هو القطر ١٧٢٨ ومجموع سبع المكعب ونصف سبعه ٣٧٠ افاذا
نقصنا من المكعب بقي ١٣٥٧ وسبع الباقي ونصف سبعه ٢٩٠ افاذا نقصنا
من الباقي بقي ١٠٦٧ فيكون هذا العدد مساحة الكرة وهو يزيد على الحاصل من الوجه
الاول بقدر ١٦٣ فالصحيح ان يقول او الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه ومن

٢٥٧٨٥
م
١٣٥٤٩٤

الباقي ثلثه كما في اللباب او ثلثة اسباعه وثلث سبعه كما في عيون الحساب **حكاية**
قال الراغب في المحاضرات ان بطرسوس قرية اهلها مشاهير من رجل صالح اسمه
نقم عمر فضربوه ضربا شديدا فقال لسهو ليس اسمي عمر بل عمران فضربوه اكثر وقال هذا
اشر من الاول فان فيه عمر وفيه حرفان من اسم عثمان **طاهر** ابن عبد الله ابن شيبان
اى عندليب پيش از اين منهم پير اين باغ اشيان داشتم **طالب** از اشك شام وسحر چند
ديده تو نا مند دعا كنيم كه نه شام و نه سحر ماند **حكايت** نقل است كه مير ابو القاسم
فندرسكي در ايام جوانى در سياحت روزى با يكى از دوستان خود در بلاد كفار روسيد با اهل انجا از هر نوع گفتگو و
مخالطه نمود روزى جمعى از اهل آن ولايت گفتند از جمله امور يكه دلالت بر حقيقت
مذهب ما و بطلان مذهب شما ميكند آنست كه معابد و كليساهاى ما كه حال قريب به هزار
سال ياسه هزار سال است كه بنا شده و مطلقا تو خرابى و شكستى در آن راه نيافته و اكثر
مساجد شما بصد سال باقى نمى ماند و خراب مى شود و نظر بانيكه حقيقت هر چيزى
حافظ آنست پس مذهب ما بر حق است سيد در جواب فرمودند كه بقاى معابد شما
شايد از آن راه باشد نه بسبب حقيت بلكه بجهت آنست كه نظر بانكه در مسجد ما عبادات صحيح بجا
آورده ميشود و طاعت نيكو در دكار در انجا مى شود و تمام آفريدها كار عظيم در انجا
منكور ميشود بنا بر آن طاقت احتمال نتوانند دارد و باين جهت خراب ميشود اما معابد شما نظر بانكه
ان بنها خالى است و بعضى از اعمال فاسده باطله در آن بعمل مى آيد بانيجهت فتورى در آن بهم نمى
رسد اگر نه بجهت اين عبادات مى بود حال مساجد ما پيش از معابد شما و كنايس شما بانى
ميماند و اگر عبادات طاعات و تمام پروردگار در معابد شما برده شود لحظه طاقت احتمال نتوانند
آورد و خراب ميشد گفتند امتحان اين امر سهل نوبا و داخل در معابد ما شويد

ابعاد بطریق خود عیانی کن تا صدق و کذب قول تو معلوم شود سید قبول نمود و توکل
بر پروردگار نموده استمداد از ارواح طیبه اجداد طاهرین خود جسته وضو ساخت و رفت
در کنیسه اعظم ایشان که در نهایت استحکام و متانت ساخته بودند و قریب بسه هزار
سال بود که مطاف بود و فتور و سستی در آن بهم نرسیده بود و جمعی کثیر از اهل آن ولایت
بنظاره حاضر شدند و سید بعد از داخل شدن اذان و اقامه گفته مشغول نماز شد
و بعد از نیت چون دستها بجهة تکبیرة الاحرام بلند کرد و باواز بلند گفت الله
اکبر و از کنیسه بیرون دوید فی الفور سقف کنیسه فرود آمد دیوارهای آن بهم
ریختند حکایت شنیده ام که در یکی از ولایات هندوستان پادشاهی بود از جمله هنود و او وزیری
بود که جمیع امور مملکت در ید تصرف او بود و هر حکمی که مینمود احدی یارای مخالفت نبود
و این وزیر مذهب اهل سنت داشت بلکه فی الحقیقت از غلاة اهل سنت بود و با طایفه شیعه
بسیار دشمن بود و هر وقت که پادشاه بسفری میرفت او را وکیل و نایب مناب خود
در جمیع امور ملکی مینمود و در آن شهر مسخرهٔ بود که شغل او همین بود که در
مجالس بزرگان مسخرگی و تقلید مردم مشغول میشد و این شخص شیعه بود و بتشیع مشهور
و معروف بود وقتی پادشاه بسفر رفت وزیر احباب خود جمع نمود و بان مقلد التماس
باو گفت تقلید علی را بکن و حرکاتی که علی مینمود تو نیز بکن هر چند آن شخص با او امتناع
نموده بمعاذیر چند متشبث شد سودی نبخشید گفت مهلت ده مرا تا فردا تقلید علی را
میکنم وزیر او را مهلت داده فردا جامهٔ عربی در بر کرده و مصحفی حمایل کرده داخل
مجلس وزیر شد و او بر تختی نشسته بود آن شخص تیغ کشیده گفت ای وزیر اقرار بکن بیگانگی
خدا و نبوت محمد مصطفی و خلافت امیر و الا گردن ترا میزنم وزیر تبسم کرد تصدیقا

بلند خنده کردن آن شخص گفت خنده کردن سود ندارد و بغیر از اینکه اقرار کنی سودی ندارد
و تنبیه مقلد نیز بیشتر شده و او را بهمین کلام دعوت مینمود و وزیر میخندید
تا نوبت بسیم رسید گفت البته ای تا در اقرار تو هیچ سبب است و او باز بهمان نوع خنده میکرد بیک
دفعه گفت اقرار نمیکنی و تیغ را بر گردن وزیر زده سر او را از تن جدا نمود و بگریخت
و مردم متفرق شده ایلچی روانه شد پادشاه را مطلع کرد پادشاه بعد از مراجعت امر
باحضار آن مقلد نمود هر چند آن شخص را تفحص نمودند نیافتند پادشاه فرمود که منادی
ندا کند که او را امان دادیم بعد از آن این مقلد حاضر شده پادشاه باو گفت که این چه حرکت
بود که از تو صادر شد عرض کرد که مرا تقصیری نیست وزیر مرا امر کرده که تقلید علی را
بکنم و شغل علی این بود و من نیز چنین کردم پادشاه خندید و او را مرخص کرده مواجبی
معشوق ای لقای تو جواب هر سؤال مشکل از تو حل شود بی قیل و قال تو جهان
هر چه ما را در دل است دستگیر هر که پا بشکسته در گل است عاشقی پیداست از زاری دل
نیست بیماری چو بیماری دل علت عاشق ز علتها جداست عشق اسطرلاب اسرار خداست
هرچه گویم عشق را شرح و بیان چون بعشق آیم خجل باشم از آن هر چه تفسیر زبان روشن
گراست لیک عشق بی زبان روشنتر است چون قلم اندر نوشتن میشتافت
چون بعشق آمد قلم بر خود شکافت چون قلم در وصف این حالت رسید هم قلم
بشکست و هم کاغذ درید عقل در شرحش چو خر در گل بخفت شرح عشق
عاشقی هم عشق گفت چون حدیث روی شمس الدین رسید شمس چهارم
آسمان سر در کشید واجب آمد چونکه آمد نام او شرح کردن رمزی از انعام او
این نفس جان دامنم بر تافته است بوی پیراهن ز یوسف یافته است کز برای

حتی صحبتها تا بازگو رمزی از آن خوشحالیها تا زمین و آسمان خندان شود
عقل و جان و دیده صد چندان شود لا تکلفنی فانی فی الفنا کلت افهامی فلا احصی لا تخلص
ثنا من چه گویم یک رگم هوشیار نیست شرح آن یاری که او را یار نیست شرح این
هجران و این خون جگر این زمان بگذار تا وقت دگر قال الطعنی فانی جائع غنی
فالوقت سیف قاطع صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق نیست فردا گفتن از شرط
طریق تو مگر خود مرد صوفی نیستی هست نقد از نسیه خیزد نیستی گفتمش
پوشیده بهتر سر یار خود تو در ضمن حکایت گوش دار خوشتر آن باشد که سر دلبران
گفته آید در حدیث دیگران گفت مکشوف و برهنه گوی این آشکارا به که پنهان سر ز
پرده بردار و برهنه گو که من می نخسبم با صنم در پیرهن گفتم ار عریان شود او در
عیان نه تو مانی نه کنارت نه میان آرزو میخواه لیک اندازه خواه برنتابد کوه
را یک برگ کاه آفتابی کز وی این عالم فروخت اندکی گر پیش آید جمله سوخت
فتنه و آشوب و خونریزی مجوی بیش از این از شمس تبریزی مگو **مطایبه** روزی
روزی مجمعی آراسته شد و در آن جمعی نشسته یکی از آنان که بر صدر نشسته بود عادت
نصیحت و موعظه کرد در اثنای گفتگو گفت که بجا آمده ام از بسکه زحمت کشیده و کار کرده
و شکم خورد یکی از حاضرین که در صف نعال نشسته بود گفت مخدوما الامر بر
عکس گذشته کنید گفت چگونه گفت شکم کار بکند و شما بخورید سبحان الله آدمی
روی در عالم دهند اگر سیر بخورد گویند مست است و اگر گرسنه باشد گویند
دیوانه و اگر ترک دنیا و علایق آن نماید گویند هبا و لهبا شد عوها و اگر بعلایق
دنیا آلوده شود گویند انما اموالکم و اولادکم فتنة و اگر خفته است مرده است و اگر بیدار

است

است بیخبر در کار اگر در معرفت کرد گویند و ما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین و اگر از هر دو
کناره گیرد گویند و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون اگر خواهد بتحصیل ساختن
برود کار کند گویند ما للتراب و رب الارباب و اگر ترک معرفت نماید گویند کنت
کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف اگر شفیع طلبد لا یشفعون الا لمن ارتضی خطا شود و اگر
نومید شود گویند لا تقنطوا و اگر ایمن شود فرمایند افامنوا مکر الله و اگر فارغ نشیند
خطاب آید که و الذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا و اگر جهد کند ندا رسد که
یختص برحمته من یشاء و اگر فریاد کند گویند لا یسئل عما یفعل و هم یسئلون در راه او
دلی میخرند و بس **فایده** بدانکه ری نام شهری است از عراق و منسوب بآن رازی میگویند
چنانکه گویند فخر رازی و مراد نسبت بری است و سر اینکه شهر را ری و منسوب بآن رازی
گویند صاحب فرهنگ جهانگیری بیان کرده و میگوید که امام فخرالدین رازی نوشته بود
که رازوری نام دو برادر است که باتفاق یکدیگر شهری بنا نمودند و در تسمیه شهر
بعد از تمام شدن مابین ایشان گفتگو واقع شد که هر یک میخواستند شهر را بنام
خود بنامند آخر الامر حکما و عقلا چنان قرار دادند که شهر را بنام یکی از ایشان
بنامند و منسوب شهر را بنام دیگری پس شهر را ری نامیدند و منسوب بآن را رازی **فائدة فی التفاضل**
بین کل مربعین تفکک حاصل ضرب مجموع جذریهما فی التفاضل بین ذینک الجذرین
مثلا ۴ و ۱۶ مربعان و الفضل بینهما ۱۲ و هو حاصل ضرب ۲ و ۴ فی ۲ **فائدة** قال فی
الکشکول رایت فی بعض الکتب المعتبرة اذا جمعت طرفی الجلالة و قسمت المجتمع علی عددها
الاربعة و ضربت الخارج من القسمة فی عدد الجلالة الذی عشیء و بلغ عدد الاسماء
الحسنی لغیر باسم ۲۵۳۲ ۴۵۴۹ دو موضع از مرغزار کیر تو و از بقصد هر دو شما

آهنك كردم يكى را پا بريدم كشت بى سر يكى را سر بريدم لنك كردم **فائدة** الحروف النورانية
هى الحروف المقطعة فى اوايل السور وهى بعدد حد المكونات اربعة عشر حرفا يجمعها صراط على
حق نمسكه **فائدة** اعلم ان الحرف الكامل هو الذى زبره وبيناته متساويان وهو حرف واحد
غير وهو السين المهملة فان لفظ السين ستون وهو زبره والياء والنون اللذين هما بيناته ايضا
ستون واما باقى الحروف المعجم زيد من زبره كالذال او يكون بيناته فاما يكون بيناته اقل كالعين
فائدة لكل عدد كمالان كمال شعورى وكمال ظهورى والكمال الشعورى للعدد هو حاصل
جمع الاعداد التى تحته من الواحد اليه مع حاصل جمع الاعداد التى تحت العدد الى الواحد والكمال
الظهورى هو الاول فقط اى حاصل جمع الواحد الى هذا العدد فالكمال الشعورى للتسعة
مثلا واحد وثمانون لانك اذا جمعت من الواحد الى التسعة يحصل خمسة واربعون واذا جمعت
من الثمانية الى الواحد يحصل ستة وثلثون والمجموع واحد وثمانون والكمال الظهورى لها
خمسة واربعون وقد اتفق وقوع التسعتين كما لها فى اسم فاطمة وذلك من خواص هذا
الاسم الشريف **فائدة** يسمى الالف هيولى الحروف وقطبها اما تسميتها بالهيولى لان هيولى
الشىء مادته وما لا يمكن وجوده بدونها بل يتوقف وجوده بكونه مركبا منها ومن شىء آخر
والالف كذلك بالنسبة الى الحروف فان كل واحد منها ومن غيرها لا يمكن وجوده بدونها و
ذلك فى مثل الباء والتاء والدال ظاهر واما فى مثل الجيم والسين فلتوقف وجوده على الباء
وتركيبه منها ومن غيرها ووجودها موقوف على الالف واما تسميتها بالقطب فلان
قطب الشىء وسطه والالف وسط جميع الحروف اما بدون الواسطة كالقاف والكاف و
امثالهما واما بواسطة غيرها كالجيم والعين فان وسطها الياء ووسط الياء الالف
فوسطها الالف وقد يطلق القطب على الثناى عشر حرفا وبينهما مغان عدد كل منهما مائة واحد

صفر المظفر

عشر **فائدة** قد سنح بخاطرى الفاتر فى بلدة التلت سابع عشر شهر ١٢١٢ لاجل تحصيل الكمالين
الظهورى والشعورى لكل عدد يريد بوجه سهل اما طريق تحصيل الكمال الظهورى فهو
كل عدد تريد ان تعلم كماله الظهورى فزد عليه واحدا وخذ نصف المجتمع واضرب النصف
فى هذا العدد فالحاصل هو كمال الظهورى للتسعة واما طريق تحصيل الكمال الشعورى
فاضرب العدد فى نفسه فالحاصل كمال الشعورى او زد عليه واحدا واضرب الحاصل فى نفس
العدد وانقص من الحاصل مثل العدد او انقص منه واحدا واضرب الباقى فى نفس العدد وزد
على الحاصل مثل العدد او انقص منه واحدا واجمع الكمال الظهورى للباقى مع الكمال الظهورى
يحصل العدد فالحاصل كماله الشعورى **فائدة** اعلم ان لكل عدد زوج والفرد اقساما
اما الزوج فينقسم تارة الى اول الازواج وهو الاثنان والزوج الثانى هو الاربعة
والزوج الثالث هو الستة وهكذا وتارة الى زوج الزوج وزوج الفرد فزوج الزوج
هو الزوج الذى لا يعد الافراد غير الواحد وبعبارة اخرى هو الذى يقبل القسمة الى
التصانيف مرة بعد اخرى حتى ينتهى الى الواحد كالثمانية وستة عشر وامثالها وزوج
الفرد مقابل زوج الزوج كالعشرة والعشرين والثلثين وامثالها واما الفرد فهو
ايضا ينقسم تارة الى اول الافراد وهو الثلثة بناء على ان الواحد ليس من الاعداد والفرد
الثانى هو الخمسة والفرد الثالث هو السبعة وهكذا واما اذا قلنا يكون الواحد عددا
فهو اول الافراد والفرد الثانى هو الثلثة وهكذا وتارة الى الفرد الاول وهو الذى
لا يعد من الافراد غير الواحد كالخمسة والسبعة وامثالها وغيره وهو مقابله **فائدة**
اعلم ان للعدد اقساما كثيرة منها التام والناقص والزايد والمتعادلان والمتحابان
فالعدد التام الذى يكون اجزاؤه العادة له مساوية له كالستة والناقص هو الذى يكون

اجزائه العادة اكثر منه كاثني عشر والزائد هو الذي اجزائه العادة له اقل منه كالثمانية
واما العددان المتعادلان فهما العددان المتعادلان فهما العددان اللذان يكون
الاجزاء العادة منهما متساوية والعشرين والمائتين نفس الاخر كالمائتين كالسبعة والعشرين
والخمسة والثمانين والعددان المتحابان فهما العددان اللذان يكون الاجزاء العادة
لكل منهما نفس الاخر كالمائتين والعشرين والمائتين واربعة وثمانين وللعددين المتحابين
خواص كثيرة بينة في مقامها ويمكن ان نذكر شطرا منها في بعض مجلدات هذا الكتاب ثم ان
تحصيل كل من هذه الاقسام مضبوطة ذكرها والدي العلامة في كتاب مشكلات العلوم

قصة حكي ان الرشيد هجر جارية حسناء كانت تعشقها مدة ثم لقيها في بعض الليالي
في جوانب القصر وهي سكرانة وهي تسحب اذيالها من التيه فراودها فابت فمد يده
الى ازرارها وحلها كرها وسقط عند ما نفضها الرداء عن منكبيها فاعتذرت بانك
هجرتني هذه المدة ولم يكن لي علم بمواتاتك فانظر في هذه الليلة حتى اتهيأ للملاقاة فانك
وانك بالغداة فسهر الرشيد ليلته وجدها فلما اصبح امر الحاجب الا يدع احدا
يدخل عليه وانتظرها فلم تجئ فدخل عليها في حجرتها وسألها انجاز الوعد فقالت
يا امير المؤمنين كلام الليل يمحوه النهار فقام من عندها وخرج الى مجلسه واستدعى
من بالباب من الشعراء فدخل عليه الرقاشي ومصعب وابو نواس فقال لهم هاتوا الكلام
على كلام الليل يمحوه النهار فقال كل من الرقاشي ومصعب اشعارا فقال ابو نواس
وليلة اقبلت في القصر سكرى ولكن زين السكر الوقار وهز الريح اردافا ثقالا وغصنا
فيه رمانا صغارا وقد سقط الرداء من منكبيها من التخميش وانحل الازار مددت لها يدي الفي مزارا
فقالت في غد منك المزار فقلت الوعد سيدي فقالت كلام الليل يمحوه النهار فقال الرشيد

قاتلك الله كانك كنت معنا حاضرا ثم امر له بعشرة الاف درهم **قصة اخرى** حكي ايضا
ان الرشيد خلي في قصره وعنده جارية في تمام الحسن والجمال فلما اراد ان ينال منها المراد
لم تتحرك جارحته فقال لها نومي على اربع لعله يقوم فنامت عليها فلم يقم فقال لها العبي
عسى ان يقوم فلعبت فلم يزدد الا دخاره فتبسمت الجارية قالت اذا كان ايرك ذا ميتة
فلا خير فيها ولا منفعة فقام وخرج من عندها وقال لمن بالباب من الشعراء فتقي ابو نواس
فاذن له بالدخول فقال هات الكلام على اذا كان ايرك الخ فانشد ابو نواس لحى الله ايري
ما اشعر محولي والله ان اقطعه فبات من يلوم على سببه اقف واستمع ما يجري معه اتيت
بغيداء في خلوة فريدة حسن بمبتغاه دطرف كحيل وحصر نحيل وردف ثقيل فيا المعه و
طالبتها البيت فقالت لتنعم مطيعا فرك لا ممتنعة ونامت على ظهرها لم يقم فقلت قومي على
اربعة ومستمر في كفها فانثني وخيب ظني ذا المضعفة فقلت لها فالعبي به لعل يكون به
مرجعه فمدت انامل مثل اللجين وكفا خضيبا فما ابدى وصار تلاعبه فاني نظرت و
كادت من الغيظ ان تقطعه فقالت وقد ساءها فعله وصار من الموت ما اشنعه اذا كان
ايرك ذا ميتة فلا خير فيه ولا منفعة **حيلة** حكي ان اثنين اختصما الى الحاكم فادعى احدهما ان
الاخر عبده وهو ينكره فقال للمدعي ما اسم العبد قال ميمون وقال للمنكر ما اسمك قال عبد الله
فاجلسهما والهى عنهما شيئا فاشتغل بغيرهما ثم نادى يا ميمون قال المنكر لبيك قال اطع مولاك

اخرى حكي انه اختصم رجلان الى الحاكم في قطيعة غنم وادعى كل انها له ولم يكن لهما شاهد
فلما اتى الليل قال لاحدهما ام تجيئني بغنم منها فمضى فنبح عليه الكلب فقال مكانك وامر
الاخر بذلك فمضى ولم ينبح عليه الكلب فحكم له **اخرى** حكي انه اختصم شيخ وشاب في امرأة
معها صبي كل يدعي انها زوجها والصبي ولده منها ولم يكن بينة والمرأة تصدق الشاب

نفرق بينهم واعطي الصبي تمرها كله واخر ليه هبة الى ابيه فاعطا الشيخ فحكم لهو هذه المراة
والشاب فاقرا بالقضية كما كانت **حكاية** وقعت بين الاعمش وزوجته وحشة فاختصما
الى بعض القضاة والتمس الاعمش من القاضي ان يرضيها عنه ويصلح بينهما فقال القاضي زوجته
اخبي ان الاعمش شيخ كبير فلا يتهجنك وعن قليل يرتحل عنك فقال الزوجة عمش عينيه ونتن ابطيه
وارتعاش يديه ونحو فيه وجود كفيه ودقة ساقيه وضعف كبيته وثقل صلبه وخفة عجزه
وكمودة لونه وبياض فوده وكبر انفه وصغر هنه فقام الاعمش اليها وقال قومي من عنده
قد عرفك عيبا لم يكن ان تعرفها من قبايحي **لطيفة** دق رجل الباب على الجاحظ فقال الجاحظ
من انت فقال الرجل انا فقال الجاحظ انت والدق سواء **حكاية** حكى انه عزل بعض العمال
عن ولايته فادعى عليه خصما فاسمن يوم الاول يختصم معه في الحد ورفع الامر القاضي فلما
اشتد عليه الامر ولم يبق عنده شيء قال له بعض اصدقائه ان لك في الانكار لسعة فصر
منكرا لتخلص فدعى له فلما كان من غد اختصم معه اخر ورفعه الى القاضي واراه خطه الذي
كتبه وختمه الذي ختمه فقال القاضي الخط خطك والختم ختمك ام لا فقال نعم الخط خطي والختم
ختمي وان له على الدينار فقال القاضي فلم لا تؤديه فقال انا منكر **مطايبة** كان ابن الجوزي
يعظ على المنبر فقام اليه بعض الحاضرين وقال ايها الشيخ ما تقول في امراة هذا الابنة فانشد
في الفور في جوابه يقولون بالعراق مريضة فيا ليتني كنت طبيبا مداويا **حكاية** حكي
بشر بن المفضل قال خرجنا حجاجا فمررنا بحي فوصف لنا ان فيه امراة تعالج الملسوع وهي في
الغاية من الجمال فاحببنا رؤيتها ولم يمكن ذلك بغير وسيلة فتشبثنا فانتقل بنا بحي
لنا واخذنا عودا وحككنا به رجله حتى ادميت فنفثنا وجئنا به الحي فقلنا ملسوع
فخرجت المراة كانها الشمس فنظرت الى الجرح وقالت انه لسعة حبنوا ثم لم جمع عود بالزر

لسعة الحية فاذا اصابت الشمس يموت هذا الرجل وانا لا اقدر على علاج هذا قال فما ارتفع
الا وهو ميت فتعجبنا منها **وفي بعض الكتب** انه جاء رجلان الى امير المؤمنين ع وكان مع
احدهما خمسة رغفة ومع الاخر ثلثة فجلسا ياكلان فجائهما ثالث فشاركهما فلما فرغوا
رمى لهما ثلثة دراهم فطلب صاحب الاكثر خمسة فابى صاحب الاقل وتخاصما اليه ع فقال لصاحب الاقل
قد نصفك فقال يا امير المؤمنين حقي اكثر من ذلك وانا اريد الحق فقال ع اذا كان كل ثلث درهما
ولعله الحق اقرب والسر في ذلك ان الارغفة كانت ثمانية والاشخاص ثلثة فاكل كل
منهما ثلثة وهو رغيفان وثلثا رغيف فاكل صاحب الثلثة رغيفين وثلثي رغيف فاكل الثالث
من رغيفه ثلث رغيف واكل صاحب الاكثر ايضا رغيفين وثلثي رغيف فبقي رغيفان وثلث فاكله
الثالث فالثالث ايضا اكل رغيفين وثلثين وهو ثمانية اثلاث ثلث واحد لصاحب الثلثة
وسبعة اثلاث لصاحب الخمسة فيكون نصيب الاول درهما ونصيب الثاني سبعة دراهم
من الوقايع التي جرت بين الحسن تقي صالح والوزير السعيد نظام الملك ان السلطان ملكشاه
امر بنقل عين الرخام من حلب الى اصفهان فاكرى بعض اهل سوق العسكر لحمل خمسين رطل
الرخام المذكور جمالا من رجلين من العرب وكان لاحدهما ستة جمال وللاخر اربعة وكان لكل
منهما اثنا خمسمائة رطل فوضعوا ذلك على جمالهم العشرة ولما وصلوا اصفهان امر السلطان
للرجلين بالف دينار وسلمها الوزير نظام الملك بينهما فاعطى صاحب الستة ستمائة وصاحب
الاربعة اربعمائة فاعترضه الحسن بحضرة السلطان وقال قد صرفت المال السلطاني في غير
مستحقه ومنعت المستحق ما استحقه فقد ظلمت في هذه القسمة على صاحب الجمال الستة
لانه حقه من الالف دينار ثمانمائة دينار وحق صاحب الاربعة مائتا دينار ثم فرق ذلك
بوجه ما عرفه السلطان فاقل شيئا فتبينه فقال الجمال عشرة والاحمال الف وخمسمائة ثم

رطل وثمانية اخماس الاخمال حملت على الجمال الستة وهي تسعمائة رطل وخمسمائة رطل منها
لصاحبها واربعمائة للسلطان وخمسا منها حملت على الجمال الاربعة وهي ستمائة رطل
لصاحبها خمسمائة رطل وللسلطان مائة رطل فحمل صاحب الاربعة خمسمائة رطل فيستحق خمس
الالف وحمل صاحب الستة اربعة اخماس الالف فيستحق اربعة اخماس الالف **معما** باسم
مسعود آيي قاصر از ادراك تو نقد بقا روشن بتو نور ديده عالمها خورشيد
انداز دكل باز ده هرگاه كه عشق او قدم بسر عمها مراد از سر خورشيد شين شمس
ومراد از دل كل راء وردا است ومراد از سر عشق ع است وتتمه واضح است **معما**
باسم جنيد آن مه كه مدام ميبرد از من دل از جور رخش دريد پيراهن دل خواهي كه
زنام او نشاني يابي جان بر سر دست نه از آن بركن دل مراد از دست يد است وجوز
جان را بر سر آن نهي ودل جان را كه الف است بركني جنيد شود **حكاية** قال بعضهم
رايت اعرابيا كان يعشق امراة من العرب وكان معها فخرجت المراة الى الصحراء لتبول
فتبعها الاعرابي وقال الراوي انا انظر اليه فذهب الى مكان بالت فيه
فلم ير الا موضع حشفة تحت بولها وخاطب قضيبه وقال يا مشوم ان فاتك اللحم فاشرب
المرق **حكاية** گويند موري حضرت سليمان با جميع لشكر وعده مهماني خواست وگفت
وعده گاه كنار فلان درياست بعد از آمدن سليمان وجمع شدن لشكر در كنار دريا
مور حاضر شده پاي ملخي با خود داشت در دريا انداخت وعرض كرد بسليمان كه ان
فاتك اللحم فلم يفتك المرق يعني مجوريد آب بن دريا را اگر گوشت هست **مثل** كثيرا
ما يمثل بقولهم رجع بخفي حنين للخائب الخاسر واختلف في حنين فقيل حنين كان رجلا
مدعيا فجاء الى عبد المطلب وعليه خفان فقال يا عم اني من ولد هاشم فامعن النظر فيه فقال وغطاء

فانا شم ما اري فيك شمائل هاشم فارجع فرجع خائبا بخفيه وقال بعضهم كان
رجلا مغنيا فدعاه قوم من اهل الكوفة ليطربهم في نزهة فخرجوا به الى الصحراء وبعد
وسلبوا ثيابه وتركوا عليه خفيه ثم لما رجع الى وجهه وكانت منظرة لوجهه
على عادته مما يفصل عن طعمة اهل النزهة ورآه على تلك الحالة فقالت لكل من
سالها عنه رجع حنين بخفيه وقيل انه كان رجلا اسكافيا فساومه اعرابي بخفين وماكسه
حتى اخرجه فلما ارتحل الاعرابي اخذ حنين احد الخفين ووضعه على الطريق ثم مشى
والقى الاخر في موضع اخر على الطريق وامكن له فلما مر الاعرابي بالخف قال ما اشبه هذا
بخف حنين ولو كان معه الاخر لاخذته فلما انتهى الى الاخر ندم على ترك الاول وانا خ
راحلته ورجع الى الاول عمد حنين الى راحلته بما عليها فركبها ومضى بها فلما رجع
الاعرابي الى قومه بالخفين فسالوه عن حاله فقال جئت بخفي حنين وقيل حنين كان
لصا فسرق خفين فاخذ وصلب بجانب امر وعليه خفافا فانتزعهما ورجعت فقيل
رجعت بخفي حنين اي بصيبت منه بذلك وقد تكثر التعبير في القسم بقولهم ايم الله ولا
يخفى ان ايم كلمة تختص بالقسم واستعمالها في كلام البلغاء شايع وهو مخفف ايمن اسم حرف
جر خلافا للزجاج والرماني وهو مفرد مشتق من اليمن وهمزته للوصل لا جمع يمين و
همزته للقطع خلافا للكوفيين واحتجوا على ما زعموا بان هذا الوزن مختص بالجمع
كافلس واكلب ويرده جواز كسر همزته وفتح ميمه ولا يجوز ذلك في الجمع من نحو افلس
واكلب وقول نصيب فقال فريق القوم لما نشدتهم نعم وفريق ليمن الله ما ندري
فحذف النون في اللجج كذا قيل وللكوفيين ان يقولوا خفف لكثرة الاستعمال ويرتفع
الرفع بالابتداء وحذف الخبر واضافته الى اسم الله سبحانه خلافا لابن درستويه في اجازة

جره بحرف القسم واجاز ابن مالك اضافته الى الكعبة وكاف الضمير في لعمرك لعمري وايمن الله سبحانه نحو ايم
الذي نفس محمد بيده واجاز بعضهم اضافته الى غير ذلك وانشد وايمه وايم ابيهم لبئس العدو
اعتذروا وجوز ابن عصفور كونه خبرا والمحذوف مبتدأ اى قسمي ايم الله والاول اولى
بناء على ما تقرر عندهم ان الامر اذا دار بين كون المحذوف اولا وثانيا فكونه ثانيا اولى
ذكر شارح مغني اللبيب فيه اثنتي عشرة لغة ايمن بفتح الهمزة وفتح الميم وضمها او بكسر الهمزة وضم
الميم وايم بفتح الهمزة وبكسرها مع ضم الميم ومن بكسر الهمزة وضم الميم ومن بضم الميم وفتحها
وكسرها وضم النون في الاحوال الثلث وم بالضم والفتح والكسر وزاد ابو حيان في الارتشاف
ثمان لغات ايمن بكسر الهمزة وفتح الميم وايم بكسرهما وهم بكسر الهاء والميم وام بكسر الهمزة والميم
وام بكسر الهمزة وفتح الميم وام بعكس ذلك وام بضمهما وام بفتح الهمزة وضم الميم فائدة قد يكنى
كلما نهم ولا زلت احوز قصب السبق ومثله سبق الغايات في مضمار السبق وهذا كناية عن التقدم
والكمال واصل ذلك انهم كانوا يغرزون قصبا فمن سبق اليه فمن اخذه اولا فقد فاز بالحوز
قصب السبق في حازه وكان له دواعيه السبق اي الفضل والتقدم والمضمار الميدان فائدة كثيرا ما
يمثل بقولهم وتفرقوا ايدي سبا شاهد لمثل يضرب في تفرق المجتمعين ويقال تفرقوا ايدي سبا
وايادي سبا اي تفرقوا او بددوا مثل تبدد سبا وسبا في الاصل بالهمزة غير منصرف لانه اسم رجل هو ابو عامة
من قبايل اليمن وهو سبا بن يشجب بالشين المعجمة والجيم ابن يعرب بالعين المهملة والراء ابن
قحطان وليس اسم قبيلة كما اول في قوله تعالى لقد كان لسبا الايدي كناية عن الابناء لانهم في
القوة والبطش لهم بمنزلة الايدي يضرب بهم المثل حين تفرقوا وهلكوا حين ارسل عليهم
العرم اي سيل الوادي او الجرذ او المطر الشديد ولا يتعين نصبهما على الحالية بل في
المصابل يجوز في ذلك ان يكون نصبهما على المصدر اي تفرقوا تفرق ايادي سبا وبسكون همزة سبا

ثم قلبت الفا واسكنت الثانية فيهما مع انهما منصوبان لثقلهما بالتركيب لا علة كما في معدي كرب
مثل تقيا فلان لام كان من مادر ومادر هو رجل من هلال بن عامر بن صعصعة قيل
سمي مادرا لانه سقى ابلا له من ماء حوض فلما فرغ الابل من شرب الماء بقي في اسفل الحوض
ماء قليل فسلح فيه ومدر الحوض به اي طين الحوض بعذرته بخلا من ان يسقي احد ذلك
الحوض فذهب ذلك مثلا وضرب به المثل في اللئامة مثل كل الصيد في جوف الفراء
الفراء الحمار الوحشي اصله ان قوما خرجوا الى الصيد فاصطاد واحدهم ظبيا والاخر ارنبا و
الاخر فرا فقال لاصحابه كل الصيد في جوف الفرا اي جميع ما صدتموه يسير في جنب ما
صدته شعر طويت لاحراز الفنون وكسبها رداء شبابي والجنون فنون فلما تعاطيت
الفنون وخضتها تبين لي ان الفنون جنون شعر منسوب الى امير المؤمنين رض ارى حمرا
ترعى وتعلف ما تهوى واسد جياع تظما الدهر ما تروى واشراف قوم ما ينالون
قوتهم وقوما لئاما ياكل المن والسلوى قضاء لخلاق الخلايق سابق وليس على
رد القضاء احد يقوى ومن عرف الدهر الخؤون وصرفه تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى
شعر اذا قل مال المرء قل ذكاؤه وضاقت عليه ارضه وسماؤه واصبح لا يدري
وان كان حازما اقدامه خير له ام وراؤه وان مات لم يشفق عليه خليله وان عاش
لم يسر صديقا بقاؤه ولا الموت خير لامرء ذي خصاصة من العيش في ذل يدوم
عنا شعر لقد طفت في تلك المعالم كلها وسيرت طرفي بين تلك المعالم فلم ار
الا واضعا كف حاير على ذقن او قارعا سن نادم تنكر لي دهري ولم يدر انني صبور
واحداث الزمان تهون وبات يريني الخطب كيف اعتداؤه وبت اريه الصبر كيف
يكون شعر ثمانية يلقى الفتى في زمانه وكل امرء لا بد يلقى الثمانية سرور وهم واجتماع

سقم
وفرقة وعسر وتيسير وعافية شعر مل المعتل للمعنى وانما يسعى ويكسبها الوجد
القادر فالشمس تجتاز السماء فريدة وابو بنات النعش فيها ركد شعر فبعد
نزائي عن قلبي اليهم حنين وصيل فارقته الركائب وما كان قلبي راضياً بفراقهم ولكن حكم
الله لا شك غالب شعر للحكيم مؤمن الجزائري لجعفنا ان العبا الغنا فهل حيلة للقرب منكم
فعندي ان كل آن للتنائي نوائب وفي كل حين للتهاجر اهوال خليلي قد طال المقام
على الاذى ولما على ذا الحال يا قوم احوال تمر زماني بالاماني وينقضي على غير ما ينبغي
ربيع وشوال شعر يا رجلاً لحوار طاني وساكنها قل للديار سقاك الرائح الغادي
وقل لاظعانهم حيث من ظعن وقل لواديهم حيث من وادي شعر اني سكنتها يوم العيد
نملة تنصف خراً دكان في فيها ولا تلام عليها في فعلته ان اهدنا على قدر مهديها
شعر للحكيم مؤمن المذكور هو الهوى كعض رأي فارد آني ومرى ذكراه غيباً فابكياني
وفارق النوم اجفاني فارقني وهيج الشوق احزاني فاحزاني وراني طنه من اهوى
فعارضني طلوع الحيا فحياني فاحياني فقال لي كيف حال القلب قلت له دعني وسل عنه
جاري دمعي القاني فقال ما بك صفر الخد منذ فتي ارموح وسحقاً سهر ان الفه ساني
ولم لقد طال البلى اما لبلي بذكراك عاساك ان تعلي بالسلة ساك هل تذكرين وسنانا
في حدائق ندحكت لنا سمتها من طيب رياك لله ايام عيش قد مضى واني ليس اعرف
لتعيد سهوا اهلاك اما القلب على ذاك الزمان فقد هجرت سهري نومي بمسراك فكم ادير المحجر
بعين يسامي العينين فرد كود شفقت ثناياك وكم ترنم الى الدمع حين سنا في نطيف وجهك
اعز الله ك وكم دابت نحو نومي فقد فتحت عيني غمضها شوقاً لمرآك استغفر الله هل
طيف تعبر كوي تجبل الفكر شبهاً من محياك اخطأت هل لك من شبه يكون ولو

رجله

ذهنا

ذهنا فمني علي الخاطي يا عقاك بل قد ترابت يا عيني بغير كرى يا من تحيي في فؤادي ظل شواك
استغفر الله ما قلبي لذي ثمن تعبدت عنك توى قلبي بمغناك بل حيث ما زلت عن عيني
رايتك ثم انسانة العين فيها بعد مسراك ان لم اراك ففي قلبي هواك وان ذهلت عيني
فاني لست انسانا روحي فداك وان اضنيت حيثماني فهل تذيبين قلباً فيه ماواك حكاية
حكي ان ابا الحسن الجزائري اتى الى باب ابن الزبير فمنعه الحاجب ان يدخل عليه فكتب هذا
البيت في رقعة وارسل اليه الناس قد دخلوا كالاير كلهم وصرت مثل الخصي ملقى
على الباب فلما وصلت اليه امر بعض الخدام ان يقف على الباب وينادي عليك بالدخول
يا خصي فدخل هو ويقول هذا دليل على التسعة حكاية حكي ان قعتري كان شديد
البخل نزل بحاج اليمن وكان يوماً سد يد الحرفونة عليه سائل فقال سلام عليك فقال
كلمة مقولة قال خرجت من اهلي بغير زاد فقال ما ضمنت فراقك فقال قصدتك من بعيد قال
وايا بك من قريب قال انا ابن ابي حامضة المنقري قال انصرف وكن ابن ابي طامونتش قال افتاذن
لي بالدخول قال نعم الى عيالك قال انما اردت الدخول في بيتك الواسع قال وراك اوسع
قال ما اسمك قال اخذ ولا معطي قال ما احببت ان يكون لك اسمان قال انا الحبة قال من اين جئت
قال من العدم الى الوجود قال من اين خرجت قال من بطن امي قال ابن تريد قال مكاناً لا اراك
قال على م انت قال على الارض قال ففيم انت قال ثيابي قال ابن كم انت قال ابن رجل واحد
قال عنيت ما سنك قال عظم قال انقرض قال يقرض الفار قال انشد قال تنشد الضالة
قال افتسمع قال تسمع الفئة قال الق عليك بيتاً قال القه على نفسك قال افتسجع قال
تسجع الحمام قال انا سائل عليك قال انا متاع مجبل قال بل انت كفيل قال وانت كالبعوض صغير
قال انت كريم قال وانت كالذئب قال وانت كبير قال وانت كالبا لوحد قال انت الشجاع

قال الشجاع الجبن قال انت لعنت قال لعنت الموت قال اضر منه الشمس قال للسائل بارك
الله فيك الارض احرقت قدمي قال انشاء الله يبرد عليها قال احملني على بغلك قال لم انت
على بابك هلك قال اعطني حبة قال ارجع بخفي حنين قال اعطني دينارا او درهما قال بل
النصف الآخر منهما قال خف من الله تعالى قال لاجل ذلك ما اعطيتك قال ترحم علي قال
بعد الموت قال اما السائل فلا تنهر قال واما بنعمة ربك فحدث قال انت من الكرام قال بل
انت من اللئام قال اعطني في الدنيا قال اعطيتك في الآخرة قال ما اريد ان اربح في الآخرة
قال لا تمنعني ورب الحرم قال ما منعتك من جواب الكلام قال ما في عينيك حياء قال نعم
الحياء في الشتاء قال ما ارحم انك قاعد وانا قائم قال اقعد امك قال اوقعدني شيئا قال لا
تفعني ساعتين قال ضع على كفي شيئا قال في كفك ابوي قال ضعه فيها هو ايضا حسن قال
هو صرح اهلك ارجع وحده قال ما رايت الئم منك قال انظر في المراة قال ما في الدنيا
اشام منك قال خيب نفسك قال خاب سعيها قال خاطب نفسك قال قتلك الله قال ان
اعطيتك حبة قال عذبك الله قال ان اعطيتك درهما قال لعنت الله عليك قال ان
اعطيتك دينارا قال ابلاك الله بمصيبة قال واي مصيبة اذ هي منك قال لا ارى الله
مثلك قال انشاء الله يعمي عينيك قال بل اعمى الله عينيك قال حتى لا ارى وجهك قال
خرب الله دارك قال ان دخلتها قال سبحان الله قال قبل كونك قال فهل لي عندك شيء قال
نعم عصا ادق بها راسك واخلص منك بعد على عصا كانت على باب الخيمة فانهزم السائل
وهو يتبعه بها يتساب. لطيفة حكي ان فتى من اشراف السادات كان يهوى فتاة اسمها
صنم فاتفقا ان واعدته ليلة ولم تاته فخرج اليها دمسا فقيل انها في الطبقة الفلانية مع جماعة
فاسرع نحوها واراد ان يدخل عليهم فمنعه الحاجب فوقف تحتها وانشد بصوت

عال ليسمع اهل الطبقة   يا اهل هذي الطبقة هل عندكم من شفقة لسائل قد جاءكم
يطلب منكم صدقة فاستبشر بعض الجماعة واجاده   يا من يروم الشفقة بمهجة محترقة
جدك يا هذا الفتى حرم عليك الصدقة شعر للزهير يا من لعبت به شمول ما الطف هذه الشمائل
نشوان يهزه دلال كالغصن مع النسيم مائل   لا يمكنه الكلام لكن قد حمل طرفه رسائل
ما الطيب وقتنا واهنى والعاذل غائب وغافل عشق ومسرة وسكر والعقل ببعض
ذا الزائل البدر يلوح في قناع والغصن يميل في غلائل والورد على الخدود غض
والنرجس في العيون ذابل والعيش كما احب صاف والانس بما احب كامل مولاي
يجود لي باني عن مثله في الهوى اقائل في حبك قد بذلت روحي ان كنت
لما بذلت قابل لي عندك حاجة فقل لي هل انت اذا سالت باذل ذا العام
مضى وليس شيء هل يحصل لي رضاك قابل ما عبتك وافقني ليل بالباب يحمد
كف سائل من وصلك بالقليل يرضى والطل من الحبيب وابل حكاية اشتكت امراة عن
زوجها الى القاضي وطلبت الفرقة وادعت انه يبول في الفراش كل ليلة فقال الرجل ما
تستحي فقال لا تعجل قال اقص عليك قصتي اني ارى في منامي كاني في جزيرة في البحر وفيها
قصر عال وفوق القصر منارة عالية وفوق المنارة جمل وانا على ظهر ذلك الجمل والجمل
عطشان يطاطا راسه ليشرب من البحر فلما ارى ذلك ابول من شدة الخوف فلما سمع القاضي
فتستر بالثياب فقال يا هذه اخذني البول من هول حديثه فكيف من راى فاعذريه شعر
للحكيم مؤمن على هلال على بلال ضياء منه قضا منه فقيل نور فقلت نور وقيل
نجم فقلت مه مه شعر رايت ظبيا على كثيب كانه البدر اذ تلالا فقلت
ما اسمك فقال لولو فقلت لي لي فقال لالا حكاية حكي لنا ابن الجصاص

ركب يوما مع الوزير ابن الفرات وكان الوزير يفكه ويستهزئ بالحصاص كثيرا وكان
ح في موكب عظيم ومع الحصاص نفاخة بيضاء فاراد ان يعطيها الوزير ويصنع في الدجلة
فغلط وبصق في وجه الوزير ورمى النفاخة في الدجلة **حكايت** نقل است كه ميرزا
وحيد كه از جمله مشاهير شعراء و وزير مفتك پادشاه بود صاحب ثروت و دولت
بيشمار بود و اولاد بسيار خدا باو عطا فرموده بود و نظر بقرب و بسط او در
نظر مردم بسيار محترم و معزز بود و هميشه نسبت بقرآن بخلاف ادب گفتگو مى نمود و بر
آيات بحث و اعتراض ميكرد روزى در مجمع عام كه جمعى از علماء و فضلاء و طلبه
نيز حاضر بودند گفت كه خدا در قرآن ميفرمايد ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين
و من نيز يكى از رطب و يابسها هستم و حال آنكه ذكر من مطلقا در قرآن نشده و هيچ يك
از حضار در جواب او سخنى نتوانستند گفت يكى از فقراى طلبه در صف نعال
بود گفت ميرزا چرا ذكر شما در قرآن نشده و حال آنكه چند آيه در خصوص شما نازل
شده هرگاه رخصت فرمائيد بخوانم گفت بخوان گفت اعوذ بالله من الشيطان الرجيم
ذرني ومن خلقت وحيدا وجعلت له مالا ممدودا وبنين شهودا ومهدت
له تمهيدا ثم يطمع ان ازيد كلا انه كان لآياتنا عنيدا سارهقه صعودا انه فكر وقدر
فقتل كيف قدر ثم قتل كيف قدر ثم نظر ثم عبس وبسر ثم ادبر واستكبر فقال ان هذا
الا سحر يؤثر ان هذا الا قول البشر ساصليه سقر وما ادريك ما سقر لا تبقي ولا
تذر لواحة للبشر عليها تسعة عشر گويند بمجرد شنيدن اين آيات لرزه بر اندام ميرزا
افتاده و رنگش زرد گشته و بتب يك عارض شد و بعد از سه روز وفات يافت
وحشی شد وقت آن ديگر كه من ترك شكيبائى كنم ناموس را يكسو نهم بنياد رسوائى كنم

وقت

كتابخانه مركزى آستان قدس رضوى

وقت غنيمت شمار ورنه چه فرصت نماند تا لگد از اشتر شود آه كه آمد بكار
لا ادرى اى اهل شوق وقت گريبان دريدن است دست مرا بسوى گريبان كرى ببر
ثنائى قطع اميد كند دم بدم از وصال خود تا نكنم دل حزين شاد بانبساط
مهلت نفسى اى مردگان زخاك يكى سر بدر كنيد و حال زنده تر از خود نظر كنيد
شرف حزنى اين عشق است اما چنين شكوه چنين لب ببندد گر ببندد احكر
نه بالك بنت **حزنى** بغمم شاد شوى ميدانم غم دل با تو از آن ميگويم **كلخنى**
چو دل بشكوه لب بگشايد بگو كه من شرمنده از كدام وفاى تو باشم **صرمى**
عاملى كشته شد چشم تو زان ناز همان صد فتنه باشد حسن تو در آغاز همان **و له**
شبها تو خفته من بدعا كز تو دور باد آه كسانكه جگر تو در خون نشسته اند
وحشى طى زمان كن اى فلك وعده وصل يار را بار از اين ميان بر اين شب انتظار را
شفائى شفا اه بى تابانه زود است كه محمل يار در دروازه رفته است **حالتى**
دلم از سينه تنگ است خدايا برهان هر كجا در قفسى مرغ گرفتار كه هست **آتش**
وعده هم صحبت اغيار رفته است روز محشر است دير مى آيد قيامت گشت نهانى مرا
مائى شب عيش شادكامى بگذشت روزها شد چه شبى بواى شب غم كه تو با
سحرها شد **بدرى** توبه و توبت بكجا له ديگر بردى نعوذ بالله اگر درد اثر
نكند **و له** فرياد كه طائر فرخنده كرد بدم صياد مرغان دگر بسته نو شد دام
و له دعاهاى سحر گويند ميدارد اثر آرى اثر ميدارد اما كى شب عاشق سحر
دارد لا ادرى همه بضاعت خود عرض ميكنند انجا تا بحضرت تو كدام خواهد بود
قبول حكى انه سلم الناس المعتدى على قوم من الفقهاء فلم يردوا فقال العلكم تظنون بى ما

قبله من الرفض والله من ابغض واحدا من ابي بكر وعمر وعثمان وعلي فهو كافر زنديق وابعد الله
اعتذروا اليه **نوبرية** حكي انه رفع غلامان سكرانان اخذا بالليل الى بعض الولاة
فاستحسن صورتهما وسئل عن نسبهما وحسبهما فقال احدهما انا ابن من دانت الرقاب له ما بين
مخزوم مهادها شمها تاتيه طوعا اليه خاضعة ياخذ من مالها ومن دمها وقال الاخر
انا ابن الذي لا ينزل الدهر قدره وان نزلت يوما فسوف تعود ترى الناس افواجا الى ضوء
ناره فمنهم قيام حولها وقعود فلما سمع الوالي منهما ذلك عظمهما واعتذر اليهما وخلا
سبيلهما ثم فتش عن حالهما لعلمه باهلهما فقيل هما ابنا حجام وطباخ فتعجب الوالي من حسن كلامهما
وخجل من غفلة نفسه **حكاية** اهدى شاعر الى معين الدين بن صغير من اهل حلب وكان قد تقدم
مودتنا لا بد كرا احد بخير ولا يتوسط لاحد بخير ونقش عليه بالسكين هذين البيتين بابن
صغير قد اتاك هديتي فانعم فديتك محسنا بقبولها ولاهل بيتك ثم عندك مثلها
في جمها وبعرضها وبطولها **حكاية** روي انه عاد بعضهم نحويا كان مريضا
فقال له ما الذي تشكوه قال حمى جاسية نارها حامية منها الاعضاء واهية
فقال لا شفاك الله بعافية يا ليتها كانت القاضية وايضا **حكاية** حكي انه
جاء نحوي ليعود مريضا فطرق بابه فخرج ولده فقال له كيف حال ابيك فقال يا عم ورمت
قدميه فقال لا تلحن وقل قدماه ثم ماذا قال وصل الورم الى ركبتاه فقال لا تلحن وقل
قدماه ماذا قال وصل الورم الى ركبتا فقال لا تلحن وقل ركبتيه ثم ماذا قال ادخل الله
القدمين والركبتين على بطن عبد الله وعبد السبويه ونفطويه وبختشويه **وايضا**
حكي ان نحويا قال لبعضهم ما فعل ابو لسبحان قال يا عز قال لم قلت يا عز قال لم انت قلت بحان
قال انما جررته بالباء قال فلم باؤك تجر وبائي لم تجر **شعر فيه تعقيد**

سالوني عن اسم من لست اشتهي عهده صلى لها وذاك مناي قلت يا قومي اسمها اسم نجم
شغفنا ما فوق تحته شمس السما اقول اراد اسمها زهرة كما لا يخفى **وايضا** واعدتني
بوصلها ان حسن ملكت مهجتي بوجه نفيس قلت قولي متى الوصال فقالت بعد ما
قبل بعد يوم الخميس اقول اراد يوم الجمعة **وايضا** قالت الشمس صار ذا في برج وهي في
منزل الرقيب يجوز قلت قد حلت الغزالة برجا قبل ما بعد بعدما قبل ثور اقول اراد برج الثور
شعر مشكل للحكيم مؤمن الجزائري ينفع المرء علمه ابدا دون ما لا يزال يجمعه
ان من لا يكون ذا شعر لا يكون الكمال يتبعه وعدم الاشكال ان في البيتين تناقضا
كما لا يخفى ودفعه ان قوله لا يكون ثانيا تاكيد لفظي لقوله لا يكون اولا وليس يفيد معنى
ثانيا **للمؤلفه** اي انكه مغنم كوهساري اين شكر خرا منكداري چون نخچ
بكام تواسنك هي يادار من وحسرت من اري ابدا كه بقيد عشق بندي يا
محنت عشق درچه كاري اي غم تو زدل عمر رخذارا كرد وست همين تو يادكاري
ابد وست كه نيست حاصل من از دوستي تو غير خاري امتيد صفائي از تو ابلنت
كور از سكان خود شماري **تبصرة** اعلم ان الانسان مسافر ومنازله ستة
وقد قطع منها ثلثة وبقي ثلثة فالتي قطعها اولها كمن العدم الى صلب الاب وترائب
الام كما قال تعالى يخرج من بين الصلب والترائب وثانيها رحم الام قال سبحانه هو الذي
يصوركم في الارحام كيف يشاء وثالثها من الرحم الى فضاء الدنيا قال عز من قال وحمله
وفصاله ثلثون شهرا واما المنازل الثلث التي لم يقطعها فاولها القبر قال ع القبر اول
منزل من منازل الاخرة واخر منزل من منازل الدنيا وثانيها فضاء المحشر قال سبحانه وعرضوا
على ربك صفا وثالثها الجنة والنار قال تعالى شانه فريق في الجنة وفريق في السعير ونحن الان

فى قطع مرحلة المنزل الرابع وهو اصعب المنازل واكثرها مشقة واشدها خوفا لما
فيه بالشوارع والاطراف للصوص وقطاع الطريق ويفرقه الرفيق والشفيق وقد
قطع هذه المرحلة منه عمرنا فاتانا منا فواسخ وساعاتنا امياله وانفاسنا خطوات
فكم من شخص بقى له فراسخ واخر بقى له اميال واخر له خطوات نعوذ بالله من الموت على غرة
فاعلم انه كان تلامذة افلاطون ثلث فرق وهم الاشراقيون والرواقيون والمشاؤن
فالاشراقيون هم الذين جردوا عقولهم عن النقوش الكونية فاشرقت عليهم انوار الحكمة
من لوح النفس الافلاطونية من غير توسط العبارات وتخلل الاشارات والرواقيون
هم الذين كانوا يجلسون فى رواق بيته ويقتبسون الحكمة من عباراته والمشاؤن هم الذين كانوا
يمشون فى ركابه ويتلقون منه فوائد الحكمة فى تلك الحالة وكان ارسطو من هؤلاء وربما
يقال ان المشائين هم الذين كانوا يمشون فى ركاب ارسطو الا فى ركاب افلاطون لغز منظوم
للحكيم مؤمن ما اسم عند مثلث الحروف تجده معدودا من الظروف ماض وان صحفته
فامر مضاع ان ضم منه الصدر مقلوب اوله عند من عقل حرف يكف غيره عن العمل
وثلثاه حرف يعرب على لغة حبر كذا بعض روى واوله حرف استفهام والعكس
لايخل بالنظام وثلثه الاول مثل ذلك وعكس ثلثه من الهو الك وقلبه حرف ان ابكرا
تجده ماكولا تكن مستحضرا وقلبه لبه ما نشربه وان تاملت فلا تعزبه وطرفا اخره
عضوا بدا فى الضحك وهو لا يحسن بالردى تخرج ثلثاه من المعادن وكله جزء من المحاسن
وما سوى اخره اسم لمن تعظمه فى كل مذهب حسن وعشر ثلثه ككافات الشئ فى العد
فافهم ذاك يا هذا الفتى لغز للشيخ ابن الفارض ما اسم طير شطره بلدة فى الشرق تصحيفها
مشرقى وما بقى تصحيف مقلوبه مضاعف فوقا من المغرب جوابه للحكيم مؤمن الجزائرى

ذاك اسم طير شطره بلدة اخرى تروى وبها مشرقى وما سوى اخره سا بلا من الشرق
الى المغرب ووسطها صحفه مره نافعة لبعض العقرب وما بقى تصحيف مقلوبه
فما عجز الفيل عن المارب وما سوى اوله عضوا للانسان فى الماكل والمشرب لغز للشيخ
البهائى الاياالخو سم بلدة اهلها من احب ومن اطلب تسند اربابها الى نحوها وفيها الكل فى
اذا ما قلبت حروف اسمها وجدت اسم شئ به يضرب ومن عجب انه مفرد وجمع لشئ به
يشرب وثلثاه ربع لثلثه ويظهر هذا من يحسب جوابه للحكيم مؤمن ايا ملغزى فى
سمى بلدة لزوارها الذهب لا يكتب مصحف مقلوبه واجب على من يحج وقد يندب
وان ما اذا انا ملته تراه اسم طير وذا معجب وان فات من ثلثه سبعه وجدت اسم شئ
به يطرب وثلثاه ما صدرت سورة به وهى عنك لا تعزب لغز للشيخ البهائى وبلدة مهملة
الاحرف وثلثها من سور المصحف وما سوى اخره سورة من سور القران لا تخفى
وثلثاه ان يسلم الفتى من شفة المحبوب ما يشتهى وان تشدد وسطها ملفها ماكولة
فافكر بها واعرف جوابه للحكيم مؤمن يا ايها السائل عن بلدة ترسم فى اوائل المصحف
القريب اسم صدق اول الحروف لا بل سائر الاحرف لو فات من اخره واحد لزيد
فيه خمسة فاعرف وفوقانيه لما بعده فى العدد من وجهين لا يخفى مصدر منهما
عن الجنة فافهم سره وانصف وعجزه مبر عن بلدة كبشاور السرمد خفى وبصف
حرف منه او قلت ذا الحرف عن الثالث تحذف وضم بالاول كان اسمى من ذهب
على المصحف وثلث قلبه اذا زيد فى تاليه فاجمع هذه الاحرف فلمن الذى قد عرفوا
اهلها به يفكون ما يعرف لغز للشيخ البهائى ولست ابوح ما اسم الحبيب يوما ولكن معاذا
خوف الاعادى تصحيف اسمه فى وجنتيه وفى فيه وايضا فى فؤادى جوابه للحكيم

مؤمن لقد الغزت لغاز الطبقا دقيقا وتحوط القتاد فيا شمن لغز عريض به
الافكار مشتريه الهوارى فكم حظر الوقاد على البلاد واقلقني كثيرا عن وسادي وكم
امسى لذاك جواد فكرى يجود من التلال الى الوهادى الى ان قادني نظرى اليه و
نلت بفهمه اقصى مرادى فدونك مثل قولك اذ يشق الحداد السود بالبيض الحداد فتصحيفه
يرى في بعينه شئ يجل بمثله ما في الفواد ومنه يحل ما في وجنتيه وفيه هلاك ارباب الفساد
واصل الاسم جمع في لساني وعيني والحواجب والهوادى باخره بمنزلة عضو به الاحسان
عن بعض البلاد نرى حرفين منه اسما لشخص له صفة المحبة والوداد مصحف بعضه
جزء الاراضي وبعض منه في التسبع الشداد وتصحيف الذي في الصدر منا نقصنا عنه
من غير ازدياد بصير جميع احرف ذاك الاسم حرفا واحدا فافهم مرادى **لغز منو**
للحكيم مؤمن اخبروني ايها الاخوان عن اسم خماسي الاعداد ثنائي الاحاد اوله نصف وسطه
ووسطه مضعف اخره طرفاه فعل ماض مركب من حرفين واجزاء ما يتخلو بين الاخوين اولا
من المعدنيات وما سواهما من النباتات طرفا ثانيه من الاعضاء الظاهرة بعض الاحيان
وطرفا اخره من الاعضاء الباطنة لكل حيوان لولا رابعه لتبدل الاعمى بالاصم ولولا اوله
لوجد العلم والحلم والكرم لولا خمسه لتلذذ راس الانسان بالشجر ولما تميزت بلدة من الحجر
طرفا ثانيه لا يكون في اول العمر ولا في اخره للانسان وبعض منه يتحقق به السهو والنسيان
ثنائيه يبتدأ السؤال وباوله يختم الكلام ويتم المقال والله اعلم بحقيقة الحال **لغز**
للحكيم مؤمن اخبرني عن اسم سداسي الكلمات خماسي العشرات اخره ثلث اوله ومنقوطه
اقل من مهمله واوله مع ثانيه فعل امر للمخاطب ومع ثالثه من عقود الاعداد ومعهما
امر للمخاطبة ومع رابعه من المهلكات الشداد ثانيه مع ثالثه من

الظروف ومع رابعه او خامسه واخره من جملة الحروف طرفا اخره حرف عامل وثانيه
مميز الفعل عن الفاعل لو سقط عشره من صدره بقى سدسه مع انه ثلثه وهذا من
الغرائب ولو نقص منه مع انه سداسي حرف واحد بقى حرف واحد وهذا من اعجب العجائب
ان نقص سدسه من سدسه بقى سدسه وان زيد ثلثه على ثلثه حصل ثلثه اولاه مما يجب
رده على جميع المسلمين واخراه مما يركب منها ثوبان على راى المتكلمين باوله يبتدئ
السؤال وبثانيه يتم المقال وبرابعه يحصل المرام وينتهي الكلام والسلام **جوابه** لبعضهم
هو اسم يتركب منه الاسما رجله في الارض وراسه في السما اخره اسم سورة من سور القران
وبانتقاص اوليه يتم جميع اركان الايمان كله من الحروف النورانية وثلث بعضه من الحروف
الظلمانية اوله بالكمال معروف وخمس ثانيه بالتمام موصوف سدسه من المطهرات ولولا
خامسه لصار الانسان معدوما من النجاسات لو زيد اوله على ثلث اخره حصل عدد ايام
الاعوام ولو نقص سدسه من ثانيه بقى عدد الشهر التمام ووسطاه مهلك فرعون
وهامان وثانيه منجي يونس ومعطيه من الامان ثالثه ما وصف بالكمال في السور القرانية
وعشر رابعه موصوف به ايضا في العلوم الاعدادية بضعف ثالثه تساوي حروف
كله في العدد وبضم النصف الباقي الى رابعه يحصل عدد صور الكواكب التي وقع عليها
الرصد مربع بعضه يساوي عدد الوادي ثبت اولها في اخر السبع المثاني وبمضعف
سدسه الجواب وينتهي به الخطاب والله اعلم بحقائق الامور واوقف بما يخطر الصدور
شعر للحكيم مؤمن يا نسيم الصبا اذا جئت نادى جيرتي بالحمى بلا في فؤادي
قل له قد هجرتني طويلا قل له قد نسيت عهد الوداد يا نسيم الصبا فبلغ سلامي
واخبرنهم بلوعتي وغرامي وحنيني ودقتي عن فراق ذاب جسمي وابلى عظامي و

اشتیاقی الی لقاهم ووجدی فی هواهم وحرقتی من ضرام ولههم بطول لیلی
دا لسهادی الیم یذیبنی لهب الفؤاد ونعرفنی الم سهود معی الیم یصبنی عین
العدا نوابی مبنا فی جسم حی وحبا بر یجی یوم التناد وصبری کل حین فی انتقاص
ووجدی کل آن فی ازدیاد اذوب تجابنه واطول بعدی ومالی آه صبر فؤادی
فکم خطر الرقاد علی ثبلاً واقلقنی حبیباً عن وسادی منی فرح وحتی م اصطیادی
الایاد هر ریع سبل العنا الا اشکو وقد اصبحت مالی سوی بالمن البلبابالی
لحجفن نکحل من سویدا فؤاد ذاب من لهب اعتلالک فما هذا السواد علی جفونی
مکحل آه ما انا واکتحال الا اشکو زمانا قد جفانی فانشده بمثل الحالی وما
فی الدهر یا لاذی آه حتی فؤادی فی غشاء من نبال فصرت اذا اصابتنی سهام
تکسرت النصال علی النصال فکفی من الاذی یا دهر انا بخیل لا ابالی بالنبال ولربه
السلام علیکم یا معشرا شوقی الی لقیاکم ما بکتم عنی السلام علیکم یا ساکنی
قلب الغریب لسنهام المغرم لا جنی ادعتموا قلبی سی وجری له بین الجوارح مضمر
لا تحسبوا ذا اهلا عن ذکرکم حتی اوسد فی التراب واکتم شعر هزل بمت بقام الاسر
بینهما ولم نزل منتصباً فوقهما یحسنه اهل ما له یعلما شیخا علی کرسیه معماً
معمّا باسم مستا نا از نهم قلب یار اگر شدم دل زغم بهدر پود لختم مراد از نام عربی
آنست که اسم باشد فلک آن سنا است و مراد از دل فکر کاف است و مراد از پر دلختم
انداختن است معمّا باسم همام خوبان ستاره کان سپهر ملاحند ماه است
درمیانشان نگار من مراد از ایشان عربی آنست که هم باشد چون لفظ ما درمیان هم
در آید همام شود مطایبه فاضلی یکی از دوستان صاحب و از خوبنامه می نوشت

شخصی در پهلوی او نشسته بود بگوشه چشم نامه او را می دید بر وی دشوار آمد بنوشت
اگر نه در پهلوی من دزدی نشسته بود و نوشته مرا میخواند همه اسرار خود را
بنوشتمی آن شخص گفت والله که نامه تو را مطالعه نکردم و نخواندم گفت ای نادان
پس از کجا میگوئی فائده اذا اردت ان تعلم مقدار سطر من العدد فابتدء
بالیمین و تسقط المراتب ثلثا ثلثا الی ان یبقی ثلثا او اثنتان او واحده و تقرء ما بقی
علی الترقی لابتداء و تزید علی مقروک لفظ الالف بعدد الثلاثات السابقة علیه ثم
تقرء المراتب لثلث السابقه علیه کذلک تزید علی مقروک لفظ الالف بعدد الثلاثات
السابقه علیه و هکذا الی ان ینتهی الی المراتب الثلث الاول مثاله اذا اردنا ان تقرء
هذا العدد ٢١٠٤٣٢٥٥٧٨٩ فبعد اسقاط المراتب الثلث بقی ٢١ فقرءنا علی ثمانیة و
تسعین لفظ الالف ثلث مرات بعدد الثلاثات السابقه و المراتب السابقة علیها ٧٥٥
فقرءنا علی سبعمائة و خمس و ستین لفظ الالف مرتین و المراتب الثلث السابقة علیها
٤٣٢ فقرءنا علی اربعمائة و اثنین و ثلثین لفظ الالف مرة و المراتب الثلث الاول
مائة فالعدد المذکور ثمانیة و تسعون الف الف الف و سبعمائة و خمسة و ستون
الف الف و اربعمائة و اثنان و ثلثون الفا و مائة فائده اذا اردنا وضع
البیت علی اساس یستخرج به کل حرف اضمره المخاطب من حروف سورة بعینها او
آیة او قصیدة معینة او بیت مخصوص و حروف الهجا کلها استعنا بالقلم و جمعنا
حروف تلک السورة مثلا بعد حذف المکرر و نحتاج الی تلک فی جزء الاخیر و سمینا
ذلک حاصلا و لنعد الهمزه و الالف فی هذا الباب واحدا کما فی باب الالغاز و المعمیات
و امثالهما و اللام الف حرفا برأسها کما هو الاظهر و لنعتبر الحروف بصورتها الخطیة

اذا اردنا ان یعرف المسافة بین بلدین
نظر فان انتقاصا فی الطول و تفاوتا فی
العرض او بالعکس فیجعل الکل فرسخین من
التفاوت اثنی و عشرین فرسخا و ان
تفاوتا فیهما فربع ما بین الطولین و
کذا ما بین العرضین و اجمع المربعین
اضرب جذر المجموع بین البلدین
فالحاصل عدد فراسخ بین بلدین و
کان بین الطولین اربع درج و ما بین
العرضین ثلث ضربنا مجموع مربعهما
و هو خمسة فی اثنا و عشرین فما
بین البلدین مائة فرسخ و
عشرة فراسخ و لا یخفی علیک
ان الدرج ان لا وصفه
اثنتان
و عشرین فرسخا و تسع فراسخ
و فی هذه القاعده اسقط
الکسر تسهیلا للحساب

لا الملفوظ فنقول ان فيه تاء وراء وياء ولا نقول الهنا الف فاحفظها ثم تركناها على
هيئة وقوعها وترتيبها او ركبناها على اى هيئة نريد بها بحيث يكون لها وزن ومعنى
كيفما اتفق ولكن من غير ان يتكرر حرف منها فيها وهذا احسن واقرب الى الضبط واسهل
عند الرجوع اليها وسميناها ذلك محفوظا اولا وهو فى الاخير هى الحروف المرتبة
من الجمع والترتيب ثم عمدنا الى رسم شبكة تشتمل على اربعة بيوت فصاعدا بحسب ما
يقتضيه عدد تلك الحروف المذكورة من حيث القلة والكثرة ثم رسمنا الحروف المحفوظ الاول
فى تلك البيوت وقسمناها عليها لكن بحيث يختص كل منها بموضع لا يشاركه فيه غيره مثلا
وضعنا حرفا معينة فى البيت الاول فقط وفى الثانى كذلك ايضا او فى الجميع الى غير ذلك من
الصور المناسبة بين تلك البيوت من انفرادها وتركيبها الثنائية والثلاثية والرباعية
ونحوها وكذا حرفا آخر منها وهكذا الى آخرها وسميناها ذلك شطرنجا ثم رسمنا تلك البيوت
باعداد يحصل من جميع آحادها ومركباتها جميع المراتب من الواحد الى اقصى عدد تلك
الحروف وسميناها ميزانا ولا بد ان يكون مرتبة كل من تلك الحروف فى المحفوظ الاول
من الاولية والثانوية متساوية لمرتبة عدد بيت او اكثر هو فيها ثم قصدنا نظم مصابيح
وابيات بعدة تلك البيوت بحيث يتركب المصراع الاول او البيت الاول من الحروف الموسومة فى
البيت الاول مثلا كيفما اتفق بحيث لم يشذ حرف منها وكذا الثانى منهما من الثانى
وهكذا ولكن لا باس بتكرار حروف تلك البيوت فى ذلك المصراع او البيت اذ كما سيجيء بعيد
ذلك انا نسئل المخاطب الا عن وجود الحروف المضمر فى المصراع او البيت المفردين ولا
نسئله عن عدده فيهما وهكذا لا باس باتيان بقية الحروف الهجائية التى فى تلك الصورة
مثلا فى اى واحد منهما شيئا مكررة اذ لا نسأله الا عن وجود الحرف المضمر فى واحد

منهما

منهما وعدمه لا عن وجود غيره وعدمه وسميناها ما نظمنا من المصابيح والابيات
محفوظا ثانيا ثم رسمنا كلا منهما بعلامة ما يتركب منه من الحروف المرسومة فى البيوت
المسماة بالخارج بعينها وبذلك يتم العمل بعينها فنقول للمخاطب احفظ فى خاطرك اى حرف شئت
من حروف هذه السورة ثم نقرأ عليه المصراع الاول مثلا ونسأله عن وجوده او عدم
وجوده فيه فان قال نعم حفظنا العدد الذى وسمنا به الاول كذا ثم قرأنا المصراع الثانى
والثالث الى آخر المصابيح وحفظنا الاعداد التى وسمناها المصابيح التى اخبرنا بوجود
ذلك الحرف فيها والا تركناها ثم جمعنا الاعداد الحاصلة وهى ميزان بها يعرف الحرف
المضمر وذلك برجوعنا الى حرف المحفوظ الاول وعددها بعددها فالحرف الاخير هو الذى
اضمره المخاطب ولنشرح جميع ما قررناه وحررناه غير خفى على الناظر الزكى فتبصر ولا يخفى
عليك انا لا نخبر المخاطب اصلا بالمحفوظ الاول ولا باخذ الميزان بالطريق المذكور والا
لذهب الاستغراب ولم يقل ان هذا لشىء عجاب فاحفظه **حكاية** نقل است كه شخصى نى
داشت چون نام بجهاد رفت بعد از آن كه ديد جمعى شهيد شدند آن شخص فرار كرد
ديگرى او را ديد گفت اى فلان از جهاد فرار ميكنى وحال آنكه اگر كشته شوى بوصال حور
عين ميرسى گفت اى نادان حور را كه خودم در خانه دارم بجهة يكى عين خود را بكشتن دهم
لطيفة قال ابو العينا انجلى ابن صغير لعبد الرحمن بن خلكان قلت له وددت ان لى
ابنا مثلك فقال هذا بيدك قلت كيف ذلك قال احمل ابى على امرأتك تلد لك مثلى **مولوى
المعنوى** بشنو از نى چون حكايت ميكند واز جدائيها شكايت ميكند از نيستان تا مرا
ببريده اند از نفيرم مرد وزن ناليده اند سينه خواهم شرحه شرحه از فراق تا
بگويم شرح درد اشتياق هر كسى كو دور ماند از اصل خويش باز جويد روزگار

وصل خویش من بهر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوشحالان شدم هر
کسی از ظن خود شد یار من وز درون من نجست اسرار من سر من از ناله من
دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست آتشست این بانگ نای و نیست باد هر که این
آتش ندارد نیست باد آتش عشقست کاندر نی فتاد جوشش عشقست کاندر می فتاد
نی حدیث راه پرخون می کند قصه‌های عشق مجنون می کند دم بدم این نای از نیهای اوست
های و هوی روح از هیهای اوست محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان
را مشتری جز گوش نیست در غم ما روزها بیگاه شد روزها با سوزها همراه
شد روزها گر رفت گو رو باک نیست تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست در
نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام بند بگسل باش آزاد ای پسر
چند باشی بند سیم و بند زر گر بریزی بحر را در کوزهٔ چند گنجد قسمت یک روزهٔ
شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طبیب جمله علتهای ما ای دوای نخوت و ناموس
ما ای تو افلاطون و جالینوس ما جسم خاک از عشق بر افلاک شد کوه در رقص
آمد و چالاک شد با لب دمساز خود گر جفتمی همچو نی من گفتنیها گفتمی هر که او از
همزبانی شد جدا بی‌نوا شد گرچه دارد صد نوا چونکه گل رفت و گلستان در گذشت
نشنوی زان پس ز بلبل سرگذشت چونکه گل رفت و گلستان شد خراب بوی گل را
از که یابیم از گلاب جمله معشوقست و عاشق پرده زنده معشوقست و عاشق مردهٔ
حکایة از مکتب داری پرسیدند که تو بزرگتری یا برادرت گفت من خود یکسال
بزرگترم اما بعد از یکسال دیگر که بگذرد با من برابر خواهد شد **حکایة**
رای الجنید فی منام بعد موته فقیل له ما فعل الله بک فقال طارت تلک الاشارات

وطاحت

وطاحت تلک العبارات وغابت تلک العلوم واندرست تلک الرسوم وما نفعنا
الا رکعات رکعناها فی السحر **ذکر** بعض الاعلام ان العزلة بدون عین العلم زلة
وبدون زاء الزهد علة **رای** بعضهم بعض اصحاب الکمال فی المنام فسأله عن حاله فقال
حاسبونا فدققوا ثم منوا فاعتقوا **قال** بعض الاکابر ان الشیطان قاسم اباک وامک
انه لهما لمن الناصحین وقد رأیت ما فعل بهما واما انت فقد قاسم علی غوایتک کما قال الله
تعالی حکایة عنه فبعزتک لاغوینهم اجمعین فما ذا تری یصنع بک فشمر عن ساق الجد منه ومن کیده
ومکره وجد بجده **رای** بعضهم الشبلی فی المنام فسأله ما فعل الله بک فقال ناقشنی
حتی یئست فلما رای یأسی تغمدنی برحمته ونعم ما قیل در نومیدی بسی امیدهاست پایان شب
سیه سفیدست **قال** بعض الفضلاء اعدت صلوة ثلثین سنة کنت اصلیها فی
الصف الاول لانی تخلفت یوما لعذر فما وجدت موضعا فی الصف الاول فوقفت فی
الصف الثانی فوجدت نفسی تستشعر خجلا من نظر الناس الی وقد سبقت بالصف الاول
فعلمت ان جمیع صلوتی کانت مشوبة بالریاء ممزوجة بلذة نظر الناس الی ورؤیتهم ایای
من السابقین الی الخیرات **للتهامی** شاعر فی الدنیا غرورا وانما قصاری غناها ان
یعود الی الفقر وانا لفی الدنیا کرکب سفینة نظن وقوفا والزمان بنا یجری **قال** بعض
العرفاء اقلل من معرفة الناس ایاک فانک لا تدری حالک یوم القیمة فان تکن فضیحة کان
من یعرفک قلیلا **لبعضهم** آنست بوحدتی ولزمت بیتی فطاب الانس لی وصفی
السرور وادبنی الزمان فلا ابالی بانی لا ازار ولا ازور ولست بسائل ما عشت
یوما اسار الجند ام رکب الامیر **للمولوی الرومی** از دو قصه پای رهزن هوش
وا ز هر نظاره نوای ما بنوش چون منتظران هر زمانی صد بار جان در ره چشم

آید دل در بر کوش **لبعضهم** رب صبت من الدنیا بقوت فشملته وشربه ماء
کوزها منکسر فقل لبنی الدنیا اعزلوا من اردتم وولوا وخلوا من البعد انظر
لا ادری ای دل چه بقا منش فتادی دیدار تو نا بتامت افتاد و **ایضا**
کفتی چه کسانند اسیران ره عشق ماتم زده و سوخته و درد کشی چند **وایضا**
نه هوای بلغ ساده نه کنار کشت ما را تو بهر کجا که باشی بود آن بهشت ما را **وایضا**
غم یار من و من با غمش خو کرده ایم ای مدعی لطفی بباید کردن ما را بهم بگذاشتن **وایضا**
عمری گذشت در ره سلامی بیافتم شرمنده دلم که جفا و جفا داشت **قال شیخنا البهائی**
فی الکشکول العلوم ینقسم الی جلیة وخفیة فالجلیة العلوم المتداولة بین الطلاب التی
تتذاکر فی المدارس والمجالس وکتبها مشهورة واما الخفیة فهی المستورة المصون بها
من غیر اهلها ولم یزل الحکماء یبالغون فی اخفائها حتی انهم وضعوا لها رموزا واخترعوا
فی کتابتها انواعا من الخط وغیر الرسوم المعهودة وهی تنقسم اقساما الکیمیا واللیمیا والهیمیا
والسیمیا والریمیا وبعض اساطین الحکماء الف فی مجموع هذه الاقسام کتابا ضخما سماه
کله سر لیکون اسمه مشیرا الی اسماء هذه العلوم مبنیا علی وجوه اخفائها ثم قال رایت
الکتاب المذکور فی محروسة هراة سنة خمس وسبعین وتسعمائة وهو من احسن الکتب المؤلفة
فی هذه الفنون وکتاب سر المکتوم للرازی شامل لاوسط هذه الفنون خال عن
الکیمیا والریمیا وهو ایضا من الکتب الجیدة فی بابه **اقول** الکیمیا معلوم والمراد من اللیمیا
علم الطلسمات ومن الهیمیا التسخیرات ومن السیمیا التخیلات ومن الریمیا الشعبذة
فائدة قلم النیرنجات حروف الثمانیة والعشرون ١١١١ ح م ا د ر س ش س ط ط ٥٥ ٩
الکم ١١١ **لمؤلفه** مهوشا ای دوست مرا دل ویران بود بود از دل من مهر

نوجوان بود عشق بوی تو چنانای گل پاکیزه سرشت در دلم جا گرفت است
که اشان بود **وصف خال** ابروچه دامست ندانم که در او افتادم کاشیانه و گل گلشن همه رفت
از یاد دم **عبادی مشکله** قال رجل لبعض العلماء ما تقول فی لیلة القدر وهی ای وقت من
السنة فانی قد سألتها عن عالم فقال هی فی الربع الثالث وعن آخر فقال هی فی الثلث الاخر وکل
منهما یکذب الاخر فاجاب بان کلیهما کذبا بل صدقا وقال خرجت من بین لیالی کثیرة و وضع
راسی سبابتیه علی طرفی ابهامیه فقال الرجل فی ای زمان من اللیالی اطلبها فاجاب فی غیر اللیالی
المفردة فقال یعنی الاشتباه وان قل فاجاب اطلبها فی اللیالی المفردة فقال یعنی غیر اللیالی
فاجاب بان هکذا اراد ولکن لو طلبتها فی اللیلة التی یکون فیها ما بقی من اللیالی نصف
ما مضی منه لرجوت انک ما اخطات ان شاء الله فقال علمت جزاک الله **اقول** قوله کلیهما
کذبا ای فی تکذیب الاخر وصدقا ای فیما قالا وقوله خرجت من بین لیالی کثیرة لان
القدر المشترک بین الربع الثالث والثلث الاخر لیس الا شهر واحد فیقصد فیهما بعلم انه
فی الشهر المشترک بینهما وهو الشهر التاسع ای شهر رمضان ووضع راسی السبابتین
علی طرفی الابهامین للاشارة الی اللیالی التی خرجت لیلة القدر من بینها فان وضع
راس السبابة من الیمنی علامة الثلثین ومن الیسری علامة الثلثمائة یعنی خرجت من
بین ثلثمائة وثلثین لیلة وبقیت ثلثون لیلة اخری والمراد باللیالی المفردة اللیلة
الاولی الی العشرة واللیلة العاشرة والعشرون والثلثون فخرجت اثنتا عشر لیلة ایضا
وباللیالی المفردة غیر الزوجة ثمانیة اخری ایضا وبقیت عشرة اخری وقوله اللیلة التی
تکون فیها یعنی الخ اشارة الی اللیلة الثالثة والعشرین فان الباقی من اللیالی الفرد
الغیر المفردة ثلثة والماضی منها ستة **اشکال** قد یستشکل التوفیق بین قول الفقهاء

يكره للجنب قرائة ما زاد على السبع من القرآن وقولهم يستحب الوضوء لقرائة القرآن حيث يستفاد
من الاول عدم كراهة قرائة الاقل من السبع مع ان الجنب غير متوضى ومن الثاني كراهة
القرائة على غير المتوضي مطلقا ويمكن ان يجاب بان المراد من عدم كراهة قرائة الاقل من السبع
للجنب عدم كراهة المعلولة للجنابة بمعنى ان الجنابة لا تصير سببا لكراهة قرائته وان
تحققت الكراهة من جهة اخرى فلا اشكال **لا ادري** بي توبشتنها زين ذوق كه
مي اوى تاكي من سودائي برخيزم وبنشينم **فائده** در بيان اشارة اجمالية بعلم عقود
انامل بدانكه علماء متقدمين از هيئت انگشتان از واحد تا ده هزار ضبط نموده اند باين
طريق كه هيجده صورت وضع نموده اند از انگشتان دست راست بجهة ضبط يكي تا نود
ونه و هيجده از دست چپ تا نه هزار و يكصورت بجهة ضبط ده هزار اما هيجده آحاد با
خنصر تنهائي علامت يكي است ۲ خوابانيدن خنصر و بنصر باهم بجهة دو ۳ خوابانيدن خنصر
وبنصر و وسطى نشانه سه و بايد دانست سرهاي انگشتان بر گودال كف دست گذارده
شود ۴ بلند كردن خنصر و خوابانيدن بنصر و وسطى علامت چهار ۵ بلند كردن خنصر
وبنصر و خوابانيدن وسطى است بجهة پنج ۶ خوابانيدن بنصر تنهائي است بجهة نشانه
شش ۷ خوابانيدن خنصر تنها است نشانه هفت ۸ خوابانيدن خنصر و بنصر است
باهم بجهة هشت ۹ خوابانيدن خنصر و بنصر و وسطى است نشانه نه و در اين سه صورت
بايد سرهاي انگشتان در بن آنها كه متصل بكف دست گذارده شود ۱۰ گذاردن سر
ناخن سبابه است بر بند اول ابهام بنحويكه حلقه حاصل شود و اين علامت ده است
۲۰ گذاردن ناخن ابهام است ميان بند آخر سبابه ليكن بايد ناخن ابهام از طرفي از اين
بند بگذارد كه جانب وسطى است و اين علامت بيست ۳۰ گذاشتن سر انگشت سبابه است

نرناخن

نرناخن ان بر ناخن انگشت ابهام از طرفي كه بجانب سبابه است و اين نشانه سي است ۴۰
گذاشتن باطن سر انگشت ابهام يعني باطن بند اول بر پشت بند تحتاني سبابه بجهة چهل
۵۰ بلند كردن سبابه با گذاشتن ابهام بر كف نشانه پنجاه است ۶۰ گذاردن ناخن ابهام
است بباطن بند دويم سبابه علامت شصت ۷۰ بلند كردن ابهام است و گذاشتن باطن
سر انگشت سبابه بر باطن سر ان علامت هفتاد ۸۰ بلند كردن ابهام است و گذاشتن
طرف سر انگشت سبابه بر مفصل اول بجهة هشتاد ۹۰ گذاشتن سر ناخن سبابه است
بر مفصل دويم ابهام بجهة نود و مخفي نماند كه آنچه مذكور شد بجهة ضبط مفردات
است و بجهة ضبط مركبات بايد صورت مفردات آنرا بعمل آورد باهم و اما هيجده صورت
ثانيه كه در دست چپ است بجهة صد تا نه هزار است و آنها بعينه مثل هيجده صورتي
است كه در دست راست است اما صورتهائي كه در دست راست است بجهة ضبط آحاد
بود در اينجا علامت آحاد الوف است و صورتهائيكه در آنجا بجهة عشرات بود در اينجا
علامت مائات است و كيفيت ضبط مركبات كه در مابين صد و ده هزار است بنحويكه
اشاره بان شد يعني بايد هر مركبي ضبط آن با اجتماع اوضاع مفردات او بشود
و اما يكصورتيكه علامت ده هزار است گذاشتن طرف سر ابهام است بر طرف سبابه
بنحويكه ناخنهاي ايشان محاذي يكديگر شوند بهر يك از دست راست و چپ كه خواهد
اگر زياده بر اين توضيح و تفصيل كسي خواهد بايد رجوع كند برسائل و الله ما جد حقير
طالب ثراه در اين علم نوشته اند اصمعي دل كه طومار وفا بود من مجنون را پاره كردند
ندانسته بيان مضمون را دردا كه باد ميرشب ناقه ليلي كه شد بود در خواب
پاي طلب مجنون را **وله** هر طرف چند سبو كش دارد اين دير خراب زان ميان

سنک ملامت بوسسبو من رسید بود یا مال رقیبان روی کردیا لو دمن هیچی
دانی چه زحمتها بر و محمن رسید باز مجانم کرفتار جنون دل را مکو ان بوی نخستا
زنجیر موی من رسید سختا تا شام آشنایان آشنا نکار ا بیکانه کردم از خویش یاران
آشنا را چون من کسی کذارد سر بر خط غلامیش بیرون نهد چرا کس از خط خوبش یار را
با جور آن جفاجو چندان نکرده ام خو کارم بجواطر از او اند نشه وفا را کفتم که
کویم امشب تنها با و غم دل بی مدعی نبودن یابت مدعا را اکنون سختا کابجا ره یافتند
اغیار شادیم از انیکه ره نیست در کوی دوستان را اوله هر کوی که هر کز ره نداد
پادشاه آنجا کدای بی نوا را اکه خواهد داد راه آنجا مکن هر کز تمنای بهشت اندیشه
دوزخ اکر مطلب دیدنی صفا او است خواه اینجا و خواه انجا چه صید در حرم جو قید پناه
ایمن بود اما بکوی او کشند او زاکه جوید پناه انجا چه غم بنود اکر ما را زبان عذر
در محشر که ما را بس مسند حسن او حذر خواه انجا و له هیچ جرم کنه وفا استادا را
هر نوع کشد سزا است ما را دارد سر قتل ما و در سر غافل که همین هواست ما را
ورد **عبارة مشکلة** منسوبة الی السید لذا ما دو قبل الشریکنا الماضی الشیخ ابی نصر الفارابی
ما برهانک علی تساوی زوایا المثلث لقائمتین فقال ان النفی والاثبات لا یجتمعان
ولا یرتفعان فاذا اسقطنا من الست یبقی اثنان یعنی اذا کان الموضوع داخلا فی
الجنس امتنع اجتماع النفی والاثبات وارتفاعهما بخلاف ما اذا کان خارجا عنه
ولذلک لم یکن الکیف قابلا للمساوات واللامساوات اصلا ولم یکن خط مستدیر
مساویا للخط مستقیم اصلا ومع تسلیم ان الزوایا الثلث للمثلث اذا لم تکن اعظم ولا اصغر
من قائمتین کانت مساویة لهما **اقول** قوله یعنی من کلام السید ومراده من الموضوع

المسئلة ای الزاویة فاللام فیه للعهد ومراده من الجنس جنس الزاویة ای الکم فیحقق بذلک
الاشارة الی ان الزاویة من باب الکم ایضا وقوله امتنع اجتماع النفی والاثبات وارتفاعهما
ای نفی ما هو من خواص الجنس واثباته دون ما لیس من خواصه والحاصل ان الشیخ لما بین
ان الزوایا الثلث للمثلث هی الباقیة بعد اسقاط اربعة قوائم عن الست القوائم وبقی
ان الباقیة لیست باعظم من القائمتین ولا اصغر منهما ما تساویهما للقائمتین فکانت
موقوفة علی اثبات ان الزاویة لا یجتمع فیها المساوات واللامساوات ولا یرتفعان
عنها والا لم یثبت المساوات للقائمتین وکان اثبات ذلک موقوفا علی کون الزاویة
من باب الکم لان المساوات واللامساوات من خواص الکم ولا یمتنع ارتفاعهما من الکیف
فما بینه برهان الشیخ انما هو اذا کان موضوع المسئلة التی هی الزاویة داخلا فی الجنس
الذی هو الکم والمراد واضح والعبارة لا تخلو عن حزازة وتعقید **ومن الاشکالات**
الواردة علی بعض الفقهاء ما جعلوه ضابطا للحجب الحرمان ما قالوا ان ضابطه من عاش
القرب فزعموا علیه یحجب کل من اهل الطبقة السابقة للاحقة وحجب کل من اهل الدرجة العالیة
لسافلته فان هذا التفریع لا یصح بای معنی اخذ القرب کما بیناه فی مواریث مسند الاحکام
ومن الفقهاء تخصیصهم حجب النقصان بمواضع مخصوصة مع صدقه مفهوما علی کل
نقص یرد علی وارث لاجل وجود غیره وقد بیناه فیه ایضا **ومن الاغلاط** التی صدرت
من جمع من الفقهاء انهم قالوا فی قبلة اهل المغرب انهم یجعلوا الثریا عند طلوعه علی الایمن
والعیوق عند طلوعه علی الایسر مع ان البعد بین الایمن والایسر بقدر نصف الدور و
بین مطلعهما اقل من الربع بکثیر **جامی** بزم زهره کوکب بماه رخ نشسته ما ریشمی
دارم با این همه کوکبها از بسکه کرفتار ان مه بنده بکوی تو باد شمه جا باشد خاک تو

هم قابلیها تا دست برآوردی از غم مجنون بریده بر چرخ رود هر دم از دست تو یارها
از لب بیت هجران کفتم سخن وصلت بود این همه یاران کفتن خاصیت آن بیتها
جای کبری مذهب اطراف جهها کشته با مذهب عشق تو کشت از همه مذهبها و کله
رهی به خدا با آشنایان جوان را با طاقت و صبری این پیر ناتوان را مجنم جوان
عقلم پیر است لیک عشقش آورده زیر فرمان هم پیر و هم جوان را کر زند شد
کیاهی در خشک سال هجران بر مردکی مبادا آن تازه ارغوان را زاهد بکنج محراب
آورده روی طاعت عاشق کرفته محراب آن طاق ابروان را محمل مبند امروز ای ساربان
جانان کز آه چشم مرشد ره بسته کاروان را جامی ز عشق خوبان کر کفت توبه کردم
این نکته بشنو از من رهبان مشنوان را **فایده** ج و ج و ز و د ج ۵ مرتبه در یک
مجلس یا در ده روز هر روز هفت مرتبه یا در هفت روز هر روز ده مرتبه با تکرار هر دا
دو ب در تا اخر ایه در هر مرتبه دفعه ده مرتبه **فی الخصال** عن النبی صلی الله علیه
واله قال قال الله تبارک وتعالی یا ابن ادم اطعنی فیما امرتک ولا تعلمنی ما یصلحک **وفیه**
عنه ع ما من شیء جمع الی شیء افضل من علم الی حلم **الموءلفه** شد جوان دوران سر زد
سبزه و امد بهار وقت عیش بکذشت ساقی خیز ساغر زن بیا توبه دین دار و عقل است
یاران آفرین میکشم عشق بازی و جنون ما را شعار عاشقان کوی یار و میکده
نعم المقر زاهدان و خانقاه و هکسر نعم الفرار دست ما و دامن ساقی الی یوم النشور
پای ما کوشه میخانه تا روز شمار وصل لیلی ای هوس باشد جنون پیشه کن
عاقلا تو ابر سر کوی محبت نشین یار شد محمل انشه محمل نشین دار از فراق وعده ایام
وصلم داده از انتظار جانم از تن میرود ای کاروان آهسته ران دل ز دستم شد خدا را

ساربان محمل بدار من زبخت خویشتن راز انچه آید بر سرم شکوه ما را نیز از یار است
نی از روزکار مژده وصلم چه منصور آید از روزی روم پای کوبان سر بکف کف
برده من تا پای دار در ره عشاق جانا جانکزاری میکند پنجه عاشق کشی از آستین آخر
برار کربلا لیم شبی آئی به پرسش جان من بیم جان دارم از آنکه باقی بود تا شام تار جور
در این کشور متاع عشق را نبود رواج رخت خود باید برون بردن صفا زین دیار **وفی**
الکافی عن بعض اصحابنا قال قال ابو عبد الله ع اصبروا علی الدنیا فانما هی ساعة فما مضی
منه لا تجد له الما ولا سرورا وما لم یجئ فلا تدری ما هو وانما هی ساعتک التی انت فیها
فاصبر فیها علی طاعة الله واصبر فیها عن معصیة الله وفی الفقیه قال علی ع ما من یوم یمر
علی ابن آدم الا قال له ذلک الیوم انا یوم جدید وانا علیک شهید فقل فی خیرا واعمل فی خیرا فانک لن ترانی
بعدها ابدا وفی الخصال عن الصادق ع قال سرعة المشی تذهب بهاء المؤمن وفیه عن ابی جعفر ع
قال اذا احب الله عبدا نظر الیه فاذا نظر الیه اتحفه من ثلث بواحدة اما صداع واما حمی
واما رمد **وفیه** عن الصادق ع قال ضمنت لمن اقتصد ان لا یفتقر **وفیه** عن امیر المؤمنین ع
قال ما من شیء احق بطول السجن من اللسان **وفیه** عن الصادق ع قال الوضوء قبل الطعام
وبعده یزید فی الرزق **وفیه** عن النبی ص قال ثلثة ان لم تظلمهم ظلموک السفلة وزوجتک
وخادمک **وفیه** عن علی ع قال قال رسول الله ثلث یحسن فیهن الکذب المکیدة فی الحرب
وعدتک زوجتک والاصلاح بین الناس وقال ثلثة یقبح فیهن الصدق النمیمة
واخبارک الرجل عن اهله بما یکره وتکذیبک الرجل عن الخبر وقال ثلثة مجالستهم یمیت
القلب مجالسة الانذال والحدیث مع النساء ومجالسة الاغنیاء **وفیه** عن النبی ص انه نهی
ان یسلم علی اربعة السکران فی سکره وعلی من یعمل بالتماثیل وعلی من یعمل بالنرد وعلی

فی خیره

یذهب

بلعب بالشطرنج وقال الصادق ع ان ابن زید کم الخامسة انها که از نسلوا اصحاب شعر
الکافی عن الصادق ع قال لا ینبغی للمؤمن ان یجلس مجلسا یعصی الله فیه ولا یقدر
علی تغییره و فیه عنه قال قال رسول الله ص من لم یحسب کلامه من عمله کثرت خطایاه
وحضر عذابه قال فی الوافی انما حضر عذابه لان اکثر ما یکون یندم علی بعض ما اثم
ولا ینفعه الندم ولانه قلما یکون کلام لا یکون مورثا للاعتراض ولا سیما اذا کثر و
فیه عنه علیه السلام قال فی حکمة آل داود علی العاقل ان یکون عارفا بزمانه مقبلا علی
شانه حافظا للسانه قال بعضهم ثلثة لیس فیهن حیلة فقر یخالطه کسل وعداوة یداخلها
حسد ومرض یمازجه هرم قال بعض الحکما ینبغی ان یکون المرأة دون الرجل فی اربعة اشیا
السن والطول والمال والحسب اوحدی ای وصل تو بر نیاورد تمنای امید تا بخت نماند
از تو سوی امید من در تو بکجا رسم که آنجا که توئی نه دست هوس رسید نه پای امید
وله نشاید این عمر تو ویران کرد ما را هوس عشق تو سرگردان کرد زانجا که توئی
مکو که لطفی بکنی پیداست که زانجا که منم چه توان کرد وله اوحد بفروخت بجوالق کوی تو بند
چون نیم علی پر بی پرو با لنکر هند کفش بدکون سر و ویحیارم هم آخر کار پایمالت
کردند لغز زن بدم سر تن برهنه مباد و قافله آنکه هر سه تن برهنه و بر هر سه آبله نی
تا قافله روانشدی بی حکم آن سه تن نه آن سه تن را و نشده بی حکم قافله لغز کدام طائر است
که اگر از اول آن چیزی نقصان کنی زیاده می شود و هرگاه از آخرش نقصان کنی کم می شود
و اگر از اول نقصان کنی خمس آخر میشود و اگر از آخر نقصان کنی از اول سبع آن میشود و اگر
از هر دو نقصان کنی از اول افزون تر از آخرش شود و اگر هر دو ناقص را بر وسطش
افزائی عشر آخر شود لغز کدام موضع است که همیشه پایتخت در سر است و پیوسته پا ها بسر

تو است و بیشترش در کمتر است و اولش ضعف آخر است اوحدی تا در مزه عشق تو در
کوشم شد عقل و خرد هوش فراموشم شد تا یکی ورق زعشق تو حاصل کردم
سی صد ورق از علم فراموشم شد وله عمری بسر آمد و بیانان نشدی دین بلب آمد
و بیمان نشدی قاضی و خطیب و پارسا و مفتی این جمله شدی ولی مسلمان نشدی
ای هر نفسی صد کنه از من دیده و ز روی کرم پرده من ندریده ای من بتر از هر
بعالم بتر است وی لطف تو از من بتر آمرزیده وله نه رندی نه روزکار نه رو
نه حال نه کفر و نه اسلام نه کرد از دنیا نه رنج نه راحت و نه هجر نه وصال بگو فلا
ز عمر بیهوده ملال وله رندی با یک شهر ها تاختیم بلبل او جود جو نبر انداختیم
با کوم دو رنج سو ساختیم دانند قدی هر دو جهان باختیم وله لعل تو زابر بهر تو
در سینه تو بی و کر نه برسوختی وزانکه نه هر بو ما تو آموخته اند آتش زدی
و هر دو را سوختی فائده بدانکه شیر از آواز خروس و گربه و از چوب سن بر ظرف
مسین توهم نماید و ایضا گویند اگر موی شیر را ببرند و در خانه دفن کنند دیگر
موش بانجا نیاید حکایة نقل شیخنا البهائی فی الکشکول انی رایت فی بعض التواریخ
المعتمدة ان جماعة خرجوا الی الحجاج فذهب الی حربهم و امیر امیرهم و کان زاهدا شجاعا
فامر به الحجاج فقطعت یداه من المنکب و رجلاه من المنکب و ترک یتشحط فی دمه الی
فلما اصبح کان یصیح المارة عند متلاحم اللیل یکسب الآخر و هو یبقی علی دلوین من المانی
احتلمت البارحة قال الراوی وهذا من اعجب العجائب ان شخصا قطعت یداه و رجلاه ثم
لیلته یوما و یقع له فیه الاحتلام شعر فیه تعقید فیک خلاف لخلاف الذی فیه خلاف
لخلاف الجمیل و غیر من انت سوی غیره غیر سوی غیرک غیر البخیل اقول مراده انک

جمیل وسخی فائده انما سمیت الجمعة جمعة لان الله تعالی فرغ فیه من خلق الاشیاء واجتمعت
المخلوقات فیه وقیل سمیت بذلک لاجتماع الناس فیه للصلوة وقیل اول من سماها
جمعة الانصار وذلک قبل قدوم النبی صلعم الی المدینة وقبل نزول سورة الجمعة فانهم اجتمعوا
وقالوا ان للیهود یوما یجتمعون فیه کل سبعة ایام هو السبت وللنصاری یوما آخر هو
یوم الاحد فلنجعل لنا یوما نجتمع فیه فنذکر الله ونشکره فجعلوه یوم الجمعة وکانوا
یسمون یوم الجمعة قبل ذلک یوم العروبة فاجتمعوا الی سعد بن زرارة فصلی بهم یومئذ
فذکرهم فسموه یوم الجمعة وقیل اول من سماها یوم جمعة کعب بن لوی لاجتماع الناس
فیه الیه وهذا الرجل اول من قال لکلمة اما بعد **اشرف** زبان تغافل کرم کو دل بتنهائی
برد تاراج جان هم میکند دین هم بیغما می برد ای طبیب عشق او دارد دوای بوالعجب
اسوده را غم می دهد صبر از شکیبا می برد بنود بکیش عاشقان اخوان یوسف را گنه
اسایش یعقوب را شوق زلیخا می برد دین و دل هر چیز بود آن ترک غارتگر شد
مانده است ما را نیم جان آن نیز گویا می برد هرچند عذرا می برد تا دامن استغفار خود
این سوز و امواج عاقبت آرام عذرا می برد صنعت میکند در چشم مجنون توتیا هر خاک
کان باد صبا از کوی لیلی می برد با انکه تیغ جوزان درجسم زن دجا کها الوده
کشتن خنجرش ما را بعوی می برد هرچند کام جان من تلخ است از تلخی آن شوق جمال
دلکشت جاجوره کم کرده کاهی بیثرب میکشد کاهی بطحا می برد ای شیخ این آلوده را
در سلک پاکان جا مده کین رند من عاقبت ناموس تقوی میبرد زحمت کشند خوشتر
بود لیک از برای یار خود بی عاقبت باشد که رنج از بهر دنیا می برد فارغ دلان را
او رد عشرت بهر پرستی سوی شهر دیوانه عشق تو را غم سوی صحرا می برد

عذرم

عذرم چون کنم بیطاقتیها در غمت گر کوه باشد جا این حسن تن جا می برد آهو تمنا
بو رخش آهسته محابا ید منظر کاین عشوها جانستان دل بی محابا میبرد فرهاد بعد از بیستون
زد تیشه بر سر صبر بین اشرف هنوز از هجران شرمندگیها می برد **سؤال** شخصی
بو فنو خود گفت که ثلث آنچه تو داری با تمام آنچه من دارم قیمت این اسب است و ربع آنچه
من دارم با تمام آنچه تو داری قیمت اسب است پس هر یک چه قدر دارند چند است **جواب**
قیمت اسب یازده است و یکی هشت دارد و دیگری نه **کان** الرشید قد امر باحضار
الکسائی من الکوفة وهو یعتقد منه فاحتاج الی بغداد ثم عرض له فلما دخلها وکان
رجلا جسیما علی هیئة اهل السواد وکان الخلیفة فی ذلک الوقت فی مجلس شرب مع وزیره
وکان قد نفذ من یحضره بعض اهل السواد لیهزوا به ویسخروا منه فظفر بالکسائی
به فلم یشک الرشید انه من اهل السخریة فقال له غن لنا یا شیخ فانشد الکسائی کفی حزنا
ان الشرایع عطلت وان ذوی الالباب فی الناس ضیع وان ملوک الارض لم یحظ
عندهم من الناس الا من یغنی ویصفع فقال الرشید من ای البلاد انت یا شیخ فقال من
الکوفة فقال کیف ترکت الکسائی فقال فی صفا عیش عند امیر المؤمنین فنهض الرشید
یعتذر الیه وامر بکبر الات الشرب والملاهی وقال ارید ان تعلم ولدی الامین والمامون فاستعفی
فلم یعفه واخلی له دار التعلیم ولم یزل مکرما معظما عزیزا عنده **محمد بن سعید البغدادی**
کان ادیبا شاعرا فصیحا توفی فی سنة ستین وخمسمائة ومن شعره ایدی الدهر وکلنی حیث
بطول علالی واعوانی ولست ادری بعد اکله اساخط مولای ام راض **فن التخلیص** رسالة ما
لانا ومن الهیئة نعرف قدر الجواهر المختلفة اذا خلط بعضها ببعض من غیر تغیر شکل ذلک
المختلط یتخذ مقداری من ذهب محض وفضة محضة متساویین فی العظم والشکل ایضا

بان يقبلنا جميعًا فى قالب واحد ويعرف وزن كل واحد منهما فيكون الذهب اكثر وزنًا
فيحفظ الفضل بينهما فاذا رفع الينا جسم مركب من ذهب وفضة وطلب تميز كل واحد منهما
علمنا مقدارًا مساويًا له فى العظم ثم وزنا الجسم المركب ووزنا مقدار المساوى له فى العظم و
حصلنا الفضل بينهما فيكون نسبة زيادة وزن الذهب الخالص على وزن الفضة المساوية [له فى العظم]
فى العظم الى زيادة وزن الجسم المركب من ذهب وفضة على وزن الفضة المساوية له فى العظم
كنسبة وزن الذهب الخالص الى وزن الذهب فى الجسم المركب من ذهب وفضة السبب فى رؤية
القمر تحت الغيم كانه يتحرك حركة سريعة انا اذا نظرنا اليه نفذ شعاع البصر فى جزء من
اجزاء ذلك الغيم واذا فرضنا حركة الغيم من المشرق الى المغرب ايضًا كانت هذه الحركة لقوة
الغيم منا اسرع فى الرؤية من حركة القمر لبعده عنا فيصير ذلك الجزء الذى كان قد نفذ
الشعاع فيه غريبًا من القمر وينفذ الشعاع فى جزء آخر قد حاذاه بالحركة فيقع بين الجزئين قطعة
من الغيم فيتخيل ان القمر تحركت الى المشرق وقطع تلك القطعة التى هى بمنزلة المسافة لا ادرى
منجم كفت ديدم طالع تو در دو غ كفت من طالع ندارم ايضًا اى عيش خوش دلبر من
رو نهاده بلك لحظه باش تا غم او را اخر كنم حكى ان الثعلب مر فى السحر بشجرة فراى فوقها
ديكا يؤذن فقال اما تنزل نصلى جماعة فقال ان الامام نائم فى اصل الشجرة فانقطه يصلى
جماعة فنظر فاذا هو بالكلب فقال الديك اما تصلى فقال نعم احدث وضوء وارجع فائدة
من لدغته عقرب او حية فجعل فى دبره قطعة ملح سكن الم‍ه حضر اعرابى مجلس قوم فذكروا
قيام الليل فقالوا له يا ابا امامة اتقوم الليل قال نعم قال ما تصنع قال ابول وارجع وانام
حضر اعرابى مائدة الحجاج فاكل منها لقمة فقال من اكل من هذا شيئًا ضربت عنقه فامتنع
الناس كلهم وبقى الاعرابى ينظر الى الحجاج مرة والى الطعام مرة ثم قال ايها الامير اوصيك باولادى

اعلم انه مع فقه ومصلون نعم
الامام فان تكلموا انما طلب [illegible]
التشبه وصلى لهما فعلت
الاعطا انتم
من خواص

خبز وشرع يأكل منه بقيا فضحك الحجاج حتى استلقى وامر له بصلة سرق اعرابى صرة
فيها دراهم ثم دخل المسجد يصلى وكان اسمه موسى فقرأ الامام وما تلك بيمينك يا موسى
فقال والله انك لساحر ثم رمى الصرة وخرج جاءت عجوز تعلك بهارية على جانب اخفها
فقالت يا اخناء ما زال الامام يامرهم ان يتكوا حتى خشيت انهم يقعوا على فائدة ماية
خر كوش را هر كاه زنى سخور بعد از طهر با سركه بخورد ديكر آبستن نشود فائدة من خواص
الافيون انه اذا لصق بخيل وطلى به انف الحمار دمعت عينه ولحسنا النهوف عن الحجاج على قتل
رجل فهرب واستخفى مدة ثم جاء اليه بعد ايام وقال ايها الامير انا فلان فاضرب عنقى فقال
للحجاج وكيف جئت فقال يا ايها الامير انى ارى كل ليلة انك قتلتنى فاردت ان تكون مرة
واحدة فعفى عنه واجازه قيل ان رجلا زور ورقة على خط الفضل بن الربيع تتضمن
انه اطلق له الف دينار ثم جاء بها الى وكيل الفضل فلما وقف الوكيل عليها لم يشك انها
خط الفضل فشرع فى ان يزن الالف دينار فاذا بالفضل قد حضر الساعة فلما جلس
اخبره الوكيل بامر الرجل واوقفه على الورقة فنظر فيها ثم نظر فى وجه الرجل فرآه قد كاد
ان يموت من الخوف والخجل فقال الفضل للوكيل اتدرى لم اتيتك فى هذا الوقت قال لا قال
جئتك لاستنهضك فى ان تعجل باعطاء هذا الرجل مبلغ هذه الورقة ولا تعوقه فاسرع
الوكيل فى وزن المال وقبض الرجل ومضى حكاية قال الضحاك بن مزاحم لنصرانى لو اسلمت
فقال ما زلت محبًا للاسلام الا انه يمنعنى حبى للخمر فقال لا باس اسلم واشربها فلما
اسلم قال له قد اسلمت ان شربت حددناك وان ارتددت قتلناك فحسن اسلامه اخرى
جاء رجل الى سكينة عليها السلام فقال ان لى جارًا يبرقه ذا او ذبى ولا اعرف السارق فنادى الصلوة
جامعة ثم خطبهم وقال فى خطبته وان احدكم ليسرق اوز جاره ثم يدخل المسجد والريش

على راسه فيسح رجل على راسه فقال ستبا ما فعلته فهو صاحبكم **فائدة** اذا اريد نتف
الحشيش جعل في الحليب ثلثة ايام فيعطر فيخرج ويثقب بالة وينظم بشعر او وبرة **فائدة** مرارة الخطاف
يسود الشعر وهو الذي يقال بالفارسية پرستو **فائدة** يقال انه اذا ذبح الخفاش وطلي
بدمه عانة الصبي قبل بلوغه فيمنع من انبات الشعر عليها وطلي به ثدي البكر فيمنعه
ان يعظم واذا دفن براس الخفاش في برج الحمام الفه ولم تذهب عنه **فائدة** اذا انقع
البيضة في الخل يلين فتدخل في زجاجة راسها اصغر منها وانهم تشمع البيضة وتنقشر
قلعها ثم تنقع في الخل ثم تقلع بالة فيبقى البيضة مشبكة **اجتمع** محدث ونصراني في سفينة
فصب النصراني من زق كان معه في شربة وشرب ثم صبها وعرضها على المحدث فتناولها فقال
النصراني انما خمر قال من اين علمت انها خمر قال اشتراها غلامي من يهودي فشربها المحدث على عجلة
وقال للنصراني ما رأينا احمق منك انما نحن اصحاب الحديث نتامل في حديث مثل سفيان
ابن عيينة وسعيد بن جبير فنصدق نصرانيا عن غلامه عن يهودي والله ما شربتها الا
لضعف الاسناد **فائدة** قيل من وضع تحت وسادته شيئا بقلة الحمقاء لم يحتلم **فائدة**
في بعض الكتب ان لقمة عودا من الدار شيشعان في خرقة صفراء ووضعها تحت البالين
البكر راى في منامه ضاربه وكذا المرقشيثا الذهبية **فائدة** قيل من ابتلع من الجلنار
الحنظة سبع حبات يوم الاحد الاول من نيسان الرومي قبل طلوع الشمس منع من الرمد سنة
قيل اذا ارضعت سوداء بيضاء زرقاء اسودت عينها وكذا اذا طلي بانوخ الطفل
الازرق بينه في محرق مثلوث بزيت **فائدة** طلاء الثاليل بالنورة يذهبها **فائدة**
قيل اذا مسح خيط بالقطران او الحلتيت ويلدع على الموضع فلا تقربه نملة **فائدة** عن
الامام ابي عبد الله قال اذا عسر عليك فصل عند الزوال ركعتين تقرء في الاولى بفاتحة

الكتاب

الكتاب وقل هو الله احد وانا فتحنا الى قوله وينصرك الله نصرا عزيزا وفي الثانية بفاتحة
الكتاب وقل هو الله احد والم نشرح فيلدغ فيه حرب دوا ا ز ب ت واراج اج اج ج زوة
وهواخ اوه خمسة دراهم زنج زاج اسود عشرة دراهم بطيخ ثلثة ثلثة ارطال ماء
الى ان يبقى رطل ثم يطبخ به بنصف رطل حنطة حتى يفنى الماء ثم يجفف الحنطة وتسحق ويؤخذ
مثقال منه اراج اج ج ذوب بالكلية قال الجاحظ من منافع الذباب انها تحرق وتخلط
بالكحل فاذا اكتحل المرء عينها كان احسن ما يكون وايضا قال الجاحظ هي الذباب
من ليت الى الخزبور فالفرع **الشيخ** [illegible] افضل بان ما الاعلام ثمائل وافار
[illegible] لغلائل وبعض [illegible] بوائر وسمر [illegible] عواصل وتلك
[illegible] الحوط واشق [illegible] الحشا والمقاتل [illegible] والملاح جنوده
[illegible] وهو عادل [illegible] الكرى وناظر العشاق في القلب عامل
الف [illegible] كم [illegible] عجب صبح الجبين
بليل الشعر [illegible] والماء والتهب تنفس [illegible] الارواح ويقسم
[illegible] الشهد عن حبيب **القاضي** [illegible] ولفاضل شرح الشباب [illegible]
والعز [illegible] قصيمة [illegible] كلما داو [illegible]
حبيبك [illegible] فاسو على العشاق [illegible] **القاضي** شمس الدين
[illegible] عن الاحقاف [illegible] وذكرها [illegible]
[illegible] سلمى معاهد وجباه
[illegible] مصيف ومربع وارض [illegible]
رعى الله [illegible] والايام بالقرب [illegible]

واوفاتنا بالوصل خضر اماللد وارواحنا ممزوجة وقلوبنا ونحن كانا في الحقيقة واحد ولم يخز التفريق مني بخاطر ولم يحسب الايام منا فعاقد. فهل انت يا سلمى فقد حكم الهوى كما كنت لي ام حاوما الهجر جائد وهل ودنا باق والا تغيرت على عادة الايام منك العوائد وهل محيت اثار رسم حديثنا وانساك حفظ الود هذا التباعد وهل تذكرينا العهد اذ نحن بالنوى وقولك لا عاش الخئون المعاند فان كنت حبل الود صرمت طرفه فودي طريف في هواك وتالد وان قلت ان الحب غيره النوى لعمري وحبك ما الخساسة واحد هم هتك الدين بما تبه الحسود من بالصد وصلك حتى قتلني بفرط الهجر منك وبافساء هنسان القوام اسس من ذا نرى في الورى بالفضل افناك ان كنت لم تذكرينا بعد فرقتنا فالله يعلم انا ما نسيناك ما ان تعطي جوادا على بعد اضحى فؤادي اسير الخط عيناك في لغز ٥٩٥ ٦٨١٩ ومسرعة في سيرها طول دهرها ووجهها مد الايام تمشي ولا تتعب وفي سيرها اما يقطع الاكل ساعة وتاكل في طول المدى ولا تشرب وما قطعت في سيرها خمس اذرع ولا تلث من ذراع ولا اقرب وايضا في ٢٧٣ الراس وذي عدد كالرمل سام محله جميل على كل الملاح له حق يحاذر من موسى ويرهب باسه وفي قلبه رن له الملك المحق وايضا في ٢١٩ واكله بغيرهم وبطن لها الاشجار والحيوانات قوت اذا اطعمتها انتعشت وعاشت وان استقبتها ما تموت روي عن ابي عبد الله انه قال اتخذوا في اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع قال بعض العلماء كن مكانك من الملوك لمكان الثريا ان اجتووا استخفوك وان انقصوا نبلوك يستعطون من الكلام رد السلام ويستحقرون من العقاب ضرب الرقاب

ستعرف يزيل صفرة الاسنان وسوادها ويبيت وائحة الفم نفسه وهو كرمانج وزنجبيل وزبد البحر ونار والفلفل مثقال من كل درهمان شعير مح وسبعة دراهم وملح مسحوق عشرة ويدق بهم وينخل ويستعمل اعلم ان العسر يعقبه اليسر والشدة يعقبها الرخاء والتعب يعقبه الراحة والضيق يعقبه السعة والصبر يعقبه الفرج وعند تناهي الشدة تنزل الرحمة والموفق من رزق صبرا واجرا فائدة اذا طلي بالشوكران موضع الشعر فيمنع انباته واذا ضمد به الثدي منع عظمه فائدة قال الشيخ في القانون اذا اخذ من النورة جزء ومن الزرنيخ جزء ويطلى بهما مع قليل صبر مجعول فيهما فيحلق في الحال حكي ان سلطان صقلية سهر ذات ليلة ومنع النوم فارسل الى قائد البحر فقال له انفذ الان مركبا الى افريقية ياتوني باخبارها فارسل لوقته فلما اصبحوا اذا بالمركب في موضعه فقال للقائد انفذته ورجع بعد ساعة فامر باحضارهم فجاء ومعه رجل فقال انه هبت بالمركب فبينما انا في جوف الليل في بحر اذا انا بصوت يقول يا الله يا الله يا غياث المستغيثين يكررها مرارا فناديناه لبيك لبيك وهو ينادي يا الله فقصدناه بالمركب نحو الصوت فالفيناه هذا الرجل غريقا في اخر رمق الحياة وطلعنا به المركب سالناه عن حاله فقال كنا في سفينة فغرقت سفينتنا منذ ايام فاشرفت على الموت وما زلت اصيح حتى اتاني الغوث من ناحيتكم فسبحان الله من اسهر سلطانا وارقه في حضرة لغريق في البحر حتى استخرجه لا اله غيره ولا معبود سواه فائدة من جوا اصل اللفاح البري انه يطبخ به العاج فيلينه فائدة اللعنها الياقوت يوجب الهيبة وتسهيل الامور اسلم مجوسي فثقل عليه الصوم فنزل الى سرداب وقعد يأكل فسمع ابنه حسه فقال من هنا قال ابوك الشقي يأكل خبز نفسه ويفزع من الناس خصم

رجلان فی جاریة فاودعاها عند مؤذن فلما اصبح وفرغ من الاذان قال لا اله الا
الله ذهبت الامانة من الناس فقیل له کیف ذهبت قال ان هذه الجاریة التی اودعت عندی
قبل الفجر بکرواتا ابتها وجدتها ابنیا **قال** بعضهم رایت مؤذنا اذن ثم نزل وجعل
یمشی سریعا فقلت له الی این فقال احب ان اسمع اذانی الی این یبلغ **جائت** امراة
الی معلم ولدها تشکوه فقال لها متی لم یتنه فقلت یا بتک فقالت له یا معلم هذا الصبی
ما ینفعه الکلام فافعل ما اردت لعله ینظر بعینه فیتوب **قال** الجاحظ مررت
بمعلم وعنده عصا طویلة وعصا قصیرة وصولجان وکرة وطبل وبوق فقلت له ما
هذه العدة قال عندی صبیان اوباش فاقول لاحدهم اقرء لوحک فیصفر لی فاضربه
بالعصا القصیرة فیتاخر عنی فاضربه بالعصا الطویلة فیفر من بین یدی فاضع
الکرة فی الصولجان فاضربه فیشجه فیقوم الی الصبیان کلهم ویضربوننی ویقرؤن
کلهم باعلی صوت حتی لا یسمع احد صوتی فاضرب الطبل وانفخ فی البوق فیسمع
اهل البلد ذلک فیجیؤنی ویخلصونی منهم **افترق** الرشید یوما عن عسکره ومعه
وزیره الفضل یحیی البرمکی فاذا هما بشیخ من الاعراب علی حمار وبه رمد فقال
له الفضل هل ادلک علی دواء لعینک فقال نعم قال خذ عود الهواء وغبار الماء وصیر
فی قشر بیض البق واکتحل فضحک الشیخ وضرط ضرطة قویة فقال هذا اجرة دوائک
وان زدتنا زدناک **فائدة** بدانکه خطوط ساعات معوجه را بر عضاده اسطرلاب
کشیده اند وطریق دانستن ساعات معوجه ماضیه بطریقیکه خواجه وغیره ذکر کرده
اند غایة آنستکه ارتفاع هر وقت که خواهند پیدا کنند وشظیه ارتفاع را بر آن
هندسه اسطرلاب بگذارند چنانکه پهلوی آفتاب باشد تا سایه لبنه بر عضاده افتد

فائدة
اذا اریدان تمتحن ارتفاع

چنانچه از هیچ جانب منحرف نشود ونگاه کنند تا طرف مشار بکدام خط افتاده است
آن خط که باشد عدد آن عدد ساعات معوجه گذشته است مراد ایشان از پهلو پهلوی راست
است ودر اینجا ملا عبد العلی برجندی در شرح بیست باب اصطرلاب سهو فاحش کرده
اند زیرا که پهلو را بر پهلوی اسطرلاب تفسیر کرده وگفته چنانکه پهلوی اسطرلاب
یعنی ان طرف که اجزای ارتفاع بر آن منقش بود واین بسبب از فاصله این کوبود است
زیرا که وقتیکه شظیه ارتفاع را بر غایة ارتفاع نهند پهلوی اسطرلاب بجانب آفتاب
کنند محالست که مشار لبنه بر عضاده افتد بلکه البته منحرف می شود مگر در وقتیکه
شمس در غایة ارتفاع باشد در آن وقت در تعیین ساعات معوجه احتیاج باسطرلاب
نیست وسبب انحراف مشار آنستکه البته همیشه در خلاف جهت ذی ظل اشاخص
می باشد خلاف جهت در اینصورت محالست که عضاده باشد چنانکه مشاهد است
فائدة بدانکه غزوات حضرت پیغمبر بیست وشش غزوه بود ۱ ابواء ۲ بواط ۳ عشیره ۴
اولی ۵ بدر کبری ودر آن جنگ لشکر حضرت سیصد وسیزده نفر بودند ودر این جنگ
ملائکه بمعاونت پیغمبر آمده اند ۶ غزوه بنی سلیم ۷ سویق ۸ غزوه ذی امر ۹ غزوه
احد لشکر حضرت در این جنگ هفتصد نفر بودند وحمزه سید الشهدا
در اینجنگ شهید شد ۱۰ غزوه بحران ۱۱ غزوه اسد ۱۲ غزوه بنی نضیر وقریضه ۱۳
ذات الرقاع ۱۴ غزوه بدر اخیره ۱۵ غزوه دومة الجندل ۱۶ غزوه خندق واحزاب
عمرو بن عبدود در این جنگ بدست امیر المومنین ع کشته شد ۱۷ غزوه بنی قریضه
ودر این حرب لشکر حضرت قریب پنج هزار کس بوده ۱۸ غزوه بنی لحیان ۱۹ غزوه
فرده ۲۰ غزوه بنی المصطلق ۲۱ غزوه حدیبیه ۲۲ غزوه خیبر در اینحرب لشکر آنحضرت

هفت هزار کس بودند و جعفر بن ابی طالب در آن حرب از حبشه آمده ۲۳ غزوهٔ فتح
مکه و لشکر حضرت دوازده هزار کس بودند ۲۴ غزوهٔ حنین ۲۵ غزوهٔ طائف
۲۶ غزوهٔ تبوک **فائده** بدانکه ولایاتیکه در ایام حیوة حضرت پیغمبر صلعم فتح شد
و بتصرف آنحضرت آمد چنانکه در تذکرة الائمه ملا محمد باقر مجلسی است بتفصیل
است مکه معظمه و مدینه و ولایت یمن و نجد و تهامه و صحار و عمان و طائف و احسا
و نجران و بادیه و بحرین و خیبر و فدک و قلاع خیبر و کل قبایل عرب و ولایت هجر و نواحی
آن و بعضی از شام و حوران و طایف در سال ششم یا هفتم آنحضرت مامور شد که نامه
بملوک و سلاطین جهان بنویسد و ایشان را باسلام دعوت کند اول نامه بهرقل
قیصر روم نوشت آن مسلمان شد و اسلام خود را مخفی داشت دیگر نامه به پادشاه
شام نوشت آن هدیه چند فرستاد و توفیق اسلام نیافت دیگر با ضمه ملقب
بنجاشی پادشاه حبشه نوشت او مسلمان شد و دیگر نامه بخسرو پرویز پادشاه
عجم نوشت او کاغذ حضرت را درید لعنة الله علیه و در جواب آنحضرت مشت
خاک بکیسه کرده فرستاد و آنحضرت تفأل زدند که ولایت او بدست ما خواهد آمد
و آخر چنان شد دیگر نامه به پادشاه یمن فرستاد و آن نیز مسلمان شد و ولایت یمن
را بملازمان آنحضرت واگذاشت مرو بنگر وقتی شهربانو را اسیر کردند نزد
عمر آوردند عمر او را در مجلس مردم طلبید پس شهربانو بزبان خود جد خود یزد
زاد شنام داد که دیم پرویز نوشته کاغذش پاره کرد من نبینی که گفتن عمر نفهمید
چنان تصور کرد که او دشنام داد حضرت امیر ع فرمود که نه بلکه نفرین بر پرویز کرد و دیگر
حضرت امیر ع آن شخص را صحیفها او وصایا اهل اصفهان را بیان کرد بعد از سکوت حضرت

انشخص عرض کرد دیگر حضرت فرمود امروز تا این وقت یعنی امروز این تو را
بس است **فائده** بدانکه اولاد پیغمبر صلعم چنانکه در تذکرة الائمه ذکر شده هفت فرزند
دو پسر قاسم از خدیجه و ابرهیم از ماریه قبطیه و سه دختر فاطمه و رقیه و زینب هر سه از
خدیجه و بعضی دو پسر دیگر طیب و طاهر نیز گفته اند و بعضی طیب و طاهر را لقب ابرهیم
گفته اند و اولاد حضرت امیر المومنین ع پانزده پسر بودند و هیجده دختر اما پسرها حسن
و حسین علیهما السلم و محمد الاکبر و عبید الله و ابو بکر و عثمان و جعفر و عبد الله و محمد الاصغر
و یحیی و عون و عباس و محمد الاوسط و محسن و شفیق و این دو سقط شدند و اما دختر ها
زینب الکبری و ام کلثوم الکبری و ام الحسن و رمله الکبری و ام هانی و میمونه و زینب
الصغری و رمله الصغری و ام کلثوم الصغری و رقیه و فاطمه و امامه و خدیجه و ام الکرام و ام
سلمه و ام جعفر و جمانه و نفیسه حسن و حسین ع و زینب کبری و ام کلثوم کبری از حضرت
فاطمه اند و محمد اکبر از خوله است و عبید الله و ابو بکر از لیلی بنت مسعود تمیمیه و عباس
و جعفر و عبد الله از ام البنین بنت حزام بن خالد است و یحیی و عون از اسما بنت عمیس است
که اول زن جعفر طیار بود و محمد ابی بکر نیز او است و محمد اوسط از امامه بنت ابی العاص
که دختر زینب بنت رسول الله صلعم بود و ام الحسن و رمله کبری مادر ایشان سعیده بنت
عروه است و باقی اولاد مادر ایشان نکاحی نبوده بلکه ام ولد اند و اما حضرت امام حسن
علیه السلام در اولاد او خلاف است بعضی پانزده گفته اند یک دختر ام الحسن و باقی پسر حسن و عمرو
حسین و عبد الله و عبد الرحمن و اسمعیل و محمد و یعقوب و جعفر و طلحه و حمزه و ابو بکر
و قاسم و زید و بعضی شانزده گفته اند یک دختر و پانزده پسر و بعضی پنج دختر نیز گفته اند
ام سلمه و ام عبد الله و رقیه و فاطمه و ام الحسن و بعضی تمامه و ام الخیر را نیز از اولاد آنحضرت

دانسته اند و آنحضرت سیصد زن کرده بود و طلاق گفته بود و آنحضرت بالتماس عمر خطاب
همراه لشکر سعد وقاص بعجم تشریف آوردند و تا شهر ری رفتند و از آنجا بقریه کهنک
واردستان تشریف بردند و از آنجا بقریه قهپایه از اعمال نائین تشریف بردند و بعضی گویند
نیز تشریف آوردند بقرب بوانات رود زمینی است مشهور بملیسان الارض نزول فرمودند
و انوشیروان با آنحضرت سخن گفت که یا ابن رسول الله در اینجا سحره نیستاند و زمین بخوابید
و در مسجد عتیق اصفهان نماز گذاردند و در مسجد لبنان نیز نماز کردند و اما آنحضرت
امام حسین علیه السلام چهار پسر مذکور مشهور علی اکبر و علی اوسط زین العابدین و علی اصغر عبدالله
و محمد بن الحسین بغیر از علی اوسط همه در کربلا شهید شدند و بعضی علی اکبر را امام زین
العابدین می دانند و مادر امام زین العابدین شهربانو است و همچنین مادر علی اصغر و بعضی
مادر علی اصغر را لیلی بنت ابی مره ثقفیه میدانند و بعضی اخبار دلالت میکند که
شهربانو در کربلا نبوده وفوت شده بود و بعضی دیگر میگویند بوده بر ذوالجناح
سوار شد و بملک عجم آمده در ولایت طهران کوهی است در آنجا غایب شد و اما حضرت
امام زین العابدین را یازده فرزند گفته اند امام محمد باقر و زید و عبدالله و حسن
و حسین و حسین اصغر و عبدالله و عبدالرحمن و سلیمان و فاطمه و ام کلثوم و اما امام محمد
باقر علیه السلام سه پسر داشت و یک دختر سه پسر امام جعفر صادق و عبدالله و ابراهیم و دختر
ام سلمه و بعضی پنج پسر و دو دختر گفته اند پنج پسر امام جعفر صادق و عبدالله و ابراهیم
و عبدالله و علی و دو دختر ام سلمه و زینب و مادر امام محمد باقر دختر امام حسن بود
و اما امام جعفر صادق علیه السلام ده اولاد داشت دو دختر فروه و فاطمه و هشت پسر امام
موسی و اسمعیل و عبدالله و اسحق و محمد و عباس و علی و طفلی شیرخواره که از او ذکره

آنحضرت او را انجیری نشر و کشته و امام موسی کاظم علیه السلام اولاد آنحضرت را سی و نه
پسر و دختر شمرده اند امام رضا و ابراهیم و قاسم و اسمعیل و جعفر و هارون و حسن
و احمد و محمد و حمزه و عبدالله و اسحق و عبدالله و زید و حسین و فضل و سلیمان و عباس
و عقیل و عبدالرحمن و فاطمه کبری و فاطمه صغری و رقیه و ام کلثوم و ام جعفر و لبابه و زینب و خدیجه
و علیه و آمنه و حسنه و بریهه و عایشه و ام سلمه و میمونه و رقیه صغری و بعضی عباس و مرتضی و عمر و جعفر
اصغر و قاسم را نیز شمرده اند و بروایتی بکر آنحضرت را شصت فرزند بود و بیست و سه
پسر و سی و هفت دختر و امام رضا علیه السلام پنج پسر داشت امام محمد تقی و حسن و حسین
و جعفر و ابراهیم و یک دختر عایشه نام و نسل آنحضرت از امام محمد تقی باقی اند و امام
محمد تقی علیه السلام دو پسر داشت امام علی نقی و موسی مبرقع و دو دختر فاطمه و امامه و امام علی

و موسی

نقی علیه السلام یک دختر داشت عالیه نام و چهار پسر امام حسن عسکری و حسین و محمد و جعفر
الملقب بکذاب میگویند جعفر صد و بیست فرزند داشت و امام حسن عسکری علیه السلام
را یادگاری از یک پسر عالی مقدار بنظر نرسیده فائده بدانکه حروف بیست و هشت است
ابجد بر سه قسم است اول مسروری و آن سه حرفی بود و مجموع آن سیزده حرف
است دوم ملفوظی و آن سه حرفی بود که آخرش حرف اول نباشد و آن سیزده حرف
است سیم ملفوفی و آن سه حرفی بود که آخرش حرف اول باشد و آن سه حرف است
و اینها را نیز مکتوبی نیز گویند شعر مشکل نبی بوسی کور نله غار نکردم مرا کان
را جنب یار نکردم کفاره انکه روزه نخوردم رمضان در عمل سیط پهلوان کردم
بنانکه دی عثمان است زمان فصی ماکور عبا نسبت انسب انسا بنکه روح و فوای
نقشیادر آن مخفی هستند مراد بند له فوای مذکور است که حشو لفظ الفضل ازیا

وغارت کردن عبادات از دست برداشتن از قوای مذکوره یعنی ترك خواهشها
ومقتضیات آنها نمودن ومی تواند شد که مراد از غارت کردن بر سر کوه فنا این باشد
که آنچه مقتضای بدنست از اکل وشرب ولباس ومساکن همه را گویا بجمیع اهل بیت
غارت کردم یعنی دست بر داشتم وبر باد فنا دادم ومراد از پاکان مرشدان وکاملان اند
که طالبان را محو بتوسط ارشاد ایشان از لوث جسمانیت پاك میکردانند فهم مراد از زیارت
ایشان توجه بجانب ایشان ووصول بخدمت ایشان است وجنابت کنایه از نیست که هنوز
بالکلیه زاد ناس بشریت والوث جسمانیت پاك نشده است یعنی با وجود اینکه فی الجمله
مقتضیات ومشتهیات بدن را ترك کردم باز بعضی از علایق بدنیه که جز وجود در این عالم
از آنها منفك نمی شود مبتلا بودم وحکم جنب داشتم وبا این حال قصد خدمت کاملان
وواصلان کردم ومراد از رمضان ایام سلوك است که مقرر است که سالك بجهت حصول
مقصود ترك مشتهیات نفسانیه وماکل ومشارب لذیذه نماید پس گویا شبیه به ایام
رمضان است وروزه خوردن کنایه است از ارتکاب بعضی از آنچه نباید در آن اوقات
مرتکب شد وتقصیر در آن ایام ومراد از عید انتهای سلوك ووقت مشاهده ووصول
است ومراد از نماز بیطهارت مشاهده ناقصه ووصول ناقص بکمال نمی تواند بود وبنا
بر این معنی این میشود که بجهت تقصیری که این ایام از من در ایام سلوك سرزده در روزی که
باید بمقام وصول برسم بآنچه باید نرسیدم وبآنچه رسیدم حکم نماز بیطهارت داشت
ومی تواند شد که مراد از نماز بیطهارت نماز میت باشد ومراد از نماز میت در اینجا بر نفس
خود که حقیقت میت است تکبیر فنا گفتن باشد در این وقت معنی این خواهد بود که چون
در حین سلوك شرط مجاهده بود معمول نشد بکفاره آن در مقامیکه شهود ووصول

روی داد از آن خجالت بیکباره بر نفس خود تکبیر فنا گفتم یا الکلیه خود را از تعلقات
ناسوتیه وشوائب جسمانیه دور کردانیده خود را در معرض فنا فی الله در آوردم
والله سبحانه اعلم کلام آخر للشیخ عبد المؤمن المغربی فی کتابه المسمی باطباق الذهب قال
لا وصول الی مقامات العلی الا بمقاسات البلاء وتجرع کاسات العناء ومن طلب
الدر شرب اجاج البحر ومن امل المناصب ترك المکاسب ومن کب لسباسب ومن حب الشیء
الخطر النائر الحقیر الف المکاره وقطع المهامه وفارق الاتراب والجیران وعانق الاتعاب
والکیزان وودع الخلیط الفصیح وودع التقصیر والتضجیع انظر ان الشرف
یدرك بالتوانی او یحرز بالاوانی او فصر ممسی ببسیر التسوی لا یستوی القاعد مع
الولی الاهل والسائح فی الحزن والسهل الا ان الوقعة فی اصبط الوحل لا فی غطیط
النائم وصلوة القاعد علی النصف من صلوة القائم افمن سکن بشهوة المبائة ونعوذ
شهوة البائة ولم یخرج من الظلال والکن ولم یعرف سوی انعاب السن کمن لا یقع
الا الجبال الرواسخ ولا یدع الا الامیال والفراسخ وان طعم لا یعرف الا حشیش الفلاة
ولا یسمع الا نشیش الفلاة وان عطش لم یشرب الا الثمد ولا یعرف فی الحر فعقعة
الجمد سعر حرب بناطح الاتراك الترکیه وهلس اسقا بسنطل ما الا الک دون لادکم
من محبوب البلائع فهو فی البلاء حرفطین اومن بنشوة فی الحلة وهو فی الخصاصة مبیر
شعر کلام امرء القیس اجارتنا ان الخطوب تنوب وانی مقیم ما اقام عسیب
اجارتنا انا غریبان ههنا وکل غریب للغریب نسیب فان تصلینا فالمودة بیننا
وان تهجرینا فالغریب غریب یا لعیشة ایام نحواشد آن نار شکست وز تشویر فرع
عمر بوا ز مشکست بنشین بنشین کنام رقص چه سماع الجلوه فروننشست انسان

شکست سلمان سپاهی از بسکه شکستم ببستم نو بر فرهاد هی کند و سنگ نوبهم
دیر و زنبو به شکستم ساغر امروز بساغری شکستم نو بر ماپینه فرهی دیش
بر داشتم واز داغم نوش نیش بر داشتم فرهاد صفت کندستم از هستی خویش
این کوه بلا ز پیش بر داشتم **مولوی معنوی** هرکه او بنهاده نا خوش سنتی
سوی او نفرین رود هر ساعتی نیکوان رفتند سنتها بماند وز لئیمان ظلم
ولعنتها بماند **وله** اختر هند از وای اختران کاختران نحس بود اندران سان باید
اسمانها و یکی عیار این هفت اسما مشتهر راستخوان در باب انوار خدا نی بهم پیوسته
نی از هم جدا هر که باشد طالع او زان نجوم نفس او کفار سوزد در رجوم خشم
مریخی نباشد خشم او منقلب رو غالب مغلوب خو **وله** یک زنی با طفل او رد آن جهود
پیش آن بت آتش اندر شعله بود طفل از آن بستد در آتش فکند زن بترسید دل
از ایمان بکند خواست تا زن سجده آرد پیش بت بانگ زد آن طفل کانی لم امت
اندر آمادر که در اینجا خوشم گرچه در صورت میان آتشم اندر آمادر ببین برهان
حق تا ببینی عشرت خاصان حق اندر آ اسرار ابراهیم بین کو در آتش یافت سرو
و یاسمین مرا نمیدیدم کز و زادن ز تو سخت خوف بود افتادن ز تو چون
بزادم رستم از زندان تنگ در جهان خوش هوای خوب رنگ من جهان را چون
رحم دیدم کنون چون درین آتش بدیدم این سکون اندرین آتش بدیدم عالمی
ذره ذره اندرو عیسی دمی اندر آمادر بحق مادری بین که این آذر ندارد
آذری اندر آمادر که اقبال آمده است اندر آمادر مده دولت ز دست
من ز رحمت میکشانم پای تو کز طرب خود نیستم پروای تو اندر آ و دیگران را

بخوان کاندر آتش شاه بنهاده است خوان اندر آیید ای مسلمانان همه غیر عذب
دین عذابست آن همه اندر آیید ای همه پروانه وار اندرین بهره که دارد صد بهار
فائده بدانکه بسیار میشود که در حفر قنوات و چاهها و امثال اینها عمق بسیار
میشود و کشیدن دلو و امثال آن از قعر چاه طولی بهم میرساند و باین سبب کار صعوبتی بهم
میرساند لهذا قاعده در اینجا بیان میکنیم که باعث سهولت این امر شود بنوعی که از چاهی
که چهل ذرع عمق او باشد دلو بقدر یکه از چاه ده ذرعی بیرون می آید در آید یعنی
باین سرعت و باین قدر از زمان کشیده شود و از چاهی که صد ذرع باشد بقدر
چاه بیست و پنج ذرع و هم چنین و طریقه آنست که باید در وسط دیوار چاه یعنی جا
دوری از قعر چاه و در چاه مساوی باشد میخی یا تیری فرو برد و ریسمانی که بقدر
نصف چاه مقدار آن باشد بر آنجا بست دلو را بر آن ریسمان بست پس نصف بالای
چاه را نیز بدو نصف کرده و بر وسط آن نیز تیری یا میخی فرو برد و ریسمانی که بقدر
نصف نصف چاه باشد بر آن بست پس دو ریسمان دیگر را حلقه بر سر آن بست و سر ریسمان
دوم را در آن حلقه کرده و سر آن ریسمان را از حلقه بامثال آن کرده ریسمان اول
را داخل در آن حلقه کرده و سر ریسمان سیم هر که در سر چاه است بگیرد و بالا کشد
دلو بزودی بقدر یک کفتم بالا میرسد شوال ذی نجانی سوی صحرا رفتم از
هر طواف تا شود یک دم دلم از صحبت ایشان بری عورتی دیدم نشسته در میان
مرد هر زمان با دیگری کردی عتاب دلبری گفتمش نبود روا از روی شرع مصطفی
با چنین نامحرمان بنشستن ای پوشیده روی گفت نامحرم نیند هر هفت ایشان مادرند
کرده یک مادر مرا ایشان را بشفقت مادری دو برادر دو برادر زاده یک مادر من

وآن یکی شوهر دیکو بنده چه نیکو بنکوی اینچنین مشکل مرا پیش امد ای دانای عصر
کر کنی حل این بود باب ز نخواب رحوری جواب مادر ایشان کنیزی بود در اصل این امام
نسله زاد نشد از نبات که یکسر پری عورتی بخرید او داشت ان عورت یک دختری
ویک برادر نیکوش بد مادری بعد از آن پسر بد را ان عورت انزن را بخواست و
پسرامد از ایشان همچه کلبرک طری باز از پسر برادر خواست بعد از فراق شو
برادرزاده بید اکر با نزن چون پری چونکه زو هم شد جدا شخص دیکو او بخواست
در وجود امد از ایشان دو پسر چون مشتری خواست آن عورت یکی از دختر شی را
اندکر این جواب آن سوال آمد چه نیکو نیکوی روی القطب الراوندی فی کتاب القصص
باسناده عن الصدوق بالاسناد عن الصادق ع قال فی کتاب دانیال اذا کان اول یوم
المحرم **یوم السبت** فانه یکون الشتاء شدید البرد کثیر الریح یکثر فیه الجلید فیغلو
الحنطة ویقع فیه الوباء وموت الصبیان ویکثر الحمی فی تلک السنة ویقل العسل و
یکثر الکماة ویسلم الزرع من الافات ویصیب بعض الاشجار الافة وبعض الکروم ویخصب
السنة ویقع بالروم الموتان ویغزوهم العرب ویکثر فیه الظبی والغنائم فی ید العرب
ویکون الغلبة فی جمیع المواضع للسلطان بمشیة الله واذا کان **یوم الاحد** فانه یکون
الشتاء صالحا ویکثر المطر ویصیب بعض الاشجار والزرع الافة ویکون اوجاع شدیدة
وموت شدید ویقل العسل ویکثر فی الهواء الوباء والموتان ویکون فی اخر السنة
بعض الغلاء فی الطعام ویکون الغلبة للسلطان فی امره واذا کان **یوم الاثنین** فانه
یکون الشتاء صالحا ویکون فی الصیف حر شدید ویکثر المطر فی ابانه ویکثر البقر
والغنم ویکثر العسل ویرخص الطعام والاسعار فی بلد الجبال ویکثر الفواکه ویکون موت

النشا فی اخر السنة ویخرج خارجی علی السلطان بنواحی المشرق ویصیب بعض فارس غم و
یکثر الزکام فی ارض الجبل اذا کان **یوم الثلثاء** فانه یکون الشتاء شدید البرد ویکثر
الغنم والعسل ویصیب بعض الاشجار والکروم افة ویکون بناحیة المشرق والشام فتنة
بحدث من جهة فی الشام یموت فیه خلق ویخرج علی السلطان خارجی قوی ویکون الغلبة
للسلطان ویکون فی ارض فارس فی بعض الغلات افة وتغلوا الاسعار بها فی اخر السنة
واذا کان **یوم الاربعاء** فانه یکون الشتاء وسطا ویکون المطر فی القیظ صالحا
نافعا مبارکا ویکثر الثمار والغلات بالجبال کلها ونواحی جمیع المشرق الا انه یقع
الموت فی الرجال فی اخر السنة ویصیب الناس بارض بابل وبالجبل افة ویرخص الاسعار و
یسکن مملکة العرب فی تلک السنة ویکون الغلبة للسلطان واذا کان یوم **الخمیس** فانه
یکون الشتاء لینا ویکثر القمح والفواکه والعسل بجمیع نواحی المشرق ویکثر الحمی فی اول
السنة وفی اخره وبجمیع ارض بابل فی اخر السنة ویکون للروم علی المسلمین غلبة ثم
یظهر العرب علیهم بناحیة المغرب ویقع بارض السند حروب والظفر لملوک العرب واذا کان
یوم الجمعة فانه یکون الشتاء بلا برد ویقل المطر والاودیة والمیاه ویقل الغلاة
بناحیة الجبل مائة فرسخ فی مائة فرسخ ویکثر الموت فی جمیع الناس وتغلوا الاسعار بناحیة
المغرب ویصیب بعض الاشجار افة ویکون للروم علی الفرس کرة شدیدة **فائدة** فی
علامات کسوف الشمس من الکتاب المذکور اذا انکسفت الشمس **فی المحرم** فان السنة تکون
خصبة الا انه یصیب الناس اوجاع فی اخرها وامراض ویکون من السلطان ظفر ویکون
زلزلة بعدها سلامة واذا انکسفت الشمس **فی الصفر** فانه یکون فزع وجوع فی ناحیة
المغرب ویکون قتال فی المغرب کثیرا ثم یقع الصلح فی ربیع والظفر للسلطان واذا انکسفت

الثلج والجمد بارض الجبل
بناحیة المشرق ویکثر...

وفي ربيع الاول فانه يكون بين الناس صلح ويقل الاختلاف والظفر للسلطان في المغرب
ويعز البقر والغنم ويتسع في آخر السنة ويقع الوباء في الابل والبقر واذا انكسف في
ربيع الثاني فانه يكون للناس اختلاف كثير ويقتل منهم خلق عظيم ويخرج
خارجي على الملك فيكون فزع وفتنا لذلك ويكثر الموت في الناس وفي جمادى الاولى
يكون السعر في جميع الناس بناحية المشرق والمغرب ويكون السلطان الى الرعية
نظره ويحسن السلطان الى اهل مملكته ويراعي جانبهم وفي جمادى الاخرة يموت
رجل عظيم بالمغرب ويقع ببلاد مصر قتال وحروب شديدة ويكون ببلاد المغرب
غلاء في آخر السنة وفي رجب المرجب تعمر الارض ويكون امطار كثيرة بالجبال
وبناحية المشرق ويكون جراد بناحية فارس ولا يضرهم ذلك وفي شعبان
المعظم يكون سلامة في جميع الناس من السلطان ويكون للسلطان ظفر الى
اعدائه بالمغرب ويقع وباء في الجبل في آخر السنة ويكون عاقبته الى سلامة واذا
انكسف في شهر رمضان كان حملة الناس بطيئة وعظيم فارس ويكون للروم
على العرب كرة شديدة ثم يكون للروم ويسبى منهم ويغنم وفي شوال يكون في
ارض الهند والزنج قتال شديد ويكثر نبات الارض في المشرق وفي ذي القعدة
يكون مطر كثير متواتر ويقع خراب بناحية فارس وفي ذي الحجة فانه يكون فيه رياح
كثيرة وينفصل الاشجار ويقع بارض من المغرب سبع وخراب في كل ارض من ناحية
المغرب يغلوا عليهم ويخرج خارجي على الملك ويصيبه منه شدة ويقل الطعام
اهل فارس ثم يرخص في العام الثاني **فائدة** في علامات خسوف القمر من الكتاب
المذكور اذا انخسف القمر في المحرم يموت بالمغرب رجل عظيم وينقص الفاكهة

بالجبال

بالجبال ويقع في الناس سعلة ويكثر الرمد بارض بابل ويقع الموت ويغلوا اسعارهم
ويخرج جماعة على السلطان والظفر للسلطان ويقتلهم وفي صفر يكون جوع
ومصيبة بابل وبلادها حتى يتخوف على الناس ثم يكون امطار كثيرة فيحسن نبات الارض
ويصال الناس ويكون بالجبال فاكهة كثيرة وفي ربيع الاول يقع بالمغرب قتال
ويصيب الناس برد ان ويكثر الفاكهة بالبلاد بناحية ماه ويقع الدود في البقول
بالجبل ويقع خراب كثير بماه وفي ربيع الثاني يكثر الانداء ويكثر الخصب والمياه
ويكون السنة مباركة ويكون للسلطان ظفر بالمغرب وفي جمادى الاولى يهرق
دماء كثيرة بالهند ويصيب عظام شام بلية شديدة ويخرج خارجي على السلطان
والظفر للسلطان وفي جمادى الاخرة يقل الامطار والمياه ينبتو ويقع فيها جوع
شديد وغلاء ويصيب ملك بابل الى المغرب بلاء عظيم وفي رجب المرجب
يكون بالمغرب موت وجوع ويكون بارض بابل امطار كثيرة ويكثر وجع العين في الاقطار
وفي شعبان يقتل الملك ويموت ويملك ابنه ويغلوا الاسعار ويكثر جوع الناس وفي
شهر رمضان يكون بالجبال شدة وثلج ومطر وكثرة المياه ويقع بارض فارس سباع
كثيرة ويقع بارض ماه موت كثير بالصبيان والنساء وفي شوال يغلب الملك على اعدائه
ويكون في الناس شر وبلية وفي ذي القعدة يفتح المداين الشداد ويظهر الكنوز
في بعض الارضين والجبال وفي ذي الحجة يموت رجل عظيم بالمغرب يدعى فاجر الملك قال
الراوندي وفي جميع ذلك ان صحت عن دانيال يجري مجرى الملاحم والحوادث في الدنيا
احاديث قال النبي صلى الله عليه وآله اذا اراد الله بقوم خيرا مطرهم بالليل وشمسهم
بالنهار وقال صلى الله عليه وآله اذا غضب الله على امة ولم ينزل بها العذاب غلت اسعارها

وفصرت اعمارها ولم تربح تجارتها ولم تزل ثمارها ولم تغزر انهارها وحبس عنها
امطارها وسلط عليه شرارها وقال ﷺ اذا منعت الزكوة هلكت الماشية واذا جار
الحكام امسك القطر من السماء واذا حضرت للذمة نصر المشركون على المسلمين **فائدة**
قال شيخنا المهندس ره فی کتاب الاختصاص اعلم انه اذا قرنت الزهرة مع المريخ فی برج واحد
هلك ملك الروم او يكون بالروم مصيبة عظيمة او بلاء واذا قرنت مع الزحل كان
فی العامة شدة وضيق واذا قرنت مع المشتری اصاب الناس رخاء من العيش واذا قرنت
عطارد يكون اهراق الدماء وفتح عظيم واذا قرن بهرام زحل ... وحدها هلك ملك
حدث فی ارض تلك البرج وان اجتمع بهرام والمشتری مات ملك بابل والتسان واذا اجتمع
زحل و عطارد وقع فی التجار الخوف والحزن وكذلك اهل الادب اذا اجتمع زحل و
المشتری فی برج واحد تغيرت الدنيا فی سائر الاحوال ويتغير امور الناس ويخرج الخوارج
من النواحی كلها وخاصة من الجهال والديلم والاكراد ويقتلون الناس قتالا شديدا و
يشتد الامر عليهم من الخوف والحزن ويرتفع السفلة شانهم ويتغير طباع الناس كلهم
ويذهب الحياء والانسانية ويزيد فيهم كثرة الفساد خاصة فی النساء واسقاط الولد
اولاد الحرام واهراق الدماء والقتل والجوع واذا اجتمع المشتری وعطارد اصاب
الارض طاعون ويقع فيما بين الناس العداوة والبغض واذا ركب القمر فوق زحل ذهب
ملك ملك واذا اجتمع بهرام وعطارد فی العقرب فذلك انه هلك بابل واذا اجتمع الزهرة
والمشتری فی العقرب فذلك انه فزع ومرض بارض ... واذا اجتمعت الشمس وزحل فی العقرب
فذلك انه اختلاف الروم وقتل ملكهم واذا اجتمع المريخ وعطارد فی شولة العقرب
فذلك انه خراب بيت ملك بابل واذا اجتمعت الشمس والقمر فی شولة العقرب وبهرام

فی السرطان

فی السرطان فان استطعت ان تتخذ سربا للدخل فيه فافعل واذا اجتمعت الزهرة والمشتری
فان النساء تخشين ازواجهن بعداوة وكيوان اذا نزل الطرفة والدبران وقع الطاعون
بالعراق ومات كثير من الناس واذا نزل الطرفة على الخرة يكون فی ارض العراق قتال وفتنة
واذا نزل النثرة يبدل اعمال العراق ويقع البلاء وشدة واذا نزل كيوان اخضر يكون بارض
العراق قتال وفتنة واذا نزل كيوان الجبهة وقع الموت فی البقر والسباع والوحش واذا نزل
كيوان والمشتری الاكليل والقلب لاستواء يقع فی الشرق والغرب طاعون شديد ويموت
من الناس اناس كثير ويقع الفساد والبلايا فی الارض كلها ويكون بلايا عليهم كلها فی
الناس ويقتل الملوك والعلماء ويرتفع سفلة من الناس واعلم ان مع الشمس كواكبها
اذناب بعضها فوق بعض نفر فاذا كوكب منها فی برج من البروج وقع فی ارض ذلك
البرج شر وبلاء وفتنة وخلع الملوك واذا رايت كوكبا احمر له نغرة وليس على مجاری
النجوم ينتقل فی السماء من مكان الی مكان يشبه النجوم وليس به فان ذلك انه الحرب والبلايا
وقتل العظماء وكثرة الشرور والهموم والاشوب فی الناس وفی اخر النسخة التی انتسخت منها
كان مكتوبا اقول لو كان فی اصل الكتاب هكذا قوله ونسخه من خط ابن الحسن شاذان رحمة
الله عليه شعر مشكل كفر ايمان فرق نكنند هر كه ز كفر پيشتر ايمان ننيند بدانكه
اگرچه هر كه اقرار بوجود واجب صانع او و بنبوت وامامت كند حكم بايمان او می شود و احكام
مؤمنين بر او جاری می شود اگرچه بتقليد اباء وامهات باشد اما ايمان واقعی نباشد مگر
آدمی خود براهين عقليه وادله قطعيه كسب كند واين نمی شود مگر اينكه اول خود را از ايمان
واعتقاد ابای خود بری كند عصبيت دست بردارد و بعد از آن تامل كند پس ما
دامیكه آدمی اول دست از تقليد اباء برندارد و خود را از جميع اعتقادات خالی نكند

طالب دلیل نمیشود و تا دلیل واقعی ندانسته باشد مؤمن واقعی نیست پس معنی شعر این
میشود ایمان تقلیدی بسابقهٔ نفی اعتقادات معتاده ایمان نیست بلکه ایمان و کفر
باهم قرین هستند و هر که کفر ندارد یعنی اول کافر نشده و نفی اعتقادات نکرده
با تشکیک نکرده باشد نداشته که اعتقاد بی دلیل ایمان نیست ایمان واقعی نیز بهم نرسیده
و میتواند شد نظر باینکه اثبات واجب بدلیل الحق محال است بلکه بدلیل آن است و اکثر ادله
اینه مبنی بر خلف است که لازم آن افتاده ماست که اول در ضمن عدم واجب الوجود شود
بعد از آن اثبات شود پس در این ادله کفر و ایمان قرینند و هر که کفر نداشته باشد ایمان
را هم ندارد و می تواند شد که اشاره بکلمه لا اله الا الله باشد که هر که او را نگوید مؤمن
نیست والله اعلم کتبت هذه الوشیة الی عبده الذی بمصر سلطان بامره واسمه یمن یمن
یمن یمن یمن یمن یمن فکتبت فی جوابه یمن یمن یمن یمن یمن یمن لبعض الاکابر من کان منه
ما یدخل فی بطنه لکان قیمته ما یخرج من بطنه شعر در این دو که کر کر کر کر کر
کذا بدکه مشو نومید اگر هستی ز لطف مهر او آگه حکایة نقل است که چون عبد الله
خان اوزبک خراسان را مسخر شد بر سر قبر رستم آمد و این بیت را خواند سرای خصمان
بود دارا ازینها ببین بکام دلبران تو و آن زهیر و زیر او گفت رستم جوابی داد که سر خصم
باشم عرض کنم گفت بگو گفت رستم در جواب می گوید چه بیشه تهی ماند از نره شیر
شغالان در بیشه در آید دلیر قال الاصمعی جاء رجل الی جاریة امرء القیس و
سال عنها صاحبها فقالت الجاریة فاء الی الفیئة لیفیء الفیء فاذا فاء الفیء یعنی معنا
انه ذهب الی البیداء لیرجع القافلة فاذا رجع ظل الشمس یرجع هو ایضا قال الجوهری
فی الصحاح الوسط محرکة ساکنة و ساکنة محرکة اقول مراده ان الوسط بتحریک السین

عبارة عمن الوسط الحقیقی فکانه ساکن لا یتحرک واما بسکون السین فهو ما بین الطرفین
محتمل مواضع کثیرة فکانه یتحرک منبعر مشکل گفتم که شوم سپید کردند
گفتم که شوم قفل کلیدم کردند گفتم که شوم پاک ز الایش هر آلوده نموده اند بلیدم
کردند بدانکه مشهور است که با الانوار سبحانها یکی نیست و دیگر سپید از رنگ عکس
و قابل رنگ دیگر نیست مراد قائل آن است که خواستم خود را بجائی برسانم که از
زحمات و تکلیفات شاقه فارغ باشم سپیدم کردند یعنی بجائی افتادم که جمیع
تکلیفات از برای من هست با اینکه نظر باینکه سیاه دیگر قابل رنگ نیست و قابلیه محضه
و سپید انفعال محض است میگوید خواستم بمرتبه کمال بفعلیت محض رسم مانند هیولی
قابل محضم کردند همچنانکه سپید قابل جمیع الوان است یا اینکه مراد از سیاه رنگ محض
نور الانوار است و از سپید ظلمات بعد از آن زیرا که هر که محجوب از نور الانوار
رسید بالمرّه نور ابیت او طی میشود هم چنانکه قمر هر گاه با شمس مجتمع شد بکلی
محو میشود و هر گاه مقابل شد بهم رسید نور او در مقابلش نمو می شود و می
تواند شد که مراد این باشد خواستم منبع آب حیات که اسرار حق است شوم همچنانکه
آب حیات در سیاهی است مرا سپید کردند و آب حیات را از من دور کردند گفتم که شوم
قفل کلیدم کردند یعنی گفتم که مثل قفل شوم که اسرار بسبب من محفوظ باشد و بود گنج
اسرار معظم باشم و بیگانه را مانع باشم مانند کلید کردند یعنی از در بدرم کردند
و مرا هم چنین کردند که قابلیت حفظ اسرار ندارم بلکه اظهار افشا مینمایم و می تواند
شد که مراد از قفل شدن این باشد که خواستم قفل کرده شوم هم چنانکه میگویند
در قفل شد یعنی خواستم حواس خود را از الایش علایق دنیویه دور دارم و در خواستن

ظاهر تر و باطنش را بر بستم و بغیر از حق راه ندهم کلید م کردند یعنی کلید بمن کردند
همچنانکه میگویند قفل مرا کلید کردند یعنی راه حواس مرا کشودند و از هر کونه نامدلایی
داخل کردند والله اعلم **شعر** بیشلطفضلعنشمیمنمهتکسنهشد
بیشبنفشهخطتکلیمنهفنهشد **ایضاً** ستبعدشمعمکنیمحننصبحکشت امتا
بلطفکهکهبدنمهمشکیبقلبغمار **المؤلفه** شبعبشمسهفنهکشتغم
کلعبشمنهعبدشنبی **المؤلفه** ای که بی روی وی بر ما جفا بکذشته است
آه از تیر نا بوسید اشک از تری بکذشته است دیکو طبیبا هر ما بی زحمت خود را مده
کام هجر بیمار هنوز کار از دوا بکذشته است دیدم غبار خطی نشسته بر دامان او
کویا که امروز آن صنم بر خاک ما بکذشته است ناصح چه پندم میدهی اکنون که از کویی یار
آیم ز سر در رفته خارم ز پا بکذشته است دیکو چه امید وفا دارم که از جورش مرا
بیزار حکو در رفته و تیغ از قفا بکذشته است کل بود لت دامان من ای باغبان مندی
مکن این بار که تا دل بوده که زهید ها بکذشته است شادی کنید ای عاشقان آمد صبا
دامن کشان در این نشار که این زمان یار از جفا بکذشته است **ایضاً** صفار ایکوش
زنخال مجنون تا انکه از دوران وبس فرزها کذشته است **المؤلفه** اکر پیر مغان
کرد در این ره راه بر ما را نتوانند بستن سیم انجا کم باشد در نظر ما را اکر ساقی
کند لطفی و آن درد قدح ریزد امید است که شادی افتد این سر فتنه ما را ندارم طاقتی
بیمهری کو ای لطف جانا بکش هر نوع میخواهی مینداز از نظر ما را فرستادیم دل را
بر سر کویش که روزی کند عاشق کشی رو آید و شادی خبر ما را نکیرد در من
عاشق نصیحتها ای ناصح مخوان بیهوده افسانه مدم در بر در سر ما را صفار لعنها

بنده ی دل بی رخ دلبر خوش است وی کر آن دلبر است ما را **کلام لبعضهم**
بلانکه حکما کفته اند که بوده د و ر ر د ر ر د ر ر د و د و و د د ر و د ر ر ر و ر د و ر
ر و د و ر ر و د و د ر ر و ر د ر د و د و و د و و و د ر د و ر و ر
د و ر د ر ر ر د و د د و د و و ر و د و و ر و د و و ر ر د و ر ر د و و د ه
د د د و و ر و د و و د و و د و ر د د ر ع **شعر** شب بلبای و عدمان را چرخ
چه سود که دم صبوح دهد یا مراد در وفای و عهد تو صبر ایوب عمر نوح دهد
یا نو را یا چنین کرم کردن مرا یا توبه نصوح دهد **من کتاب** معجم اهل الادب قال الحنبم
ابو یوسف القاضی و الکسائی عند الرشید قال الکسائی یا ابا یوسف لو قتل غلامك
فقال لك رجل انا قاتل غلامك بالاضافة وقال الآخر انا قاتل غلامك بالتنوین و
النصب فایهما کنت تاخذ به فقال القاضی کنت اخذ بهما جمیعا فقال الرشید اخطات
انما یوخذ بالقتل الذی جر دون الذی نصب فسالوه عن وجهه فقال ان اسم الفاعل المضاف
بمعنی الماضی فیکون اقرارا و غیر المضاف یحتمل الحال و الاستقبال فلا یکون اقرارا
فائدة رجل ابتاع من رجل قطعة ارض بالف درهم على ان طولها مائة ذراع و عرضها
مائة ذراع ثم قال المشتری اعط منی عوضا عنها قطعتین کل واحدة طولها خمسون و توهم ان
ذلك حقه فتحاكما الى قاض غير مهندس فقضى مثل ذلك ثم تحاكما الى الحاكم مهندس فحكم
بان ذلك نصف حقه **وايضا** رجل استاجر رجلا على ان يحفر بئرا بركة طولها عشرة
اذرع فی عمق اربع بثمانية دراهم فحفر ذراعين طولا فی ذراعين عمقا و طالبه باربعة
دراهم نصف الاجرة فتحاكما الى مفتى غير مهندس فحكم بان ذلك حقه ثم تحاكما الى اهل
صناعة الهندسة فحكم له بدرهم واحد فبال الرجل فيعاطى الحساب ولم يكن من اهله كر بسبيل

الف الی الف الف فقال ثلثان فقال اهل الصنعة اثنا عشر عشر العشر فائدة اعلم انکه
هر چیزی که با آب وی مزد و چیز فائدهٔ یکی هر گاه بغل حسنا ان از آب بود دارند ور
آن ثقیل تر است و هر گاه در ان آن مثانی آب باشد یا بیشتر یا برسومی و فائدة قولهم
القد لکنه حکایة قولک قد لک الحسب الجعفلة حکایة قولک جعلت فداک الهیللة حکایة
لا اله الا الله الحولقة حکایة لا حول ولا قوة الا بالله الحمدلة حکایة الحمد لله البسملة
حکایة بسم الله الحسبلة حکایة حسبنا الله السبحلة حکایة سبحان الله البابأة حکایة
بابی انت و امی حکایة قول الصبیان بابا الحیعلة حکایة حی علی الصلوة وحی علی الفلاح
وحی علی خیر العمل التبخبخ و البرهمة حکایة یا ابا اسحق و یا ابا ابرهیم و البخبخة حکایة بخ بخ
والدمعزة حکایة ادام الله عزک و الطلبقة حکایة اطال الله بقاک فائدة کثیرا
ما وقع فی الاحادیث ذکر بلاد الجبال و هی ناحیة مشهورة یقال لها قهستان شرقها مفازة
خراسان و فارس و غربها اذربایجان و شمالها بحر الخزر و جنوبها العراق و خوزستان
لا ینبت بها النخل والاترج والنارنج والليمو ولا يعيش بها الفيل و
قصبها اصفهان و ری و همدان و قزوین فائدة اجتمعت حروف المعجم کلها فی ایتین
من کتاب الله ولیس فی القران ایة فیها جمیعها غیرهما الاولی قوله تعالی فی سورة ال عمران
ثم انزل علیکم من بعد الغم امنة الثانیة فی سورة الفتح محمد رسول الله والذین معه
اشداء علی الکفار الایة فائدة ست ایات یحفظ قارئها من شر الاعداء فی کل منها
عشر ایات الاولی فی البقرة الم تر الی الملاء من بنی اسرائیل الی قوله لمن المرسلین الثانیة
فی القران لقد سمع الله قول الذین الی قوله عذاب الحریق الثالثة فی النساء الم تر
الی الذین قیل لهم کفوا الی قوله فتیلا الرابعة فی المائدة واتل علیهم نبا ابنی ادم بالحق الی

وجنوبها

قوله

قوله من المتقین الخامسة فی الرعد قل من رب السموات والارض الی قوله الواحد القهار
السادسة فی المزمل ان ربک یعلم انک تقوم الی قوله غفور رحیم فائدة قال ابن خالویه
النحوی دخلت علی سیف الدولة فلما مثلت بین یدیه قال اقعد فعلمت اطلاعه علی اسرار
کلام العرب اذ یقال للقائم اقعد وللنائم والساجد اجلس اقول ومن هذا اخذ قول
الجلوس یوقع و القعود یضیع فائدة من سقی بیض النمل وزن درهم لم یملک سعلة
وان سقی ... کونه اکرمانیا سکن عنه و اذا اخذت سبع نملات طوال [illegible]
فی قارورة مملوة من الزنبق و شد راسها و دفنت فی زبل یوما و لیلة ثم اخرجت
وصفی الدهن عنها ثم مسح منه الاحلیل و ما فوقه یهیج الباه و کثر الجماع فیقوی الانعاظ
مجرب فی خواص الحیوان البیض کلها ما لصقا المتحیز الابیض النمل فانه باللطافة [illegible]
فیه ابهام قال ع لسان العاقل وراء قلبه وقلب الاحمق وراء لسانه ومعناه ان العاقل لا یتکلم
الا بعد التدبر فیجعل ما یرید ان یتکلم اولا فی قلبه ثم یجعل فی لسانه بخلاف الاحمق فانه یتکلم
بما لا ینبغی من دون تدبر اولا و بعد التکلم یلتفت الی ما تکلم به فائدة الصوفی یکون ابن
الوقت و مرادهم انه لا یتاسف علی الفائت و لا ینتظر الوارد بل یلازم الوقت الذی هو
فیه فقط ابتداء بقوله تعالی لکیلا تاسوا علی ما فاتکم و لا تفرحوا بما اتیکم فائدة قیل
اذا نضح باب قریة النمل بماء فیه زرنیخ او کبریت هجرها فائدة وجد صندوق مات شاه
الله المصحی لوح فیه مکتوب من عمل [illegible] والقمر فی العقرب او السنبلة ندم و من لبس ثوبا
والقمر فی العقرب محصورا [illegible] فیه و من سافر والقمر فی الطریقة المحترقة لم یرجع
الا [illegible] واکثرهم لا یوجد و من ولد بطالع الحمل و الزهرة و عطارد فاسد اوشد
ذلک ان یکون ذلک لفساد بالمریخ کان المولود ممن یدعی الناس الی نفسه [illegible]

كان شرا وان كان فوق الارض كان خيرا واجمع المنجمون على ان من تزوج والقمر في العقرب
الذابح في محاقه افترقا قبل ان يجتمعا وان اجتمعا مات الرجل في سنة لو افترقا على قبح ما يكون
من الافتراق ومن تزوج والقمر مع الزهرة في محاقه مات ومن ولده وكذا الخصيب في درجة
طالعه لم يتزوج قط **فائدة** اذا امسح مغناطيس بالثوم فانه لا يجذب الحديد ح والحيلة
في ان يجذب اذا صار كذلك ان يغسل بالخل **فائدة** اذا دفعت خاتمك الى شخص وجعل في
احدى اصابعه مخفيا عنك فمره ان يأخذ للاصبع التي فيها الخاتم اربعة وللاصابع
الفارغة التي بعدها الى الاصبع الصغرى اثنين اثنين وللاصابع التي فوقها الى
الكبرى واحدا واحدا ثم اجمع الكل فان كان اثنى عشر ففي الابهام وان كان احد عشر ففي المسبحة
وان كان عشرة ففي الوسطى وان كان تسعة ففيما يليها وان كان ثمانية ففي الصغرى **فائدة**
اگر شخصی شش عدد را سه حصه کرده باشد و در سه جا نگه دارد بشرط اینکه چهار در یک جا
نباشد و خواهی بدانی که در هر جا چند است بگو تا آنچه در یکی از آن سه جا است مضاعف
کند پس بگو تا آنچه در جای دیگر است اضافه از نموده مجموع را مضاعف کند پس آنچه در
سیم است اضافه مجموع نموده مرتبه دیگر مجموع را مضاعف کند و از همگی هفت هفت
اسقاط کند و از باقی مانده خبر دهد پس اگر یک باشد آنچه یعنی در جای اول یکی و در دوم
دو و در سیم سه و اگر باقی دو باشد بجا و اگر باقی سه باشد بترتیب اجب و اگر چهار باشد
جاب و اگر پنج باشد باج و اگر شش باشد جبا **فائدة** اعلم انه اذا تزوج رجلان كل منهما ام
الآخر فولدت كل منهما ابنا فكل منهما ام للآخر بيت في مدح مولينا امير المؤمنين ع وهو
سنا زكي سري نقي وفي وفي هي على خبير شفيع سميع سنيع مطيع رفيع منيع
رفيع وفور شهيد سديد سعيد شديد رشيد حميد فريد حصور حبيب

لبيب

لبيب حبيب نجيب اديب اريب نجيب ذو نور عظيم عليم حكيم حليم كريم حميم رحيم شكور
جليل جميل كفيل نبيل اثيل اصيل دليل صبور حليف شريف لطيف ظريف معصوم
منيف عفيف عفو واعلم ان هذه الابيات البتة يتفق كل بيت منها بحسب التقديم
والتاخير اربعون الف بيت وثلثمائة وعشرون بيتا وذلك لان اللفظين الاولتين
لهما صورتان وهما في مخرج الثالث ستة وهي في الرابع اربعة وعشرون وهكذا الى
الآخر وقد اوضحه الوالد المحقق العلامة في مشكلات العلوم ثم لا يخفى ان بحسب التقديم
والتاخير في جميع الابيات البتة ينتهي الى ما يتعسر حصره كما لا يخفى ومن هذا يعلم ان صور
التكسير في الوضع الوضوء مائة وعشرون وان اعتبرنا الرجلين فسبعمائة وعشرون
فائدة اذا اردت ان تعلم ان المرأة الحامل معها ذكر او انثى فخذ من لبنها في قدح وضع
عليه ماء فان علا اللبن فانها تضع ذكرا وان علا الماء فانها تضع انثى **فائدة** الايام
النحسات في الشهر نظمها بعضهم اجتناب الايام قد جاء في النص عن الصادق الامام المبين
ثالث خامس وثالث عشر سادس العشر حادي العشرين فاجتنبها مع اربع بعد عشرين
وخامس من خامس العشرين وجمعها بعضهم محيك محي هواء فهل يعود لنا العضد
الامل الحروف المعجمة نحس وغيرها غيره **الايام** النحسات في السنة اثنا عشر جمعها ابن المتوج
محرم ثاني عشره اجتنب واجتنب العاشر في شهر صفر ومن ربيع رابعا وثامن عشري
اجمو جمادى الاولى ومن جمادى وكذا من رجب يجتنب يوم الثاني عشر وسادس
العشرين من شعبان مع رابع عشر من رمضان الاغر وثانيا من شهر شوال ومن ذي
القعدة الثامن والعشرون ذر وثامنا من شهر ذي الحجة لا تشكوا الاهمال الا من شكر
فائدة مشهور است که هر که عطارد ببیند و این شعر که منسوب بحضرت امیر المؤمنین

بخواند بکی و خوانکر می بسیار بود کار او عابد کرید عطار بود الله طال توفیق
عشاءً وصبحاً کی ازالک فاعضا فیها انما فامنح قوی ابلغ المنی ووردك العلوم الغا
مکوماً وان یکفنی الحمد والشکر کله یا من علیك خالق الارض والسما **قیل** اذا اردت
ان یکون القثاء علی صورة الحیوان من الانس وغیره فاتخذ قالباً للصورة التی اردتها
واجعلها فیه وهی صغیرة القالب بحیث لا تدخل فیه ریح ولا غبار فانه اذا عظمت فیه کانت علی
صورته **فائدة** اعلم انه من عجائب شجرة النخلة انها لا یوجد الا فی بلاد الاسلام فلا یوجد فی بلاد
الحبشة والنوبة والهند بلا دخاره لا ینبت فیها شیء منه البتة وهی یشبه الانسان من وجوه
استقامة القد وطوله وعدم الالتواء والعقد فی اصلها واغصانها وامتیازها الذکر
من الانثی وانه لو قطع راسها هلکت واختصاصها باللقاح من بین سائر الاشجار و
لطلعها رایحة نطفة الانسان وان قطع منها غصن لا یرجع الی مثله کما لو قطع عضو من
الانسان وعلیها لیف کشعر الانسان وقیل النخل یقتل نفسه سنته ویقتل صاحبه سنته
ای یحمل سنته حملاً کثیراً ولا یحمل سنته الا قلیلاً **فائدة** فی حیوة الحیوان ان لکل حیوان مرارة
سوی الابل فلذلک کثر صبره وانما یوجد علی کبده شیء یشبه المرارة **فائدة** بدانکه
یکد بیار شش ... ... طسوج و هر طسوج ... شعیر و هر شعیر شش خردل
و هر خردل دوازده فلس و هر فلس شش فتیل و هر فتیل شش نقیر و هر نقیر ... قطمیر
و هر قطمیر دوازده ذره و هر ذره شش حبه **فائدة** قال الجزری فی درة الغواص من
جمع الارض علی الارضین فقد وهم بالجمع علی ارضات وارضون نفتح الراء لان الارض ثلاثیة
والثلاثیة لا یجمع علی فعالی واصله ارضه فانها مقدرة وان لم ینطق بها و ... الفا
ان الاراضی جمع ... **فائدة** قال الکفعمی فی حاشیة مصباح خاتم النبیین بالکسر والفتح

دردی ... ما الکسر ... النبیین ... فی ذلک ...
زینة للبدو **فائدة** اختلف فی طلسم علی اقوال منها **الاول** ... الاثر
المعنی اثر الاسم **والثانی** انه لفظ یونانی معناه عقد لا ینحل **الثالث** ... من
مقلوب اسمه ای المسلط **فائدة** الفرق بین النهش واللسع واللدغ ان ما ینهش باسنانه
کالکلب یقال ینهش وما یضرب بموخره کالزنبور والعقرب یقال لسع وما یضرب بفمه
کالحیة یقال لدغ **فائدة** جمع بین حدیثین وتوضیح لهما ... عن النبی صلی
الشفقة والاقتصاد والصمت جزء من ستة وعشرین جزءاً من النبوة والوجه فی جعل النبوة
فی هذا الحدیث ستة وعشرین جزءاً اما رواه الصدوق ره ان النبی صلعم لما اتاه جبرئیل و
امره ان یقول للناس انی رسول الله الیکم کان له اربعون سنته و ... بعد ذلک ثلثة
وعشرین سنته وکان یوحی الیه فی قبل فی خاصته نفسه ثلث سنین ومن قبل ذلک کان محدثاً
با حکام شرعیة یحتاج الیها بنکت فی القلب ... بالسمع وبالالهام فیکون سنة منه
ستة وعشرین سنته فاشار بهذا الحدیث الی عظم شان هذه الخصال وقیل ... ان الله
علمه هذه الخصال الثلث خمسة ما منه ولم یوح الیه فی تلک السنة الا الوصیة بهذه الاشیاء
فکانها جزء من اجزاء النبوة وقد روی عنه صلعم ان رؤیا المؤمن جزء من ستة واربعین جزءاً
من اجزاء النبوة والسر فی ذلک انه کان الوحی الیه فی ستة اشهر من ستین نبوته وهی ثلثة
وعشرون فی طریق الرؤیا **فائدة** فی استخراج ثلثة اعداد مضمرة اعط جلیسك عدد
ومره با ضمار بعضه فی یمینه وبعضه فی یساره وبعضه فی حجره واشترط علیه ان یضع فی الیسار
اقل من یمینه لیصح الاستخراج ثم مره بان یضرب ما فی الیمنی فی الاثنین وما فی الیسری فی
التسعة وما فی الحجر فی العشرة وسله عن المجتمع فما کان فاسقط من مضروب العدد

المعطى في العشرة فما بقي فاقسمه على ثمانية فما خرج فصحيحه هو ما في اليمنى وعدد مكسره
ما في اليسار فاسقط مجموع ما في البيد من العدد المعطى فما بقي فهو ما في الحجر وهذا يمكن استخراج
الاسم المضمر اذا كان ثلثة احرف **فوائد** جامه كه ابريشم يا پشم باشد هرگاه چرب شود
با هندوانه اگر بشويند جامه را با آب شسته بكوكرد دود كردن و هرگاه آهك آب و آن موضع
بريزند با نمك و سنگ ريزه بر روى آن بگذارند اگر چربى زايل بود بى شستن و هرگاه زهره بز
بر آن بمالند و با آب شتا و كلياب بشويند باز پاك مى شود و هرگاه روغن بچكد بجامه ابريشم
يا پشم ريخته شود نان بيات و آل با آن بشود و هرگاه كاغذ چرب شود استخوان سوخته را
بكوبند و بر آن بريزند و سنگى از بر آن بگذارند و بگل نيشابورى و نمك و آهك و كلياب
نيز پاك ميشود و جامه كه مداد بر آن ريخته اشنيح يا بوف بر آن موضع بمالند زايل
ميشود و اگر جامه با روغن چراغ بيالايد نبات كرم و آرد نخود بسا بر آن بمالند پاك
ميشود و موم را اگر گرم كنند و بر روى كاغذى كه مركب پاشيده شده بريزند و بعد
آن موم را بتراشند سياهى آن زايل ميشود **فائده** قال ابن مسكويه في كتاب ادب الدنيا والدين
الفرق بين التبرع والتبذير ان التبرع هو الجهل بمقادير الحقوق والتبذير هو الجهل بمواقع
الحقوق **شعر** چه خرم كسى كو بهنگام دى نهد پيش خود آذر و مرغ و مى بنى نار
پستان ببسته آورد كه بر نار پستان شكسته آورد سر انگه برون آرد از كنج كاخ
كه آرد شكوفه برون سر ز شاخ **سؤال** لي عمة وانا عمها ولي خالة وانا خالها واما
التي انا عمها فام انما اخت لابي وابنة لاخي وكذا التي هي خالتي **جواب** لزينب اخ من
قبل الام يسمى بزيد ولها جدة من قبل الاب يسمى بفاطمة فتزوج زيد فاطمة فولدت
ابنا فذلك الابن عم لزينب لانه اخو ابيها وهي عمة له لانها اخت لابيه وايضا لزينب اخ من

قبل الام يسمى بمجد ولها جدة من قبل الام يسمى ببكر فتزوج بكر مجد فولدت
ابنا فذلك الابن خال لزينب لانه اخو امها وهي خالة له لانها اخت لامه **عبارة**
مشكلة مرهون قال ارسطاطاليس للاسكندر سوا التنوين في الحساب مبرم وفي الكتاب محكم و
في الاسم مجسم فان اردت ان يصير الغالب مغلوبا والحاكم محكوما والمحكوم حاكما فاطلب
الطلوع والافول عن الفرد والزوج من الحروف والذكور والاناث من الصور حتى
يحصل الامر بامر الله تعالى **فائده** حروف بر سه قسم است لفظيه و فكريه و رقميه لفظيه و
رقميه معلوم است و فكريه حروف متصوره در نفس است و اينها را علويه نيز گويند
فائده بدانكه حروف ابجد كه اينها را شرفيه نيز گويند بيست و هشت است به آتشى است و بادى
و آبى و خاكى و هر حرفى بمزاج عنصرى است كه منسوب باوست و ضابطه آن كه
حروف ابجد را نيز بترتيب چهار چهار بگيرند اول آتشى و دوم بادى و سيم آبى و چهارم
خاكى حساب كنند جمع با اين نحو است **فو آتشى** اهطمفشذ **هوائى** بوينصتض **مائى**
جزكسقثظ **ترابى** دحلعرخغ و بدانكه چون هر يك از اين حروف بجهة عددى است
پس هر عددى نيز بطبيعت همان حرف است كه اين حرف بازاى اوست و مركب با بدنه
بسائط خود شكرد **فائده** بدانكه هر يك از اقاليم سبعه بكوكبى منسوبست و بطبيعت
همان كوكب است ۱ بزحل ۲ بمشترى ۳ بمريخ ۴ بشمس ۵ بزهره ۶ بعطارد ۷ بقمر و زحل سرد
و خشك است و مشترى گرم و تر و مريخ و شمس گرم و خشك و زهره معتدل و عطارد
ممتزج و قمر سرد و تر **فايده** در زيارتها كل من الائمة سلام الله عليكم اهل بيت العصمة
و مفاتيح الرحمة والاوصياء بالحق والهادون للخلق سلام الله عليكم معادن الدين .
و معادن حكم الله و مظاهر لطف الله و خزان علم الله و مهابط وحى الله و حملة

كتاب الله وخلفاء رسول الله سلام عليكم اعلام الهداية واقطاب الولاية وانوار
الملكوت واسرار اللاهوت وينابيع العلوم عن الحق المختوم سلام الله عليكم
مصابيح الظلام وسادات الاسلام وهداة دار السلام وائمة كل الانام ورحمة الله
وبركاته **فائدة** اذا اردنا ان نعرف ارتفاع الشمس من غير اسطرلاب ولا آلة ارتفاع
نقيم شاخصا في ارض موزونة ثم نعلم على طرف الظل في ذلك الوقت ونمد خطا
مستقيما من محل قيام الشاخص يمر على طرف الظل الى ما لا نهاية له معينة ثم نخرج من
ذلك المحل الى خط الظل في ذلك السطح عمودا مثل طول الشاخص ثم نمد خطا مستقيما
من طرف العمود الذي في السطح الى طرف الظل فيحدث مثلث قائم الزاوية ثم نجعل طرف الظل
مركزا وندير عليه دائرة باي قدر شئنا ونقسم الدائرة باربعة اقسام متساوية على زوايا
قائمة يجمعها المركز ونقسم المربع الذي قطعه المثلث من الدائرة بتسعين جزءا فما
قطعه الضلع الذي يوتر الزاوية القائمة من الدائرة مما يلي خط الظل هو الارتفاع
وليكن محل الشاخص نقطة ا وطرف الظل ب والخط المخرج ا ب والعمود في السطح ا د والزاوية القائمة والمستقيم الواصل بين طرف العمود وطرف الظل د ب المثلث ا ب د
مركز الدائرة ب والدائرة ح ه والربع المقسوم بتسعين ي ه والضلع الموتر للزاوية
القائمة من المثلث ضلع ب د فاذا كان قاطعا للربع على نقطة ك كانت قوس ي ك
مقدار الارتفاع في ذلك الوقت وبرهانه يطلب من محله بطريق بكر وابن محصوص ان
با نجه بمسقط الحجر نتوان رسيد شاخصى نصب كنند هوا در اجزاء رسيد انرا بينهما بند دانرا
نسبت بقامت شاخص بسنجيده آنچه ميانه بند دين نسبت آن بقامت الحجر يعنيه مثل نسبت
سايه شاخص است بشاخص **فائدة** كل حيوان يتنفس باستنشاق هواء فهو انما يتنفس

بانفه فقط الا الانسان فيتنفس من انفه وفمه معا وسبب ذلك انه يحتاج الى الكلام بتقطيع
الحروف ومخرج بعضها الانف فيحتاج الى نفوذ الهواء فيه وقد نقل انه في بطائم فرس بالروسند
مخرجه وتمثل على المكان **فائدة** اعلم انه عند الانف في اعلاه منفذان دقيقان جدا ينفذان
الى داخل العينين بحذاء الموق وفيهما ينفذ الروائح الحادة الى داخل العينين ولذا تدمع
العين عند شم البصل ونحوه ومن هذين المنفذين ينفذ القصو العظيمة التي في داخل
العينين ويجهد بالدموع **فائدة** الفرق بين الخوف والحزن ان الخوف على المتوقع والحزن
على الواقع وهذا هو المراد من قوله سبحانه فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون واما قوله تعالى
اني ليحزنني ان تذهبوا به فمتوقع بان المراد ليحزنني قصد ذهابكم به في المثل الشائع
جاؤا على بكرة ابيهم هذا مثل يضرب للجماعة اذا جاؤا كلهم ولم يتخلف منهم احد والبكرة
الفتية من الابل واصله ان رجلا من العرب كان له عشرة بنين فخرجوا الى الصيد فوقعوا في ارض
العدو فقتلوهم ووضعوا رؤسهم في مخلاة وعلقوا المخلاة في رقبة بكرة كانت لابي المقتولين
فجاءت البكرة هدوءا من الليل فخرج ابوهم وظن الرؤس بيض النعام وقال لقد اصطاد بنيّ ما
وارسلوا البيض فلما انكشف الامر قال الناس جاء بنو فلان على بكرة ابيهم **فائدة** الفرق
بين الضر بالفتح والضر بالضم ان الاول هو الضرر في كل شيء والثاني الضرر في النفس من
مرض او هزال كذا قال الزمخشري في الكشاف في الاحياء ينبغي ان لا يكون في الفقير
كراهة لما ابتلاه الله به من الفقر اعني به ان لا يكون كارها من فعل الله من حيث انه
فعله وان كان كارها للفقر كالمحجوم يكون كارها للحجامة لالمه بها ولا كارها فعل
الحجام بل ربما يتقلد منه منة **فائدة** جعفر وكراحكي وجعفر وابن شهر اشوب لا زعما انه
مسند وله لي احمد مهمن ابن هاشم سليمان سليم بن جعفر كوفي مصري ابو الفضل صاحب بني اسد

کرداده موهفتاد نصنف در نهذیب صغری بوده و نجاشی و شیخ بدو واسطه
از او روایت میکند و مقدم محمد علی بن عثمان است که شاگرد سید مرتضی و شیخ طوسی
بوده و قریب هفت کتاب مصنف نموده و سیم محمد بن علی بن حسین راز سید الذین
است صاحب چند تصنیف و شاگرد شیخ منتجب الدین است و رابع محمد بن علی بن شهر اشوب
مازندرانی است و تصنیفات بسیار دارد و از آنجمله معالم العلما که در رجال نوشته
فائده در اسم مادر موسی روایات چند است و مشهور آنست که یوخابد است
شعر عربی سکارى لم یشفوا مدامًا وانما سقوا بجب حسن حل عن وصف واصف
ایضاً ملوک لیس یعرفهم من الملك الا اسمه وعقابه **ولی ایضاً** من عز
بالمولى فذاك جلیل ومن رام عزًا من سواه ذلیل ولو ان نفسی مذ براها ملیکها
مضی عمرها فی سجدة لقلیل احب مناجاة الحبیب بخلوة ولکن لسان المذنبین کلیل
خارقه ذکر فی الکامل فی حوادث سنة ۲۸۵ انه حدث فی البصرة ریح صفراء ثم خضراء
ثم سوداء ثم تتابعت الامطار وسقط برد وزن کل واحدة مائة وخمسون درهما وفی
هذه السنة حدث فی الکوفة ریح صفراء وبقیت الی المغرب ثم اسودت فضج الناس
ثم حصل مطر عظیم وسقطت حجارة من نواحی الکوفة بقریة تسمی احمد اباد حجارة سوداء وبیضاء
فی اواسطها حجر وحمل منها الی بغداد فرآه الناس **فائده** اسماء الانبیاء الذین ذکروا
فی القرآن العزیز ۲۶ نبی علیهم السلام آدم ادریس نوح هود صالح ابرهیم لوط اسمعیل اسحق
یعقوب یوسف ایوب شعیب موسی هرون یونس داود سلیمان الیاس الیسع زکریا
یحیی عیسی ذو الکفل **فائده** لغوی انسان یطلق علی الذکر والمؤنث وما یقال للانثی
انسانه فقد جاء فی قول الشاعر لقد کستنی فی الهوی ملابس الصب الغزل انسانة

فائده

فتانة بدر الدجی منها خجل اذا زنت عینی بها فبالدموع تغتسل **فرع** شد آباب فرعون
فقال فرعون من هو وفی روایة ششك انه قال هذا فی الجنة الا بعرفه من فرع باب **شعر** ایدل
نشاید سر سری این قفل آموختن باید کلاه فقر را از ترك سر نهادو حتی محتشم
ای کو هرنام تو تاج سر دیوانها ذکر تو بصد عنوان از آن عنوانها ای کعبه مشتاقان
در باب کج بونا ید مقصود من کمراه از طی بیابانها آن ابو کرم کو فیض مشتاق خطا
شواست حاشا که شود ده هم زان آتش دامانها **ولی** حوصله کو کر دل دهم عشق جنون
فزا بدا سلسله یکسلم دهم عقل کریز پا بدل از دل خویش هوا نرهند و مسکر ده لبرای دام
رهم کند دکر چه عجیب بنگر او صبر نماند وقت شد کز هوس او زرد کریه هاکهای من
ناله نوای وای زان **ولی** محتشم شکسته دل تا بتو شوخ زاده دل زاده بدست ظالمی مملکت
خراب **اوله** دلی که جا دو عالم بنا دزاده است در آن اثر چه بود تا له واهی را روای
صباو مان یار باك دامن کو که از برای تو کشتند بیکناهی را **فائده** محمد جریر طبری
اسم دو نفر است یکی محمد بن جریر بن غالب الطبری که شافعی مذهب است و دیگری محمد بن
جریر بن رستم طبری که از جمله شیعه است صاحب کتاب معجم البلدان که از افاضل شیعیان است
خال ابن بودطری مشتبه شده **فائده** کویند شیخ محیی الدین گفته که اذا دخل السین
فی الشین ظهر قبر محیی الدین هر گاه واسب باشد اشاره بانکه سلطان سلیم رومی چون
داخل شد در صدد تفحص قبر شیخ محیی الدین بر آمد و اثر اجست **فائده** اقل مدة حمل
انسان شش ماه و در من غایب و بکر در زو بدرسك جهل بوده و در کر بر دو ماه و در
کوسفند پنج ماه و در شتر و اسب و خر یکسال و در فیل بعضی دو سال و بعضی هفت سال
و بعضی یازده سال کفته اند **فائده** بدانکه ذراع شرعی دو شبر است و هر شبر بعرض

دوازده اصبع وهر اصبعی عرض شش جو که هر یک از آنها بشکم دیگری چسبیده
باشد و عرض هر جو هفت موی از یال یابو و جمعی شش مو گفته اند هم چنانکه بعضی
شش جو نیز گفته اند و ذراعهای دیگر هست مثل ذراع اسود که غلام هرون الرشید است
و آن کمتر است از ذراع شرعی بیک و ثلث اصبع بر تقدیر یکه اصبع شش جو و جو شش
مو باشد و ذراع ابن ابی لیلی که کمتر از ذراع اسود بیک اصبع و ذراع هاشمی صغیر
که واضع آن بلال بن ابی برده است و آن بیشتر از ذراع اسود بدو اصبع و دو ثلث
اصبع و ذراع هاشمی کبیر که از مخترعات منصور دوانقی است و زیاده است از ذراع اسود
بپنج اصبع و دو ثلث اصبع و ذراع عمری که واضع آن عمر خطاب است و آن زاید است بر ذراع
شرعی بعرض چهار انگشت که طول یک انگشت ابهام است و ذراع میزانیه که از مخترعات مامون
است و آن زاید است بر ذراع اسود بدو ثلث ذراع و دو ثلث اصبع و ذراع کسری که آنرا
مکسر میخوانند و نوشیروان وضع کرده است و زاید است بر ذراع شرعی بهفت انگشت
فائده شیخ رئیس بو علی سینا مجرباتی چند از خود بنظم آورده است که خود اظهار آنچه
رسانیده و برشته نظم کشیده قال ابیات بسم الله فی نظم حسن اذکر ما جربت فی طول الزمن
ما هو بالطبع و بالخواص لکل عام و لکل خاص فی شولة العقرب نجم نوام براه عبد
من یراه یعلم اذا راه امران اصطحبا وانفقا ودا و ذا تحابیا لا سیما ان قال ذا محبا
بعض لبعض کوکبان کوکبا ومثله یجان فی سعد بلع رؤیته لکل ود قد جمع ومثله یقع
لسعد الذابح رؤیته لکل ود صالح یجز من شئت به فیجا ثم تقول کوکبان کوکبا
فیثبت الود باذن الله بینهما فلا تکن باللاهی کفا الخضیب فرقة الی الابد لکانه
من کان فی کل احد اذا راه اثنان وجها افترقوا الی القیام تساعی نجم السها امنه مرشا ولا یبشه بشوه

ومن رای عشیة نجم السها لم یخش عقرب یمسها یعز عز العلیل والحنا برفقه الاشنان والسماق
لا سیما ان شابه کشوث فهو لعمر نفعه موروث ابلغ من الصابون وزال الدهم ینح من الفول لغیر المحکم
وهکذا الکمون والکراویا ان اکلا محمصا بدوا یا وطبقک الاضراس فی النشار ما نعه منه لدی النجار
تحصل الاضراس والصبح یکون عرضا انزیل الملح اغدو فستق الملح ان تفرجت والمتصلحها و برحت
اطل علی الجزار نهش القبح مع و سح الاسنان عند الصبح فانه یذهب منها سعیها کالنار فیها ثم یورث نفعها
وهکذا قشر الجمان والرطب تفرکه بالقشرة یا لقلب اکو روس کل تال ولدی بعوتین قد حزو بالحصر
ومثله روس فشله المجتنه یذهب بالتناول منه الوهینه مرارة الحیة سم قاتل ونحو للسم بها نقاتل
اذا سقی منه لسقم حبه یؤمن من السم بتلک الشربه وان سقی التسبیح منه ما نا من ونمرو غار فی الجبانا
نشادر الدخانی الحمام ینضجه الفجار من عسام فوز مثقال اذا ما شربا مع وزنه من البرنج العجیبی
تخلص السموم من مقامه من بعد ما یاس الاهل من حیاته وفیه سر لست ابدیه لمن ولست اخفیه لمرید علن
یعرف بالکبریت والعوالی وهو لترخیص الرخص الغالی یصب عند حب رمان العلب وهو اذا اخبره التمس العجب
یسحا من دو دعمر الاما والغوص فی الاشیا والاما ان یسمع الانسان ما یخشی فی سقفه بیته فرحل و زن
ودوی به التسلیخ من البیت کذا ان سقطت بکانه بلاذی نوزن بالرحیل والحمام والموت ان کان جلیعا او ما
لا تغسلن لثوبک الکتانا ولا تصل فیه کذا مجملنا عند جمیعا التبریزیلی وفی البزاز فانخذه اصلا
وکل هذا شاع فی البیان والسر فیه اعجب العجایب جزان طرطیرا او جز ملحا ونسع خل الخمر و ناصحا
ولیکن الخل عتیقا ابیضا اولحم اللون دنا او ذا رضا یسقط الجمیع بالانیق بالمحو النفط مع الزرنیق
فاد هذا القلم الملتهبه محرقه بعد التی تشرب به من سا کن الکتان والحریر والقطن و الثمر مع التسیر
فانه یسلم من حرب الذهب ومن حروب کله ذا عجب وانما یعرف هذا انما بالنقطة الحاره الاجتنابا
یطلی علی القروح والاورام وکل ما یصیر فی الاجسام کالجرب الحادثة والقدام مخلص عنها الالم

وهكذا الاثماش بانفاق فانه اقوى من الترياق بنول عيني ولها جواب كانه في حلقة الانسان
تشبثا ملحوما انتهى ذكره كما وجدت في الصفات الآ بحر منها في نشاط ما بها وذا كبعض لبعض ما بها
وقد عملت تو مجين منها كرغوة الصابون حين يوجد فبعد الاخذ منها ابدا فجد منه نفهم الابلا
فلم يزل منقيا فوائما من غير يوم مدايا اما حتى اذا ما اغتسل الانسان بالماء زال عنه ذا النقصان
وخشنا من لحوم هذا ان شربته مرة فهذا وبوله فجربته بالتمام زعم السقيف في الحجام
لا شئ للجراح كالطبون يختم جرح السيف والسكين وهو يباكره الرواج مربيت في الفلاح
بورق كون في الصفصاف وزهره اصفر غير صاف الحاء الجرم بغير الرهم وغيرها ستما انطع الدم
بضمد الجرح ودونوا ان كان قد جفت الاخضر وهكذا يصنع للعفو من نبات الجوز والجزر
ويخرج الدم من الجراح وكل مدفون من السلاح وهو ضمادا للبواسير شفا وللنواصير ضماد قد كفى
واكله يدفع سمي الوتيع وماؤه يغسل به والقرع وكلما نزع عن الانسان بمائه يقويه الاسنان
وهمزن بعره عظم انسان يدعى ما به من القشور دهنا يخرج بالانبوب كالخلا وكالبزور تلين بلا اخلاف
الا الحجب الجرح منه مرة الم فما قد تخاف ضره وهو طلى الكل نصا اذا طلبته اخرج من ذا الاكد
من كان يجد من سرا او مدت على الحصوات او التبورت التي يفرحه والمتصلح جهابرحت
وكل ما كان من الاثلا في حبس بالس ما بدل مال يخرجه سريع من جمع النفس او غض طرفا وشهاب مقبس
اعلى بها مثل تجارب الاول وجربوه عدا ياتي الدل فلهذا يقبل الاسهال ربما مع ماء حار
اذ انفال العقرب ودرس العقرب او فها اسرع لنحو الذنب وذاك في القتل الترياق بقشى اذ من بهر ما تعوّلو
كذلك لتصايا لقسفرج ان نفلاماسبل امدا لا سيما ان مضغا عقفا فانها تسعر في الصوبا
وان جلت في لند البشاد ويل فيه كلعذا كلان ثم كتبت ما نشاقبه كصوره الطلسم للتموبه
فلسنك منه ان في نعش لكنها نكره منه سطير وان مسح جسمها في الكاغد نفسحي واصح عن زاكد

ضار

عصا النرد واذا ما خضبت في شعرايني ذابة واقبلت اذهب الشعر وجماعة اذهب مثل الثلج وهذا نقص
بسكر سواده كالقار ولتم حقنه باحجار في الجبل والبغل الحمير ونبات الحما والجزر
اسمح على الاضراس والبنات مهلا لجراحات اللسان وقد جربت الاكل من لحم الجمل مع الكوشف منه احصل
او قد جربت للاكل من لحم الفرس شهر او الاكثر هذا لنفي الحرس وذا العسل بمنع لمهزلا فتامر الاضراس من مدلا
داوم على هذا مدة الشهور نصح اسنانك في الدهور تلحفظ من هذه الحلا ما انتهى منه بلا امراء
واستغنه في عقد البنات وهي التي تعرفها لصفات ما لوانها النضر الاحمر وان يعرفي زجاجه مقلد
حوازا النجح الى العلاج احضر في طرف من الزجاج فاكحل المسكوبا لجلاء فيخرج السم من الاطراف
من جهة ولسعار تبو وهكذا لغير بعض نحو هذا التي صح به عرف نظمه الصفيين انزى
والحمد لله على الاتمام حمدا اكثر عدد الايام وصلوا الله ذي الجلال على النبي المصطفى الاول

فائده بدانكه هر ارمان حاجت بازار دو از هر طرفي بفند واز كريك الود بكسوف بد بلا بيد دعك وسر كه بالبكسانع بود **فائده** هر كاه سكي كسي را كزد دوند انسك مي بوانه بوده است نزد يكي خبر شما موضع كه سك كزيده باشد بما لند اكر سكرا بهكوا بخير بنحورند انسك مي بوانه نبوده است اگر نخورند ديوانه واكر انجبر را بخورد دهند بخورد و بميرد ديوانه بوده **مجنون العامري** وانه من ليلى غر البعد نظره لا الفي جوى بين الحشا والاضالع بقلن نشا الحي تزعم ان نوى بعينك منتا البلاء المطالع وكيف ترى ليلى بعين ظاسوا اما دما طهرنا بالمدامع انلتذ منها بالحديث وقد جرى حديث سواها في حروف المسامع اجللت يا ليلى عن العين انني اراك بقلب خاشع لك خاشع **مطايبة** راى يهودي مسلما ياكل شويا في نهار رمضان فاخذ ياكل معه فقال للمسلم ان تبعتنا لا تحل لك فقال اليهودي كانا في اليهود مثلك في المسلمين ياكل في نهار رمضان

منق

شعر مجنون تو با اهل خرد یار نباشد عارف نبود هر که زا قافله در کار نباشد

از درون دل غم پنهان خبرد زینک عمر از ابیه خبا بو خبرد کین تیر مغبا و اسما بنشیند

وین تو دمه خاک از مبا بو خبر بچها روح بخشای نسیم صبحدم کو نبای آتی از ملک عجم

نامه کرد بدان تو زاغ اشتیاق کو نبای آتی از ملک عراق مر به مقصد لشاپابند

تو جبا تو مکو کردی کذ دیر اصفهان الا ای کرده بگو عم ایام فدا ریم خوشیم کر چاشت

کهی شام ندا ریم خوشیم چون بچه تمام سید از عالم غیب از کس طمع نداریم خوشیم

قیل انی اخاف من النساء اکثر مما اخاف من الشیطان لانه سبحانه یقول ان کید الشیطان کان ضعیفا

وقال عز شانه فی النساء ان کیدکن عظیم فائدة کم یحصل من حروف المعجم کلمة ثنائیة سواء

کانت مهملة او مستعملة فاضرب ثمانیة وعشرین فی سبعة وعشرین فالحاصل وهو ۷۵۶ جواب

وان قیل کم یترکب ثلاثیة بشرط ان لا یجتمع الحرفان من جنس حرف فاضرب هذا المبلغ

فی ستة وعشرین فالحاصل وهو ۱۹۶۵۶ جواب ان سئل عن الرباعیة فاضرب هذا

الحاصل فی خمسة وعشرین والقیاس فیه مطرد فی الخماسی وما فوقه حکایة یکی بیمار

شد خلیفه طبیب ترسا را بمعالجه او فرستاد طبیب از وی پرسید که خاطر تو چه میخواهد

گفت آنکه تو مسلمان شوی گفت اگر من مسلمان شوم تو نیک میشوی و از بستر بیماری بر میخیزی

گفت بلی پس ایمان بر وی عرض کرد و وی ایمان آورد و از بستر بیماری بر خواست

و از بیماری اثری بر وی نمانده هر دو همراه پیش خلیفه رفتند و قصه باز گفتند خلیفه

گفت میدانستم که طبیب پیش بیمار فرستاده ام نه بیمار پیش طبیب فرستاده بودم حدیث

فی کتاب الروضة عن الصادق ع قال ان الله لیحفظ من حفظ صدیقه قال فی الکشکول

اذا جمعت طرفی الجلالة ثم المجتمع علی حروف الاربعة وضربت الخارج فی عدد

الجلالة اعنی ۶ بمبلغ ۹۹ عدد اسماء الله الحسنی فائدة فی محاسن النساء ینبغی ان یکون

فی المراة اربع سود الشعر والحواجب والعینان والذوائب واربع بیض الاظفار والاسنان والبیاض

والترائب واربع حمر اللسان والشفتان والوجنتان والبنان واربع مدورة الراس

والعنق والساعد والعجزة واربع ضیقة الفرج والسرة والمنخرة والصماخ واربعة واسعة

الجبهة والصدر والفخذ والعین واربع طوال القامة والشعر والانف والحاجبان واربع صغار

الفم واللسان والکف والثدیان واربع غلاظ العجزة والکعب والرکبتین والعضد واربع رقاق

الحاجب والانف والشفة والاسنان واربع طیبة الرائحة الفم والانف والابط والفرج حکایة

وقع التنازع بین شیعی وسنی فی بغداد فی ان خلیفة رسول الله هل هو ابوبکر او علی فتشاجرا

فاجتمعا علی ان الحق ما یحکم به اول من یرد علینا فاذا ورد مجنون فترافعا الیه فقال المجنون

اذا طلعت الشمس من المشرق فتحاکما الیها وقولا لها لمن رجعت بعد غروبها فان قالت لعلی فهو الخلیفة

بلا فصل وان قالت لابی بکر فهو الخلیفة فبهت الذی کفر حکایة من شیخنا البهائی فی اثناء

السیاحة بالشام او بیت المقدس وکان فیه عالم مشهور من علماء اهل السنة فحضر الشیخ مجمع

تدریسه فقال له سائل اعنی یروی البخاری فی صحیحه انه قال رسول الله ص من اذی فاطمة فقد اذانی

ومن اذانی فقد اذی الله ومن اذی الله فقد کفر ثم یروی بعد خمسة اوراق ان فاطمة تخلفت

عن الدنیا غضبی علی ابی بکر لما وصل الیها منه من الاذی فکیف التوفیق فسکت الشیخ ولم

یجب فاذا مضت ایام سمعوا منادیا ینادی این السائل عن العالم عن روایة البخاری حتی یجیبه

العالم فانه قد اعد الجواب فحضر الشیخ مجلس العالم فقال ایها الرجل کیف تفتری علی البخاری

انه یروی بعد خمسة اوراق حدیث غضب فاطمة فانه قد رواه بعد احد عشر ورقة فقال الواحد

وفقا الشیخ ان کتاب الشیخ کان مغرمطا فبهت الذی کفر حکایة نقل است که میر ابوالقاسم

فتد سکی در انتهای آن سه ساعت خوب چند هیئت شمار سید پادشاه ایلجا خوانده حتی ملاقات سید
نمود و سید بجهة سنی بودن پادشاه قرار نهاد تا بعد از اصرار پادشاه سید باین شرط
قرار کرد که گفتگوی مذهب نشود بعد از ملاقات پادشاه گفت هر چند قرار بر این شده
که گفتگو از مذهب نشود لیکن یک سؤال میکنم در خصوص معویه که شما بچه سبب او را سب
میکنید سید گفت جواب این بعد از سؤالی است از پادشاه گفت بیان نماید سید گفت
چنانچه فرض کنیم که علی و معویه در وقتیکه اراده قتال داشتند توهم بودی و هر یک
تو را می طلبیدند بجهة قتال با او امر کدام یک را اطاعت می نمودی پادشاه گفت نظر باینکه
علی بالاجماع خلیفه است و مخالفت او کفر است نمیتوانم مخالفت او را بکنم البته حکم او را
اطاعت میکردم سید فرمود بعد از حضور و هیئت صفوف هر گاه معاویه خود بمقاتله
می آمد و مبارزی می طلبید و علی تو را امر میفرمود که بمبارزت او روی مخالفت میکردی یا اطاعت
شاه گفت چون مخالفت او کفر است اطاعت میکردم سید گفت بعد از مقاتله با معاویه
هر گاه او تیغ حواله تو میکرد آیا تن بکشتن میدادی یا از جها فرار میکردی یا تو نیز تیغ بر او
میکشیدی و سعی در کشتن او میکردی شاه گفت البته سعی بر کشتن او میکردم سید
گفت این امر را اطاعت میدانستی یا معصیت شاه گفت نظر باینکه بامر علی بود اطاعت
است سید گفت شخصیکه تو سعی در کشتن او را اطاعت دانی از من چه سؤال میکنی در سب
مذمت او نشاه ساکت شد **شعر** تمنت سلیمی ان نموت بحبها واهون شیء عندنا
ما تمنت **السیلد** الرطب کمدی نفسی بارح من جانب الحمی ولانی ها بلا نسیم و بی مجد
ولولا بداوی القلب من الم الجوی بذکر تلاقینا قضیت من الوجد **شعر** نخستم کوکه خواب
الوده برخیزم شبی نالهام نشناسی و کوشی بفریادم کنی **قیل** المهلب ما الحزم فقال تجرع الغصص

الی ان تنال الغرض ههنا وهم ان تنابل شیئی مع ولده الصغیر فاذا بامرأة تصیح خلف جنازة
وتقول یذهبون بك الی بیت لیس فیه وطاء ولا غطاء ولا غذاء ولا عشاء فقال الصبی یا ابت
هل یذهبون به الی بیتنا **امر خذ علی الشعیر** سفها انما یأتنا لنا ولبالنا مضین فلا یرجی
لهن رجوع اذا العیش صاف و کشبه جبره جمیعا واذکل الزمان ربیع واما انا للعود
فی الصبی فغاص واما اللهو فقطع **لطیفه** شخصی زبام افتاد و بر گردن ملا قطب خورده
مهره گردنش شکست مولانا بر بستر خوابید جمعی بعیادت او آمدند گفتند حال مولانا چون
است گفت چه حال از این بدتر که دیگری از بام افتاد و گردن من بشکست **للشیخ** شمس
الدین الکوفی الیك اشارتی وانت مرادی وایاك اعنی عند ذکر سعادی وانت
منیر الوجد بین اصابعی اذا ما الحادی و ترنم شادی وحبك الغی النار بین جوانحی
بقدح وزاد لا بقدح زناد خلیلی کفا عنی العذل واعلما بان غرامی اخذ بقیادی
طرحنا بمعرض العذول بذکرکم فنحن بوادی والعذول بوادی **امیر همایون** از سیر
کوی تو شبهاره صبر اکرم تا بنالیم از دل غمناك ایجا **محتشم** بر روی یار اغیار را
چشمی بدان الوده کی غلط نما الك الجبار را اشکی بدین پالوده کی مجنون چلا فشاند
استین بر وصل یار و زخدا دامان لیلی پاك ماند از هیئت الوده کی ارزد بکار اینند
کو بکناره منعم میکند در عمر خود نشنیده ام بندی باین بیهوده کی پای طلب کوتاه
شد ازبسکه در ره سوده شد کوته نمیکرد دولی پای طلب سوده کی این سیر
کرد یك خاك کف از استان بوسانیش واندستاهم باز رست از محنت فرسوده
خوش رفته آخر محتشم اسوده در خواب عدم هرگز نکردی دید خوابی بدین اسوده کی
قال الشیخ ابو علی سینا النساء اذا بلغن عشرا فهو لعبة للاعبین واذا بلغن عشرین

هن لذة للشاربين واذا بلغن ثلاثين صرن ام البنات والبنين واذا بلغن اربعين فعليهن
لعنة الله والملائكة والناس اجمعين واذا بلغن خمسين فاقتلوهن بالسكين واذا بلغن
ستين فليس الا عجوزا في الغابرين **حکایت** نقل است از یکی از ائمه که با فضل حسن
همراه بودیم بحوالی مکانی رسیدیم که ابو حنیفه در انجا درس میگفت فضل گفت
من از اینجا نروم تا ویرا ملزم نکنم ویرا گفتند او از علماء زمان است مبادا او را ملزم
کند گفت هرگز حجت کسی بر حجت مؤمنان غالب نشود پس نزد ابو حنیفه رفت و گفت ای
خلیفه مرا برادری هست از من بسال بزرگتر و رافضی است هرچند با او میگویم که بعد از
رسول فاضلترین مردم ابو بکر است او میگوید علی است بچه طریق او را ملزم کنم گفت با برادرت
که ابوبکر و عمر در جنب آن رسول می نشستند و علی دور و حجتها میکرد و این دلالت
بر افضلیت ایشان میکند فضل گفت این سخن را با برادرم گفتم او گفت پروردگار عالم می
فرماید فضل الله المجاهدين على القاعدين اجرا عظيما پس بموجب این آیه علی افضل است گفت
با برادرت بگو که چون علی از توجیه میکند هیچ بر ایشان وارد نیست انکه ایشان در جنب حضرت رسول
مدفونند و علی دور است فضل گفت من این سخن گفتم برادرم این آیه را خواند یا ایها الذین
امنوا لا تدخلوا بيوت النبي الا ان يؤذن لكم و قبر شریف آنحضرت در خانه خودش بود
و آنحضرت اذن نداد که ایشان را در انجا دفن کنند ابو حنیفه گفت باز بگو که عایشه و
حفصه اذن دادند که بعوض صداق ایشان را در انجا دفن کنند فضل گفت این سخن را
نیز با او گفتم او در جواب این آیه را خواند یا ایها النبی انا احللنا لك ازواجك اللاتي اتيت
اجورهن پس از این معلوم میشود که صداق ایشان در ذمه آنحضرت نبود ابو حنیفه گفت
با او بگو که ایشان بعلت میراث در آن تصرف نمودند فضل گفت این سخن را نیز گفتم برادرم

گفت در مذهب شما رسول را میراث نباشد و فدک را از فاطمه با این علت انتزاع نمودند که
حضرت رسول فرمود نحن معاشر الانبياء لا نورث ما تركناه صدقة پس در حالتیکه دختر
رسول میراث نبرد دختران غیر چون از آن میراث میبرند و بر تقدیر یکه میراث ببرند حصه
نه زن ثمن میشود و از ثمن چون عایشه و حفصه دو مقدار بیضه از زمین نمیشود پس چگونه
مقدار دو قبر تصرف ایشان جایز باشد ابو حنیفه اعراض کرده گفت اخرجوه فهو رافضي
ولا اخ له بیرون کنید این مرد را که خود رافضی است و هیچ برادری ندارد **حکایت** وفد
حاجب بن زرارة على انوشروان واستاذن عليه فقال للحاجب سله من هو فقال رجل من العرب
فلما مثل بين يديه قال انوشروان من انت قال سيد العرب قال اليس زعمت انك واحد منهم
فقال اني كنت كذلك ولكن لما اكرمني الملك بمكالمته صرت سيدهم فامر له بحشو فيه لؤلؤ
حکایت دعى رجل آخر الى منزله وقال لنأكل معك خبزا وملحا فظن الرجل ان ذلك
كناية عن طعام لذيذ اعده صاحب المنزل فمضى معه فلم يزد على الخبز والملح فبينا هما
يأكلان اذ وقف سائل على الباب فنهره صاحب المنزل وقال اذهب والا خرجت وكسرت
راسك فقال المدعو يا هذا انصرف فانك لو عرفت صدق وعده ما عرفت لما تعرضت له
فائده اعلم ان الجفر ثمانية وعشرون جزءا كل جزء ثمانية وعشرون صفحة كل صفحة ثمانية
وعشرون سطرا كل سطر ثمانية وعشرون بيتا في كل بيت اربعة احرف الحرف الاول بعدد
الجزء الثاني بعدد الصفحة الثالث بعدد السطر الرابع بعدد البيوت فاسم جعفر مثلا يطلب من
البيت العشرين من السطر السابع عشر من الصفحة السادسة عشر من الجزء الثالث وعلى ذلك
في خطبة طويلة لمولانا امير المؤمنين تسمى بخطبة الوسيلة مذكورة في روضة
الكافي ايها الناس لا شفيع انجح من التوبة ولا مال اذهب بالفاقة من الرضا بالقناعة ولا

کفی بالشیء من القنوع ومن اقتصر علی بلغة الکفاف فقد انتظم الراحة الا ومن تبوء خفض الدعة
ومن اطال النظر فی العواقب فقد تعرض لقضیتها النوائب ایها الناس لا کنز انفع من العلم ولا عز
ارفع من الحلم ولا حسب ابلغ من الادب ولا نسب اوضع من الغضب ولا جمال ازین من العقل ولا سوء
اسوء من الکذب ولا حافظ احفظ من الصمت ایها الناس من نظر فی عیب نفسه اشتغل عن
عیب غیره ومن هتک حجاب غیره انکشفت عورات بیته ومن اعجب برأیه ضل ومن استغنی
بعقله زل ومن تکبر علی الناس ذل واعلموا ایها الناس من لم یملک لسانه یندم ومن لا
یعلم لا یحلم ومن طلب العز بغیر حق یذل ومن تفقه وقر ومن تکبر حقر وکثر جهله ینل ومن
اکثر من شیء عرف به ومن کثر مزاحه استخف به ومن کثر ضحکه ذهبت هیبته کفاک ادبا
لنفسک ما تکرهه لغیرک ومن امسک عن الفضول عدلت رایه العقول ومن امسک لسانه امن
قومه وقال الحاجة الی من الکرم لین الکلام لا تزعج نفسک بن زهد عنک سل عن الرفیق قبل الطریق
وعن الجار قبل الدار اغتفر زلة صدیقک لیوم یرکبک عدوک **فرد** زانی که از یاران
نهان با یار گفتم بارها نه چنین نباید گفتنم کو اسحر من یار ها من وصل یارم
آرزو او را سوی عجز رو نه من کنه نادم نم او کاند لب این کارها اینک بد صبا
من تا چند ز یاد نفس سر به بال خود کشم در گوشه گلزارها **خالص اصفهانی**
نه خرابه نه میخانه بد رد اشتیا چه کند اگر غریبی بد ناما نیاید بمراد خود نشد چون بکند
که شود دل بجه کار خویش آید که بکار ما نیاید **عاشق** خوش آمرغی که در کنج رضا با
یاد صیاد باش چنان خورسند بنشیند که بیداد و بنیاد ازادش همه کیج فراموشم مکن
کاهی بیاد او راسیرا گر مبتلا نخواهی رفت از یادش **فرد** زتا بوس من از کوی تو بیرون
نتوان برد یکبار دیگر راه دهندم اگر اینجا تا کی تخفیف از انهم از کوی خودای کاش جا

دکرم

دکرم بود که مانم بیکرانه **نشاط** نیست در کنج قفس حسرت گلزار درما الفتی همه عیان
کی ز بلبل ما **اشتیاق** گاه شو هر چون فتد از سینه دل زار ما کشتنا لیلی اینه مرغ گرفتار
قال بعض اصحاب الحال لاخوانه هذا زمن السکوت وملازمة البیوت **کان** یحیی بن معاذ کثیرا
ما یقول ایها العلماء ان قصورکم قیصریة وبیوتکم کسرویة ومراکبکم قارونیة واوانیکم فرعونیة
واخلاقکم نمرودیة وموائدکم جاهلیة ومذاهبکم سلطانیة فاین المحمدیة **فرد کلاهی** لجی
المسهل الصلعوکی قد تعد ممن ینبغی ان یکون کمن تغنی **وقفت** اعرابیة علی قبر ابیها وقالت
اللهم نزل بک عبدک مقفرا من الزاد مخشوش المهاد غنیا عما فی ایدی العباد فقیرا
الی ما فی یدیک یا جواد وانت یا رب خیر من نزل به المؤملون اللهم فلیکن قری عبدک
منک رحمتک ومهاده جنتک قوله تعالی وجزاء سیئة سیئة مثلها المشهور انه من باب المشاکلة
وقیل ان غرضه تعالی ان السیئة ینبغی ان یقابلها العفو والصفح فان عدل عن ذلک الی
الجزاء کان ذلک ایضا سیئة مثل تلک السیئة **قیل** ونعم ما قیل من لا یقبل قوله ولا یصدق
یمینه لا تصدق الخلاف وان اجتهد فی الیمین علا صاحب الکذاب جودة الیمین لغیر مستحلف غضب
الجاهل فی قوله وغضب العاقل فی فعله ادع حق من عظمتک لغیر حاجة الیک من لم ینشط لحدیثک
فارفع عنه مؤونة الاستماع من صفات العاقل ان لا یحدث بما یستنکر تکذیبه **قال** ارسطو
العاقل یوافق العاقل والجاهل لا یوافق الجاهل ولا العاقل لان الخط المستقیم ینطبق
علی المستقیم والمعوج لا ینطبق علی المعوج ولا علی المستقیم وقد قال ایضا اذا دخلتم علی الکرام
فعلیکم بتخفیف الکلام وقلیل الطعام وتعجیل القیام **قیل** لسهل هل تعلم شیئا اشد من
الجهل قال الجهل بالجهل **قال** بقراط خساسة الانسان تظهر بشیئین بان یکثر کلامه فیما
لا نفع له او یخبر بما لا یسئل عنه الایام خمسة یوم مفقود وهو الامس ویوم مشهود وهو

یوملک الذی انت فیه و یوم مورود و هو غدک و یوم موعود و هو آخر ایام ملک من الدنیا
و یوم ممدود و هو القیمة **فی المثل** ندا عجز الکلب حفر اوله القدید فقال من مالح ما رید
واذا الهند به یسهولون هذا انک قدیم حالت عمل چه کرد بی زور است دستر
نرسد بد بنه کو بد شور است **قیل** اذا رابت سوءه فی قلبک و هنا بذ نک و حرمانا
فی رزقک فاعلم انک تکلمت بما لا یعنیک **سعدی** دیدم کهر بر کنار چشمه کد تیکی
بوریست بر دو بد برابر و عوز ببت بو سپید از چشمه کم تو چند سالها کفتا کهر سال
من افزون تو از دو چیت خندید کفت من زند تو بر بیت دو فند بکند ششم ام بکو
تو اکا هلی رخیست ما او چشمه با از چنین کفت کای کدو با تو مرا هنوز نمانام باور بت
فردا کهر بو من و تو و زد باد مهرکان پیدا شود که از من تو هر دو مرد کیست **قیل** و نعم
ما قیل استغنائک عن الشی خیر من استغنائک به **قیل** الجاهل من لا جاهل له یعنی الجاهل
ندبر امره من لا سفیر له ید فع عنه **قیل** اذا نزل بک مکروه فانظر فان کان لک فیه
حیلة فلا تعجز و ان کان مما لا حیلة له فلا تجزع **قال** یحیی بن معاذ کالتراب دو قلبی التقوی
خراب و ذنوب بعدد الرمل و التراب ثم تطمع فی الکواعب الاتراب هیهات انت سکران
بغیر شراب **قیل** بکس بکسه محسن محسن محوبان محوبان رسید رسید حران حران
سدا سدا الحسن از حسن مدل سده نسا نسان در یمن در یمن بهر بانی بهر بانی
ساسد ساسد رو رو نشان دو نشان چون سحر چون نسیم بوستک بوستک در هیچ
خانه در هیچ خانه کو می کرمی دود رود السالسح محمد رضی الله محمد رضی الله **و قیل**
ایضا در سوال الف امام امام مرید سری سری در سر در بر سر بر در ماند بود
شهاب بسا دو بد سری سد سن د احو زمی سد سد سد سد سد لور

کسحه

کسحه سر سر نشر سر سر حکال بر سر و دو بس زده بخاک هلاکش افکند **فائدة**
بدانکه هر حرفی که آنچه ملفوظی است حرف اول از مسمی نا مند و ما نفی را بینا مثلا الف
مکتوبی انکه حرفست و ملفوظی آن حرف الف براست لام و فا بینات **نقل است**
که روزی عضد الدوله حاجب خود را کفت که از استاذ شیخ بسیح فی یده سبح من سبح
فاذن له بالدخول یعنی هر کاه سائح و ظاهر شد شخص پیری که تسبیح از چوب ارمنه
در دست داشته باشد او را حضر ده که نزد من آید و مراد از شیخ مذکور شیخ
کبیر شیرازی است **نقل است** که افاضا خوانسار کی روزی درس میداد بر یکی از شاگردان
خود کفت که سالبه کلیه کنفسها منعکس میشود شاگرد نقض کرد بمثل موم و کلب و کیلب
افا در جواب فرمودند که دیروز مذکور شد که عکس موجبه کلیه موجبه جزئیه است
مخفی نماند که مراد از موجبه کلیه قضیه اولی است یعنی انکه سالبه کلیه کنفسها منعکس
میشود و تتمه مطلب واضح است **فائده** بدانکه اسطرلاب نصفی آنستکه اجزاء بروج و اجزاء
ارتفاع را در و نقش کنند و ثلثی آنستکه سدس و هم چنین و نباید غلط که بالامر و
عددی باشد که عادی و هم عاد تو دو باشد اماسی بجهة اجزاء بروج و اما تو دو بجهة اجزاء
ارتفاع **کلام مجلسی** الصلوة و السلام علی اعلم الرسل محمد محمد محمد برهان الاعداء
و آله الاحباء الاخیار الاصفیاء المسحبین المسحبین الاوصیاء و عزیه المطهرات المطهرین
المطهرین مفاتیح الهدی و مصابیح الدجی خصوصا علی علی علی الاعلی علی مدارج
الاولیاء الازکیاء و الانقیاء الانقیاء العیا العیا التحیا صلوة غالبه عالیه ما دار
الفلک حول الغبراء **یکتب** فی سجل السواد المخالفة السود و الاصل کا جتما و زن العدل
لصفی الدین الحلی نفیط من مسک فی در ید خو بلک ام رشیم فی خد ید و رباک

اللوامع في الصبا جبينك ام تبر في سعيد ظبي يلاحظني بجفني مرهف السيف لولا
معيشتي الجريكة والحيا مستتر التسويف في الفتك منبسل اللحظ لم يتغير نور وجنته
حمير في شهيد رماني من مقلته بنبل موقعه ذا الكبد رويدك يا بني
ولي قلب مسلوب المهجة والجلد جفني من هجرك من سهد الطرف من عيلك
لابن الحجة طريقي من ليلات الهجر مشرق الجفنين من السهر نور
الخد يكوي قلبي نضج من الحريق بانواره مسبل الشعر على كفيل بذكرتنا
موجات البحر حو بجة الفؤاد له سهم مرصد في قلب بلا ونير لثم خد به يجري
دمعي فما احلى الزهر على النهر رقيق خصره وله قلب شديد قسوة مثل الحجر
شهر وصله عندي يوم ويوم هجره مثل الشهر ولو اني سمحت بما وجهي لكنت الى
الغني سهل الطريق **قيل** بعد انصات الدهر فارقتكم فيه لم الق في الدهر صبحا في لياليه
قيل اما اللسان فطلي به عسل وفي القلوب تاب وحبا **واصي** نظام الدين من عنت
الذي شقاوة لم اصبر في هواكم اصبر كم ارجع الى وصالكم ارحم يا بدل الديان الرمان
الرمان **ابو نواس** يا رب ان عظمت ذنوبي كثرة فلقد علمت بان عفوك اعظم
ان كان لا يرجوك الا محسن فمن الذي يدعو ويرجو المجرم ادعوك رب كما امرت
تضرعا فاذا رددت يدي فمن ذا يرحم ما لي اليك وسيلة الا الرجا وجميل عفوك
ثم اني مسلم **لادرمي** بسيار شده هوا و زنكان دشت ابد سينا و بكذار از مرحم
كنشت كرمهل فادارى ابنك دل جان ورميل جفادارى ابنك سر طشت **لامير**
المؤمنين ع هون الامر تعش في راحة قل ما هونت الا سيهون ليس امر المرء كله مهملا
انما الامر سهو وحزون يطلب الراحة في دار الفنا خاب من يطلب شيئا لا يكون **قيل**

ابيا

ايا غائبا حاضرا في الفؤاد سلام على الغائب الحاضر **للامير** ان ضاق الزمان عليك
فاصبر ولا تياس من الفرج القريب وطب نفسا فان الليل حبلى عسى يا تيك بالولد
العجيب **للعباسي** البغدادي نزلت بجار لا يخيب ضيفه وارجو نجاتي من عذاب جهنم واني
على خوف من الله واثق بانعامه والله اكرم منعم **لعلية** اخت الرشيد كتمت اسم
الحبيب على العباد ورددت الصبابة في فؤادي فواشوقا الى بلد خلي لعلي باسم من اهوى اباد
قيل يا حبيب ما زال لطفك يشملني وقد يجد دلي ان تفعله فاصرفه عني كل عدو زنيني
كرما فهل سوى هذا العتب مسجه **قيل** اعلمه الرماية كل يوم فلما اشتد ساعده رماني وكم علمته
نظم القوافي فلما قال قافية هجاني **قيل** سقى الله ايام التواصل بيننا وقد الى الاوطان كل غريب
ولا خير في الدنيا بغير تواصل ولا عيش في العقبى بغير حبيب **وا بسم علي** علجا اعمى بر في ونقلب
قيل اع او عيد فيها وعيد ضا اطيبي اجنحة الذباب بصير وكم من غائب في الاصحا
وافتن من الفهم السقيم على بعض الخيام من معادنها فاذا على اذا لم يفهم البقر **قيل** ان
كان عهود وصلكم قد درست فالروح الى سواكم ما انست لغصنا هواكم بقلبي غرست
متى ابلقاكم والا يبست **قيل** عن حبي وانا المعاتب فيكم نكلتني بنبا المنكحر سهما
بنا القوامع الاحبا اذ بنا ودمع عيني على خدي مدرار والجسم مني نحيل يوم بينهم
وفي فؤادي من تذكارهم نار اني وقفت على الاطلال اسائلها فقلت ما صنع الاحباب
يا دار فاخبرني ولم ينطق جوابها ان الاحبة يا محزون قد سا فقلت يا حزنا من بعد
بعدهم بالبين ضمني تراب واني اجا **قيل** في الغد لترك التوديع صد عن حلاوة التشييع
حتى كمر مرارة التوديع لم يقم انس نا بوحشته فا فرايت الصواب اجمع **للمحزن** الى الوادي
الذي يسكنونه حين الوف غاب عنه قرينه واشتاقكم شوق العليل الى برئه وقد مل

اسیتسه وکل ابنه قیل بکیت علی فراقک بعد بعد فانزعت الخفو من الجفون ولوانی
بکیت بفقد ودی لاجریت العیون من العیون قیل تذکرت ایام لنا ولیا لیا مضت فجرت
من ذکرهن دموع الاهل لنا یوما من الدهر اوبة وهل لی الی ارض الحبیب رجوع وهل
بعد تفرقنا الاحبة وصلة وهل للنجوم قد افلن طلوع قیل تغطلست الایام واسغطلست
وقد ذاتنا بو عظم عظمج غلولف بالعهد فی غشبشل عشان وفرغوش التشنه
شلج اذا ضجضج الحب المضجضج ضجضج ضجاجج ضجضاج للهوی المتضجضج جار الله
اتما زهد الفتی قصر الامل لا باکل المر ولبس الشمل خذ بامر الله واترک ما نهی والبس الخز
وکل لحم الحمل قیل کل لما رب انرجوه بحضرتنا سوی حضورک فانعم بالمبادرة قیل
کتبت فی فؤادی نار شوقی لها لهب والدمع لسکاب فلولا النار بل السطر دمعی
ولولا الدمع لاحترق الکتاب قیل شمغراط شغراط غشرت ببابها فدیرف روغان مذ ابت
من الجاج عجیج شنجار شنجراط مغرج کاهر فلطاس سخر غلبهاج مشطرف سملاق
عصبص مکسبل سکالیف فولاخ دعبل فرمساج تغطلست الاوراق فی ورق
جوفها وناشبت الاحداق من شوق فرماج زهبن واذهبن الذوائب هبا وجللت
الاجلاج من غبلاجلاج بعصفرن عصفورا عصرن بعصرها تولجن ابلاجا سمیر
خلبهلاج ذرقن الزرافات التی قرضن ذرها مغصغصنه غصغاصنه غض غصاج
هابنه طلاح الطبالیح طلحی دغابنه درلاج اللالیج درلاج قیل مکوهفنه فی غسطل
کدرغلنه فی جوهر الاسطقسات مطمئنه فی دریج درحلبه معصفره فی شمرج الغضغضات
شواصیص ناصوص فوص قصبره کیامرس کیموس کیاس الکیتا دروغ مروغ دو
دروغ فرینه کجاموس موس موسس یامریات قیل ابض فوبم القوم فامات

اعاجیب الخجراجات وفوس الفوس انواس فوبین مسرفات مشادبغ دوامبغ سفالبغ
مکالبغ نقاب البین معهود کبریا المعتدات الایاصحن اصوصنا وفی جوس نحوسنا
سهام الهوی مسمو لذا را لمغترات وغاربد العقابد کعنفود من الفود وفود الفقو
فی فودکه وداالفنفذیات لجوج عوج ماجوج ویاجوج کعاروج مدام العهد فی
شاب کتابات الشبیبا فراق الرواق وفرقنا بفراق المقاریق وغاد الدلاع رعرعنا
بوعراع العبرات وقلقنا کقلقال المقالیق الملقلاق وشرقلنا کشرقال الشرابیل
الشرقلات بهایی چه خوش بودی اربادهٔ کهنه سالی شد بجز من خسته یکدم حلالی
کم لها کنم سبب تریکو مان زغمهایی رپی بی کران رود محنت هر ازباد من شود
شاد این جان ناشاد من با فسوسانه شاد دلخوش کنم زدنیا وصفش فراموش کنم
وله نکشود هرازبار بتکار دستان دلم ای طبیب بوزار کرد رخ من نخاک انکوست
ناشسته مرا بنهاک بسیاز ندیای است روسلامت ابدال من کرده ام اشتحاه صد بار
سجاده زهد من که امد خالی از عیب عاری از عار بودش همکی زنار چنک است
تارش همکی ز پو ز زنار خالی شده کوی دوستان دوست از بام درش چه پرسی
احباب وله عهد جوانی کذشت دغم بود نبود نوبت پیری رسید صد غم دیکو فزود
کارکنان سپهر بر سر دعوی شدند وانچه بدادند دیر باز کرفتند زود نام جنون را
بخود داده نهبا فراز بیت چه اوعاقلی زسپهر کبود وله حالی ازم زمان زمان درهم تو
هر لحظه قدم زنار عصابخم تو یارب بکجا ام رسوز که چه شود بکشتن خاکستر دوزخ
کفر حسن خواستم از غش دلم خون نشود بمنشود بکله صد هزار غم چون نشود بمی
شود بالله الامیری قلم اظافرک بستنه وادب خوابس من یمنی ثم یسری وخست مسعد

این غل و دستاکری بیفی مکساند و رشته تا طعام بکر منوشند همه بنور
بو نو میوشند تا بر و زبکده خراب شود کیسه چون کاسه یاب شود ترک
صحبت کنند و دلداری دوست خویش نبود بیندازی باز دیگر که بخت باز آید کار فراخ
زد و فراز آید دم دروغ ماهی بذیر از چه است در روی افتند چون مگس بنماست
والستکو هم سکان باز آیند کاستخوان از تو دوست تر دارند موقوفی بی سجاد
پشت من انگشت من خم شود از بار منت پشت من همه کویا تا غارم پشت خویش
وادم هم از منت انگشت خویش حسرتا آه که عمر همه برباد رفت عمر به بی قاعده داد
رفت باغ جهان بوی وفائی نداشت سبزه او مهر گیاهی نداشت چرخ ستمگر زستم
بس نکرد عمر چنان رفت که رو بس نکرد حسن حسن دعای تو کر مستجاب نیست صریح
تو زبان دکر دل دکرد غا چه کند فی الحال زمان چو بخرقه تنهمین ابشود با پارهٔ کلام
حدیث پیمبری همه نسخه سر جهان و زعلی که نافع است در دین ته لغو بو علی وار انور
تاریک کلبه کری روشنی آن بیهوده منتی بهله هر خاری زبی مرهمی کردیوار اشیا
حلقه کند در گوشه نهان شده بنشسته چون پری با یکدا اشنا که نیز نه بر تهم چو
در پیش ملک هم منشا ملک سنجری این انشعار است که بوی حسد بود اجبیرت
رونق ملک سکندری کو از سپهر عقد ثریا فرستم از بری مهر بوطن و ماه
مشتری در رهی مجال پای قناعت که سنگرم تا انجمن را نوبنا ز مهر مشتری نما
سبکه شنبکی صفت روم و چین خبر با ملک شانی ببین تا همه دل بینی بی جر
و بجل تا همه جا بینی و بی کبر کبین پای تو و چرخ بزیر قدم دست تو و ملک زیر نگین
زد زیند و کان ملکی نبود ست جو نه و اسب فلکی زیر زین نظامی ای بی ضابطر

ریاضت کیشان را سنت لطیع رضا اندیشا نیلی کاه همه کاهان قاضی حاجت
حاجت خواهان دل افتی بقضا بت اطلبیم وضع حسن بقضا بت اطلبیم بی تضا
تو کر با نعیم بعیم هست بی سینه ما با غ جحیم دل ما را به رضا بمعونت ار کار ما را بکف ما
مکن رسم بکوهی بسبب ی بنشی افتادن بیا آبا بنا ما و برنهیم بالانتشین بیا خو نشو
روشن بر ببودی کر است افتادن و کرهن شکستن نظامی خوشا روزکاری که
دارد کسی که بازار حرصش نباشد بیهی بقدر بسنده شماری بود کند کاری از
مرهکاری بود نه بدلی که طوفان بر آورد نمائل نه حرفی که سخنی در آمد دجال
چنان زی که زان زیستن سالیان تو را سود کم را اشتها فی الجمله
فراسند لاجوردی سپهر همان که بر کشتن ماه و مهر مپندار که بر باز کریست
سراپرده این نه سپهر بیت در این پرده یابی مشتری که رفت سررشته
بو جانب پدار بیت کزدانکه فردا چه خواهد رسید زدید که خواهد شدن
ناید بد کمرا مرده از خانه بود رهند کز اقاج اقبال بو سر نهند فی الحال کوهی
ازجمله از او دکان مرفت برون باد و سر هم زادکان پای چیره دزد ارمفاد از پسر بو
همی کو در آمد بسی باش از آن پو بهر در آمد ز دست مهر دل و مهره پایش شکست
شد نفس آن دو سه هم ساله نیک از هادی بسر حال او انکه دراو دوست تر بر بود
گفت در بن چاهش بیابد نهفت تا نشود از چهره واشکار تا نشوم از بد رش
شر مسار عاقبت اندیش تو بر کودکی دشمن او بود از ایشان یکی گفت همانا کرا
این همه نها صورت بیمال نماید نهان چونکه مرا نیز همه دشمن نهند تهمت اینکار
بر من نهند نزد پدر رفت خبر باز کرد تا پدرش چاره اینکار کرد دشمن دانا که غم

جان بود هنر از آن دوست که نازا بود ستمها گر بود فلک را اختیاری کرد فتی
یکزمان بوجا قراری زما صد بار سر گردان تراست او زما در کار خود حیران تر است
او خاقانی روزم بنیابت شد جانم بر یارب لب از بسکه شنید یارب امشب
از یارب من بیارب آمد همسایه شنید آمین گفت خاقانی را دیگر شب آمد وله نصیحت براد
بیدار م من تا برخ تو برادر ماه درفشد ابو تراب بیک آن چیست که از تازی
وز فارسی آن حرف نخستین چه بترکیب را آید تا زیش بصد برکت و تو اخو کل ضد لک
از آنسه از شاخ نخلش بدر آید حرف اخرش چه بترکیب نخستین ترکیبکی فارسیش جلوه
گر آید ملا فاضل از توام یارب فراموشی مباد هر که میخواهد فراموشم کند معما
باسم باقر دل ما را یکصد می توان کرد معما باسم ناصر من نیز ها اصل خود می افکنم با انش معما
باسم مسیح رخسا کشاد و دیدکم دهد معما باسم مطیع درد ل بحر روی بر دارد بدام
معما باسم اق نفی صدی رد و یکی از آن ندارد در مان معما باسم جلال بینهایت سرو
چون بلبل زیبا افتاده است معما باسم او بس نبت وج نباشد حتی خورشید بیا معما
باسم دلاور و صالکو بجران شد مبتد شب روی زش دگر کون شد اول معما باسم فانی
مهر ما بان خود نما کرد بد اخر بیش یار طهانی با انکه در ره عشق در منزل نخستم چند ان
گرستیم خون کرد بدست شستم وله انکه شمع اروی بزم وصل افروختند از بلی
جان کنده ام از عاشقی واسوختند دی مفتیان شهر را تعلیم کردم مسئله چون رشته
ایمان من بکسسته بد اهل کفر بگوشته از زنار خود بو خرقه من دوختند یارب چه فرخ
طالعند انان که در بازار عشق در دیکی خرید ند حجی بها و دین بفروختند در کوش
اهل مسه یارب ثبها شبی گفت کام فرزا این بیچارگان او زاق خود را سوختند

علمنی فی کفته گلها شکایت کرده از جور رقیب حاش لله کی کجا کذب افتراهیان غلط بود بجو
بوم زاغی بود زکور خاکر نه در لب دریای شور بود از دریای شور ابش خورش زادی
انشور را بطعم شکرش از قضا مرغی حواصل نام او حوصله سر چشمه انعام سیادوت
بفرق او فکند نا مدش شور ابک دریا پسند گفت پیش آی ز شوری در کله کاب شیرین دت
دهم از حوصله گفت تو سم کاب شیرین چون چشم طعم آبشور کرده نا خوشم زاب شیرین ما
و کرده و نفور طبع من زابش خورده دریای شور بر لب دریا نشسته روز شب در میان
هر دو ما تشنه لب به کرسنام که باب شور خویش تا بیاید بنج با ایم پیش از سری نو
بهاران بر کر عزم عشرت آبادی کنیم بگذریم از بوستان وز دوستان یادی کنیم
بلبلان از روی نو روز به بفریاد آمدند نیز کیم از بلبلی ما نیز فریادی کنیم خیمه سلطان
کل بر سبزه صحرا زدند جز ما بجا و بیم از دست دل آزادی کنیم دهر بنیاد خرابی
میکند ساقیا کجا است موسم عیش است تا بنیادی کنیم از پی چون آب در زنجیر
بودن تا بکی چون صبا بکر هوای سرو آزادی کنیم صبا پیش چون کذار و بخشش ولی
بوییدن مع الکی کر رسانی بر دلان یار شد همان دیوار کج حکایت مکس خان افغان بر سر
قبر خواجه حافظ آمد بجهت تشییع شیخ خواست مقبره او را خراب کند جمعی او را ممانع
کرده قرار بر تفال از دیوان خواجه گذار دند این شعر بر آمد و شدای مگس عرصه سیمرغ
نه جولانگه تست عرض خود می بری و زحمت ما میداری ایضا گویند قبر شیخ سعدی
در مکانی واقع است که چون بر ابر او روی دروازه کازران پیداست در این اوقات شیخ
از اهل آن بند که در شیراز مقام داشت روزی بتفرج بر سر قبر شیخ آمد بر بنای قبر شیخ
نشسته پای بر سر پا افکنده متوجه دید کازران بود در این اثنا گفت کلبناف شیخ را

بپاو بیا تا نقال آنها خود کنم چون کشود این شعر برآمد که زهی سیر کیومان نشینی دروازه
کاز پرانی ببینی بی آفتاب انشمس از روی تیز بو خواسته برآمد و بر کوشه غزل نشست
فائده مجرب که هرگاه حلقه از نقره زاید ... کذارند بچه از روی که مصروع
شناخته ... است مشوش و بیهوش و تنگ شد بد ... مبتلا شود بلکه اگر حلقه هم نباشد
و پارچه از نقره برابر کذارند حواله نقره نباشد مشود **اشکال** هرگاه دو شخص ساعتی
منتهای سیر رفتار رفته باشیم و هر دو ساکن باشند و طلوع آفتاب یکی از انها را
کول کنیم در روز یکه آفتاب اول جدی باشد و دیگری که روز اول جدی آن مثلا هشت
ساعت باشد و در غروب آفتاب همان روز دیگری را کول کنیم شکی نیست که ساعت اول
هشت ساعت پیش خواهد بود و نظر بانکه هر دو در رفتار منتهای هستند باید
از این ساعت همیشه دوم عقب هشت ساعت باشد یعنی هشت ساعت کمتر از ساعت اول
حرکت کرده باشد و حال آنکه هرگاه هر دو علی الاتصال حرکت کنند بطریق مذکور یعنی
اول در طلوع کول شود و دوم در غروب تا روز یکه آفتاب اول سرطان بیاید که
روز ... مفروض شانزده ساعت شود در اول از روز ساعت اول صد هشتاد
شبانه روز تمام را طی کرده است یعنی صد شصت و ده ساعت را حرکت نموده که صد
و شصت و نه ساعت باشد و دوم صد هشتاد شبانه روز تمام را طی کرده شانزده
ساعت کم زیرا اگر آن در غروب صد هشتاد و تمام خواهد کرد پس شانزده ساعت عقب
افتاد با وجود فرض منتهای حرکت هر دو و حال آنکه اول هشت ساعت عقب بود و بیشتر
دیگر هشت ساعت فاصله نبود و بیشتر بود و منتهای حرکت کردند و حالا شانزده ساعت
فاصله است لبعض العلویین عتبت علی الدنیا و قلت الی متی اکابد عسرا ضیقه و لبس

بجلی

یجلی اکل شریف من علی جده حرام علیک الراس عن محال فقال نعم یا ابن الحسین و فیکم
تبهی عنا ولاجین طلقنی ... **فائده** چون رقعه نویسی در باب حاجتی و ... الهی که رواباشد
بنویسد رقعه بقلم ... بنویس بسم الله الرحمن الرحیم ان الله وعد الصابرین المخرج ... دلکم
والرزق من حیث لا یحتسب و جعلنا الله و ایاکم من الذین لا خوف علیهم و لا هم یحزنون
فائده لدفع الفقر و الفاقه بخواند سوره آل عمران ثلث مرات لا یتکلم احدا من الناس و اذا
وصل الی قوله قل اللهم مالک الملک بغیر حساب الا اعاده سبع مرات اللهم یا فارج الهم و یا
کاشف الغم یا صادق الوعد یا موفی العهد یا لا اله الا انت فرج همی و حزنی و اقض عنی دینی
و اغننی من الفقر و الفاقه برحمتک یا ارحم الراحمین و هکذا وجد بخط بعض الاکابر
حکایه ان شاعرا الی معن بن زائده الشیبانی فلم یتهیا له الدخول علیه فقال لبعض خدم
اذا جلس الامیر فی البستان فاخبرنی فاخبره یوما فکتب علی خشبه و القاها فی الماء فلما
راها معن اخذها و قراها فاذا فیها ایا جود معن ناج معنا بحاجتی فلیس الی معن
سواک شفیع فطلب الرجل و امر له بمائة الف درهم و هکذا الی خمسة ایام فخاف الرجل
ان یندم فخرج بالمال فطلب فلم یوجد فقال معن و الله لقد شاطته و قد همت
و الله ان اعطیه حتی لا یبقی فی بیت مالی درهم و لا دینارا **فائده** روی الصدوق فی کتاب
عیون اخبار الرضا قال حدثنا القطان عن عبد الرحمن الحسینی عن محمد الفزاری عن
عبد الله الاهوازی عن علی بن عمر عن ابن جمهور عن علی بن بلال عن علی بن موسی
الرضا عن موسی بن جعفر عن جعفر بن محمد عن محمد بن علی عن علی بن الحسین عن الحسین بن
علی عن علی بن ابیطالب عن النبی ص عن جبرائیل عن اسرافیل عن میکائیل عن اللوح
عن القلم قال یقول الله عز و جل ولایة علی بن ابی طالب حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی

قال مؤلف كتاب نهر الربيع السيد نعمة الله الحسيني الجزايري ثم الشوشتري بعد نقل
هذه الرواية اقول هذا السند رد في الرواية انه ما قرء على مريض الا شفي وعلى مصروع
الا افاق وقد جربه من الرواة وان كتب ستره في جماء شفي من الالم بتجربة وانظروا الى اما ساذكرم
وحدثهم به محمد ناصر عن جبرئيل عن الباري ثم قال قال الاستاد ابو القاسم القشيري ان هذا
الحديث بهذا السند بلغ الى بعض امراء السامانية فكتبه بالذهب ووصى ان يدفن معه فلما مات
رايئ في المنام فقيل ما فعل الله بك فقال غفر لي بان كتبت هذا الحديث بالذهب تعظيما و
احتراما **فائدة** قال بعض الصلحاء الفاضلين لوجع الضرس له عبر كثيرة وابانه من القرآن
اكثر وهذه الكيفية قد جربناها نحن وغيرنا من العلماء وهي اذا اتاك السائل فاقرء البسملة اثنا
عشر مرة واسئله عن اسم امه واقرء البسملة اثنى عشر مرة واسئله عن وجع الضرس هل هو
شيص او ضربان واقرء البسملة اثنى عشر مرة ولكم منه نويا ربط لك الضرس الموجوع
واقرء البسملة اثنا عشر مرة ثم مره بان يضع اصبعه على الضرس الموجوع وكرر هذه
العزيمة حتى يسكن الضرس وهي هذه بسم الله الرحمن الرحيم اسكن ايها الضرس المضروس
في الحنك المفروس بقدرة الملك القدوس الله خلقك وفي اللحم انبتك ويسئلونك عن الجبال
فقل ينسفها ربي نسفا فيذرها قاعا صفصفا لا ترى فيها عوجا ولا امتا او كالذي مر على
قرية وهي خاوية على عروشها قال انى يحيي هذه الله بعد موتها فاماته الله مائة عام من عن
فلان بن فلانة بقدرة من لا يموت **فائدة** الحمد لله الذي يفعل ما يشاء ولا يفعل ما يشاء
غيره الفاعل في الاولين ظاهر واما في الاخيرين واما في كليهما كلمة غيره او في اوليهما كالاولين
وفي الاخر غيره او بالعكس او في الاول عام مقدر وفي الاخر راجع اليه وهو بمنزلة الا والمستثنى
مفرغ والمعنى لا يفعل احد ما يشاء الا الله وعلى التقادير الاواما عاطفة وحالية هذه

معان بل ثمانية **فائدة** ع ٢ ٣ ١ ٣ ٤ ١ ٣ ٤ ٥ ٢ ٣ ٤ الحلق فليصل ع ركعات يقرء في كل ركعة الفاتحة
مرة وع عسى الله ان يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة والله قدير والله غفور رحيم
ويقرء بعد الصلوة مرة يا مسخر الفيل يا مجري النيل يا فالق البحر على بني اسرائيل بحق سخر لي
ذلك انك على ما تشاء قدير وتحكم ما تريد كن فيكون قال الراوي مجرب **فائدة** ابن بابويه
در كتاب اكمال الدين در باب ذكر معمرين نقل كرده است كه نوح ع دو هزار و سيصد سال
عمر كرد هشتصد و پنجاه سال قبل از بعثت و نهصد و پنجاه سال بعد از بعثت قبل از طوفان
و پانصد سال بعد از طوفان و ابرهيم ع صد و هفتاد و پنج سال زندگانی كرد و اسمعيل صد و
بيست سال و اسحق صد و هشتاد سال و يعقوب صد و سی و سه سال و داود صد سال و جهل سال
از آن نبوت و پادشاهی كرد و سليمان هفتصد و دوازده سال و لقمان پانصد و شصت
سال و عزيز مصر كه در عهد يوسف بود هفتصد سال عمر كرد و پدر آن هزار و هفتصد
سال و جد پدر كه درفع نام بود سه هزار سال عمر كرد و ايضا روايت كه جابر و الدبه كرنی
بود بخدمت حضرت سيد الساجدين ع رسيد و فبكه صد و سيزده ساله اشت و بدعای
حضرت جوان شده و حايض شد و زنده بود تا بخدمت حضرت امام رضا ع رسيد
و بعد از نه ماه از آن فوت شد و ايضا روايت كرده است كه عبيد بن شريه جرهمي سيصد و
پنجاه سال عمر كرد و بخدمت حضرت پيغمبر رسيد و اسلام آورد و باقی ماند تا زمان غلبه
معويه و ربيع بن ضبع الفزاری وارد بر عبد الملك بن مروان شد عبد الملك از او پرسيد
كه قدر عمر تو است گفت دويست سال زندگانی كرده ام در زمان فترت ما بين عيسی و محمد ص
و بعد از آن صد و بيست سال هم در ايام جاهليت بودم و حال شصت سال هم می شود كه در اسلام
هستم و شق كاهن سيصد سال عمر كرد و اوس بن حارثه امية و پدر او دويست و چهارده سال عمر كرد

وسند بن حرملة طائی ملقب بابو زبید بصرانی بود صد و پنجاه سال عمر کرد و نصر بن دهمان بن سلیمان اشجع از بنی غطفان صد و نود سال عمر کرد و نوف بن صد ابن عبد دویست سال عمر کرد و ثعلبه ابن کعب عبد الاشهل دویست سال عمر کرد و عدی بن حاتم طائی صد بیست سال عمر کرد و عمرو بن هاجر خزاعی صد و هشتاد سال عمر کرد و عوام بن منذر بن زید مذحجی در جاهلیت قبل از بعثت پیغمبر بود و در اسلام هم تا زمان عمر بن عبد العزیز حیات داشت از او پرسیدند که چه چیزها دیدی با فنا گفت شنیدم ولکن برخورده ام بطابقه در عهد ذو القرنین و سیف بن وهب بن خبلة طائی دویست سال عمر کرد و ارطاة بن کعب صد و بیست سال عمر کرد و زهیر ابن عتاب بن هبل کلبی صد سال عمر کرد و عمرو بن عامر هشتصد سال عمر کرد و معدیکرب حمیری دویست و پنجاه سال عمر کرد و مستوعر بن ربیعة ابن کعب سیصد و سی سال عمر کرد و بعد از بعثت پیغمبر هم حیات داشت و اسلام نیاورد و دوید بن نهد چهارصد و پنجاه سال عمر کرد و تویل بن عبد الله جعفی سیصد سال عمر کرد و در زمان خلافت عمر بود بنا بر آنکه وصبرة بن سعد سهم قرشی صد هشتاد سال عمر کرد و مسلمان شد و لبید بن ربیعه صد چهل سال عمر کرد و مسلمان شد و جریان بن حرث بن محرث بن ربیعه سیصد سال عمر کرد و مخضرم غسان بن زبیک صد پنجاه سال عمر کرد و عوف بن کنانه کلبی سیصد سال عمر کرد و صیفی بن رباح تمیمی دویست و هفتاد سال عمر کرد و عاد بن نوعی صد پنجاه سال در دنیا بود و اکثم بن صیفی تمیمی سیصد سال عمر کرد و اکثر گفته اند که اسلام قبول نکرد و بعضی گفته اند بسیر شنیدن بعثت پیغمبر فرستاد و فروة بن ثعلبه صد سی سال در جاهلیت زندگانی کرد و بعد اسلام آورد و قس بن ساعدة ششصد سال عمر کرد و صابر بن خباب صد چهل سال عمر کرد و حارث بن کعب مذحجی صد شصت سال عمر کرد قیل کان الوعاظ

علی المنبر فسئل عن لفظ الاشیاء ما الاصل فیها وهو لا یدری فاجاب فقیر اذا کان الله عز و جل یقول یا ایها الذین آمنوا لا تسئلوا عن اشیاء ان تبد لکم فکیف تسئلون

التطفل فی ابانا رقلبی من الجمر کلما مزجت علیه الماء لا یبوح و بالجیزة شطت بهم عزبة النوی و بالجیزة شطت بهم غربة النوی و لا عهدهم ینسی ولا الود ینسخ لکن فی جبوب الارض مسری و مسبح و للجن فی جنبی مسری و مسبح **قیل** لابو الحسن ابا احسنی غائبتهم قبل الممات و لو بیوم واحد **فائدة** قال الصفدی فی شرح لامیة العجم قد سمت العرب لساعات النهار اسماء الاولی فالذرور ثم البزوغ ثم الضحی ثم الغزالة ثم الهاجرة ثم الزوال ثم الدلوک ثم العصر ثم الاصیل ثم الصبوب ثم الحدور ثم الغروب و یقولها ایضا البکور ثم الشروق ثم الاشراق ثم الراد ثم الضحی ثم المتوع ثم الهاجرة ثم الاصیل ثم العصر ثم الطفل ثم الغروب **لا ادری** من رفع النفس الدنیة کالعنی ولا وضع النفس الشریفة کالفقر **لبعضهم** اری فی منامی کل شیء یسرنی و رؤیای قبل الصبح اذهی وافتح فان کان خیرا فهو اضغاث احلام وان کان شرا جائنی قبل اصبح **للاحنف** و احلم فی المنام فاصبح لا اراه ولا یراه ولو ابصرت شرا فی منامی لقیت من قبل الاذان **حکایة** قیل ان ملک الروم انشد عنده شعر المتنبی و هو کان لعیس کان فوق جفنی مناخا فلما تورث سال الانسان عن المعنی مفسر له فقال ما سمعت اکذب من هذا الشاعر ارایت ان اناخ الجمل علی عینه لا هلکه **للابراج** یهجو امراة سوداء دامرة و لربما مرة فیح بنو مرة رجح البطون بلبنها لم یوم مرشبهت ثمالها طلی صبر ماءها وفیه یسمیها الشفیع الاسحر حیثما نشرت کیفما واعتدت یسعی الیه علی ثبا الشبر **لطیفة** سال رجل عمر بن قیس عن الحصاة التی یجدها الرجل فی ثوبه من حصا المسجد فقال ارم بها فقال انهم زعموا انها تصیح

حتى تؤدي الى المسجد فقال دعها تصبح حتى تنشق حلقها فقال الرجل سبحان الله اولها حلو
قال ففي ابن نصيح **حكاية** قيل ان بعضهم كان واقفا بعرفة فرأى انسانا يتضرع و
يبالغ في الدعاء ويقول اللهم اغفر لي فقيل له الله يغفر كل ذنب في هذا اليوم فقال ذنبي
عظيم فقيل له هل قتلت احدا قال لا قيل له هل زنيت قال لا قيل له هل كفرت قال لا والحد
يعد عليه الذنوب وهو يقول لا قيل فما الذي اتيته قال وطئت خنزيرة فقيل له الامر سهل
ان الله يغفر الذنوب جميعا ولكن اخبر كيف نفت حتى فعلت بها قال كانت سمينة قيل له كيف
انتشر عضوك قال مصصت لسانها فانتشر عضوي قيل متى كان ذلك قال في شهر رمضان
قيل اين كان قال مددتها الى سطح المسجد الجامع قيل ما استحييت من الناس قال كان الناس
مشتغلين بصلوة الجمعة فقيل له لا غفر الله لك يا اخس العالم **اشكال رياضي** وهو
ان الرياضيين عللوا الفجر الكاذب فنسبوه الى الشمس وضوئها ولو كان كذلك ينبغي ان يكون
في المغرب بياض كذلك يعني اذا غاب الشفق يظهر بعد قليل بياض مستطيل شبيه بذنب السرحان
وليس كذلك **فائدة** يطلق الفلزات على الجواهر التي لا تحرقها النار عند الملاقاة بها
فاذا فارقتها عادت الى عادتها الاولى **فائدة** قال الصلاح الدين الصفدي في شرح لامية
العجم ان لفظة الواو قد تزاد في رسوم الخط على عمرو فرقا بينه وبين عمر فاذا دخل التنوين
عمرا فلا بد خلوه الواو لان الفرق حاصل لكون عمر غير منصرف **فائدة** قد تزيد الواو
بعد لا النافية مثل لا واطال الله بقاك اذا سئل عن شيء للفرق بين الدعاء له وعليه ويحكى
عن الصاحب بن عباد انه قال هذه الواو احسن من واوات الاصداغ في خدود الملاح **فائدة**
قولهم وقع رمضان في الواوات يريدون انه جاوز العشرين فلا يذكر الا بواو العطف **فائدة**
قال الصفدي سمي ابو جعفر(?) العباسي بالدوانيقي لانه مع خلافته كان يحاسب على الدوانق فسمي

هذا

هذا الاسم قال ايضا بغداد فيه لغات بغداذ بالذال المعجمة الاخيرة وبالمعجمتين وبالمهملتين
وبنون بدل الدال الاخيرة ويسمى بالزوراء لانحراف قبلتها وبدار السلام لانه كان يسلم
فيها على الخلفاء اولان السلام اسم الدجلة **حكى** ان رجلا ادعى ان كل الحولى يرى كل شيء اثنين
وكان له ابن احول فقال يا ابت ليس هذا بصحيح لانه لو كان كذلك لكنت ترى القمر اربعة **حكي**
كان لبعض النسوان ميل الى رجل فاقترح عليها يوما ان يكون فعلها امام زوجها
فقالت امض في الغد الى بستان الفلاني وكن بين الشجر فلما اصبحا اخذت زوجها و
دخلت الى ذلك البستان فلما اطمان بها الجلوس صعدت الى شجرة هناك على انها تلتقط
من ثمرتها فصاحت باعلى صوتها اهل تفعل مثل ذلك بحضوري وتاتي
بالفجور وتجامعها واخذت بالصراخ ثم نزلت لتمضي الى الحاكم فاخذ زوجها بالتبري من
من هذا الفعل فقال لا يكون هذا لعل ذلك من خاصية الشجرة دعيني انا اطلع عليها
وابصر حقيقة ذلك فلما صعد الزوج دعت الرجل واخذ في العمل فلما رآها الزوج
قال لو انني قليل العقل مثلك لكنت اقول ان رجلا قد علاك وهو يفعل كذا **للابرهاني**
احبابنا كم تمزجون بهجركم فؤاد يبيت الدهر بالهم مكمدا اذا رمتم قتلي وانتم احبتي
فماذا الذي اخشى اذا كنتم عدا **فائدة** اذا اردت ان ترى قفاك فاجعل مرآة بين يديك
واخرى خلفك بحيث يكون احدهما اكبر من الاخرى ويكون احدهما مائلا الى الجانب
بحيث يمكن انت تحاجا بين المرآتين **شعر** لا يظهرن لعاذر او عاذل حاليك في السراء
والضراء فارحمة المتوجعين حرارة في القلب مثل شماتة الاعداء **ابن الفارض**
شربنا على ذكر الحبيب مدامة سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم **لبعضهم** مركب هجا
ابليس ثم مدحه وذلك الامر عن عشقي سلوكه بقربي من اهواه حينا فان ابى حكام

خیالا او الکری فانبکه **فائدة** قیل ان السبب فی تاخر تحقق المنامات الجیدة وسرعة تحقق
الردیة ان القوة الالهیة المظهرة لهذه المنامات تعجل التبشارة بالخیرات الکائنة قبل
اوانها بمدة طویلة لیکون مدة الفرح والسرور اطول وتوجب الانذار بالشرور الکائنة
فی زمان یقرب حصولها لتقصر مدة الهم والغم فانه قد سبقت رحمته غضبه **فائدة**
قال الشیخ الرئیس ان الصبی یضحک بعد اربعین یوما فی حال الیقظة اما فی حال النوم
فیضحک قبله کما نشاهد یوما وذلک اول ما تفعل النفس فی بدنه و یری المنامات بعد
شهرین ولا یری مناما بعید بل لا بعد اربع سنین وقال ایضا فلم یری فی النوم اشیاء
عن الانسان من بوادی لا اربع **ذکر** الصفدی من العامة فی شرح لامیة العجم انه ولد
ابن مزاحم لستة عشر شهرا او سبعة ولد لسنتین وهرم بن حیان ولد لاربع سنین و
مالک بن انس حمل به اکثر من ثلث سنین والحجاج بن یوسف ولد لثلثین شهرا والشافعی
حمل به اربع سنین **اقول** لا یخفی ان الحمل لا یکون اکثر من تسعة اشهر ولکنه … ولدوا
بعد وفاة ابیهم بالمدة المذکورة لا انهم حملوا فی جمیع هذه المدة **حکایة** مر شخص
بمکتب فیه صغیر ملیح فوقف وسأل عن التدبیر یا مولانا هذا ابن من واشار الی صغیر آخر
فقال التدبیر لا تغضبی ولا تضیع الزمان هذا الملیح فلان **ابن العاقل** …
التودد من قوم فاذا لو زاد منهم نفاق والقلوب لغلاظ لا ینفع الاحقاد منها
الا النسیب والوفاق **فراسة** قیل ان فی ایام ایاس القاضی تعذر علی الناس رؤیة الهلال
فحضر الیه نفر لذلک فقال رأیته فقال اذنی مکانه فلم یر ایاس شیئا ونظر شعرة بیضاء
خارجة عن حاجب الشیخ فحاها وقال انظر الی الهلال فنظر فلم یجد شیئا **شعر** احمد
لما رأیت النجم ساه طرفه والقطب قد القی علیه سباتا وبنات نعش فی الحداد سوافر

نعش ان صباحه قد مات لا **ادری** و ما البلد الا سواء وانما تفاوته انا سهر او
نمنم **معما** باسم کیقباد کیسو چه فتد بطرف ماهت انو نکرو بتابرده باسم سند …
دی در میان قصه بی انتهای دل کفتم نام دلبر و هستیم ز آن خجل قصه بی انتهای …
چون دی در میان در آید صد شود **باسم** محمد شاه از شرف کفتم جدی بشنو
کفتا که نه کو غم دل کوید واز حد کند شتر ابجد بت **باسم** ولی جا فدا کر ز براهت …
ای مهل کسل چه شود کرش لطف هی بر ادل سر لطف لام است چون دل وی شود ولی
شود **معما** باسم بایزید بازی که بود بر سر دست چه تو شاهی شاید که شرف طعمه
نهد از دل ریش و مرا از دست بد است در دل ریش با وتتمه ظاهر است **باسم** محی
الدین یکدم از مسجد برون نرباید وسواس الخطیب نفس آنان جو کم دارند از حضرت
دل نصیب مراد از آنان الدین است و نفس آن الدین است **معما** باسم خضر تا
مثلثی که غش حاصل است در بین شروح بشنوی ثمن ابحر المثنی او ز ابر … مرکز
ومحیط و نصف محیط معز بیش سدس مطعی **معما** باسم حمزه بجانه شرف افتاب کیوان
روش مقام خویش باهبد داد وره بر داشت یعنی در رحل لام که علامه کیوانست
رفت در زهره بجای او امد وره آن رفت **باسم** لقمان هر که او نقش دهانش در دنیا
کرچه ذا النون است صاحب کشف بیت دهانم است و نقش آن فم چون درنه یعنی لا
بافت شود و ذو النون شود لقمان شود **باسم** عمر انچه از چشم و زلف مشهور است
عین مضموم لام مکسور است لام مکسور یعنی مراست **باسم** منصور منسوب بود ناثر
ونص میکند بهشت از بهر کشف من شمار جهار اشمار جهار است چون سر منسوب
نفی شود منصور شود **باسم** شمس اکر کسی درج اسما شمار کند شوند …

مباعلوتین درج اسماشش است و علوبین که دل وی باشد چون متحد شوند صم
شود باسم سلیماسی در سی و پنج برده زاد ر میان با یکی یکیت مدان زا سی در سی لام
در لفظ سی ست و پنج در ده نون است و مراد از یک یکی چهل است که میم باشد از دیگری
الف است باسم علی نام بوسیدم از بت عنا کرد اشاره بچشم و کف مرا عین از چشم
بومیاید لی از مرا فظا هر نکار من چه شرف شد زجا کنیم غلامش کمان بزرده که کرده
نشان دهند نامش کمان بزرده مرادف ظن است و چون او بکرد نظام می شود
فراسیاب افسر یاب نام سر مبر جز به نیکو تو زبانی ای شرف چون سن سر سر یاب
شود افسر یاب شود چون سر را به نیکو تو زبانی عربی است بیان کنی افراسیا شود معما
باسم امام ما در دل خویش نام دلبر دانیم وز بیم زبان خلق نهان خوانیم مراد از
خویش ما است و بلا نام است و چون ما در آن در آید امام شود **شعر** مصحف
تا خوی بد بد نکرد یارب آن در یکانه زود کرد سمسم تصحیف آن یعنی بنیم
بنیم باسم عطا ای بحر بر کز بده که غواص کرده در بحر فکر خواطر دردانه پنج را در
شش در است مهره فکرم که نام کیست بیجی گرفته از دو طرف نقش پنج را مراد از پنج
اول ظاهر است که نه است و از پنج راه هزار است و نقش آن یکی عین است که مصحف
عین است و یکی الف است **حاجی محمد** در کعبه وصال اگر بی هند پا ارکان
حج تمام کن شکر حق کذا ارکان حج ح و جیم است و مراد از تمام کردن آنکه ح حاو
ج را جیم کنی و مراد از شکر حمد است **باسم شهاب** از نیمه مه ولی تمامش در شب
بطلب نشان نامش نیمه مه است و تمام آن ها است و چون در شب در آید شهاب شود
باسم احمد صبا مرد چه بی صبر تا بی از غم یار منام دوست صبوکن و شراب بیاب

صبا مرد چه بی صبر شود احمد شود **باسم قطب** اشک خونین در کریبان خواستم
نهان کنم قطره بی ره رفت در دامان محبوب افتاد چون قطره بی ره بر دامان محبوب
که با است افتد قطب حاصل شود **باسم قاسم** بطرز رمز شرف هر که آشنا باشد
ز بسم نام برادر اگر بقا باشد چون با در اسم فا باشد قاسم شود **باسم کمال** فصیح
ندرت ز اشرف هنگام وصف از کسل گوید سما و بن هنت عجز چون از کسل سه
نام کفته شود کمال شود **باسم هاشم** دوشینه لبم چه در نامت صفت چشم تو
بها کرد لبم نام کفت چون چشم ج ها کند هاشم شود **باسم خضر** خرابی زا اگر
باشد ضرورت ورت نبود زهر نام کن یاد چون خرابی را شود و در ضرورت
ورت نبود خضر حاصل شود و هو المطلوب **باسم جلال** تا صحبت ولت بود بی نو
صبا شده بر جا خصم تیغ تو کوه بلا شده کوه یعنی جبل پای آن لا شود جلال شود
باسم ابو المکارم اوی دل است مهر ز عالم بریده است کارام جسته سور ز آزاد
سر و خویش چون اوی دل شود و مهر که عین است ز عالم برود الم شود و کارام که از آزاده
سروی که الف و م است که بغیر نبسته برود کارم شود **باسم خلیل الله** صورت
خالی که دور از روی آن دارد شرف لال باشد ابله و ابکم خرد در وصف آن
صورت خالی است یعنی خاء مفتوحه و چون از الف که روی او است دور شود خلی
شود و لام ثانی و الف لام از لال حاصل شود و تتمه از ابله که از او ابکم شود **باسم**
کریم فدا کرا بد بفضل من تقدیم بنت بر شوه بد عنی محدث چون از قدیم کر ابد کریم
شود **باسم لقمان** زاهد همه تو و پرور پا می‌نانند رسم و ره عاشقی کجا می‌دانند
در خرقه‌اش این دغل که از حد بگذشت در دلق معاینت خدا می‌دانند چون دلق

دلو مغان بپنهد لقمان می شود باسم کمال اسنین بو عالم افتد نکوسر و پای بدارد
هر که نام و نیک خواهد این سخن بر دل نگار داستین کم است و عالم بی سر و پا الا
باسم بهاشو فز بفته دو چرخ دولابی در این سراچه نشینی که تا خبر یابی جهان
بی سر و پا که خاک بر سر او نور ابتاعدم بود هد نی آبی چون نور از بر سر جهان بی سر
و پا بد آید نور ابتار و به هاشود می تواند شد که مراد از بی سر یعنی با سر و
با شد و چون بی پا شود بهاشو باسم میرزا احمد و میر محمد از بر معما سخنی هست
بذکر کو مکو جها مجو بنا هی جز سکو مجواه کنار یار و انکه لب آب چون جمع شود هیچ
مکو الا شکر از کنار آب یکدفعه الف مراد است و یکبار میم و مراد از شکر حمد است
باسم همام و هاشم و هشام از مهر تو یک سر مو دردل ما هست ما را نم
مهر تو اند بسته ما هست از سر مو یکدفعه میم و یکدفعه شین مراد است و دل تا همام
است باسم مجد الدین و تاج الدین روز مستی نهاده ام بجدال تا کنم ابتدا
صورت حال هر زمان نکته ایست مز شرف هم از دین همی رسد بکمال زدی
مستی میم است چون بجدال رسد مجدال شود و اکر تا ابتدا شود تاج دال شود
و چون هر یک بدین کامل شوند مطلب حاصل شود باسم حسین که هر یک از مصر عزن
برون می آید نی سحر چون کشت نهان زلف او کرد نهان وقت ناز کی بودی روی
ستر بیچد شد مبانی سحر یعنی مقلوب حسین است چون از نهان شود حسین
شود و وقت حین است چون سر بیچد که سین است از لف عیان شود حسین شود
باسم غام و همام و عمر و عماد و عمید و شمس ما ئیم بحر نهان غم تو بر چهره جان نقش نشان
غم تو ما را زکوم چه می دار زی بشمار با شم سر سو داز ده کان غم تو ما چون میان

غم در آید غام شود و چون از غم هم اراده شود همام شود و نقش غم چون بر چهره
روح رفتند عمر شود و چون ما میان عدد در آید عماد شود و چون می در آید
عمید شود و چون سین که سر سودا زده کان است با شم شود شمس شود باسم
ملک کیخسرو در صورت ملیحت کلکی زد لبری زد نقاش صنع و الحق سرو قدا مد کر
راست چون کلک دلبری در صورت ملیح در آید ملک کیج شود و چون آخر شش
سرو قد شود که سرو راست ملک کیخسرو شود می تواند شد که کلک دل و در صورت
ملیحش در آید ملک کیمس شود و چون آخر شش که سر که مغلان معنی رو است شود
ملک کیخسرو شود باسم بجم چه سرو دامن کشان می چمید چمن دامن از شرم
بر سر کشید چون چمن دامن از شرم بر سر کشد بجم شود باسم علی تا عشق بمنی
دید بلب لعل تو را قاف تا قاف دهد قیمتش مشتری است چون عشق لام را بیند دو
قاف خود را دهد علی شود باسم مهر امان چون دل از آن در میان آید کر بنا شی
تو هم دلا شاید دلارام که در میان آید و دلا رفت مهر امان شود باسم بهرام ماده
برای دوست کریم بنام در پیش سرای یار کشتیم تمام پیش سرای ماده با است
چون باز کشت بهرام شد باسم یحیی زانی که کشتنی است و قت سبزه کار او را بنم
زنده دلان زنده در میان چون زنده که حی است در میان آید شود یحیی شود باسم
شهاب ماه چون با ابر کرد د همعنان هر دو را بکذارد و نام یار خوان از ماه شهر بهار است
و چون رای او و رای ابر کذاشته شود شهاب شود باسم نصیر تا تمام فکر شرف
اندوه دل هاری بود چون نصیب او است می کوشد کران یار نمی بود چون ان با یعنی
پای نصیب شود نصیر شود باسم شیخ از جو لیجه در کنشت شرف دل نیری

بکنج خلوت بت چون در یعنی باب شباب برو دشمن ماند و دل پیری یعنی شیب
باه است و کنج خلوت خاء است **معما باسم محمد** نور چشم است نام دلبر من باد و اوی نافع را
نکنی زاوی نافع ورش است چون از نور چشم افتد میم شود **معما باسم محمد صادق** صوت
لبها از چیز آن نخود دم بنهاد اشتم ز آخرش اکثر بد کفتم بجان بنکاشتم مراد از صوت
خال نقطه خاء مخدوم است و اکثر آخرش دم است چون بقلب کفته شود مود شود
مطلب حاصل شود **معما باسم امام ملا محسن** ثلث خمس زوج فردی را که خمس سدس او بثلث از
حد عکس بیرون بود تضعیف کن بر فراز خویش بار دیگرش بر ثلث آن مال ضرب کن چون
ضرب کردی آنکهش تضعیف کن سدس عشر ثلثه را باز دان و هر دو را جمع
کن پی آن که نصف و ثلث ازو تخفیف کن کعب عین حبل طا را کز برون ازین بفکن
اند و پیوند و چهار و پنج را تا الف کن با محاسب کفتم اندر علم او اسم بر مز کو امامی را
بعلم خویشتن تعریف کن زوج فردی که خمس و سدس او از حد عدد بیرون باشد
یعنی یکی باشد سی است و ثلث خمس او و بعد از تضعیف الف است و چون همان ثلث
خمس را بر ثلث سی ضرب کنی پس تضعیف کنی میم حاصل شود و چون سدس عشر
ثلث سی را یعنی شش نصف و ثلث از آن بفکنی باز الف ماند و کعب عین ده است و حبل
طا سی و مجموع میم است و مراد از چهار و پنج ده است که نی باشد و از جمع مجموع ملا
حاصل شود **فائده** بدانکه اعداد زوج بر سه قسم است زوج الزوج و زوج الفرد
و زوج الزوج و الفرد اول آنست که در انقسام منتهی بواحد شود و دوم آنکه
منتهی بواحد نشود و زیاده از یک دفعه هم منقسم بمتساویین نشود و سوم آنکه
منتهی بواحد نشود و زیاده از یک دفعه هم منقسم بمتساویین بشود **فائده** بدانکه اعداد

فرد را چون بنظم طبیعی جمع کنند مربعات اعداد متوالیه حاصل گردد و ازواج را
چون بدین طریق جمع کنند مربعات با جذر ایشان حاصل شود **فائده** هر عدد را
چون از واحد تا آن عدد بنظم طبیعی جمع کنند حاصل را کمال الظهوری آن عدد گویند
و کمال الدوری هر عدد مربع آن عدد است و اینجا از رسالهٔ شرف ظاهر میشود این
است که کمال شعوری با دوری یکی باشد **معما باسم امام** لعل بی دل شد از آن
هر دو لب لعل شرف گوهر نام تو از نظم چه در ساخت صدف دو لب لعل تو لام است
چون لعل بی دل یعنی لل از دو لام یعنی لام لام رود امام شود **معما باسم احمد** چون
سایان همی گفت احوال مهد تماه و اله بسوخت تا آخر است احمد الله از احوال مهد
چون واله بسوخته شود احمد بماند **دعا** بجهة فرزند که بیمار باشد مادر در بالای
بام رود و مقنعه از سر بردارد و موی سر با آسمان کشوده و بگوید اللهم انت اعطیتنیه
و انت وهبتنیه فاجعل هبتک الیوم جدیده انک قادر و مقتدر و هرگاه زن عربی بداند
هزار آنکه بعد از دعا بعجمی انرا نیز با آن که داند نیز بگوید که فرزندش شفا یابد انشاء
الله تعالی **دعای توسل** بحضرت کاظم علیه السلام بجهة جمیع دردها خصوصا درد چشم مجرب
است بگوید اللهم بحق ولیک موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام الا سلمتنی فی جمیع جوارحی
ما ظهر منها و ما بطن یا جواد یا کریم و صلی الله علی محمد و آله اجمعین **دعای قلنسوه**
سه دفعه بر نیت ما بخوانند اینست بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله الملک الحق المبین شهد الله
انه لا اله الا هو و الملائکة و اولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم ان
الدین عند الله الاسلام نور و حکمة و سلطان و هیبة و رحمة و حول و قوة و
برهان و قدرة و نوم لا یناله لا اله الا الله آدم صفوة الله لا اله الا الله نوح نجی الله

لا اله الا الله ابرهیم خلیل الله لا اله الا الله موسی کلیم الله لا اله الا الله عیسی
روح الله وکلمته لا اله الا الله محمد رسول الله وحبیبه لا اله الا الله علی ولی الله اسکن
ایها المرض باذن الله الذی سکن له ما فی السموات وما فی الارض وهو العزیز الحکیم وصلی الله
علی محمد واله الطاهرین **دعای تربت مقدسه** بجهة رفع ناخوشیها وامراض چون بقصد
شفا قدری تربت بخورد وبگوید بسم الله وبالله اللهم رب هذه التربة المبارکة الطاهرة
ورب النور الذی انزل فیه ورب الجسد الذی سکن فیه ورب الملائکة الموکلین به اجعله
لی شفاء من کل داء وسقم کذا وکذا بمرض نام ببرد پس یک نخودی بخورد ودر بعضی
روایات وارد شده که در وقت خوردن باید این دعا را بخواند بسم الله وبالله اللهم
اجعله لی رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من کل داء انک علی کل شیء قدیر اللهم رب
هذه التربة المبارکة ورب الوصی الذی وارثه صل علی محمد وال محمد واجعل هذا الطین
لی شفاء من کل داء وامانا من کل خوف پس یک نخودی بخورد ویک جرعه آب بعد از آن
بپاشامد وبگوید اللهم اجعله رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من کل داء وسقم که البته
شفا یابد **اگر خواهی** که هرگز تب نکنی در هر صبح وشام دعای حضرت فاطمه را بخوان که
که مشهور بدعای نور است ونیز گفته است که از جمله مجربات است واز اینست بسم الله
الرحمن الرحیم بسم الله النور بسم الله نور النور بسم الله نور علی نور بسم الله الذی
هو مدبر الامور بسم الله الذی خلق النور من النور وانزل النور علی الطور فی کتاب
مسطور فی رق منشور بقدر مقدور علی نبی محبور الحمد لله الذی هو بالعز مذکور
وبالفخر مشهور وعلی السراء والضراء مشکور وصلی الله علی سیدنا محمد واله الطاهرین
طریقه گرفتن آب نیسان در ماه نیسان وقتی میگیری آب باران نیسان را آنکه مومنین

برسند هر یک از سوره حمد وآیة الکرسی وقل یا ایها الکافرون وسبح اسم ربک الاعلی و
معوذتین وقل هو الله احد را هفتاد مرتبه بخوانند وهر یک لا اله الا الله والله
اکبر واللهم صل علی محمد وال محمد را نیز هفتاد مرتبه میگویی وهفت روز صبح وپس از
آن می آشامند هر نا خوشی که باشد خداوند عالم شفا میدهد وهرگاه در چشم چکانند
ناخوشی چشم را زایل کند واگر محبوس بیاشامد خلاص شود ووسوسه دل برطرف
وعداوت وبدگویی مردم را سبب باشامیدن زایل نماید واول نیسان ماه رومی
در این اوقات بیست وسه روز از فرو وچهارم نوروز است وفی سیاسی نوروز است **دعای قصد**
دنیا خون گرفتن بسیار چنانست که بعد از شرعی که جهادت فیه متقاصیر است از طلا
بکند وباید این دعا را بخواند بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسالک باسمک الذی اذا ذکرت
به تحدث له الملائکة وسبحت وبالاسم القدوس القدیم وبالاسم المخزون المکنون
وبالاسم الذی سمیت به نفسک وبالاسم الذی هو مکتوب علی سرادق العرش وبالاسم
الذی هو مکتوب علی سرادق البهاء وبالاسم الاکبر الاکبر وبالاسم الاعظم الاعظم المحیط
بملکوت السموات والارض وبالاسم الذی یمشی به الخضر علی الماء فلم تبتل قدماه و
بالاسم الذی کشفت به ضر ایوب وبالاسم الذی وهبت لزکریا یحیی ان تشفینی من مرضی
الذی نا فیه بین آن دعا را هر بچه نفر بخشنده رسید که کسی بباشند تصدق
کنند مگر اینکه بیمار سید باشد که در اینصورت بسبب عزیمت میتوان داد
دعا کشیدم بجهة بیمار بگیر یک صاع گندم وبیمار بر پشت بخوابان وگندم را بر سینه
او بریز ونثار کن وبگو با او بگوید اللهم انی اسالک باسمک الذی اذا سالک به المضطر
کشفت ما به من ضر ومکنت له فی الارض وجعلته خلیفتک علی خلقک ان تصلی علی

محمد وآل محمد وان تعافينى من علته بين بيمار را بكوتا درست بنشيند وآنكه ورا جمع كن واهل بيته
وباز ابيد عا را بكوتا بخوانند وكنديم را جهار قسمت كن وهر قسمت را بفقيرى بده
تا ز بگوابيد عا را بكوتا بخوانند دعاى گوسفند بجهة بيمار بكير گوسفندى بنيت
قربانى بجهة بيمار وسه نوبت ابيد عا را بخوان وبر دهان گوسفند بدم ودر حين ذبح
بخوان اللهم ان هذه الشاة لك ومن فضلك وكرمك وصل الى وانا افديها وانا افدى بها عبدك
بعبدك فلان بن فلان اللهم ان هذا فداؤه لحمه بلحمه ودمه بدمه اللهم تقبل منى كما
تقبلت من خليلك ابرهيم ع حين فدى بولده اسمعيل بمحمد محمد صلى الله عليه وآله اللهم
ان هذا فداؤه فتقبله منى وبعد از آن بگو الله اكبر الله اكبر الله اكبر بسم الله الرحمن
الرحيم وذبح كند در مكانى كه مسقف باشد وخون انرا در كودى كند در موضعى
كه مردم پا نه نهند وسر كله انرا خاك كنند ودو دست وپاى اورا از پوست جدا
نكنند چنانكه پوست ودو دست وپا مجموع يكپارچه باشد وسر يكپارچه وآنچه در شكم
است يكپارچه كه از هم جدا نشده باشد وگوشت انرا پنجاه وهفت پارچه كنند ودر
ميان پوست نهند هر يك پاره را بفقيرى بدهند واگر دو سه نفر بهتر است وبرون
آورده بدهند تا شصت كس تمام شود شعر انها ملتفيه فى كسا خوفا من الكاشح
والطامع قلت ها من انت يا هذه قالت انا السادس فى السابع يريد انها السادس
من الكلمات الستة فى سابعها المجموعة فى بيت ابن سكره وهو قبا الشتاء وعندى
من حوائجه سبع اذا القطر عن حاجاتنا حبسا كن وكيس وكانون وكاس طلا مع
الكباب وكس ناعم وكسا الحاج مؤمن الجزائرى يا قوم انى نفى من واين لله
ربا يجازى كل من كفرا وان فيما تلاه المصطفى كذبا لها حصن عنه والافترا وقدا ولا

لعلى بعد ما سبقوا خلافه وهو ما الا شك فيه بى وانى لا ارى الحسنين قد قسطا دهرا
وقد عدلا فى كل ما امرا عليهما رحمة الله العلى فقد كانا على الحق حتى جاما لدا واغضب
الحق مع انى قاتل من يقول الا له انى كفرا واشرب الخمر فى جهر ولم ارمن يلوم شاربها
الا وقد غدرا ومن نهج ان يحل بعيدا ذا انى اولى انكحها واللوم قد حظروا وجائز
عندنا قتل العجوز ولا جناح فى الاكل منها قل وكثرا والاكل منها اذا ما كان قاتلها
اهل الكتاب ومن والاهم حضرا والاذن فى الشرب من بول العجوز عن النبى صلى الله
قد صدرا وقد ارى الصبح بل الغاية ما مسها بشر نسلا ان فافكرا ولا صيام
لمن فى صومها ضحكت وقد يرى الضحك منها فيه مغتفرا وشاع ان ليس للمعذور
فى سعة الانظار قطعا وجز القول ما اشتهرا ومراة قتلت فيلا على قفص منه ونصلى
فى غد سفرا وقاتل الوحش قد نقص منه وذا امر عجيب فخفه امعن النظرا ورونه
عوضت عنها بذى خطر فظل صاحبها بالخسر مشتهرا هذا الذى يا الطى يحى قائله
وانت تعلم ان الحق ما ذكرا فقوله الآن اسم فاعل من يلهو والمراد بالكذب والافتراء
لفظهما وما ورد بطريق الحكاية مثل ان اكله الذئب وفى التقى لا ارى متعلق بالمبتدء اعنى
البغية والقسط من الاضداد والمراد العدل ان كما ان العدل فى العدل عن طاعة الرحمن
وعلى الضرورة والرحمة سيد البشر والحق الموت والخمر العصير العنبى والبعل نوع
من النخل والعجوز التور والعجوز الثانية الناقة المحلوب وفى النسل العقبة والضحك الحيض
والمعذور المجنون والفيل الرجل الخفيف العقل المتكبر والوحش الرجل المتوحش
والروثة الانف ومعضل الحاج مؤمن يا دهر دعنى فقد ابلى النوى بدنى يا دهر دعنى
فما لى طاقة الالم دعنى فوالله لو اهلكتنى اسفا لتقرعن على السن من ندم حكى انه

دخل رجل مجلساً فیه مولینا خلیل الغزوینی و **اقاد نیرا بن خواجه بنات ساری** فقال له مولینا خلیل الیوم کم قلت من الاکاذیب فقال ما کذبت الی الان الا عشرة فقال هو الکذب الحادی عشر فقال انا حسبته بل هو الثانی عشر لان کذب قوله ما کذبت تمام یکون لو زاد علیه و لا اقل من واحد **شبه هنران** کان میزان بعد معلقا فلا محة تقوم کفتاه و فاذا جذبت احدیهما الی تحت ثم خلی عنهما یتحرک کلتا الکفتین علوا و سفلا علی التبادل ثم یتوقفا مستویین و مقتضی البرهان ان تقف الکفتان بعد الجذب و التخلیة احدیهما سفلا و الاخری علوا لکونهما متساویین فی الثقل و حرکة العالی الی السفل موجب لان یکون اشد تقلا علی السافل و لیس کذلک و اجیب بان الکفتین متساویتان و معادلتان فی المیل بالطبع الی الارض و انما تحرکت احدیهما الی العلو و الاخری الی السفل بالقسر لا بالطبع و اذا زال القاسر عادتا الی ما هو مقتضی الطبع و الاصل **افرای** سرو خوش اندام من ای نخل برومند و ای تلخ کن کام من ای ماه شکرخند ای دل ز تو در بند چه پوسته نبرابر و ی جان بتو خورسند چه بعذر و بغر زندق **لمرنغمه** سرا ای جنیم سالها است تا الرکنی تفسیم ارزواست **ولی** صبا ز من بحریفان زیرک اواز بگو که کارکنان فلک نبر دستند بترس زاه شهید که ساکنان سپهر کشاده دست تو در ناه اسمان بستند صبها انچه من گفته ام امید که در گوش تا بد و انچه از غیر شنیده است فراموش تا بد **لغز باسم جلال** الحکیم که ز کلک فیضی اگر نقطه فند بر رخ جمله نشینان فلک خال شود چیست ان نام که بر حرف نخستش الفی کرنبارزت کنی ابجد دین دال شود و ر ضمیمه بخرد باقی ان لفظ بیدلیل بر نیان بر کند راند بیقین لال شود **باسم هوشنگ** جهاهوی واست نام مطلوب که تمام

اهل عالم گشت هست جان چنان عجب که از دو و اگر بیکی نماند هشت **باسم خواجه** برادر دل ز زانکو که می بارد و صبا با جشنی هر گاه سیم اندام اگر مصحف او بنسبت کجا دیدی کسی بها لغز زین بطشت منبا نام اگر تو قلب او را نصف قلب شش سال بیک دو یکسان از این رمز فهم کرد تمام بود شکستن شرط ستون دین ادهی لقد ادلک ان کنت من ذوی الافهام مباش در طلب فصل و کر پیوسته مصاحب بخت حسود شاه کرام مراد از دز کرم است و مراد از مصحف او یوم است و قلب شش ۲ است و نصف بک ستون دین نماز است و باقی ظاهر است **باسم خربوزه از انوری** ای کریمی که بو زمین امید هر چه رستراز سخای دست تو رست لغزی گفته ام که هست احوال مد سکال تو چیست انکه از پارسی و تازی او چون مرکب کنی تو و حرو نخست در زمان هر که بشنود داند یکی از نامهای دشمن تست باز چون باز پارسیش فنا در کس ما درش چه سخت چه سست و انچه باقی نماند تا زیش هست همچو مشتمائلش بدست مو مراد در شبی که خدمت تو روی بختم باب لطف تبست زاده بودن عدو که بر کف دست بشتا بهام از در کوی ان جست بدان بخته شد که زنی تو در بصره و نیز بن درشت بد و هست یک بنسبی مر صبا تا که مر فوع هست باشد **هم ایضاً انوری** ای رای ملک شه معظم پرمهر رسا بخش تانی ای کرده کلیم دار عدلت ابان خدای را شبانی حقا که شوی بهر و صد در ده ماه بموسم خزان در برات تو کر است بنسا کان دولت بنت جاودانی باری همه ساله شاد ما هست ابست اصل شادمانیها انجواجه فیلسوف فاضل کر فضل یکانه جهانی که معنی این لغز بواجب بیدا کردن نمی توانی از اخر همه سپهی که گفتم تا اول سالش ار برانی انکه نشنهوته تا پایام

معنیش مهر نهد بدان مراد از مهر دوستانجش متمم است واز آبان رتبه زیرا که ماه
هشتم از تاریخ یزدجردی است که در این تاریخ هر ماه را سی گیرند و هشت سی دویست
چهل و هشتم سنر فترا بعد از آبان آورند و مراد از مهر شهر دی است زیرا که مهر ماه
هفتم این تاریخ و هفت سی دویست و ده میشود و مراد از دی ماه که ماه دهم این تاریخ
است سیصد است و چون با خر مرجع شود شه میشود یعنی حقا که بوی شه می شود
و مراد از نیسان رجب است زیرا که ماه هفتم تاریخ رومی است و در این تاریخ از این هفت
ماه چهار ماه را تشرین الاول و دو کانون و دو از سی و یک گیرند و دو ماه را تشرین
الثانی و نیسان سی و شباط را بیست و هشت مجموع دویست و دوازده است و مراد از آب هم
ماه آبست و از رجب ماه رجب که هفتم هجری است بنا بر رای بعضی که بتاب هجری را سی تمام
و یکماه را بیست و نه روز گیرند رجب تنهی شود و بقیه ظاهر است معما باسم محسن
اگرچه سیم باشد نقد کان بکاه سکه شد محتاج سند ان مه را چون تاج سر دال سی
محسن شود باسم قطب الدین کانی دل از جفای رقیب و حبیب بی امانست یکی صد و یک
نام از دو فرزانه است یک صد و یک صد یازده میشود باسم منصور بی روی
مهی منشین ابنک من اینجا بکند بزید ضوی که هشت نوراهی مراد از در ضو لفظ
فی است باسم ابوالمعالی تا شرف دل برکرفت از ابرویش دل محو شد تا شان
و انجام دو عالم نقش غم چون دل ابروی برداشته شود با بوی ماند مراد از دو عالم
عالم است و ع اول و میم ثانی که نقش غم است چون برداشته شود ابو المعالی باسم جمال
دین چه نام نیک را هست طلبکار تخت از جور زن بر مال و دینا تخت جهنم
است چون بر مال زن جمال شود و چون دین با او ار جمال الدین شود باسم

قیصری با رو قیصر او نباشد نام نیکش گفته سند کو هر زانش با لماس نقر و سفته شد
چون یار در قیصر در آید بی ر قیصر شود باسم منوچهر بی روی تو خورشید نو چهره
منشین هر طرف رو تو در نور چه بیند مراد از مه طرف مهر است و چون نو در
دیده شود نوچهر شود و با مهر منوچهر شود باسم علی دیده را بنیت سر و ابروی یار
بخت تا جا تو قدم دو جو دیده نهاد دیده یعنی عین را که سر خواب یعنی سر نوم یابد
و چون که قدم جبا است و دوم او نهند علی شود ایضا باسم علی ان نام نیکت می
دهد اهل سعادت را خبر خورشید و ماه و مشتری هر یک بقانون دیگر و طریق
استخراج واضح است باسم محمد نکار اگر نفس با وفا در امین د مباش غره
که تا که چه بخت بستیزد چه آید از لب شکر نثار جان بخشد چه میرود به سر نیزه خون دل
بریزد حکایتی که شنیدی ز حرف در رباب کز آن اشاره پوشیده نام آن حیدر اسم
از مصراع چهارم در آید چون مراد از نیزه رمح است چون رمح و در سر آن مهر شود
و مراد از خون دل دم مقلوب که مد باشد محمد شود فان قیل قد ورد فی الاخبار
ان النبی ص کان امیا و ان معناه انه لا یقرء شیئا و لا یکتب فکیف یجتمع ذلک مع حدیث
الدواة و القلم فی مرض موته قلنا یمکن ان یجاب عنه بانه و ان کان امیا الا انه قد
یمکن من القرائة و الکتابة بالمعجزة او المراد انتونی بدواة و قلم امر ان یکتبوا لکم والله
اعلم فائده سبب اینکه لام الف را در حروف تهجی نیاورده نموده اند انست که الف حرکة
را حمل اند نمی شود و انچه در اول حروف مذکور است همزه است نه الف پس لابد
است در ذکر الف از وصل ان بحرف دیگر و اختیار لام نموده اند بجهت شده مناسبتی
که میان او و الف است بجهت اینکه هر یک دال دیگر مستند و واضع شده اند فائده جهد

چرخ تاسع او مرکز موشی گو بیت هر هنر جز جهد داود هست تا تا جاهلی وخاصیل
مجموع ٥٥٣٨٤٥٣٥٣٣ می شود **فائده** در بیان اشکال رمل بدانکه اشکال رمل شانزده
است اول فرح وان دو فرد و زوج و فرد است باین طریق دوم لحیان وان فرد
وسه زوج است باین نحو سیم عتبة الداخل وان زوج وسه فرد است باین طریق چهارم
بیاض وان دو زوج وفرد و زوج است باین نحو پنجم نقی الخد وان فرد و زوج و دو
فرد است ششم عتبة الخارج وان دو فرد و دو زوج است هفتم حمره وان
زوج وفرد و دو زوج است هشتم انکیس وان سه زوج و یك فرد نهم نصرة
الخارج وان دو فرد و دو زوج است دهم عقله وان یکفرد و دو زوج و یك
فرد است یازدهم اجتماع وان یکزوج و دو فرد و یك زوج است دوازدهم
نصرة الداخل وان دو زوج و دو فرد است سیزدهم طریق وان چهار فرد است
چهاردهم قبض الخارج وان یکفرد و یکزوج و یکفرد و یکزوج پانزدهم جماعت
وان چهار زوج است شانزدهم قبض الداخل وان یکزوج و یکفرد و یکزوج
و یکفرد **فائده** کثیرا ما یقول فلان مصدق ثان و ثالث و ینقل عن ابن الحاجب انه
یقول فلان مصدق ثان او ثالث وینقل عن ابن الحاجب انه یقول المراد بالمصدق الاول ما لم
یزد فیه شیء فان زاد فیه شیء واحد فهو المصدق الثانی وان زاد شیئان فهو مصدق
ثالث وهکذا بشرط ان یکون من مصدق المجرد دون المزید وقد یقول ان المصدق الثانی
یستعمل فیما کان له مصدران ویصح ان یقول لکل من مصدریه انه مصدر ثان ای جاعل
المصدر اثنین کما یقول کل من العشرة انه خامسهم ای جاعلهم خمسة وکذا فی الثالث وغیره
رفع زنك غله در روز دوشنبه روفتن وال برد وکد و بنویسد مبا کث

بپابز دعار قلیل و فوج المحل الرحمن بسم زنك فی لحلاو سهلا و بسم الله الرحمن الرحیم و نیل
هجار و المرار و یحیی الا بسم غله فلان موضع فلان زمین بنام فلان بن فلان **رزغ**
شطه بالغ و بالبن بنویس بسم الله الرحمن الرحیم ااب ااات ااث اااج اااا
ح اااخ اااد ااااذ ااار ااز ااس ااش ااص ااض ااط اااظ اااع
اااغ اااف ااق ااک اال ااام اان اااو ااه اااﻻ ااای اااه اااه
اااا بسم شطه باغ فلان بحق سلطان و بحق حنان و بحق منان و بحق برهان لا اله
الا الله برهان و بحق سبحان و بحق سلطان **لمولفه** تا میکده باز و می بجام است
کار من خسته دل بکام است تا منیجه کان مقیم دیر بند درد بر مغان مرا مقام است
دل از کف من ربوده ماهی کش مهر فلك کمین غلام است در دام کسی فتاده ام کش مرغ
حرم اسیر دام است ان ابر کرمنع عشق دارد ای واعظ هرزه کو کدام است آن می که
بدوست ره نماید ایا بکدام نص حرام است دامی که براه عشق باشد دیدیم که دام
ننگ و نام است از خانه ما کر باد اباد تا منزل دوست یکدو گام کفتند بسی
زمشر عشق و این قصه هنوز نا تمام است کفتم کره یکر دلم مسوزان کفتا که بسو
کدخام در میکده زان شدم صفائی کاین مدرسه منزل عوام است **قلم کاشفی**
[illegible]
[illegible] **فائده** بدانکه
حروف بر دو قسم است مفرده و مزدوجه مفرده عبارتست از ابجد مشهور و مزدوجه
عبارتست از ابجد مشهور و مزدوجه عبارتست از زنیب ابت که بتعلیم اطفال می نمایند
واین هردو را شرفیه نامند اول مفرده شرفیه و ثانی را مزدوجه شرفیه و حروف

از جهت دیگر منقسم بسه قسم میشود ملفوظی و آن حرفی است که آخرش مثل اول مباشد
و آن نزده حرفست و مسطوری و آن حرفی است که آخرش مثل اول و آن سه حرفست و مسرّی
و آن دو حرفست آن دوازده است فائده ابجد بر دو قسم است ابجد مشرقی
و آن طریق مشهور است و ابجد غربی و آن اینست که صاد مهمله را شصت گیرند و ضاد معجمه را
نود و سین مهمله را سیصد و ظای معجمه را هشتصد و غین معجمه را هفتصد و شین معجمه
را هزار و باقی با مشهور موافق است پس طریق آن این است ابجد هوز حطی کلمن
صعفض قرست ثخذ ظغش و ایضاً ابجد بر دو قسم است ابجد کبیر و همان مشهور
است و ابجد صغیر و آنرا فواصل اللّه و نیز خوانند و آن باین طریق است که هر حرف
که از دوازده زیاد تر است دوازده از آن می افکنند آنچه باقی می ماند عدد آن
حساب میکنند و هر چه از شصت زیاد تر است شصت از آن می افکنند و باقی را
عدد حساب کنند و از یک تا ده بر حال خود باقی است و شصت ساقط است پس وضع ابجد
صغیر باین نهج است ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ هر عددی که بر فوق است بعد از وضع
شصت است و آنچه بر تحت است از کاف تا آخر بعد از وضع دوازده پس از هر یک
تا هزار از حروف تا دوازده و شصت آنچه باشد می افکنند و باقی را می نویسند
با نکه دو ابجد دیگر نیز هست یکی ابجد وسیط و دیگری جامع اکبر و وسیط آنست که مجموع
حروف را بترتیب اعداد حساب کنند که مجموع بیست و هشت شود باین طریق که تا ی ده است
و ک یازده است و ل دوازده است و همچنین تا غ بیست و هشت شود و از این زیاد
نشود و جامع اکبر آنست که هر حرفی را در هر مرتبه که هست از مراتب الوف گیرند

پس الف هزار است و ب دو هزار و ی ده هزار و ک بیست هزار و همچنین تا غ هزار هزار
فائده بدانکه اهل عدد بجهت بسیاری از خواص اسمی یا کلامی را تکسیر کنند و تکسیر اسم
یا کلام آنست که حروف آن را بسبیل تقطیع بنویسند در یک سطر بعد از آن در اول
سطر دوم حرف آخر سطر اول بنویسند پس اول حروف آن سطر را پس حرف ما قبل آخر
را پس ما بعد اول را و همچنین تا سطر اول تمام شود و بعد از آن در اول سطر سیم
حرف آخر سطر دوم را و بعد از آن حرف اول را پس ما قبل آخر را پس ما بعد اول را
تا سطر سیم تمام شود و بعد از آن تا این نحو سطر چهارم را تا بسطری رسد که بعینه
که اصل اسم یا کلام عود نماید همان عود را زمام گویند و مکسر همان سطور است
که قبل از زمام است و عدد مجموع سطور قبل از زمام را عدد تکسیر آن اسم گویند مثلاً
تکسیر کلام قل هو اللّه احد چنین است و تکسیر اسم منان چنین است و تکسیر اسم

ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د
د ق ح ل ا ه و ل ا ل
ل د ا ق ل ح و ل ه ا ه
ه ل ا د ه ا ق ل ل و ح
ح ه ل ل و ق د ل ه ا
ا ح ه ه ل ل د ل ق و ا
ا ا و ح ق ه ل ه د ل ل
ل ا ل ا د و ه ح ل ق ه
ه ل ق ا ل ل ح ا ه د و
و ه د ل ه ق ا ا ح ل ل
ل و ل ه ح د ا ل ا ه ق
ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د

م ن ا ن
ن م ا ن
ن ن ا م
م ن ا ن

پس در قل هو اللّه احد یازده
سطر اول تکسیر است و سطر دوازدهم
زمام و در اسم منان سه سطر اول تکسیر و سطر آخر زمام
است پس عدد تکسیر قل هو اللّه احد این است ۲۲۲۰ و عدد تکسیر
اسم منان این است ۲۳۰۴ و این تکسیر که مذکور شد بطن نصف
و مؤخر است فائده استنطاق در عرف اهل اعداد عبارت
از آنکه عدد را بحروف در آورند مثل ۱۲۳ را گویند قکج و نوع
دیگر آنکه حروف را بلفظ در آورند مثل آنکه ا را گویند الف ج
جیم و هکذا فائده در اصطلاح عدد بین علماء هر اسمی یا صغیر است یا وسیط

یا کبیر یا نصا یا خط یا کفو یا خاتم عدد صغیر عدد حروف همان اسم است یعنی شماره
حروف مثل حسن سه و حسین چهار و هم چنین و چون هر یک را ده کیرند وسیط
کویند و چون هر یک صد کیرند کبیر کویند و چون هر یک را هزار کیرند نصاب
کویند و چون یکی از عدد اسم کم کنند خط کویند و چون خط را با اصل جمع کنند
کفو کویند و چون کفو را در اصل ضرب کنند خاتم کویند و در صغیر و کبیر
و نصاب و خاتم اصطلاحات دیکر نیز هست و بتقسیم دیکر عدد اسم هر اسمی را هرکاه
در عدد حروف ضرب کنند حاصل را عدد کبیر نیز کویند مثل اینکه در اسم حسن
عدد اسم آن که ۱۱۸ باشد در عدد حروف آن که سه است ضرب کنند ۳۵۴ حاصل
شود او را عدد کبیر کویند و چون کبیر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را اکبر
کویند و چون اکبر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را کبایر کویند حاصل ضرب
کبایر در عدد حروف را کرکابر کویند و چون عدد اسم را که در این اصطلاح عدد
صغیر کویند تنصیف کنند نصف او را اصغر کویند و نصف اصغر را صغار و نصف صغار
کویند و هرکاه در اصغر صغار و اصغر و صغار نصف ایضاً نباشد و حصه نماید
که یک حصه یکی زیاد تر از دیکری باشد نصف کمتر را ناقص و زیاد تر را کامل کویند
و نصف ناقص را نول کنند و ساقط را اعتبار نمایند **فائده** بدانکه اهل عدد چون
شکلی را بعدد مملو کردانند بعد از تمام عمل آن شکل را لوح نامند و هر خانه از آن شکل
را بیت کویند و سطری که از یمین کاتب به یسار رود سطر عرضی نامند و آنکه از فوق بتحت
رود سطر طولی کویند و بیوتی را که از زاویه تا زاویه دیکر که مقابل او باشد رود
قطر نامند **فائده** چون حروف بیست و هشت است مثل منازل قمر پس هر حرفی حصه منزلی

است و بر طبیعت آن منزل و در سعادت و نحوست تابع اند و چون بروج دوازده است
هر برجی را دو حرف و ثلثی رسد چنانچه از منازل و حروف هر برجی و طبیعت آن بروج منسوب
بان باشد و تقسیم منازل و بروج بحروف را بجدول ثبت است **فائده** در مطاوی

حمل	[illegible]	[illegible]	سرطان	[illegible]	[illegible]	سنبله	[illegible]	ن		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	[illegible]	ا		[illegible]	ه		[illegible]	م		[illegible]	ه	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ه
	[illegible]	[illegible]		[illegible]	ح		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	ا		[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]		[illegible]	ا		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	[illegible]	ط	جدی	[illegible]	و	اسد	[illegible]	ک	میزان	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	ل
	[illegible]	—		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	ی		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]

ناری	هوائی	مائی	ترابی				
ا	ه	ب	و	ج	ز	د	ح
ط	م	ی	ن	ک	س	ل	ع
ف	ش	ص	ت	ق	ث	ر	خ
ذ		ض		ظ		غ	

این کتاب کذشت که حروف بیست و هشت کانه ابجد هفت ناری هستند و هفت هوائی و هفت مائی
و هفت خاکی و ضابطه آن اینکه حروف ابجد را بترتیب چهار چهار کیرند اول آتشی دوم هوائی
سیم مائی چهارم خاکی بترتیب عناصر چنانچه در این جدول ثبت شد و اعراب حروف ناری فتح است
و هوائی مجزوم و مائی مضموم و خاکی کسر و طبع هر حرفی موافق عنصری است که بان منسوبست
مثلاً آ حار و یابس است و ب حار و رطب و هم چنین و در بعضی از رسایل بعض حروف مائی را
مضموم کفته اند و اهل فن بعضی را مفتوح و جزکس را مکسور خوانده و حلقی خ
را مجزوم و اکر در اول مرکب حروف مجزوم افتند بقاعده التقاء الساکنین اول حرف بالکسر
باید عمل نمود و بعضی کفته اند که هر حرفی بعد از آن الف باشد مفتوح و بعد از آن واو
مضموم و یاء مکسور و الله اعلم **فائده** اعداد را نیز طبایع است حروف هر یک منسوب بعضی
و بطبع آن هستند و طبع هر عددی موافق طبع هر حرفی است که بان عدد است مثلاً یک

آتشی و دو هوائی سه آبی و چهار خاکی و هم چنین تا آخر و هر عددی که مرکب است از ابسط
خودش رقم باید کرد پس این پنج آتشی است و ده بادی **فائده** در اعداد احتیاج میشود
بدانستن طالع شخص و کوکب مربی آن و اگر درجه طالع شخص مضبوط باشد اشکالی
نیست و هرگاه معلوم نباشد بجهة تعیین درجه طالع شد و طریق مسلوک است یکی طریقی
که در کتاب مفاتیح المغالیق مسطور است و آن اینست که اسم شخص مطلوب با اسم مادرش
را جمع نموده دوازده دوازده طرح نمایند آنچه بماند از حمل ابتداء کرده بروج را بشمارند
بجهة هر برجی یکی تا هر برجی که منتهی شود برج طالع آنشخص است پس اسم آنشخص را با اسم
پدرش جمع کرده سی سی طرح نمایند آنچه بماند ابتداء از اول برجی که طالع قرار شده
بشمارند بهر جا که منتهی شود درجه طالع است و طریق دویم در بعضی از حواشی
کتابها بنظر رسیده و آن آنستکه از اسم شخص مطلوب دوازده دوازده طرح
نموده برج را بدست آورند و سی سی طرح کرده درجه را پیدا نمایند تا هفت
هفت طرح نمایند آنچه بماند ابتدا بقمر کرده بهر جا منتهی شود کوکب مربی طالع قرار دهند
فائده در عمل اعداد احتیاج میشود بدانستن طبیعت نام شخص و در نوشتن تعویذات
تفاوت میکند چیزی که بر آن می نویسند و در دانستن اینها نیز دو طریق مسلوک است
یکی در مفاتیح و آن آنستکه طبایع حروف اسم را جمع نموده آنچه غالب باشد طبیعت
اسم است و تعویذ را باید بر چیزی نوشت که طبیعت آن موافق با طبیعت اسم باشد
و یکی دیگر در بعضی مجامیع دیگر بنظر رسیده که از اسم چهار چهار طرح نمایند آنچه بماند اگر یک ماند
از آتش گرفته طبیعت قرار دهند و سه سه طرح نمایند آنچه بماند تعویذ عمل را
با آن قرار دهند چنانچه اگر سه بماند چون اینست بورق آهو بنویسند و دو بماند

است نو کاغذ بنویسند و یک معنی است از ابر لوح مس یا آهن یا نقره یا مثل
آن بنویسند و روز عمل و روز منسوب بکوکب مربی است **فائده** اهل اعداد در
عزایم میگویند باید عون مفاتیح اسماء و ملک موکل باین را دعوت او را نموده بعدد
عدد دعوت نزد و هر اسمی مفاتیح و ملک و عون خاصی دارد و عدد دعوت و ایام
هر اسم مختلف است گفته اند مفاتیح هر اسمی اسماء الله که اوایلش حروف آن اسم باشد
مثلاً مفاتیح اسم حسن حمید سلام و نور است و اسم ملک موکل عدد آن اسم است
بتقدیم اکثر یا زیادتی ایل پس ملک حسن فیحائیل و اسم عونش عدد آنست بتقدیم
اقل یا زیادتی وش پس عون حسن حنه وش است و عدد دعوت عدد اسم مطلوب
که در حسن یکصد هجده است و عدد ایام دعوت عدد اسم اسم ملفوظی مطلق حسب
بطریق بسط پس در حسن هشتصد و ز است **فائده** بسط اسم عبارت از آنستکه حروف
او را گرفته و هر حرفی را ملفوظی او اعتبار کنند مثلاً در حسن ح در لفظ حا است
که ح و الف باشد و سین س و ی و ن و نون ن و و و ن است پس بسط حسن باین طریق
اینست ح ا س ی ن ن و ن و بسط اسمعیل باین طریق است ا ل ف س ی ن م ی م
ا ل ف ع ی ن ی ا ل ا م **فائده** مرحوم شیخ بهائی حروف ابجد بروز های ماه نسبت
داده اند باین ترتیب که روز اول است و ب دویم و ج سیم و همچنین تا غ بیست و هشتم
شعر چه باهم نشنید ز رید صحبت بجائیکه نرد بو باشد نرد عنیمت
شماریای و صلتان خوش زمانا دارنبای هجران بدعوی سوغی عشق آمد بر
ملک دل زد خیمه گفتم کیست این گفتا غم کشته ام پیلاف سلطان این گفتم
غم چه کشته ایعشق تا ملک دل پیلاف سلطانی کی زد فتلاف چو یا آن بر

کرکوهر طاعتی نسفتم هرکز ورکرد کنه زرخ نرفتم هرکز نومید نیم بارکاه کرمت
زیراکه یکی زاد دو نکفتم هرکز عاشق رقیب زمانی کز کوی ایشان نابوستان ابانا الرواه
یاران همدم از بد کویند الحکم لله الحکم لله حافظ کو تیغ بارد در کوه اشماه کرده نهادم
الحکم لله ایشی تقوی ما بزدانیم لیکن چه چاره بالبخت کمراه ما شیخ واعظ کمتر شناسیم یا جام
باده یا قصه کوتاه ملوع لقف عشق امکن شد ملک دل شاه زهد خرد رفت المک لله
معشوقه افکند از بر زمرا روی چو ماه یوقع بیکسو الحمد لله ما ماند محروم از کوی جانان
اغیار ... ... توبه کردم از عشق خوبان از توبه بردی ستغفر الله از
پند بیجا واعظ ... ... چند خواهی ای شیخ کمراه ای پیر کنعان بنشین که یوسف
از جور اخوان افتاد در چاه سودای جانان از یاد من برد درس شبانکه ورد
سحرکاه ... ... آن راه مقصود بنمای راهی ای مقصد راه از مرکز خاک تا بهم چرخ
برین قهقهه رجع شیخ بقر نیست شمار فائده افلاک نه می باشند فلک نهم که او را
فلک الافلاک خوانند و فلک اطلس نیز هر شبانه روزی یکدوره را طی کند و فلک هشتم
که او را فلک ثوابت کویند در سی و شش هزار سال طی کند که هر بیت سه هزار و هفتصد و شصت
سال یکدوره طی کند و فلک هفتم زحل است که در هر شبانه روزی دو دقیقه
حرکت کند بماهی یکدرجه و دوره سی سال طی کند فلک ... ... دو او است
شبانه روزی پنج دقیقه حرکت کند و دوره را در ... ... فلک پنجم که مریخ
در آنست شبانه روزی سی و یکدقیقه حرکت کند هر برجی بچهل و هشت روز و دوره را بیکسال
و یازده ماه طی کند فلک چهارم که خورشید در آنست شبانه روزی پنجاه و دو دقیقه حرکت
کند و دوره فلک را بیکسال طی کند فلک سیم که زهره در آنست و فلک دوم که عطارد در آن

است چون فلک چهارم حرکت کند و فلک اول که قمر در آنست شبانه روزی سیزده
درجه و یازده دقیقه حرکت کند و دوره را در بیست و هفت شبانه روز و نیم تقریبا
حرکت فائده در طبیعت ستارکان زحل سرد و خشک است بافراط مشتری کرم و تر
است باعتدال مریخ کرم و خشک است بافراط شمس کرم و خشک است باعتدال زهره
سرد و تر است باعتدال عطارد با هر کوکب که متصل شود طبیعت آن کیرد و چون هیچ
کوکبی بنظری نداشته باشد بسرد و خشکی میل کند و قمر ... ... است و معتدل
فائده بدانکه این مثال بیت و هفت کانه قمر بعضی سعد ...
این شعر معلوم میشود از منازل که بر این چرخ برین ... ... این
که کفتیم حاشاک شوله و اخبیه صرفه و طرفه دبران ... ... دو ذبانا و سماک
فائده بدانکه شبی که در بتفاوتیم او رند ابتدای آن از ... سر و ... ت و تا
دوازده ساعت باشد پس هفتاد و دو عشر باشد ستد بهان دوازده ساعت
است و همچنین تا با نما اجتماع رسد تا زمند بیست است و اهل تجربه کویند باید در
دوازده ساعت بنا از جمله مهمات احتیاط نمود که ابتدای کاری در ثلث اول آن زمان
بجان دارد و ثلث دوم بجا مه و ثلث سیم بمال و بعضی ده عشر پیش از بیست از آن نیز احتیاط
لازم دانند افلاک ... ... اهل نجوم زهره هفته را بنا کواکب هفتکانه
قسمت کرده اند ... ... نه و ساعتهای معوجه هر روز و شبی را و تقسیم ایام
ولیالی بر کواکب از این شعر معلوم می شود هفته ابجد هوز از بار اد سرخ دهل ورد
دهل سرخ شب تن سرخ علامت شمس است از روز یکشنبه که الف ابجد اشاره بآن
است و زرد نشان قمر است از دوشنبه است که ب ابجد اشاره بآن است و همچنین تا الخر

ساعه

ساعت اول از ساعات معوّج هر روز و شبی را بکوکبی دهند که صاحب آن روز یا شب
باشد و ساعت دوم بکوکبی که در تحت اوست و همچنین تا بقمر منتهی شود پس بعد از وی بزحل
دهند پس بکوکبی که در تحت آفتابست تا تمام شود فائده بدانکه بروج دوازده گانه که
طالع مردمان و طالع سالها اند هر برجی دلیل بر چیزی کند اوّل دلیل است بر تن و جان
و روح و نفس و بدن و آنچه تعلق بشخص دارد و خانه و موضعی که در وی زاده باشد و
عمر و بندگان و ابتدای کارها ثانی دلیل است بر کسب و مال و معاش و یاران و ثالث
دلیل است بر برادران و خواهران و خویشان و سفرهای نزدیک و نقل و تحویل رابع
دلیل است بر پدر و خاتمت کار و املاک و چیزها که در زمین دفن باشد خامس دلیل
است بر فرزند و هدیه و لباسها و دخلها و شادی سادس دلیل است بر بیماریها و علتها
و رنجها و بندگان و خدمتکاران و چارپای خورد سابع دلیل است بر زنان
و شوهران و شریکان و خصمان و معاملات و مقصودها و دزدی و گریختن و گم شدن
چیزها و ثامن دلیل است بر مرگ و نکبت و خوف و خطرها از جهت میراث تاسع دلیل است
بر دین و علم و عبادت و طاعت و خواب دیدن و سفرهای دور عاشر دلیل است بر عمل سلطان
و پیشه مادران و جاه و حرمت و بزرگیها حادی عشر دلیل است بر دوستان و معشوقان و امید
و سعادت و نیکوکاری ثانی عشر دلیل است بر دشمنان و چارپایان بزرگ و غم و اندوه و زندان
میر حسینی سادات باز طبعم را هوای دیگر است بلبل جانم نوای دیگر است باز شهباز
دلم پرواز کرد اینچه در سر است آنکه باز آغاز کرد میدهد مشام من چه گل دارد اثر این نسیم از
باغ خلد آید مگر طبع را الهام روحانیست این یا مگر تلقین ربانیست این اینهمه از جذبات
از جوی تو عقل را سر رشته گم در کوی تو کفر از عرصه میدان تو گوی دل نهاده هم چوگان تو

آتش شوقت همه سوخته	بی تو شمع هیچکس نفروخته	خطبه بر نام تو خوانند این همه
از تو بر نامی ندانند این همه	ای بر از غوغای تو بازار دل	جز بسودا نیست با تو کار دل
ای مبرا از خیالات گمان	ای منزه از اشارات و بیان	چون کمال ذات تو نادانی است
چاره کارم همه حیرانی است	مهر خود کن تا بخوانندم همه	داغ خود کن تا بدانندم همه
رهبری کوی خودم خود میشدن کن	آنچه من بگسسته‌ام پیوند کن	بد بسی کردم نکو پنداشتم
هیچ جای آشتی نگذاشتم	ای سبب افروز سحر خیزان راه	هیچه شب دادم دل نامه سیاه
ای امید ناامیدان کوی تو	هر دو عالم را اشارت سوی تو	پیش از آنکه زین توانائی رود
رحمتی کن ورنه رسوا میرود	منکران را دم بجمعیها کشند	شاه مازم کی کنم صعو شکار
همی جستم برون زین تنگنای	زانکه دلگیر آمد این محنت سرای	چنگ را این سان مخالف داشتم
پرده این بینوا بگذاشتم	بکشید میخانه را در میزدم	خیمه بر بزم قلندر میزدم
من بجان از دست دیو بی هنر	نیک بر بندد هاتفی ولت کرچم	هر که در خواب بیند اثر بکرد
وانکه مستی کرده هوشیاری مکن	شاهد دولت را آغوش شو	دوستان این معشوقه‌ها بدا
چون تو بگذشتی از این بادیه	کلبه بینی دار این صحرا که هست	زیر هر برگی گلی خوش اختری
بیخ او بگذشته از تحت الثری	شاخ او از لامکان سر بر زده	سایه و عرش را بر سر زده
بلکه‌ها بینی بجنبه صد هزار	نو عروس فارغ از زلف نگار	گل هر رنگی نموده شاخ او
اینچنین مرغی که شد گستاخ او	عشق شور انگیز با مرد دل	تا صلای سر دهد این مرد را
ساقیا می ده که ما را می سزاست	هر گدا میر این مجلس کجاست	نغمه را ده در کش ساغری
از تو بو رخود بخوان چند افغ	خوش نوا نای بلبل شیر سحر	تا بگیر دل بشنو هر کهن
بشکن این کوه که مقصد و ستم	درد و عالم بگیر بدارش نماند	مرغ زیرک باش بگسل دام را

خاک ره بوسی فکن آنها مرا
بیشتر بوسیدن است این بر مهر کن
کاروان بگذشت در خواب هنوز
پر تو عشق آمد این افسانه نیست
خواجه زاد رهش من چاکر کشنده
عقل میگوید پریشانی مکن
عشق گوید سرفرازی میکنم
ساقیا بگذشت تا دیر که ریز
مست گشتم وز جهان بر خواستم
صوفیا صافی ز آوازه ده
آخر اندوه جهانا کی خوریم
این نسیم صبح بر اصحاب زن
بر دل شوریده داغ نو نهد
جان سوی نسیم آباد کن
مبتلا گردش و دستار هنوز
مذهب مردان بود جان باختن
عشق تا بی بیند کار آب و گل
ای سلیم القلب ستوار انگار
عمر بگذشت از غمارت بر جهد

چون تلک آهو ندارتی در نیزه
چون پلنگان سوی بالا جز کن
در اگر هستم تو باشد نوش کن
آشنا اند گر این بیگانه نیست
عقل گوید چه بود مستانه گو
عشق میگوید که نادانی مکن
عقل گوید که تهدیدی امی کنم
بلبلا نوا ابلیله بر دار چینی
صبر کم جو از دل شیدا که نیست
عرشیان از شب نهی دم ساده
بزم گاه ما قلندروار کن
خاکیان آتش بر آب بزن
مست کن پروای هستیم نیست
از غبار هستیم آزاد کن
رو قفای خود نهان و شکار
با بلای هر دو عالم ساختن
بنده آزاد شو این بند را
ما بپنداری که بند راست کار
کنج خواهی در خرابی کام زن

ابر باران هستند در این صحرا مکرر
ابر بیخشنده در بابی هنوز
صافیش انگار این سخن در گوش کن
شهسوار عشق چون لشکر کشد
عشق گوید خانه خمار گو
عقل گوید کار سازی میکنم
عشق گوید پارسایی میکنم
ساقیا می ده که بزم آراستیم
نام هشیاری مبر ما کز نیست
اهل دل را جمع کن تا می خوریم
خاک را در دیده اغیار کن
ساقیا جامی که جان نو دهد
این نمایشها اگر بیند بیم نیست
خواجه در بازار بیند رهنمون
گر قفا خوردن ببینی زور کار
خوب گفت این مقتدای اهل دل
تا بیابی قدر این درگاه را
نیست کشتی چیست دعوا بلند
آتش اندر بیخ ننگ و نام زن

ای نوآموز دبیرستان عشق | جهد کن تا گردی ابجد خوان عشق | مستان احرام جام افروز دود
بلبلان را مژده نوروز دار | عندلیب باغ وصل شوق دوست | اهل مجلس بر من زده زن

گر بهشتها از دامن بوفنه
شیشه اغیار بر سنگ آمده
خرمی کز مژده جانان رسید
آنی این جز دل بی نور نیست
این گدایان را کم بینی بی خبر
گر می در شبن زاهد و سر است
عالمی بینم ز دل بیکد هم
طواعی عرض خواستم این نامه را
حبذا عشق عجب ذا اعشقاه
جنبها از علم عقل بر هم زد
ایکه عاشق نه حرامت باد
پاک بازان عاشقا شاد نشد
ای که بو باد لعل دلجوی نیست
زلف مشکین مجیر ستان را
تا بکوی تو راه بر کشتم
در زمانه غم تو حاصل من
هر جام جبا ... دست

ای هست دو عالم کوفته
مجلس خاص است جای عام نیست
بوی پیراهن سوی کنعان رسید
عالمی آشفته سودای او
خود پرستانند از آن ... کذر
جز تا بکدام که جستجو در کشیم
طالب دیدار دوست اهل همه
مصلحت نامد شکستن عار را
حبذا ذکر دوست ما عشاق
انما العاشقون مذبوحون
زنده کانی که می دهی ... باد
ساقیا باده صبوح بده
بادها خورده مستم ز بوی نیست
سوختم سوختم در آتش شوق
جز تو از هر چه بود بر کشتم
تا دلم باد مبتلای تو باد
گر دو مردن آمد از ره تو

حاضران را جمع بکرده آمده
پخته باید که کار خام نیست
این مفرح بهر هر مخمور نیست
پاک از این بی گوهران دریای
ساقیا جام صبوح در خور است
خط بکو در ربع مسکون در کشیم
ساقیا می ده که این افسانه بود

شیخ عراقی

عشق بر هر دلی که سر بر زد
عند باب الحبیب مطروحون
الذین عشق عاشقان دانند
عاشقان را غذای روح بده
نفسی با زبرس مستان را
بیخودم کن دمی زباده ذوق
ای غم تو مجاور دل من
نام را بیده در قفای تو باد
دلم از جز تو هاته خالی کرد

با تو سودای لاابالی کرد | اشکارا کنم نهان تا چند | دوش میگذارم متهم بانک بلند
مشکل از دل چنان عادت بیند | که دلم مخزن محبت تو است | که همان جام در جهان نشست
مرحبا مرحبا نسیم صبا | خبر از دوست حبیب باز نما | حال ما بین باین پریشانی
باز کو تا انچه مبتدا بی | این چنینم هنوز نگذارد | با غم بی بدین طرف دارد
هیچش از بید لان بیاد اید | با خودا بنو بدو سی آید | یار با او نخم مهر کارد
با خود از ما فراغتی دارد | خواطرش مایل وفا با ما است | با دلش را سر جفا با ما است
هیچ دانی که حال ما چونست | باز تا خواطرش دکر کونست | جرم ادش مرا مرادی نیست
چو از این خاطری و یادی نیست | از بود در دم چه نهاد بود | من کیم تا مرا مراد بود
بخنم تو باشد یار من یار شود | ور نه جفا و دلم اندک اینکار شود | روز اول که خود چو پی زلفش دید
کفتم از صحبت یار نام کرفتار شود | بخت من خفته تو اید تو امید | که از این نالم و فریاد نومید اشود
هیکسی و کنم نیست شیر عشق چرا | دانکس که زاد و ست کاشو | سال باز اهد بیچاره تو مست غرود
بد هش جز از باده که هشیار شود | برخم دبکشاد و ز از کشور عشو | تا مکر فارغ از این حال بیدار شود
شنم ایمن تو نیست علاج دل ما | چادر دنیا تبرزار شو د | جان هوای سفر کرده صفا بنما
بلکه از هستی خود بلکم سکا | طلوع جرعلش مفصل مجمل الصبا الطیب بجمله بذربک

هو بل | بدانکه انواع خطوط را و الفاظ بسیار است و هر طایفه را اصطلاحی است که بجهة اخفا
مطلب طریقه و قلم کذاشته و بعضی طرق بکرد مطاوی این کتاب بیان شد بعضی دیگر نیز اینجا ذکر کرده شود
از انجمله از طرق است که خط عرضی کشند و حروف را بقلم هندسه نویسند یعنی
با عدد ابجد نبا لران بخط عرضی رسد احاد بود و انچه برسد و تجاوز نکنند
عشرات بود و انچه بر سه رسد و تجاوز کنند مات بود و از سه بالا الوف

اثر اتی در تحت خط بسمت یمین باشد پس محمد را چنین نویسند ٤١٢٤ ٤ و علی را چنین
٧١٣ و باقر را چنین ١٢ ٢١ و الغ را چنین ١ ٣١ و از انجمله قلم سرو است و طریقه
آن این است که خط طولی بکشند و از یمین و یسار آن خطوطی بطریق شاخها بر آن کشند
انچه بر طرف یمین است علامت کلمات ابجد است و انچه بر طرف یسار علامت حروف
آن کلمه است که حرف مطلوب را آن است و بحرف مطلوب ختم شاخهای یسار بشود مثلا محمد را
چنین نویسند پس شاخ اول از طرف یمین از خط اول نشان ابجد و دوم
هوز و سیم حطی است و شاخ اول طرف یسار نشان کاف کلمن و دویم نشان و لام او و ابتم
نشان میم است که مطلوب است و هم چنین خط دوم و سیم و چهارم و علی را چنین نویسند
و الغ را چنین نویسند و از انجمله طریقه کم صلاحست و طریقه آن این است
که صلا و حطله در سعی شمار حرف منقوطش بجای خود کذارد پس حروف منقوطه تغییری
ندارد و حروف منقوطه مبدلست کاف بمیم و میم بکاف و صاد بلام الف و بر عکس و الف بواو
و بر عکس پس محمد را کطکو نویسند و علی سهی و باقر را بوفد و هم چنین و از انجمله ها و خسک
است و طریقه آن این است که چهار خط کشند یکی بعرض صفحه و دیگری بطول او و بین خطر آن و
هشت را و بیم حاصل شود ابتدای نوا باکر بر فوق خط عرضی که در طرف یمین است خوانده
است و از سمت فوق دور مزید تلخانه تحت خط عرضی در طرف یمین خانه هشت است
و هر خانه که مطلوب را آنست نقطه میکذارند پس اکر مطلوب عشرات باشد بر سر خط عرضی
در یمین ه کردی میکذارند و در هر مات بر سر آن راه میکذارند و الوف را علامتی نویسند
و بجهه بر سر خط طولی از فوق مینهند و از انجمله قلم عدد است و آن این بخواست که بجهة
هر حرفی دو و رقم یکی بحروف و دیگری بعدد و در تحت آن نویسند حرفی رقم کلمه ابجد عدد

نم حروف آن کلمه است و این نوع از مخترعات مولف است و از آنجمله طریقه متوالیات و آن اینست بر سر هر کلمه غیر متصل یکحرف زیاد کنند و گاه باشد که متصل را نیز منفصل نمایند و حرفی زیاد کنند و میشود که متصل را منفصل ناکرده حرف زیاد کنند و از آنجمله اینست که سطور را از طول نویسند و این نوشتن اشکل از آنست و خواندن آن اسهل است **فائده** اگر از آب پیاز بر کاغذ چیزی نویسند ظاهر نباشد چون نزدیک آتش برند خطی سبز ظاهر شود **فائده** بدانکه در نفاد تمام در صحیفه دست چپ بالای جداول مراکز تمام نشیمنجرانیت می نماید و حقیقت آن اینست که بطلمیوس در کتاب ثمره بنا نموده که همچنانکه بیماریرا بحران میباشد همچنان عالم کون و فساد را بحرانیست که در روز بحران اگر هوا صافی باشد متغیر گردد و اگر مکدر بود صافی شود و گفته که جمیع فلک آنرا هشت قسم کنیم و مثمن سازیم ابتدا از اجتماع قمر باشد و چون قمر بهر زاویه از زوایای ثمانیه رسد تغییر در عالم کون و فساد مناسب وقت بهم رسد و از خالی نخالی نگردد و مرکز اول درجه اجتماع است و مرکز ثالث موضع تربیع اول می شود مرکز ثالث موضع تربیع اول می شود مرکز خامس موضع استقبال می شود مرکز سابع موضع تربیع دوم می شود و این چهار مرکز نحسند مرکز دوم میان مرکز اول و ثالث است که متصل است بسدس پس قمر با شمس و مرکز چهارم میان سیم و پنجم است که منصرف از تثلیث است و مرکز ششم میان پنجم و هفتم است که بتثلیث دوم و مرکز هشتم بعد از هفتم است و پیش از اجتماع و بسدس دوم و اینها سعدند و صورتش چنین است

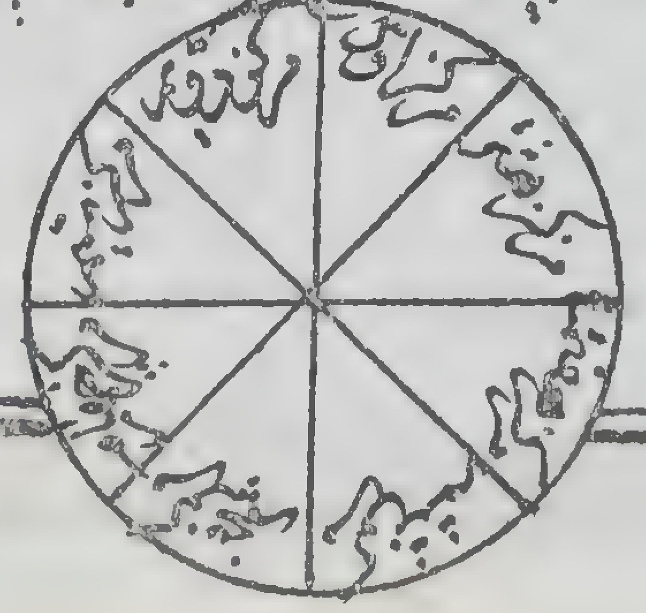

وانیز برای بحران تقسیم دیگر هست که از ابتدای آن جز و اجتماع است بدوازده مرکز

وانرا اثنا عشریه میگویند مرکز اول جزو اجتماع مرکز دوم بعد از دوازده درجه سیم بعد از ۳۳ از دوم و چهارم بعد از ۴۵ پنجم بعد از ۴۵ ششم بعد از ۳۳ هفتم بعد از ۱۲ هشتم بعد از ۱۲ و ۳۳ نهم بعد از ۳۳ دهم بعد از ۴۵ یازدهم بعد از ۴۵ دوازدهم بعد از ۳۳

[illegible]				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
					٤	٤	٤	٤	[illegible]
					٤	٥	٤	٥	[illegible]
									[illegible]
									[illegible]
									[illegible]
									[illegible]
									[illegible]
									[illegible]

فائده بدانکه هر یک از کواکب بجز از شمس از منطقه دوری باشد که غایت آن دوری را غایت عرض گویند در شمال و جنوب و هر هفت را از معدل النهار دوری بوده باشد که آنرا میل گویند و غایت آنرا غایت میل نامند و بجهت دانستن اینها در این جدول آسان بوده باشد **فائده** بدانکه دوازده برج فلک سه آتشی اند و سه هوائی و سه مائی و سه خاکی باین طریق که برج اول ابتدا از حمل آتشی است و دوم خاکی و سیم هوائی و چهارم مائی پس بعد از آن آتشی بترتیب مذکور تا آخر و اینها را مثلثات گویند و هر مثلثه را سه رب است از کواکب و ارباب ایشان بشب و روز مختلف شوند چنانکه هر کوکبی خداوند اول مثلثه باشد بروز بشب خداوند دوم باشد و جدول مثلثات و ارباب آنها اینست

مائی	هوائی	ترابی	ناری	طبایع
ح ه ر	ل د ی	ه و خ	س ح ل	ارباب روز
عقرب حوت سرطان	دلو جوزا میزان	ثور سنبله جدی	قوس حمل اسد	البروج
مائی	هوائی	ترابی	ناری	طبایع
ح ه ر	د ل ی	د ه خ	س ی ل	ارباب شب

و ارباب مثلثات بشب و روز از این شعر معلوم است سنبل هر خ هلدی مهر بشب بود دیم مبدا بر سه رتن علامت ناری است و تن ترابی و هر هوائی و تم مائی **فائده** اهل احکام نجوم در فلک چند نقطه نحس یافته اند متحرک بحرکت معکوس مثلا گر در ده درجه حمل نحوسی یافته اند بعد از مدتی در نهم درجه حمل همان نحوست دیده اند و آسمان هشت نقطه این

اسد اعطبد ۲ عربه ۳ سره وس ع کلاب ۵ ذو زار بیرع ذو الجماد کبد مد والفطر نثر مجل
این نقاط را در نقاویم ناصر در صفحهٔ فرهی رفوف جدا و لسمیل در عرض رسم کنند
حرکت یکماهه ایشان در هر ماه ثبت کنند
فائده بدانکه هر یک از کواکب هفتگانه را
در خانهای دوازده گانه طالع جا یکماهه
هست که بودن در آن جا یکماه باشد موافق
مزاج وطبع ایشان وانرا خوانند فرح آن

فرح	ج	ط	د	ه	س	ما	د
فرح	ط	ج	س	ما	و	ه	طالع
[illegible]	س	ی	ل	ی	ج	ه	د

کوکب گویند وچون در مقابل آن باشد انرا بوح گویند یعنی دلتنگی وفرح وبوح کواکب
ازین جدول معلوم میشود **رباعی** مرسم نشد عوره انکور خزان آید باعی نشد
انکور ماه رمضان آید زاهد که کند منع از رفتن میخانه باساده رخی هر شب انجا به نهان
آید کراشک روان بینی ازنکه میترسم از دل غم او بیرون بااشک روان آید کردون
کرد لمرا ازکرده هدف تیرش هر تیر که اندازد بیکسر نشان آید هر شب بتماشا کوی بتی
ایم آید بیرم اما هنکام اذان آید افشیخ سیه نامه باجبه وعمامه از مسجد صد بار پشتر
راندند همان آید کردم طلب غایب ربدی بی دفع غم کفتا بر شادی و کاین کار از ان آید
کاهی بنواز ایجان چون غمزه صفا را توسم کرز بیداری روزی نبغدا آید **ولها ایضا**
ای بر کف تیغ جفا از قتل ما پروا مکن بکذشته ایم از خون خود اندیشه از فردا مکن
اسوده در مهد لحد خوابیده ایم ای مردکان بکذشتکان در خواب خوش از لعل کویا
مکن نرحا و سرنه دین ودل مانداز برای عاشقان دهمی کن ویکبو سه را دیکر بها بالا مکن
افسرده دلها ایغم اجزا زدل بر مخیز اسوده ایغم سینه ها جز سینه من جا مکن دیر زدا کردد

دامن نقد بوکون ودر عوض خواهند کالای عیش زنهار این سودا مکن ای چشم تو مردم
مرا خواندا ما کشوری از عشق من کس را خبر نبود مرا رسوا مکن مال یتیم ورشوه را
نجشید صد ایضا اینها بنو من مانده ام ویکجرعه ی با من در آن عفو نا مکن دریا عشق است خدا اید
آن صفای نا خدا کشتی بران اندیشه از موج این دریا مکن **حدیث** روی الکافی عن داود
الرقی عن ابی عبد الله ع قال ان القصد امر یحبه الله وان السرف امر یبغضه الله حتی طرحک
النواة فانها تصلح الشیء وحتی صبک فضل شرابک **وایضا** روی عن امیر المؤمنین ع
قال القصد مثراة والسرف متواة **اقول** کلاهما بکسر المیم اسم الة من الثروة والتوی بمعنی
الهلاک والتلف ایضا روی باسناد عن ابن ابی الطرهار عن ابی عبد الله ع قال سمعت
یقول من اقتصد ان لا یفتقر **ایضا** روی باسناد الی علی بن الحسین انه قال لو قرء اربع ایات
من اول البقره وایة الکرسی وایتین بعدها وثلث ایات من اخرها لم یر فی نفسه وماله شیئا
یکرهه ولا یقربه الشیطان ولا ینسی القرآن **فائده** لحبا هر چه دارای هفت چیز او ربجا تا
شود کار تو نیکو وبن همین دان مفرض حال مرمسعود باید جا بیت صاحبش حال
طالع صاحبش بیت الغرض صاحب غرض **فائده** بدانکه نظرات کواکب هفتگانه پنجاست اول
قران ومقارنه نیز گویند ودر شمس وقمر اجتماع خوانند ودر شمس وخمسه دیکر احتراق
خوانند ومقارنه هر یک از کواکب معه با راس وذنب مجاسده گویند قران انست
که دو کوکب در یک برج ویکدرجه جمع شوند دوم تسدیس وان انستکه کوکبی در برجی
باشد وکوکبی دیکر در برج سیم یا یازدهم آن باشد بهمان درجه سیم تربیع وان انستکه
کوکبی در برجی باشد دیکری در چهارم یا دهم وبهمان درجه باشد چهارم تثلیث وان
آنستکه کوکبی در برجی باشد وکوکبی دیکر در برج پنجم یا نهم باشد بهمان درجه پنجم

مقابل و ان آنست که ان کوکب دیگر در هفتم برج آن باشد بدانکه چون کوکبی متوجه
شود بیکی از انظار اما هنوز نرسیده باشد گویند مباد و کوکب انصال است یا متصل
بفلان نظر است و چون اتصال تمام شود و بگذرد گویند که منصرف است و اتصال
و انصراف واحدی است که تا بان حد کوکب نرسد اتصال و انصراف حاصل نشود و
بنا بر آن اجرام کواکبست و هر کوکبی را جرمی است معین که این شعر بیان ان میکند بدان
اجرام سیارات بی ریب للطبط فح سه هر دیر بب و چون خواهند بدانند کوکبی متصل
است بدیگری یا نه موضع یکی از انها را ببینند پس موضع دیگر را ملاحظه نمایند
اگر از موضع کوکب ثانی تا موضع یکی انظارات و یا اول زیاده از مجموع جرمین است ان
دو کوکب را با اتصال نبود و اگر کوکب اسرع بفلک جرمین داشته باشد که بیکی از نظرات
برسد اغاز اتصال ان کوکب باشد و هر چه فصل کمتر شود اتصال اقوی شود تا چون
مرکز بمرکز رسد محاق اتصال بود و چون از مرکز بگذرد اول انصراف باشد و ان کوکب
منصرف از کوکب اول شود تا چون بعد بقدر جرمین شود انصراف نیز تمام شود
و دیگر میان ان دو کوکب نه اتصال بود و نه انفصال و بعضی انصراف را وقتی میدانند
که کوکب ثانی از مقدار جرمین نیز بگذرد و پس بعضی زمان اتصال اتصال را نیز مدت بعد
بقدر جرمین شود و بعضی در اغاز اتصال و انفصال نصف مجموع جرمین را اعتبار نموده
اند و بعضی دیگر تنها جرم کوکب را اعتبار نموده اند و بعضی دیگر نصف جرم کوکب متصل
را اعتبار کرده اند و ظاهر آنست که بعد بقدر جرمین اغاز اتصال باشد ولیکن در اثر
بسیار ضعیف باشد و چون بقدر نصف جرم کوکب متصل رسد نیک اثر اتصال ظاهر
شود و این سبب خلاف باشد **فائده** بدانکه از بروج دوازده گانه شش نرند

وشش ماده وشش نهاری هستند وشش لیلی **شعر** بشناس از بروج ماده و نر تا
در احکام باشدت رهبر بوحل دان ثور ماده شناس همچنین گیر تا بحوت قیاس و هم
چنین تا آخر یک برج نر است و نهاری و یکی ماده و لیلی **فائده** بدانکه از کواکب هفتگانه
چهار نرند زحل و مشتری و مریخ و شمس و دو ماده زهره و قمر و اما عطارد با نر نر است
و با ماده ماده و هر کوکب نر نهاری است و هر ماده لیلی و بودن کواکب نهاری را بروز
فوق الارض و بشب تحت الارض و لیلیه بر عکس خیران کوکب را خوانند و موجب قوت آن
کوکب است خصوص هر گاه کوکب نهاری در برج نهاری و لیلی در برج لیلی باشد **فائده**
بدانکه از خانهای دوازده گانه طالع چهار را اوتاد خوانند و از طالع عاشر و سابع
و رابع و اول است و چهار را مایل الوتد خوانند و انچهار است که بعد از اوتاد باشد
که دوم و یازدهم و هشتم و پنجم باشد و چهار را زایل الوتد خوانند و آن چهار است که بعد
از اوتاد است و خواهی بگو بعد از مایل اوتاد که سیم و دوازدهم و نهم و ششم باشد
لمؤلفه الصفا بکاشته بود در بوستان خزان را تا کوشش نما نزاکه اهل
بوستان را با باد دانستم کرد در گوشه قفس هست عیشی مرا که برده است بباد مژده شان
را هم اشنا او سود هم لب مرا نفرسود از شبگرگاه و بیگاه بوسید بستان را از برون تا
برون روا ای باغبان خدا را تا بلبلان بگویند با گل غم هانرا یا رب بعندلیبان
چون بکند و دیگر امروز افتاده طرح الفت کلچین باغبان را دارم دلی از خون
از دیگری چه نتوان اظهار آنکه من نفرین اسمان را با ضعف ناتوانی خود را کشم
بر آهش تا افکنم ببایش اینجسم ناتوان را چشم بتیغ ابرو خلقی فکنده بر خاک زان
چرا بمنصب این تیغ جانستان را هر کس بکف متاعی امد نو را خریدار مسکین صفا امد بر کف

کرفته جان را ولَه اینخانه دل خراب بهتر وین سینه زغم کباب بهتر دستار و ردا و جبه
من اندر کرو شراب بهتر اوراق کتاب دانش من شستن همه را باب بهتر کفتی که رحم
بخواب بینی پس کار همیشه خواب بهتر تا چند حدیث عقل اید برهم نهی این کتاب بهتر رو
رود و سه درس عشق بشنو آواز نی و رباب بهتر زهد ده دین زند صفا کر زنده
اجتناب بهتر وَلَه ساقیا یار بده ساغر زرین می از آن کنز چه بالک که باشد بنیاد
من زنده پوش یارم و دارم بجان او ننک از قبا قیصر و تاج از کلاه کی شرم ز فقر باد
مقابل کنم اکر با کنج فقر شهر صفاهان و ملک ری تا کی کلاه بسر طامات و برهان
بشنو حدیث یار دو روزی زنای نی واعظ بما مکو حدیث بهشت و قصور حور ما نوس
هوا و هوس کرنا هم پی ما عندلیب کلشن قدسیم باغ ما ایمن بود ز باد خزان و هوای
دی زاهد وجه طعنه منسی زنی که هست مست از جام دوست صفا نه مست می
وَلَه انچه زلفی که دام هر دل است این دل مسکین ما را منزل است ای بکه پند از محبت
کم دهم کین پسر فرزند بس نا قبل است جان بتنک آمد زبن اری بسبی بار این بن
را کشیدن مشکل است پاره کن این پرده هستی که آن در میان جان و جانان حائل
است انکه در دریای عشق زد بجوی ساحلی دیکر که ان خود ساحل است
بار اکو مارا کشد کو کش که خود زنده میساد اکر خود قاتل است سر کذار ای دل بصحرای
جنون زانکه شد دیوانه هر کس عاقل دل بدام افتد که میل دانه خال او کرد ز
زلفش غافل است در ره عشق مردن بود آسان ولی مردن روش ندید مشکل اما
ای صفا کو بکو در جستجو تا بکی از اکه جوی درد لست وَلَه هیچ بلبل کر من بیدلی
زبانی داشتم روز وصل از شام هجران داستانی داشتم در بروی من چنین محکم

مبند ای باغبان پیش از این منهم نه اینجا آشیانی داشتم از بس عمری مرا خواندی انهم با
رقیب بلکه جانانا بتو من راز نهانی داشتم چند این رسوائی اخر ای خوانی منهم چه تو
در جوانی مدتی عشق جوانی داشتم کاه ای بلبل شنیدی یار اکر فریاد من چون تو من
هم روز و شب آه و فغانی داشتم دامنم میشد از این الوده کبهای ریا پاک اکر در عشق او
اشک روانی داشتم سوخت ای پروانه یارب بال و پر زاری چه غم کاش منهم چون
تو یار مهربانی داشتم ای موذن این شتاب از چه بود آخر نه وصل بت بیش از یک شب
من داستانی داشتم در بروی من چنین می بندی اینجان کاشکی عذر درکاه تو من هم
اشنائی داشتم ای صفا من تو را زاهد کمان کردم مرا کن بحل من بد رخ تو بد کمانی
داشتم وَلَه از آنهمه شکوه بسیار دارم ولی جرات اظهار دارم با و کفتم دلم را با
پس ده بکفتا من با این دل کار دارم بجرم دوستی کر میکشند وست کنه کار دارم من و
اقرار دارم چه نازی از نماز و روزه زاهد کنه زینکونه من بسیار دارم مرا کر بخت
در خواب است کو باش بحمد الله دل بیدار دارم چنینها کر خزان شد کو خزان شو
ز خون دیده صد کلزار دارم شد از مسجد مرا دل تنک اکنون هوای خانه خمار دارم
کریزانم از آن آزاد انجمنها که در دل خلوتی با یار دارم بمسجد کی دهندم ره صفا بکف جام
بر زنار دارم فائده قدم فخر الدین ادم ثانی در رساله الکواکب کفته که هر کوکبی در احتراق
منحوس است مکر در حد ضمیم و تصمیم نزد حکما عبارت از انکه کذشتن کوکب با محاذی
جرم افتاب در دایره ان بطرفین از مرکز شمس سی و دو دقیقه است و هر کاه یکی از کواکب متحیره و ماه
با افتاب مقارنه افتد کوکب را عرض نبود و انطباق مرکزین شود یا پیش از قران بعد میان
افتاب و کوکب شانزده دقیقه شود یا بعد از انطباق مرکزین یا انکه که بعد از شانزده

دقیقه شود کوکب با صمیمی گویند و قمر اینجا از آن سبب کوکب است بر فلک خویش بر محاذات
جرم آفتاب و هر کوکب که در این حالت باشد اصحاب احکام از اتفاقات مسعود دانند چنین
گویند که در دل آفتاب که پادشاه کواکب است جا دارد و چون عطارد در حد تصمیم بود
باشد و زاویه آفتاب دو شمس خوانند و نیز سبب عطارد را در تصمیم قوی تر از کواکب
دیگر گرفته اند **فائده** بدانکه سهمهای که اصحاب نجوم استخراج مینمایند بسیار است و سهم هر
شیء دلیل جزئی آن شیء است که از وجه مخصوص از دو دلیل آن شیء را استخراج کنند مثلا
احوال گندم را از موضع شمس و مشتری که هر دو دلیل حنطه اند سهم الحنطه استخراج
کنند و از ایجاد دلیل حنطه و احوال آن در ارتفاع از قلت و کثرت و جودت و رداءت و
ارزانی و گرانی معلوم کنند و سهام بسیار است و ما در این فائده کیفیت استخراج دوازده
سهم را ذکر میکنیم و شاید که در این کتاب بعد از این سهام دیگر نیز مذکور شود **اول**
سهم السعادة بجهت تغییر موضع آن اگر طالع طالع نهاری باشد از درجه که موضع
شمس است گیرند بر توالی بروج تا موضع قمر هر چه باشد درجه طالع بر آن بیفزایند
یعنی از برج طالع آن درجه که طالع است و ما قبل آن را اقل آن برج بیفزایند مثل
اینکه اگر طالع ده درجه سنبله باشد ده درجه می افزایند پس از درجه طالع ابتدا
کرده سی سی اندازند هر جا که منتهی شد موضع سهم السعادة است و احتیاج
با فکندن سی سی نیز نیست بلکه موضع شمس تا ماه را با اضافه درجه طالع جمع نموده
ابتدا از درجه طالع مینمایند هر جا که منتهی شد سهم السعادة است و اگر طالع
لیلی باشد باز به همین نحو است مگر از موضع ماه تا موضع آفتاب بر توالی میگیرند **دوم**
سهم الغیب و آن نیز مثل سهم السعادة است مگر اینکه در سهم الغیب روز از ماه تا آفتاب

گیرند و شب از آفتاب تا ماه بر عکس سهم السعادة است **سیم** سهم الشجاعة روز از مشتری
گیرند تا بزهره و شب بخلاف این و باقی عمل چنان است که گذشت **چهارم** سهم الحسن در
روز از زحل بمریخ گیرند و شب بخلاف آن و باقی بدستور سابق **پنجم** سهم الاب روز
از موضع شمس تا موضع زحل گیرند و شب بخلاف این **ششم** سهم الام است روز از
زهره بقمر گیرند و شب بخلاف و تتمه چون سابق است **هفتم** سهم الموت روز
و شب از موضع زحل گیرند تا درجه برج هشتم و تتمه چون سابق است **هشتم** سهم
المال روز و شب از خداوند برج ثانی گیرند تا درجه برج ثانی **نهم** سهم السفر روز و شب
از خداوند برج تاسع گیرند تا درجه برج تاسع و تتمه در این سهمها چون سابق است
دهم سهم السلطان روز از آفتاب گیرند تا ماه و شب بخلاف این رود و در اینجا بجای
درجه طالع درجه عاشر بر آن افزایند و از درجه عاشر بیندازند نه از طالع **یازدهم**
سهم [illegible] روز و شب از مریخ تا سهم السعادة گیرند و تتمه عمل چون سهم السعادة
است **دوازدهم** سهم الظفر روز و شب از مشتری گیرند تا به سهم السعادة و
تتمه چنانست که مذکور شد و سهم الحوادث سر یکجزو بعد از این نظر بآنها مذکور [illegible]
فائده امیر عنصر کیکاوس بن اسکندر قابوس بن وشمگیر نامه که بجهت فرزند خود مسعود
گیلانشاه نوشته نصایح بیشمار در ایجاد کرده مختصری از آن یعنی چند نصیحت که
فایده آن اتم است ذکر میشود **اول** چون کفلی بنده ام در بندگی نا باید بود و چون
کفلی او خداوند است در حکم خدا باید رفتن **دوم** ای فرزند بدانکه نماز و روزه
خاص خدای است ترا آن تقصیر مکن که چون در خاص خدا تقصیر کنی از عام هم
[illegible] با زمانه زهاد ایسر که در نماز سنت و استهزا انکنی بر ناتمامی رکوع و سجود مطالب

کردن که همه را دین و دنیا بود **سیم** با مادر و پدر چنان باش که از فرزندان خود توقع
طمع داری که با تو باشند **چهارم** با مادر منکر بحال کسی که حال او از حال تو بهتر
باشد بنگر بحال کسی که حال او از حال تو کمتر بود تا دایم از خدا تعالی خوشنود باشی
پنجم سخن تا نپرسند مگو و کسی را که پند نشنود پند مده و بر ملا کس را پند مده
ششم تا بتوانی از کسی نیکویی دریغ مدار که نیکویی ز نیکو بود **هفتم** اگر غم و
شادیت بود غم و شادی خویش پیش مردم اظهار مکن خصوص غم ۸ بهر نیک و بد
زود شاد و زود غمگین و دلتنگ مشو که این فعل کودکان باشد ۹ اگر کسی با تو
ستیزه کند بخاموشی آن ستیزه را بنشان ۱۰ پیش از قبیله خویشتن را حرمت شمار ۱۱
کاهلی فرستان بود زنهار کاهلی مکن اگر تن تو فرمان بردار نکند بستم تن خویش را
بودار کن و بقهر از طاعت دار ۱۲ از گفتار و کردار با صلاح شرم مدار که بی
مردم بود که از شرم کسی از غرضهای خویش باز ماند ۱۳ بتندی و تیزی عادت مکن
و از حلم خالی مباش ولیکن چنان نرم مباش که بخورندت ۱۴ با همه گروه موافق باش
که بموافقت دوست و دشمن مراد تو حاصل گردد ۱۵ چون تو را شغلی پیش
آید هر چند تو را کفایت آن باشد مستبد برای خود مباش که هر که مستبد رای
بود پشیمان شود و از مشورت کردن عیب مدار با پیران عاقل و دوستان مشفق ۱۶
ای پسر سخن را راست گوی و دروغ گو مباش و خود را براستگویی معروف کن ۱۷
زنهار که اگر چه بدروغ ماند نکویی کردد دروغ که براست ماند بهتر است از راستی که
بدروغ ماند ۱۸ آنچه عیب کسی یا عیب شخص محتشم تو را معلوم شود زنهار مگوی
و آنچه سخن دانی که موافق مذهب عامه ناس نباشد مگوی که موجب غوغای عامه بود

بیستم در رد استن راز بکه بر نیک و بد تو نفاق ندارد سعی مکن ۲۱ پیش مردمان تا کرده را
مگوی که اگر سخن نیکویی بود گمان دشنی برند ۲۲ هر چه بگویی تا اندیشه مگوی تا بر
گفتار پشیمان نشوی ۲۳ سرد سخن مباش که سخن سرد تخمی است که از ان دشمنی بروید ۲۴
بسیار دان و کم گوی باش نه کم دان و بسیار گوی که بسیار گوی اگر چه خردمند باشد مردم او را
بی خرد دانند ۲۵ با هر که سخن گویی بنگر که سخن تو را خریدار هست یا نه اگر مشتری یابی بفروش
و اگر نه بگذار ۲۶ زنهار دوست خود مخوان کسی که دشمن دوستان تو بود ۲۷ پرهیز از
نادانی که خود را دانا شمرد ۲۸ اگر خواهی که راز تو را دشمن نداند با دوست مگوی ۲۹ هر که
نشنید به زور سخنی کو به معتمدی را از ان ندارد که آن سخن به تو رساند ۳۰ اگر خواهی مردم نیکو
گوی تو باشند زنهار که نیکو گوی مردم باش ۳۱ اگر خواهی که بر دلت جراحتی نهند
که به هم بر نشود با هیچ نادانی مناظره مکن ۳۲ شب طعام خوردن سخن با نکار است که
ادمی دایم با لقمه است ۳۳ چون مهمان کنی در خوبی و بد خود بنشنا از مهمان عذر مخواه که این
طبع بازاریان باشد هر ساعت مگوی فلان چیز بخور و خوب نیست چرا نمیخوری با من تو انستم
سزای تو کنم که اینها سخن محتشمان نباشد سخن کسانی است که بیکبار مهمان کنند ۴ بر چاکران
مهمان را نکو دار که نام نیک ایشان بیرون برند ۵ اگر چاکران تو خطائی کنند در پیش
ایشان بجنگ مکن و مواخذه مکن ۶ مهمان هر کس مشو که حشمت را زیان
دارد ۷ با چاکران میزبان مگو که ان فلان ابن طبق فلان جای بنه و
بنان و کاسه دیگر کسی را تکلیف مکن خلاصه مهمان فضول مباش ۸
از مزاح ناخوش و فحش شرم مکن ۹ و با کمتر از
از خود بمزاح مکن مگوی تا حشمت خویش

خویش در سرای نکاه نکنی و بدانکه نکاه کننده هم فی رها فراح است آنچه کوئی بشنوی
ع۲ با هیچکس جنگ مکن که جنگ نه کار محتشمان بلکه شغل زنان است با کودکان ا ع۳
طریقه محتشمان است چنین که با ایشان بمزاح زنقلوله کنند و اگر خواب نباید در
خلوتخانه خود باشند تا کرما شکسته شود ع۳ چون بر اسب نشینی بر اسب کوچک
منشین که مرد را اگر چه بزرگ منظر باشد بر اسب کوچک حقیر نماید و اگر چه حقیر
بود بر اسب بزرگ بشکوه نماید ع۳۳ از مرگ بترس و بدانکه تا تن خود را بشور دستان
ندهی خود را بنام شیران نتوان کرد هر که بزاید روزی بمیرد ع۲ ج۲ مال را نکاه
دار که چیزی بدشمن بگذاری به از دوستان بخواهی چیزی اگر چه کم بود نکاه داشتن
آن واجب است که هر که چیزی کم نکاه نتواند داشت بیشتر هم نکاه ندارد ع۴ امانت
نکاه دار مکن زنهار که سعی عبث بو ماند هرکاه رو نکنی خاین و تبه رو نکار هوا
بود و چنانچه رو کنی کارت نکرده باشی مال مردم را داده باشی و اصلا صاحب آن
ممنون هم نباشد و چنانچه تلف شود بدنام بشوی ع ج تا توانی سوکند مخور ۲/۱۰
در معامله از تماکسر و سعی در نیمت کوتاهی مکن که آن نیمی از تجارت است ع صبور
باش که صبوری دوم عاقلی است ۹ج در خانه خریدن اول همسایه را ملاحظه کن ۵
سعی کن تا خانه در جایی خری که بتوانی کو بین همسایکان باشی و فقیر باشی بلکه همسایه
نباشی ۲ همسایکان را همیشه تحفه و طعام ده تا محتشم تر بین ایشان باشی ۲ ج همه
همسایکان نتوان ۳ ه بام خود را از بام همسایکان بلند مکن تا مردمان را در نو
دیدار نباشد ۳ ه زنیکه محتشم تر از تو باشد مخواه ۵ ۵ هیچ مزرکی را در خانه
در برابر زن راه مده اگر چه پیر و سست باشد ۶ ه با فرزندان و برادران خود هنو

باش تا تو را خوار ندارند و از تو ترسان باشند ۷ ه فرزندان را پیشه بیاموز که آن
عیب نیست بلکه هنر است هر چند از محتشمان باشند ۸ ه هر چه داری اول خرج دخل
کن و شغل بی بنا و برادر کردن کسی مبند تا از غم او بری آماده خرم و شیزه را
بشوی ده و شیزه کزین ۹ ه داماد باید که از تو فروتر بود هم بنعمت و هم بحشمت تا و بتو فخر
کند نه تو باو ع۳ دوستی که از تو بی نجهت برکنار شود بدوستی آن اعتماد مکن ا ع با بیکا
بیگانه دوستی کن با یکان بد و با بدان بزبان ۲ ج بد دوستی کسی که با دشمن تو دوست
باشد بوز نهار و هزار زنهار و لعنه مکن ۳ ج اکر را دشمن باشد دلتنگ مشو که
هر که را دشمن نباشد بنفعی و به باشد ع۴ ج خویشتن را بدشمن بزرگ نما اگر چه
افتاده باشی جسارت براکار مرو خود را از افتادگان منما ۵ ج بهتر از دشمن خود که
و همسایکان و خویشان صلح کن ۶ ج با هیچ کس یکباره دوستی مکن و لیکن دوستی
بیاری کن ۷ ج از سخن فتنها و جنگجویان دور باش یعنی کسانیکه از سخن بد کفتن مطلقا
ندارند بود با ایشان ولیکن بالکره نکتمانشان زکردن نکش باش ۸ ج با دوست و دشمن
آهسته کوی و بی پروا کوی و هر چه کوئی از زبان مدهان را چشم دار ۹ ج هرچه نخواهی
بشنوی مردمان را مشنوان البته ۷ هر چه پیش مردمان نتوانی گفتن از پس مردم
مکوی ا ۷ بر ما کرده لاف مزن و چون کنم مکوی و چون کردم کوی ۷.۲ زبان خویش
را بر کسی بسته دار که اگر خواهد زبان خویش بر تو نواند کشاد ۷.۳ از زردها
هفت سو بود از مردم سخن چین بپرهیز ۷.۴ هیچکس را بنفک ستائش مکن که
اگر وفق نباید نکوهید نتوانی ۷.۵ هر که دانی بکار نیاید از اعراض و خشم خویش مترسان
و اگر کواهی کند رد کن ۷.۶ هر سخن را که شنیدی انکشت بر آن میخ ۷.۷ رو که هر چه

خشمناک مشو و در وقت خشم خشم فرو بر ۷۸ اگر جائی باید بود از عفو و عذر خواستن
ننگ مدار ۷۹ ای پسر اگر واعظ شوی بر سر منبر روی باک مدار و چنان دان که مجلس
تو بهانه‌ایست تا سخن درمانی و اگر سخن احیانا در مانی باک مدار و بصلوات و بهانه
و امثال آن بگذران و نزد کسی سخن دیگر رو و بسر منبر نوش رو و بنشین ۸۰ ای پسر اگر
قاضی و مفتی شوی باید در مجلس حکم مهیب باشی و بی خنده و ترش اندک گوی بسیار
شنو ۸۱ اگر تاجر شوی معامله با گروهی کن که زیر دست تو باشند و اگر با قوی تر
از خود معامله کنی با کسی کن که صاحب وقت و دیانت باشد ۸۲ تا توانی در نسیه معامله
مکن نقد کم نفع به از نسیه بسیار است ۸۳ بهترین متاعها بتجارت آن بود که همه کس
خرند و بمثقال و درم فروشند ۸۴ تاجر باید چیزی که تغیر در آن هم رسد مردنی
و شکستنی باشد نخرد ۸۵ تاجر باید بهر شهری که رود خبر آن جنس بداند و در خبر خود
مطلقا تقصیر نکند و جز بعد از تحقیق بدان ضرورت نگوید ۸۶ در سفر با همکاران
را از خود خوشنود نگاه دارد ۸۷ در شهری که وارد شد با سه طایفه آشنائی کند
توانگران با مروت جوانمردان عیال پیشه راه با نان و بوم شناسان ۸۸ اگر لابد معامله
نسیه کنی با چند طایفه مکن که چیز و نوکیسه کودک و قاضی و مفتی و شیخ الاسلام ۸۹
هیچ نوشته را بی خود مده مثلا بعضی چیز منویس که روزی بر تو سخت شود ۹۰ زود بزود
با اهل حساب خود محاسبه کن ۹۱ ایفرزند اکتفا بدوستان مکن و پیوسته دوستان
نو گیر اما دوستان کهن را از دست مده ۹۲ اگر دهقان باشی هر چه کاری بگذار که
از وقت بگذرد و اگر ده روز پیش از وقت کاری بهتر از آنست که ده روز پس از وقت
۹۳ چون زراعت کنی تدبیر بستان دیگر اساس کن ۹۴ اگر کاسب باشی زود کار باش و

سود قناعت کن تا یکباره ده یازده کنی در باره ده نیم توان کرد و مردم را بلجاج و بمکر
مکو بزان ۹۵ ایفرزند اگر مقرب پادشاه باشی بدون ضرورت سخن بر خلاف امر
پادشاه مگوی و با او لجاج مکن و او را جز نیکوئی میاموز ۹۶ در پیش پادشاه عیب کسی
را مگوی که تو را بد نفس شناسند ۹۷ از آن سفره که نان خوری بد مکن ۹۸ جوانمرد باش
و اصل جوانمردی سه چیز است هر چه بگوئی بکنی خلاف راست نگوئی شکیب و صبر را
کار بندی ۹۹ زنهار که ملح خود را ضایع نکنی ۱۰۰ اگر چه پوست خربوزه باشد که گاه آن
تو را بکار آید و اگر چه زیادتی بکشر آب مباشد تا برگ درختان باشد ۱۰۱ قانع باش و
قناعت پیشه کن که اصل همه پندها این است و سایر فرعند والله اعلم **فائده** بدانکه
نشان اسب خوب آنست که باریک دندان و پیوسته دندان و سفید دندان باشد
لبهای زیرین دراز تر بود و بینی بلند و فراخ بینی و کشیده بود و پهن پیشانی دراز گوش
میان گوشها گشاده باریک تن گاه و بن گردن سطبر باشد و خورد گاه اسطبر بود
موی و سمهای آن دراز و سیاه باشد و گرد پاشنه و بلند پشت باشد و فراخ ابرو
باشد و سینه میان دستها و پاهای آن گشاده باشد دم باریک و کوتاه و سیاه چشم
و فربه و خانه باشد و معلق سرین و عریض کفل و درون ران او پر گوشت بوده باشد
با خبر از حرکت سوار و بدانکه اسب کمیت نیکو بود و در سرما و گرما طاقت میدارد و
اسب ابلق بد است و بدانکه اسب کنگ بد است و آن اسبی است که چون ماده با
بیند لگو بیه نوی فره هلد مانک نکند و چنین اسبی راه بسیار غلط کند و اسب
شبکور بد است و علامتش آنست که شب از چیزها برمد و شب هر جا که بدوانی است
برود و اسبی که چون مانک اسبان شنود جواب ندهد باشد و اسب چپ بد بود

وعلامتش آنکه چون بدهلیز کشی دست چپ پیش نهد و چنین اسپ شمار نیز
نداند واسب احول اگرچه بظاهر معیوب اما عرب و عجم متفقند که شاید میمون
باشد شنیدم که دلدل احول بوده است اسب سفید با سفید مبد بود اسپی که یک
چپ یا دست چپ آن سفید بود شوم باشد و اسب ابرش چشم بد بود و اسب سیاه
کام فراموش کار بود واسب زاغ چشم شبکور بود واسپیکه در وقت سرکین کردن
دونک کند بد بود و بدانکه بیشتر اسپ را استخوان پهلوی راست یکی زیادت باشد
از پهلوی چپ اگر اسپی استخوانهای دو پهلوی او مساوی باشد بهرچه توان بخرد که هیچ
اسپی از آن در دو نیک سبق نبرد لمؤلفه عشاق تو جز دیده خون بار نبارند
غم از دل از درد انکار نخواهند فریاد که این درد مرا کشت کماند دست با من نکنند
مهر که اعیان نخواهند ای بو الهوسان دور شوید از من مسکین مرغان رهش روی
بازار نخواهند کو قیمت ما بشکند اما که کسی را باشند خریدار و خریدار نخواهند
ما را هوس ابجنی نیست که عشاق جز خلوت دلدار کله با یار نخواهند کوئی بر راهد
چه بهشتی معشوق انطایفه جز جبه و دستار نخواهند منصور از آن بر سر
دار است که خوبان ارباب وفا جز سر دار نخواهند تا باشد شان علم حقائق جهل
نکویان جز عاشق بدنام کنند کار نخواهند اما که ز خون دلشان هست بدامان
صد خرمن گل گلشن و گلزار نخواهند جان بر کف خود که صنعت بر عاشق در
کوی بتان درهم و دینار نخواهند **فائده** بدانکه مراد از علوم خمسه محجبه علوم
که اول هریک از حروف کلمه سر است ثانی و ثالث هریک اشاره بدانهای علم است
و آخرین هریک اشاره بمد ظالبان است مطلب بدانکه در علوم خمسه مذکوره

بسیار احتیاج بقلم داودی و دانستن آن می شود و قلم را در حجابها نموده اند و نیز حروف
آن مابین ترتیب این است شمع زبور سون [illegible]
[illegible] **فائده** در علوم خمسه مذکوره بسیار غولاولا مذکور میشود و مراد از
لاشرقیه ولاغربیه است که [illegible] باشد خروع بید انجیر است که
ازاکو حیک نامند و فلفطر یعنی یارو ملک کار و از پیش برنده کار است بلغت یونانی
و مراد اسمای چند است که در هر کاری معین است بیروح الصنم لفاح است و حلبه
شنبلیه است **فائده** کرفتیم [illegible] و بر کاغذ سفیدی
چیزی از آن نوشتیم هیچ ظاهر نبود خصوص بعد از خشک شدن و بعد از خشکی نزدیک بنار
بردیم خطی زرد خوشرنگ واضح شد و با مذکور [illegible] اضمم سیاه
یعنی حل کردیم و نوشتیم و نزد بنار [illegible] بردیم خطی سیاه مایل بزردی خوش
رنگ ظاهر شد و هرچه بیشتر حرارت رسید رنگ آن تا تیره تر کردید سیاه تر شد و چون آب
باران مالیدیم سیاه خوب شد چون جرم شد و کرفتیم آب [illegible] و نوشتیم
چیزی ظاهر نبود و بعد از آنکه با آتش داشتیم بعد از خشک خطی زرد مایل بسبزی
در نهایت وضوح و خوشرنگی ظاهر شد و قبل از خشک زرد بلیلی بسیار هی
مایل ظاهر شد **فائده** بدانکه اوج ستاره مکانی است از فلک آن که دورتر
موضع است از فلک آن از زمین و حضیض نزدیکترین مواضع است و حضیض همیشه
مقابل اوج است کوکب چون از حضیض گذشت صاعد میشود در دوری با اوج و چون
شش برج طی نمود باوج میرسد چون از اوج گذشت هابط میشود چون شش برج
طی نمود بحضیض میرسد و اوجها ثابت نیستند بلکه متحرکند بحرکت ثوابت مکو

اوج قمر که آن حرکتی سریع کند و چون حال مجرّه بر مجرّه بر پیش از آنکه در سنه یکصد و شصت
و هفت جلالی نوشته بود حاضر نبود تا احتیاط فکر بسبب اهتمام رسید ملاحظه
شود اوجات و حرکات اهالی ابو علی که دانجا ثبت بود و نوشته شد و هر کس هر وقت
خواهد بحسب موضع اوجات را تعیین میتواند نمود و در انجا گفته که اوج غیر قمر
هر سال پنجاه و چهار ثانیه و هر ده سال نه دقیقه و هر شصت و شش سال هفت ماه یک
درجه طی کند و مواضع اوجات در سال صد و شصت و هفت جلالی اینست اوج زحل
اوج مشتری اوج مریخ اوج شمس و زهره اوج عطارد و مخفی نماند که بحسب مذکور
چو بحرکت اوج هر یک صد سال یکدرجه و نیم می شود در سال تحریر این کتاب که منتهی
و بیست و سه جلالی است یا ما صد و شصت و دو سال از تحریر و سال مذکوره کذشته اوجات
هفت درجه و بیست و پنج دقیقه و چهل و هفت ثانیه حرکت کرده خواهند بود و چون
رفع ثوانی نمای چون از نصف متجاوز است هفت درجه و بیست و شش دقیقه حرکت
اوجات خواهد بود پس مواضع اوجات باین نحو خواهد بود زحل مشتری مریخ
شمس و زهره و عطارد **فائده** بدانکه جوزهر ستاره آن نقطه ایست که مدار
آن کوکب در آن نقطه با مدار آفتاب تقاطع کند و آن در دو نقطه متقابل باشد
آن نقطه که چون کوکب از آن گذرد شمالی آفتاب شود راس خوانند و آن دیگر را ذنب
و موضع جوزهر قمر از تقاویم معلوم میشود زیرا که راس قمر را نیز نویسند و اما کواکب
خمسه متحیره حرکت جوزهر ایشان چون حرکت ثوابت باشد و حرکت اوجات در سال
مذکوره مواضع جوزهر را در سال یکصد و شصت و هفت جلالی باین وضع
تعیین نموده جوزهر راس زحل مشتری مریخ زهره عطارد و ذنب هر کوکبی مقابل

راس

راس است و بنا بر آنچه در اوجات مذکور شد مواضع جوزهرات در حال تحریر این کتاب
چنین می شود زحل مشتری مریخ زهره عطارد **فائده** در معرفت اقبال کوکب و
ادبار کوکب و خالی السیر و وحشی السیر اقبال کوکب آن بود که در صورت طالع در
وتد یا مایل الوتد باشد و ادبار آن که ستاره از اتصالات ستاره بر گردد یا در زایل
الوتد باشد خالی السیر چنان باشد که ستاره از اتصالات ستاره بر گردد و یا در آن
برج بود و هیچ اتصال نکند و وحشی السیر چنان باشد که ستاره در برجی باشد که
تا در آن برج است هیچ ستاره با ان نظر نکند و اتصال بیشتر بغیر رسد **فائده**
در معرفت نقل نور کوکب و جمع نور و رد نور و منع نور اما نقل نور آن بود که ستاره
سریع السیر از ستاره بطی منصرف شود و بستاره دیگر اتصال کند پس ستاره
اول نقل نور از دوم کند و بسیم دهد مثال آن قمر در دوازده درجه سنبله و
مشتری در ده درجه حمل و زحل در پانزده درجه جوزا پس قمر در حالیکه در ده
درجه سنبله بود در حالت تثلیث و بود با مشتری و از او بیرون شده و با نظر
و رو با اتصال زحل دارد بتربیع چون بپانزده درجه سنبله رسد منصرف است
از مشتری و متصل است با زحل پس نقل نور از مشتری بزحل نموده و جمع نور آن
بود که ستاره سریع السیر متصل شود بستاره که از ان ابطا بود و ان ابطا نیز متصل
شود در اتصال بستاره ابطا از خود پس ستاره دوم نور اول را بسیم دهد تا نور
شود مثل آن قمر در زحل هفت درجه و زهره در جوزا ده درجه و مریخ در
سنبله سیزده درجه پس قمر متصل است بزهره بتسدیس و زهره بمریخ بتربیع و
را نقل نور نیز گویند و نقل را دو قسم میکنند و در جمع و نقل ستاره اول

دستم اگرچه نظر اتصالیست اما گویند مزاج اتصال ایشان حاصل شود و در
نوران بود که سه ستاره در یکبرج باشند و ستارهٔ ابطاء در جرم آن بیشتر باشد
بعد از آن کوکب میانه و پس کوکب سریع و کوکب سریع خواهد متصل شود بهر دو
نیّران و کوکب میانه و نیز با ابطا قران کند پس گویند بحکم اقربیت میانه دفع اتصال
سریع را ببطی کرد تا اول بخود آن متصل شود بعد از آن ببطی مثال آنکه مشتری در
چهارده درجهٔ قوس و مریخ در دوازده درجه آن و قمر در ده درجه آن و منع
نوران نور بود که دو کوکب سریع و بطی در برجی باشند متصل بقران و کوکب دیگر
از برجی دیگر ناظر هر دو پس کوکب سریع متصل بقران مانع شود که کوکب ناظر بنظر
کند ببطی بفضیلت قران با آنکه دو کوکب دریکبرج باشند و کوکب سریع نوران
کوکب که بطی تر باشد از آن دو متصل شود بنظری و اتصال اول منع کند و منع
دلیل قوت مانع و ضعف ممنوع است فائده بدانکه کتب مشهوره که قدما در علوم
خمسه محتجبه نوشته‌اند بسیار است از آنجمله آنچه در علم اول نوشته شده سبع سبعین
و مجاری و شذور الذهب و مکتسب و رسایل جلدکی و محربطی و میزان و استخراج الدین
ولید و طغرائی و مولوی و سلطان ولد ابن عمویه و غیر ذلک و در علم ثانی ذخیره
اسکندری و مصحف هرمس الهرامسه و طلسمات طمطم الهندی و والیس اسکندرانی و
هیاکل و تماثیل ابوبکر بن علی و مانند اینها و در علم سیم شامل بن شامل سکاکی و
و فضای و سر مکتوم و رسایل هلالیه و غیر آن و در علم چهارم نوامیس افلاطون و
مختصر جالینوس و عشر مقالات و خلاصه و کتب بلیناس و غیر ذلک و در علم پنجم رسایل
خسرو شاه سمانی و جبل و دو کوکب ابن عراقی و غیر اینها است و کتاب سحر العیون ابی عبدالله

وبخیره

المغربی که بلباب ابن الحاج مشهور شده مشتمل است بر رابع و خامس و رساله عیون الحقایق
و ایضاح الطریق از مؤلفات حکیم ابوالقاسم احمد السماوی جامع اینها است و از اینها
و کتاب اسرار قاسمی از مؤلفات ملاحسین کاشفی که بامر شاه قاسم انوار جمع نموده
مشتمل است بر بسیاری از فواید این علم و امروز این کتاب در نزد عامه بکذب و عدم
اعتبار مشهور است بسبب آن تصریح بسیار از غرایب است که در نظرها بعید مینماید علاوه
بر آنکه بسیار در صدد امتحان و تجربه بر می‌آیند و بدون وقوف کامل در معیارهای دواء
باستخلاص دویه بلکه بمجرد آنکه دوائی را از عطار گرفتند و در صدد امتحان بر می‌آیند
و حال آنکه شناختن ادویه و مقدار آنها و تمیز خوب و بد و خالص و ممزوج آنها
کار هر کسی نیست و علاوه بر این بسیاری از آن محتاج بعزایم و اسماء و دعوات و امثال
اینها است که نوشتن آنها بقلم خاص و وقت مخصوص میباید باشد علاوه بر آنکه
بتفاوت یک نقطه یا مثل آن یا یک حرکه در خواندن مختلف میشود و در بعضی از
عزایم موقوف باجازه استاد کامل و اکثری هست که مستنظر آن کواکب و
اوقات آنها و تشخیص اینها بمجرد تقاویم ستاره ولهٔ که صحت و سقم آنها معلوم نیست
صورت ندارد و امثال ذلک حصه بیت در دیوان الکافی قال انشد الکمیت ابا عبدالله
شعرا فقال اخلصت لله لی هوای فما اغرق نزعا و لا تطیش سهامی فقال ابو عبدالله ع
لا تقل هکذا فما اغرق نزعا و لکن قل فقد اغرق نزعا فلا تطیش سهامی توضیح آن
النزع مد القوس و اغراق النازع استیفاؤه فی المد طیش السهم عدم اصابته الهدف
و عدوله عنه و اغرق فعل ماض من الاغراق و المستتر فیه راجع الی الله او الی الهوی
او فعل مضارع منه علی صیغة المتکلم و مراد الکمیت شکر الله سبحانه فیقول انه سبحانه جعل لی

هو جعلها الصائح بحيث يكون كل امر على هواه بل ويسعى فيه حتى ان الله سبحانه اذ هو
ما استوى في مدى القوس نحو الهدف او ادنى مما استوى فيه ومع ذلك يصيبه سهمه الى
الهدف فنهى ابو عبد الله لاجل ان الله سبحانه اجرى الامور على وفق الاسباب واصابة
السهم الهدف بدون استيفاء مده نحوه مخالف لهواه فالشكر لله سبحانه على تهيئة الاسباب
لك فلو استوى سبحانه في مد القوس نحو الهدف الى او وفقني لاستيفائه فبعد ذلك
لا انطبش سهمك **حديث** روي عن النبي ص انه قال لا عدوى ولا طيرة ولا هامة ولا
شؤم ولا صفر ولا رضاع بعد فصال ولا تعرب بعد الهجرة ولا صمت يوما الى الليل ولا طلاق
قبل النكاح ولا عتق قبل ملك ولا يتم بعد ادراك **قوله** المراد بالعدوى سراية المرض
من انسان او حيوان الى غيره والهامة بتخفيف الميم الجسد اللطيف يطير بالليل وكانت
العرب تزعم ان روح القتيل الذي لا يدرك بثاره تصير هامة فيطير على قبره فيقول اسقوني
اسقوني فاذا ادرك بثاره طارت والصفر بفتح الاولين حية كانت العرب تزعم انها
في بطن الانسان يصيب الانسان اذا جاع ويؤذيه وقيل اراد به النسيء الذي كانوا يفعلونه
بالجاهلية وهو تاخير المحرم الى شهر صفر ويجعلون صفر هو الشهر الحرام **حديث** روي في
التهذيب باسناده عن ابي خديجة عن ابي عبد الله قال ساله رجل وانا اسمع فقال
اني اصلي الفجر ثم اذكر الله بكل ما اريد ان اذكره مما يجب علي فاريد ان اضع جنبي فانام قبل
طلوع الشمس فاكره ذلك قال ولم قال اكره ان تطلع الشمس من غير مطلعها قال ليس بذلك
خفاء انظر من حيث يطلع الفجر فمن ثمة تطلع الشمس **قوله** ان السائل لما كان قد بلغه
انه اذا جاء وقت ظهور القائم عليه السلام فهناك تطلع الشمس من مغربها فكان ينتظر
ذلك الزمان فخاف ان هو نام قبل طلوعها من حين ظهوره ع وطلعت الشمس من

غير

غير مطلعها وكان هو حينئذ نائما غافلا عنه ويفوت عنه هذه العلامة فاجابه بان هذا
الامر بين لا خفاء فيه لان الشمس في كل يوم انما تطلع من حيث يطلع الفجر في ذلك اليوم
مشرقا كان او مغربا ومن ينام بعد الفجر فهو يرى مطلع الفجر في ذلك اليوم فيحصل له العلم
بمطلع الشمس فيه **حديث** مروي في الكافي عن ابي عبد الله ع انه قال في يوم الثلثاء ساعة
من وافقها لم يرقا دمه حتى يموت وما شاء الله لم يرقا دمه اي لم يسكن دمه حتى يموت
والمراد ان فيه ساعة من اتفق فيه دمه بحجامة او فصد لم يسكن دمه حتى يموت وفي حديث
اخر في الكافي ايضا منه انه قال اقرا آية الكرسي واحتجم اي يوم شئت **احاديث** في المعالجات
المروية في الكافي روى باسناده عن حمزة الطيار قال كنت عند ابي الحسن الاول فرآني
اتاوه فقال ما لك قلت ضرسي فقال لو احتجمت فحجمت فسكن فاعلمته وروى ايضا باسناده عن الجعفري
قال سمعت ابا الحسن موسى ع يقول دواء الضرس تاخذ حنظلة فتقشرها ثم تستخرج دهنها
فان كان الضرس ماكولا منحفرا تقطر فيه قطرات وتجعل منه في جوف الضرس وينام
صاحبه مستلقيا ياخذه ثلث ليال فان كان الضرس لا اكل فيه وكانت ريحا قطر في الاذن
التي تلي ذلك الضرس ليالي كل ليلة قطرتين او ثلث قطرات يبرئ باذن الله وروى
باسناده عن ابي ولاد قال رايت ابا الحسن ع في الحجر وهو قاعد معه عدة من اهل بيته فسمعته
يقول ضربت علي اسناني فاخذت السعد فدلكت به اسناني فنفعني ذلك وسكنت عني وروي
عن ابي عبد الله ع يقول اتخذوا في اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع وروي عن ابي
الحسن الاول قال من استنجى بالسعد بعد الغائط وغسل فمه بعد الطعام لم يصبه علة
في فمه ولم يخف شيئا من ارياح البواسير وروي عن ابي عبد الله ع قال كان رسول الله ص لا
يتداوى من الزكام ويقول ما من احد الا وبه عرق من الجذام فاذا اصابه الزكام قمعه وروي باسناده

عن جمیل بن صالح قال قلت لابی عبد الله ع ان لنا فتاة کانت تری الکواکب مثل الجرة قال نعم
وتراه مثل الحب قلت ان بصرها ضعیف فقال اکحلها بالصبر والمر والکافور اجزاء سواء
نکحلنا بها فنفعها وروی عن سلیم مولی علی بن یقطین انه کان یلقی من رمد عینه اذی فقال
فکتب الیه ابو الحسن ع ابتدا من عنده ما یمنعک من کحل ابی جعفر ع جز کافور رباحی وجز صبر
سقوطری یدقان جمیعا وینخلان بحریرة یکتحل منه مثل ما یکتحل من الاثمد کحلة فی شهر
تحدر کل داء فی الراس وتخرجه من البدن فقال فکان یکتحل به فما اشتکی عینه حتی مات و
روی عن ابرهیم الجعفی قال دخلت علی ابی عبد الله ع فقال مالی اراک ساهم الوجه فقال
ان بی حمی الربع فقال ما یمنعک من المبارک الطیب اسحق السکر ثم امخضه بالماء واشربه علی
الریق وعند المسا ففعلت فما عادت الی وروی عن ابی الحسن الاول ع لیس من دواء
الا وهو یهیج داء ولیس شیء فی البدن انفع من امساک الید الا عما یحتاج الیه **مثنوی لمصنفه**
از راه وفا کاه زما یاد توانکرد کاهی بنکاهی دل ما شاد توانکرد صید دل من لا بو
تیغ توا کر نیست در راه خدا اخرش ازاد توانکرد تا لم اکوا ننالم بوجم اودم انداز
اما که چه با خوی خداداد توانکرد زین بعد کسی ناله من نشنود ای تا چند مکرر
وفریاد توان کرد مستم زمی عشق چنان کز بین کم صد میکده از خاک من اباد
توانکرد انصاف کجا رفت ببین مدرسه کردند جا کرد ران میکده بنیاد توانکرد
معمار بتو هاره کوی خرابات این ره نه هر بوالهوس ارشاد توانکرد باغیر صفا مکن عهد
وفا بست دل را بچه امید دکر شاد توانکرد **وله ایضا** طرف بستند از غش مسکین
دل بیچاره کان دوازستم این دو رعب شبان الم از دو رفغان تا کشته ام دور از در تو
بر روی نهرهم رود اشک از دو چشم بر زمین اه از لبم بر اسمان کفتم بود رخصت که من

ایم بکوییت شاه غنچه کفتا ری اما نیم شب انجمله یاران نشان کفتم کز ما با جو بمن ای رکعبه یا ردد
عالمیم کفتا مرا خواهی بیا در پیر مغان در پیر مغان از بسکه در شام سحر نالیدم از سوز درون دور
درکو یی وان نالرام در نالرام مذیا سبان در اسمان سوز شب سو دم بجا از دبکه هم
همشد هر اهبر خاک وهم فرص ویره شد ان استان در عشق ان زیبا صنم دیا وعیفی
کربهم بی بصفا کافر هیچ کریکی و زبان **فائدة** قال القزوینی فی العجائب زکریا اذا وضع
سراج فی قرطاس وجعل فوق الماء او فی قناة فیه الضفادع سکنت اصواتها ولا یسمع لها
صوت البتة وکذا اذا جعل طشت علی وجه الماء مقلوبا **فائدة** قال القزوینی والرازی من
شرب منقال بن من حب الاترج مدقوق نفعا عظیما وبه ذلک من لسع العقرب والحیة وغیرهما
من هوام السموم **فائدة** فی بیع الابراء من منافع الذباب انها تحرق ویخلط بالکحل
فاذا اکتحلت المراة کانت عینها احسن **فائدة** فی حجر الحجر ان طبخت العقرب بسمن
البقر وطلی به موضع لسعها سکنها من وقته **فائدة** فی جوفه الحبوب اذا طرح فی النورة
نبیخ ورماد الکرم وطلی بها الجسد ثم غسل بعد فانه یتجوف الشعر والباقلاء ونبات البطیخ
مرا ماله یضعف الشعر حتی لا یکاد ان ینمو قال بعض العلماء ورث النبی من انبیاء فی الاخلاق
والاخلاق ولا من الابدال یسعوا با خلاقهم وجوه الاولیاء **من افراد البدل الاوتاد**
بیاید دانست که تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام در احادیث اهل بیت اطلاقات اصحاب
دو اطلاق دارد یکی از ان اطلاق شایع است که عبارات است از سی وچهار تکبیر وسی
سه تحمید وسی وسه تسبیح ویکو تسبیحی کرد او واز سیده النساء سیده است ودر
اصول معتبره وارد شده است ان این است سبحان ذی الجلال الباذخ العظیم سبحان
ذی العز الشامخ المنیف سبحان ذی الملک الفاخر القدیم سبحان ذی البهجة والجمال سبحان

من نودی بالنور والوقار سبحان من جری اثر النمل فی الصفا ووقع الطیر فی الهواء تشعر
مشکل ولدت امی اباها ان ذا من عجبات وانا طفل صغیر فی حجور المرضعات من کرر هذه
الابیات الاربعة حصل له الفرج مما هو فیه من الشدة وهو من المجربات وکم لله من لطف
خفی یدق خفاه عن فهم الذکی وکم یسر اتی من بعد عسر ففرج کربة القلب الشجی وکم
امر تساء به صباحا وتاتیک المسرة بالعشی اذا ضاقت بک الاحوال یوما فثق بالواحد
الفرد العلی توسل بالنبی فکل خطب یهون اذا توسل بالنبی ولا تجزع اذا ما ناب خطب
فکم لله من لطف خفی ومنها وکنت عدلت للنائب فها انا اطلب منک الامان ومنها انا الحزین
فما خوفی من البلل ومنها اذا کان لوردیته واحد فوم ثم للاخر بعده زکام ومنها ان
الوجل الخفیف فزد وبه فذا قوا به اسد هزبر ومنها اذا کنت لم تزرع وابصرت حاصدا
ندمت علی التفریط فی زمن البذر ومنها انما ینبه من شب جرائر الجواب کربلا الان کر ان
بروه است اب فی الحدیث احتجب بغیر حجاب محجوب هذا من باب جلی باستوره ای حجاب علی
حجاب مبالغة ان اقصی مراتب شدة الاحتجاب لعکان من تلقاء حجاب کان لا یحتاج الی حجاب
او من باب النعت بوصف الجار والوصف بحال المتعلق ومن باب الموصف بالغایة المذکورة
فی الکشکول وجد بخط الشهید رفعه الی ذا ابناء النبی قال اذا اراد احدکم ان حاجة
یقضی ام لا فلیقبض علی شیء من الحبوب بعضه حاجته ویاخذ ثمانا ثمانا من الحبوب المقبوضة
فان بقی فی یده واحدة فهی للزهرة فالحاجة مقضیة وان بقی اثنان فهی للمریخ فانها لا تقضی
وان بقی ثلث فهی للذنب یکون نحسا لا یقضی وان بقی اربع فهی لزحل فانها لا یقضی
وان بقی خمس فهی للمشتری فانها تقضی سریعا وان بقی ست فهو للقمر فانها تقضی
وان بقی سبع فهی لعطارد فانها تقضی حسنا وان بقی ثمان فلا تعرض لها بوجه من الوجوه

فانها وقعت فی التوقف مسئل عن افضل الرزق الله فقد نزل هل اتی فی اهل البیت علیهم السلام
ولیس شیء من نعیم الجنة الا ذکر فیه الا الحور العین فقال ذلک تعظیما هو اجلالا لفاطمة
شعر لامیر المؤمنین علیه السلام الا انما الموت لذة مو فاصدک ارحنی فقد قنیت
کل خلیل اراک بصیرا بالذین احبهم کانک تنحو نحوهم بدلیل لا ادری یا اهل ودی
کیف عهدی لدیکم فهل شوقکم نحوی کشوقی الیکم وهل صبرتم بعدی کما صبر بعدکم
وهل عندکم وجدی کوجدی لدیکم فان قر عینی نزه بلقائکم سلمنا والان السلام
علیکم ایضا فانی لتفضلها وقد ملکت نفسی علی ان اساءت کما اساءت ایضا
وکنت اری ان التجارب عدة فخانت ثقات الناس حتی التجارب ایضا اذا امسی
وساری من تراب وبت مجاور الرب الرحیم فهنونی اصحابی وقولوا لک البشری قدمت
علی الکریم فائدة قد تشرفت مع الوالد الماجد الماهر فی العلم والتحقیق رحمة
الله علیه بزیارة العتبات العالیات فی سنة خمس ومائتین بعد الالف من الهجرة النبویة
واذ رجعنا الی المشهد المشرف النجفی وکربلاء الی بغداد ومکثنا فیها ایاما فارسل
قاضی بغداد الی الکتب الی نسخة من السنة وهما من قسطنطنیة الی فلان ملعزین من
نتایج طبع احدهما کان لغاز السنة التی تولی قضاء بغداد فیهما والاخر باسم
الدستور الاعظم سلیمان یاشا والی بغداد فطلب منه حلهما الاول هذا قد ولی
الفقیر الحاج اسمعیل نایب قضاء بغداد فی العشر الثانی من الثلث الثالث من السهم
الثالث من النصف الاول من تاریخ لو زید علیه مسطح مربع الزوج الاول فی الفرد
الثالث علی ان یکون عددا لواحد وضرب جذره المجتمع فی الکسر مع العدد الذی
یتفرع التربیع والتکعیب لکان الحاصل معادلا لدو ربعه الجهات مع ثانی الفرد

الثانی من هجره ومن نزل علیه السبع المثانی صلی الله تعالی و سلم ما نوّم ، نعد شیب
ونعم فاجاب عنه والله خطاب تراه بان هذا تاریخ له ثلث مراتب عجیب لو ضرب اولها فی
اوسطها حصل ثالثها ولو قسم ثالثها علی اوسطها حصل اوّلها یحصل اوله ومن زیاده
عشر اضعافها علی نفسه هذا عجیب بل من نقصانها عنه ایضًا وهذا ایضًا غریب اخرها نصف
قطر الدائره واولها عدد راء فی الشمس ساتره نصف سطحه جبل معروف ونصف نصفه
جوان مشهور لو تخلل بینهما مربع الاولی حصلت اربعة متناسبه والصلوة علی جامع
الشتات من الامور المتباینه والثانی هذا یقول الفقیر الی الاء ربه ذی المواهب اسمعیل
الشهیر بین اترابه بنائب با اصحاب الذهن الوقاد وارباب الطبع النقاد اجروفی عن حضره
اصفیه ذی نفس قدسیه قد اشتمل علی بعض الحروف النورانیه واقل من حروف الزیاده تالیه
مفقد اشتهر فی الاقطار والافاق واشتاق الیه الکل علی الاطلاق فتاره یکون من الجواهر
والاجزاء الفردیه واخری من الاوصاف والاعراض السبب النوریه بینی اوله عن محض الامن و
الامان واخره من الجنس الادیان بل هو غایه الایقان والعرفان نصفه لتالی الترکما
شعوری ومنها مجمل متلوه کما لا یظهر فی قد احاط هذین الکمالین جوف من بعض
اسماوالادخر التبیین والکامل لو طرح منه مربع الخامس عادل الباقی عدد الاعراض و
حدوده ارکان القضیه وانواع العلوم المفاضه من المبدء الفیاض علی انه لو قسم بقسمین
یکمل به الوجیل بلا ابن مکعب احدهما یزید علی الاخر بنصف اول الزوج کعب وکعبه عدد خانات
الشطرنج مع ان المثلو هو لا بنه الحروف شی وفیما بینهما بالفطنه مذکور بینا ونی التربیع
والکعاب عرضها لعز التزلزع فی الحساب کله منطوق واسم سمی شبد اعند الصوفیین وان زاد
علی التسعین عند الارثماصنفین ولوجمع جسم بر الاول الی کل البینات کان اشاره

العددین المتحابین او زیر الرابع شای عدد عظام بدن الانسان عند المشرحین ولو طرح
عن المنتهی عدد الجواهر بقی اقسام الحکمه عند المشائیین ومضعف الخامس عن القوی
الدارکه یحقق الصفات الذاتیه عند المتکلمین واقسام الخفی والجلی عند الاصولیین و
مرجع مسائل کل العلوم عند المتفننین ومسطح مجاری الفکر فی الکلیات یحقق العقول
الکلیه والاجناس العالیه والتعریفات وشرائط الانتاجات ولو طرح سطوح الطولیه المنطق
علم شروط التناقض فیما بین القضایا او زید علیه مضروب معیار العلوم یحصل مواد
ابواب المنطق عند البرایا ونصفه یعادل اقسام القرآن والاحکام الشرعیه ومخصصات
الموصولات ومربعه یعادل علاقات المجازات ومسطح اجزاء العلوم فی قیود الامر الشرعی
یحقق کلمه المجازات ولو انزل من هذا المربع عقیم ضروب الشکل الثالث بقی القضایا
الموجهات ولو طرح منه حبلی وظیفه المتخاصمین عادل الباقی الفنون العربیه واحوال المسند
الیه والاستعارات بل فریضه من نزل احد او اما او زوجات وضعفه یحصل عدد
جمیع الافلاک المحویه بحدید الجهات ولو طرحنه عن تالی المقدم بقی الوف العوالم کما اشتهر علی
السنه العامه ومسطح قائمتین فیما بینا وبه یعادل بعض العدد التامه بل ارکان الخطابه
والمسائل الجبریه کما ان مربعها انواع الخبر الصادق والترجیح والادله الشرعیه ومسطح
نصف البروج فی ربع ذاتیهما یعادل عدد ایام السنه الشمسیه ولو طرحت عن الرابع دوائر
النیرین والکواکب لثبات بقی المنازل القمریه وشکل المثلو الرابع یشیر الی البرهان السلمی
علی تناهی الابعاد وان جعلت زاویه قائمه یدل علی ما فوق المراد ولو اقمت علی طرفی تالی
الخامس عمودًا ووصلت بینهما اشار الی طریق وزن الارض بذی العمودین ولو اخرج
ذیله الی غیر النهایه اشار الی برهان امتناع اللاتناهی فی جهه او جهتین وقال الاول فی ضمنا

اذا عند الذهب كثير الاستعمال وان كان المقدم موصوفا بالكمال وبنفس الاولين يحصل فوق
الارتفاع وما ربعه امثاله يظهر دائرة البروج فى الكرة والاسطرلاب بلا نزاع بل بحفظ
بعشر الثانى الافق فى جميع البقاع وثلث خمس الاول معرب عن الاوضاع وانواع الاعراب
واصناف الاسم والفعل من حيث الباب بل هو نص فيهما يوقف به على المعنى واقسام اللفظ
الاصولى بلا اغناء وثلاثة ارباعه يساوى عدد من يحجر عليه فى الشرع بل ما يجب فيه الزكوة و
بنصفه يحصل ما به الزكوة ولو اضيف الى خمس الاول ثلثه عادل عدد اجناس الشعر ولو
طرح الفرد الثانى عن الرابع بقى عدد انواعها وهى الاغراض وجمعنا الاول والثالث
اخماسها
مع الخامس حصل عدد اصنافها وهى الضروب وجمعنا الثانيين مع الرابع حصل عدد
عوارضها وهى الزوجات ولو طرح الزوج الاول عن الرابع بقى عدد انواع الجلد بنصف
الثالث بحفظ الدوائر بلا شك مع ان خمس الاول يعادل اجزاء القافية لك وقد اجاب عنه
الوالد العلامة طاب ثراه الغازا ايضا فقال هذا اسم حضرة اصفية الخدام مخصوص بملك
لا ينبغى لاحد من الانام اوله بالكمال موصوف وثانيه عظم فى الانسان معروف وثالثه كوكب
فى السماء مع انه نصف سدس الفلك الاقصى ورابعه اعظم العروض وغاية الارتفاع مع
انه ثلثا كل منهما بلا نزاع واخره اول سورة من القران مع انه حيوان لا يفى لسماد وزاد فى
الماء جريان ثلثه فعل وثلثه اسم تام وثلثه الاخر حرف بلا كلام وبصفه الاول سورة من
القران ونصفه الاخر عضو من الانسان واولا لتصفين مجد والثالثه مع انه ينقسم الى
مجد ومن زوج وزوج وبصف اخره مجد وللنصف الثالث مع انه ينقسم الى مجد ومن فرد
وزوج ولو زيد ثالثه على ثانيه لحصل رابعه او حد سادسه ولو زيد على سادسه صار اوله
ولو زيد على اوله صار قطر الدائرة ولو وصف صار عددا فى السماء سائرة بضعفه لثالثه

كما للشعور ونصف اخره له كمال اسمى ثلبه الحجر ثلبه الحجر ثلب ضعف الاخر منهما الاكم
لو نقص ضعف خامسه عن عشرة امثال اخره حصل عدد ما لو وجد بطل الشكل الحمارى وصار
اعظم الابعاد اقصرها وكان طوالع بعض المطالع مساويا لما هو اعظم منه ويحصل ضعف
ثالثه من زيادة عشر امثاله على نفسه من نقصانها عنه ايضا ثالثه يساوى الانوار الفواهر
بلسان الاشراق وثلث ثانيه يعادل العوالى لاجناس بالاتفاق وربع رابعه يساوى الحروف
المهموسة وخمس سادسه يعادل الممثال المنحوسة بصفه زوج وبصفه فرد مع انه منسا ويان
هذا عجيب بل كل منهما ازيد انقص من الاخر وهذا غريب والله الموفق للوصول الى اوفر نصيب المجنون
العامرى قبل ارضا سائبها جمالها فكيف بذا رجل فيها جمالها وقد كنت لا ارضى ضعف
مقطع وها انا راض لو اتانى خيالها لغز باسم النيرين وما تشتمله حروف ربى وفى بعض نسخه
بعض الشهور اذا اسقطت خمسه تجده مسمى فى السماء وفى الجبو واوله واخره سواء و
باقيه يسبح فى الصفر قال الجاحظ يقال للاشياء كلها ثلث طبقات جيد ووسط و
ردى والوسط من كل شى اجود من ردية عندنا الشعر فان ردية خير من وسطه
ومنى قيل شعر وسط فهو عبارة من الردى قال الاصمعى لا امانى اما بجنا بشر قال الاماني
ابو عثمان اجمله الله قال قال فلم ترى ذلك الا بقال لتجرم رسول الله صلى الله عليه الدولة
نوضع بحرم ملك كان المجنون فرزدق مرلها فقال لاعرابى يوما وهو يمازحه اتشهد بالم
نوه عنك فقال نعم اشهد ان اباك فعل بامك ولم ارد لك فقال ان لا يمازح ضمير
كرهم قبر بهو عده رويز جا بود تو سوى بك كراورد جان زكر نهاى او وحشى يكسيان
جان خواهم وجندان امان از رهد كار كين جهلها نزابر آن جان جهان نشام نثار ز حسنى
كمر دو نشستند بطوف اهر زاد كان كر برانداز دو ملك بنها ابن عربرا بنزرا مو فر طل عشق

النواهر

ان يقول فكيف بدا رفيها جمالها

خوردن کار هر بی ظرف نیست وحشی بباید که کبر دو لب آن پیمانه را **اصر حسند** کاشی
زاهد نکند کنه که قطاری تو ماعرفناک حق کتابهم که عفاری تو او فهارم خواند ماعفارت
ابا بکدام نام خوش داری تو **طفیق ابجدانی** بر نیک بین که شما از ملک فراهر برد خون
در دنیا الدمامی در اباغ مردم **مراعی ابجدانی** از اردل عاشق بیچاره چرا آورا چه زنی
کر رود کارش زده است وابجدان فرمز فرمز فقسه نواق بینهما تمانیه فراسخ تقریبا
ملک فهی جل شبا نه بلبل شبنم باز دکفت کنجامان اسیران خراب می‌باید **واهی تی**
در بیضه بسوخت سیکوم را نکذاشت که بال و پر برارم بکذار که دست دل بکیرم زاین وادی
پر خطر برارم که **لا اکبری** ای تو اند ریحها بیحا بیج هیچ بن هیچ بن هزاران هیچ این
همه باد بروت که چه وین نکبر زمن بموت زچه **ایضا** ایمچها بر متاع مرداریست کرکسان
دوران قطار قطار این باد مرزبند هم غلب وان باز مرزبند هم منقار آخر کار بر پروند
همه وزهمه باز ماند این مردار **قال شیخنا البهائی** فی کتاب مفتاح الفلاح فی
تفسیر سوره الحمد عند بیان النکته فی تقدیم قوله تعالی نعبد علی نستعین ان الوجه فیه ان
یتوافق متلو الحرف الاخیر فی جمیع الای ثم قال وهذه النکته انما یتضح علی ما هو الاصح من
کون البسمله جزء من السوره **اقول** بسبب ذلک انه اذا لم یکن البسمله جزء من السوره فیکون
قوله نعم علیهم واحدا من الایات للاجماع علی ان الحمد سبع ایات بل صرح به فی القران حیث
سماه بالسبع المثانی واذا کان علیهم ایه فلا یکون متلو الحرف الاخیر فی الجمیع حرف الیاء
حتی یلزم ذلک فی نستعین ایضا **عطار** بود عین عفو تو عاصی طلب عرصه عصیان
کرفتم زین سبب چون بشارت دیدم پرده سان هم بدست خود دریدم پرده باز رحمت
را نشنیده ام آب خواه ابروی خویش بودم از کناه **سعدی** ندانی که شوریده حالان

مست فشانند سر دست بر کائنات حلالش بود رقص بر یاد دوست که هر استینش جانی
در اوست **فیه ایهام البحامی** معنی ذرنوک امد مقبلی کو بود بو زامثال نوک نزد بود
نوک دنیا بو زنیراست **فائده** اذا کان اربعه احجار واحد مثقال والاخر ثلثه مثاقیل و
الاخر تسعه والاخر سبعه وعشرون یمکن الوزن من المثقال الی الاربعین مثقالا بحیث لا
یحتاج شی من الحجارات الی تعدد بالوزن بان یوزن کل مرتبه مره واحده کما لا یخفی علی
قال بعض الاکابر اذا اضاف لعامله الی القلب استراحت الجوارح **اقول** بدان الجوارح بضیق
مستریحه بالاعمال والوظایف البدنیه اعنیه فیها غیر مستقله لها بل مستلذه بها غیر الی
مشتهی هکمی حال کدل انور زکوی بیخند شب نمی از عشق برا و ریخنند دل که بان رشحه غم
اندود شد بود کبابی که نمک سور شد دیده عاشق که دهد خون ناب هست همان
خون که چکد از کباب ای ثمر چراب چه کل بی نمد عشق چه سنک چه دل دل که ز عشق
اتش داد را و است نالر زبیل دنیا شد پسند چند دل و دل نه چه دردمند به که نه مشغول
با این دل شوی کش بنه زکر به چه غافل شوی **شیخ احمد غزالی** نا یافت جان من خبر ذوق
بتمثیب صد ملک بمرو زبیکو بنیم من **لا اکبری** پرده ناموس تنکم مانع دیوانکی
بکنظر سویم کن وارهنند عقلم وارهان **شعر** فیه ایهام هلال بکشیه راکر قرین
مه سازی شفق و رو نشده صبح دم طلوع کند کو با مراد از هلال زلف باشد وازمه
عارض واز شفق سرخی عارض واز صبح دم بیاض بنا کوش و کردن **فائده** بدانکه هر
کوکبی از کواکب سبعه را شرف در برجی باشد و برج مقابل شرف هبوط باشد و تفصیل
شرف از این بیت معلوم میشود فلوکا بجبه خطکی سصبط هبا کرده بهرا ح مسیح و شرف
ذنب رسیم در جه قوس است **فائده** هر یک از نیرین را یکخانه و از خمسه را دو خانه

ومقابله رخانه وبال او است چنانچه از این بیت معلوم میشود بصفر زحل آ ده جدس
جبای ید تک طبل جو ازامی خانه با هر بال الی بعید بال واین شعر هم دلالت میکند حمل شرف
است با بهرام ثور بر خو فست مشتری را وام بیرهونا وخوشه مه سرطان خانه قمر است
شیر منام ثور مه را زهره خانه زهره است مر زحل راست حد یکدلو مقام بدانکه اتصالات
حدی است تا بدان نرسد اتصال نشود وحد نه مگر که چون از آن بگذرد باطل شود و
بنای آن از اجرام کواکب وجرم هر کوکبی مقداری است در این بیت مذکور است بدان اجرام
سیارات بی سبب لططاحج سبه هر دو زیب وپس هر گاه که بعید شاد و کوکب پیش از
وقوع نظر بفلک جو هر دو رسد آغاز اتصال بود وچون در نهی بفلک نصف جرمین رسد
زیمز هب بعضی بفلک جرم کمتر آغاز قوت اتصال بود وچون مرکز بمرکز رسد تا بعد عیان
دو کوکب بفلک سدس یا ربع یا ثلث یا نصف بعد شود غایة قوة اتصال بود وچون تا نصف
جرمین یا نصف جرم اول رسد غایة قوة اتصال باشد وچون بفلک تمام جرمین شود منصرف
شوند **فی الحدیث** القدسی یا مطلقا فی صا النار اجع و یا محلقا علی هجرنا کفرانما
ابعدنا ابلیس لانه لم یسجد لک فوانجینا کیف صا الجنة وهجرنا **قیل** لتنخص ما الفرق بین الماتح
والمائح قال الفرق بینهما کالفرق بین نقطتیهما اقول الماتح من یستقی من البئر فی الاعلی
ای یاخذ البئر ویستقی والمائح من یستقی من اعلاها بالدلو والحبل **ابن عباس** گفته است
کراکب والسنة نعم میگفتند مقام بلیهم کافر عینه ... و جدان اینست که بلی موضوع است
از برای ابطال نفی واثبات نفی ونعم از برای تصدیق **شعر مشکل شیخی** بغلام
خویش گفتا نه خواه ونه خواست غلام شاه آمد تا که گرچه رضا ندا بعقد
صحیح و خواجه رضا از دهکام از شاه حق **حدیث مشکل** ان الله خلق الدنیا فی ستة

ایام ثم اخترطاس ایام الستة فالستة الثمانیة والاربعة والخمس یوما اخترعه ... الی
ابی عبدالله **حدیث** روی فی الکافی باسناده عن عجلان وقال دخل رجل علی ابی عبدالله
فقال جعلت فداک هذه قبة آدم قال نعم ولله قبات کثیرة الا ان خلف مغربکم هذه تسعة
وتسعون مغربا ارضا بیضا مملوة خلقا یستضیئون بنوره لم یعصوا الله طرفة عین
ما یدرون خلق آدم ام لم یخلق یبرؤن من فلان وفلان **هکذا روی فی الکافی**
باسناده عن ابی عبدالله عن النبی انه قال ان هذه الارض بمن علیها عند التی تحتها
کحلقة ملقاة فی فلاة وفی هاتان بمن فیها ومن علیها عند التی تحتها کحلقة ملقاة فی
فلاة والثالثة حتی انتهی الی السابعة وتلا هذه الآیة خلق سبع سموات ومن
الارض مثلهن والسبع الارضین ومن فیهن ومن علیهن علی ظهر الدیک کحلقة ملقاة
فی فلاة والدیک له جناحان جناح فی المشرق وجناح فی المغرب ورجلاه فی التخوم
والسبع والدیک بمن فیه ومن علیه علی الصخرة کحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والدیک
الصخرة فیها ومن علیها علی ظهر الحوت کحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والدیک والصخرة
والحوت بمن فیه ومن علیه علی البحر المظلم کحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والدیک
والصخرة والحوت والبحر المظلم علی الهواء الذاهب کحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والدیک
والصخرة والحوت والبحر المظلم والهواء علی الثری کحلقة ملقاة فی فلاة ثم تلا هذه
الآیة له ما فی السموات وما فی الارض وما بینهما وما تحت الثری ثم انقطع الخبر عند الثری
والسبع والدیک والصخرة والحوت والبحر المظلم والهواء والثری بمن فیها ومن علیه عند
السماء الاولی کحلقة فی فلاة وهذا کله والسماء الدنیا بمن علیها ومن فیها عند التی

وثلثون

فوقها کحلقة فی فلاة فی وهما تان السما ومن فیهما ومن علیهما عند التی فوقهما کالحلقة فی
فلاة فی وهذه معی الثلث بمن فیهن ومن علیهن عند الرابعة کحلقة فی فلاة فی حتی انتهی الی
السابعة وهن ومن فیهن ومن علیهن عند البحر المکفوف عند اهل الارض کحلقة فی فلاة
وهی هذه السبع والبحر المکفوف عند جبال البرد کحلقة فی فلاة فی وتلا هذه الآیة وینزل
من السماء من جبال فیها من برد وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد عند الذی تحار
فیه القلوب کحلقة فی فلاة فی وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد والهواء عند
حجب النور کحلقة فی فلاة فی وهذه السبع والبحر المکفوف جبال البرد والهواء وحجب النور
عند الکرسی کحلقة فی فلاة فی ثم تلا هذه الآیة وسع کرسیه السموات والارض ولا یؤده
حفظهما وهو العلی العظیم وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد والهواء وحجب النور
والکرسی عند العرش کحلقة فی فلاة وتلا هذه الآیة الرحمن علی العرش استوی مثنوی
کرچه شمع میکند از بی نیاز انتظار کوچه چنگم می نوازی در کنار هرچه میخواهی بکن با جان
من من غلام تو و تو سلطان من **فائده** بدانکه در علم اعداد نوشته شده و تالیف
شده بسیار است مثل سجنجل و محبوب و دایره سبلبه و کشف المعانی تفسیر ابجاد و کتاب
الیقین وغیر اینها و از جمله شمس المعارف اکبر و اصغر و تعلیقه کبری و صغری و لمعه
نورانیه و ختمات سور قرآنی و الواح الذهب تالیف شیخ شرف الدین ابو العباس احمد بن
علی القرشی البونی است و تیسیر المطالب تالیف ابو عبدالله محمد بن محمد بن یعقوب التونسی
المغربی و کتاب المدخل تصنیف محی الدین محمد بن علی العربی است و اللمعة تالیف تقی الدین
عبدالله بن علی بن الحسن مجتبی است و سر الفنون والجوهر المکنون تالیف ابو حامد محمد
الغزالی است و مدد التعلیم فی منافع القرآن العظیم تالیف ابو السعادات عفیف الدین

عبدالله بن السعد الیمنی الیافعی است و خواص اسماء الله تصنیف مولینا یعقوب چرخی
و سر الآیات تالیف یکی از تلامذه ابن عباس است و کتاب هیاکل و تماثیل تالیف ابو بکر
علی بن وحشیه و غیر ذلک و از کبار اهل این فن است نجیب الدین حیدر سکاکی و سید حسین
اخلاطی و صاین الدین ترکه و مولانا حسین کاشفی و ولد او صفی الدین و غیرهم **فائده**
بدانکه طریق استعاده از حروف و اسماء و آیات سه طریق است اول توجه با رواح و حقایق آنها
و توصل جستن بصورت مثالی ایشان که در عالم برزخ دارند و این را طریق تخیلی
خوانند و این مخصوص اهل کشف است و شیخ ابو عبدالله مغربی در کتاب تیسیر المطالب
این مبحث را ذکر نموده و از برای هر حرفی خادمی معین ساخته دوم طریق تلاوت که آنرا
طریق کلامی خوانند سیم طریق کتابت که آنرا طریق کتابی خوانند **فائده** بدانکه
هر طالبی که میخواهد از حروف و اسماء الله و آیات تحصیل مطالب نماید بهر یک از طرق
ثلثه باید چند چیز مراعات کند آ حلیت طعام و تقلیل آن ۲ ترک حیوانی ۳ اجتناب از
مقولات کریهه الرائحه چون سیر و پیاز و کندنا و امثال آن ۴ طهارت بدن و لباس و منزل و
وضو یا غسل قبل از عمل ۵ حلیت جامه حتی گفته اند که ریسمان آن وجه حلال باشد
و تو بخشد ۶ تعطیر ۷ آنکه منزل از آلات لهو پیر و مصالح معاش یا امرء خالی باشد ۸ از
حس و خاشاک و غیره باشند ۹ ملاحظه زمان از ازمنه شرعیه مثل ایام و لیالی شریفه
و ازمنه حکمیه مثل ملاحظه طالع وقت و ساعات مسعوده و ملاحظه شرف و هبوط
و بیت و وبال کواکب ۱۰ ملاحظه مکان شریف یا خلوت خصوص از عوام و نسا و اطفال
۱۱ استقبال ۱۲ اخفاء عمل و کتمان آن از آشنا و بیگانه و این واجب شرط است ۱۳ بخور
سوختن در جائیکه لازم باشد و بعضی در جمیع اعمال خیر سوختن بخور خوشبو و در

جمیع اعمال شر و خفی و جلی آثار هر کلام دانسته اند و آن اکسیر اعظم و عدم [illegible]
فتح از آخره آفتاح و اختتام عمل بذکر و تسبیح و صلوات فائده بدانکه طهور
کلام بود و مهم است و اطلاق و حصول عبادات است از اینکه از برای قرائت
مصاحف باشد بعد خاص و در این قسم تا قرائت با بعد نوشته بود و بدان مرتب
نکرده و اگر از آن نظام در گذرد فائده مرتب نکرده و رعایت عدد از اعظم
شرایط است و اگر در بین حروف نقد عمل باطل شود و باید از سر بگیرد و اگر چه بی
احتیاط تکلم کرده باشد و اگر حاجت اتفاق افتد و عمل طول داشته باشد بان سا
باشد [illegible] گفته اند چنانچه طول داشته باشد و یک شبانه روز و زبان و فانکند
معین قرائت عدد [illegible] از کلام فضول و شر اجتناب کند و اطلاق است
که قرائت بعضی [illegible] اختصاص نیافته باشد در این قسم با خود عدد مقرر
سازد که در وقتی از اوقات ثبت در روز بقرائت اشتغال نماید و در اثنای چند
الضروره اگر کوید [illegible] باشد فائده بدانکه خلوت در از کار بزرگ
کلامیه و انواع از اساس شرایط کلیه است باید تا عمل با تمام نرسد از خلوت
بیرون [illegible] بیرون نیاید و باید وسعت خلوتخانه بقدری باشد که تواند
و نماز کند و زیاده بر آن نشاید و باید یک در داشته باشد و در روز نه
البیت در حجره بکو بنود و از مردم و مواضع ازدحام دور باشد فائده بدانکه اقلام میکه
ارباب علوم غریبه وضع کرده اند بجهت اختصاص علوم با فواید دیگر سی قلم است باین
تفصیل آدام ۱ قلم عبری ۲ و ۳ سریانی و آن سه نوع است ۴ یونانی هفتم
فالاطوطات که یونانیان وضع کرده اند ۸ قلم جابر حیان ۹ عبرانی ۱۰ اصحاب الکهف آسنی

کرد ۱۱ ابره ۱۲ سینی زبان قلم نوشته اند ۱۳ آدم ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ ادبلی و آن سه نوع است ۱۷ ۱۸ اقباط
عا و ۱۹ و ۲۰ او ۲۱ قلم ریحان و آن پنج نوع است ۲۲ قلم سنبل ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶
و ۲ و ۳ قلم طلسمات و آن نیز پنج نوع است ۲۷ قلم جبری ۲۸ قلم طبیعی ۲۹ قلم رمل
تبر ۳۰ کاشفی فائده عامل باید که چون یکی از اعمال کتابی علم نماید باید قلم نو اختیار
کند که هنوز از او نتراشیده باشند و بآن حرفی ننوشته باشند و غیر از این مطلب
اثر نبخشد و هم چنین قلم فولاد و یا باید از وجه حلال باشد و الا در لطیفیات اثر
نکند و در قهریات رجعت کند فائده باید عامل لون مداد را مراعات کند
و در اعمال لطیفه کتابت بلونی کند که منسوب بکواکب سعد است چون سفید
سبز و زرد و اعمال عداوت بلونی که تعلق بکواکب نحس دارد چون سیاه و کبود و
سرخ و ملاحظه حلیت مداد نیز از لوازم است فائده بدانکه هر حرف از
حروف بیست و هشتگانه متعلق بفلکی از افلاک تسعه و فلک الافلاک را چهار حرف
است و باین ترتیب است اثنا و عشرات و مات و الوف که ای ق ر غ باشد از فلک الافلاک
است و دوم که ب ل ک و از فلک ثوابت و هم چنین تا نهم که ط ص ظ باشد آن
فلک قمر است فائده بدانکه از حروف بیست و هشتگانه هر چهار حرف تعلق بکوکبی دارد
باین نحو که از ابجد مشتری چهار حرف اول از زحل است و چهار حرف بعد از آن از مشتری
و چهار حرف بعد از آن از مریخ تا چهار حرف آخر از قمر است و این قول مشهور است قول
دیگر که بعضی از او نقل نموده اند که نون و خاء معجمه و ذال مهمله و غین معجمه بزحل
منسوب است و ظاء معجمه و قاف و کاف و ضاد معجمه بمشتری و الف و تاء مثناة فوقانیه و زاء
و راء مهمله بمریخ و حاء مهمله و هاء و عین مهمله و یاء مثناة تحتانیه بشمس و شین معجمه و لام

وظاء معجمه بزهره وباء موحده وصاد مهمله وثاء مثلثه وذال معجمه بعطارد وجیم ولام
وسین مهمله وفاء بقمر **فائده** بدانکه اهل اعداد کویند که هر برجی را غونی است یعنی
ملکی که موکل ان برجست و عامل حروف باید بربیند هر حرفی بکدام برج منسوبست
پس بملك آن برج توسل جوید نام وی بتعظیم برد وازوی استعانت جوید واین
بخواست ملك حمل شراحیل و ملك ثور عزرائیل جوزا اسرافیل سرطان نهفائیل
اسد سراطیل سنبله شهکیل میزان سهرائیل عقرب صرصائیل قوس سرطائیل جدی
شمکائیل دلو مهکائیل حوت نقبائیل و هفت ملك هر بند معاون ارواح کواکب
سبعه سیاره عامل حروف باید نظر کند که حروف معمول تعلق بکدام کوکب دارد ملك
ان کوکب نیز استعانت بخضوع جوید ملك زحل قربائیل ملك مشتری سمجائیل مریخ
کاکائیل شمس صاصائیل زهره سید بائیل عطارد شمخائیل قمر اسماعیل **فائده** ملك
هر یك از حروف نیز عونی دارند واستمداد از ایشان نیز شرطست و اسماء ایشان نیز
طریقی است آسرافیل ب جبرائیل ج کلکائیل و بعضی عنائیل کفته اند د اطرائیل هر روز
یائیل ق و قیمثائیل ز سرفیائیل و بقولی شمائیل ح بنکائیل ط اسماعیل ی نشرا

بهمائیل

اهراطیل

کبطائیل ك نحجذ وزائیل ل طاطائیل م رومائیل ن حولائیل س هم اکیل ع لوفائیل
و سهما کیل و بقولی حصبقائیل ص همکائیل ق عطرائیل ر اهواکیل ش همراطیل و
بقولی جبرئیل ت عزرائیل ث میکائیل و بقولی مرقیائیل خ سمسمکائیل و بقولی روفیائیل
ذ ازذائیل ض عطکائیل ظ لوطائیل و بقولی میکائیل غ لوخائیل **فائده** بدانکه هر یك
از ایام هفته نیز دو عون دارند یکی علوی و دیکری سفلی و عامل را لازم است که در هر
روز نام ان دو عون از روز از بر ده استمداد طلبد الاحد علوی روفائیل بقاو بعضی

حقبقائیل

روفیائیل

بقاف کفته اند وسفلی ابو عبد الله المذهب الاثنین جبرئیل وابو عبد الله الحارث و
جبرئیل را خادمی است سمراو شمکائیل و رامیز یاد باید کرد الثلثا سلسائیل بسین مهمله
وبعضی نسخ بصاد است و بعضی شمسائیل کویند سفلی الاحمر الاربعا علوی میکائیل سفلی
دو نام دارد روبعه وبرقان و میکائیل را خادمی است نام وی نوائیل الخمیس علوی
صرفیائیل بقاف کویند بقاف و سفلی السید الشهورش الجمعة علوی عنیائیل و سفلی
سید عبد الرحمن لقب وی ابیض السبت علوی جحجمائیل بقاف کویند بقاف و سفلی ابو نوح
میمون السحابی **فایده** در فواید متفرقه کیفیت استخراج بعضی از سهام کذشت و از جمله
سهام که استخراج بعضی از احکام از آن می شود سهم الحوادث است و آن از فراید کبرد ر
تنبیهات ملا مظفر است بر آن نهج است که تقویم آفتاب را از تقویم قمر نقصان کنند وما بقی
بر تقویم زحل افزایند حاصل موضع سهم الحوادث باشد و لا محاله در وقت اجتماع نیز
سهم مقارن زحل باشد و در استقبال مقابل ان و از بعضی علوم معلوم میشود که در سهم
الحوادث باید تقویم آفتاب را از تقویم زحل نقصان نموده ما بقی را بر تقویم قمر افزود **والله اعلم**
ناصحا جابیا ای جکر کوشه فرزند من پند کوش بر کوهر پند من صدف وار بنشین و
لب خموش چه کوهر فشانم بمن دار کوش شنو پند دانش بیاد کن چه دانستی انکه
بر او کار کن **قوله** ای پهلوی تو دل در پرده سر از این پرده برون نا و پرده بکدم
از پرده غفلت بدر ای تا باشد این راز شود پرده کشای **قوله** بید زنده چه مرد
تو دل بنده بر خود نتوان یافت انکه در پهلوی چپ بینی براکر پهلواز او در جینی
راستی جوی که در پهلوی تش دل جان زنده شود از بوئش دل شود زنده از نجوشتنی
نیز بر علی بسیار انتی ره به بخوشتنی آوردن هزار دو چراغ خوردن کر بوار خو

بشتی بفروغ رو بشناسی ندهد ور چراغ وَلَهُ ای زنده بتو خون دل ما مصله
از نو ده کر کهن دل ما وای کر تو فراموش ندهی هر چه خود میل بکارش ندهی ای جهان
از صفت ذات تو پر عالم از بهجت اثبات تو پر هیچ جا نیست که غوغای تو نیست پر تو
نور دلارای تو نیست ای بتوحید تو هر ذره گواه نیست یک ذره بتوحید تو راه
در کهف ذره ناچیز شدیم کمتر از ذره بسی نیز شدیم ما و بیحاصلی و تو مپدی کرنه فضل
تو کند خورشید ای بهار از فیض وجود تو جهان غرق نور تو چه پیدا چه نهان ما به
صورت معنی همه تو همه نوای همه تو وَلَهُ ای بدا بنگار که هوش ربای
روز و شب چشم نه گوش کشای نه بچشم تو نه به بدن اثری نه بگوش تو نشنیده خبری
نرگس این چمنی کز لب جوی خوش نهاده است نظر سوی سبوی نه زرخسار گلش دیده
نه سرو چمنش از اری چو بگل تا غنچه کز سر شاخ صبحدم گوش کشاده است فراخ
نه ز بلبل شنوی آوازی نه ز لب غنچه نهانی رازی بکنی گوش نبینی تا چند کور و کر
چند نشینی تا چند رام در ویش سخن راه بگوی انچه خواهی بشنو و انکه بگوی گر چه
لب سود م افراز ند فعل تو نغمهٔ انکار زنند چند گاهی ره آگاهان کیر ترك همراهی
بیراهان کیر پرده از چشم نهان بین کن باز بنگر پیش و پس شب دراز وَلَهُ چه
هم چند بر آوازه زهی ما بد و زه جز از زخم بهی چون دهد گوش برون مانده
بانك نشاید بخبری واست وَلَهُ عارف آنست که از خود رفته است از نکو
جستن و از بد سفته است نبد هستی در هستی ساده زاده کون ز کون ازاده نه ز
ادوار دل آن ماثری نه ز اطوار دران تغیری وَلَهُ ای در این دامکه وهم خیال
مانده در ربقهٔ عادت مه سال چند سر در ره عادت باشی تا رك تاج سعادت

باشی کرده عادت ره خود برده خویش باز کن خوی ز خود کردهٔ خویش هست آزاد
بهر آزاده ترك ما كان عليه العاده انجو شانو نست كه بفكر و نظر بوزند خواستی از
جان تو سر کو اگر بر تو کشد تیغ بجنگ با مرصع کمر از دم پلنك دست خود بر کمر آری
باکوه در دولت نا پدار از وی هیچ شکوه همچه خورشید که بنو د مغش خویش را عود
ز ننی بو ببغش خون لعل از جگر ش بکشائی نقد کان از کمرش بربائی در رسد
باده بر ظروف بر پیش سخن آن ز دل عارف بیش از فضا بش کذری همچه سحاب
از مژه بر نفشان ریزی آب ور بکرد ره تو دریائی لجهٔ موج بکر دون سا زان کنی
همچه صبا زو دکذار نکنی لب تر از ان کشتی وار هر چه الفقر شود بند رهت روی
بر تابت زان همه لهف یك بیك از میان بر داری قدم صدق بجان بر داری پا هی
تو مخلوتكه راز چند و حدت بنوای تو بساق وَلَهُ ای دل اهل ارادت بتو شاد بتو نازم
کرم و مراد ای زهر سو همه زار روی بتو ای در رحمت بر همه باز غرقهٔ نعمت تو شیب
فراز ایمنت و لت جاوید همه غم تو غایت امید همه غم تو غایت امید همه نعمت خواطر
خود مبتلان خوش و ز رخت جنت جاوید ان خوش مبتلای من و ما یم هنوز
مانده در خوف رجایم هنوز ای رضا بخش رضا بت کیشان وانضو طبع رضا
اندیشان قبلهٔ نعمت کار آگاهان قاضی حاجت حاجت خواهان دل راضی
بقضا بت طلبم روضهٔ حسن رضا بت طلبم ای سر اسیمه شوق تو فلك سر نه
پیچیده ز طوق تو ملك داغ بر جان و دل از شوق توام بنده داغ و سك طوق توام
وَلَهُ انجو شان جذ بر کنه تا آگاه رسد زخم آن بر دل آگاه رسد انکه بهر شکستن کردن از
شوق کاسه چه صبر احیدت دراز چه بکامت نبود بنشین مزه لقمه را از مزه بر سی نه رسد

[illegible]

هرچه در کام و دهان تو نهند بخوری بخواه گدا خواه صنعی کاو و خر نیست با این خوش
علفی مزغ باید که مسمن باشد صحن ابخشه روغن باشد هیچ غم نیست گرش
غضب کنان شحنه ده کشد از بپوز نان میوه باید که بود تازه و تر چاشنی واره
جلاب و شکر هیچ غم نیست اگر در زد لئیم افکند رخنه به بستان یتیم نان خود با توه
و دروغ زنی هر که از خان شاه دروغ زنی دلو درا عنه هم ازان عطر تر و بریان افزائی
میکشی خرقه پشمینه بدوش میکشی کوشه فش در بن گوش باشد اینها همه دعوی یعنی عالم
و فنم و صاحب معنی تا فند ساده دلی در دام طعمه جاش دهد با شامت چون
بد افتد از شهر کرده باکره هی رود از شهر بدو که فلان هست نبکو کیش و مخلص و
معتقد درویشان نه صد بار دیگ از نادانی تو مرا و زا با رکبی سرپائی کند ان
مفلسی ان بیمایه رخت خوانه کرده همینا بهر تو سفره خوان ارایند شربت و میوه و نان
افزایند هم تو از دین و خرد هر دو بری همنشینی و بغفلت بخوری تف بر این صورت
سیرت که تو راست تف بر این عقل و بصیرت که تو راست نفس را حلقه بحلقوم
بوی به که این لقمه زقوم خوری دزدی در راه زنی بهتر از این کفن از مرده کنی بهتر
از این **قوله** ای دل ار سر بجنبی نه جنبش غایت اندیشی نه که بکاشانه نهی گاه
بباغ مسند ایمنی و مهد فراغ کرده عالم کل منزل دل وز تو تا عالم دل صد منزل
قوله گو ان عیب تو یک بو رسد نه بچمن بوی امید برسد هست بسا حاصل این بر
شده کاخ عرصه روضه امید فراخ کار بر خویش چنین تنگ مگیر و زدم ناخوش
اهنگ مگیر چون شود موج زنان قلزم جود در کف موج خسی را چه وجود
روز و شب بر در امید نشین طالب دولت جاوید نشین تا بنام تو زند فال فرج

فرعه من فرع الباب و لیحج هوس کوی طلب شوان زد خیمه در کوی طرب نتوان زد
هوس این است هوسناک بود جان عاشق ز هوس پاک بود **قوله** ای ملک زاده اقلیم
وجود پیک تعجیل ملک المسجود سایبان حرم چرخ برین تختگاه قدمت ذروی
زمین کوه در خدمت تو بسته کمر کان ز بی زینت تو زاده گهر ای ز پی مطبخ تو جان نوران
کله کله بدر رود شتر خوان همه بهر تو و تو بهر خدا یکدم از ربقه غفلت بدر آی تا
بکی بسته هر جنس باشی بنده هر کس و ناکس باشی کیست خسرو که نه شاه از لست کثر
هستی نه عوض نه بدل است از همه بکسل با او پیوند بند از بند کش و خود بند
مرصعی اصفهانی کسی از تو بشر حکایت بد بکار من کرد عمی از تو داشت بو دل
چه بروز گار من کرد تو با این گمان بنودی که بمن چنین توان زیست بجفا چنین
دلبری دل برد یار من کرد **سعدی** خوبرویان جفا پیشه وفا نیز کنند بکسان درد
فرستند دوا نیز کنند پادشاهان ملاحت چو بنخچیر روند صید را پای به بند ندها
نیز کنند گر کنند میل بخوبان دل من منع مکن کین گناهی است که در شهر شما نیز
کنند **جامی** تا ز بین طبع تو را از کله چون بنجانم هر چه کردی تو کن شمشا بخر کنی هم
کن رد **فائده** یکی از اقلام منفرده ذکر اینها بطریق ابجد هو هم

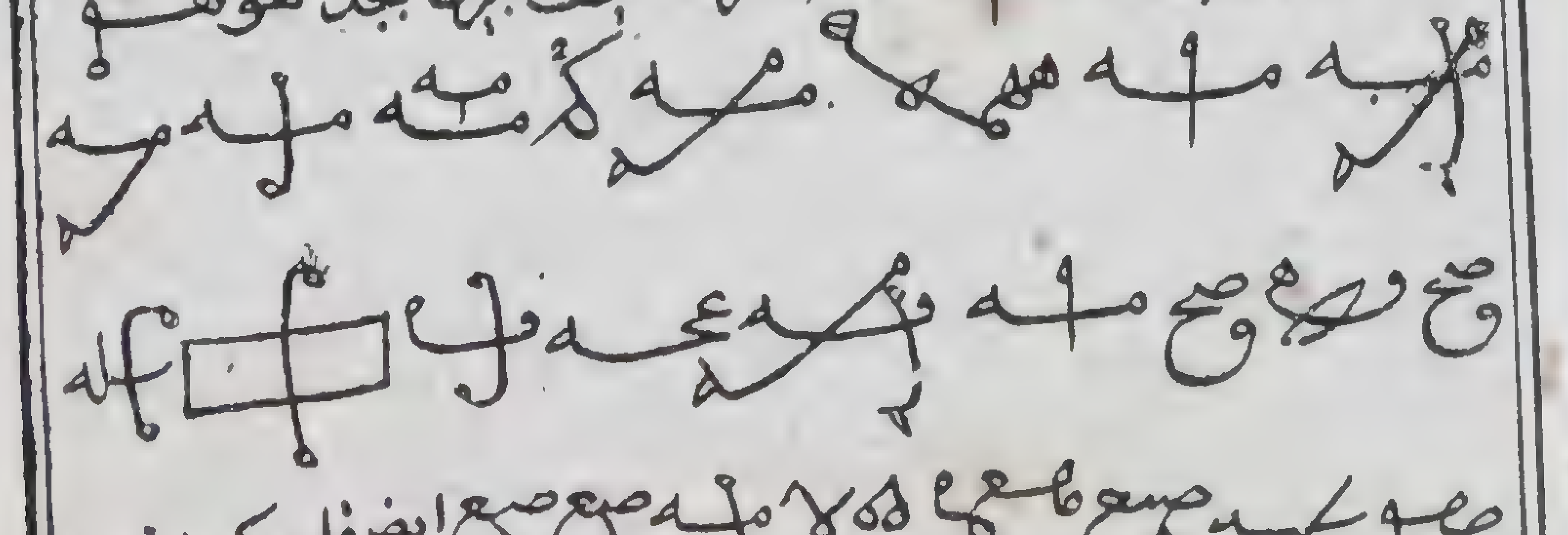

ایضاً قلم دیگر بترتیب

ابلث ابن است ... وبمحه هوى هو هه
مه سه ... فائده در جمع اعداد یکدیگر بتوالی
مبتدا ایشان بر یک نهج باشد خواه مبدا از واحد باشد یا غیر آنکه مبدا را با آخر
جمع کرده در نصف عدد آن اعداد ضرب کنند بلکه از هر عددی تا هر عددی که خواهند جمع
کنند طریقه آن چنین است و اگر عدد اخیر معلوم نباشد چنانچه خواهند از چهار تا بتفاضل
پنج پنج تا شش عدد جمع کنند از عدد یکی نقصان میکنند حاصل را در تفاضل ضرب
کنند حاصل ضرب عدد اخیر است بعد از ان اول جمع نموده در نصف عدد ضرب نمایند
تا مطلوب حاصل شود فائده عدد العروف اعداد عبارت است از عددیکه دو
حصه داشته باشد بی نقد یعنی آنکه وفق را بالسویه بخش کنند بر بیوت یکسطر در
طبیعی و الوفق البته مشتمل بر خانهای مربع باشد یا یکی زائد و وفق طبیعی بود یا غیر
طبیعی آنکه اعداد از واحد بنظم طبیعی تا عدد مجموع خانها مربع نهاده باشند و غیر
طبیعی آنکه نه چنین باشد طریق استعلام وفق طبیعی هر مربع آنکه عدد خانهای
آن مربع را در نصف عدد خانهای یکسطر ضرب کنند که حاصل مقصود باشد مثلا
در مربع چهار در چهار چون ١٧ را در ٣٢ ضرب کنند حاصل ٥٤٤ بود که وفق طبیعی
مربع است فائده امل اعداد چهار صف متصل با ضلاع را که اول و آخر سطر
طولی اول و آخر سطر عرضی باشد ملک و رکن دو چهار صف متصل با نها دو رکن
دیگر و علی هذا بیوت این ادوار مختلف باشد در شمار بتفاضل مضروب و در چهار
و از برای استعلام کیت خانهای هر دور عدد بیوت یکسطر از آن دور را در چهار ضرب کنند
و از حاصل ضرب چهار نقصان کرده دور را بمعنی دیگر نیز استعمال کنند هر مربعی صحیح

الوفق

الوفق که متضمن مربعی دیگر باشد که هر دور از آن را اسقاط نمایند مربعی که مانند
صحیح الوفق باشد آنرا ملحق خوانند و الا ملفق فائده بعضی از سهام کتب و بعضی
دیگر نیز هم ازان جمله سهم المال بروز و بشب از خداوند خانه دوم کیرند تا بخانه دوم
و از طالع بیفکنند و سهم الاخوة بروز و بشب از خداوند خانه سیم بکیرند تا بخانه سیم و از طالع
طرح کنند سهم اباء سهم الاباء از آفتاب کیرند تا بزحل و بشب بر عکس و از طالع طرح کنند سهم
الامهات بروز از زهره کیرند تا بقمر و بشب بر عکس و از طالع بیفکنند سهم الولد بروز و بشب از
خداوند خانه پنجم تا خانه پنجم و از طالع افکنند سهم التزویج بروز و بشب از آفتاب کیرند تا بزهره
و در طالع زنان بر عکس و از طالع طرح کنند سهم العبید و الاماء بروز و بشب از عطارد تا بقمر
کیرند و از طالع طرح کنند سهم المرض بروز و بشب از خداوند خانه هشتم کیرند تا خانه هشتم
و از طالع بیفکنند سهم الخوف بروز و بشب از خداوند خانه ششم تا بخانه ششم کیرند و از طالع
افکنند سهم السفر بروز و بشب از خداوند خانه نهم کیرند تا بخانه نهم و از طالع افکنند سهم العمل
بروز و بشب از خداوند خانه دهم کیرند و از طالع طرح کنند سهم الاصدقاء بروز و بشب از
خداوند خانه یازدهم کیرند تا خانه یازدهم و در سهم الاعداء از خداوند خانه دوازدهم
تا دوازدهم و از طالع افکنند فائده بدانکه در لغت ترکی علامت مصادر آن بود که در
آخر آن لفظ ماق باشد مانند کلماق بمعنی آمدن و کتماق بمعنی رفتن و ورماق بضم واو
بمعنی زدن و بکسر واو بمعنی دادن و تپنماق بمعنی جنبیدن و هم چنانکه در لغت عرب از مصدر
نه وجه تازه میگیرند بعینه در لغت ترکی نیز از مصدر نه وجه تازه می گیرند و چنانکه اقرب
صیغ در لغت عربی بمصدر ماضی است در لغت ترکی امر حاضر مفرد است نیز اگر امر
حاضر مفرد از هر مصدر که بحذف لفظ ماق حاصل میشود بعد و نون تا که چیزی چون

کل و کنْ و ورو و دین و امثال آن پس اصل مصدر است و اصل سایر صیغ امر است همچنانکه
در عربی اصل ماضی مصدر است و اصل سایر صیغها ماضی است پس نه وجه که از مصدر
باز میگردد باین ترتیب که میشود امر ماضی مستقبل نهی و نفی جحد استفهام اسم فاعل
اسم مفعول و در ترکی در این صیغ فرق میان تثنیه و جمع و مذکر و مؤنث نیست پس هر یک
از امر و ماضی و مستقبل و نفی و نهی و جحد و استفهام از شش صیغه است مفرد غایب
غیر مفرد غایب مفرد حاضر و غیر مفرد و متکلم وحده و متکلم مع الغیر و هر یک از اسم
فاعل و مفعول از دو صیغه مفرد است و غیر مفرد و کلمه له بفتح لام و سکون ها علامت
تثنیه و جمع غایب است و علامت تثنیه و جمع حاضر زا ما قبل مضموم است یا اشباع ضمه یا
مکسور است بدون اظهار واو بلکه اکتفا بمجرد اشباع و علامت متکلم وحده میم ما قبل
مضموم با اشباع ضمه و متکلم مع الغیر خای منقوطه ما قبل مضموم با اشباع یا الف
و ها است و چون دانستی که اصل امر حاضر مفرد است پس میگوئیم امر را شش صیغه است اول
حاضر مفرد و آن مصدر است بجذف قاف مثل کل و کن یعنی بیا و برو و دویم حاضر
غیر مفرد و آن امر حاضر است بزیادتی واو و نون یا واو و زا باشباع واو و نه با ظهار آن
مثل کلون و کنون اما زاء در صورت تعظیم مفرد در می آید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی
تاء و نون یا واو و زا باشباع واو و نه اظهار آن مثل کلون و کنون اما زاء در صورت
تعظیم مفرد در می آید الی سیم غایب مفرد و آن بزیادتی سون است بواو اشباع چون
کلسون یعنی بیاید چهارم غیر مفرد و آن بزیادتی لفظ لر بر مفرد بعد از حذف نون چون کلسولر
یعنی بیایند و واو در همه اشباعی است پنجم متکلم وحده و آن بزیادتی میم ما قبل مضموم است
بر امر مفرد حاضر با اشباع ضمه چون کلوم یعنی باید بیایم ششم متکلم مع الغیر و آن بزیادتی

خاء ما قبل مضموم است با اشباع چون کلوخ یا الف و ها چون کلاخ یعنی باید بیائیم
اما ماضی علامت کلیه آن که در شش صیغه ساکن دال است که بر امر حاضر زیاده میشود و در
غایب مفرد بعد از دال تاء زیاده میشود مثل کلدی و کندی و در غایب غیر مفرد بعد از دال لفظ
لر مثل کلدیلر و کندیلر و در حاضر مفرد بعد از دال واو و نون مثل کلدون و در حاضر
غیر مفرد واو و زاء مثل کلدوز زیاده میشود و در متکلم وحده بعد از دال میم مثل کلدم
و در مع الغیر خا مثل کلدوخ زیاده میشود و اما مستقبل علامت کلیه آن یاء و راء مهمله است
بعد از امر حاضر پس در غایب مفرد گوئی کلیر یعنی می آید و در غیر مفرد لر بر آن زیاده میشود
و میگوئید کلیرلر و در حاضر مفرد سن بر آن افزائی و گوئی کلیرسن و در غیر مفرد سوز
و گوئی کلیرسوز و در متکلم میم افزائی و میگوئی کلیرم بفتح راء و در مع الغیر خاء
افزائی و گوئی کلیرخ بضم راء و اما نهی علامت کلیه آن میم مفتوحه است که زیاده میشود
بر فعل امر پس در مفرد حاضر گوئی کلمه و در غیر مفرد بر آن واو و نون افزایند و گویند
کلمون یعنی نیائید در مفرد غایب بر آن سون افزایند و گویند کلمسون و در غیر مفرد
لر بر کلمسون افزایند و گویند کلمسونلر و در متکلم وحده یا و میم افزایند و گویند کلمیم و
در مع الغیر یا و الف و خا افزایند و گویند کلمیاخ و اما نفی پس علامت کلیه آن ماز و زاء
میم نفی است بر مستقبل قبل از یاء و راء پس در مفرد غایب گوئی کلمز و در غیر غایب کلمزلر
و در غیر مفرد کلمزلر و در مفرد حاضر کلمزسن و در غیر مفرد کلمزسوز و در متکلم
وحده کلمزم و در مع الغیر کلمزخ و اما جحد بزیادتی میم نفی بر ماضی ما قبل از دال و اما
استفهام پس مثل ماضی و مستقبل و نفی است و استفهام از قرائن مقام مفهوم میشود غالبا
و اما اسم فاعل شعر بود همچو بوم زاغی بوز کور جا کرفته بر لب دریا شور بود آن

کرهای کسی در مثبت
خل کردانی و مصابس
و در راه آنکس دفن کن
هذه هلله ما للعجلو
العجل العجل ما
١١١١ ه ١٠ ه العجل

بو یای شور ابش خورش وادی آن شور ا بر طعم شکرش از قضا مرغی چه اصل نام ار حوصله و رحوصله انعام او کفت پیش آمد ز شوری در کله کاب شیرینت دهم ار حوصله کفت تو سم ز اب شیرین چون چشم طعم آب شور است تلخوشم ز آب شیرین مانم کرده نفور طبع من ز آتش خورده در یای شور در لب دریا نشسته روز شب در صبا هر دو مانم تشنه لب هر که شام هم ز آب شور خویش تا نهایتِ پنج آبیم پیش شعر یکیها جان خواهم و چندان امان از رو کار کابجهان جان و بدان جان جهانستان نثار شعر کرده لیکن ما جور از ما بیت همانش درد دل و درد دیده است کر از ما دیر بو آمد بباشش حقوق خدمت ما دیدش دلش را مهر با ما کم مباد دل ما بیغمش خرم مباد بکام دوستان باد کارش دعای لفکاران باد پاش

قطعه عز بیت کرده روزی عنکبوتی که بهر خود کند تحصیل قوتی بجائی دید شهبازی نشسته ز بند دست شاهان باز رسته بکرد آن تنیدن کرد آغاز که تا بندد پر و بال تیرواز زمانی کار در پی کار او کرد لعاب خود همه در کار او کرد چه آن شهباز از روی کناره نماندش غیر تاری چند پاره بر باعی ابد ال بسر نلف بر بیت با چه کار کاری که نه حد تو است با این چه کار در رخنه الاچو خویش نشین با کرده سراپرده سلطانت چکار **مر باعی** در خاک طالقان بر سید معالی کفتم مرا بتربیت انجمل بال کن کفتا بر و چه خاک تحمل کن ای فقیه یا انچه خوانده همه بفر خاک کن **فائده** بدانکه از برای خط انواع بسیار است از انجمله است محقق و ثلث و نسخ و رقاع و عهود و توقیع و تعلیق و ریحان و منثور و مدور و طومار و مسلسل و قلم مثنی و غبار و هبا **فائده** بدانکه تاء مثل رحمت و ابیات و مشکات

وامثال اینها در عربیها باید نوشت و در فارسی تا به کشیده و سر در از آنکه همچنانکه ارباب خط بر آن تصریح کرده اند صاحب نفایس الفنون نیز کفته که اصل در نوشتن حروف آنست که بطریقیکه وقف بران میکنند یا ابتدا بان میکنند نوشته شود همچنانکه انا که ضمیر متکلم است انا نویسند با الف و در عربی وقف بر رحمت و امثال آن بها میشود و در فارسی بتا **فائده** بدانکه لفظ ما حرفی باشد و اسم نیز می باشد و ما حرفی را متصل بما قبل آن نویسند چون انما الهکم الله وانما تکونوا و کلما اینی و اسمی را جدا نویسند چون کل ما عندی لک و ابن ما و غد و مع جیئک و سز آنست که حروف بجهة عدم استقلال متصل شد بخلاف اسم **فائده** در نفایس الفنون مذکور است که الف ابن در وقتیکه بین العلمین واقع شود و در غیر مثنی و صفت باشد نه خبر در کتابت حذف می شود مثل هذا زید بن عمرو و در غیر این حذف نمیشود مثل زید ابن عمرو که ابن خبر زید باشد **فائده** بدانکه حرف مکرر را که در حرف ادغام کنند اگر هر دو از یک کلمه باشند یک حرف بیش نویسند چون مدّ و رد و اگر از دو کلمه باشند هر دو را نویسند چون اللهم الرجل که الف و لام کلمه ایست غیر از رجل و لحم پس لام او را نیز نویسند مکرر در الذی والتی و الذین که بجهة عدم انفکاک اینها از الف و لام حکم یک کلمه دارند بلی در تثنیه اللذین با دو لام نویسند تا فرق میان تثنیه و جمع باشد جمع و تثنیه التی را نیز بران حمل کنند **فائده** در نفایس الفنون و غیره مذکور است که در الفاظ عربیت هر الفی که در چهارم یا زیاده واقع شود بیا نویسند چون موسی و عیسی مکر ما قبل او یا باشد و علم نباشد که در اینصورت با الف نویسند و با وجود

علیها زیبا نویسند چون بحی و چون در اسم افتد که واو می باشد چون عصا
ودعا با لف نویسند و اگر یائی باشد بیا نویسند چون رجی و رمی **شعر**
یا ذا الذی یصرف الدهر عزتنا هل عاند الدهر الا من له خطر اما تری البحر یعلو
فوقه جیف ویستقر باقصی قعره الدرر **ایضاً** منتنی فی حسن الطلب ونفی
النفس حاجات وفیهك فطانة سکوتی بیان عندها و خطاب انا جو بمعنی تاج
معنا بحاجتی فلیس لی معنی سواك شفیع **امثال العرب** البطنة تذهب
العظمة یعنی پرخوری بزرگی را می برد بین جبهته و بین الارض جنابة این مثل را برای
کسی گویند که نماز نماز باشد الثکلی تحب الثکلی جعجعة ولا اری طحناً یعنی آواز آسیا
می شنوم و آرد نمی بینم جزاء مقبل الاست لضرطا حبك الشیء یعمی و یصم خط جبل بن
سند صنیع حذو ولو بقرطی ماریه این مثل در موضع تحصیل چیزی گویند و قرطی ماریه
دو گوشواره ماریه دختر ارقم بن ثعلبه بود که در آنها دو مروارید بود بقیمت بیضه
کبوتر و در عالم مثل آن ندیده بودند رب اکلة تمنع اکلات رب اخ لم تلده امك
رب امنیة جلبت منیة شفیع المذنب اقراره و توبته اعتذاره **الشعبی** توکل و یتم
وعد الکریم الزم من دین الغریم هذه دار من احببت فما بالحمی ام ریاض القدس
ام جنات عدن فدری ههنا اوطان احبابنا فهم مهجتی ففیها ابتراك بالقلب فقد
نالت المنی **شعر** غم ایاد ایام از بودم بدان کنج عزلت سرائی ندیدم ببیمارئی
خویش خورسند گشتم چه در هیچ شربت شفائی ندیدم **وایضاً** بغیر بیارم
زدل از شکر بپوست که شکری ندارم که در خورد او است **ایضاً** گلچو پیش مرقع
بسیار کردی اگرچه بس عزیزی خوار کردی خاکسار از جهان بجفا منکر تو

چه دانی که در این گرد سوائی باشد چرا فزون نشود خاك آستانه ما که آفتاب
قدم مینهد بخانه ما ایضاً بر وز نیك کسان هیچ غم مخور زنهار بسا کسا که بروز
تو آرزومند است انوا که بود سایه لطف خداوند کو انجم افلاك مکو کار
کناری تو چون شیری عزیبا ترا میفکن عزیبان را سکان باشند **شمن ایضاً**
خود گرفتم که پس از سعی و تکاپوی دراز کار از آن سان که دلت خواست سامان
کرد بچه ایمن از این عالم ناپایدار که بیکدم زدنت کار دگرسان کرد توانم انکه بیا زارم
اندرون کسی حسود را چه کنم کو ز خود بخویش در رنج است بدست آهن تفته کردن
خمیر به از دست بستن به پیش امیر **شعر** هر که با پولاد بازو پنجه کرد ساعد سیمین
خود را رنجه کرد **شعر** گر بغریبی رود از شهر خویش سختی و محنت نکشد پینه دوز ای
سنقر می فتد از مملکت گرسنه بماند ملك نیمروز **فائده** چند چیز مراعات آن در
نامه نوشتن ضرور است اول انکه ابتداء بنام حق کند ۲ سعی کند که هر چند سطر بالاخر
میرسد میل آن بیالا باشد تا مشابه چه خط هود ونرسا میل به نشیب ۳ دوم انکه
دعای اسباب مکرر نکند ۴ انکه از تکرار الفاظ احتراز کند ۵ انکه لفظ مشترك میان
مدح و ذم نیاورد ۶ انکه خط را بی نقطه ننهند چه آن قبیح بود بر جهل مکتوب
الیه ۷ انکه بر ظهر مکتوب بزرك تر از خود هیچ ننویسد ۸ انکه نامه را امکان بعجله
میفرستد بتاریخ مقید کند ۹ انکه بعد از فراغ بثانی مطالعه کند تا اگر سهوی
باشد معلوم شود ۱۰ انکه درو ثنا صلاح قلم را بدها نکند چه آن نزد اهل
تمیز مستقبح باشد ۱۱ اگر در مکتوب نام صاحب شوکتی باشد در سطر ننویسد انکه
اندك جا بگذارد و نام او بر بالای صفحه در سمت راست نویسد ۱۲ انکه هیچ

وجه در مکتوب دشنام ننویسد و هم چنین احتراز کند از نوشتن چیزی که امکان داشته
باشد که انکار او ضرور باشد ۱۳ آنکه چون نامه تمام کند اندکی خاک بر آن افشاند
چه حدیث است که اذا کتب احدکم کتابا فلیتربه فانه انجح للحاجة ۱۴ آنکه نامه را بر
زمین نیندازد تا قاصد بردارد و بدست او ندهد چه نقل است که رسول صلعم نامهٔ
که بنجاشی نوشته بود بر زمین انداخت تا قاصد برداشت لاجرم نجاشی نامه را با نوع
اعزاز تلقی نمود و نامه پرویز بدست قاصد داده ۱۵ آنکه نامه را مربع نکند زیرا که
چه مربع نظر عداوت است **فائده** بدانکه قرآن بنابر روایت اصح ۶۲۳۴ آیت
است و سایر اقوال کمتر از این است اما تفاوت زیاده از سی در روایت نرسیده و
مجموع آیات ۷۰۴۰ کلمه است و بقولی ۷۷۴۳۹ کلمه و بقولی مجموع کلمات ۳۲۱۲۵۲
حرف است و بقولی ۳۲۱۱۸۰ و بقولی ۳۲۳۰۵۵ از آنجمله الف ۴۸۸۰ و باء ۱۱۴۰۰ و تاء
۱۰۱۹۹ و ثاء ۱۲۷۶ و جیم ۳۲۷۳ و حاء ۳۹۹۳ و خاء ۲۴۱۶ و دال ۵۶۴۲ و ذال ۴۶۹۷
و راء ۱۱۷۹۳ و زای ۱۵۹۰ و سین ۵۸۹۱ و شین ۲۲۵۳ و صاد ۲۰۱۳ و ضاد ۱۶۰۷
طاء ۱۲۷۴ و ظاء ۸۴۲ و عین ۹۲۰۰ و غین ۲۲۰۸ و فاء ۸۴۹۹ و قاف ۶۸۱۳ و کاف
۳۵۰۴۰ و لام ۳۲۲۵۳ و میم ۲۶۵۳۵ و نون ۴۵۴۵۰ و واو ۲۵۵۳۲ و ها
۱۹۰۷۰ و یاء ۲۵۹۱۹ **فائده** بدانکه صحاح سته که در میان اهل سنت اعتبار دارد و
واجب میدانند عمل باحادیث آنها را باین تفصیل است صحیح محمد بن اسمعیل جعفی بخاری و
صحیح ابو الحسین مسلم بن الحجاج النیسابوری و کتاب ابو داود سلیمان بن اشعث
و کتاب ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی و کتاب نسائی و موطاء مالک و گویند که اول کتابی
که در حدیث ساخته اند موطاء مالک بود و شافعی گفته ما اعلم شیئا بعد کتاب الله

اصح من موطاء مالک و بعد از آن صحیح بخاری پس صحیح مسلم و اصح از این هر دو پیش اهل
سنت صحیح بخاری است **فائده** بدانکه از برای سالک شروط بسیار است و از آنجمله چند شرط
ذکر میشود ۱ آنکه ملتفت بشبهات نشود و علانیه نشود و در امور کائنات و احکام
شرعیات و تقدیرات قضا و قدر بلم و لا و لعل و عسی مشغول نگردد بلکه بر جادهٔ شرع
مستقیم باشد ۲ آنکه پیوسته با طهارت باشد قال عز و جل ان الله یحب المتطهرین ۳
خلوت اختیار نماید و از جمیع شواغل عزلت جسته در خانه تاریک نشیند ۴ آنکه پیوسته
ساکت باشد الا از ذکر ۵ آنکه از مطعوم و ملبوس مشتبه تا احتراز کند ۶ آنکه از اکل و شرب
اعتدال نماید بلکه تقلیل کند سیما در روزه ۷ آنکه خواب بسیار کم کند و تا بحد ضرورت
نرسد نخوابد قال الله تعالی کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون ۸ دوام ذکر با حضور قلب بحیثیتی
که جملهٔ بدن و اعضا باو مستغرق شود و افضل لا اله الا الله ۹ نفی خواطر و این دشوار ترین
عقبها است بر سالک ۱۰ تخلق باخلاق حمیده و انخلاع از صفات ذمیمه ۱۱ ربط قلب بشیخ
۱۲ آنکه بعضی گفته اند **فائده** از برای سالک آدابی چند است ۱ آنکه تا تواند در سوال
از حق تعالی خطاب بامر و نهی نکند بلکه طریق مناجات ملاحظه کند چنانچه گوید خداوندا اگر
من گناه کارم تو آمرزنده و بفلان چیز محتاجم و تو لجهٔ رحمتی یا از فلان چیز خائفم و تو
ملجاء و ماوی منی ۲ آنکه رسول را بر ظاهر و باطن خود مطلع داند و در مجالس
او حکم کند ۳ آنکه در متابعت شرع غایت جهد مبذول دارد ۴ هر که باو نسبت دارد
بخصوص اهل بیت سادات یا بغیر چون علماء همه را از برای محبت او دوست دارد و تعظیم و احترام
ایشان واجب داند ۵ آنکه تا تواند رو بقبله بنشیند بحضور در خلوت ۶ آنکه پیوسته در هیئت
تشهد نشیند و با خود چنان تصور کند که او بنشاط رب العزه در حضور او نشسته

ورسول اینجا حاضر است تا بنشیند وقار و احترام مقید بود **فایده ۵** از آداب محاوره از
جمله لوازم است مر کسانی که با مردم معاشرت می‌نمایند آن دو بنا است از آن جمله آنکه چون در مجلس
بزرگی حاضر شود بدو زانوی ادب بنشیند و از زانو بر زانو نگردد چه آن دلالت بر عدم
ثبات و قلت مبالات می‌کند و اگر بزرگی با او سخن گوید بغیر او ملتفت نشود و اگر
بزرگی او را بفضیلتی تحسین کند و بر فضلان برفزود تاسف نماید بان نازش و افتخار
نکند بلکه بوجهی عذر آن خواهد که بر خواطرش فوت آن شناسا نشود و در محاورات
بالفاظی که سامع بانها نظیره ای احتراز نماید و از نقل چیزی که صدق آن معلوم نباشد
در نزد بزرگان و هم چنین از اجنبی احتراز نماید و از کذب و لاف و گزاف خصوص
نزد بزرگان و از هر شیی که دروغ نماید و از کثرت مزاح و هزل دوری کند و از خبث
و معایب کسان احتراز نماید بپوشیده نیکو نباشد تا پیش همه کس محبوب باشد و اگر کسی
حکایتی یا سخن گوید بگذارد تا او حدیث را تمام کند و اگر او مطلع باشد و وقوف آن از
آن سخن بیشتر باشد اظهار آن اظهار نکند تا گوینده منفعل نشود و با جهال و سفله مجادله
و مناظره نکند و تا سامع را راغب استماع نبیند سخن نه پیوندد شروع در سخن
نکند و از کثرت مکالمه مجانبت لازم شمرد و آنچه از غیر او پرسند جواب نگوید و اگر
کسی بجواب مشغول شود و او بهتر قادر باشد صبر کند تا سخن او تمام شود پس خود بر گوید
که جواب اول مطعون نشود تفرقه نکند اگر سخن از وی پوشیده دارند استراق سمع نکند
و در مجالس اکابر با کسی سر نگوید و در نوشته کسان نظر نکند مگر باذن ایشان و
با اطراف خانه و سقف و دیوار مکرر نظر نیندازد و از چیزی که شان آن نیست سؤال نکند
و اگر دو نفر با هم سخنی گویند بجهه آن استفسار نکنند و در نزد اکابر در دعا و تملق مبالغه

و افراط نکند که آن علامت ضعف نفس است و آنچه خواهد بگوید اول در خواطر
مقرر کرده باشد و با اطراف آن برخورده و در اثناء سخن بدست و چشم و ابرو اشارت نکند
و حرکات و افعال و اقوال کسی از نجاکان یعنی تقلید نکند و تا تواند سخن چنان گوید که از
میزان شرع و عقل خارج نیفتد و اندیشه نکند که اگر من بخلاف خواهش مستمع
سخن گویم او را خوش نیاید چه مستمع اگر دانا و خردمند بود از سخن پسندیده
نرنجد و در حضرت سلاطین و حکام بیجا دعوای فضل و دانش نکند و در الزام
ایشان نکوشد و از کثرت مجالست و مجاورت با ایشان گستاخ نگردد و بر معاشرت
مبادرت ننماید چه مؤاخذه ایشان سخت و تمهید معذرت دشوار باشد و تا
ممکن باشد سخنی که بر خواطر بعضی از مستمعان گران باشد نگوید **شعر** با همه خلق
جهان اگرچه از آن بیشتری ره و کمتر برهند انچنان زی که بمیری برهی نه چنان زی
که بمیری برهند **قال** علی علیه السلام کفی بالقناعة ملکا و بحسن الخلق نعیما **قال** الشاعر
ما کل ما فوق البسیطة کافیا و اذا قنعت فکل شیء کاف **شعر** خواهی که عیش خوش
بود نکار برقرار با بیشتر نساز و کم کار و بار گیر **فی** کتم السر صدور الاحرار قبور
الاسرار **شعر** سخن کان گذشت از میان دو تن پراکنده شد بر سر انجمن سخن هیچ
منمای با رازدار که او را بود نیز هم راز یار اگر جز تو دانند که عزم تو چیست بر آن
رای و دانش بباید گریست **شعر** مهر در میان از با هر کسی که جاسوس هم کاسه
دیدم بسی **فی** الرفق والمدارا درشتی و زشتی نباید بکار بنرمی برآید ز سوراخ
مار **فی** ترک الفخر انا الفتی من یقول ها انا ذا لیس الفتی من یقول کان ابی **شعر** هر
کجا داغ باید فرمود چون تو مرهم نهی ندارد سود **شعر** ملامت گوی را زمن بگو

انجو لجهم در کش که این سر گذشت او که می زنیے از یاران شعر عروس ملک کسے
در کنار گیرد تنک که بوسه بر دم شمشیر آبدار زند المولوی رومی دل در تک و پو شد
نکو شد که نشد جز در پے او نشد نکو شد که نشد کفنے که بر تنجم او نکو شد کارت
کارم چه نکو نشد نکو شد که نشد بابا افضل افضل کله کو نشد نکو شد که نشد
لب بهوه کو نشد نکو شد که نشد من کشو چرخ میشدے اخر کار کار تو نکو نشد
نکو شد که نشد لبعضهم ان شئت ان تستقرض المال منفقا علی شهوات
النفس فی زمن العسر فسل نفسک الاقراض من کنز صبرها علیک و انظار الی زمن الیسر
شیخ ابو سعید لجز ده عشق تو نیز بیهده هرگز جز محنت و درد تو نکو بیهده هرگز
صحرای دلم عشق تو شورستان کرد تا مهر دگر کسی نروید هرگز شعر دیر فرو شد
کنے که ما سنای تازه کی نفره خنک زین زر کند کوی از هر جهت علم است اینهم
طمطراق و خنک سمند علم از این زهات بزر است تو برو بر هروت خویش
بخند فضیحة لا تطلب من الکریم یسیرا فتکون عنده حقیرا البیضاوی صاحب
التفسیر اسمه عبد الله و لقبه ناصر الدین و کنیته ابو الخیر بن عمر بن محمد بن علی البیضاوی
و بیضا قریة من اعمال شیراز توفی فی سنة خمس و ثمانین و ستمائة فی تبریز و قبره
هناک و دخل قبل القضا بتبریز فصادف دخوله مجلس اجلاس بعض الفضلاء لمجلس
فی صف النعال و ورد المدرس اعتراضات و زعم ان احدا من الحاضرین لا یلی جوابها
فلما فرغ من التقریر شرع البیضاوی فی الجواب فقال له المدرس لا اسمع کلامک حتی
اعلم انک فهمت ما قررته فقال البیضاوی اعید کلامک بلفظه ام بمعناه فبهت المدرس
فقال اعدها بلفظها فاعادها و بین ان فی ترکیب الفاظها لحنا ثم انه اجاب عن

تلک الاعتراضات باجوبة شافیة ثم اورد للمفسر اعتراضات و طلب الجواب فلم یقدر
المدرس فقام الوزیر من المجلس و اجلس البیضاوی مکانه و سئل عنه و طلب البیضاوی
القضا فاعطاه و اکرمه قال بقراط عساس الانسان تظهر بشیء ان یکثر کلامه فیما لا ینفع
به او یخبر بما لا یسئل عنه حسن دهلوی ای که سر برون ز هفت کشتان خویش
خشک بید و چه گفت ای همای نو و همای کهن رزق بر تو است هر چه خواهی کن
خسرو کجا بودے ای مرغ فرخنده پی چه داری خبر از حریفان می بشادے کجا میکند اند
کاه سفرشان چه جبه است و منزل کدام فغان زاغ حریفان بیما کسل که یکره ز ما یاد ناید
دل مشعر ابد لنفسی مطیع فرمان نشدے و زکره خویشتن پشیمان نشدے صوفی و فقیه
و زاهد و دانشمند اینجمله شدے و لی مسلمان نشدے قال ارسطاطالیس اذا دخلتم
الی الکرام فعلیکم بتخفیف الکلام و تقلیل الطعام و تعجیل القیام فائدة فی کتاب الجامع
المعنی للذین حمی الربع یفید هذا اکل لحم الجراد فی یوم النوبة ارسطو و کذا تعلیق شعر
من لحیة التیس او قرن حیة او البخور بجلد الارنب او بجلد القنفذ و العنب ینفعها تعلیق السرطان
النهری و السموم یفید هذا شرب نصف من الفادزهر المعدنی او الحیوانی او الطین المختوم
او الزمرد او مثقال من انفحة الارنب او بول الانسان او ثلث دراهم من لب حب الاترج و مال
ایضا من علق علیه ثلث نبذ فان لم تلسعه عقرب ایضا اذا اسقط المصروع بلؤلؤ محلول
بریء من نوبة مرة واحدة و ایضا اذا وضع خمس ورقات خمس تحت وسادة المریض بغیر
علمه وصل اسها الی جهة راسه نام نوما حسنا و کذا قرن غنم ابیضا اذا لف فی مندیل و وضع
تحت الوسادة فانه یجلب النوم و کذا رماده و کذا اکل ثلث حبات و خمس حب من حب الکبح نام
نوما لذیذا و اذا وضع الشب الیمانی تحت الوسادة دفع الفزع فی النوم و اذا اصیف الیه

برادة الحديد نفع الغطيط ومن وضع تحت وساده شيئا من الرجلة لم يحتلم ومن ثقب
عودا من الدار شيشعان في خرزة صفراء ووضعه تحتها في ليلة السبت رأى في منامه ما يريد
وكذا المرقشيثا الذهبية واذا خضب المرعوف يده الى نصف معصميه بعشرين درهما
حناء وعشرة دراهم خبطيا ناروميا انقطع رعافه ان خلط ماء دهن شعر الانسان بدهن ورد
وقطر في الاذن نفع وجع الاسنان واذا مضغ الباذروج يوم نزول الشمس في الحمل منع
وجع الاسنان سنة واذا قال لله على ان لا اكل عنابا ولا لحم فرس وفعل ذلك لم يوجع اسنانه
عامة ذلك وعلك النحاس الخالص ثم شمه يسكن الفواق ابتلاع ثلث سمكات صغار
حية على الريق يشفي اليرقان اذا جاء عشاء الى شجرة كبيرة قال لها انت بواسير فلان بن فلان
ثم جاء سحرا وقال لها ذلك فقلعها بغير حديد قلعت البواسير من ذلك الشخص واذا علق
على الفخذ عشرة دراهم زعفران ناخا اصما سهل الولادة واذا طلى الثواليل بالنورة بدهن
واذا طلى القوباء والبرص او البهق بالمني زال مع التكرار ووضع شعر الانسان المبلول
بالخل ينفع عضة الكلب من ساعته واذا بخر البيت باصل الرمان او قصبها او اصل السوسن
او الحلتيت وحب الغار او السكبينج او البجكشت والاظلاف او الحوافر او السنور
هرب الهوام والحيات ويطردها الكبريت والنوشادر بالخل ويوضع الحرذون الاحمر
على مساكنها فتهرب منها ويطردها ايضا التبخر باظلاف المعز وقرون الابل وشعر
الانسان والسكبينج والزفت والمقل والغار وقرنها او رش بماء النوشادر والعقاب
يطردها الفحل المشدوخ وورقه وعصارته ويوضع قطعة من الفحل على ثقبها فلم
يتجاسر على الخروج ويقتلها ويطردها ايضا التبخر بالعقرب نفسه وبالزرنيخ الاصفر
والكبريت والقنة وحافر الحمار وشحم الماعز وبعض هذه الاشياء بالشم المذكور ويبخر عند

بقيتها

ثقبها فيخرجها من حجرها ويقتل من النصف عقربا وجنبه فجعل في دبره قطعة ملح سكن المه
والبراغيث يطردها رش البيت بطبيخ الحنظل او بنقوعه وطبيخ الحسك والجرنوب والشونيز
والفودنج وماء السذاب ودم التيس يجعل في حفيرة فتاوى اليه البراغيث والقمل يطردها الزئبق المقتول
المحلول والبعوض يطرده التدخين بنشارة مقلية خشب الصنوبر وبالشونيز والكبريت والتبن
او السرجين البقري او الزاج او الدفلى السحراوي وجوزه والبرش لطخ منه الذباب يطرده الكندر
وطبيخ الخربق الاسود والكندش او ورق القرع اليابس والفارة يطرده ويقتله المرتك والخربق
والسلق والبنج واصل الكبر وخبث الحديد بصل الفار وسم الفار ويوضع المغناطيس او
القطران على ثقبها فيهرب ويسلخ الذكر منه ويقطع ذنبه ويربط بخيط صوف فيهرب الباقي
والنمل يطرده التدخين بالنمل نفسه والكبريت والقطران والحلتيت لذكرها الوزغ او يطرده
الثوم والمغناطيس اذا صب في حجرها او وضع عليه مسح خيط بالقطران او الحلتيت مذاب
على الموضع فلا تقربه نملة والزنبور يطرده التبخير الكبريت والنورة او الثوم ولا يقرب الملطخ
بطبخ الخطمي وعصارة الخبازي او الزيت والارضة يطردها الهدهد اذا جعل في البيت و
التدخين باغصان ورقه والفوتنج والسنور يطرده الفوتنج وقشور الاترج وماء الحنظل
والسام ابرص يطرده دخان الزعفران في البيت وقيل ان السنور يهرب من دهن الورد
التمضمض بالسعد يستحكم الاسنان المتحركة واذا سعط بطرفلال ونفخ في الانف سقط الجنين
عن علي عليه السلام البطنة تذهب الفطنة وعن بعضهم اقلل طعامك تحمد مناما فائدة
يا معرضا عني بوجه مدبر ووجوه دنياه عليه مقبلة هل يعجبك الك هذه من حالة
او غاية الا انحطاط المنزلة فائدة لا شك انه قد يحكم بالاكتاف باحكام كثيرة منها امور
مستقبلة ولكن الحكم بها موقوف على امور كما ذكره العلامة الشيرازي في الفصل الخامس من

شرح القانون منها ان يذبح راس غنم على نية المسئول او المسئول عنه ومنها ان يكون
من مال المسئول له ومنها ان يكون القمر في زيادة نوره ومنها ان يكون المسئول والذابح
طاهرين نظيفي الملبوس ومنها ان يكون الذبح في روضة بقرب شاهبانية ومنها ان يشوى
الغنم ومنها ان يؤخذ الكتف الايمن ومنها ان ينظف من اللحم تنظيفا بالغا ومنها ان لا
يوصل الى الكتف سكين ولا حديد بالكلية ومنها ان يوجه الى الشمس بحيث يكون ظهره
الى وجه الشمس ووجه الكتف الذي في وسط الدائرة محاذي وجه الناظر بعد ذلك يبالغ
في التفتيش واخذ الامارات في العلامات من الخطوط والاشكال والدوائر والنقط ثم
الحكم بها يحتاج الى كثرة المباشرة والملابسة لهذا الفن وشدة القوة الحافظة او وهمي
دست خلخت كشيده سر در پيش امدم بودرت من درويش مكرم رحمت نوكر درت
وور اسبانا مرادی هست **قال** القرشي في شرح القانون في بحث تشريح الصدر كان لنا
جار توفت زوجته ولها طفل صغير ولم يكن للزوج حيلة يتخذ له مرضعة وربما مصه
ثدي نفسه فتولد اللبن في ثدي الرجل فكان اذا عصر ثديه خرج منه لبن كثير **فائدة**
قال البهائي في المجلد الخامس من الكشكول ان المذاهب في حقيقة اعني ما يشير اليه كل احد بقوله
انا كثيرة والدائر منها على الالسنة والمذكور في الكتب المشهورة اربعة عشر مذهبا احدها
انها هذا الهيكل المعبر عنه بالبدن وثانيها انها القلب الصنوبري اللحماني المخصوص وثالثها
انها الدماغ ورابعها انها اجزاء لا تتجزى في القلب وهو مذهب النظام ومتابعيه وخامسها
انها الاعضاء الاصلية المتولدة من المني وسادسها انها المزاج وسابعها انها الروح
الحيواني ويقرب منه ما قيل انها جسم لطيف سار في البدن كسريان الماء في الورد والدهن
في السمسم وثامنها انها الماء وتاسعها انها النار والحرارة الغريزية وعاشرها انها النفس

بفتح الفاء وحادي عشرها انها الواجب تعالى عن ذلك علوا كبيرا وثاني عشرها انها الاركان
الاربعة وثالث عشرها انها صورة نوعية قائمة بمادة البدن وهو مذهب الطبيعيين
ورابع عشرها انها جوهر مجرد عن المادة الجسمانية وعوارضها الجسمانية لها تعلق
بالبدن تعلق التدبير والتصرف والموت هو قطع هذا التعلق وهو مذهب الحكماء
الالهيين واكابر الصوفية والاشراقيين وعليه استقر راي المحققين من المتكلمين وهو
الذي اليه اشارت الكتب السماوية وانطوت عليه الانباء النبوية ودلت عليه الاخبار المعصومية
وانقادت له الامارات الحدسية والمكاشفات الذوقية **حكاية** ثقة نقل كرد از شيخ
محمد كليد دار روضه مقدسه كاظمين عليهما السلام وشيخ مذكور خود مرد متدين بود
ومن خود او را ملاقات كردم كه شيخ مذكور گفت در هنگامی كه حسن پاشا
بعد از زمان سلطنت نادر شاه افشار در ايران و پادشاه عراق عرب بود
در بغداد متمكن بود در وقتی در ايام ماه جمادی الثانيه در وقتيكه جمعی از امرا و فنديان
واعيان آل عثمان در مجمع او حاضر بودند پرسيد كه سبب چيست كه اول ماه رجب را
شب نوروز رابازان گويند يكی از اينها مذكور ساخت كه در اين شب نور ائمه دين نور
فرو ميريزد پاشا گفت در اين مملكت محل قبور ائمه دينيا است في البشر مجاور در بنا اين نور
ائمه مشاهده خواهند نمود پس كليد دار ابو حنيفه كه امام اعظم ايشان است و كليد
دار شيخ عبد القادر را طلبيده مطلب را از ايشان استفسار نمود و ايشان گفتند ما
چنين چيزی مشاهده نكرده ايم حسن پاشا گفت كه موسی بن جعفر و حضرت جواد
عليهما السلام نيز از اكابر دينند لكن جماعت رافضه ايشان را واجب الاطاعه ميدانند نيز اولا
آنست كه از كليد دار روضه ايشان نيز بپرسيم و همان ساعت ملازمی كه بعرف اهل

نعبا بچوقادار کویند بطلب کلیددار کاظمین ع آمد شیخ محمد کوید که کلید دار
آنوقت پدر من بود و من نفر بیادر ستون ایشان بودم و با پدرم در کاظمین بودیم که
ناگاه چوقادار باحضار پدرم آمد و او نمیدانست که با او چه شغل داشت روانه بغداد
شد و من نیز باتفاق او رفتم و من بر در خانه پاشا ماندم و پدرم را بحضور بردند بعد از آن
حضور پاشاه از پدرم سؤال کرد که کویند شب اول رجب را شب نور باران کویند بجهة نزول
نور از آسمان بر قبور ائمه دین آیا تو هیچ انوار در قبر کاظمین مشاهده کرده پدرم از دهشت
و تأمل کفت بلی چنین است و من مکرر دیده ام پاشای مذکور کفت این امر غریبی است
و اول رجب نزدیک است مهیا باش که من در شب اول رجب در روضه مقدسه کاظمین
بسر خواهم برد پدرم از استماع این سخن بفکر افتاد که اینچه جرائی بود که من کردم و چه سخن
بود از من سرزد و با خود کفت که محتمل مراد نور ظاهری مشاهده نباشد و من نور
مشاهده ننموده ام و متحیر و غمناک بیرون آمد و من چون او را دیدم آثار تغیر و ملال در
بشره او یافتم و سبب استفسار کردیم کفت ای فرزند من خود را بکشتن دادم و با حال
پریشان روانه کاظمین ع شدیم و در بقیه آن ماه پدر بوصیت و وداع مشغول بود و وداع
و امور خود را انجام میداد و خورد و خواب او تمام شد و روز و شب کریه و زاری
مشغول بود و شبها در روضه مقدسه تضرع میکرد و بارواح مقدسه ایشان توسل
میجست و چند شکاری و تشفیع میکرد خود را تا روز آخر ماه جمادی الاخر چون روز
بزوال غروب رسید کوکبه پاشا ظاهر شد و خود او نیز وارد شد و پدرم را طلبید
و کفت میخواهم از غروب روضه را خلوت نمایی و زوار را بیرون کنند پدرم حسب الامر
چنان کرد هنگام نماز شام پاشا بروضه داخل شد امر کرد که شمعهای روضه که روشن

بود

بود خاموش کردند و روضه مقدسه تاریک ماند خود چنانکه طریق سنیان است
فاتحه خواند رفت عقب سر ضریح مقدس و مشغول نماز و ادعیه شد و پدرم در سمت
پیش روی ضریح مقدس را کرفته بود و محاسن خود را بر زمین می مالید و روی
خود را در آنجا می سایید و تضرع و زاری میکرد مانند ابر بهار اشک از دیده او جاری
بود و من نیز از عجز و زاری پدرم بکریه افتاده بودم و بر این حال تقریبا ساعتی گذشته
و نزدیک بود که پدرم قالب تهی کند که ناگاه سقف محاذی بالای ضریح مقدس شق شد
و ملاحظه شد کویا بیکبار صد هزار خورشید و ماه و شمع و مشعل بر ضریح مقدس
و روضه مقدسه ریخت که مجموع روضه هزار مرتبه از روز روشنتر و نورانی تر
شد و صدای احسن پاشا بلند شد که با آواز بلند مکرر می کفت صلی الله علی النبی محمد
و آله پس پاشا برخواست و ضریح مقدس را بوسید پس پدرم را طلبید و محاسن او را
کرفت و بخود کشید و میان دو چشم پدرم را بوسید و کفت بزرگ مخدومی داری خادم چنین
مولائی باید بود و انعام بسیار به پدرم داد و استخدام روضه متبرکه کرده در همان شب بغداد
مراجعت نموده **نقل است** که چند نفر با زنی اجتماع کردند که با او زنا کنند و هر یک
بخلوت او میرفتند و زنا میکردند یکی از آنها بآن زن کفت من از خدا شرم میکنم این پنج
درهم را بکیر و بر رفقای من بکو او نیز زنا کرد کفت معاذ الله که من از برای پنج درهم دروغ
کویم **و ایضا** مردی شخصی را که امام مسجدی بود دید که در میان مسجدی با پسری لواطه
میکرد آن شخص ریسمانی بر او افکند و کفت آیا نشنیده که آب دهن در مسجد افکندن مکروه
است **و ایضا** کویند شخصی با زنی زنا میکرد یکی رسید کفت اینچه عمل است می
کنی بلکه نطفه منعقد شود و ولد الزنا هم رسد کفت اکر نه آن بود که عزل مکروه است

كذا شئم ان زال بشود حكي ان بعض القضاة مر بطريق مع بعض العدول فسمع صوتا
فامسك القاضي على اذنه فاسرع في السير فقال العدل لم فعلت ذلك قال وجدت حلاوة الصوت
فخفت الفتنة فقال العدل اما انا فما وجدت حلاوته ثم اتفق انه شهد شهادة فرده القاضي
وقال ان كنت صادقا لا تستطيب الصوت الحسن فانت لست بسليم العقل والحاسة وان
كنت كاذبا فانت من الكذابين **شعرای عراقی** خوشا دردی که درمانش تو باشی
خوشا راهی که پایانش تو باشی خوشا چشمی که رخسار تو بیند خوشا جانی که جانانش
تو باشی چه خوش باشد دل امیدواری که امید دل جانش تو باشی خوشی وخرمی
وکامرانی کسی دارد که خواهانش تو باشی چه باك اید کسی انکس که اورا نگهدارو
نگهبانش تو باشی مشو پنهان ازان بیچاره کاورا همه پیدا و پنهانش تو باشی
مپرس از کفر وایمان عراقی که هم کفر وهم ایمانش تو باشی برای انکه خود نگوید دل
بیچاره تا جانش تو باشی عراقی طالب درد است ازیم ببوی انکه درمانش تو باشی
ازیمین واعظی بود بر سر منبر لفظ چون در بوعظ بگشاده گفت مرد را بود
ببهشت چند حور لطیف ماده از میان زنی بپا برخاست دلش اندر تفکر افتاد
گفت بهر خدای مولینا سخنی گفته بود ساده گفت زن را چه حور نر باشد تا بود جمله
هیچ نر ماده گفت خواتون فرو نشین ومترس که نمانی تو نیز ناکاده قیل انت
لمعوية بن مروان بان قصاص اغلقوا ابواب المدينة لئلا يخرج قيل رايت رجلا
بر صداع ياكل التمر بكراهة شديدة فقلت له ويحك تاكله في حال فقال عندي
شاة ترضع وليس لها نوى فانا اكل التمر مع كراهتي له لاطعمها النوى قلت فاطعمها التمر
بنواه قال ويمكن هذا قلت نعم قال فرجت عني ما احسن العلم كانت معوية اعرف من

الرشید اهوی خادما اسمه طل وکانت تکنی فی شعرها عنه فحلف الرشید انها لا تکلم طلا ولا
تذکره فی شعرها فاطلع علیها وهی تقرأ فی آخر سورة البقرة فان لم یصبها وابل فطل
فانهی عنه امیر المؤمنین فدخل علیها الرشید وقبل راسها وقال قد وهبتك طلا
ولا امنعك بعد هذا من شیء ترید منه من حکایات الکذابین انه قال بعضهم
رمیت یوما ظبیة فلما جاز سهمی عن القوس ذکرت شیئا هز الظبیة فعجبت الی ان عدوت
خلف السهم حتی قبضته قبل ان یصل الی الظبیة خطب بعض الامراء علی المنبر فقال والله
ان اکرمتمونی اکرمتکم وان اهنتمونی اهنتکم ولتکونن علی اهون من ضرطتی هذه و
ضرط ونزل قیل لبعض المخنثین ما حالك قال لا تسئل حال من یبکی مولای منذ سنین
سنة قیل له کیف ذلك قال انه یبکی کل یوم فاذا قلت لا یستحیی من شیبك ای کبرت
قال یا بارد کیف کبرت من امس الی الیوم رای معلم علی غلام بلوط فقیل له ما تفعل قال
اردت ان اعلمه باب الفاعل والمفعول حکایة شخصی ولا بنی عرب حکایت میکند که
از خانه خود پی حاجتی بیرون رفتم شب سردی بود بخیمه بعضی از اعراب رسیدم ومهمان
شدم ومرا مهمان کردند ومهربانی نمودند چون وقت خواب رسید یکی از زنان اهل
خیمه را از بستر خود دور کرده ومرا بر جای او خوابانیدند که مبادا سرما وابر من
اذیت کند وشبی تاریك بود ومن خوابیده بودم که دیدم دست کسی بمن دراز شد
وبند ازار من رسید یافتم کسی است از خارج آمده میخواهد رفتار یکی بان زن جمع
شود من ساکت شدم وهیچ نگفتم ودستی بدست او وسایندم دیدم دستمالی
مملو از بعضی از هدایا بدست من داد من آنرا در زیر اسباب خود گذاردم دوباره
دستی دراز کرد دست خود را بپشت دستش بردم ونشستم دستم را گرفت وپیش خود

بر نو الت خود را تحمل کرده و هوا بر جائی او خوابانید تا عمودی بدست من آمد من
خودداری کردم و نفرت و وحشت نکردم من نیز ذکر خود را راست کردم و دست
او را گرفتم و ذکر خود را بدست او دادم و چون دست او بذکر من رسید از جا جست
و بالاپوش از دوش او افتاد و فرار کرده و از دو پسران کوسفندان صاحب خیمه
دم کردند و سگها بفریاد آمدند و من از خنده نزدیک بهلاکت رسیدم اما فاش
نکردم چون صبح شد بی سنما ل و بالاپوش را بر داشته سوار شدم **قیل** انه ضرط رجل
بین یدی المتوکل فاستحیی فقال الضرطة قال المتوکل سمعت ولم یضحك **قال** حمزة
ابن بیض دخلت یوما علی بعض الامراء وکان له غلام لم یر الناس انتن ابطا منه فقال
لی یا حمزة غلامی هذا ابطه نتن فقال له دفع السوء عنه انا انتن ابطا منه فقال ایکما انتن
ابطا فله ماة دینار فسلیخ من تحت الثوب فی یدی وطابتنا بالسلاح ابطی وقد کان الامیر
بیننا حکما یخبره بالقضیة فلما دنی الغلام منه وشمه وثب الحکم قال لا والله لا یکون
مثل هذا احد لا یشبهه نتن فصحت به قلت لا تعجل بالحکم ثم دنوت منه وجعلت راسه
تحت یدی وامسکته فصاح الحکم الموت هذا بالکنیف اشبه منه بالاباط فضحك الامیر
قال احکمت له قال نعم فاعطانی مائة دینار **فائدة** اذا اردت ان یطول القثاء فاملا
ظرفا واسع الراس من الماء وضعه بقرب القثاء بحیث یکون البعد بینهما اربع اصابع
فانه یصل الیه ویجنبه عنه **کان** رجل وامراته یبولان فی الفراش فاتفقا ان یتعاقبا فی النوم
ویحفظ کل صاحبه فنام الرجل وسهرت المراة فقبضت علی ذکره فلما هم بالبول نبهته فقام
وبال ونامت المراة فقبض الرجل علی فرجها فلما همت بالبول کان یری من جانب یده اقبض
الرجل علی جانب خرج من جانب آخر فبالت فی الفراش فلما انتبهت عاتبها الزوج فقال دعت

البلك کوزا ضیق الراس تخنقه ودفعت الی فرجها فکلما امسکت جانبا انتشر جانب
قیل لابن مقلة تعلمت من الفارسیة شیئا قال لفظا واحدا وهو شاموش ای اسکت بو
بهخاموش **قال** رجل لابی الدرداء ان عندنا القطن فازرعه محلوجا وانزع معه شیئا من
الصوف ایضا کان جحی یحبل امی فزاره کان احمق ومن حمقه انه خرج یوما من بیته فرای
فی دهلیز بیته قتیلا فالقاه فی بئر الدهلیز فعلم به ابوه فاخرجه ودفنه ثم خنق کبشا
والقاه فی البئر ثم اهل القتیل کانوا یطوفون فی سکك الکوفة یبحثون عنه فلقیهم جحی
فقال فی دارنا رجل مقتول فانظروا اهو صاحبکم فعدلوا الی منزله فانزلوه فی البئر فلما
رای الکبش ناداهم هل کان لصاحبکم قرن فضحکوا ورجعوا ومن حمقه ان ابا مسلم صاحب
الدولة لما ورد الکوفة قال لمن حوله ایکم یعرف جحی فیدعوه فقال یقطین انا وادعاه فلما
دخل لم یکن فی المجلس غیر ابی مسلم ویقطین یا ایکما ابو مسلم **فائدة** اذا قیل کم یحصل من ترکیب
حروف المعجم کلمة ثنائیة سوی حرفین من جنس فاضرب ثمانیة وعشرین فالحاصل جواب وان قیل
کم یترکب منها کلمة ثلاثیة بشرط ان لا یجتمع حرفان من جنس فاضرب ثمانیة وعشرین فی سبعة
وعشرین ثم المبلغ فی ست وعشرین وان سئل عن الرباعیة فاضرب هذا المبلغ فی خمسة وعشرین
وهکذا فی الخماسیة فما فوقها **فائدة** المن رطلان والرطل المکی مائتان وستون درهما
والمصری ستة عشر اوقیة والرومی عشرون اوقیة والاسکندری ثلثون اوقیة **فائدة**
الرطل اثنی عشر اوقیة وقیل الاوقیة فی الحدیث اربعون درهما وکل فیما کان فیما مضی واما
الیوم عند الاطباء والناس وزن عشرة دراهم وهو استار وثلثا استار والاستار اربعة مثاقیل
ونصف وثلثاه وهو عشرة دراهم وستة اسباع درهم **حکایة** در سنه هزار و دویست
و ده که حضرت بعزم زیارت بیت الله الحرام وارد بغداد شدم چند روزی در بقعه متبرکه

کاظمیین علیهما السلام اجتماع و توقف اتفاق افتاد در شب جمعه در روضه مبارکه امامین همام بودم با جمعی از احبا و هم سفران و بعد از آنکه از تعقیبات نماز عشا فارغ شدم و ازدحام مردم کم شد برخواستم بیالای سر مبارک آمدم که دعای کمیل را در آنموضع کامل بلا ورد تمام با حضور قلب اوا از جمعی از زنان و مردان عرب که در روضه مقدسه شنیدم بنحوی که مانع از حضور قلب شد و صدا ایشان بلند شد یکی از رفیقان کفتم سوء ادب اعراب را میبینید که در چنین موضعی در چنین وقتی چنین صدا بلند می کنند چون صدای ایشان طول کشید من با بعضی از رفقا برخواسته برپایین پای مقدس آمدیم که ملاحظه کنیم سبب غوغا چیست دیدیم شیخ محمد کلیدداررا در روضه مقدسه ایستاده و چند زنان از اعراب داخل روضه مقدسه شدند و یکی از انها که پیشانی بیکر را دارد و میکوید که پسر بول اهل بکی از شما فرزندیم ایدی ایشان منکر بودند کفت درهمین موضع مبارک قفل ضریح را کرفته قسم بان دو بزرکوار یاد کنید تا من از شما مطمئن شوم و کریبان شما را رها کنم من و رفقا ایستادیم که ببینیم مقدمه ایشان بکجا میرسد پس یکی از زنان در نهایت اطمینان قدم پیش نهاده و قفل را کرفته و کفت یا ابا الجواد من انت تعلم انی بریئة ای بکر و بجواد فرض ذلک من از این تهمت بری هستم از زن صاحب بول کفت که بر و که من از تو مطمئن شدم پس یکی دیکر قدم پیش کذارده بنحو اول تکلم نموده و برنشستیم آمد و قفل را کرفته همین که کفت یا ابا الجواد من انت تعلم انی بریئة دیدیم که از زمین بنحوی بلند شد که کویا کسی او را از سر ضریح مقدس کذاشته و بر زمین خورد و دو مغز رنک او مانند خون شد و چشمهای او نیز چنین شد زبانش و مند شد پس شیخ محمد را شیکبیر بلند کرده سایر اهل روضه نیز تکبیر کفتند پس شیخ امر کرد که پاهای او را کشیده در یکی از صفهای رواق مقدس

کذارده بودند و ما نیز ماندیم که ببینیم امر بکجا منتهی میشود او نیز چنین بیهوش بود تا هوالی سحر انیفعه بهوش آمد که با شاره فهمانید که کسیکه پول ان زن را کذارده ام بیا ورید به هیند کشتا او چند کوسفند بجهه کفاره عمل او ذبح کرده تصدق کردند که از آن مستخلص شود و چنان بود تا صبح و درهمان روز وفات یافت لغز فی قلم و اهتف مذبوح علی صدعمره بترجم عن ذی منطق و هو ابکم تراه فصیحا کلما طال عمره و نصیحی بلیغا و هو لا یتکلم لغز فی حلب بلده فی الشام قلبا سمها مصحف اخری بارض العجم و ثلثان ذلک قلبه و حبک طیرا شدید النقم قال یونس بن حبیب لا یاتی علینا زمان الا بکینا منه و لا تولی علینا الا بکینا علیه منه لا امرکی فما الناس بالناس الذین عهدتهم و لا الدار بالدار التی کنا عهد قال هیثم بن خالد دخلت علی صالح مولی منات فی یوم شاة و هو جالس فی بیت مغشاة بالسمور و جمیع فرشها سمور و بین یدیه کانون فضة یسجر فیها بالعود ثم راینه بعد ذلک فی راس الحصین و هو یسئل الناس فقال ان عبد الرحمن بن زیاد ولی خراسان فاخذ من الاموال ما احب لنفسه انه اذا عاش مائة سنة ینفق فی کل یوم الف درهم علی نفسه یکفیه فرای بعد مدة انه یحتاج الی بیع حلیة مصحفه و ایضا انس بن حبیب لما بی من زمن لم ار من خلفه الا بکیت علیه حین ینصرم قیل بتقلب الاحوال تعرف جواهر الرجال قال بعضهم نحن فی زمان اذا ذکرت الاموات حییت القلوب اذا ذکرت الاحیا ماتت قال ابوذر جمهر یهون المصائب اربعة الاول ان یعلم ان القضا و القدر لا بد من جرایانهما و الثانی ان لم یصبر فمن ذا الذی یصنع الثالث انه قد یجوز ان یکون اشد من هذا الرابع انه لعل الفرج قریب قیل ان میسرة الرواش کان کثیر الاکل قیل له یوما ما اکلت الیوم قال اکلت مائة رغیف و قدم میسرة المذکور یوما بقوم و هو راکب حمار فدعوه للضیافة فذبحوا له حماره و طبخوه

ويقدموا له فاكل كله فلما اصبح طلب حماره ليركبه فقالوا له هو في بطنك فقال سود الله وجوهكم
حكاية هلال المازني من الاكلين قال جئته مرة ومعي بعير لي فنحرته وشويته فاكلته
ولم ابق منه الا شيئا يسيرا على ظهري وكان سليمان بن عبد الملك اكولا قال الشمردل
قدم سليمان الطائف فدعاني ومعه عمر بن عبد العزيز علي فقال يا شمردل ما عندك من
الطعام فقلت جدي سمين فقال عجل به فاتيته فجعل ياكل ولا يدعو عمر حتى اكل
تمامه فقال يا شمردل اما عندك غيره فقلت ست دجاجات فاتيته بهن فاكلهن ثم اكل مكوك
قدح سويق ثم قال للغلام اهيأت غداءنا قال نعم قال ما هو قال نيف وثمانون قدرا قال ائتني
بقدر قدر فاتاه بها ومعها الرقاق فاكل من كل قدر ثلثه ثم مسح يده واستلقى على
فراشه واذن للناس ووضع الخوان واكل مع الناس وكان من الاكولين الحجاج قال مالك بن
قتيبة قال اعد له اربعا وثمانين رغيفا مع كل رغيف سمكة فاكل الجميع وايضا
كان عبيد الله بن زياد اكولا قال رجل من شيبان دخل على عبيد الله فقدم له عشر دجاج
فاكلها ثم قدم الطعام فاكل ثم اتى بطبقين احدهما بيض والاخر تين فاكل الجميع كان
جابنقا وكان ميسر ياكل الكبش العظيم مع مائة رغيف وكان معوية ياكل كل يوم مائة رطل
دمشقي ولا يشبع حكي ان عبدا اشترى يوما سمكا وقال لاهله اصلحوه ونام فاكل
عياله السمك ولطخوا يده فلما انتبه قال قدموا السمك قالوا انك اكلت قال لا قالوا بلى
شم يدك ففعل فقال صدقتم ولكن كاني ما شبعت **فائدة** في كتاب بعض الادباء ان الضيف
على اقسام الشمع وهو الذي معه خريطة شمع يقلب فيها الحلوا والطعام وياخذه
معه والمطفل وهو الذي يستصحب ولده الصغير والمتشاور وهو الذي لا يزال ملتفتا
على ما خلف الباب لينظر حتى يدخل الطعام وكلما دخل ظن انه طعام والعداد وهو الذي

يشتغل بعد الالوان لا الاطعمة والظروف والمصوت وهو الذي يسمع صوت مضغه واكله
والرشاف وهو الذي يحسن بلعه ويسمع منه صوت والنفاض وهو الذي يجعل اللقمة في
فيه وينفض اصابعه في المائدة والقراض وهو الذي يعرض اللقمة باسنانه ثم يضع في الطعام
واللتات وهو الذي يلت اللقمة باصابعه قبل وضعها في الطعام والعوام وهو الذي يميل
ذراعه يمينه ويسره لاخذ الظروف والفسال وهو الذي ياكل نصف اللقمة ويعيد باقيها
في الطعام والمخلل وهو الذي يخلل اسنانه في اثناء الطعام والمزنج وهو الذي يزنج اللقمة
في المرق فما يبلغ الاولى الا لانت الثانية والمرشش وهو الذي يفسخ الدجاجة ونحوها
فيرش على مواكليه والمفتش وهو الذي يفتش عن اللحم ونحوه باصبعه والقصاع وهو الذي
ينقل الطعام من ظرف الى ظرف ليبرده والنفاخ وهو الذي ينفخ في الطعام فياكله والحاكم
وهو الذي يجعل اللحم بين يديه فيحجبه عن مواكليه والمحجي وهو الذي يزاحم مواكليه بجناحيه و
الشطرنجي وهو الذي يضع ظرفا ويرفع اخرى والمهندس يضع هذا الظرف هنا وهذا
هنا حتى يأتي له ما يحبه والفضولي وهو الذي يقول لصاحب الطعام ان كان عندك
شيء من الطعام فاعطه فلانا وفلانا والمعطل وهو الذي يحدث عند غسل اليد فيمنع
الغلام واقفا والابريق بيده معطلا والناس منتظرون والمسلسل وهو الذي يدخل
الدار فيبدي بالترتيب فيقول كان ينبغي ان يكون باب المجلس هنا والايوان هنا وتنور
الفرش كذا وهكذا والمفضح وهو الذي يخرج فيخبر من يعرف صاحب البيت بضيافته
حتى يخبر عليه والمداخل وهو الذي يرى صاحب المنزل فيناجي شخصا فيقال ما الذي قال
مولانا الشيخ والمستعجل وهو الذي يستعجل بالاكل ويشكو الجوع والمنام وهو الذي ينام
على عتبة صاحب الدار وهو بين اولاده ويعيب ذلك من الاخلاص **فائدة** مختصر من خلق

رسول الله صلعم وخلقه عن الحسن الزكي بن علي ع ذكره لخاله هند ابي هالة التميمي
كان صلعم فخما مفخما يتلألأ وجهه تلألؤ القمر ليلة البدر اطول من المربوع واقصر من المشذب عظيم الهامة رجل الشعر
ازهر اللون واسع الجبين ازج الحواجب سوابغ في غير قرن بينهما عرق يدره الغضب اقنى
العرنين كث اللحية سهل الخدين ادعج ضليع الفم اشنب مفلج الاسنان دقيق المسربة كأن عنقه
جيد دمية في صفاء الفضة معتدل الخلق بادنا متماسكا سواء البطن والصدر عريض
الصدر بعيد ما بين المنكبين ضخم الكراديس انور المتجرد موصول ما بين اللبة والسرة بشعر
يجري كالخط عاري الثديين والبطن مما سوى ذلك اشعر الذراعين والمنكبين واعلى
الصدر طويل الزندين رحب الراحة سبط القصب شثن الكفين والقدمين سائل الاطراف
خمصان الاخمصين مسيح القدمين ينبو عنهما الماء اذا زال زال قلعا يخطو تكفيا ويمشي
هونا سريع المشية اذا مشى كانما ينحط من صبب واذا التفت جميعا خافض الطرف نظره
الى الارض اطول من نظره الى السماء جل نظره الملاحظة يسوق اصحابه ويبدأ من لقي بالسلام و
كان صلعم متواصل الاحزان دائم الفكرة ليست له راحة لا يتكلم في غير حاجة طويل السكوت يفتتح
الكلام ويختمه باسمه تعالى يتكلم بجوامع الكلم لا فضول ولا تقصير ولم يكن جافيا ولا مهينا يعظم
النعمة وان دقت لا يذم منها شيئا ولا يذم ذواقا ولا يمدحه ولا تغضبه الدنيا واذا تعوطي الحق
لم يعرفه احد ولم تقم لغضبه شيء حتى ينتصر له ولا يغضب لنفسه ولا ينتصر لها اذا اشار اشار
بكفه كلها واذا تعجب قلبها واذا تحدث اشار بها فضرب براحة اليمنى وباطن ابهامه اليسرى واذا
غضب اعرض واشاح واذا فرح غض من طرفه جل ضحكه التبسم ويفتر عن مثل حب الغمام وكان
اذا ليقوا مرهم اصلاحهم فليبلغ الشاهد الغائب ويقول ابلغوني حاجة من لا يستطيع ابلاغ
حاجته كان الناس يدخلون رواد او يخرجون ادلة فقهاء وكان صلعم يخزن لسانه الا فيما يعنيه

ويؤلف الناس ولا ينفرهم ويكرم كريم كل قوم ويوليه عليهم ويحذر الناس ويحترس منهم من غير
ان يطوي عن احد بشره ولا خلقه ويتفقد اصحابه ويسأل الناس عما في الناس فيحسن الحسن ويقويه
ويقبح القبيح ويوهنه معتدل الامر غير مختلف لا يغفل مخافة ان يغفلوا او يملوا لكل حال عنده
عتاد لا يقصر عن الحق ولا يجوزه الذين يلونه من الناس خيارهم افضلهم عنده اعمهم نصيحة
واعظمهم عنده منزلة احسنهم مواساة وموازرة وكان صلعم لا يجلس ولا يقوم الا على ذكر
الله عز وجل ولا يوطن الاماكن وينهى عن ايطانها واذا انتهى الى قوم جلس حيث ينتهي به
المجلس ويأمر بذلك يعطي كل جلسائه نصيبه لا يحسب جليسه ان احدا اكرم عليه منه من جالسه
او قاومه في حاجة صابره حتى يكون هو المنصرف عنه ومن سأله حاجة لم يرده الا بها او
بميسور من القول قد وسع الناس منه بسطه وخلقه فكان لهم ابا وصاروا عنده في الحق
سواء مجلسه مجلس حلم وحياء وصبر وامانة لا ترفع فيه الاصوات ولا تؤبن فيه الحرم ولا
تنثى فلتاته متعادلون متفاضلون فيه بالتقوى متواضعون يوقرون فيه الكبير ويرحمون فيه
الصغير ويؤثرون ذا الحاجة ويحفظون الغريب كان دائم البشر سهل الخلق لين الجانب
ليس بفظ ولا غليظ ولا سخاب ولا فحاش ولا عياب ولا مداح يتغافل عما يشتهي ولا يؤيس
منه ولا يخيب فيه مؤمليه قد ترك نفسه من ثلث المراء والاكثار ومما لا يعنيه وترك الناس
من ثلث كان لا يذم احدا ولا يعيره ولا يطلب عورته ولا يتكلم الا فيما يرجو ثوابه اذا تكلم
اطرق جلساؤه كانما على رؤسهم الطير فاذا سكت تكلموا ولا يتنازعون عنده الحديث
اذا تكلم انصتوا له حتى يفرغ حديثهم عنده حديث اولهم يضحك مما يضحكون ويتعجب
مما يتعجبون منه ويصبر للغريب على الجفوة في منطقه ومسألته حتى ان كان اصحابه ليستجلبونهم
ولا يقبل الثناء الا عن مكافئ ولا يقطع على احد حديثه حتى يجوز فيقطعه بنهي

روي عن عائشة عليها السلام انها قالت ... رسول الله ... ثم جاء علي عليه السلام ... ثم جاء الحسين ... ثم جاءت فاطمة ... ثم قال ... انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ...

او قيام وكان سكوته على اربعة الحلم والحذر والتقدير والتفكر فاما تقديره ففي تسوية
النظر والاستماع بين الناس واما تفكره ففيما يبقى ويفنى وجمع له الحلم والصبر وكان
لا يغضبه شيء ولا يستفزه وجمع له الحذر في اربعة اخذه بالحسن ليقتدى به وتركه القبيح
لينتهى عنه واجتهاده الرأي فيما اصلح امته والقيام فيما جمع لهم خير الدنيا والآخرة تم
حديث مولانا الحسن ع وفي احاديث اخر كان ص يعود المريض ويشيع الجنائز ويجيب دعوة
المملوك ويركب الحمار وكان اصحابه اذا رأوه لم يقوموا له لما يعرفون من كراهته وكان يجلس
على الارض ويأكل على الارض ويعتقل الشاة ويسلم على النسوان وكان يجلس بين ظهراني
اصحابه فيجيء الغريب فلا يدري ايهم هو حتى يسأل وكان يخيط ثوبه ويخصف نعله واذا
صافحه احد لم ينزع يده عنه حتى ينزع هو وما اخرج ركبته بين جليس قط وما قعد
رجل قط الى النبي ص فقام حتى يقوم وكان ص اشد حياء من العذراء في خدرها وكان اذا كره
شيئا عرفناه في وجهه وكان يقول لا يبلغني احد منكم من اصحابي شيئا فاني احب ان اخرج اليكم
وانا سليم الصدر وكان ص اجود الناس كفا واجرأ صدرا واصدق الناس لهجة واوفاهم
ذمة والينهم عريكة واكرمهم عشرة وكان اذا فقد الرجل من اخوانه ثلثة ايام سأل عنه فان كان
غائبا دعا له وان كان شاهدا زاره وان كان مريضا عاده وكان يمزح ولا يقول الا حقا
وكان يلاعب الرجل يريد ان يسره وكان اكثر ما يجلس بحاذاة القبلة وكان اذا جلس
القرفصاء وهي ان يقيم ساقيه ويستقبلهما بيديه يشده من ذراعيه وكان يجثو على
ركبتيه وكان يثني رجلا واحدة ويبسط عليها الاخرى ولم ير متربعا قط وكان يجثو على
ركبتيه ولا يتكي وكان يأكل كل الاصناف من الطعام وكان يأكل مع اهله وخدمه اذا اكلوا
ومع من يدعوه من المسلمين على الارض وعلى ما اكلوا عليه ومما اكلوا وكان لا يأكل الحار

حتى يبرد ويأكل بثلثة اصابع وربما اكل بأربعة وقد يأكل بكفه كلها ومما يليه ولا يتناول
من بين يدي غيره وقد كان يأكل الشعير غير منخول خبزا وعصيدة وما اكل خبز بر قط وما
ما شبع من خبز شعير يومين حتى مات وكان يجيب دعوة المملوك ويردفه خلفه وكان
يأكل الهريسة اكثر ما يأكل وكان احب الطعام اليه اللحم قال لو سألت ربي ان يطعمنيه كل
يوم لفعل وكان يعجبه القرع ويقول انها شجرة اخي يونس ع يأكل الثريد بالقرع واللحم وكان
لا يأكل الثوم ولا البصل ولا الكراث وما ذم طعاما قط وكان اذا اعجبه اكله واذا كرهه
تركه وكان يلحس الصحفة واذا فرغ من طعامه لعق اصابعه فلا يمسح يده بالمنديل حتى يلعقها
واحدة واحدة وكان يأكل البرد ويتفقد ذلك اصحابه فيلتقطونه له فيأكله ويقول انه يذهب
بأكلة الاسنان وكان لا يغسل يديه من الطعام حتى ينقيهما فلا يوجد لما اكل ريح وكان لا
يأكل وحده ما يمكنه وكان يمص الماء مصا ولا يعبه عبا وكان يشرب ثلث حسوات وكان
لا يتنفس في الاناء اذا شرب فان اراد ان يتنفس ابعد الاناء عن فيه وكان يشرب من قدح
القوارير واقداح الخشب وفي الجلود وفي الخزف وبكفيه ويصب فيهما الماء ويشرب من
افواه القرب وكان يتمشط ويسرح لحيته وربما يسرح في اليوم مرتين وكان يتطيب بالمسك
وبالعنبر وبالغالية يطيبه بها نساؤه بايديهن وكان يستجمر بالعود القماري وكان
ينفق على الطعام ولا يعرض عليه طيب الا تطيب وكان يكتحل في عينه اليمنى ثلثا وفي
اليسرى ثنتين وكانت له مكحلة يكتحل بها بالليل وكانت كحلته الاثمد وكان ينظر في المرآة
ويرجل جمته ويمتشط وكان يتجمل لاصحابه فضلا على تجمله لاهله وكان يطلي فيطليه من يطليه
حتى اذا ما بلغ تحت الازار تولاه بنفسه وكان لا يفارقه في الاسفار قارورة الدهن و
المكحلة والمقراض والمرآة والمسواك والمشط وفي رواية والخيوط والابرة والمخصف

والشعور ويخيط ثيابه ويخصف نعله وكان يلبس القلانس تحت العمائم ويلبس القلانس
بغير العمائم والعمائم بغير القلانس وكان يلبس عمامة الخز والصوف وجبة الصوف وكان
له ثوبان للجمعة خاصة سوى ثيابه في غير الجمعة وكان يلبس خاتما من فضة في يده اليمنى وكان
له خاتم فضة فصه فضة وكان ربما خرج وفي خاتمه خيط مربوط ليتذكر به الشيء روى ذلك
ولكن لا يجوز ذلك عليه وكان اذا لبس النعل بدء باليمنى واذا خلع بدء باليسرى وكان
فراشه من ادم وحشوها ليف وكان له بساط من شعر يجلس عليه وكان ربما نام
على الحصير ليس تحته شيء غيره وكان يستاك اذا اراد ان ينام وكان اذا اوى الى فراشه
اضطجع على شقه الايمن ووضع يده اليمنى تحت خده اليمنى وكان يقرء اية الكرسي
عند منامه وما استيقظ رسول الله صلى الله ساجدا وكان لا ينام الا والسواك عند
راسه فاذا نهض بدء بالسواك وكان يستاك كل ليلة ثلث مرات قبل النوم وبعده وقبل
الورد وقبل الخروج الى صلوة الصبح **فائدة** في الجامعة المفردة من علق عليه نبل الاذ
لم يحبل ابدا وكذا اذا شربت الفحمة بعد الطهر عند ثلثة ايام منعت **امثال عربية** اذا اتاك
احد الخصمين وقد فقئت عينه فلا تقض له حتى ياتيك خصمه فلعله قد فقئت عيناه
وايضا بر ملك البشاشة حين اللقاء وبر ملك في الغيبة ترجع القلم ايضا اكثر مصارع
الرجال تحت بروق المطامع ايضا عند النازلة تعرف اخاك ايضا ملوم لا ذنب له ايضا
لكل صارم نبوة ولكل جواد كبوة ايضا لكل دهر رجال ايضا العقل له عذر وانت ملوم ايضا
لا يلدغ المومن من جحر مرتين ايضا لا يضر نبح الكلاب ايضا يكسو الناس واسته عارية
ايضا نبل له منك وان كانت مثل السحاب ايضا ما حل جلدك مثل ظفرك ايضا الشاة المذبوحة

لا يولمها السلخ ايضا النصح بين الملاء تقريع ايضا العمل للوزير نبح والاسم للنورة ايضا
تعاشروا كالاخوان وتعاملوا كالاجانب ايضا سلطان غشوم خير من فتنة تدوم ايضا عنا
القلب خير من شاهد عدل ايضا من سعادة المرء ان يكون خصمه عاقلا ايضا اذا جاء
الموسى والقى العصا فقد بطل السحر والساحر ايضا اذا كان رب البيت بالطبل ضاربا
فلم يلم الصبيان فيه على الرقص ايضا اذا اراد الله هلاك نملة صنعت بجناحيها الى الجو يصعد
وايضا واذا اتتك مذمتي من ناقص فهو الشهادة لي باني كامل **فائدة** في الجامعة المفردة
اذا خفت امرا فاقرا مائة اية من القران ثم قل اللهم اكشف عني البلاء ثلث مرات وفي رواية
اخرى قل سبع مرات يا الله **فائدة** وفيه ايضا من قرا سورة النحل في كل شهر كفي المغرم في الدنيا
وسبعين نوعا من البلاء **شعر عربي** اظماء وانت العذب في كل مورد واظلم في
الدنيا وانت نصيري **وله ايضا** وغار على حامي الحمى وهو في الحمى انا ضل في البيداء عقالا
بعير **ايضا** خليلي قطاع الفيافي الحمى كثير وارباب الوصول قليل **شعر ايضا** طلبت كمال
در ملک سر چند تحصیل علوم و حکمت هندسه چند هر فکر که جز فکر خدا وسوسه است
ثمره خدا بدار این وسوسه چند **لا ادری** بدوم الحبیب سالم وصالهم فاسم نفس
از او دوست وصالا **شعر** شد خزان و بلبل از قول پریشان باز ماند تو هام مراد
مرغ بیجل کوئی هنوز **ايضا** چنک در کفته یوزان و بیمر زن بس کانچه قرآن و خبر
بیت فتنه است **ايضا** لا والله نه ناس و نه نسناس **ايضا** نیست اسی خود زجهل بی
نسبتا **ايضا** چند قلم بشکن و دفتر بسوز و سیاه بوده دم در کش حیدا این قصه بدرد
است و در دفتر نمی گنجد **ايضا** تا محتاج بود آدم بهشتش جایه بود تو ندیبا کرد بدهر
او سجود یک کنیم گو کر درکشند دش تمام مذهبی مذ نیست و بیرون نخوام تو طمع داری که

تا چنيك گناه داخل جنة شوى اى رو سيا ايضا بواى بهمت دنيا كه خاك بو سران منه
زمنه هر سفله تا بر كردن بيك روز رو دغلش زدست ولى بماندن ابد الدهر
عار بركرد بن محمد بث بشنيد ايهام ومخضر بصا اسعد للشيخ حسن سليمان الحلى عن جابر
عن ابى جعفر فى قوله نعم ولئن قتلتم فى سبيل الله او متم الاية فقال يا جابر اتدرى ما
سبيل الله قلت لا والله الا اذا سمعت منك فقال القتل فى سبيل على وذريته
فمن قتل فى ولايته قتل فى سبيل الله وليس احد يؤمن بهذه الاية الا وله قتلة وميتة
انه من قتل فينشر حتى يموت ومن يموت ينشر حتى يقتل انتهى يعنى انه من قتل فى الدنيا
من المؤمنين بهذه الاية يبعث مع الصاحب وكان معه حتى يموت ومن مات فى الدنيا
بعث حتى يقتل بين يديه وانما اجرى عليه الامر لانه يدرك مرتبة الشهادة بالقتل ومرتبة
قطع العلاقة الاختيارية للنفس عن البدن بالموت فى شعر ومستخبر عن سر ليلى اجبته
بعمياء من ليلى بلا تعيين يقولون خبرنا فانت امينها وما انا ان خبرتهم بامين فائدة
قد اشرنا سابقا الى طريق استخراج ملائكة الاسماء وهو الملك الاول وهو ان تاخذ
عدد الاسم وانستطقه والحق عليه لفظا ايل مسبوقا بالف فنقول فى ملك وهاب انه ريائيل
وهو الملك الاول ثم تضرب العدد فى نفسه فيكون فى وهاب مائة وستة وتسعين وتلحقه
بالملحق فيكون وصقائيل وهو الملك الثانى ثم تضرب عدد الملك الثانى فى عدد ملك
الاول فيكون الفين وسبعمائة واربعا واربعين واستنطقه وتلحقه بالملحق فيكون
دمذ غغائيل وهو الملك الثالث فاذا اردت الخليفة على الثلثة فجمع المراتب الثلث و
تلحقه بالملحق فيكون دنطغفائيل وهو الملك الخليفة على الثلثة واذا اردت الرئيس الحاكم
عليهم فكعب عدد الخليفة والمستنطق من التكعيب هو الملك الاعظم والجمع تحت طاعته

وهو

وهو الملك الذى كثر مرسى فى رعزه ولم يصرح به الا ناصر حت فانهم ويختلفان ورد الملائكة
مذكور فى محله يختص كل به ورد وهنا فرد خاص وهو ذكر الاسم بعد الملك فنذكر
الوهاب مثلا اربع عشرة مرة للاول مائة وستة وتسعين للثانى والفين وسبعمائة
واربعا واربعين للثالث والفين وتسعمائة واربعا وخمسين للخليفة وللرئيس بعدده
وتذكر عند كل مرتبة من عدده اسمه واسم صاحب تلك المرتبة ملاحظا معنى البديع
والرحمن والباعث والباطن غائبا فانها بحاجتك فى ظهور الذات الحق بهذه الاركان
الاربعة فيتحقق الاثر عند تمام تلك الجمعية بلا مهلة فائدة البسط له اقسام حرفى و
عددى والتصاعد الترفعى وهو ثلثة اقسام ترفع حرفى وترفع عددى وترفع طبيعى وبسط
طبيعى وبسط غريزى وغير ذلك فالبسط الحرفى فى محمد مثلا م ى م ح ا م ى م د ا ل والعددى
من الزبر والبينات مثل بعض ذلك اربعون ثمانية اربعون اربعة فقدرا من الاول م ى ح ا
د ل واحد عشر او ستة ومن الثانى اربع ون ث م ن ى ه او ثلثة وعشرون واحد عشر
او اعداد حروف الاعداد واثنان وتسعون من زبرا ومن البينات مائة واثنان وثلثون و
تتصرف فى كل بما يقتضيه الداعى والتصاعد كان تضرب عدد الحرف فى نفسه او فى اخر من تيسر
تستنطق حتى يتولد من الاسم اسم آخر او اسماء وتتصرف كل او تضرب حرفا من حروف الطالب
فى حروف المطلوب واستحصال الحروف الاخر المستنطقة من حاصل الضرب والترفع العددى
رفع كل حرف من حروف المطلوب مثلا من مرتبة الى ما فوقها واخذ سميه من تلك المرتبة العليا
كرفع ميم محمد الى المأت فتاخذ التاء والحاء الى العشرات فتاخذ الفاء والميم الاخرى
كذلك تاء والدال الميم فيحصل تفتم والترفع الحرفى فى اخذ الحروف التى تلى المطالع الابجدية
مثل محمد يوخذ للميم نون وللدال هاء فيكون نطنه والترفع الطبيعى ان ياخذ للحرف الترابى

وللحاء طا وللميم ن م

مائيًا والمائى ريحيا وللريحى نارًا وبترك النارى بحاله فالميم نارى والحاء ترابى وكذا الدال فيبدل الحاء بالزاء والدال بالجيم فيتم مزج والبسط الطبيعى عبارة عن كون كل حرف من الحروف النارية طالبًا للروحانية التى فى درجته والرياحية تطلب المائية والمائية الترابية وهذا بدون ملاحظة الحروف بل حالها هو الطبيعى واذا لوحظت فهو الغريبى وغير ذلك كبسط النواخى والجامع والتقوى والتكسير **فائدة** الحروف الروحانية هى النورانية التى يجمعها صراط على حق نمسكه والجسمانية الظلمانية والنهارية هى التى للكواكب النهارية زحل والمشترى والشمس وعطارد ان كان مشرقًا والليلية هى التى للكواكب الليلية الزهرة والمريخ والقمر وعطارد ان كان مغربًا فلزحل ضر ث ض ق د ظ وللمشترى خ غ ف ش ذ و للشمس طم ق ولعطارد دنى صح ج ن ك وللمريخ لعرا هطو وللزهرة بوى كس ولقمر وحل والحروف الصامتة المهملة والناطقة المنطوقة والشرقية النارية والغربية الهوائية والشمالية المائية والجنوبية الترابية **فائدة** التكسير له مراتب التصغير وهو الذى ذكرناه سابقًا والمتوسط وهو ان نضع الربع بعدد حروف الاسم وتبسط حروفه فى السطر الاول مفرقة ونضع الحرف الاول من السطر الاول فى بيت فرسه من السطر الثانى ثم نتم السطر الثانى على الترتيب ونبتدئ فى الثالث بأول السطر الثانى فنضعه فى بيت فرسه من الثالث وهكذا حتى ينتهى العمل ان كان الاسم فردًا وان كان زوجًا كان مرة واحدة فى آخر السطر ليبقى الفرزان والكبير وهو ان نضع حروف الاسم منفصلة فى السطر الاول فان كان ثلاثيًا ننقل الحرف الاول من السطر الاول الى اول السطر الثانى والثالث من الاول الى الثانى من الثانى والثانى منه الى الثالث وهكذا وان شئت وضعت الثانى من الاول فى اول الثانى و

ربح

الثالث فى الثانى من الثانى والاول من الاول فى الثالث وهكذا فيكون من الاسم

مثال الاول

ص	ع	ى	ه	ك
ى	ه	ك	ص	ع
ك	ص	ع	ى	ه
ع	ى	ه	ك	ص
ه	ك	ص	ع	ى

مثال الثانى

م	ى	ل	ع
ل	ع	م	ى
ع	ل	ى	م
ى	م	ع	ل

الثلاثى ستة اسماء وان كان رباعيًا كان منه اربعة وعشرون اسمًا وان كان خماسيًا كان منه مائة وعشرون اسمًا وهكذا والضابط ان نضرب عدد حروف الاسم فى عدد الصور الحاصلة من الاسم الذى اقل منه بحرف فيحصل من الثانى صورتان وهكذا واما اسرار ذلك فمذكور فى كتب القوم **فائدة** قيل فى صنعة المكتوم ان اصله صفوة قوى الانسان وهو يغار وعن الانسان الكيلوس ويصعد على ذروة طور سيناء وينبت تلك القوى شجرة ليس فى الاشجار احسن منها فخذها غبيطة فى فصل الربيع واعصرها شهاو

مثال الاول

ى	و	ف
و	ى	ف
ف	ى	و
و	ف	ى
ى	ف	ف
ف	و	ه
ا	م	

مثال الثانى

ى	ف	ف
ف	ى	و
و	ن	ى
و	ى	ف
ى	ف	و
ف	و	ے

صفه مرة واحدة بخرقة ضعيفة ثم رد عاليه على سافله واطبخه حتى يكون سافله عاليًا واتخله وهكذا واعقده ثم اغسله حتى يبيض ثم زوجه فى مدة اربعين يومًا بابنه ويكون كفوا له ثم زوجه ثلاثًا حتى كان حجرًا وانحله واخذ من بنت جاريات منوالبته ويكون شيئًا وطف به فى البيت الحرام اسبوعًا وخذ له ماء من ارض مصر ونار من ارض فارس وقبضة تراب من بيت المقدس ثم انفخ عليه من الهواء يعنى ريح الجنوب واجعل ذلك ثلثًا

ويستانعا بحه بالفلاحة المصلحة بالثلث اولا فاذا تمت لستة شهور القمر في ثالث برج
الثور ثم عالج هذا بالسنة فاذا تمت لستة شهور الشمس في التاسع عشر من برج الحمل
فاذا رايت ذلك فاسجد لله شكرا وعفر خدك لجلال وجهه الكريم واعلم انك ملكت
الدنيا وكنوزها فاملك بها الامر **فائدة** اعلم ان لمعرفة استخراج روحانية الاسما
طرقا كثيرة باعتبار اختلاف تكسير الاسم وبسطه المركب او البسيط وحذف المكرر بعد
العمل واسقاط الزمام العائد من الوفق الحرفي وعدم حذف المكرر وباستنطاق الزوايا
والمركز والضلع والمساحة وغير ذلك ولنمثل بمثال استخراج الارواح من المثلث
العددي فنقول اذا اردت استخراج الملائكة من الاسم الموضوع اعداده في المثلث مثلا
فاعرف اولا المفتاح وهو اي المفتاح آ وهو في البيت الثاني من السطر الثالث وفي المغلاق
وهو التسعة والعدد وهو مجموع المغلاق والمفتاح اعني آ والوفق وهو عدد ضلعه ١٥

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

ومساحته وهو ٤٥ والضابط وهو مجموع عدد الضلع والمساحة
وهو ٦٠ والاصل وهو حاصل ضرب غايته في مغلاقه وهو في هذا
المثال ٨١ اي هو اصل المثلث الكلي الذي يحمل عليه بقية المراتب السبعة فيطرح منه عدد
الملحق العلوي والسفلي ويستنطق ويضاف اليه ذلك الملحق فيكون منه الملك او الشيطان
فاذا عرفت هذه المراتب الثمانية واردت ان تستخرج الملائكة والاعوان الشيطانية
فتحمل المفتاح وهو واحد على اصله الكلي وهو الف وثمانون يكون المجتمع ١٠٨١ فاطرح
منه الملحق العلوي وهو على الاكثر احد وخمسون وقيل احد واربعون وقيل احد وثلثون
وصورته على اربعة اوجه قيل ائيل وقيل ايال وقيل ال وقيل ايل وهو الذي يمثل به والملحق
السفلي قيل طيش وهو الذي يمثل به وقيل طش وقيل طاش فاذا اسقطت من ١٠٨١ احد

دا الغاية هو ضعف الضعف والمساحة وهو ٤٨

اوخمسين بقي الف وثلثون فاذا استنطقته كان غل فاذا اضيف اليه الملحق العلوي كان
اسم الملك الاول وهو غلائيل واذا طرحت من ١٠٨١ عدد الملحق السفلي وهو واسبعة
٧٤٢ فاذا استنطقته كان ذسب فاذا اضفت اليه الملحق السفلي كان اسم الشيطان الاول
وهو ذسبطيش وهو خادم ذلك الملك على استنطاقها وان حمل مغلاقه على اصله الكلي
كان ١٠٨٩ وعملت به ما ذكرنا غلطائيل وهو الملك الثاني وخادمه على ما ذكر نعطيش
وان حمل عدده على اصله وعمل به كما ذكر حصل الملك الثالث غلطائيل وخادمه غاطيش
كما ذكر واذا حمل وفقه على اصله وعمل به حصل الملك الرابع عذائيل وخادمه ذعوطيش و
اذا حملت مساحته على اصله وعمل به حصل غعدائيل الملك الخامس وخادمه منوطيش
واذا حمل ضابطه حصل الملك السادس غفطائيل وخادمه ضكاطيش وان حمل غايته
على اصله وعمل حصل اسم الملك السابع الحاكم على السنة السابقة عفطائيل وخادمه
وهو العون الشيطاني اصفطيش وهو الحاكم على الاعوان السنة السابقة ونزجرهم فافهم
الرموز وكن بها ضنينا فانها من الاسرار الغامضة واعلم انها الكبريت الاحمر لسرعة
تاثيرها وبهذه الطريقة يستخرج جميع ارواح الاوفاق الوزنية الاوفاق العددية **فائدة**
في استزاده البيان في صنعة المكتوم خذ الشجرة الطورية في برج الحمل فانه احسن اوقاتها
هو ما بين الخمسة عشر الى الثلثين والاسود احسن من الاشقر واغسله من الاوساخ
وافرضه ناعما في القرع الى نصفه واربط عليه الانبيق وقطره واجمع من ذلك ماء كثيرا
ثم صفه كالهيئة الاولى بنار لينة كحرارة الشمس مرة واحدة وارم الرماد وخذ الثفل
وضع عليه من ذلك الماء ثلثة امثاله في القرع والالة العمياء في نار الزبل او على نار لينة
كحرارة الشمس في الشتاء سبعة ايام ثم اخرجه وقطره وزد على الثفل كل مرة من الماء وهكذا

صنوطيش

غفصطايل

فيجب تعفنهم على السابقه

حتى تنحل بصنف الیبوسة التی هی الثفل ثم ضع علی الثفل الباقی مثله من الماء والطبخه فی
نار الزبل سبعة ایام ثم قطره واعزل القاطر وضع علی الثفل ماء جدیدا مثله وافعل کالاول
حتی تنحل بصنف الیبوسة فادم ما لم ینحل وهذا الماء الثانی المعزول واعقده حتی یکون
کالعسل ثم خذ من الماء الاول من اربع مرات ضع علیه اول مرة مثله بعد تبییضه بارسال الماء
واستنباطه وعفنه فی نار الزبل اربعین یوما عدة متفات موسی فیستوی کالقار ثم اعمل الی
الثلثة الامثال الباقیة فاقسمها نصفین واسق المرکب نصفه ثلث مرات کل مرة تعفن
عشرین یوما فیرتق فی الاولی عتیقا وفی الثانیة سماویا وفی الثالثة ینحل کالروب وهذا
الان هو الحجر الذی یشیرون الیه ثم النصف الاخر من الماء سته اقسام وقطر الحجر سبع
مرات فی کل مرة تضیف الیه سدسا من ذلک الماء وتشتد بیاضه فی الرابعة ویظهر
النوشادر فی القرع اما هنا او فی الاول فضعه مع الثفل وضعه فی النار سبعة ایام
اول یوم نار ضعیفة ثم لا تزال کل یوم تشد النار وفی السابع کنار السبک ثم اخرجه فانه
هو الخمیرة والانفحة ثم قطر الماء بنار لطیفة جدا کنار الحمام یقطر ماء رقیق طاهر ابیض
وباطنه احمر یصلح لعمل الخمیرة ثم زد فی النار قلیلا فیقطر ماء غلیظ ثقیل اشبه الاشیاء
بالزیبق وهو العرقی ثم شد النار فیقطر اصفر من الزعفران واحمر کالیاقوت وهو الزیبق
الشرقی المذکور ثم اعقد الثفل واطبخه بالماء الاول واخرج الصبغ منه ثم طهر الباقی بالماء
الثانی الابیض حتی یطهر الثفل ویکون کسحالة الفضة وفی کل مرة تعمل تضع فی المرکب من
النوشادر الذی عندک وهو الخمیرة فاذا اردت ترکیب الاکسیر الابیض فخذ جزءا من
الثفل المطهر وهو ارض المقدسة وجزء من الخمیرة وهو القاضی وجزء من الشرقی وجزء من
من الغربی وهو الماء الابیض الثقیل وحل الجمیع واعقده ثم خذ من الماء ثمن کما ذکرت الملث

وضعه علی الارض وحل الجمیع واعقده ثم خذه مرة ثالثة کما فی الاول وحل الجمیع وعقده
ودبره ثم الاکسیر الابیض واحد علی القمر النحاسین والرصاصین یکون قمرا خالصا
علی الرد باص واذا اردت ترکیب الاکسیر الاحمر فخذ من اکسیر البیاض جزء ومن الماء الذی باطنه
احمر جزء ومن الصبغ الاحمر جزئین عکس ما قلناه فی البیاض وحل الجمیع واعقده وافعل
ذلک ست مرات کما فعلت فی الاول ثلث مرات وذلک معنی قولهم ان واحد یغلب
تسعا من بنات المطالب هنا وفی التزویج وفی السادسة ثم الاکسیر الحمرة واحدة علی الف
القمر یکون ذهبا خالصا علی الرد باص واذا القیت احدهما علی الزیبق کان اکسیرا
واذا القیت الاحمر علی الذهب کان اکسیرا واذا القیت الابیض علی الفضة کان اکسیرا
فافهم فقد شرحت لک ولم اکتم ولم اترک الا ما یحتاج الی المشافهة مثل الاسحق
فرق ورق الدرس وحصل مالا والعمر مضی ولم تنل املا الا ما ینفعل الفیار والعکس
ولا افعلن یفعلن افعلا الا لا ارمی لا انقطعن یدی الانسان عن احد ما دام
نفسی والایام قارات فاشکر فضیلة صنع الله اذ جعلک البلاء لک عند الناس حلما
فهل اری لکلب لا یؤذی بل عنده یحجر فذره الی یوم القیمة ینجح ایضا وفی النفس حاجات
وفیکم مظانه سکوتی بنا عندها وخطابه ایضا فکل بلاء فی رضاهم غنیمة وکل
عذاب فی محبتهم عذب ایضا الاحرار انفرضوا جمیعا وخلعنی الزمان علی العلوج
وقالوا الی لزمت البیت جدا فقلت لفقد فائدة الخروج نقل الناصح رجل بر جلل
مخضب لحیته ویقول یسود اعلاها وتابی اصولها ولیس الی رد الشباب سبیل شعر
زین جامه صندلی سپه پوشیده زین قوم فرومایه فراموشیده زین صحبت نا تمام
بیزار شدان تنهائی و کوشه خاموشیده لا آمد ریحان زنان زاده همه که کرعرض نسب

زایدا زوی که فلان را علم با خلف است لله الحمد که از بنت رنگ من چار مادر
چه که هر هفت پدر را شرف است **ایضًا** افسوس که نامه جوانی طی شد و بن فضل بهار
ریشانه ما طی شد آن عمر که مایه سعادتها بود من هیچ ندانم که کی آمد کی شد **ایضًا**
عیش خوش اینجهان فانی بگذشت در بیخبری و زجوانی بگذشت در زندگی چه
غافلان در این دار غرور تا چشم زدیم زندگانی بگذشت **فی المثل** ربط رومی خنزیر
اعلی اسطوانة لیسمنه ویعلفه علفًا حسنًا وکان الی جنبه حفره فیه جحش وکان یتناثر
ما سقط من العلف فقال لامه ما اطیب هذا العلف فقال لا تنظر به فان کان من ورائه
الطامة الکبری فلما اراد الرومی ان یذبح الخنزیر ووضع السکین علی حلقه ویضطرب
فهرب الجحش الی امه واخرج اسنانه وقال انظری هل بقی فی خلال اسنانی شیء من ذلک
العلف فاتلعبه **قیل** لداود الطائی لا تتحول من الشمس قال لا استحیی من ربی ان انقل قدمی
الی ما فیه راحة نفسی **نصیحة** ان کنت تشرب الماء البارد المروق وتاکل الخبز الطیب
وتمشی فی الظل الظلیل فمتی تحب الموت والقدوم علی الله سبحانه **فی تحلیل الجواهر** اذا
اخذ سبع نملات طوال سود وترکت فی قارورة مملوة بدهن الزنبق وسد راسها
ودفنت فی زبل یومًا ولیلة ثم اخرجت وصفی الدهن عنها ثم مسح منه الاحلیل وما
فوقه هیج الباه وکثر العمل وقوی الانعاظ **وایضًا** عن بعض الاولیاء اذا اردت ان
تقدم علی جبار او سلطان فاذا وقع بصرک علیه فکبر ثلثًا وقل لیس کمثله شیء وهو
السمیع البصیر بعد ان تستغفر الله سبعین مرة قبل ذلک وهو سر من اسرار الله
فائدة دواء الغضب الصمت ودم علی الطهارة یوسع علیک رزقک **فائدة** عظیمه
در کیفیت نوشتن جفر جامع بدانکه باید بیست وهشت جزو کاغذ وضع کرده هر

جزوی چهارده ورق که بیست وهشت صفحه باشد در هر صفحه بیست وهشت سطر باشد
ودر هر سطر بیست وهشت خانه باشد ودر هر خانه چهار حرف رسم میشود ودر اصطلاح
هر جزو برا اقلیمی وهر صفحه شهری وهر سطر محله وهر محله مشتمل بر بیست وهشت خانه
است وحروفی که در خانها رسم میشود باین طریق است که هر خانه چهار حرف حرف اول علامت
جزو ودوم علامت صفحه سیم علامات سطر چهارم علامت خانه پس در خانه اول از سطر
اول از صفحه اول از جزو اول چهار الف است و این علامت جزو اول وثانی علامت صفحه
اولی وثالث علامت سطر اول رابع علامت خانه اول ودر خانه اول ودر خانه دوم از سطر
اول سه الف ویک ب رسم کنند وهمچنین تا خانه بیست وهشتم سه الف ویک غ که علامت
بیست وهشتم است رسم کنند ودر خانه اول از سطر دوم از صفحه اول از جزو دو الف
ویک ب ویک الف رسم کنند که علامت جزو اول وصفحه اول وسطر دوم وخانه اول
است ودر خانه دوم دو الف ودو ب نویسند وهمچنین تا اخر سطر ودر سطر سیم
از صفحه اول در خانه اول دو الف ویک ج والف نویسند در خانه دوم دو الف وج وب
نویسند وهمچنین تا اخر سطر ودر صفحه دوم در خانه اول از سطر اول یک الف بجهة جزو
ویک ب بجهة صفحه ودو الف بجهة سطر وخانه نویسند علی هذا القیاس تا در خانه آخر از
سطر آخر از جزو آخر چهار غ نویسند **فائده** در بعضی از رسائل بنظر رسیده که هر که این
جفر جامع را بنویسد وبا خود دارد همه مخالفان او را مطیع ومنقاد گردند وکسی در
مدة العمر با او دشمنی نتواند کرد وهر خانه که این جفر جامع باشد از مرگ مفاجاة وطاعون در
امان باشد واگر با لشکری باشد فتح ایشان را باشد وهر که بنویسد بهر مرادی که خواهد
برسد وهر آفریده که در بلای عظیم افتد این را بنویسد وبا خود دارد حقتعالی او را از ورطه

برهانند و اگر حاجتی داشته باشد با بن نتوانند رسید چهل روز هر روز نظر بر این
اوراق افکند حاجتش روا شود بشرط تقوی و کتمان سر و پرهیزکاری و هر روز بعد از نماز
دویست مرتبه بگوید یا رحمن کل شیء و رحیمه و بعد از آن نظر بر اوراق کند و اگر دشمنی
داشته باشد که بهیچ نوع دفع او نتوانند کرد هر روز بعد از نماز صبح چهل مرتبه بگوید یا مُبیدَ
کلِّ جبّارٍ بقهرِ عزیزِ سلطانِه و نظر بر اوراق کند تا چهل روز و آخر حروف اسم آن شخص
را بسط کند بسط عددی مثل آنکه محمد را بجای میم ایضا اربعین و بجای دال اربعه ثبت نماید
و ترتیب تکسیر کند باین نحو آ ر ب ع ی ن ث م ا ن ی ه ا ر ب ع ه و بسط حرفی مثل آنکه حروف
اسم آن شخص را تکسیر کند و حروف ابجد اکابر و بسطی را جدا گانه و کاغذی نوشته یکی را
در گورستان بسوزانند و یکی را در خاک کند بشرط آنکه آن کس بحسب شرع دفع او واجب باشد
پس آن کس ناچیز گردد **فائده** مداخل بر هفت قسم است اول صغیر و آن عبارت است از اعداد
بلا مرتبه و آن از یک تا نه باشد و محصل آنکه از جمیع عدد نه نه طرح کند باقی مدخل صغیر
است دوم وسیط کبری و آن طرح منتهی آحاد از عشرات نا باشد و اخذ ما دون عشرات بود
از مات و اخذ ما دون و طرح منتهای عدد مات از الوف و اخذ ما دون آن و چون بالوف
رسد منتهای فرضی بود بالغ ما بلغ سیم وسیط مجموعی باعتبار شمول آحاد و عشرات و آحاد
و مات و آحاد و الوف و عشرات و مات و عشرات و الوف و مات و الوف آحاد و عشرات
و الوف آحاد و عشرات و مات و الوف آحاد و عشرات و مات و مات آحاد و الوف و الوف
بر الوف تلک عشرة کاملة اول که وسیط مجموعی باعتبار شمول آحاد بر عشرات عبارت
از طرح منتهای آحاد بود از عشرات دوم که باعتبار شمول آحاد بر مات است طرح
منتهای عشرات است از مات سیم که باعتبار شمول آحاد بر الوف است طرح منتهای مات

است از الوف چهارم که باعتبار شمول عشرات بر مات است طرح منتهای عشرات است از
مات پنجم طرح منتهای مات است از الوف ششم نیز طرح منتهای مات است از الوف هفتم
که باعتبار شمول آحاد و عشرات و مات است طرح منتهای آحاد است از عشرات و از مات
هشتم باعتبار شمول آحاد و عشرات و مات و الوف طرح منتهای آحاد است از عشرات
و منتهای عشرات از مات و منتهای مات از الوف و قس علیه الی ما لا نهایه چهارم از مداخل مدخل کبیر
است و آن عبارت است از اخذ تمامی عدد از حروف و کلمات مفرده و کلمات مرکبه پنجم اکبر است
و آن اخذ تمامی عدد است از تکسیر حروفات مبسوطه و کلمات مرکبه ششم اکبر اعظم است
و آن اخذ تمامی عدد است باعتبار زبر و بینات هفتم اکبر اکبر است و آن اخذ تمامی عدد
است از حروف و کلمات باعتبار عدد مبسوط و از ابسط عدد که خواسته **فائده** ابجد یعنی
بدان هوز زد ر یا ب حطی بنت فهم کن کلمن نکه دار سعفص فرموده کذا رقرشت زانا باش
تخذ واقف باش ضظغ از پیش بدان و گویند سر یا هستند حکیم یونانی از ابتدا و از
نزد شخ صدفرا شبه سنت در نجا بود مقرر است که در ستاکر عدد و حرف بینا باشد
مروارید رجوع صدف فاسد شد بار زنگ می شود پس مطلب آنکه بینا است از
عکس آینه قبل که نمونه بر فا است و او از زنگ ستر که گویا رعد است چنانکه شد که صدف
را شبهه حاصل شد مروارید **قال** عیسی علیه السلام من بسط الله فی الرزق ان نغضب
علیه فتح علیه ابواب الدنیا **قیل** لابن الحاجب کم مضی من اللیل قال اذا مضی ثلث ما مضی
و ربع ما بقی فقد مضی اللیل بتمامه **سؤال** اناء مملو باربعة ارطال من العسل آخر
بخمسة من الخل و آخر بتسعة من الکل و صب الکل فی اناء واحد فامتزج ثم ملأ کل اناء کما کان
نکم فی کل من کل اسنخ اجبه ان یجمع الجمیع یکون ثمانیة عشر فانسب التسعة الیها بالتصف

دفعاتها من کل بضعه والخمسه بخمسه اسداس الثلث وفی اثاثها من کل جنس ک و الاد
ما التسعین کل حکایة رکب احد من الخلفا مع بعض ندمائه یوما فی السفینه وبه هبو
ویذهبون فسالمن ندیمه ای طعام اشهی عندک والنفا لخ البیض المسلو فغرقتی
انفق عودهما الی هناک فی العام القابل فاذا بلغا موضع السوال السابق قال له الخلیفه
مع ای شی فاجاب الندیم مع الملح فتعجب من استحضاره **شعر** بیا تا دست از این عالم بداریم
بیا تا پای دل از گل برآریم بیا تا بر در باری بپیشه سازیم بیا تا تخم نیکوئی بکاریم بیا تا
از غم دوری از آن در چو ابر نوبهاران خون بباریم بیا تا همچو مردان در ره دوست
سر اندازی کنیم و سر نخاریم **لبعضهم** سنگ باشد سخت روی چشم شوخ می شد
از چه تابو کلوخ کاین کلوخ از خشت زن بکلخت شد سنگ از صنع الهی سخت شد
لبعضهم در خوابکه جهان من سبک چشمی بگشودم از پی بینا دیدم که در آن
نبود بیدار کسی من نیز بخواب رفتم از تنهائی **وایضا** سررشته عقل پاره کردیم
از خلق جهان کناره کردیم کس چاره ما نکرد و ما خود بی منت خلق چاره کردیم نمود
رهی بجز ره عشق هر چند که استخاره کردیم **قال الکفعمی فی مصباحه وفی مفاتیح الغیب**
انه من کتب لفظ بسم الله علی بابه الخارج امن من الهلاک ولو کان کافرا **قال الکفعمی ایضا**
لرد الضایع والآبق وفی بعض تصانیف الشیخ رجب بن محمد بن الحافظ من کتب الشهید المحقق
علی ربع زوایا ورقه ویکتب ما ضاع او غاب فی سقط الورقه ویبرز نصف اللیل الی
تحت السماء وینظر الیها ویکرر هذین الاسمین سبعین مرة فانه یاتیه خبر الضایع او
الغایب ذکر ایضا من قام فی زوایا بیته نصف اللیل وقال یا معید سبعین مرة ثم قال یا معید
علی فلانا فی الاسبوع یاتیه خبر الغایب او هو **فائده** از جهت باز آمدن گریخته مربع سه در سه

بکشد که اضلاع هر خانها متساوی باشد بنت گریخته پس خانها را بر نظم طبیعی پر کند و باید
که در هر یک از جهات کنج زنم حروف بدوح باشد بدین صورت

۲	۷	۶
۹	۵	۱
۴	۳	۸

پس نام گریخته را بر بالای نیم بنویسد و بر زیر سنگی گران در
جایگاه او بگذارند البته باز آید یا آنکه نام او را بر بالای زنم نوشته میخی بر خانه
مبانا فرو برند بطریقیکه بر نیم بنج نرسد و در جایگاه بر زمین بکوبند و اگر استعمال در
زیر بالین گریخته بکنند بهتر است **فائده** اگر زنی دشوار زاید این مربع را بر سپاره
سفال آب ندیده کشند و بر کنند پس دو پاره را در زیر هر دو زانوی او بگذارند و
یکی دیگر را در برابر چشم او بدارند تا در او نظر کند باسانی بزاید و اگر اتفاق سعد
استعمال در وقت طلوع افتاب کنند بهتر است و اگر قمر در منزل جبهه یا زبانا یا سعود یا ثنا
باشد بهتر و اگر بمشک و زعفران و گلاب بکشند و باب قند بشویند و زن حامله
از آن بخورد وضع حمل بر او آسان شود **فائده** اگر اسطرلاب و افتاب نباشد خواهند
قامت شخصی که بمسقط الحجر آن نتوان رسید معلوم نمایند مقیاسی بلند از قامت
خود دو برابر آن شخص نصب کنند پس در عقب مقیاس رفته بازپس روند و بیک چشم
نگاه کنند تا سر آن شخص را بر سر مقیاس بنظر آید بعد از آن قدر قامت خود را بر آن مسافت
افزوده نشانی بر آن موضع کنند و از آن نشان تا قاعده آن شخص بپیمایند و همچنین
مقیاس را پس اول را در ثانی که عدد اقسام مقیاس باشد ضرب کنند و حاصل ضرب
بر آنچه میان نشانه قاعده مقیاس واقع است قسمت مساوی قامت آن شخص باشد **فائده**
در استخراج عدد مضمر عددی را که سائل در دل گرفته واحد فرض کنند و سائل را
بتضعیف و تنصیف و ضرب و قسمت عدد مضمر مامور سازند بهر عنوان که خواهند

فاعلم

ان ما ثانیا اتسا اثلاع وارد است ان ابتغیم
انا نعرف مما اضمر و فانقص الکبیر واحد
الیوم الذی انا الکبیر واحب ما بقی العمل فالاحد لرمه
الیوم الذی انا الکبیر فی قیمة العدد الروح ها و الاولی
والاثنین له و عمر والثلثا الدوم و الاربعا
له و الخمیس له و الجمعه فنفسه فی
له و عمر فاذا سالک عما فی الیوم الذی عمل فیه
مثلا عمر و اسقط الیوم ثم واحد فالسوال
ثمانیه تما هیجان بقی واحد فعن السنام
عن سلطان وان بقی اثنان فعن العلم و
وان بقی ثلثه فعن الکتاب و تجارة وان
بقی اربعه فعن سفر والمکروان
بقی خمسه فعن الکذب
بقی سته فعن الشر
والخصومه
والحرب وان بقی سبعه فعن
القوه والخصومه ۲

وبعد چهار اورا ماه و رسانند تو نیز با واحد همان کن تا بجائی رسد که سائل بفهمد چه
شد بعد از آن ملاحظه کن که از اعمال که با واحد کرده چه حاصل شده از هر ایشان
اعداد مضمر نیز همان حاصل شده که مرتبه بعد اخری حاصل واحد لکن تو داری از
از مجموع که سائل حاصل کرده اسقاط کند و بعد هر نه را اسقاط تو یکی در خواطر گیر تا
وقتی که بگوید دیگر چیزی نماند پس آنچه در خواطر جمع نموده عدد مضمر **طریق آخر**
بفرما عدد مضمر را تضعیف کند پس هر یک زیاده گیرد پس ده ده طرح کند و بعد بعد
که طرح میشاید تو یکی بخواطر گیر حاصل شود مضمر باشد **ایضا طریق آخر** بفرما اورا
تضعیف کند و حاصل را در پنج ضرب کند و از حاصل ضرب شش طرح کند و بعد شش تو
یکی بخاطر گیر و آنچه حاصل شود در سه قسمت کند خارج قسمت عدد مضمر باشد
قاعده اگر شخصی یکی از ایام هفته یا ماه سال یا یکی از حروف تهجی یا یکی از عددهای
که در پهلوی یکدیگر نوشته باشند بخواطر گیرد و خواهی بدانی کدام بگو او را که نشان
کرده با ما قبل از ضرب در سه کند و ما بعد او را تا آخر ضرب در دو کند و از حاصل
جمع هر دو تو را خبر دهد پس مجموع هفته یا سال یا ماه آنچه دیگر هشت مرتبه بعد از حروف
از آن حاصل کم کن آنچه باقی ماند مطلوب باشد و اگر هیچ نماند عدد آخر باشد **حکایت**
لطیفه ابو العلاء معری نام او احمد عبد الله و کور بود از شدت ذکاء او منقولست
که در نزد او اسم شتر مذکور شد که خبر است که او را بار سنگین سعی هندیش بر
مینخرد کفت بنا بر این باید کردن او زانو باشد و نحوی بجهت او در مجمع خلیفه کذارده
بودند که بر آن می‌نشست روزی پیش از آمدن ابو العلا خلیفه کفت زیر هر پایه تخت
را یک درهم بکذارند چون ابو العلا آمد و بر آن نشست کفت نمیدانم زمین بلند شده

با اسما

یا آسمان نزدیک تر شده و فرود آمده و نیز از آن نقل میکنند که بعد از آنکه خلیفه او را
بمنادمت ببغداد طلبید مکرر اراده معره را میکرد و میکفت هوای من ماءه و هوائه
و معره شهر کوچکی است ما بین حماه و حلب از بس بسیار ذکر آب و هوای معره میکرد خلیفه پنهانی
او کسی را فرستاد تا سبوی آب از معره آورند چون آوردند روزی ابو العلا بر مائده
خلیفه طعام میخورد آب طلبید خلیفه کفت تا همان آب را در کاسه کرده باو دادند
چون آب نوشید فی الفور کفت هذا ماءه فاین هواءه یعنی این آب معره است پس هوای او
کو و نیز از او نقل کنند که روزی دو نفر از ولایت عجم ببغداد آمدند بجهت نزاعی که با یک
دیگر داشتند که بخلیفه عرض کنند و آن مدعی علیه در خلوت بحق مدعی اقرار می
کرد و در حضور کسی انکار مینمود مدعی با بینه میخرماند بود تا روزی ابو العلا
در مسجد نماز کذارده و تنها در نزدیک شخص نشسته بودند و نفر نیز از نماز فارغ
شده بودند و نشسته بودند و با هم مکالمه میکردند و سر کذشت محاسبات خود را
نمودند و ذکر میکردند که همه منضمن اقرار مدعی بود و از آنجا برخواسته و رفتند
روز دیگر که بار مخصوص خلیفه رفتند مدعی کفت این مرد در خلوت مقر بحق منست از
آنجمله دیروز هم در مسجد اقرار نمود خلیفه کفت کسی در آنجا بود کفت نه بغیر یکمرد عرب
کوری که در آن بین ابو العلا را دید کفت همین شخص بود خلیفه کیفیت را از
او استفسار نمود ابو العلا کفت من کورم و کسی را نمی‌شناسم و اینکه نفر این از هم فرق
نمیکنم و با وجود این زبان فارسی نمی‌فهمم و نمیدانم چه کفتند ولیکن این سخنها که این
دو کفتند لفظ بلفظ آنها همه یاد دارم میکویم به بینید چه معنی دارد و هر یک از این دو
حرف زنند تا من بکویم سخنهای هر صاحب صوتی چه بود پس مدعی و مدعی علیه سخن کفتند

ابو العلاء

ابو العلاء گفت صاحب بنصد چه گفت و چه گفت و صاحب بصد الخنین و چنان
جواب گفت دویم چه گفت و هم چنین با جمیع مکلمات ایشان را بنا کرد چون مرحوم
اهار اشنید دیدند که مدعی علیه اقرار کرده بود پس خلیفه حکم ابرای مدعی کرد **فائده**
اعداد ابجد را انواع بسیار است یکی آنکه مشهور است که الف یکی است تا غ هزار
و یکی دیگر بحسب تکرار حروف باشد و این اعداد اجزاء جفری خوانند و جمله ابعد
از بینات هشت در نکند ردا الف یکی باشد و غ بیست و هشت پس لفظ ملك بنا بر این
سی و شش میشود و در بعضی احادیث خوانده اسماء الله با این نحو وارد شده
فائده عدد عکس ابجد یعنی غ را یکی میگیرند تا الف هزار میشود و نظیره ابجدی
بجهة استخراج اسما بکار آید و از این حروف منکوره خوانند و آن این است که تمام
ابجد را بدو قسم کنند هر قسمی چهارده حرف و اول قسم اول نظیره اول قسم دوم
است و هم چنین تا آخر حروف پس ت نظیره الف باشد و غ نظیره ب و هم چنین تا
غ نظیره ن **حکایات الکذابین** جمعی از هم صحبتان نشسته بودند نقلها در وغ
می کردند شخصی میگفت روزی میرفتم آهوئی بر خورد اسب عقب او تاختم چون
هر بر نداشتم قیچی که در دست داشتم با آهو افکندم قیچی بگردن او آویخت و آهو فرار
فرار کرد بعد از دو سال عبورم از راه کذارم افتاد گله آهوئی دیدم بعضی کوچک و بعضی
بزرگتر در گردن همه قیچی آویخته بود هر کدام کوچکتر بودند قیچی او کوچکتر بود یافتم همه از
نسل آن آهوئی هستند که قیچی در گردن او مانده بود و دیگری گفت در ولایت
ما لنگر کشی بار بید بسیار درخت یکی از آنها بر داشتم در میان آن مهر خدا بود و سجع
مهر این بود بنده الحمد خدا و دیگری گفت که سردی ولایت ما بحدی شد که رو باهم

انبام

انبام بنحوی ما جنب میبرم دیگری بر بود در میان هوا یخ کرد و در همانجا یخ کره مانده تا
وقتی که هوا گرم شد و یخ او آب شد بر زمین افتاد و فرار کرد دیگری گفت من بر
میرفتم بجائی رسیدم که سباع آنجا از گرگ و پلنگ و امثال اینها بر سر چیزی جمع شده
اند چون دیدم پای انسانی بود که خوابیده بود از آنجا اسب دوانیدم و همه جا از پهلو
آن شخص میگذشتم بعد از سه روز بسر او رسیدم دیدم شخصی افتاده بود چون نزدیک
کفش مکس و پشه مرا آزار میدهند من کفشم نوکیسه و انجا چگونه افتاده گفت سوزنی
از اینجا میگذشتم بوزنه که از زیرکی عرض و طول آن متحیر مانده متحیر شدم اتو زکه
ابرهم تند بکند مباد آبیرم بیاید و فوراً اذیت رساند در این گفتگو بودیم که شخص
بینا عظیم آمد و حیوانات بسیار از خوکها و شترها و اسبها در یك تغار عسد دیدکم
نبایر در جیب بغل خود کرده بود اظهار رنجش و گفت ما را در بر خبر از اینها شوی
بجهة من سرانجام کن که من شکستها لوما در آن بو خواست و الهذا بر دیگری که بر سر دو کوه
گذارده بودند و عرض و طول آن معلوم من نبود رنجید و زیر او را آتش افروخت و من
از خوف آن پسر در گوشه نهان بودم فان پسر خوابید من رفتم بر بینم از دیگ چگونه یکی
است و از تماشا کنم لب دیگ را گرفتم و از زمین بلند شدم که جوش دیگ بر بینم دست
من رها شد و در آن دیگ افتادم بعد از لحظه ما در بیاید و شوربا از در ظرفی که گویی
چنین دیگی باشد ریخت و من از خوف خود را در زیر بعضی از آن حبوبات پنهان کرده و آن
ظرف را آورده و بنزد آن پسر گذارد پس آن پسر قاشقی که سزاوار چنان ظرفی باشد و اندازه
چنان دهنی بود بر داشته و چون از ظرف با نظر میکرد مترسیدم که مبادا داخل قاشق او شوم
و مرا ببلعد ها بنت قاشقی بطرف کرد و من بی اختیار بان قاشق افتادم با بسیاری از حبوبات

چون فاشق را بدهن ریخت من خود را در بن دندانهای او پنهان کردم بعد از فراغ
خلالی که پسند بد همچنان دندانی باشد طلبید دندانهای خود را خلال میکرد
تا بخلال مرا از میان دندانها بیرون آورده بزبان از دهن خود بیرون افکند و باینجا
که می بینی افتادم لا ادری ای باد بخت ماهانش میکو سوز دل من بصد زبانش
میکو میکو بانسان که ملالش کرد میکو سخنی و در میانش میکو رباعی راه تو بهر
قدم که پویند خوش است وصل تو بهر صفت که جویند خوش است روی تو بهر چشم
که بر بینند نکو است نام تو بهر زبان که گویند خوش است ایضاً ادهم از بران که جز تو
یارش نبود جز خوردن غمهای تو کارش نبود در عشق تو حالتیش باشد که در آن
هم با تو و هم بی تو قرارش نبود فائده اتفقت حکما الهند و الروم و الفارس ان الامراض
یتولد من ستة اشیا سهر اللیل و نوم النهار و الشرب فی جوف اللیل و حبس البول و کثرة
الجماع و الاکل علی الشبع حکایة مردی را گفتند که فلان دوا بذکر خود طلا کند تا
بسیار بزرگ شود گفت نمیخواهم بزرگ شود زیرا که نفع آن بدیگران میرسد و من باید حمل
ثقل آن شوم حکایة اعرابی در موقع مجامعت زن نشست چون اراده جماع کرد بفکر معما
افتاد و مدتی نشست زن گفت کجا رفتی گفت هر که بهشتی را گر عرض زما بین اسماها و زمینها
است بمقدار عرض چیست انگشتان پای تو بفرق شده در علم مساحت احمق خواهد بود
فائده ینبغی لبعض اذا سئلت عن الحامل هل فی بطنها ذکر او انثی فاحسب اسمها و اسم
امها و اسم الیوم الذی یحبس و اسقط ثلثة ثلثة فان بقی واحد فهو ذکر و اثنان فانثی و ثلثة فهو
ساقط و عن الخبر هل هو صحیح او غیر صحیح فاحسب اسم السائل و اسم امه و اسم یوم السؤال
و اطرح اثنین اثنین فالواحد غیر صحیح و الاثنان صحیح و عن المریض فاحسب اسم السائل

والمسؤله

والمسؤل و امهما و الیوم و اطرح ثلثة ثلثة فالواحد یموت و الاثنان یبری بالسهولة و الثالث
بطول مرضه حکایة حکی السید نعمة الله الجزایری فی کتابه المسمی بزهر الربیع قال حکی
لی شیخنا العرموتی ان رجلاً من اقاربه من اهل الشام اتی اصفهان لزیارته
فقال فاتیته الی الحمام و فیه جمع کثیر من الاعاظم یدعونهم احتراماً لذلک الشخص فبعد
ما جلسنا ضرط هذا العربی ضرطة قویة فخجلت فاذا ضرط اخری فضربت علیه و قلت
لا تفعل هکذا قال لا باس یا اخی انا اضرط بلسان العربی و هؤلاء اعجام لا یفهمون لغتنا
حکایة مردی زنی را متعه کرده چون بزن داخل شد بسیار قبیح منظر بود که از آن
بو مباشرت با او نبود پیش خود گفت درهم من بحیف رفت و لیکن ظاهر نکرد پس عمامه
و کلاه از سر برداشت بزن گفت بسم الله مشغول شو پس زن گفت چرا کلاه از سر گرفتی
فاعلم و لایت ما این است که از سر با زن مجامعت میکنند و زن از جا برجست و فرار
کشید عاقبت آن درهم را با مثل آن رد کرد و مرد مدت را بخشید مردی دیگر بچنین
زنی گرفتار شد که هر بار بسیار با جلیل خویش چید تا مثل سبو شد چون وقت عمل شد
زن گفت این چیست گفت من از آنان شنیدم که اطبا گفته اند جماع بسیار بکنم تا زن زهر را
نکشد زن صیحه زد و مهر را رد نمود و مستخلص شد مطایبه روزی حضرت رسول
فرمودند با حضرت امیر خرما میخوردند هر خرما که حضرت رسول میخورد پنهان دانه
اش را نزد حضرت امیر مینهادند تا تمام شد پیش حضرت رسول هیچ دانه خرما نبود و همه
نزد حضرت امیر بود حضرت رسول فرمودند من کثر نواه فهو اکول هر که دانه او
بیشتر است بسیار خورنده است حضرت امیر فرمودند من اکل نواه فهو اکل هر که خرما را با
دانه خورده است خورنده تر است چون این کلام را حضرت امیر فرمود حضرت رسول

تبسم نموده فرمان داد تا هزار درهم انعام بوی دادند و بصحت رسیده که احیانا حضرت رسول بعضی از حضور رسالت مآب که ایشان را بمطایبه خطاب میفرمودند یا ذا الاذنین ای صاحب دو گوش و بسا با اصحاب بطریق مطایبه مسابقت میکردند یعنی با هم در دویدن با هم پیشی میکردند و کشتی میگرفتند عوف بن مالک که از بزرگان صحابه و مردی عظیم الجثه بود روزی بخدمت حضرت رسول رفت وقتی که حضرت در خیمه نشسته بود سلام کرد حضرت فرمود در آی گفت همه اعضای خود در آیم یا چیزی بیرون بگذارم حضرت بخندید وقتی صهیب یک چشم او درد میکرد و خرما میخورد حضرت فرمود ای صهیب چشم تو درد میکند و خرما میخوری گفت از آن طرف میخورم که چشم درد نمیکند **ایضا** مرویست که حضرت امیر عمر روزی در مسجد نماز میگذاردند یکی از صحابه که بینا بلند بالا بود در آمد مطایبه نعلین حضرت را برداشته بر طاق بلندی گذاشت و ببای ستونی بنماز مشغول شد چون بتشهد نشست حضرت امیر بستون مسجد برداشته دامن جبه او بر ستون نهاد و دست مبارک دراز کرده نعلین خود را برداشت و قصد رفتن کرد آن مرد از نماز فارغ شده اضطراب کرد و التماس نمود تا حضرت او را خلاص کرد **ایضا** از جمله ظریفان صحابه نعمان بن عمرو انصاری از جمله روزی مخرمه بن نوفل که از بزرگان انصار بود و صد و پانزده سال از عمر او گذشته بود و نابینا شده بود وقتی در مسجد بتقاضای بول برخواست و نعمان آمده دست او را گرفته مخرمه گفت ببینید جای خالی است تا بول کنم نعمان او را اندکی گردانیده از میان صحن مسجد او را آورده نزدیک مردم گفت اینجا بنشین و کر بخت مخرمه کشف عورت کرده و مشغول شد مردم از هر طرف فریاد بر آوردند او شرمسار شده گفت مرا بغیر تیک کفتند این عمل نعمان است گفت که والله اگر ظفر بر او بیابم چنان بعصا

چنان بر او بزنم که هرگز چنین ضربی نخورده باشد چون چند روزی گذشت مخرمه و نعمان در مسجد بودند که عثمان بن عفان در آمد و در محراب بنماز ایستاد نعمان برخواسته بنزد مخرمه آمد و گفت میخواهی نعمان در پیش محراب ایستاده و نماز میکند گفت ای فرزند مرا باو برسان که از او دل پرخون دارم نعمان دست او را گرفته نزدیک محراب آورده خود فرار نمود مخرمه عصای خود را کشید بقوت تمام بر فرق عثمان زد چنانچه سر او بشکست مردم هایشان آمده گفتند ای مخرمه چکار کردی پس خویشان مخرمه بعد بعذر خواهی بر آمدند **حکایت** نقل است که حجاج بر سر منبر خود رقعه یافت که در آنجا نوشته بود تمتع قلیلا انک من اصحاب النار در زیر آن نوشت قل موتوا بغیظکم ان الله علیم بذات الصدور **فائده** از جمله اقلام اینست که آن را قلم اکویند بزنیب بنت ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ل م ن و ه لا ی **ایضا** قلم اسراف بطریق [illegible] **ایضا** قلم طبیعی اینست ایضا بطریق ابتث [illegible] ١٢٨ [illegible] **ایضا** قلم طبیعی بزنیب بنت ١٠١١٠١١ [illegible] **ایضا** قلم یونانی اینست بزنیب بنت [illegible] **ایضا** قلم دیگر یونانی بزنیب بنت [illegible] **ایضا**

[illegible]

قلم زهره و مشتری اینست [illegible]

ایضًا قلم فرمزیز اینست [illegible]

[illegible] ایضًا قلم عطارد بترتیب اینست [illegible]

[illegible] ایضًا نوع دیگر [illegible]

[illegible]

نوع دیگر [illegible]

[illegible] ایضًا قلم اوسراس حکیم که قلم طبیعی مشهور است

بترتیب اینست ایضًا [illegible]

[illegible] ایضًا قلم فلسطین نوش حکیم بترتیب اینست [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضًا قلم سرهانوس حکیم بترتیب اینست [illegible]

[illegible]

ایضًا قلم ریحان بترتیب اینست [illegible]

[illegible] ایضًا و قلم کاشفی گذشت و در بعضی نسخ این نوع

نوشته اند که فی الجمله تفاوتی دارد [illegible]

[illegible] حکایت ابی نواف

اختصار سید کفن مزار در کفن کهنه کفن کنید تا چون نکیرین ایند چنان تصور

کنند که من مرده کهنه ام و از من سؤال نکنند شعر مشتمل بر صفت تعریب یعنی فارسی

را باسلوب عربی نظم کرده مالی نوکار و بهر فدا فرا و مبانه من دفتر بیکمرا لاتشون

من المرادم مثله خوبا جوف کلا الصبتی جوف النمرا شعر مشتمل بر صفت تفصیل

یعنی بنوعی نظم شده که هیچ کلمه از آن احتیاج بلب برلب سابیدن ندارد ای دید رخ

نگار دیک خطر است ابد سراین ریشه کشیده خطر است هان تا بخشی نسازغ عشق

دیگر زنهار دلا زهر چند خط شعر مشتمل بر صفت توصیل داین بر عکس سابق

است که زبان حرکت نمی کند مومه مابوی بوبا بر بی و موم موی و بم ماوی

مابم و مهی آمه مابرنا نا ما ما مهما و مه ماها ما بر شعر بر صفت موقوف

که کلمه در اخر مصرع مقطوع باشد در مدح حمید الدین جوهری مستوفی

زند کانی خواجه مستوفی دولة حمید الدین الجوهری ایضًا در صفت موقوف

ابشادی عید چون بکام دلاغ را دایم شده محبوس در این غمکده مع دو دیم

بر اهل دل کزاد ابدی مح بوسیب برسم عیدیم از توطمع شعر در صفت مقطع

که جمیع حروف از یکدیگر جدا باشند زدر دداغ دوری زدو زادم زروی

زرد داو آزرم زادم شعر در صفت منقوط زنغزی نیب تخی زین جیشی تزیید

جز بخت زینت بخت شعر در صفت تعریب ایضًا الاشتر کاذر الی الراها لا

نیم من قنادن الجاهات فذکر خوناقی دل لهراهات من نالنه کاه سحرکاهات

فائده در کتاب عجایب المخلوقات مذکور است که اگر دختر باکره بزن حامله بگوید

اگر زائیدی و الا تو را بر شتر بندم و در بیابان رها کنم فی الحال بزاید نظامی

پیش وجود همه ایند کان پیش بقای همه پاینده کان کیست داین دایره دیر پای

کولمن الملک زند جز خدا مبدع هر چشمه که جود بش هست مخترع هر که وجودش

هست کرسر چرخست پر از طوق اوست ور دل خاک است پر از شوق اوست

ننها صبر دار آن پاك تاج ده تخت نشینان خاك باجبروتش که دو عالم کراست
اول ما آخر ما یکدم است بود بنود آنچه بلند است و پست باشد و نیز نیاید
که هست از ازلش علم چه دریا است این تا ابدش ملك چه صحرا است این کش مکش
مهر چه در او زند کی است پیش خداوندی او بندگی است سدره نشینان سوی
او پر زنند عرش روان نیز همان در زنند ای همه هستی ز تو پیدا شده خاك
ضعیف از تو توانا شده زیر نشین علمت کاینات ما بتو قایم چه تو قایم بذات
هستی تو صورت پیوند نی تو بکس و کس بتو مانند نی آنچه تغیر نپذیرد توئی
آنچه نمرده است نمیرد توئی ما همه فانی و بقا بس تراست ملك تعالی و تقدس تراست
جز تو فلك الحمد وران کرد دیو حسد را نمك جان کرد چون قدم تیشه
بر ابلق زند جز تو که یارد که انا الحق زند هر که نکو با تو خاموش به اینچه نباید
تو فراموش به ساقی شب دستکش جام تواست مرغ سحر خوش سخن از نام تواست
پرده بر انداز و برون ای فرد کو منم آن پرده بهم در نورد بسنج کن این ابنا تام
مسنج کن ابصوتنا بآمر اشعر در تعریب جزوا الی الخرابات یا ایها الهمادم
لا تشتوا النصیحة من هذه المرادم عالج جراحة الدل عن مسلك الکارین فی زخم
ذلك الدل لا ینفع المراهم حذا بها الصفا بعد الروان فی الکف صرا فعشو
بارك لا یقبل الدراهم شعر یا یاد رخش زیاد ما یاد مباد کوهستی ما ز بیخ و بنیاد
مباد هر چند نشد ز عشق شادان نفسی جز عشق بصحبتان ناشاد مباد
فائده در بیان طریق ذکر خفی که قلبی نیز کویند در کلمهٔ توحید بدانکه از مشایخ
طریقت درین خصوص چند نوع منقول است اول آنست که ذاکر از ناف تا حلق خود را

اجرامزا

قطر دایره فرض کند که در پهلوی ذاکر از طرفین قوسین آن دایره باشد و قصد
کلمهٔ طیبهٔ لا اله الا الله کند باین نحو که از ناف شروع کرده لا اله الا الله را بر
قوس طرفین که تعلق بنفس او دارد منطبق کرداند تا نفی آن بقطع تعلق ذاکر از
مشتهیات و ما لوفات نفس راجع شود و الا الله را از ابتدای حلق فرود آورده
بر قوس دیگر که تعلق بقلب دارد منطبق سازد و باید نفس را حبس کند بقدر وسع
و بقوت ادا کند چنانچه دل متاثر شود و منظور اثبات وحدانیت و اختصاص مطلوبیت
در ذات احدیت باشد و این ذکر را بعضی با حرکت سر و بدن قریب بهیات دایره محسوسه
ادا می کنند و بعضی بتصور حرکت اکتفا میکنند و این طریقه مشایخ نقشبندیه است
و این ذکر را حمایلی و هیکلی کویند و نوع دیگر آنست که با رعایت قوت و حفظ نفس سر را
برابر ناف آورده لا را بر قطر مذکور بالا کشند و اله را بر جانب راست بقصد مذکور
فرود آورده باز با لا را بر همان قطر بالا کشد و الله را از جانب چپ بدستور فرود برد
و این نوع را خفی و چهار ضربی نامیده اند و نوع دیگر که از مجمع البحرین کویند آنست که
چنین که طرف ناف و حلق باشد بعد دایره کامله منقسم سازند یك دایره نفی که بر
داشتن لا است بدستور مذکور فرود آوردن اله از طرف راست که چنانچه باز
بناف متصل شود بر هیئت دایره که این دو کلمه قوسین آن باشد و انوا دایره امکان
تصور کند چنانچه هیچ ممکنی از آن خارج نباشد تا همه در نفی داخل باشند دیگری دایره
اثبات که از بر داشتن الا است بهمان دستور فرود آوردن الله از طرف چپ بر
هیئت مذکوره که قوسین این دایره باشد که در تصور دایره وجوب شیخ نجم
الدین رازی در مرصاد العباد کفته که این ذکر را جبرئیل امین تعلیم سید المرسلین

کرد و آنحضرت بعد از زمره بضعه سیح ما باشتغالی نمود و از اصحاب سر خود و ولی عهد
خود علی مرتضی آموخت و از آنحضرت باولاد طاهرین او منتقل شد و ارباب عرفان ائمه
شریفه و اذکر ربک تضرعا و خیفة و دون الجهر من القول را باین ذکر تفسیر نموده اند و عطف
دون الجهر را عبارت از ذکر فی نفسک دانسته اند و دون را بمعنی نزدیک گفته اند از ابتدا ذکر خفائی
که واسطه میان جهر و خفا است تفسیر نموده اند **فائده** میرزا محمد الاردبیلی الاصل الکاشانی
المسکن که مشهور بمحقق است قبر او در بید کل است از قرای کاشان از جمله عرفا بوده
از شاگردان قاضی اسد الله قهپائی که او نیز از جمله عرفا است و در کاشان در قرب
دروازه فین مدفون است در مقبره شاه شمس و حال مشهور بمقبره قاضی اسد است و فوت
قاضی اسد در سنه یکهزار و چهل هشت هجری واقع شده و طریقه مشایخ قاضی باین
تفصیل است ارشاد قاضی از شیخ درویش علی سدیری سبزواری و او از شیخ ملک
علی جوینی و او از شیخ حاجی محمد جوینی و او از شیخ کمال الدین جوینی و او از شیخ محمد
حسین ابرقوهی و او از سید محمد نوربخش و او از امیر سید علی شهاب الدین همدانی و او
از شیخ محمود مزدقانی و او از شیخ علاء الدوله سمنانی و او از شیخ نور الدین عبد الرحمن
الکسرقی الاسفراینی و او از شیخ جمال الدین احمد جوزقانی و او از ابو علی لالا و او از مجد
الدین اسمعیل بغدادی و او از شیخ نجم الدین کبری معروف بشیخ ولی تراش و او از شیخ
نجیب الدین سهروردی و او از شیخ احمد غزالی و او از شیخ ابو بکر محمد النساج و او از شیخ
ابو القاسم محمد کرکانی و او از شیخ ابو عثمان مغربی و او از شیخ ابو علی کاتب و او از شیخ
ابو علی کاتب و او از شیخ ابو علی رودباری و او از شیخ جنید بغدادی و او از سری سقطی و او
از معروف کرخی و او از سلطان سریر ارتضی علی بن موسی الرضا امام این سلسله العقو

مذکور نور رشا خود ذکر نموده **فائده** در بعضی از رسائل عرفا ذکر را هفت مرتبه
ذکر کرده اند قالبی و نفسی و قلبی و سری و روحی و خفی و غیب الغیوب تفصیل
آنکه ذاکر در ابتدای انابت که هنوز ذکر در باطن او سرایت نکرده باشد و سیر او در
سلوک از محسوسات جزئیه نگذشته مداومت او را بر ذکر زبان قالبی گویند و چون او را
بسبب تکرار و مواظبت بلکه بعضی از اخلاق ذمیمه حاصل شود و اثر ذکر را در نفس
خود ادراک نماید و بتعقل معنی آن ذکر مسرور شود آن ذکر نفسی گویند و چون سیر او
بنهایت عالم عنصر رسد و بواسطه تبدیل بعضی اخلاق ذمیمه فی الجمله نفس او صفائی
حاصل شود و کدورات صفات نفسانیه و بشریه فرو نشیند حلاوت ذکر در وی اثر
کند و شوق مذکور بروی غالب شود و تحریک زبان ذاکر کرده و گاه باشد که او از ذکر
دل مانند صدای کبوتر و قمری بشنود او را ذکر قلبی گویند و در این مرتبه سیر او در باطن
تا بنهایت افلاک رسد و چون صفای قلب بیشتر شود از نور این ذکر قلبی در روح تصرف نماید
و سر او از التفات بغیر فی الجمله فارغ شود او را ذکر سری گویند و گاه باشد که اثر تحریک دل
در این ذکر نیز مثل صدای که از انداختن مهره در طاس پیچیده مسموع شود و سیر سالک
در این مرتبه تا واسط عالم افلاک رسد و چون سر ذاکر از تشتت آرای فاسده و عقاید
مشوشه بکلی پاک شود و دل از یاد غیر مذکور التفات باقی نماند از نهایت مراتب افلاک در
گذرد و با اهل عالم جبروت رسد و حکم روح گیرد و او را ذکر خفی گویند و احیانا از آن
نیز همهمه در باطن بواسطه غلبه توجه ذاکر حاصل شود و صدای شبیه بنشستن مگس بر
تار ابریشم مدرک شود و چون هستی مراتب مستغرق بکلی در جذبات نور الانوار مستور و مختفی
گردد و بمقام فنا از خویش و ماسوی متحقق شود سیر او به سیر عالم لاهوت منتهی گردد

ذکر و ذاکر را در حین تجلی مذکور وجودی نماند ذکر خود بخود میگوید از من و مائی
جز نام و از ذکر و ذاکر جز معارضات اوهام باقی نماند عیب الغیوب باشد **فایده**
هباء الله الدوله حضرت قاسم بن محمد النور بخش در رساله خود که مسمی است بهدیة الخیر ذکر
نموده که خلاصه آن این است که غایت سعی روندگان سبیل رشاد وصول است بمقام وحدت
و مشاهده جمال حضرت و این سعادت دست ندهد جز بعبور از منزل کشف حجب ظلمانیه
و قطع منازل کثرات امکانیه که جمیع در حقیقت وحدت فانی باید و از این راه را لا اله
الا الله یافته اند که کلمتین لا اله قالع اسنان کثرات از افواه دل و کلمتین الا الله
مصور نقش وحدت است بر صفحات خواطر و تحصیل مرام بمعونت این ذکر چنان بود که
مؤمن طالب بعد از توبه و طهارت بعبادت قیام نماید و بعد از ادای طاعت بدین ذکر
اشتغال نماید با اخلاص چنانکه در حین تلفظ ملاحظه معنی او نماید و بصدق
ادا کند و قطع نظر از جر نفع و دفع ضرر نفس اجتناب از غافلی و کاهلی کند و توجه نفس
بحضرت معبود و مقصود و اشتغال از سر شوق و ذوق ملازمت و مداومت در اوقات
لا ینقطع کند تا آنگاه که آتش محبت و شوق بنفخ لا اله الا الله اشتعال پذیرد و در خاشاک
خاطر و وساوس گیرد و جمیع را بسوزد و شراره از آن در مشکوة باطن افتد و مصباح فکرت
بر آن افروخته گردد و جانش زبرفشان عشق و واله گردد و بین بچشم سر ملاحظه انوار ربانی
میکند و در اشتغال بذکر رعایت چند چیز دیگر واجبست و اصول آن سه است اول در حین
ذکر کردن حبس نفس نمودن و فایده آن چند چیز است یکی آنکه جمع حواس باید و از منتشر
بیند دیگر آنکه ممد و معین قوه است و از اینجهة است که در هر امری که محتاج بقوه و
زور باشد مثل کشتی گرفتن و سنگ گران بر داشتن بدین حبس نفس صورت بندد بود

و دیگر آنکه بحبس نفس تن گرم میشود و حرارت آن بدل میرسد و محرک حرارت غریزی
و منتج رفع تکاهل و تساهل میشود و شوق و التذاذ در صاحبش پیدا آید و دیگر
آنکه متصاعد بخار گرم رطوبات فاضله دماغی نضج نیکو یابد و منتج صور و افکار ملائکه
صالحه گردد دوم چهار ضرب گفتن و آن چنان بود که مربع نشیند و بعد از آنکه سر تا
محاذات ناف فرو برده باشد از آنجا راست بالا آورد چندانکه مهره گردن با پشت راست
شود و آن یک ضرب بود پس بطرف راست فرود آورد تا محاذات جگر بلکه قریب بمحاذات
ناف و این ضرب دوم بود پس باز سر را بر دارد چندانکه گردن با پشت راست شود و این
ضرب سیم است پس سر را بطرف چپ فرود آورد و حرکت دوری نماید چنانچه باز
بمحاذات ناف رسد و این ضرب چهارم است و ذکر را در این چهار حرکت تمام کند هر حرفی
را بکلمه و پاره نماطر یا از سر گیرد و در این چند حکمت است سیم خفی گفتن یعنی
توجه نماید بطرف دل و بطرف سینه از چپ در خواطر گذراند که گویا تمامی حروف
از مؤلف از دل بیرون می آید و زبان باطن میسر آید و حکمت در آن آنکه مانع حبس
نفس بشود و از شایبه ریا محفوظ باشد و دل بصیقل یابد و پرتو انوار بر او تابد
سیران او منافذ گوش و هوش را چنان بگشاید که با الهامات غیبی آشنا گردد و در این
هنگام استهلاکی حرارت شوق و ذوق غلبه ذکر فضلات رطوبات دل را بوجه
مناسب بگدازد و هوای لطیف رجوع نفات دل جای یابد و مهر خموشی از افواه دل
جز بود علامت این حال آن بود که از جانب دل صدائی چون نغمه کبوتر استماع افتد این که
تا شرایط دیگر هشت یکی آنکه بعد الهضم و قبل الخلو تمام بگوید که در حین تعدیل
مزاج است و بعد الهضم بجهة حبس نفس موجب امراض شود چون قولنج و فتق و درد

معده ولغوه واختلاج و دیگر آنکه از سر ذکر هیچ زیاده نشاند و دیگر آنکه مستقبل
قبله نشیند و دیگر آنکه دستها را بر زانو نهد و نعلها را کشاده دارد و چنانچه هیئت دایره
بر بدانند و با وضو باشد و بعد از آنکه بعد از ادای طاعات مفروضه بدان قیام نماید
و دیگر چشم بر هم نهاده گوید و دیگر آنکه در کنج خلوت تاریک باشد که گفتگوی خلق او را
مشوش نکند شیخ علاء الدوله سمنانی گوید شرط این ره طالبا دانی چیست
دائما با نفس خود بودن بحرب قوت خود کردن ز خون دل مدام ترک کردن لقمه
شبهه و حرب خلوت تاریک و بیداری شب فغانی کر نه فرهت عده روز جزا بود ز تو
سوی بند کاو آرد عقل کر بر پای ز او ولی دست بیاض دل راه طلبش کرم عنان
میبایست دیده شوقم از این سر نکوان میبایست شوق نکذاشت دستی نهم بر
دل ریش ورنه این راز هنوز از تو نهان میبایست تمنای تو بر یک دو جهان کرم
دل مهر تو با تو ام در خور آن میبایست **فائده** در بیان اقسام استعاره و تشبیه و مجاز
و کنایه که اسم خاص اند بر سبیل اختصار بدانکه استعاره عبارت است از استعمال
مشبه به در مشبه از جهت مبالغه در تشبیه و فرق میان استعاره و تشبیه آنست که در
استعاره باید مطلقا اشاره به تشبیه نباشد بخلاف تشبیه که باید از آن اثبات مشابهت
مفهوم شود بنا بر سبیل تصریح مثل زید کالاسد یا تلویح مثل زید اسد و این را
تشبیه بلیغ می نامند و بعضی این را داخل استعاره شمرده اند و مجاز عبارت است از
استعمال لفظ در غیر موضوع له و آن اعم از استعاره است بعلت اینکه اگر علاقه مجاز
مشابهت باشد این را استعاره گویند و اگر سایر علاقات باشد این را مجاز مرسل
خوانند و این در نزد علمای بیان است و اما اصولیین استعاره را بر هر مجازی اطلاق

میکنند

میکنند و کنایه عبارتست از لفظی که از آن اراده شود لازم معنی آن با جواز اراده
اصل معنی و استعاره باعتبارات مختلفه بچند قسم منقسم میشود وفاقیه و عنادیه
و تهکمیه و تملیحیه و اصلیه و تبعیه و عامیه و خاصیه و مطلقه و مرشحه و تشریحیه نیز
گویند و مجرده و مرشحه مجرده و مصرحه و مکنیه و تمثیلیه و غیر تمثیلیه و تخییلیه و
تحقیقیه و غیر تحقیقیه **فائده** در عبادت اهل ایمان قال العلامة فی نهایة الفروع لو ترک
الاعتدال فی الرکوع والسجود فی صلوة النفل عمدا لم تبطل صلوته لانه لیس رکنا
فی الفرض فکذا فی النفل انتهی والاشکال فیه ان انتفاء الرکنیة فی النفل لا ینفی الوجوب
فیه کما فی الفرض ویمکن الحمل بان لعل مراده نفی الوجوب فی النافلة بواسطة نفی الرکنیة
اذ کلما رکنا فی الصلوة یکون من الاجزاء الموجبة لانتفائه انتفاء صدق الاسم فلو کان رکنا
لکان شرطا فی النافلة قطعا لئلا ینتفی کونها صلوة واما اذا لم یکن رکنا فلا یکون
دلیل علی وجوبه فی النافلة فتامل **شعر** منکر بوی آرزو در چمن هوس شدم برگ
گلی بچیدم زخمی خار و خس شدم مرغ بهشت بودم قهقهه بر فرشته زن از پی صید
پشه همنک صید مگس شدم **فائده** فی التوبة قال شیخنا البهائی ره ایها التائب فاقبل من الذنوب و
وجه وجهک الی علام الغیوب بعزم صادق ورجاء واثق وعد فانک عبد ابق من مولی
کریم رحیم حلیم یحب عودک الی بابه واستجارتک به من عذابه وقد طلب العود منک مرارا
عدیدة وانت معرض عن الرجوع الیه مدة مدیدة مع انه وعدک ان رجعت الیه و
اقلعت عما انت علیه بالعفو عن جمیع ما صدر منک والصفح عن کل ما وقع منک فقم واغتسل
احتیاطا وطهر ثوبک وصل بعض الفرائض واتبعها بشیء من النوافل ولیکن تلک الصلوة
علی الارض بخشوع وخضوع واستحیاء وانکسار وبکاء وفاقة وافتقار فی مکان لا

يراك فيه ولا يسمع صوتك الا الله سبحانه فاذا سلمت تعقيب صلوتك وانت حزين متحير
وجل راج ثم اقرأ الدعاء المأثور عن زين العابدين ع الذي اوله يا من برحمته يستغيث
المذنبون الخ ثم ضع وجهك على الارض واجعل التراب على راسك وضع وجهك
الذي هو اعز اعضائك في التراب بدمع جار وقلب حزين وصوت عال وانت تقول عظم
الذنب من عبدك فليحسن العفو من عندك تكرر ذلك وتعد ما تذكر من ذنوبك لائما
نفسك موبخا لها نائحا عليها نادما على ما صدر منها وابق على ذلك ساعة طويلة ثم
قم وارفع يديك الى التواب الرحيم وقل الهي عبدك الآبق رجع الى بابك عبدك العاصي
رجع الى الصلح عبدك المذنب اتاك بالعذر وانت اكرم الاكرمين وارحم الراحمين ثم
تدعو ودموعك تنهمل بالدعاء المأثور عن زين العابدين ع في طلب التوبة الذي
اوله اللهم يا من لا يصفه نعت الواصفين واجتهد في توجه قلبك اليه واقبالك بكليته
عليه مشعرا نفسك سعة الجود والرحمة ثم اسجد سجدة تكثر فيها البكاء والعويل لا
بصوت عال لا يسمعه الا الله تعالى ثم ارفع راسك واثقا بالقبول فرحا ببلوغ المأمول
قال بعض العرفاء وارث النبي ص من اقتدى به في الافعال والاخلاق لا من يزال يسود
وجوه الاوراق **قال** بعض العارفين قد قطع يدك وهي اعز جوارحك في الدنيا لربع
دينار فلا تأمن ان يكون عذابه في الآخرة على هذا النحو من الشدة **قيل** من تتبع خفيات الامور
حرم مودات القلوب **فائدة** اترك المداراة طرفة من الجنون ومن لا يقبل قوله لا يصلح في بينه
لا ينصف في الخلاف وان اجتهد في اليمين من عادى من دونه ذهبت هيبته ومن عادى من فوقه
علت من عادى مثله ندم قال بعض الحكماء احق الناس بالهوان المحدث لمن لا يستمع الى حديثه قال
وعظ الاعرابي ابنه وقال يا بني كن سبعا خالسا وذئبا خائسا وكلبا حارسا ولا تكن انسانا

ناقصا ونعم ما قيل يا لا انکری تغافلش خوب شیرنگاه ندر بنام موگوش تو چراغ بی
فروغی تو سراغاز دروغی تو سبو شکسته بی دوغی تو بکار ما نیائی **شعر عربی**
والله ما طلعت شمس ولا غربت الا وانت مني قلبي ووسواسي ولا جلست الى قوم
احدثهم الا وانت حديثي بين جلاسي ولا تنفست محزونا ولا فرحا الا وذكرك مقرون
بانفاسي **شعر** یار بکام اگر نشد زین چه کند رقیب زان بیت نصیب کام دل عاشق بی
نصیب **سؤال** ورد في الاحاديث ان ثواب الصدقة عشرة وثواب القرض ثمانية
عشر وفيه سؤالان احدهما انه ما وجه زيادة ثواب القرض وثانيهما انه ما التخريج
الثماني عشر في القرض وجواب الاول ان في الصدقة منة وذلة ليست في القرض وايضا الغالب
في الاستقراض الاحتياج بل هو كلي تماما بخلاف الصدقة فانه قد يكون بلا حاجة وايضا
الصدقة اما دفع تكليف او اجابة دفع بلاء واما القرض فتجرد احسان وجواب الثاني من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها فلما كان ثواب الصدقة عشرة فيكون ثواب القرض تسعة لان نفس المقروض
يرد فينبغي تسعة ثوابه وثوابه القرض ضعف ثواب الصدقة وهو ثماني عشر **سؤال** ورد
في الحديث ان الناصبي شر من اليهود لان اليهود منع لطف النبوة وهو خاص والناصبي
منع لطف الولاية وهو عام ما بيان ذلك اقول بيانه مجملا ان انكار اليهود نبوة نبينا وعدم
قبولهم اياه لا يضر بالمسلمين بل يمنع اللطف عن غير اهل الاسلام واما انكار ولاية الولي
وغصب الخلافة يضر بالمسلمين وغيرهم وتفصيلا ان شغل النبي الدعوة والتبليغ وشغل
الولي والخلافة ابقاء ما بلغه النبي ص وترويجه ونشره ولذا لا يخلو الارض عن النبي ص بعد تمام
الدعوة والتبليغ ولا بد عن الحجة للحاجة الى الابقاء دائما وقد حصل الدعوة والتبليغ
من النبي ص فلا يضر انكار اليهود الا من لم يقبل بخلاف انكار الناصبي فانه يعم كل الازمنة

وكل الاشخاص الذين بعد النبي ص كما لا يخفى و في دعاء الاذعية اللهم ارزقني صبر الشاكرين
وتوجيهه بوجهين احدهما ان صبر الشاكرين صبر مع الرضا والتلذذ وعد كل بلية نعمة
وصبر غيرهم ليس كذلك وثانيهما ان الشكر عبارة عن صرف جميع الجوارح والاعضاء فيما
خلق لاجله ومنعه عما نهي عنه ولازمه الاتيان بجميع العبادات والاجتناب عن جميع المحرمات
فالشاكر من كان كذلك وصبره عبارة عن ذلك فانه يصبر على العبادات وعن المحرمات
وهو اعظم انواع الصبر **فائدة** فسر صاحب مجمع البحرين قوله تعالى يستخفون من الناس ولا
يستخفون من الله في مادة خفف وكانه اشتباه الا بتوجيه بعيد **اشكال** قال في المدارك
الاذان لغة الاعلام وفعله اذن يؤذن ثم مد للبعد والاشكال في قوله ثم مد للبعد
فانه لا مد فيه والبعد حاصلة بدونه ايضا **اشكال** قال المقدس الاردبيلي في مسئلة
حكم المسبوق في صلوة الجماعة من شرح الارشاد وفي المنتهى انه اذا جلس الامام للتشهد فيتبعه
فيه المأموم وللاخبار مثل رواية داود بن الحصين قال سئل عن رجل فاتته ركعة من المغرب
مع الامام فادرك الثنتين هي الاولى له والثانية للقوم يتشهد فيها قال نعم قلت والثانية
ايضا قال نعم قلت كلهن قال نعم فانما هو بركة ورواية اسحق بن يزيد قال قلت لابي عبد الله ع
جعلت فداك يسبقني الامام بركعة فيكون لي واحدة وله ثنتان اتشهد كلما قعدت قال نعم
انما التشهد بركة ومنها يعلم انه قد يوجد خمس تشهدات في الرباعية والاربعة في
الثلاثية والثلاثة في الثنائية بل اكثر من ذلك فتامل انتهى وفي رواية معوية بن
شريح اذا قال المؤذن قد قامت الصلوة ينبغي لمن في المسجد ان يقوموا على ارجلهم ويقدموا
بعضهم ولا ينتظر الامام قلت فان كان الامام هو المؤذن قال وان كان فلا ينتظرون
ويقدموا بعضهم **وروي** انه جاء رجل الى امير المؤمنين ع فقال ان لي امرأة كلما

جامعتها تقول قتلتني هل علي اثم فقال ان قتلها هذه القتلة فعلي اثمها **حكي** السيد
نعمة الله الجزايري قال حكى لي بعض اهل كربلاء انه نزل عنده عثمان بن جنيث من اغوات الملك
وبعد ان ذهب اكثر الليل وفرغ من تكلمانه في الطعام والشراب قال اريد صبيا افعل به
فتحيرت وخفت من سيفه فقلت له يا عبد السلطان في محلتنا امرأة شابة جميلة اتي بها
اليك لتفعلها فقال ما اريد الا الصبي افعل به فاذا فرغت لعبت بخصيته الى الصباح
فقلت ايتك المرأة افعل بها فاذا فرغت فلي خصية بالدنبه اضعها عندك العب بها الى
الصباح فضحك وغفي **قال** محمد بن زكريا ينبغي للطبيب ان يشير ابدا بالصحة وان كان غير واثق بها فان
مزاج البدن تابع لاغراض النفس **حكي** السيد نعمة الله في زهر الربيع انه تمتع رجل من اصحابنا في شدة
حر الصيف فاعطاها محمدية فادخلها اصبعه الشمع وذهب سطح المدرسة للنوم فلما
قرب نصف الليل سمعت المرأة تصيح باعلا صوتها يا عباد الله هلموا الي فقد قطع الموضع
فنزلت اليهما وقلت ما شانكم قالت جامعني الى الان عشرين مرة وما اقدر على الاقامة معه الى
الصباح فقد كذبت وادخلني حجرته وكان يخط المراقي على الحب افعد بها فكان ثمانية
عشر فقلت يا اخي ما كان في خاطرك قال ابلغ الاربعين واحاسبها بكل مرة نصف غار فلما
سمعت المحمدية وخرجت عن ساعتها **معما** باسم بدالله به بيدا که بسی افسانه گفتيم
مراد از افسانه افسانه مشهور است که گویند یکی بود و یکی نبود غیر از خدا هیچ چیز نبود که
دو لفظ بیدار بجان افسانه گفته شود بدالله شود زیرا اگر ب بود ی نبود دال نبود
الف نبود را بود لی نبود بعد از آن غیر از لفظ الله هیچ چیز نبود بدالله شد **لا ادري**
یا چون خودی برافکن اگر پنجه میکنی ما خود شکسته ایم چه خواهی شکست ما **ایضا**
چه آنکس که دامن فراهم گرفت چه آنکو بشمشیر عالم گرفت کس از مکر و دستان ما نشد

که بنیاد اهل حسد باد ببت **ایضاً** بخدا ساما نی چشم پر نمی عشق یا لا دستی صبر
کیی دامن دستی وهشق نالهٔ عشق جان فرسا و زلف لا لطرفوف خنم یا من یخلّ به عقد
المکاره بدء به بتوا الاحد و تفرع کل یوم عشر مرات الی ثلثه عشر یوما وکلما تصل الی
لفظهٔ یا رب تکرره حتی ینقطع النفس و ینبغی تطلبت الحاجه و قبل الدعا تصلی عشر مرات
علی محمد و المحمد و تقول یا الله اربعین مره و تقول بعد الدعا اربعین مره و لیکن ما بین
الطلوعین بعد صلوة الفجر و یجتنب عن الحرام وکثرة الاکل فی الایام و یراعی سائر
شروط الدعا من الطهارة و القبلة و الخضوع و حضور القلب یقضی حاجتک انشاء الله تعالی
فائده مجربه بجهت .... درب مجلس با طهارت
و خلوت و قبله و خضوع و خشوع بگوید والهکم الله اله واحد لا اله الا هو الرحمن
الرحیم **فائده** منقول و مجرب است که هرگاه کسی خواهد طفل پسر شود بعد از انکه بیان
ماه از حمل بگذرد روی زن را بقبله کند و ایة الکرسی بخواند و دست بر پهلوی
او زند و دست بر شکم او گذارد و بگوید اللهم انی قد سمیته محمداً صلی الله علیه
واله و قصد کند که او را محمد نام کند و بعد از انکه پسر شد او را محمد نام نهد **فائده**
روی الشیخ الجلیل الصدوق محمد بن بابویه القمی بسنده عن الامام الباقر عن ابائه عن امیر
المؤمنین ع قال شکوت الی رسول الله ص دینا کان علی فقال یا علی قل اللهم اغننی بحلالک
عن حرامک و بفضلک عمن سواک الحدیث قال شیخنا البهائی فی الاربعین بعد نقل هذا
الحدیث کثر علی الدین فی بعض السنین حتی تجاوز الف و خمسمائة مثقال ذهبا و کان
اصحابه متشددین فی تقاضیه غایة التشدد حتی شغلنی الاهتمام به عن اکثر اشغالی
و لم یکن لی فی وفائه حیلة فواظبت علی هذا الدعاء فکنت اکرره کل یوم بعد صلوة الصبح

دو ر تماد عوت بعد الصلوات الاخرابقه و غیر الله سبحانه قضاها و عجل ادائه فی مدة یسیره
باسباب غریبه **فائده** نقل عن بعض الاکابر و جرب انه من کان له حاجه مهمة فلیخرج
من البلدة او القریة التی هو فیها الی مکان خال فی الصحراء و لیرسم مربعین و لیکن احدهما
فی جوف الاخر و فی وسطها خط اخر هکذا و لیصور الخط الاوسط و بنی رسول الله ص و لیقل
الف مره صلی الله علیک یا رسول الله ثم یطلب حاجته فان الله یقضی حاجته **تعویذ**
که بجهت کردن اسب نوشته می شود بسم الله الرحمن الرحیم الله الله [۳۸۹ ۹۹۸۷] الله
یا الله علی مشیئة الله بحق محمد و اله اجمعین **عبارة** فیها ایهام در کتاب ایضاح گوید چون
مجموع ان دو بیت بیت مده از ایضاح التصبیها نام کردیم **فائده** در کتاب امثله
گوید بدانکه مصدر اصل کلام است و از روی نه وجه باز میگردد بر این کلام سه مواخذه
است اول انکه گفته اصل افعال و بعضی اسما است نه مطلق کلام دوم انکه مخصوص
و جه زاده و ثالث انکه صفات مشبهه و اسما مبالغه و افعل التفضیل و غیر اینها نیز از
مصدر مشتق اند سیم انکه گفته باز میگردد و حال انکه باز گشتن فرع داخل شد نسبت به
آن بمعنی رجوع کردن است **شعر** للانوری فیه ایهام باستاره بر حواس زنند نفش
با مهر طین فرستد کل **جبهل** احادیث وارد شده که موسی عرض کرد الهی اقریب انت
فاناجیک ام بعید فاناد یک شخصی از طلبه تو اچنین میخواند فانا جیک بفتح الف انا که
متکلم وحده است و تنوین کاف جیک و هم چنین فانا دیک و جیک در بعضی از
لغات اهل عراق عجم بمعنی جوان کوچکی است که در حمامها باشد و صکا بار یکی از رده
و بعضی انرا زنجره گویند و دیک بمعنی خروس است فی میگفت معنی حدیث انست
که خدایا اگر تو نزدیکی پس جیکم و صکا انا دیک کنم و اگر تو دوری پس مز دیکم یعنی خروس

واواز بلند کنم **ایضاً** شخصی بمانده عالی سر بسجده نهاده و میگفت شکر الله شکرا
لله تا صد بعد انوا مکرر کرد پس گفت قُلتش قُلتش بسکون قاف و فتح لام و از این زیاده
مرتبه تکرار کرد تا از آن سؤال شد که اینچه معنی دارد گفت نمیدانم ولیکن در دعا
وارد شده و کتاب دعا کشود و گفت همین است در اینجا نوشته بود که فلان دعا را
بخواند و بعد از آن صد مرتبه شکر الله شکرا لله بگوید و قلتش ده مرتبه یعنی کمتر از
فائده تقول الله الله و تنوی من اردت فانه کسر رقبة المدعو علیه قبل تکراره سبعین
مرة بجمیع الحروف والاعداد **قیل** الزم بابا واحدا یفتح لک الابواب و اخضع لسید
واحد تخضع لک الرقاب **شعر** تمنیت نارا استضیء بضوءها فلما اضائت احرقتنی
ضیاءها **قلم** طبیعی که در ناموس الحکیم ...
... **قلم هندی** وهو لهارث و الحکیم و قلم حکما المتقدمین
۱ ۱ ۱ ۲ ۲ ۲ ۳ ۳ ... ۹ ۹ **ابجد** مشهور ابقع
بکو حلبش دمت هنث وسخ زعغ ذخفص صطظ **ابجد** مغربی ابقش بکو حلبس دمت
هنث وضخ زعغ حفظ طضغ **طریق** ختم آیه مبارکه و من یتق الله یجعل له مخرجا
و یرزقه من حیث لا یحتسب تا قوله لکل شیء قدرا بجهة مطالب و فتوحات و وسعت و جمع
اسباب سامان دنیویه مدت چهل روز شش هزار و سیصد و هفتاد و نه مرتبه بخواند
و در روز دوشنبه ابتدا کند و در جمعه تمام شود و قبل از خواندن غسل کند
و وضوء بسازد و دو رکعت نماز کند و بعد از نماز صد مرتبه سوره حمد و صد
مرتبه سوره الم نشرح و صد مرتبه صلوات بفرستد و شروع کند تا سی و نه روز
متوالی هر روز یکصد و هشت مرتبه بخواند و اگر در اثنا هیچ روز ترک شود باز از

سر گیرد و در روز چهلم بعد از تمام ختم صد مرتبه حمد و الم نشرح بخواند و صد مرتبه
صلوات بفرستد و این دعا را بخواند اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بفضلک عمن
سواک انک علی کل شیء قدیر و هفتاد مرتبه بگوید اللهم اجعل لی من امری فرجا و مخرجا
و در بین ختم انشاء الله اثر اجابت ظاهر شود و اگر در چهل روز اثر ظاهر نشود ختم را از سر گیرد
انشاء الله در اربعین سوم مطلب حاصل شود **دعا** عظیم اذا انقطع املک من کل جانب فی رهبة
تقف علی باب مسجد مستقبل القبلة و تقول یا من علمه لا یحتاج الی مقال و یا من جوده
لا یحتاج الی سؤال ان العرب اذا وقف علی ابوابهم اجابوا و انت یا سیدی رب العرب و العجم و انا
واقف علی باب بیت من بیوتک اغثنی یا مغیث ثلثا هذه رجوت تکرار الة عما ثلثا **لا ادری**
نفس من بگوید سر تا پای من گر و نگر کیستم ای وای من جمله تو سعد از تو من تو سم زخود
گر تو نیکی بده ام از خویش بد ایکنه امور عدد امروز من سو ختم صد ده چه خواهی سوز
من من زغفلت صد کنه از کرده شنا تو عوض صد گونه رحمت داده باز چون نداشتم خطا
کرم ببخش بود و بوجها بود ردم ببخش عفو کی دون همتها کرا عفو کن بجرم تیها کرا
مبتلای خویش حیران تو ام کرده ام ور... من زان تو ام **سعدی** ایکسوت زیبا بجز بامت
چالاک زیبا نتواند دیگر الا انظر باک گر منزلتی دارم بر خاک درت میرم باشد که گذر
افتد یکروز بر ان خاک دانم که سرم روزی در پای تو خواهد بود هم در تو گریزم من
دست من و فتراک بچشم خود حیران بر منظر مطبوعت وی چشم نظر کوتاه از دامن
ادراک مر روی بپوشاند خورشید خجل گردد گر پرتو روی افتد بر طارم نه افلاک
گر زانکه ببخشایی فضل است بر اصحابت ور زانکه بسوزانی حکم است بر افلاک خون همه گر
ریزی از کس نبود باک چندانکه جفا خواهی می کن که نمیگردد غم گرد دل سعدی با باک

طرہا کت فائدہ از رموزی بجہہ استانظفر دانہ ممر ھنک سر پچہا بوم در آب جوشانیدہ
پوست او را کرفتہ بکیرند و مغز او را با دو جزو قند کوبیدہ حبہا سازند بقدر نخودی دو عدد کے
بکار برند کو بیند دفع آن آنرا ہمی کند لاادری مرتجان دلکرم درو بنیرہ بیاید اثر
موزون خوبست فائدہ لدفع الصداع قال فی کتاب المستطرف انہ مجرب اقرء سورۃ والضحی ثلثا
ثم قل یا جامع الناس لیوم لا ریب فیہ اجمع علی ضالتی ویطرء بو اخر یقول یا جامع الناس لیوم
لا ریب فیہ ان اللہ لا یخلف المیعاد اجمع بینی وبین کذا فائدہ لدفع الشعر الزائد فی العین منقول
من کتاب القانون للشیخ الرئیس الاوضر بالنوشادر عضو صامع حاجماً یخلل بنفسہ ای عنق
وایضاً مرارۃ التیس بالوہما او بالنوشادر او بالعصیر لکراث مخضوضاً او اجعلا علی مقلی
فوق نار حتی یمتزجا ولن ثان زمان صبّ فہو افضل وایضاً یطلی علی منبتہ دم قنفذ و
مرارتہ ومرارۃ النسر ومرارۃ المامرز وربما خلطت ہذہ المرارات بجند بادستر واتخذ
منہا شیاف کفلوس السمک ویستعمل عند الحاجۃ مبلولاً ببول الانسان ویبصر المستعمل علیہ
بصفنا عنہ وکذا زبد البحر بماء الاسفیوش ای الاسفرزہ وکذلک سحالۃ الحدید المصری
ببول الانسان غایۃ وانا وجع اقول فی تجربتی الاخیرۃ فوجدتہما مفیدۃ غایۃ بعد قلع
الشعر وکان افاد کونی موضعہ بمیل ذہب نعید فلعم اللہ العالم فائدہ جلیلہ مروی فی
فقہ الرضا من قرء سورۃ والصافات فی کل جمعۃ لم یزل محفوظا من کل آفۃ مدفوعا
عنہ کل بلیۃ فی الدنیا مرزوقا ما وسع ما یکون من الرزق ولم یصبہ ما لہ ولا فی بدنہ ولا
فی ولدہ سوء من شیطان رجیم ولا جبار عنید وان مات فی یومہ او فی لیلتہ بعثہ اللہ شہیدا
من قبرہ ایمن مبعث فرص نان کرا ز کندم است یا از جو دو تای جامد کرا ز کہنہ است یا
از نو جہان کو شعر دیوار خود بخواطر جمع کہ کس نکویند از انجا خبر و انجار و ہزار بار بکو

بزد ابن یمین زفر مملکت کیقباد و کیخسرو که اکر دو کاو بند اوی و مزرعہ یکی امر بکیر
و زیر نام کنی بدان قدر کہ کفاف معاش تو نشود روی و منار جوی از یہود وام کنی
ہزار بار از آن بہتر کہ از پی خدمت کمر ببندی بہ مرکی سلام کنی فائدہ طریق ختم انعام صغیر
بجہۃ بیمار ہفت نفر بہ روزو نہا نشستہ در یک مجلس ہفت نوبت بخوانند ہر یک بکر نیز و ہمہ
یکدفعہ شروع کنند ہر یک کہ بلفظ و جعلوا لہ رسیدی را بہ شر بقیہ رسل اللہ در
ما بین و اللہ ایند تا را بخوانند چون تمام شود شروع بخوانند کنند تا سورہ تمام
شود و دعا اینست دینا مجربست بسم اللہ الرحمن الرحیم اللہم ارحم جلدہ الرقیق وعظمہ
الدقیق ونعوذ بک من شدۃ الحریق یا ام ملدم ان کنت امنت باللہ الاعظم فلا تاکلی اللحم
ولا تشربی الدم ولا تصدعی الراس ولا تفوری من الفم وتحولی عنہ الی من یزعم ان مع
اللہ الہا آخر فانہ یشہد ان لا الہ الا اللہ وحدہ لا شریک لہ وان محمدا عبدہ ورسولہ
وہر کاہ خوانندہ خود بیمار باشد بجای جلدہ وعظمہ جلدی وعظمی کوید وہمچنین بجای من
ضمایر وافعال و در نسخہ دیکر چنین است بسم اللہ الرحمن الرحیم اللہم ارحم جلدہ الرقیق
وعظمہ الدقیق من شدۃ الحریق یا ام ملدم ان کنت امنت باللہ الاعظم فلا تاکلی اللحم ولا
تشربی الدم ولا تصدعی الراس وتحولی عنہ الی من اتخذ ان مع اللہ الہا آخر فائدہ
طریق ختم سورہ انعام برای بیمار بعضی از ثقات و اخیار و صلحا این طریق را ذکر کردہ
کفتند مکرر و مجرب شدہ چہل نفر پول باشد بکیر کوچک اشرفی تا ناخن پای و بر دارہ
چیدہ پس چہل یک سورہ خواندہ شود و ہر یک دفعہ پول را بر داشتہ از بالین بیمار بالا آید
و سجدہ ہر دفعہ بکنند و چون تمام شدن پولہا چہل و یکنفر فقیر دادہ شود جدا
کانہ یا با اسم چیزی بکر و فرمودند دینا مجربست فائدہ خواندن آیہ نور و بستماد رحمن صفا

نسخه اخری

۳۲ در ۱۳ — ۳۳ در ۱۴ — ۵ در ۹ — ۶ در ۷ — ۷ در ۵
۹ در — ۹ در ۱۰ — ۱۰ در ۷ — ۱۱ در ۱۲۱ — ۳ در ۱۱
۱۳ در ۱۰ — ۱۴ در ۱۵ — ۱۵ در ۱۶ — ۱۶ در ۱۷
۱۷ در ۱۲ — ۱۸ در — ۱۹ در ۱۳ — ۲۰ در ۱۱
۲ در ۸ — ۲۲ در ۱۳ — ۲۳ در ۱۴ — ۲۴ در ۲۲
۲ در ۹ — ۲۶ در ۲۷ — ۲۷ در ۲۱ — ۲۸ در ۱
۳ در — ۳۱ در ۷ — ۷ در — ۳۳ در ۱۸
۳۰ در — ۳۵ در ۳۵ — ۳۶ در ۱ — ۳۲ در ۲۱
۳ در ۳۱ — ۳۹ ۲ — ۴۰ در ۲۴ — ۴۱ در
عیدور — ۴۳ در — ۴۴ در — ۴۵ در ۱۳
۹ در ۱۱ — ۴۷ در — ۴۸ در — ۴۹
د در ۱۲

شصت شش مرتبه بعد بالله در وقت خواب یک موجب رویا ملزم است **فائده** در
بیان انکه تکسیرات هر حرف در چند سطر نام می هند بدین طریق است ۲ در ۳ ۳ در ۳ در سطر ۷
۴ در ۵ ۵ در ۶ ۶ در ۷ ۷ در ۸ ۸ در ۹ ۹ در ۱۰ در ۱۱ ۱۱ در ۱۲ در ۱۳ ۱۳ در ۱۴ ۱۴ در ۱۵ ۱۵ در ۱۶ ۱۶ در ۱۸ ۱۷
۱۹ در ۲۰ در ۲۱ در ۲۲ ۲۲ در ۲۳ ۲۳ در ۲۴ ۲۴ در ۲۵ ۲۵ در ۲۶ ۲۶ در ۲۷ ۲۷ در ۲۸ ۲۸ در ۲۹ ۲۹ در ۳۰ ۳۰ در ۳۱
در ۳۲ ۳۲ در ۳۳ ۳۳ در ۳۴ ۳۴ در ۳۵ ۳۵ در ۳۶ ۳۶ در ۳۷ ۳۷ در ۳۸ ۳۸ در ۳۹ ۳۹ در ۴۰ ۴۰ در ۴۱ ۴۱ در ۴۲
در ۴۳ ۴۳ در ۴۴ ۴۴ در ۴۵ ۴۵ در ۴۶ ۴۶ در ۴۷ ۴۷ در ۴۸ ۴۸ در ۴۹ ۴۹ در ۵۰ همین قدر کافی
است در نظر بودن والله العالم **فائده** در خواص منازل قمر در هر منزلی باشد
عملی توان کرد از اعمال مثلثات و مربعات و طلسمات باین تفصیل است شرطین عمل دشمنی
بطین دوستی ثریا جدائی و هلاکت دبران هم حال هقعه هر عمل از نیکی و بدی و دوستی
و دشمنی عمل ذراع عمل بر بندگان و گرفتن ایشان نثره بازرگانی و آب کاری طرفه صید
مرغان جبهه گرفتن سباع و موشان و جانوران زبره بستن خواب و بیمار کردن و
هلاک کردن دشمنی صرفه خیر و صلاح و دوستی عوا دوستی و صلاح سماک
طلسم دوستی و مهربانی غفر طلسم هلاکت کسی که خواهی زبانا طلسم جدائی و
عقد هلاکت اکلیل عمل سر که قلب عمل فراغت شوله طلسم محبت و زهر دادن نعائم
طلسم دوستی بلده طلسم دوستی ذابح طلسم عقد بلع محبت و پیوستن سعود الفت
و همه کارها اخبیه زبان بندی و هر عقد مقدم دوستی و مؤخر عمل خیر رشا دوستی
و گشادن و گره بستن آنها و همچنین باید دانست که انصراف قمر از سعد از برای عمل
خیر است و انصراف نحس از برای عمل شر است همچنین میگ صد اچند و صعود
انت حسبی انت کافی یا ودود بنت و افسر کان ذوق و سما و ونه عالم اکر فرا

این سر و ده آه از آن مطربه که از یک نغمه اش آمده در رقص اجزای وجود هست
اینصورت شبانه مس عشق لیلی به مجنون که خود را نمود در لباس حسن لیلی جلوه
کرد صبر و آرام از دل مجنون ربود پیش روی خود ز غیر آبر ده بست صد در
غم بروخ وا مو کشود عکس خود را دید جائی ناب آن فتاد چون صراحی پیش جام اندر
سجود **فائده** دعای قاموس القدرة من قرأ تسعة و تسعین مرة صباحا طلعا و فیه فواید
کثیرة من قتل العدو و تسخیر الملوک و قبل نصبا تسع و تسعون یوما کل یوم تسعة و تسعین
مرة و الوسیط تسعة ایام بهذا العدد و الصغیر ثلاثة ایام بهذا العدد و الورد واحد
و اربعین مرة و انما جمع مراتب نقلته من خط والدی و هو نقله من خط مولینا محمد تقی
المجلسی و الدعا هذا بسم الله الرحمن الرحیم الهی قد تلاطمت امواج قاموس قدرتک
فظهرت فی کل مقدور آثار قدرة عجیبة غریبة لا یبلغ کنهها عقول العقلاء و اوهام
الحکماء و فهوم العلماء کل شیء فی قبضة قدرتک سبحانک ذلک علیک سهل یسیر
و انت علی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر یا شدید یا شدید یا شدید یا شدید
یا ذا البطش الشدید اسئلک مددا من قوتک و اسئلک مددا من قدرتک و اسئلک
مددا من حلمک و اسئلک مددا من سلطانک و اسالک مددا من کل ملک اسم
کل ممتنع و تلین کل صعب و تذلل کل منیع و تقهر کل عات و تمحق کل خصم و ازهاق کل
منافق ذی شقاق من الجن و الانس و الهوام و لا یبقی شیء من المکونات الا و لیس بیدی
عن کیده و کسر لشدة شوکته و فرط عتوه بعزتک یا عزیز یا عزیز یا عزیز یا معز یا مذل
یا مقدم یا مؤخر و صلی الله علی محمد و آله اجمعین ذکر خلاف شجرة بنی امیة
و از اتباع عثمان بن عفان و شیعیان ابی سفیان و یزید و معویة بن یزید و بنی مروان خلافت

کرده‌اند اما عثمان بن عفان دوازده سال و دوازده روز که خلافت و در سنه ۳۵ بتیغ
غیرت اهل اسلام کشته شد و اما معویه بن ابی سفیان بعد از محاربه صفین نوزده
سال کسری حکومت کرد و در سنه ۶۰ بجهنم رفت و اما یزید پلید علیه اللعنة مالا
نص علیه یزید بدو بیع الاولد در سنه ۶۴ بقعر سجین شتافت اللهم العنه وزد
علیه اللعنة فی کل آن وحین و پسر او معویه بن یزید بجای او نشسته بعد از چند روز
خود را عزل کرده بعد از آن زیاد ملعون مهم حکومت کرد مروان بن الحکم طرید رسول
الله اللعین بن اللعین علی لسان الرسول الامین قرار داد گرفت و آن ملعون مطرود ده
ماه حکومت کرده شبی منکوحه که او زن یزید پلید بود با کنیزان آن ملعون را هم
فرستاد و بعد از آن پسر میشومش عبد الملک بن مروان حاکم شد و در زمان
او مختار بن ابی عبیده ثقفی ره و شیعیان امیر المؤمنین علیه السلام بطلب خونخواهی
امام حسین ع که در بسته قریب بکدیت هزار از کفار شام و کوفیان نافرجام را بجهنم فرستادند
از آنجمله ابن زیاد و عمر بن سعد و پسرش و شمر ذی الجوشن و خولی اصبحی و حصین بن
نمیر و ذی الکلاع و غیرهم و بعضی را زنده پوست کندند و برخی را تیرباران کردند
و عبد الملک بعد از استقلال و قتل عبد الله بن زبیر و جمیع ممالک اسلام فرمان
روا شد و حجاج را امارت عراقین و فارس و خراسان و انجه داد و بعد از استقلال
بیست و یکسال و شش ماه حکومت کرد و به سنه ۸۶ بجهنم رفت و بعد از آن پسرش ولید بن
عبد الملک بجای او نشست و در زمان او حجاج بجهنم رفت و بامر او سمرقند مفتوح
شد و در سنه ۹۶ وفات یافت بنا بر این حکومت او قریب بده سال باشد و بعضی از
مورخین شش سال و شش ماه گفته‌اند و مسجد جامع بنی امیه در شام بنا کرده او

است و بعد از آن برادرش سلیمان بن عبد الملک بجای او قرار گرفت و دو سال و
هشت ماه حکومت کرد و بعد از آن عمر بن عبد العزیز بجای او نشست و از لشکر
هند سپاه فرستاده بسیاری از ملوک هند را باسلام در آورد و او امر کرده که سب
حضرت امیر المؤمنین را که شیوه ملعون طبیعت ایشان قرار داده بودند ترک کردند
او در سنه ۱۰۱ وفات کرد مدت خلافتش دو سال و پنج ماه بود و مدت عمرش سی و نه سال
و بعد از او یزید بن عبد الملک که سلیمان بن عبد الملک بعد از عمر عبد العزیز او را
ولیعهد ساخته بود بر سریر خلافت نشست و در زمان او یزید بن مهلب خروج کرد ابن
عبد الملک لشکر بجنگ او فرستاده او را کشت و در سنه ۱۰۵ وفات یافت و مدت عمرش چهل
سال و کسری بود و بعد از آن هشام بن عبد الملک بولایت عهد برادر بر سریر سلطنت
نشست و عمر بن هبیره را بامارت خراسان فرستاد و در آن زمان جمعی از اتراک آذربایجان
مسلط شده و لشکر فرستاده و ایشان را کشته و لشکر اسلام با اهل دشت قبچاق
محاربه بسیار نمودند و در سنه ۱۱۷ نصر سیار را بامارت فارس و عراق و خراسان و خوارزم
فرستاد و از وقایع عهد او خروج زید بن علی بن الحسین ع در کوفه و شهید شدن او و در سنه ۱۲۵
جان بقابض ارواح سپرد ایام سلطنتش نوزده سال و نه ماه و نه روز و مدت حیاتش
شصت و دو سال بود و بعد از آن ولید بن یزید بن عبد الملک بر تخت خلافت نشست
و چون او بفسق مشغول شد بنا بر این اصحاب هشام سعی بسیار کرد و منشور امارت خراسان
و عراق بنام یوسف بن عمر نوشت و او نصر را از خراسان طلبید و نصر در آمدن تعلل نمود
تا آنکه کشته شد ولیکن سعید بالجمله نصر مشغول عیش و عشرت شد در عهد او اسلام
اسلام بجد میکوشید که مسلمین را از کفر ... تا آنکه ... ولید

عبدالملک بر آن داشتند که خروج کرده در وقتیکه ولید بجهة عفونت هوا از دمشق
بیرون رفته بود و دمشق را متصرف شدند از انجا متوجه ولید شده و نظر باینکه ولید
بیتاب سعدا بیرون رفته بود در قلعه محصور شده تا آنکه قلعه را گرفتند سر ولید را از
بدن جدا کردند زمان سلطنتش یکسال و سه ماه بود و مدت حیاتش سی و شش سال
و بعد از آن یزید بن ولید بن عبدالملک در سنه ۱۲۶ بر مسند سلطنت تکیه کرد و در زمان
سلطنتش امر مملکت مختل شده هر کسی در طرفی سرکشی آغاز کرد و امارت عراق و خراسان
را بمنصور بن جمهور داد و او عامل بخراسان فرستاد و نصر در مقام مخالفت بر آمده
عامل او را راه نداد و بعد از گذشتن قریب شش ماه از سلطنتش وفات یافت و مدت
عمرش سی و هفت سال بود و بعد از آن برادرش ابرهیم بن ولید بن عبدالملک بولایت
عهد برادر بر تخت سلطنت نشست و در اینسال مروان حمار که در ارمنیه بود لشکرها
جمع کرده بشام آمده ابرهیم را از خلافت خلع کرد پس مروان حمار بر تخت سلطنت نشست
و او آخر خلفای بنی امیه لعنهم الله بود و در حرب عباسیان کشته شد ابتدای ظهور
دولت عباسیه بتفصیل بر اجمال آنکه در سنه ۱۰۰ که زمان دولت عمر بن عبدالعزیز
بود محمد بن علی بن عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب در بعضی از اعمال شام در گوشه اختفا
نشسته بود از بعضی شنیده بود که در نزد اهل بیت محقق است که دولت امویه قریب
با نقراض رسیده دولت براو و اولاد او قرار خواهد گرفت لهذا در خفیه بعضی را به
بیعت خود دعوت کرد و ابو عکرمه را با دو شخص دیگر بخراسان و میسره را بعراق فرستاد
که در خفیه خلق را بدعوت او خوانند و هر کس بیعت میکرد خطی از او میگرفتند و ابو
عکرمه دوازده نقیب تعیین نمود که باهل بیعت اشتغال نمایند از آنجمله یکی سلیمان بن کثیر

و دیگری قحطبة بن شبیب بود و بعد از فوت محمد بن علی پسر او ابرهیم که او را ابرهیم امام
میگفتند باین امر مشغول شد و ابومسلم مروزی را بخراسان فرستاد تا بدعوت قیام نماید
و در سنه ۱۲۹ ابرهیم ابومسلم را از خراسان طلبید او با هفتاد کس روانه شد چون بقومس
رسید مکتوب ابرهیم باو رسید که بهر جا که رسیده باشی معاودت نما و قحطبه را بنزد
ما فرست و ابومسلم مراجعت کرده هفتاد نفر را در اطراف بلاد خراسان و خوارزم روانه کرده
که مردم را بدعوت نمایند و مقرر چنان شد که در آخر رمضان سنه مذکوره ظهور
کنند و در آن اوان نصر سیار بجنگ جدیع کرمانی و شیبان خارجی اشتغال داشت هر جا
در شب بیست و پنجم رمضان که وعده بود ابومسلم و سلیمان بن کثیر در یکی از قرای مرو آتش
بلند افروخته شیعه عباسیه بر ایشان جمع شدند بعد از چندی نصر لشکری بحرب
ابومسلم فرستاد و لشکر او منهزم گشتند و ابومسلم مدتی چند در خراسان توقف نمود
تا آنکه بمرو رفته نصر را از خراسان گریزانید و او در ری وفات یافت و در سنه ۱۳۰ قحطبه از
نزد ابرهیم امام بخراسان آمده لوائی بجهة ابومسلم آورد و ابومسلم قحطبه را امیر الجیوش ساخته
بتسخیر قلاع خراسان روانه گردانید و بعد از فتح قلاع بجرجان آمده و از انجا نیز تسخیر کرده
بری آمد و بعد از تسخیر ری بهمدان و نهاوند رفته نیز تسخیر کرده در آنوقت صد هزار مرد
از جانب فارس و کرمان بامر کاشته مروان بحرب قحطبه نامزد شده و در حوالی اصفهان
تلاقی شده قحطبه غالب گردید از عراق عجم متوجه عراق عرب گردید و یزید بن هبیره که از
جانب مروان در عراق عرب بود سپاهی جمع آورده و مدد مروان نیز رسیده با سپاه
بسیار متوجه قحطبه شده در خانقین تلاقی شد مرزبانان وهم نموده مراجعت کردند و قحطبه
بسمت کوفه روان شده و ابن هبیره بواسط رفت و در عرض راه قحطبه غرق شده لشکر حسن

پسر او را امیر کردند و حسن با لشکر بالفعل کوفه شد و در آن زمان خبر کشته شدن ابراهیم
امام بن مروان بکوفه رسید و در آن اوان برادر ابراهیم ابو العباس سفاح و ابو جعفر
منصور که از بیم بکوفه آمده بودند و در شب جمعه دوازدهم ربیع الاخر در سنه ۱۳۲ اهل کوفه و خراسان
با ابو العباس سفاح که اول خلفای عباسیه بود بیعت کردند و در آن وقت مروان در
خراسان بود و ابو عون نامی با مرجنس قحطبه در موصل بود سفاح عم خود عبد الله بن
علی با لشکری بخراسان فرستاده تا ابو عون را با خود ضم نموده بدفع مروان پردازند
در موضع زاب حربی سخت داده مروان منهزم شد و بجانب شام گریخت ابو عون در اثر او
روان شد و مروان بجانب مصر روان شد و ابو عون در حوالی رود نیل باو رسید
حربی اتفاق افتاد و در شبی آمد و مروان در کشتی بخواب رفت یکی را از صحرا ابو عون او را
بجا دید شناخت ضربت شمشیر از کار او را انداخت و سر او را بریده نزد سفاح
فرستادند و مدت سلطنت مروان چهل و پنج سال و پنج ماه امتداد یافت و عمرش شصت و نه
سال و در ذی الحجه سنه ۱۳۲ کشته شد و با جمله چون سفاح بر سریر خلافت نشست بعد از
چندی ابو مسلم از خراسان طلبید عزیمت حج نمود در کوفه بخدمت سفاح رسید و
بنا بر آن او و ابو جعفر منصور که او را دوانیقی گویند متوجه مکه شدند و این در سنه ۱۳۶
بود و در این سال سفاح بمرد و مدت خلافتش چهار سال و هشت ماه بود و بعد از آن برادرش
منصور دوانیقی بر تخت خلافت نشست و در راه مکه در منزل ثالث عرفه خبر وفات
سفاح شنید بتعجیل آمد و از کوفه شد و از اطراف هر که لوای مخالفت بر افراشت
او را مغلوب گردانید و ابو مسلم مروزی صاحب الدعوه را بکشت و در سنه ۱۴۵ آغاز
عمارت بغداد نموده و بیست و دو سال و چند روز کم خلافت کرد و مدت عمرش شصت و سه سال

بود و در سفر مکه وفات یافت و بعد از آن پسرش مهدی بن ابو جعفر منصور دوانیقی
محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب در ذی الحجه سنه ۱۵۸ بر سریر خلافت متمکن شد
در سنه ۱۶۹ او وفات یافت خلافتش ده سال و زمانش چهل و سه سال بود و بعد
از آن موسی بن مهدی الملقب بهادی بر مسند خلافت تکیه زد یکسال و سه ماه خلافت کرد و
مدت جوانیش بیست و شش سال و کسری بود و بعد از آن برادرش هرون بن مهدی الملقب
بالرشید در سنه ۱۷۰ خلیفه شد و در آن وقت بیست و دو سال عمر داشت و یحیی بن خالد
برمکی را وزیر خود گردانید و امین را ولی عهد خود کرده و بعد از آن مامون را ولیعهد
را بخراسان فرستاد و در سنه ۱۷۶ فضل بن یحیی را بخراسان فرستاده و او را از آنجا بماوراء
النهر رفته بعضی را که سر با طاعت هیچ یک از خلفا در نیاورده بودند مطیع گردانید
و در سنه ۱۸۶ هرون سفر حج نمود و دو پسر خود امین و مامون را همراه برده در مکه معظمه
محروسه را بر فرزندان خود قسمت کرده شرحی که عقب ملحوظ است آنکه کرمانشاهان قسمت شد و
و همدان و قم و کاشان و اصفهان و فارس و کرمان و سیستان و ری و قومس و طبرستان
و گیلان و آذربایجان و خراسان و زابل و کابل و هندوستان و ماوراء النهر و ترکستان
بمامون داد و غربیات که عبارتست از بغداد و واسط و کوفه و بصره و شامات و سواد عراق
و موصل و جزیره و حجاز و مصر با باقی با امین ارزانی داشت و وصیت کرد که امین در
بغداد اقامت نماید و مامون در خراسان و هر کس ولایت خود نگاه دارد و هر
یک از ایشان که پیشتر وفات کند مملکت آن از دیگری باشد و در اوان هرون کار برامکه
بالا گرفته بحدی که از آن بالاتر متصور نیست و بعد از چندی بجهت استعلا مزاج هرون
بر ایشان متغیر شد و ایشان را بنوعی مستاصل و فانی گردانید که از ایشان جز نامی

باقی بماند و از ابتدای حکومت برامکه و تسلط ایشان در زمان هرون تا بر طرف شدن
ایشان هفده سال و هفت ماه و پانزده روز کشید بعد از زمانی چند رافع سمرقند
خروج کرده والی هرون را در سمرقند بکشت و هرون هرثمة بن اعین را بدفع او نامزد
کرده و خود نیز از عقب او از بغداد روانه خراسان شد و در راه مریض شده بطوس
رسید بجانب المکان رخت سپرده مدت خلافتش بیست و سه سال و کسری چهل و هفت
مرحله از مراحل زندگانی طی کرده بود و وفاتش در سنه ۱۹۳ اتفاق افتاد و چون
این خبر ببغداد رسید امین بن هرون در بغداد بر سریر خلافت نشسته خلایق تجدید
بیعت او کردند و مامون نیز در خراسان بر منبر رفته از مردم بجهت امین تازه بیعت
بستند ولیکن امین خیانت و غدر کرده عاقبت باو رسید آنچه رسید مجملا قصه
آنکه امین اراده کرد که مامون را از ولایت عهدی که هرون قرار داده بود خلع و او را حکومت
خراسان عزل نماید بر پسر خود دهد هر چند جمعی از نیکخواهان چون اسمعیل بن صبیح کاتب
السر و خازم بن خزیمه مانع شدند مفید نیفتاد و ببهانه معاونت مامون را طلبید مامون
تعذر نمود کار بنزاع منتهی شد عاقبت امین علی بن عیسی بن هامان را با لشکری آراسته که
شصت هزار سوار همراه بودند روانه خراسان نمود و سفارش نمود که مامون را زنده
بفرستند و زبیده مادر امین نیز سفارش بعلی بن عیسی نمود که مکروهی باو نرسانند
و قبل از توجه ابن طاهر بن حسین که بذو الیمینین اشتهار دارد با چند هزار سوار
از جانب مامون بری آمده بود و چون این خبر بعلی بن عیسی رسید بخندید و گفت مکث
طاهر همان قدر است که ما از همدان بگذریم و چون از همدان گذشتند طاهر با وی مستعد
رزم بود عاقبت امر بمقابله اتفاق افتاد و علی بن عیسی در جنگ کشته شد و لشکر بغداد

منهزم شد و چون این خبر بمرو رسید مردم بخلافت بر مامون سلام کردند و بدو رفتن این
خبر بامین رسید که مشغول ماهی گرفتن بود علی بن عیسی کشته شد گفت بگذارید که من
یک ماهی گرفته ام و خادم دو گرفته و بعد از ان عبدالرحمن ابنا را با سی هزار بجنگ طاهر فرستاد
و در همدان مقابله اتفاق افتاد عاقبت بعد از صلح جنگی واقع شد و عبدالرحمن کشته شد
و هرثمة بن اعین نیز با سی هزار از پیش مامون بمدد طاهر رسید باهواز و بصره رفتند و
گماشتگان امین را بیرون کرد پس بعزم تسخیر بغداد روان شد و در سنه ۱۹۷ طاهر و هرثمه
و زهیر بن مسیب طاهر ببغداد فرود آمدند و در تخریب اهل حصار کوشیدند و جمیع اهل
شهر از امین روی گردان گردیده بطاهر پیوستند تا شبی از شبهای اوایل محرم در سنه ۱۹۸
امین با کنیزکان و خویشان از شهر بیرون آمده که نزد هرثمه رود و او از مامون امان بجهت
امین بگیرد طاهر مطلع شده فرستاد او را گرفتند و در همان شب سر او را از بدن جدا کرده
نزد مامون فرستاد بمرو مدت خلافت او چهار سال و هشت ماه بود و زمان حیاتش بیست و
هشت سال و بعد از ان مامون بن هرون بر سریر خلافت نشست چون در آخر محرم سنه ۱۹۸
خبر قتل امین در مرو شایع شد خلایق دوباره تجدید بیعت مامون کردند و امارت فارس
و عراق و اهواز و حجاز و یمن بحسن بن سهل داد و ذو الیمینین را امر کرد تا بضبط ولایت شام
و جزیره و مغرب زمین و دفع بعضی از خوارج بپردازد و هرثمه را بخراسان طلبید و چون مردم
امارت حسن را مکروه داشتند مفاسد بسیار ظاهر شده و در سنه ۱۹۹ محمد بن ابراهیم العلوی
المعروف بابن طباطبا بسعی ابو السرایا خروج کرده و حسن با او محاربات نموده در همه حال
مغلوب شد آخر الامر هرثمه از کرمانشاهان مراجعت نموده و ابو السرایا را بکشت و محمد بن
ابراهیم نیز بنجات درگذشت و از انجا هرثمه بخراسان روانه شد و در انجا بسعی فضل بن سهل

نواتو یاسین برادر حسن کشته شد و در اثنای وقت ابرهیم بن موسی جعفر در یمن مدعی خلافت
شد و حسین افطس در مکه مستولی شد و اعراب کوفه و بغداد با ابرهیم بن مهدی عباسی بیعت
کردند و او با حسن محاربات کرده در همه غالب شد و اطراف عرب و یمن و حجاز پر آشوب شد
ولیکن چون آشوب بواسطه حسن بود برادر او و فضل بن سهل که کسی این اخبار بسمع مأمون
رساند در آن هنگام مأمون حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام را از مدینه طلبیده او را ولیعهد
خود کردانیده و آن حضرت این اخبار را بسمع مأمون رسانیدند و مأمون از مرو کوچ در راه عزیمت
بغداد نموده چون بطوس رسید امام را مسموم نموده در آنجا حضرت عالم قدس را بوجود
خود فرح فرمودند و مأمون در سنه ۲۰۴ وارد بغداد کردید و ابرهیم بن مهدی عباسی مختفی گشت تا در سنه ۲۰۷
او را یافتند امان داده شد و طاهر ذو الیمینین را بامارت خراسان فرستاد و در شعبان
دو سنه ۲۱۰ مأمون بوران دختر حسن بن سهل را بخواست و در آخر ایام خلافت بعضی رفته عبد و سیرا
از میان برداشت پس به بلاد روم آمده بعضی از قلاع آنجا را مسخر نموده مراجعت کرده در
وقت مراجعت بسبب چشمه بزندون در نواحی طرسوس فرود آمده در آنجا بجهنم واصل شد
و او در طرسوس در قبر محبوس کردند ایام خلافتش بیست سال و پنج ماه و سیزده روز بود
و مدت عمرش چهل و هشت سال بود و بعد از آن معتصم بن هرون بولایت عهد مأمون خلیفه
شد و در اوان او شخصی مسمی ببابک خرم دین کرد از آن مأمون خروج کرده بود ترقی
کرده سپاهی از مردم عراق عجم متابعت او کردند و معتصم افشین را که از ملک زادهای
ماوراء النهر بود بحرب او فرستاد و او را دستگیر کرده بنزد معتصم آورد و بابک را کشت
گویند بابک قتل بسیار کرده بود و عدد مقتولان او از هزار هزار متجاوز بود و معتصم
بنای سر من رای گذاشته در اندک وقتی باتمام رسید و آنجا را مسکن خود کرد و در سنه ۲۲۳

پادشاه

پادشاه روم قصد ولایت اسلام کرد و عاقبت معتصم با دویست هزار نفر بعزم روم
روانه شد و افشین را از طرف دیگر فرستاد و پادشاه روم از افشین منهزم شد و بسیاری
از بلاد روم را معتصم مسخر کرد و اراده اسلامبول نمود که خبر طغیان عباس بن مأمون رسید
مراجعت نمود و عباس را گرفته بکشت و در سنه ۲۲۵ افشین را محبوس کرد و در حبس وفات یافت
و در سنه ۲۲۷ معتصم بدار البوار رفت و او چهل و هشت سال و هشت ماه و هشت روز عمر یافت
و او را خلیفه مثمن میگفتند و بعد از آن الواثق بالله هرون بن معتصم بر مسند خلافت
نشست و بعد از چندی بمرض استسقا بمرد پنج سال و نه ماه و سیزده روز خلافت کرد و سی
و هفت سال ایام حیوتش بود و بعد از آن خلافت بالمتوکل علی الله جعفر بن معتصم بیعت
کردند و بر مسند خلافت متمکن شد در سنه ۲۳۵ فرمان داد تا خلافت با سه پسر او منتصر و
معتز و مؤید علی الترتیب بیعت کردند و دو پسر دیگر خود را که معتمد و موفق باشند بحساب
در نیاورد و در سنه ۲۳۶ امر کرد تا قبر امام حسین علیه السلام را خراب کردند و آب بقبر مبارک انحضرت
ببندند ولیکن آب نیامد تا آنجا و مردم را از زیارت امیر المؤمنین ع و امام حسین ع منع
کرد و آخر الامر پسر او منتصر با جمعی از ترکان باهم ساخته شبی متوکل را از میان برداشتند
زمان خلافتش چهارده سال و نه ماه و نه روز بود و زمان حیوتش چهل و چهار سال و بعد از
آن مهم خلافت بر منتصر متوکل قرار گرفت و او بخواهش اتراک دو برادر خود معتز و
مؤید از خلافت مخلوع کرده ولایت عهد را بر پسر خود داد شش ماه و زمان حیوتش بیست
و پنج سال بود و بعد از آن خلافت بمعاونت امرای ترک با عم او مستعین بالله ابن معتصم
بیعت کردند و بعد از چندی جمعی از اتراک بر او شوریده و او گریخته و از سامره ببغداد رفت
و اتراک با معتز بیعت کردند و عاقبت کار رسید بجائی که مستعین خود را از خلافت خلع

[illegible]

کرد و فایده بر آن مترتب نشد و کشته شد زمان خلافتش سه سال و نه ماه بود و مدت
حیوتش سی و پنج سال و بعد از آن معتز بن متوکل را امر خلافت مستقل کرد و مهتدی و احمد
اسرای آل را عزیز خود ساخت و امر کرد تا برادران آن مؤید و موفق خود را از خلافت
خلع کردند و با ایشان بد سلوکی گذاشته و بعضی از روسای ایشان را بکشت عاقبت
ترکان و مغاربه اتفاق نموده بدار الخلافه رفتند پای معتز را گرفته از قصرش بیرون کشیدند
و با مهتدی بیعت کردند و معتز را در زندان محبوس نموده تا از گرسنگی و تشنگی بجهنم
رفت و زمان خلافت سه سال و شش ماه بود و مدت حیوتش بیست و چهار سال و بعد از آن
المهتدی بالله ابن الواثق بالله مستقلا خلیفه شد و در ماه رجب سنه ۲۵۶ ترکان با
او محاربه کرده او را بکشتند مدت خلافتش یازده ماه و یازده روز بود و زمان
حیوتش سی و نه سال و در اوان خلافت او در اطراف هنگامه اختلال هم رسید بعد از آن
معتمد بن متوکل بر مسند خلافت نشست و عبد الله بن خاقان را وزارت داد و بیست و
سه سال خلافت کرد و چهل و هشت سال عمر کرد و بعد از آن خلافت بمعتضد بن موفق
قرار گرفت و در سنه ۲۸۴ خواست که خطبا را امر کند که بر روس منابر بر معویه و ابوسفیان
لعن کنند وزرا مانع شدند و در عهد او قرامطه ظهور کردند و او نه سال و نه ماه و
دو روز خلافت کرد و مدت حیوتش چهل و نه سال بود و بعد از فوت او پسر او المکتفی بن المعتضد
بر مسند خلافت نشست در زمان او قرامطه تسلط تام بر ولایات شام و نسا و ولایات یافتند
و حسین بن یحیی که او را صاحب الشامه گویند مقتدای ایشان بود آخر الامر مکتفی خود بحرب ایشان
رفته ایشان را منهزم گردانید و صاحب الشامه را بکشت و در سنه ۲۹۵ وفات یافت مدت خلافتش
شش سال و سه ماه بود و ایام حیوتش سی و سه سال و شش ماه بود و بعد از آن مقتدر بن معتضد

خلیفه شد زمام اختیار ملک و مال خود را بوزیر خود ابن الفرات داد و در زمان دولت
اسمعیلیه در مصر ظاهر شد و عبد الله بن محمد بن عبد الله بن میمون بن محمد بن اسمعیل امام
جعفر صادق در مصر ظهور کرد خاندان ایشان قدیم بود و بر ممالک مصر استیلا یافت
و بقریب سیصد سال دولت در دودمان ایشان بماند و حسین بن منصور حلاج نیز در عهد
مقتدر ظاهر شد و بامر او کشته شد مقتدر بیست و چهار سال یازده ماه و شانزده روز
خلافت کرد عاقبت مونس خادم از او روی گردان شده فتنها برپا کرد تا لشکریان
مقتدر را بگرفتند و بکشتند مدت حیوتش سی و هشت سال و پنجاه بود و بعد از او با برادر
او قاهر بن معتضد بیعت کردند و او ابن مقله را وزارت داد و بر اولاد مقتدر تحمل
نتوانست کرد و مردی بود سفاک و بی باک عاقبت امرا با هم یکسان ساخته او را گرفتند و
چشمان او را میل کشیدند یکسال و شش ماه و شش روز خلافت کرد و بعد از کوری در مسجد
جامع بغداد بگدائی اشتغال داشت و بعد از آن الراضی بن المقتدر بخلافت نشست و باز
ابن مقله را وزیر کرد و عاقبت بسبب خیانتی که از او سر زد دست او را قطع کرد و در سنه ۳۲۹
بعلت استسقا وفات یافت و مدت خلافتش شش سال و ده روز و عمرش سی و دو سال بود
کسری و بعد از آن متقی بن مقتدر خلیفه شد و او از خلافت بجز نامی نداشت و عاقبت
خلایق بر او شوریدند و او را گرفتند میل کشیدند سه سال و یازده ماه خلافت کرد و
شصت سال عمر یافت و بعد از آن امر خلافت بر مستکفی بن مقتدر قرار گرفت و در آن وقت
سلاطین آل بویه در بغداد تسلطی تام داشتند و با خلیفه تماشا میکردند و مدار خلافت
در تصرف ایشان بود و خلیفه را جز نامی نمیدادند عاقبت معز الدوله که یکی از سلاطین
آل بویه است با خلیفه نقاری پیدا شد خلیفه را میل کشیدند مدت خلافت مستکفی یکسال

وچهار ماه مدت عمرش سی و دو سال و بعد از آن بفرموده معز الدوله مطیع بن مقتدر خلیفه
شد ولیکن خلافت او بغیر اسم تمام بود و در زمان سلطنت آل بویه که ایشان را دیالمه
نیز گویند خلفا را اختیاری نبود و دیالمه می‌دانستند که خلافت ایشان ناحق است و چون
بیست و نه سال و پنج ماه از خلافت او گذشت خود را عزل کرد و با مردم پسر او طائع بن مطیع
بیعت کردند و چون هفده سال و نه ماه و شش روز از خلافت او گذشت بهاء الدوله دیلمی
بفرمود تا او را بگرفتند و فرستاد تا قادر بن مقتدر را آورده با او بیعت کردند و او شوکت
تمام یافت و در زمان او اقتدار و تسلط دیالمه نقصان پذیرفت و سلطان محمود سبکتکین را
نیز لقب الاخلاص بقادر بود و او چهل و یک سال و سه ماه و یازده روز خلافت کرد و هشتاد و
شش سال عمر یافت و در سنه ۴۲۲ وفات یافت و بعد از آن قائم بن قادر بر تخت خلافت نشست
و در زمان او دولت آل بویه انقراض یافت و ملک ایشان بطغرل بیک سلجوقی انتقال
یافت و چون طغرل بیک را در عراق عجم مشاغلی روی داد و با نجا توجه نمود و در زمان
غیبت او یکی از امرای بغداد با مستنصر اسماعیلی که در مصر بود ساخته و در سنه ۴۵۰
سردار اسماعیل ببغداد قائم را بگرفت و بر شتر نشانیده بگرد بازار بگردانید و او را محبوس
کرد و در بغداد خطبه بنام اسمعیلیه خوانده شد تا آنکه طغرل بیک از عراق عجم مراجعت
کرده سردار مستنصر را بکشت و خلیفه را بیرون آورد و قائم در سنه ۴۶۷ وفات یافت چهل
و چهار سال و هشت ماه خلافت کرد و هفتاد و شش سال کسری عمر یافت و بعد از آن پسرش
مقتدی بن قائم خلیفه شد و بعد از چند سال دختر سلطان ملکشاه سلجوقی را بخواست و لخر
الامر میان زن و شوهر نفاقی پیدا شد دختر باصفهان رفت و در همان سال مقتدی وفات
یافت مدت خلافتش نوزده سال و پنج ماه بود و زمان حیاتش سی و هشت سال کسری و بعد

ازان پسرش مستظهر بن مقتدی خلیفه شد و در زمان او کار اسمعیلیه بالا گرفت
و حسن صباح ظهور کرد و مستظهر بیست و پنج سال و کسری خلافت کرد و چهل و شش سال
و کسری حیات داشت و در سنه ۵۱۲ وفات یافت و بعد از ان پسرش مسترشد بن مستظهر
خلیفه شد و او از سلاطین سلجوقیه حسابی نمی‌گرفت و امر کرد تا سلطان محمود سلجوقی را از
خطبه و سکه بیفکنند و بعزم محاربه سلطان از بغداد حرکت کرد و بعد از محاربه
لشکر خلیفه منهزم شده مسترشد دستگیر شد و سلطان او را ابرام نمود تا در بعضی
و در روا بی تا در مراغه کشته شد و هفده سال و نیم خلافت کرد و چهل و سه سال
زندگانی یافت و بعد از ان مردم با پسرش راشد بن مسترشد بیعت کردند و راشد نیز
با سلطان محمود بنای مخالفت گذارده و سلطان متوجه بغداد شد و راشد گریخته مدتی
در اطراف حیران می‌گشت تا در اصفهان یکی از ملاحده او را بکشت و یک سال خلافت کرد
و بعد از آن بفرموده سلطان مقتفی بن مستظهر متصدی امر خلافت شد و تا سلطان محمود
حیات داشت امر خلافت رواجی نگرفت اما بعد از وفات سلطان مستقل شد و شحنهٔ
سلاطین سلجوقیه را ببغداد راه نداد و ایشان نیز بر او تسلط نیافتند و از ابتدای
دولت دیالمه تا آن دولت مقتفی بغیر از او هیچ خلیفه باستقلال خلافت نکرده و در
وفات یافت مدت خلافتش بیست و چهار سال و کسری و زمان حیاتش شصت و شش سال بود
و بعد از آن مستنجد بن مقتفی خلیفه شد و او از خوبان خلفای عباسیه بود و در سنه ۵۶۶ وفات
یافت مدت خلافتش یازده سال و شش ماه و پنجاه سال عمر کرد و بعد از آن مستضیئ بن
خلیفه شد و در سنه ۵۷۵ وفات یافت مدت خلافتش یازده سال و شش ماه و پنجاه سال عمر کرد
و بعد از آن مستضیئ بن مستنجد خلیفه شد و در سنه ۵۷۵ وفات یافت نه سال و هشت ماه خلافت کرد

وپنجاه وپنج سال عمر یافت وبعد از آن ناصر بن مستضیئ خلیفه شد وبفرمود تا از امیر
وخمها شراب بشکستند ودر رواج شریعت کوشید ودر سنه ۵۹۴ سلطان محمود خوارزم
شاه بر ناصر خشمناک شد وبا لشکری بیناکه سیصد هزار سوار ان جرار در لشکر
بود متوجه بغداد شد وناصر شیخ شهاب الدین سهروردی را برسالت والتماس فرستا
داود رهمدان بار دیگر سلطان سیل ملتمس او مبذول نشد وبعد از مراجعت او ناصر
خائف شد اما چون خوارزمشاه بعقبه کرمانشاهان رسید چنان برف در اردوی
او افتاد که اکثر چهارپایان تلف شده ودست وپای اکثر لشکریان ضایع شد وبا تضرر ده
معاودت نمود که بعد از کسر سوره سرما بر کشته انتقام از ناصر کشید اما مهلت نیافت
وبهجوم لشکر چنگیز خان گرفتار شد ودر سنه ۶۲۲ ناصر وفات یافت مدت خلافتش چهل
شش سال وکسری وزمان حیوتش شصت ونه سال وبعد از آن طاهر بن ناصر خلیفه
شد واو خلیفه بود عادل ودر سنه ۶۲۳ وفات یافت مدت خلافتش نه ماه وچهارده روز
بود وبعد از او مردم با مستنصر بن طاهر ملقب بیعت کردند واو در سنه ۶۴۰ وفات یافت
وشانزده سال ودو ماه وهفت روز خلافت کرد وبعد از آن مستعصم بن مستنصر
بر تخت خلافت نشست واو از سلاطین خلفای عباسیه بمزید عظمت وشوکت ممتاز بود ودر جمیع
بلاد شرق وغرب خطبهٔ خلافت بنام او خواندندی ودر سنه ۶۴۲ وزارت خود با بن علقمی
داد ودر سنه ۶۵۵ هلاکو خان از ممالک شرقی متوجه بلاد غربی شد وبعد از تسخیر قلاع
اسماعیلیه بمشورت خواجه نصیر طوسی ره متوجه بغداد شد وخلیفه را با پسران وی و
چندین هزار کس از عباسیان بکشت ودولت آل عباس انقراض یافت ختمه لا اله الا انت
سبحانک انی کنت من الظالمین هفتاد هزار مرتبه بجهت مطالب ومقاصد عظیمه بنیاد

والملک فیها الملک [illegible]

مجرب

مجرب بغضنفر کرجاری در وقت دعا من و همه کام هنوز نا برز افسون [illegible]
زد عارف نه حسن گل بینم نه عشق ز بلبل از گلشن ایام مکو بوی نوا رفت قوله مهر
بجوم کریش وزان دون بر است اینطور که کشت مکو رکنون بر است قوله سپهر
دهکوای شعبده بوزان مرا سید همی وعده دلبر طمع انداز مرا بنشا مبدع صاف نوبد این
کوبه که هست دلبر هم نو ز اطالع تا سازد مرا بهونه منم مرغ گرفتار تو هر جا که روم
رشته شوق بسوی تو کشد باز مرا قوله تا بو الهوس نکرده دگر هم جنان بد مهر سان یارب
آن ترک ماه رو را قوله بغضنفر کرجاری مکو نور بعشق که تو لشکر مهوات سنم نبها
نوزاد قوله باز یکو چه هوس طفل مذاق مدعی بی ادبانه مهر ودسیلی وز کار
کو یار رقیب بهم اینهمه الفت انچه شد شرم رقیب طرفی نشد خوی یار کو مر فی نو
نوایی اسم میر محمد علی از سار بان هو سوی محمل لیلی مکن ای ساربان ما رشتر میکشند دو شتر
مجنون که نازش میکشد مخلص نوایی دیدی که خون نا خوبرد آه شمع را چندان امان
نداد که شب را سحر کند طرز نوشتن خط کاربر سوزی نبیب ابجد ابجد هوز حطی
کلمن سعفص قرشت ثخذ ضظغ نشان مد نشان فتحه نشان ضمه
نشان کسره نشان جزم نشان تشدید فائده حکی از شهید ثانی و بعضی دیگر و هما
مجرب نیز بوده باشد که در وشای هر روز چهار صد مرتبه بخواند خدای عالم
علم بیناییما مال بسیار با وکرامت فرماید استغفر الله الذی لا اله الا هو الحی القیوم بدیع
السموات والارض من جمیع ظلمی وجرمی واسرافی علی نفسی واتوب الیه فائده از حضرت
سید الساجدین مرویست که بعد از نماز صبح بلافاصله بخواند بجهت دفع دشمن مفهوم شود
اللهم انی ضعیف وان اعدائی اقویاء وانت القوی فقنی شرهم واکفنی امرهم واغنی علیهم بحولک

نسخهٔ اخری
[illegible]

دوي بلفظ اقوى فائدة قد تمسك الشيخان بما اشكله عبارة العلامة في النهاية في بحث متابعة
المأموم فانه في مقام الاستدلال على ان المراد بالمتابعة هو عدم التقدم فان الامام في
التساوي فينتظم الاقتداء به قال الفاضل المحشي بعد نقل هذه العبارة ولا افهم لهذه معنى
من بعد چه سود ار قدم رنجه کند دوست کز جان رمقی در تن مجروح نماند است قوله
از آستان پیر مغان سر چرا کشیم دولت در این سرا و گشایش در این در است ایضا
بیش بیش غم عشق و این عجب کز هر کسی که میشنوم نامکرر است قوله در ره او شکسته
دلی میخرند بصد هزار جان فروشی از این سوی دیگر است ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
با پادشه بگوی که روزی مقدر است بکن معامله وین دل شکسته بخر که با شکستگی ارزد
بصد هزار درست فائدة قال المفسرون في ليلة القدر خير من الف شهر ورد في تفسير
اهل البيت انه ملك بني امية قال ابن الاثير في جامع الاصول الالف شهر ثلث وثمانون
سنة واربعة اشهر وكان اول استقلال بني امية بالامر وانفرادهم به من صلح ابي محمد
الحسن مع معوية وذلك في سنة اربعين من الهجرة وكان انقضاء دولتهم على يد ابي مسلم
الخراساني في سنة اثنتين وثلثين ومائة وذلك اثنتان وتسعون سنة تسقط منها مدة خلافة
عبد الله بن الزبير وهي ثمان سنين وثمانية اشهر بقيت ثلث وثمانون سنة واربعة اشهر
وهي الالف شهر انتهى فائدة حوض ارسل فيه ثلاثة انابيب يملاه واحد منها في ربع
يوم والاخرى في سدس والاخرى في سبعه وفي اسفله ما لو فتح تفرغ في ثمن يوم ففي كم
يملى طريقه ان يستعلم ما يملاه الجميع وهو سبعة عشر حوضا وما تفرغه البالوعة وهي
ثمانية حياض فانقص من الاول يبقى تسعة ففي اليوم الواحد يملى تسع مرات فيملى مرة
في تسع النهار فائدة ليس للمثبتي الجزء حجة اقوى من حكاية وضع الكرة على السطح المستوى

لو انقسم

لو انقسم موضع الملاقات بين الوصلين طرفيه الى مركزها لحدث مثلث متساوي الساقين و
يخرج من ملاقاتها القاعدة عمودا الى المركز فالخطوط الثلاثة الخارجة من المركز الى المحيط متساوية
لانها كذلك ويلزم اطولية الساقين من العمود لانهما وترا قائمتين وهو وتر حادتين
فائدة كل حيوان متنفس باستنشاق الهواء فهو انما يتنفس من انفه فقط الا الانسان
فانه يتنفس من فمه وانفه معا وسبب ذلك انه محتاج الى الكلام بتقطيع الحروف ومخرج بعضها
الانف فيحتاج الى نفوذ الهواء فيه وقد فتح بقراط الفرس بالنشتر منخريه فمات في المكان
فائدة الخنس والكنس الذي اقسم الله بها في كتابه العزيز هي الخمسة المتحيرة من خنس اذا رجع وكنس
الوحش اذا دخل كناسه وفيهما اشعار بما يعرض للخمسة المتحيرة من الرجوع والاقامة والاستقامة
فالخنس اشعار بالرجوع والكنس اشعار بالاقامة والجواري اشعار بالاستقامة فائدة دعاء
مجرب جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار عن قبس المصباح عن ابي عبد الله ع قال اذا كانت لك
حاجة الى الله وضقت بها ذرعا فصل ركعتين فاذا سلمت فكبر الله ثلثا وسبح تسبيح فاطمة
الزهراء عليها السلام ثم اسجد وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن على الارض
وقل مثل ذلك ثم عد الى السجود وقل ذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجتك فان الله
يقضيها لو رواه عن كتاب البلد الامين هكذا تصلي ركعتين فاذا سلمت فكبر الله ثلثا
وسبح تسبيح الزهراء واسجد وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن
وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك ثم ضع خدك الايسر على الارض وقل كذلك ثم عد الى السجود
وقل كذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجتك تقضى مروي فيه ايضا عن البلد الامين عن الصادق ع
اذا كان لك حاجة الى الله وخفت امرا فاكتب في بياض بعد البسملة اللهم اني اتوجه اليك باحب
الاسماء اليك واعظمها لديك واتقرب واتوسل اليك بمن اوجبت حقه عليك بمحمد وعلي

وفاطمة والحسن والحسين والائمة عليهم السلم وتسميهم باسمائهم الشريفة اكفني كذا وكذا ثم تطوي
الرقعة وتجعلها في بندقة وتطرحها في ماء جار او بئر فانه يفرج عنك وفيه ايضا روي عن الصادق
عليه السلم انه قال من قل عليه رزقه او ضاقت معيشته او كانت له حاجة مهمة من امر دنياه او آخرته
فليكتب في رقعة بيضاء ويطرحها في الماء الجاري عند طلوع الشمس وتكون الاسماء الشريفة في
سطر واحد بسم الله الرحمن الرحيم من الملك الحق المبين من العبد الذليل الى المولى الجليل سلام على
محمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين وعلي ومحمد وجعفر وموسى وعلي ومحمد وعلي والحسن والقائم
سيدنا ومولينا صلوات الله عليهم اجمعين رب مسني الضر والخوف فاكشف ضري وآمن
خوفي بحق محمد وآل محمد واسئلك بكل نبي ووصي وصديق وشهيد ان تصلي على محمد وآل
محمد يا ارحم الراحمين اشفعوا لي يا سادتي بالشأن الذي لكم عند الله فان لكم عند الله لشأنا
من الشأن فقد مسني الضر يا سادتي والله ارحم الراحمين فافعل بي يا رب كذا وكذا وفيه ايضا و
منها ما يكتب على كاغذ ويرسل في الماء بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الى المولى الجليل
رب اني مسني الضر وانت ارحم الراحمين بحق محمد وآله صل على محمد وآله واكشف همي وفرج
عني غمي برحمتك يا ارحم الراحمين وفيه ايضا رواه عن كتاب العتيق الغروي دعاء يدعى به في
المهمات والشدائد تتعبد بصلوة الليل مع رقعة يكتب في شرح الحال وفي ذلك بخلوص النية وتنزل
الشابع الطويل وتعمل على ان تصلي فريضة العشاء ثم تصلي ركعتي الوتيرة وانت جالس تقرأ في الاولى
الحمد وسورة الواقعة وفي الثانية الحمد وقل هو الله احد وتدع الكلام والحديث ولا تشاغل بشيء
من سوى التسبيح والذكر فاذا دخلت فراشك تسبح تسبيح فاطمة ع ثم تضطجع على جانبك الايمن و
تذكر الله الى ان يغشاك النوم وكلما استيقظت تذكر الله عز وجل بالتقديس والتعظيم وما
يخطر ببالك من الذكر فاذا كان الثلث الاخير قمت فاسبغت الوضوء وصليت ثمان ركعات الليل بلا توجه

تستعين على ذلك بما تقرء في كل ركعة بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد خمسين مرة ثم تصلي الشفع تقرء
في الاولى الحمد وسبح اسم ربك الاعلى وفي الثانية الحمد وقل يا ايها الكافرون فاذا فرغت منهما قمت
وصليت ركعة الوتر تقرء فيها الحمد وقل هو الله احد وتدعو بدعاء الوتر وتطيل القنوت بخشوع
وتضرع واستكانة فاذا سلمت قمت قائما فرفعت يدك اليمنى برقعة كتبتها بخطك على الشرح
لك وكشفت راسك واعتمدت باليد اليسرى على ظهرك وتقول يا رب حتى ينقطع النفس يا
سيدي يا مولاي هذا مقام العائذ بك الضائع الذليل الخاشع البائس الفقير المسكين الحقير المستكين
المستجير الذي لا يجد لكشف ما به غيرك ولا يرجع فيما قد احاط به الى سواك سيدي انا من قد علمت
وفيما عرفت من ضعفي عن عبادتك الا بتوفيقك وتقصيري عن شكرك الا بعونك اقربني
في ذلك واعترف بجرمي واسئل الصفح عني فصل على محمد وآله وابلغهم لسانا عني
افضل التحية والسلام واقبلني بهم اللهم على ما كان مني وارحم ضعف ركني واستجب دعائي
برحمتك يا ارحم الراحمين ثم تبكي او تتباكى ثم تمسك عن الدعاء وانت بطرف خاشع ويدك بالرقعة
مرفوعة نحو السماء ولتكن في ذلك حالتك وهمك بحيث لا يراك احد ان استطعت وكن كذلك الى ان
يلوح الفجر فان اطقت وان كللت عن ذلك او اعييت وقل صبرك فاسجد وتضرع ضد مدك وارفع
سبابتك اليمنى وحدها على الارض واستجر بربك واستعن به وقل يا سيدي اوبقتني الذنوب و
حيرتني الخطوب واحدقت بي الكروب وانقطع رجائي وكشف ذلك الا منك وثقتي لن تصرفه عنك
الهي وسيدي فانظر بعين رأفتك وجد لي بجودك واحسانك على راجي في ليلتي واقبل فيه
واقض حاجتي واستجب دعوتي واكشف حزني وازل الفقر والفاقة عني واغنني من شماتة
الاعداء وبلاء الشقاء واعطني سؤلي ومسئلتي بجودك وكرمك يا مولاي انك قريب مجيب
ولا تترك شيء مما انت عليه بنيته معلقة مهيبة فان الله عز وجل اكرم مدعو واقرب مجيب وفي نسخة

الرقعة هكذا بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الحقير الفقير المذنب الجاني على نفسه المنقطع
به السائل المسكين المقر بذنوبه الظالم لنفسه المستجير بربه الى المولى الكريم العظيم العلي الاعلى
رب السموات والارضين مالك الامور وعلام الغيوب من لا ند له ولا ضد له ولا صاحبة ولا ولد
له الاحد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد اقول بخضوع وخشوع رب عملت سوءً و
ظلمت نفسي فصل على محمد وآله واعف عني واغفر خطاياي واصفح عن زللي وخذ بيدي بجودك و
مجدك ثم اقول يا اكرم الاكرمين ويا غاية الطالبين ويا مجيب دعوة المضطرين ويا منفس عن
المكروبين يا ارحم الراحمين الهي وسيدي انا عبدك وابن عبدك وابن امتك فلان بن فلان
انشأتني وكنت صغيرا واغنيتني وكنت فقيرا ورفعتني وكنت حقيرا وجبرتني وكنت كسيرا و
مننت علي بما انت اهله واعلم به مني انقذتني وعززتني وجلالك من المحنة تكرما ونعشتني بعد
قلة واسبغت علي النعمة واوجبت علي المنة وبلغتني فوق الامنية لتبلوني فتعرف شكري ومقدار
سعيي وطاعتي واقراري وانابتي فاخذت بالفضل علي وتاكيد الحجة فيما الذي يجب فيه من نعمك و
نسيت ما عندي من منك وقادني الجهل والعمى الى ركوب الزلل والخطأ اخيرا ووقعت في غواية الردى
وتبدلت بالنقص والعمى وركبت طريق من جار وطغى وركبت مخلي ما كنت اخفيته وبرح مني
الخفا وصرت الى حال البؤس والضراء بعد احسانك الكامل ونعمك المترادفة وسترك الجميل
صيانتك التامة الهي وسيدي ومولاي فقد طال الزلل حالي وكشف بالي وظهر اختلالي وشاعت فاقتي
وشهر فقري وانقطعت من المخلوقين آمالي وانت العائد على العاصين بالنعم والآخذ على المسيئين منك
بالاحسان والمنن فضلا وطولا وجودا ومجدا وولي اتمام ما ابتدأت في امري مني ورب ما ابتدأت
من معروفك عندي فقد ظلمت نفسي وفرطت في امري وقصرت في حقك عهدي وانا عائذ منك
بك وهارب اليك من حمل الحرمان وسوء القضاء متوسل بك اليك في قبول الصفح عني واتمام

ما انعمت

ما انعمت به علي واصلاحي لي وكشف الضر والفقر والفاقة عني والاخلال والبلوى حتى تجعل
حالي على اجمل حال واسبغ نعمة كانت علي في وقت من الاوقات يا رب ان كانت ذنوبي اخلقت وجهي
عندك وعثرت حالي فاني اسالك واتوجه اليك واتوسل اليك واتقرب اليك واستشفع اليك
واقسم عليك يا من لا مسؤول غيره ولا رب سواه بجاه سيدنا محمد رسولك وبجاه اوليائك وخيرتك
واصفيائك واحبائك من خلقك علي امير المؤمنين وفاطمة والحسن والحسين وعلي بن الحسين و
محمد بن علي وجعفر بن محمد وموسى بن جعفر وعلي بن موسى ومحمد بن علي وعلي بن محمد والحسن بن علي والخلف
الصالح القائم صاحب زمانك والقائم بحجتك وامرك وعينك في عبادك من ولد نبيك صلواتك
عليهم اجمعين وسلامك ورحمتك وبركاتك خالصا واسالك بحقك عليهم وبالحق الذي
جعلته لهم عليك وعلى جميع خلقك ان تصلي عليهم اجمعين وتبلغهم سلامي في هذه الساعة
تكشف بهم حزني وتفرج بهم همي وتخرجني بهم عن حيرتي الى دعتك وفرجك وخلاصك و
عافيتك وان تغفر لي ذنوبي التي اصارتني الى ما انا فيه وان تاخذ بيدي وتعفو عني عفوا القاك
به وانت عني راض وتتمم ما ابتدأت به من امري احسانا الي وتكميلا للنعمة عندي وحراسة لي مما يفتنني
وتفتح ما انغلق من اسباب رزقي في هذه الساعة منك رزقا واسعا واسعا واسعا صبا
صبا مباحا حلالا طيبا من غير كد ولا كد ولا منة من احد من خلقك الا سعة من عطاياك الهنيئة
وخزائنك العظيمة في سماواتك وارضك في فضلك اسالك فصل على محمد وآل محمد وعجل لي ذلك
علي في يسر منك وعافية ونعمة وسلامة وحميد عاقبة وسهل لي قضاء حوائجي كلها وصلاح
شؤوني كلها عاجلا عاجلا غير آجل وخذ بناصيتي الى العمل بطاعتك وطاعة محمد وآله الصلوات
عليهم فيما امرتني به واحرسه علي وعندي ما اتقيته واقبل علي ببصيرة تكون لي فيه كامل الفلاح و
الصلاح والنجاح وتعجيل السراح يا من بيده خزائن كل مفتاح فانك على كل شيء قدير وما

نشاء من امر يكون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم والصلوة على رسول الله
الطاهرين الاخيار الابرار وعلى جبرئيل وميكائيل وجميع الملائكة المقربين والانبياء
المرسلين والائمة الطاهرين صلوات الله عليهم وماشاء الله كان وهو خير الغافرين و
حسبنا الله ونعم الوكيل ثم تاخذ الرقعة فترميها في بحر او في بئر جار يقضي الله حوائجك ويفرج
عنك ان شاء الله عز وجل وعنه ايضا في نسخة قديمة من مؤلفات بعض اصحابنا رضي الله عنهم ما
هذا لفظه هذا الدعاء رواه محمد بن بابويه رحمه الله عن الائمة عم وقال ما دعوت في امر الا
رايت سرعة الاجابة وهو اللهم اني اسالك واتوجه اليك بنبيك نبي الرحمة صلى الله عليه
واله يا ابا القاسم يا رسول الله يا امام الرحمة يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا و
توسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا امير المؤمنين يا علي بن ابي طالب يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا فاطمة الزهراء يا بنت محمد رسول الله يا قرة عين الرسول يا سيدتنا ومولاتنا انا توجهنا
واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيهة عند الله اشفعي
لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي ايها المجتبى يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا
ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله يا حسين بن علي ايها الشهيد يا ابن رسول الله يا
حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك
بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن الحسين يا زين العابدين
يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك

الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا جعفر يا محمد بن
علي ايها الباقر يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا عبد الله يا جعفر بن محمد ايها الصادق يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا
انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله
اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا موسى بن جعفر ايها الكاظم يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه
يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا
يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن موسى ايها الرضا يا ابن رسول الله
يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله و
قدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا جعفر يا محمد بن علي
ايها الجواد يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا الحسن يا علي بن محمد ايها الهادي النقي يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا
ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا
وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي ايها الزكي يا ابن رسول الله يا حجة الله
على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك
بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا وصي الحسن الخلف الصالح ايها
القائم المنتظر يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولينا انا توجهنا و
استشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع

لنا عند الله ثم يسالها حاجته ولها تقضى ان شاء الله **فائدة** قال في الكشاف عند تفسير قوله تعالى
انى مسنى الضر الضر بالفتح الضرر في كل شيء وبالضم الضر في النفس من مرض وهزال
فائدة يمكن الوزن من المثقال الواحد الى اربعين مثقالا باربعة احجار احدها مثقال
والاخر ثلثة والاخر تسعة والاخر سبعة وعشرون **نكتة البسملة** تسعة عشر حرفا ولما
كلمة في القرآن تخلو من واحدة منها وربما تحصل النجاة من شرور القوى التسعة عشر التي
في البدن اعني الحواس العشرة الظاهرة والباطنة والقوى الشهوية والغضبية والسبع الطبيعية
التي هي منبع الشرور ولهذا جعل الله سبحانه خزنة النار تسعة عشر بازاء تلك القوى فقال
عليها تسعة عشر **فائدة** قال بعض اهل المعرفة كليات العوالم اربعة عالم الجبروت وعالم
الملكوت وعالم الغيب وعالم الشهادة اما عالم الجبروت فهو الذي يعبر به عن الذات المقدسة
ويثبت لها واما عالم الملكوت فهو الذي يعبر عن صفاته سبحانه وينقسم الى الملكوت الاعلى
وهو ما لا يتعلق منها بالمخلوقات كالحيوة والعلم والقدرة والملكوت الادنى وهو ما يتعلق
بها كالخالقية والرازقية واما عالم الغيب فهو ما كان من المخلوقات غائبا عن احساسنا
كعوالم الملائكة والروحانيات واما عالم الشهادة فهو ما كان منها محسوسا لنا **فائدة** قال
الشيخ ابو علي في الشفا كل حيوان ليس على اعلى فكيه اسنان فان شحمه يجمد بعد ذوبه ولا يجمد بعد
ذوبه وكلما يجمد شحم غيره وقال ايضا في معرفة المني المولد وغيره ان المولد يرسب في الماء والذي
لا يولد يتحلل فيه وقال ايضا الشحم المسخن بلبن وزن الفحل حتى يمتد تحت اليد كيف شئت و
تدهن فروجها بموم او زفت او زيت يحيي ارحلها عن الوجع فان المشي يوجعها **فائدة** قال
العلامة في شرح القانون الامراض المتوارثة والمعدية جمعها الشاعر في قوله متوارث الامراض
عدم فيها بنساجد وجبر جح وج هي التي تعد الجسد فالباء من المتوارثة البرص والنون النقرس

والسين

وقريكم ارجو نجاة من الله فكونوا
عند الله وجيها باسنادي يا
اولياء الله صلى الله عليكم
اجمعين ولعن الله
اعداء الله ظالميكم
من الاولين و
الاخرين يا
رب
العالمين
من بعض
كتب المعتبرة

والسين السل والالف الاستسقاء وهو الصرع والجيم الجذام والميم الماليخوليا والدال
الدق والجيم من المعدية الجرب والباء البخر والراء الرمد والحاء الحصبة والجيم الجدري والواو
الوباء والجيم الجذام **فائدة** قال القزويني قال محمد بن زكريا اذا وضع سراج في طشت وجعل
فوق الماء او في قناة فيها الضفادع سكنت اصواتها ولا يسمع لها صوت البتة وكذا اذا
جعل طشت على وجه الماء مقلوبا **فائدة** قال القزويني والرازي من شرب مثقالا من حب
الاترج نفعه نفعا تاما ابراه ذلك من لسع العقرب والحية وغيرهما من ذوات السموم **فائدة**
في الدعاء على الشخص لله درك قيل لما كان الرضاع يؤثر في الطباع قالت العرب لله در
من يتخلق باخلاقه نعم ويمكن المراد لله احسانك ونفعك حيث ان اللبن انفع شيء عند العرب
فائدة قال العلامة الشيرازي في شرح القانون قال هرمس اذا اتخذ المصروع خاتما من
حافر حمار في يده اليمنى لم يصرع وان علق برادة الحديد على من يتغوط في النوم لم يتغوط
وان علق راس فارة في خرقة على من يصرع برء **فائدة** حكي عن جالينوس وجماعة ان الرمان
اذا اكل او ما ينعقد وهو حب الاس وبلع منه سبعة على الريق امن من الرمد سنة
اقول فيه ابهام لاحتمال ارادة نفس الرمان وارادة حبه **فائدة** ينبغي للمراة ان تتخيل عند الجماع
وحصولها عند الانزال احسن ما يكون من الصور من النساء او الرجال وكل الرجال فان لذلك
مدخلا عظيما في صورة الولد عند الاطباء قال العلامة الشيرازي في شرح القانون حكى لي
الفاضل جمال الدين صاعد بن محمد الكاشغري ان بنت الامام نجم الدين الحفصي الخوارزمي
ولدت ولدا له راس انسان وباقي بدنه بدن جنية وكان يجيء الى امه ويرضع ثم يخلي الام ويرمي
نفسه في بركة ماء هناك ويغوص ويخرج من الماء كالجنية ثم يعود الى امه ثم يرمي نفسه في الماء
وعلى هذا بقي الى مدة شهرين ثم ان الائمة افتوا بانه واجب القتل فقتل ولما سئل عن المراة ما كان

سبب هذا فقال لا ادری الا انی خففت جنبه وعند النزال تخیلت لی صورتها **فائدة** اذا
اردت معرفة ان القمر فی ای برج فاضعف ما مضی معک من الشهر وزد علیه خمسة فاعط الجمیع
فالو لکل برج خمسة وابدء بالعدد من برج الشمس فاذا انتهی الی برج فالقمر فی ذلک البرج مثاله
ان یکون الشمس فی برج الدلو وقد مضی من الشهر احد عشر یوما اضعفناها وزدنا علیه خمسة
صار سبعة وعشرین اسقط الخمسة والعشرین لخمسة بروج الدلو والحوت والحمل والثور والجوزا
فما بقی من الیومین یضرب فی ستة یکون اثنی عشر فالقمر فی اثنی عشر درجة من برج السرطان
وقال العلامة الطوسی هر روز از ماه سیزده تعیین کن پس سیزده را ششها بخش کن
هر چه بود از موضع خود سی سی ده مینا در جامه ما الحسنین کن قال ابو هلال فی کتاب الاوایل
اول من قال جعلت فداک علی ع لما دعا عمرو بن عبد ود الی البراز یوم الخندق ولم یجبه احد فقال علی
جعلت فداک یا رسول الله اتاذن لی قال انه عمرو بن عبد ود فقال انا علی بن ابیطالب فخرج
الیه فقتله فاخذ الناس منه ع واول من اخذ مال الناس بالظلم وسماها سنة الضحاک واول
من خصی غلمانا همای بنت بهمن بن اسفندیار واول من سمی عبد الملک فی الاسلام عبد الملک بن
مروان واول من اغزل حوا غزلت صوفا فنسج آدم جبة لنفسه ودرعا وخمارا لحوا واول من
وضع البقول فی الخوان کنجرو بن سیاوش واول من عمل قصعة لشرب الماء واللبن ونحوهما
قینان بن انوش بن شیث واول من عمل الطنبور قوم لوط واول من عمل المقراض وقطع الاثواب
به متوشلخ بن ادریس واول من نسج الفرش هوشنگ فی عمل افریدون عملوا الحصیر
والبوریا واول من امر بصنعة السیف جمشید واول من عمل الرمح کشتاسب الملک واول من امر
بنسج الاثواب من القطن واظهر الکتان والابریشم جمشید کان قبله من الصوف واول من لبس الفرو
کالسمور والسنجاب هوشنگ واول من وضع القلنسوة وبنا النعل انوش بن ادریس اول من

امر بنسج الزربفت بهمن بن اسفندیار واول من امر بصبغ الاثواب جمشید اعلم ان کل ما یعمل من
اللبن من الجبن والاقط والسمن والمصل وغیر ذلک من بدایع اهل یونان وما سنت لفظ
یونانی سمی الحجاز حجازا لانه حاجز بین الیمن والشام وهو مخوّمن مسیرة شهر **فکتة** قال
المطرزی فی الاقناع الدلالة بکسر الدال تستعمل فی المحسوسات وبفتحها تستعمل فی المعانی تقول
دل علی الطریق دلالة بالکسر ودل علی المسئلة والحکم دلالة بالفتح **فائدة** بعضی از مدعیان
معقولات فرق میگذارند میان انسان وسایر حیوانات باینکه انسان را نفس ناطقه هست
وادراک کلیات میکند بخلاف باقی حیوانات وعمده ترین دلیل ایشان بر نفی نفس ناطقه
وادراک کلیات از سایر حیوانات چیست و حال اینکه ایشان را احاطه بعوالم آنها نیست ودر
کتاب نوادر از شیخ مقتول نقل کرده که او میگوید حیوانات را نفوس ناطقه مجرده هست
ونکته ها مذهب قدما است وشیخ ابو علی در کتاب اسوله بهمنیار تصریح کرده بصعوبت
فرق میان انسان وحیوانات در ادراک کلیات ودر این حکم وقیصری در شرح فصوص گوید ما قال المتاخرین
من ان المراد بالنطق هو ادراک الکلیات لا التکلم مع کونه مخالفا لوضع اللغة لا یفیدهم
لانه موقوف علی ان النفس الناطقة المجردة للانسان فقط ولا دلیل لهم علی ذلک ولا شعور
لهم بان الحیوانات لیس لها ادراک الکلیات والجهل بالشیء لا ینافی وجوده وامعان النظر
فیما یصدر عنه من العجایب یوجب ان یکون لها ادراک الکلیات واز سخن قیصری معلوم میشود
که مراد متقدمین از نطق معنی لغوی است وشیخ ابو علی در اول دانشنامه علائی بآن
تصریح کرده **فائدة** فی الکشکول اذا ضربت مخارج الکسور التسع بعضها فی بعض
حصل مخرج الکسور التسعة وهو الفان وخمسمائة وعشرون وقد سئل امیر
المؤمنین ع عن مخرج الکسور التسعة فقال اضرب ایام سنتک فی ایام اسبوعک **فائدة**

مجموعٌ على ان الله تعالى واحد بالذات وانما يريدون بالاقانيم الصفات مع الذات ويعبرون عن
الاقانيم بالاب والابن وروح القدس فيريدون بالذات مع الوجود الاب وبالذات مع العلم
الابن ويطلقون عليه اسم الكلمة ايضا وبالذات مع الحيوة روح القدس والانجيل الذي
بايديهم اليوم انما هي سيرة المسيح جمعها بعض من اصحابه وهم متى ولوقا ويوحنا وقيل يحيى و
مارقوس ولفظ الانجيل معناه البشارة دفع توهم اعلم ان التورية خمسة اسفار السفر الاول
يذكر فيه بدو الخلق والتاريخ من آدم الى يوسف ع الثاني يحكي استخدام المصريين لبني اسرائيل
وظهور موسى وهلاك فرعون وامامة هرون ونزول الكلمات العشر وسماع القوم
كلام الله الثالث يذكر فيه تعليم القرابين الرابع يذكر فيه عدد القوم وتقسيم الارض
عليهم واحوال الرسل التي بعثها موسى الى الشام واخبار المن والسلوى والغمام الخامس
يذكر فيه بعض الاحكام ووفاة هرون وموسى ويوشع ثم انهم ينقلون عن الانبياء اربعة
عشر كتابا ويضيفونها الى خمسة اسفار التورية ومجموع كتبهم على اربع مراتب المرتبة الاولى
التورية وقد ذكر المرتبة الثانية اربعة اسفار يسمونها الاولى اولها يوشع يذكر فيه ارتفاع
المن والسلوى ومحاربة يوشع وفتحها البلاد وقسمتها بالقرعة وثانيها يدعى فيه سفر
الحكام وفيه اخبار قضاة بني اسرائيل وثالثها الاشموئيل فيه نبوته وملك طالوت وقتل
داود جالوت ورابعها سفر الملوك وفيه اخبار ملك داود وسليمان وغيرهما والملاحم
وغزو بختنصر وخراب بيت المقدس المرتبة الثالثة اربعة اسفار تسمى بالاخيرة واولها
لشعيا وفيه توبيخ لبني اسرائيل وانذار بما وقع وبشارة للصابرين وثانيها الارمياء وفيه خراب
البيت والهبوط الى مصر وثالثها الحزقيل يذكر فيه حكم طبيعية وملكية مرموزة واخبار ياجوج
وماجوج ورابعها اثنى عشر سفرا فيه انذارات بزلازل وجراد وغيرها واشارة الى المنتظر

والحشر وفيه يونس وابتلاع الحوت له ويحيى بن زكريا والبشارة بورود الخضر المرتبة
الرابعة تدعى الكتب هي احد عشر سفرا الاول تاريخ سبط الاسباط وغيرهم ومزامير داود
وهي مائة وخمسون مرموزة كلها طلبات وادعية الثاني قصة ايوب فيه مباحث كلامية الرابع امثال
حكمية عن سليمان الخامس اخبار الحكام السادس نشايد عرسية لسليمان في مخاطبة النفس والعقل السابع
نصيحات مع الفلسفة وتعظيم الله سبحانه وتخويف منه الثامن يدعى التسابيح لارميا فيه خمس
علامات على حروف المعجم يدعى على البيت التاسع فيه ملك اردشير والعاشر لدانيال فيه
تفسير منامات وحال البعث والنشور والحادي عشر لعزير فيه صفة عود القوم من ارض
البيت وبنائه **فائدة** في كتاب ادب الكاتب يقال لولد كل سبع جرو ولولد كل ذي ريش فرخ و
لولد كل وحشية طفل ولولد الفرس مهر ولولد الحمار جحش وعفو ولولد البقرة عجل والانثى
عجلة ولولد الضان ذكرا او انثى سخلة وبهمة الى اربعة اشهر فهو حمل وفي الانثى حمل وفرو
لولد المعز سخلة وبهمة الى اربعة اشهر فهو جفر والانثى جفرة ثم جدي والانثى عناق ولولد الاسد
الاشبل ولولد الضبع فرعل ولولد الدب ديسم ولولد الغزال خشف وطلا ولولد الخنزير
خوص ولولد الذيبة والكلبة والهرة والجرو درص ولولد الثعلب هجرس **قال الراوندي**
في الخرائج والجرائح ان قبور الخلفاء من بني العباس بسامرة عليها من ذرق الخفافيش و
الطيور ما لا يحصى ولا يرى على راس قبر العسكريين ع ولا على قباب المشاهد ذرق طير اصلا
فضلا عن قبورهم الشريفة **حكاية** يكي از ثقات نقل ميكرد از والد خود كه او نيز از ثقات
بود كه در وقتي كه من در سن شانزده يا هفده سال بودم عهد ميرزا بيگ بود در اصفهان
باتفاق پدر خود وجمعي از دوستان هم صحبتان بباز ديد عيد بخانها آشنايان مي
رفتيم اتفاقا روز سه شنبه بود بعزم ديدن آشنا رفتيم در قبرستان نزديك خانه او بود

الحكمة السلطانية فقه العشرة
طلب الحشمات العقلية النافعة
وتحفة الملل العجيبة الغائبة

مکث کرده شخصی را فرستادیم تفحص کند که او در خانه است یا نه پس رفتیم و نشستیم
یکی از رفقا گفت اما طاهر گفتا که صاحب این جا امام عبد است بعد بعد رفتیم نماز کردیم
شیرینی و میوه آورد دیگر از او چنین به تعارف ناگاه از قبر آوازی بر آمد که بخشید
ندانستم شما اینجا خواهید آمد سه شنبه آینده وعده است همین جا تا من نیز تعارف
بجا آورم ما از شنیدن آواز متوحش شدیم و از جا برخواستیم متحیر و مضطرب مانده
نماز لحود مراجعت نمودیم و متفق شدیم که تا سه شنبه آینده ما همه خواهیم رفت و مشغول
توبه و وصیت و تفحص امور خود شدیم تا روز سه شنبه آینده با هم مجتمع شده گفتیم
بیایید تا بر سر قبر او رویم ببینیم چه روی میدهد مجتمعاً بر سر قبر او رفتیم یکی از ما
گفت ای صاحب قبر بوعده وفا کن ناگاه دیدیم قبر شکافته و دری پیدا شد و آوازی
آمد که بسم الله قدم رنجه فرمایید و پله چند ظاهر شد ما در آنها پایین رفتیم
دهلیزی طولانی سفید کرده روشن نمایان شد شخصی در آنجا ایستاده پیش افتاد و دلالت
میکرد چون دهلیز تمام شد باغی در نهایت طراوت و صفا ظاهر شد در آنجا نهرهای آب
جاری صاف و درختها مشتمل بر انواع میوه‌های جمیع فصول و بر آن درختان انواع مرغان
خوش الحان و از جا بالا که مقابل دهلیز بود رفتیم در وسط باغ عمارتی رسیدیم ساخته
و پرداخته و در نهایت زینت و اطراف آن بباغ گشوده پس داخل عمارت شدیم شخصی
در نهایت صفا نشسته و جمعی از ما اقربا بان که هیچ مثل آن ندیده بسته چون ما را دید
از جا برخواست و عذرخواهی نمود و بر عقب کرده و انواع شیرینیها و میوه‌ها که مثل آن
ندیده بودیم آورد ما متحیر که در اینجا خواهیم ماند یا از کشتی خواهیم داشت بعد
از ساعتی برخواستیم تا بر بینیم چه روی خواهد داد آن شخص ما را مشایعت کرد تا دم دهلیز

پس پدر من از او سؤال کرد که تو کیستی و اینجا کجا است گفت من فلان مرد قصابم که
در بازار چه که نزدیک که نزدیک این قبر هستم است دکان قصابی داشتم و علی محمد ابن بداشیم
و هرگز کم نفروختم و اول وقت نماز که داخل میشد و صدای مؤذن بلند شد اگر گوشت
نیز از و بود میکشیدم و بمسجد کوچکی که در آن نزدیک هست بنماز جماعت حاضر می
شدم و بعد از مردن این موضع را بمن داده و در هفته که نشسته که شما اینجا آمید
ماذون براه دادن بودم و اذن این هفته را گرفتم بعد هر یک از ما از مدت عمر خود
سؤال کردیم و او جواب میگفت از آن جمله شخص مکتب داری را گفت تو زیاده از نود سال
عمر خواهی کرد و او هنوز زنده است و مرا گفت تو فلان قدر و تمام پانزده سال دیگر
باقی است **فائده** طریقه استخراج عزیمت مثلث مثلاً این مثلث عدد خانه اول که ٧٢

٦٨	٧٣	٧٢
٧٥	٧١	٦٧
٧٠	٦٩	٧٤

بحروف بردیم ع ب شد ئیل بر آن افزودیم عبائیل شد پس عدد
خانه سیم که ٦٨ و چنین کردیم سحائیل شد پس خانه هفتم عدد ٧٤ بود
شد پس نهم عائیل شد اینها ملک است که از او بهره برداشته می
شود پس عدد صفحه را میگیریم و عدد یکی وسط ضلع ایمن است ٦٧ و یکی ایسر است ٧٥ جمع
کردیم ١٤٢ بحروف بردیم و ایل افزودیم قبائیل شد پس با عدد وفق صفحه چنین کردیم که ٢١٣
باشد رجائیل شد پس عدد جمع خانه‌ها مع وفق را در سه ضرب کردیم ٣٩ و بحروف
بردیم خلطائیل شد و آن ملک اعظم است و رئیس ملائکه است پس استخراج اعوان
نمودیم از چهار خانه وسط ابتدای وسط سطر اعلا ٧٣ و یوش اضافه کردیم عجیوش
شد پس وسط ضلع ایمن سزیوش پس وسط ضلع ایسر عهیوش شد پس وسط سطر
اسفل سطیوش شد پس عزیمت کردیم باینطریق بسم الله الرحمن الرحیم عزمت علیکم یا ارواح

الطاهرة المسخرة المطيعة بهذا اللوح الشريف یا عبائیل ویا سحائیل ویا عدائیل ویا ... ویا قیائیل ویا بیحائیل بحق ربکم والحاکم علیکم خلطائیل ان تجیبونی واعینونی وامروا هولاء الاعوان بحق ... سطیوش ... بقضاء حاجتی بحق الاسم الاعظم الم ویحق خالقکم وموجدکم و ... بارک الله فیکم وعلیکم اجمعین العجل العجل مرحبا الساعة سه مرتبه الوحا اسم مرتبه خواند ... بعد اسم اعظم که مرکوز مثلث است در اینجا ۱۷ است وعدد وفق لوح ... است یا عدد اسماء الله که ۹۹ است یا بعدد اسم خود یا بعد اسم شخص معین ودر ... که اسم اعظم المذکور شد چون مرکز ۱۷ واکر چیز ... باشد همان اسم اعظم خواهد بود **فواید** لبعض الاعمال الآتیة بدانکه شد وصل ... بیخته وبیاض البیض ونمک سوده باید بشوی بدانکه طریقه ریختن بوره روی پارچه کرباس آنست که کرباس را در پیاله یا کاسه کذارند بدانکه **فائده** آتش کذاختن آنکه عرق آتش بکیرد وبدانکه مراد از فعل افتادن قرص آنست که دیکر چیزی در کرباس نماند ومراد از ملغمه بقیه غبار است در کرباس وذوب ملغمه در بوته باید باشد **فائده** بکیرد ... اوقیه هیچ اعلی در کفچه آهن بریزد وبر روی آتش کذاخته بکذارد وآب را بر روی ... خالی از کرد وغبار باشد بریزد در حالتیکه در زیر آن ... کاسه باشد که در آن کاسه سرکه تند باشد تا آنچه صاف باشد در آن کاسه ... آنچه در کاسه چکیده آن را بردارد وبوجه سابق ... آنچه باید حاصل را بر روی ... آمده کور بریزد وآنچه در کاسه جمع شود بردارد وتکرار عمل نماید تا هفت مرتبه پس ... را بر ناشته فرش لحاف ... نماید ودر ظرف سفالی وبر روی آتش بکذارد تا ... بسوزد بعد از آن ... را بردارد وسنکی بر آن بزند آنچه ورق ورق شود خشک باشد

آن مکلس باشد از آن در کوشه کذارد وآنچه باقی ماند ورق ورق نشود از آن بهمان طریق مکلس نماید تا تمامی مکلس شود بعد از تکلیس جمیع جمیع در سوخته کرده ودر سر سکو ... باید حاصل را در کعب پیاله یا کاسه بریزد وقرص شود آن قرص را نکه دارد وهرکاه آن قرص ده مثقال باشد پنجاه مثقال یا چهل مثقال ... جوش سنکی که ... آن ... باشد بریزد وآن قرص را بر روی آن بنهد از بود ... وصل محکم نماید ودر روی آتش بکذارد تا چهار ساعت ومتوجه آن باشد هرکاه از سر ... جوش بخار بیرون آید ... بکذارد بعد از چهار ساعت ... بکذارد تا سرد شود بعد سر را کشوده آن را بر روی ... کرباس بریزد وکلوی آن را محکم بکیرد و ... عصر نماید آنچه بماند نکه دارد وآنچه بیرون رود باز بدستور سابق عمل نماید تا آن قرص از فعل بیفتد بعد از آن ملغمه را ... آنما باید که هر چهار مثقال یا پنج مثقال آن یا شش مثقال ... خالص کرده بود اما نفع بر این عمل مترتب نشود **فائده** هر ده مثقال ... مکلس سی مثقال یا چهل مثقال ملغمه از آن حاصل کرده پس هر سه مثقال ملغمه شش مثقال ... از آن غایب کرده **فائده** هرکاه ... مکلس را در بوته انداز دود ... مایل که منجمد در جوف آن نموده حرکت بعضی از آن احیا شود قال الاستاد ما کنت الا ما رایت وشاهدت فلا تکن بنی ... الحاکمین **فائده** جلیله هرکاه ... آب ... که بحد کمال رسیده باشد بکیرند واین ملغمه را در کاسه ... بدهند از صبح تا ظهر بعضی از آن ثابت شود وفائده بخشد **فائده** هرکاه ... خوب را تحصیل کنند و ... تصفیه نماید بطریق معهود ونکه دارد و ... ۲۳ ... واکر ... سنکی پاس

بوزند و آتش در زیر آن بیفروزند تا آن آب شود و بخورش از سر هم نبند تا از عفنها پاک شود
بعد از آن بر داشته و در قرع مرغی و انبیق را سوار کنند و شد و وصل را محکم کنند و
در زیر قرع آتش ملایم برافروزند و آنچه از او مقطر شود در ظرفی مو زون مذکور و جگر
در بیشتر مطین بریزند حالتیکه مقطر و مصفی مساوی باشد و بر روی آتش بگذارند
تا آب شوند و ممزوج کردند پس قدری را صحیحه نمایند و اصفهی را بتابانند در آن مرکب
منغمر کنند در حالتیکه مرکب را در پیاله کرده بر روی آتش گذارده باشد بعد از آن تمام
در آتش منغمر کنند و بیرون آورده مکلس شده باشد بعد از آن ملاشی کنند و در
قرع مطین بریزد و مساوی چهار وزن آن قدر را بر روی آن بریزد و انبیق با کاغذ
و نیز بالا محکم کنند و آتش ملایم بدهد تا قدر منجمد کردد بعد بیرون آورده نزد مان
و ممد از امیری شنیده که ده پانزده نفع کند لکن ما وقت لا تمام بل سمعنا منه و من
صاحب الفن انتهی **فائده** طریق تکلیس خرمهره بگیر سخت کسلا مطین را بدارد امر و
بکوب او را کوبیدنی هموار که زیاد خورد نشود و نکه دارد و بیاره م ز ق ق ق ح و اورا
قطعه قطعه کن که هر قطعه آن بحسب عرض و انگشت کمتر باشد و آن قطعها را بوضعی
بچین که شکل جثای پیدا شود که در آن کشوده باشد سخت کوبیده را دو حصه کن
یکحصه او را بر بوی آن شکل مذکور و بکعد پول سیاه که بوزن چهار مثقال است تا بیست
مثقال بر روی اسفنج بگذار و آن حصه دیگر را بر روی آن بریز و سرهای القطعات
ز ق ق ق ح بهم بکرو بهم منضم و ملحق کن که هرچه بکو وی بودن نزدیک تر باشد بعد
از او بر متراست یک چهار یک هر بایشتر پیچ و در جائی بگذارد که باد در آنجا تصرف نکند و
دو سه جبل آتش بر اطراف آن بگذارد و بر و بعد از انقضای یک شب چون داخل شام شد

باشد بیا هر بیا هر کاه مظنه خاکستر شده باشد بر دارد و بملایمت خاکستر را دور کن
و آن خرمهره مکلس را بر دارد و هر کاه مجموع مکلس شده باشد فهو المراد و الا بهمین نهج
هرچه خواهی تکلیس کن و بدانکه در بسیاری از اوقات خرمهره مکلس با ز ق ق ق ح
مشتبه می شوند بجهة مخلوط شدن هر کاه بملایمت هرچه تمام تر خاکستر را حرکت دهی
ان مکلسین بهم مخلوط می شوند و هر کاه مخلوط شوند غایت دقت کن آنچه بر بزرگی متمیز
باشد مکلس خرمهره است و آنچه بسفیدی اقرب باشد مکلس ز ق ق ح و بدانکه با یز
سخت کسلا مطین چندان کهنه نباشد هر کاه چنین باشد تکلیس بکنید و باید با نقصان
باشد و ثمره این عمل در بعضی از ناخوشیها چشم ظاهر می شود و همچنین در ضعف
قوی و عدم اقتدار بر وقاع و در علم صنعت نیز مثمر ثمره تامه است **فائده** در ساختن
عطر گل بگیر دسته چهار یک گل را نرم پاک کند و در دیگ سفید بریزد و یک من نیم آب
با کلاب بر روی آن بریزد و سر آن دیگ را با سفال محکم کند بنوعیکه بخار بیرون
نیاید و بیخچه را در آن سوار کند و شد و وصل را محکم نماید و هرچه بیخچه بلند تر باشد
بهتر است و هشتاد مثقال روغن بادام یا روغن دیگر که بقدر یکمثقال کافور در آن
در آن حل کرده باشند در آفتاب آن روغن را بیاکیزگی گرفته باشند در یارچ
سفید گذارده و در آن را محکم کند و آن را در آب سرد بگذارد و هر وقت که آب گرم شود
ان را عوض کند و آتش در زیر دیگ بیفروزد و ابتدا تند تا بجوش آید بعد از آن آتش
را ملایم کند مثل چراغ تا اینکه آب در دیگ تمام شود بعد از آن یارچ را بر داشته
در ظرفی بریزد و آن روغن را از آب جدا کند بنوعیکه در آب چیزی از روغن
باقی نماند و باز روغن را در یارچ بریزد و با کلاب غیر آنکلاب در دیگ اضافه

یعنی کل تازه بوبزد ونهج سابق کما وکیفاً عمل سابق را برهم زند واب لاحق را کند بعد از صب
زاد ریک بوبز باب بگذارد وبعد از تمام شدن اب لاحق را برهم زند واب سابق را انکه
زاید وهکذا یکرر العمل حتی یبلغ الی حد الکمال ویتصل الی مقصوده غایة الاتصال
ولا حاجة الی بیانها فی الامور لظهورها غایة الظهور **فائده** طریقه منقوله از مرحوم
مبرور زبدة العارفین ملا محمد بیدابادی در تصفیه قلب سلوک سالک ممکن
شروع در اربعین در ایام بیکاری مداومت نماید بر ذکر الله حاضر وناظری
ونوافل را با خشوع بجا آورد تا میل کاملی بهم رسد بعد از آن شروع در اربعین
نماید واز چیزی احتراز نماید ونوافل را با خشوع تمام بجا آورد ودر بین نافله
شب وشفع سیصد وشش مرتبه یا حی یا قیوم را متصل بکرار نماید تا نفس قطع نشده
چون نفس قطع شود نفس کشیده بگوید برحمتک استغیث اللهم احی قلبی وچون نفس
را تازه کرد باز شروع کند بکرار بنهج سابق تا تمام شود بعد از آن تا تمام بالای
نوافل بپردازد واربعین را به نهج تمام کند بعد از اتمام شروع باربعین نماید ودر یابد
ودر هر نوبت می‌اندازد از انوار پنجگانه متوسل شود سیما بیکی از اصحاب کسا وال عبا
در نوبت اول بنوبت اول ودر ثانی بثانی وهکذا این عمل باعث حیات قلب که عبارت
است از علم بمطالب کلیه می‌شود ومکرر بتجربه رسیده است **فائده** یا علی یا ایلیا یا ابا
الحسن یا ابا تراب حلال مشکل سرور دین شافع یوم الحساب مداومت بر این کلمات بعد
از صلوة در آناء اللیل اقلا پانصد مرتبه منشأ حصول رؤیای صادقه ووصول بسی
بمفاتیح شارقه است ومشخص است که وجود شرایطه در همه حاضر را ست **فائده** در
سحر هادر وبنجف ایستاده متوسل بروح مقدس امیر المؤمنین ع شده هفت نوبت

باب بیستم ابیات بخواند ای باد صبح مشکبو سوی نجف رو نور رو پادشاه دین حیدر
بگو یا حیدر صفدر بگو یا نفس پیغمبر بگو یا ساقی کوثر بگو یا شاه کوثر بگو فلان
سلامت میکند خاک زا غلامت میکند مستی نجابت میکند فلان سلام
میکند **فائده** اگر همان ملقمه منقد مرزا ببیاله کرده وپیاله را بکود ریا
آن شده وصل نموده بر آتش بیانودی با شا کسر کرده بگذارند قرار آن پیاله با
منصاعد می‌شود ودست نمی‌آید وملقمه جمال متفال بکمتیاقر میشود باید غبار
وکرد بملقمه ننشیند در وقت تدوبان **فائده** ماء الراس صابونی بیزاب صابون
یکبار قلیاب واهک آنرا ممزوج نموده وقدری معین آب بر روی آن کرده اینجه بعد
از یک شبانه روز بر روی می‌نشیند بیزاب است وهمان ابزار که کسر کرده
است بر آن افزوده تا بار در قلیاب واهک بگر چنان کنند وهم چنین تا ده بار زده
بار در ظرف چینی محکم **فائده** تنکیس مبادر موز سر که در ظرفی کرده کرباسی
بود از آن انداخته موزها را انگور با پس کرده مثل مجموع بو بر روی آن گذارده
وآتش گذاخته در آن مجموعه کرده تا موز مذاب شود **فائده** اگر درد زائر اشد
وشش روز در میان بولخ نهند هیچ یاقوت شود واگر یاقوت سفید شود
شیر بجوشانند سرخ شود **فائده** در اتمام عمل متقدم در گرفتن عطر گل بعد از
آنکه بکرار عمل کرده تا مرتبه عاشر با لاتر رسد سعی بلیغی لازم است جدا کردن آب
از روغن بقدر امکان بعد از جدا شدن معمول الخل ششه کنند که جوف آن خالی
باشد وانزاد وکاسه گذارده در آفتاب بگذارند ودر آنرا محکم کنند از موم یا
گل که هوا در آن تصرف نکند که منجر بفساد می‌شود وبعد از ترتیب آفتاب بدفت

تمام ملاحظه کند هر گاه آفتاب بر آن تابیده باشد آنرا بر روی آتشی بگذارد که
مجوف بر آن باشد بر منتهای درجه ملایمت مثل حرارت آفتاب تابستان در بلاد
عجم تا آنکه بند ریح از رطوبت برطرف شود و بعد آنکه با بیاچه صاف باشد بگیرد و آنچه
در آن باشد بعکس جدا کند بعد از آن مشغول تربیت شود بنحوی که گذشت
فائده شیخ جلیل شیخ محمد جعفر نجفی قدس سره الزکی که از مشایخ اجازه ابن احقر
است در سفری که بجهة زیارت عسکریین و سرداب مقدس بسر من رای مشرف شدیم
با جناب ایشان هم سفر بودیم روزی حکایت کرد که مرا در سر من رای آشنائی بود
از اهل آنجا که هر گاه بزیارت آمدمی بخانه او رفتمی و فرود آمدمی آنشخص را رنجور و نحیف
و زار و مریض دیدم که مشرف بموت بود از سبب ناخوشی استفسار کردم گفت چندی
قبل از این قافله از عجم بجهة زیارت باینجا مشرف شده بودند و من چنانچه عادت
خدام این عتبات عالیات است بملاحظه قافله رفتم که مشتری بجهة خود
گرفته و استادی او در زیارت کرده از او منتفع شوم در میان قافله جوانی دیدم که
در نهایت آداب صلاح و نیکان در نهایت صفا و طراوت و بکنار دجله رفته
و غسلی بجا آورد و جامهای تازه پوشید در نهایت خشوع و خضوع روانه روضه
منوره شد با خود گفتم از این جوان به نیکی منتفع شد پس بدنبال او راه افتاده رفتم
دیدم داخل صحن مقدس عسکریین شد و در رواق ایستاده کتابی
در دست دارد و مشغول خواندن دعای اذن شد و در غایت آنچه از خضوع که مقدور
میشود و اشک از دو چشم او بر زمین جاری است بنزد او آمده گوشه ردای او را گرفته
گفتم میخواهم بجهة تو زیارت نامه بخوانم او دست بکیسه کرده و یکدانه اشرفی بکف من

گذارده

گذارده اشاره کرد که برو و تو را با من رجوعی نباشد من که چند روز است ادعای
میکردم بدین طلب این شاکر بودم از او گرفتم قدری راه رفتم و طمع مرا بر آن داشت که
کرباره از آن اشرفی گرفتم برگشتم دیدم در غایت خضوع و گریه مشغول دعای اذن خواندن
است باز مزاحم او شده گفتم باید من تو را تعلیم زیارت دهم اینمرتبه هم اشرفی بمن
داده و اشاره کرد که بمن رجوعی نداشته باش و برو من رفتم و با خود گفتم نیکو
شکاری بدست آمده باز مراجعت کردم در عین خضوع او را گفتم کتاب را بگذار و دو
من باید بجهة تو زیارت نامه بخوانم و ردای او را کشیدم اینمرتبه نیز یکی دیگر
بمن داده و مشغول دعا شد من رفتم باز طمع مرا بر معاودت داشت مراجعت کردم و همان
مطلب را تکرار نمودم اینمرتبه کتاب را در بغل گذارده و بخصوص تمام شد پیر
آمد من از کرده خود پشیمان شدم و نزد او آمدم گفتم بر گرد و زیارت کن هر نوع که
خواهی و مرا با تو کاری نیست گریه کنان گفت مرا حالی باقی نمانده رفت من بدنبال
خود را ملامت کرده مراجعت نمودم از در خانه داخل فضا شدم سه نفر را دیدم
خانه محاذی در خانه و بمن ایستاده اند که در میان بود جوان نورانی و کمانی بدست
داشت تیری در کمان نهاده و بمن گفت چرا از برهان را از ما باز داشتی و کمان را کشید
ناگاه سینه من سوخت و آن سه نفر غایب شدند و سوزش سینه من بطول انجامید
کرده بعد از دو روز مجروح شد و بند بند جراحت این چنین شده اکنون تمام سینه
مرا فرو گرفته و سینه خود را گشود دیدم مجروح سینه او پوسیده بوده و بسه
روزی نگذشت که آنشخص بمرد **حکایت** حاجی الحرمین الشریفین حاجی جواد
صباغ که از معتبرین تجار و ثقه و معتمد بوده در سر من رای مرا کار بمرد و ضه

متبرکهٔ عسکریین بود و سرداب مقدس بود از جانب جعفرقلی خان خوئی در سنه ۱۲۲۰
یکهزار و دویست و ده که حقیر بعزم زیارت بیت الله الحرام با نخل دمشق رفته بودم با
سرمن رای رفتم او در انجا بود حکایت کرد که سید علی نامی بود که سابق بر این از
جانب وزیر بغداد حاکم سرمن رای بود حقیر او را در سنه ۱۲۰۵ یکهزار و دویست و پنج که
مشرف شده بودم دیده بودم گفت او از زوار عجم وجهی که هر سری یک ریال بود میگرفت و انها را
از رخصت زیارت و دخول در روضهٔ مبارکه بجهت اسباب و جبر او دکاکین و بند
مهری بر پای ساق هر که وجه داده بود میزد که بجهت دفعات دیگر که داخل روضه میشوند
نشان باشد روزی بر در صحن مقدس نشسته بود و سه نفر ملازم او هم
ایستاده بود و چوبی بلند در پیش خود نهاده و قافلهٔ زوار از عجم وارد شده بود
پای هر یک را مهر میکرد و وجه را میگرفت و رخصت دخول میداد و جوانی از زوار عجم
آمد و زن او نیز همراه بود و از جملهٔ اهل شرف و ناموس و حیا و جمال بود و در مال
داد سید علی ساق پای انجوان را مهر کرد و گفت زن نیز باید ساق پای او را مهر کنم
انجوان گفت هر چه بعد این زن می آید بگو بالا میدهد و این فضیحت ضرور نیست
سید علی گفت ای رافضی بیک عصبیت و غیرت میکنی که ساق پای زن تو را ببینم گفت
اگر در دنیا این جمعیت مردم غیرت کنم غلطی نکرده خواهم بود سید علی گفت ممکن نیست
تا ساق پای او را مهر نکنم اذن دخول بدهم انجوان دست زن را گرفته گفت اگر زیارت
همین قدر هم کافی است و خواست مراجعت کند سید علی شقی گفت ای رافضی کفته مرا
بر تو نشاف دکران آمدم چنانکه زن او رفت بکند در سر چوبی بر شکم او زد که افتاد
و جامه او پس رفته بدن او مکشوف و نمایان شد آنمرد دست زن را گرفته راست کرد

رو بر روضهٔ مقدسه کرده و عرض کرد یا جدا اگر شما بر پسندید بر من نیز گوارا است و بمنزل
خود معاودت نمود حاجی جواد گفت من در خانه بودم بعد از سه چهار ساعت
گذشته بتعجیل آدمی نزد من آمده که مادر سید علی تو را میخواهد تا من روانه
شدم دو سه نفر دیگر آمدند و بتعجیل رفتم مرا بردند تا اندرون خانه دیدم سید
علی مانند مار زخم خورده بر زمین میغلطد و امان از درد دل میکند و
عیال او در دور او جمع شده چون مرا دیدند مادر و زن و دختران و خواهرانش
بر پای من افتاده عجز و زاری کردند که برو و انجوان را راضی کن و سید علی فریاد
میکند که بار الها غلط کردم و بد کردم من آمدم تا منزل انجوان و اجنبی زان خواهش
خوشنودی و دعا بجهت سید علی کردم گفت من از او گذشتم اما کوان دل شکسته مرا
وا بخالتانوفت مراجعت کرده وقت مغرب بود آمدم بروضهٔ عسکریین ع
بجهت نماز مغرب و عشا دیدم مادر و زن و دختران و خواهران سید علی سرهای
خود را برهنه کرده و گیسوهای خود را بر ضریح مقدس بسته و دخیل ان بزرگوار
شده اند و فریاد سید علی را خواندند و بر روضه و سید مشغول نماز شدند بعد از
نماز صدای شیون از خانهٔ سید علی بلند شد و متعلقان او بخانه رفتند آنشقی مرده
بود او را غسل دادند و چون کلیدهای روضه و رواق در آن وقت در دست من بود
بجهت مصالح تعمیر و الان خواهش کردند که تابوت او را در رواق گذارده
چون صبح شود در انجا دفن نمایند جنازه را انجا گذاردند و من اطراف رواق را
چنانچه متعارف است ملاحظه کردم که مبادا کسی پنهان شده باشد و چیزی از روضه
مفقود شود و در را مقفل کرده کلیدها را برداشته رفتم و چون سحر شد آمدم

وهفده مرا گفتم شمعهارا افروخته در رواق را گشودم دیدم بلبلی سیاهی
از رواق بیرون دوید رفت من خشمناک شدم مجدداً که بودند گفتم چرا اول
شب در رفت واقوانید بید اید گفتند ما غایب نفحص را نمودیم و هیچ چیز در رواق
نبود پس چون روز شد آمدند و جنازه سید علیمرا برداشتند او را دفن کنند
دیدند کفن ها این را بوده و هیچ چیز را نجا نیست فائده عروس کربلا است
و مرقد آهن است فائده از رسول الله صلعم طلب العلم فریضة علی کل مسلم الا ان الله
یحب بغاة العلم فقها کویند مرا علم فروع است از عبادات و معاملات و متکلمین
کویند علم کلام است اهل تفسیر و حدیث کویند علم کتاب و احادیث است متصوفه کویند
علم سلوک است کل حزب بما لدیهم فرحون من میگویم اول نعیم است مرواجبات
و کفایتیه را و بعیم طلبات باستدلال و تقلید کشف و همین است مراد از لفظ فقه
همین تحصیل احکام فرعیه را به تفصیلیه چنانکه شیخ بهاء الدین عاملی بان تصریح
فرموده و از انجمله است که جناب مقدس نبوی صلعم فرموده لا یفقه العبد کل الفقه
حتی یمقت الناس فی ذات الله و یری للقران وجوها کثیرة ثم یقبل علی نفسه فیکون
اشد مقتا لها و موید اینست لبند رواقوم هم چه انداز مجرد تعلم فروعیت فتامل
فوائد بر من بیابان شم زین پیش عمری برگذشت در راه او مجنون صفت اینما
ایمجران هنوز گشت از نسیم زلف او روی پریشانی و بود بر خاک ره دلهای ببسی
از زلف او در این هنوز فرقی است امشام مدعی پروازی وصل و مرا پیوستخون دل
رزان از دیده بر دامان هنوز از گلشن کوی صبا روی بدشت چین گشت
اهوی چین بر عالمی کردید مشک افشا هنوز لمؤلفه الصفها از لاله برسر

مهر او ردم ابجوا نرا مرگی کنون خدا یا ان پیر پاس را ظلمات و آب حیوان کرده
ای سکندر با ما بیا و بنگر از لعل دهان را یا رب سی بی پیری انوجوان
از آن لب کر بوسه بخشی این پیر با نوان را ای مدعی حیله کن زین قامت خمیده
و رنه کشم بنامت این تیغ کمان را وله در کوی او اگر لب بر استان رسانم کل ها ال
شاد می بر آسمان رسانم کریم گشود صبا در ان قفس دلی کو بالپری که خود را
تا آشیان رسانم ایجند لب بیا من بکدم دوا بی قفس باش تا صد نشانت انجا از
گلستان رسانم از سینه راه کوش عمریست میکنم طی تا شد کز سر در انجا بر زبان
رسانم وله نوح را می شد زمانی گاه طی در آب کشتی اندر بحر اشکم کر فکنده
وی در آب در وفا من ولی از اشک چشم و سوز دل فارس را آتش فکندم غرق
کردم وی در آب هم زدم آتش بعالم از ره هم طوفان باشد ای زیر آتش همره معشوق
دیدم نی در آب من نه ماهی بی سمندر از چشم و سوز دل چند در آتش نشیم
ای خدا تا کی در آب پاره های دل در آب دیده غماز کنم پس چه سود از گریه لیک
تا کنی که پی در آب دست بر لب صفا استین بر چشم تو آتش افکندی بنجه غرق
کردی وی در آب وله ما شه ملک فنائیم وفا کشور ما است لا مکان
تخت که و سایه حوا فسر ما است اشک خونین زده و سینه سپر دل نوکش
تیراه سحر و سوز جگر خنجر ما است کوس فریاد شب و آه دم صبح یا رب و یا رب نشکا
سحر لشکر ما است صلح با کل ظفر آشتی ما همه جنگ رشته مهر کمند سیح
چنبر ما است پاسبان فقر و رضا گنج گر جوی لعل خون جگر جوهر کالای زر ما است
مصلحت زانده در گاه و جز دعوی جنون والی عشق خود ان صف و آتش و ما

خطا از دکی از کون و مکان مستوفی ورق ساده ز نقش سو شمباد فتر ما است
دو سه رنگی زده پابر دو جهان ابل چشم بار که بوده خاکی فلک منظر ما است
خاک راهی که بر او می کذر دمی وانت صولجان جز کسوی کو تر ما است بزم ما
کوشه تنهائی و ساغر او باده خون دل ما دیده ما ساغر ما است داغ تن لاله و
کل دود درون شمع چراغ ما داوعود دو فرض دل ما مجمر ما است درد و اندوه
و تن محنت و غم ما دیدیم ناله و زاری شب مطرب و رامشکر ما است سفره دامان
بود و مایده مان لخت جکر دل کباب نمکین و تره اش جوهر ما است هست از این
کشور این لشکر و این تاج و نکین که سلاطین جهان را همه رو بر در ما است ما سلیمان
جهانیم صفائی اری حسبنا الله خط روشن انکشتر ما است و لیکن عمریست که
اند طلب دوست دویدیم همه ملک سر هم صومعه هم میکده دیدیم با هیچکس از
دوست ندیدیم نشانی از هیچکسی هم خبر او نشنیدیم در کنج خرابی پس از آنچه
کرفتیم تنها و دل افسرده و نومید و خمیدیم سر بر سر زانو بنهادیم و نشستیم هر
بر سر زانو بنهادیم و نشستیم هم بر سر خود خرقه صد پاره کشیدیم هر تیر که آمد
همه بر سینه شکستیم هر تیغ که آمد همه بر فرق خریدیم جام از چه همه زهر بلا بود کرفتیم
می از چه همه خون جکر بود کشیدیم چشم از رخ هر کس همه کردوست ببستیم پا از
در هر کس همه کز خویش کشیدیم از آنچه جز افسانه او کو کرفتیم از آنچه بجز قصه او
لب بکزیدیم هر لوح که در مکتب ما جمله نشستیم هر صفحه که در مدرس ما جمله
دریدیم هر نقش بجز نقش وی از سینه ستردیم هر مهر بجز مهر وی از دل ببریدیم
جز عکس رخش ز آینه دل بزدودیم جز یاد وی از مزرع خاطر درویدیم کرشیم

شدیم آب نجوی شرم خوردیم و در کرسنه لخت جکر خویش مکیدیم بکجند چنین
چون ره مقصود سپردیم المنة لله که بمطلوب رسیدیم خرم سحری بود که با ما
خوش او بنشست که از شش جهت این نغمه شنیدیم کایام وصال است و شب هجر سر آمد
بر خیز صفائی چه نشستی که رسیدیم جستیم ز جا بی کف از بهر نثارش پس دیده
کشودیم بهر سو نکردیم دیدیم نه پیدا او کون و مکان بود جز او بو بکم هر دیکو
چیز ندیدیم دیدیم جهان وادی ایمن شده هر چیز تجلی و ز هر نخل انا الله شنیدیم
تکمله روی الکلینی باسناده عن ابی عبد الله ع فی قوله تعالی انما یخشی الله من عباده
العلماء قال یعنی بالعلماء من صدق فعله و من لم یصدق فعله قوله فهو لیس بعالم و توضیح
این مطلب آنکه علم چه متعلق باعتقاد باشد و چه باعمال تاثیر عظیم در نفس دارد چه
آن نوری است که باعث مشاهده می شود و جناح عروج بمرتبه روحانیین است
و چون باین مرتبه رسید مشاهده می کند عظمت الهی را و صفات و جمال و کمال
و قدرت او را و بهم میرسد در او آتش خوف و خشیت که میسوزاند صفات ذمیمه
را که از لوازم بشریت است و شعاع او منعکس بظاهر میشود و بجهت مناسبت باطن و ظاهر
پس روشن می شود هر عضوی از ظاهر آن پس در عمل می آید و هم چنین کلینی از حضرت
امام رضا ع روایت کرده است من علامات الفقه الحلم و الصمت و مراد از علم اجتناب
از حرکات اعضا است با نچه سزاوار نیست چون ضرب و فحش و جدال و نزاع و از صمت
سکوت از غیر ما لا یعنی است ان تتکلم الا فیما لا یعنیه اگر چه مباح باشد و سر آن آنست
که بعد از اشتعال شعله آتش علم همه همتها زمکر عروج بعالم قدس و تهیه سفر آخرت
و ترک موانع آن و امور مذکوره و از موانع اند و از اینجهت حضرت رسول فرمود

لا یستقیم ایمان عبد حتی یستقیم قلبه ولا یستقیم قلبه حتی یستقیم لسانه تنبیه بدانکه
علم بر دو نوع است مقصود فی نفسه وان نوریست که در قلب ظاهر میشود چنانچه فرموده
لیس العلم بکثرة التعلم بل نور یقذفه الله فی قلب من یشاء و بواسطه این علم مشاهده
میشود امور غائبیه حاصل میشود بلکه تجلی بلاها و علامت آن اعراض حقیقیست
از دنیا و ما فیها و توجه بعالم عقبی و مستعد مرگ شدن پیش از فوت فرصت و این
علم اشرف علوم و مقصود اصلی است و قسم دوم انکه مقصود از آن عمل است ظاهرا
یا باطنا متوسل بقسم اول شوند و انعلم بامور یست که باعث قرب بنده بجناب حق
میشود و از این قسم است علم بفروع شرعیه هرگاه اخذ شود از معادن اهلها و اما مجادله
کلام و تعمق در استنباط فتاوی و فروع بیش از حد در علم نیستند بلکه بسا باشد
که منشاء دوری از خدا شود و رخصت در تکلم بجهت دفع شبهه معاندین است و وارد
شده که انه اکثر من نفعه و قسم اول را علم باطن و علم حقیقت گویند و ثانی را علم ظاهر
و علم شریعت و جمع میان هر دو را علم حکمت ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا
و علم میسر نشد مگر بمرتبه یقین و از برای یقین سه مرتبه است علم الیقین و این
تعقل و تصور مطلب است چنانچه در واقع و نفس الامر است و عین الیقین و آن
مشاهده کردن انمطلب است چنانکه هست و حق الیقین و آن فناء در حق و بقا
با او است علما و شهودا و حالا و بنا بر آنچه مذکور شد علما بر سه قسم اند
علماء ظاهر فقط و ایشان مانند شمع و چراغند و این طایفه کم میشود که از محبت
دنیا خالی باشند چه ایشان دنیا را شناخته اند و نه آخرت را دانسته اند و علماء
باطن فقط و ایشان چون ستاره کانند و نور ایشان از خود شان تجاوز نمیکند

و ایشانند سیمی با مدللند و قسم سیم حکما هستند و مثال ایشان مثال آفتاب و
ایشان قطب وقت خویشند نکته چون تسویه قالب آدم بسرحد کمال رسید حق
سبحانه باری جل و عز چنانچه در تخمیر طینت و دیگر از اشکال تصرف نداد که خمرت طینة آدم
در تعلق روح بقالب نیز هیچ چیز را واسطه نساخت و نفخت فیه من روحی چون
روح مجرد بقالب خاکی در آمد خانه دید ظلمانی و وحشت فیه بر چهار اصل متضاد
بی بنیاد در آن تنها دید نفس اماره دید چون تنگنا هفت سر حرص و شهوت و حسد
و غضب و بخل و حقد و کبر دهانها گشوده تا او را فرو برد روح نازنین که چندین
هزار قرن در جوار رب العالمین بصد هزار ناز پرورش یافته بود و قدم از انس
متوحش گشته قدم انس را نهید و ذوق نعمت وصال در یافت آتش مفارقت در
جانش مشتعل شد خواست که بر گردد مجالس را دمند دخل طوعا او کرها داخل گشته
شد گفتند ما از تو شکسته دلی میخواهیم قبض یلو مسموع شد آهی کشید گفتند
همینت فرستادیم دود او بدماغ آن راه یافت عطسه بر آدم افتاد حرکت در او پیدا
شد دیده گشود که فضای عالم و روشنائی آفتاب دید گفت الحمد لله خطاب رحمت
بلبت رسید از ذوق سماع آن فی الجملة سکونی در روح پیدا شد ولیکن هر
وقت متذکر ایام قرب و انس و وسعت عالم ارواح شدی خواستی قالب بشکند
او را مانند طفلان که مشغول میکنند او را بمعلمی ملائکه و سجود ایشان و
اسما کردانیدند و بهشت بتیش مشغول کردند تا وحشت او کم شود فایده نبخشید از جنس
او حوا را خلق کردند لیسکن الیها تا از مظهر جمال دید بشاهد بازی مشغول شد
نعمات شهوت بحرکت آمد و بسبب آن اشتها قوای جوانیه حرکت کردند و حجب میان روح و عالم

انس پیدا شد و انس نقصانی پذیرفت و ابلیس بطمع فریفتن افتاد و او را بفریفت پس چون
فریفته شد بعد از آن دریافت کرده از سر عجز و زاری درآمد که خداوندا ما همه
عاجزیم و فساد در نوع ما همه فانیم باقی نوع بیکسیم کس همه توئی انوا کر تو بر ما شئ
میفکن وانوا که تو عزیز کردی خوار مکن بشادی پیروردیه خویش داعی خوار مکن چون
تو ما را بر گزیده مبتلا ز این تخم تو کشته این کل تو سرشته چون ندای آدم از حد
بگذشت خطاب مضی ما مضی و اسنانفوا لودیه بنا رسید پس از آن ندای هیچ فر
افتاب علیه ربه غلغله در ملک و ملکوت انداخت **یقاظ** روی عن النبی انه قال
ان الله عز و جل سبعین الف حجاب من نور و ظلمة چون روح انسانی از عالم قرب جوار
رب العالمین بوحشت سرای قالب عنصری آوردند او را از سبعین هزار عالم
ملک و ملکوت گذرانیدند و از هر عالمی زبده و خلاصه و زاد همراه او کردند پس از عجب
او بر چند هزار عالم مختلف او را هفتاد هزار حجاب نورانی و ظلمانی حاصل شد اگر چه
هر یک واسطه تحصیل کمالی هستند لیکن در ابتدا هر یک حجابی هستند از مطالعه
ملکوت و مشاهده جمال حق و بنوی مخاطبه و شرف انس از اعلا علیین قرب با سفل
السافلین جای طبیعت آمده و در انوندان سرای قرب چندین هزار ساله محرم تب
خلوتخانه خاص را فراموش کرده و امروز هرچه بر اندیشد از آن عالم هیچ یاد ش
نیاید اول در عالم انس بوده و با نسیم او را انسان نامیدند هل اتی علی الانسان
حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا آخر فراموش کار شد او را ناس خواندند یا ایها الناس
شاید از فراموش شیء یاد کرده و ایام انس را یاد کند و ذکرهم بایام الله لعلهم یتذکرون
لعلهم یرجعون و حب الوطن من الایمان این وطن مصر و عراق شام نیست این وطن شهری

کورا نام نیست هر که باز نگشت در درکات کفر بماند ولکنه اخلد الی الارض و اتبع هواه
فمثله کمثل الکلب و قصد مراجعت بقلعه آست و وصول بوطن مقام احسان و تجاوز از آن
عرفان و اگر نه بیشتر که وصول و رسد عیانا است و چون از آن درگذرد نه حد وصف
و نه عالم بیان است نفس آدم پیش از تعلق ببدن چون تخم بود که انتفاع از آن همان
یک تخم بود بزمین طبیعت کاشته شد تا آب ایمان و عمل صالح خورد و صد تا هفتصد نفع
دهد و اگر نه پرورش افتاد در زمین پوشیده شود و العصر ان الانسان لفی خسر
خالدین فیها ابتدا که طفل بوجود آید هنوز حب مستحکم نشده است و نوعهد است
هنوز ذوق از آن انس بازمانده رها کرد از مادر جدا شد میگرید و چون شوق
غالب شد فریاد و زاری می آورد و مادر او را مشغول میکند تا فراموش کند
و چون لحظه او را باز گذارند پیل او یاد همان کند باز بر سر گریه و زاری
شود و در شب بیشتر باشد چون روز نظر او بمحسوسات می افتد و بانها مشغول
میشود مادر او را به پستان و شیر مشغول کند تا بتدریج انس اصلی را فراموش
کند و تا بحد بلوغ رسید کار او انس گرفتن است بدین عالم و فراموش کردن آن عالم
و از اینجا است که بچه هر شب خواب ماندک روز کار پرورش یابد و مصالح خویش
تمام تواند نمود بخلاف آدمی بچه که چون ماتوس بعالم دیگر است و باز فراق
آن عالم در جان او است و درد زنگ عالم غیب و شهادت است پس بکمال جسمیت
نرسد الا بروزگار ان و بالجمله بعد از آنکه انس بدین عالم گرفت بعضی چنان ادعا او فرا
میکنند که اگر مخبر صادق القول خبر دهد که وقتی در آن عالم بوده قبول نمیکنند بعضی را
هنوز اثر انس باقی است اگر چه بعقل خود نمیدانند که وقتی در آن عالم بوده اند اما

چون مخبر صادق خبر میدهد که تو انصدق و اثر آن نیز یکدیگر پیوند ند و نظرهم و لا
کرده سبب ذکر دن یکدیگر کرده قبلت با قرار آورند و بعضی را چنان برده از پیش بر
دارند که همه راهها و منازلی که عبور کرده مشاهده کند نکته در بیان فائده تعلق
روح بقالب و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون ای لا لیعرفون همچنانکه در حدیث قدسی است فخلقت
الخلق لکی اعرف بغیر از لازم معلوم شده بجهة تنبیه بآنکه معرفت بعبادت حاصل میشود
نه بجهت جدال و نظر و مراد کمال معرفت است چه فی الجمله معرفت هم قبل از تعلق بقالب
داشت پس مصداق الدنیا مزرعة الاخرة در زیادتی است بدون زیادتی همان است که
بود و لیکن زمین دنیا قابلیت تنمیه دارد و لیکن بقدر تربیت میدهد بعضی را ده میدهد
من جاء بالحسنة فله عشر امثالها بعضی را هفتصد کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی
کل سنبلة مائة حبة بعضی را مضاعف و الله یضاعف لمن یشاء بعضی از حساب بیرون
انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب و بعضی از این افزون اعددت لعبادی الصالحین ما لا
عین رأت و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب بشر و بعضی بیشتر و لا تعلم نفس ما اخفی لهم
من قرة اعین مثل روح چون دانه زردالو است چون کاشتند اگر چه همان دانه می دهد
اما یکدانه هزار دانه میشود و شکوفه میدهد نافع ببوی خود است و سبزه که نافع
چشم است و شاخ و ساق که عصا نعلین و هیزم میشود و میوه زردالو که جزو بدن
میشود و غوره آن خشک و نوش آن هم نفع میبخشد و بدانکه معرفت بر سه قسم است
عقلی و نظری و شهودی عقلی چنانکه عقل هر کس حکم میکند بر صانع حتی کفار
لیقولن الله و لیقربونا الی الله زلفی و باسند لال عقل پی می برند و غرض از تعلق روح این
معرفت نیست چه این بدا اول هم بود الست بربکم قالوا بلی و این معرفتی است که نظری آنست

و کافر و مسلم را حاصل است بلکه هر از این میخواهند لیس الخبر کالمعاینة و نسبت آنها
که این بر نیز قدر فکر میکشاند چه عقول مختلفه و ادله عقلیه بسبب عقل متفاوت
می شود و نظری آنست که از عقل با حس پی میبرد با ینکه کاز در وانوا البیوت من ابوابها
در آید و تخم روح را پرورش دهد بر قانون شریعت بنظر بر آیات آفاق و انفس نماید
و بطریقی که از شرع رسید حکم بصانع و صفات و کمالات او کند و از هر مظهری
مظهر را بفهمد و سر فی کل شیء آیة برسد و تا یعنیه عالم انفاهند و کذلک نری ابراهیم
ملکوت السموات و الارض را بدانند و بمعنی ما رأیت شیئا الا و رأیت الله معه را ادراک
کند و این مرتبه اگر چه بسیار مایل مت و مقام خواص مت اما هنوز تخم انسانیت در
شکوفه است نه میوه که مقصود اصلی است بار بیاورده و بدرجه تمر حقیقی که مرتبه
شهودی است نرسیده و این مرتبه ایست که تعبیر از دو مرتبه اول قدم بود قدم شریف میدهد
بطریقی که از موصله از راه شریعت بارشاد صاحب شریعت سلوک کند تا نفحه ربانیه
رسد الا و ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات فتعرضوا لها من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا
کرده بدر ربه عاشق قدم راست یعنی معشوق در اول قدم پیش آید نکته بدانکه
نفس آدمی را دو صفت ذاتی است و ثانی صفات نه مبهم از این دو واصل تولد میکند و آن
هوا و غضبیت و اند و خاصیت عناصر است که تا در نفس است هوا میل بسفل آن
و این از خاصیت آب و خاک است و غضب را میل بعلو و ترفع است و آن از تو هوا و آتش آن
و خیر مایه برزخ اند و صفت ما است و اند و صفت تا لضروره در نفس باید باشد
تا بهوا جذب منافع کند و بغضب دفع مضار اما باید و التجاء الجد اعتدال نگاه داشت
و هر یک را بقرمان شرع مابید استعمال کرد و باید نگذاشت غالب شوند زیرا که از صفت بهایم

وسباع است اگر هوا از حد اعتدال تجاوز کند ثمره حرص و امل و شهوت و خست دنائت
و بخل و خیانت بدید آید و حد اعتدال هوا آنست که جلب منافع بقدر ما یحتاج کند
در وقت احتیاج پس اگر میل بر ایدائی همه لذت کند حرص پیدا شود و اگر بیش
نهاد عمر کند امل ظاهر شود و اگر میل بچیز رکیک کند دنائت و خست هم رسد و
اگر میل بچیز لذیذ کند شهوت بدید آید و اگر نگاه داشتن در او رد بخل بهم رسد
و هکذا و اگر صفت هوا مغلوب گردد بغضب شود دنائت حاصل شود و اگر غضب
از حد اعتدال تجاوز کند بدخوئی و تکبر و عداوت و حقد و تندی و بی تابی و عجب
و غرور و امثال اینها حاصل شود و بعضی صفات نیز مبهم از ترکیب این دو صفت حاصل
شود و اگر غضب مغلوب هوا شود بی حمیتی و بیغیرتی و کسالت و عجز و ذلت و نحو اینها
بدید آید و چون این صفات بر نفس غالب شوند طبع نفس مایل بفسق و فجور و قتل و نهب
و فساد و غارت شود و چون ملائکه سطر ملکی در قالب آدم نگریستند و صفات اصل
ایشان را دیدند گفتند اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفك الدماء و ندانستند که چون
اکسیر شریعت بر این صفات طرح کنند همه صفات حمیده بدل بدایت افزود انی اعلم ما
لا تعلمون کیمیا گری شرع نه آنست که این صفات را بکلی محو کند چه آن نقصان است بلکه
از فلاسفه بخیال غلط افتادند خواستند محو کنند نشد نقصان پذیرفت و آن
باعث نقص مرتبه انسانیت شد خاصیت کیمیا گری شرع آنست که چون آید و صفت
چون اسب رام کند که هر جا خواهد براند و چون بتصرف اکسیر شرع این صفات با اعتدال
صفت آید کرد و خود این صفات تصرف ننمایند الا بشرع در نفس صفات حمیده
بدل باید و از مقام اماره بمقام مطمئنه رسد و روح شریف قطع منازل علوی

سفلی

سفلی نموده بمعراج اعلی علیین قدم نهد و مستحق خطاب ارجعی الی ربك گردد و با
نفس را دو پر فراز بعالم بد و شهپر هوا و غضب احتیاج است و لیکن باید نفس مطمئنه شود
و دو پر این دو صفت را بعلو کند تا مطلوب حاصل شود چون هوا را و بعالم علو بعد
همه عشق و محبت گردد و چون غضب قصد علو کند همه عزم و عزم همت شود و نفس بشوق
و محبت وی بحضرت سعی کند و بغضب در هیچ مقام توقف نکند و بهیچ چیز سر فرو نیارد
و بیش از این در عالم ارواح این دو بال را نداشت چون ملائکه بمقام خویش راضی
بودند بمشاهده شمع جمال قانع و ما منا الا له مقام معلوم و جبرئیل میگفت لو دنوت
انملة لاحترقت و چون پای روح بمادر عناصر جفت شد دو فرزند هوا و غضب که
اول جهول و دوم ظلوم است بدید آمدند قابل تجاوز از مقام خود و بنا بر این دو
سرکش ظلوم جهول صاحب غیرت و همت و محبت خود را پروانه صفت بر شمع احدیت
زدند و بال از احتراق نکردند نکته بعضی از اهل عرفان گفته اند در بنا مضغه دل
بر قانون شریعت که هم چنین است جسم روحانیت و جسمانیت انچه از ارواح میگیرد
بجمیع اعضا قسمت میکند چه از دل عرقی بهر عضوی پیوسته است پس اگر میان دل
و عضوی سده حاصل شد مفلوج میشود و اگر سده میان روح و دل حاصل شد
حیات دل منقطع میشود و چون روح ببدن رسد ممکن است که دل از صفات روح حاصل شود
از سمع و بصر و ذوق و شم و هکذا و از خصوصیتها کمالی دیگر حاصل میشود تا دل
متخلق باخلاق الله میشود و دل را شکلی است صنوبری و از جنبه ایست و نهایت که از او
عقل گوید و دل نشا حیوانات آن جنبه را ندارد و صلاح در صفات و فساد آن بد
کند راست از انچه حاصل است که اگر گشوده شود عالم غیب ببیند چنانچه حواس باب

عالم شهادت را و دل را هفت طور است مجمع هفت عضو ظاهر اوّل انها را صدر گویند
وجای اسلام و محل وسوسه است من شرح الله صدره للاسلام و من شرح بالکفر صدرا
و یوسوس فی صدور الناس و دوم را قلب گویند از جهة ایمانست کتب فی قلوبهم الایمان
سیم شغاف که ان معدن مطلق محبت است قد شغفها حبا چهارم فواد و انمعدن مشاهده
و رؤیت ما کذب الفواد ما رای پنجم حبة القلب است که محل محبت خاصه رب العزه است
ششم سویدا است که معدن مکاشفات و معدن علوم لدنیه است و گنجینه خانه اسرار
الهی است تنزلات است مسلم تنزلات را حاصل آنچه در ستر سویدای بنی آدم از ادا
هفتم مهجة القلب است و آن معدن ظهور تجلیات انوار الهیه است چنانچه تن باید هفت
عضو سجده کند دل نیز باید باین هفت طور سجده نماید یعنی همه را از غیر خدا برتابد
و رو بخدا آورد و در بدو طفولیت دل مریض است و معالجه آن لازم و در زمن بیت
معالجه آن خلاف کرده اند بعضی بتبدیل اخلاق و معالجه از راه عقل و این خوبست
ولیکن عمرها باید تا تبدیل خلقی شود و حال آنکه عقل در اینجا علیل است و رای
العلیل علیل عقل کجا از همه مفاسد آگاه و بهمه مکاید شیطان دانا است و بعضی تبدیل
آنها از راه مجاهدات شرعیه و آن نیز بسیار خوبست اما عمرها خواهد و چون یکزمان از مجاهدات
غافل شود نفس توسنی آغاز کند و عمری در صفتی باید صرف کرد و چون روی بکوی
آرد و از صفتی غافل شود بصورت اول باز گردد و اهل سلوک الله از مشایخ ابتدا بتصفیه
دل کوشند و بمراقبت آن مداومت نمایند تا محل فیض حق شود و بفیضان در لحظه
چندین اخلاق متبدل شود و البته آن تبدیل هم بحد اعتدال باشد اما طریق تصفیه
دل که اول تجرید صورت قالب بعد از آن ترک قصود دنیا و عزلت و قطع تعلقات از

خلق الا صحبت کاملی و ترک مالوفات و باختن جاه و مال و ترک خان و مان و عیال
و مداومت باین تا بمقام تفرید رسد و چون از عهده این بیرون آید در تصفیه دل
اقدام نموده بذکر دوام و فکر مدام تا همه وساوس شیطانی که بدل رسیده بیرون رود
و فسادات از آن برخیزد و نین و وقت بوقت بدایت پس سلطان ذکر بر ولایت دل مستولی
شود و عنایت حق بیرون رود و سر از ابتدا بر در دل نشاند پس دل را طمانینه حاصل
شود آنگاه دل بمقام دل رسد الا بذکر الله تطمئن القلوب و فکر دنیا و آخرت نماند
و در آن وقت سلطان عشق رایت سلطنت بشهر دل فرستد و شحنه شوق نفس قلاش
صفت را بر سر دار زند و بیناستگاه در آورد و تیغ ذکر را برآورده انکار دین
نماید از این سیاست نزدان شیاطین فرار گیرند و همه صفات ذمیمه سر بتسلیم و بندگی
نهند و تا بدرگاه جلال احدیت راز بیند شود و عشق بتنهایی فرود آید و عقل بوزن
تشبه کالی صفات حسنه را از بیت ده در اینوقت هیچ عضوی و صفتی نماند که خود
تصرف کند والله غالب علی امره پس دل بین اصبعین لطف و قهر حق در آید گاهی در آن
تصرف لطف کند و گاهی قهر انه یخفی نماند که آنچه این عارف گفته که تبدیل صفت بمجاهدات
شرعیه عمری باید آنچه را خود گفته از راه تصفیه دل نیز همان حال دارد چه وصول بمرتبه
ترک قصود و عزلت و قطع علایق از مال و عیال عمری میخواهد و همین مقدمات و مراتب دایمی
شود مکو بعد از تبدیل اخلاق بستما روا وجود این بعد از غفلت از مراقبت بحال
اولی عود میکند مسا غزل ... اید و ست سر پرسش بیمار کهنت تا بد نکردی
دل افگاری هست روزگاری بسر کوی تو منزل کردم تا مبیدی که مرا نوبت دیدار رسد
ستر عشق تو نهان چون کنم از خلق که اشک فاش گوید که مرا با تو سر کاری هست سر

خوش از صومعه اخر بخرابات روم در سر چو هوس بستن زنار هست اندران
طرهٔ طرار نگنجد موی در رخم هر شکنش بسکه گرفتاری هست طائران چمن قدس جدا
زاغ نظری که مرا هم نگران دل سوی گلناری هست ساغر دل شده را هیدا آن بوم
شریف از همه چیز جهان به خونبارئ هست لا اکبری کسی کش بنهد طاقت دست
خود در دامنت بنهد کجا تا باد آرد دست بگو در گردنت بنهد بزعم مدعی خواهم
شبی در انجمن گردون ملستی جام و در دستی بگو دست منت بنهد لا اکبری
در مصر خوبی از نو ببازار آمده کش صد هزاران یوسف از هر سو خریدار آمده
مانند آن شکر پری اگر زطرز دلبری آن دلبرا مان دگری کی خود بدیدار آمده
نکته بعضی از عرفا در بیان تخلیه روح بر قانون شریعت گفته روح انسان از عالم
امر است و بحضرت عزت اختصاص دارد که هیچ موجودی ندارد قل الروح من امر ربی
و عالم امر عالمی است که مقدار و کمیت و مساحت نپذیرد و باشارهٔ کن ظاهر شد
یا بعضی عالم امر گویند که موقوف مدت و واسطهٔ ماده و عالم خلق اگرچه باین اشارهٔ کن
ظاهر شد اما بواسطهٔ مواد و امتداد ایام خلق السموات والارض فی ستة ایام بس
قل الروح من امر ربی یعنی بی ماده و هیولی از اشارهٔ کن موجود است چون او از صفت
هو الحی یافت قائم بصفت قیومیت گشته و عالم ارواح منشأ عالم ملکوت و آن مصدر
عالم ملک پس عالم ملک بملکوت قائم و آن بارواح و آن بروح انسان و آن بصفت
قیومی فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء جز روح انسان بما مخلوقات و آن بصفت
قیومیت خمرت طینة آدم بیدی و نفخت فیه من روحی پس کمال روح در تخلیه بصفات
ربوبیت است فطوبی او آن کس که اول نفس را بقید شرع محکم کرد از نا الطاف خدا و مدد

ما استقبال

ما استقبال آید من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا چون طفلی را که بمهد قدرت بدن
پیدا و بنصیبه دل و روح آورد پس او را از پستان مادر نبوت و دایه ولایت شیر داد
که غذای آن عالم است تا معده او قوت گیرد و از غذاهای این عالم از معاملات و مجاهدات
هلاک نشود والا رتبه خلافت والحکم بین الناس جعلناکم خلائف نخواهد داشت
پس بعد از اول بیرون آمدن طفل انسانی بعالم شهود از دایه قابلهٔ نبوت سپرد و از
پستان مادر شریعت شیر داده بعد پستان طریقت فرستاد و از قطع مالوفات
اموختات از بند تعلقات جسمانی برآید و از آفت تصرف وهم و خیال ازو منقطع شود
و ملک و ملکوت بر او عرضه دارند درین وقت اگر از دریچه حواس نظر کند هیچ
نبیند مگر آثار آیات خود را آن مشاهده کند ما رایت فی شیء الا و رایت الله معه
درین وقت روح را آتش شوق باشتعال آید و روح را بر بساط انبساط راه دهند
و گویند شمع است رخ تو پروانه منم دل خویش غم تو است که بیگانه منم زنجیر هم
زلفت که برگردن تو است بر گردن بندهٔ نه کر دیوانه منم درین وقت مکالمات
عاشقانه آغاز کند و انواع کرامات بر ظاهر و باطن او پیدا آید اگر در اینها
بدین نعمتها نگرد باز منعم باز ماند این عقبه ایست که چون صد هزار صدیق بر
خاک ریخته اصحاب الکرامات کلهم محجوبون از نها در اینمقام مغرور نشود چه دل اینمقام
روح را شراب هستی میدهند طغیان روح انکه در اینمقام منصور ولئن شکرتم
لازیدنکم عمل نموده از جمله اعیاد امر در کشد و سه طلاق بر گوش چهار دنیا
و اخرت نهد واگر هفتاد مانه صد بینه هزار بقطر نبوت بر او عرض کنند سر فرو
نیاورد واگر هزار پنهان از خطاب به گدای بنده چه میخواهی گویند بنده را خواست

نمیباشد اینجا مقام ناز معشوق است و نیاز عاشق چون کل بایدسر افکنده بود روح
چنادست عبودیت بر داشته در اینوقت چندان غلبات شوق و غلو عشق بود روح
را باید پیدا اید انقلوب باتقانی ان فی قتلی حیوتی نکته بعضی از عرفا در بیان احتیاج بشیخ
کفته که بدو وجه احتیاج با ان است اول انکه راه ظاهر یکعبه صورت بی دلیل
راه شناس نمی تواند رفت با انکه همه دیده راه بین دارد و هم قوة قدم و هم راه معین
دوم انکه همچنانکه در راه صورت قطاع الطریق بسیار است همچنین بدر راه حقیقت
زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة الایه چکونه بی بدرقه
میتوان رفت سیم انکه در این راه ولایت و شبهات بسیار است چنانچه فلاسفه بشبهه
روی بوطه چندین شبهها افتادند و دین ایمان بباد دادند و همچنین دهری و طبیعی و
مشبهه و معطله وغیرهم مکر انکه در حمایت ولایت مشایخ کمل سلوک کرده‌اند و
بتوسط ایشان از ان ولایت عبور کرده‌اند چهارم انکه روندکان از ابتلا و امتحان که در
سرتا سر راه است و قفات و فترات بسیار افتد صاحب تصرفی باید که بلطایف الحیل
قبض و فترت کی از طبع او دفع کند و بعبارات و اشارات لطیفه داعیه شوق و
کرمی طلب در او پیدا اورد و ذکر فان الذکری تنفع المؤمنین پنجم رونده را در
این راه علل و امراض نفسانی پیدا اید و مواد فاسده غالب کردد و بطبیب حاذق
احتیاج افتد که باد و یه صالحه معالجه نماید ششم انکه سالک در راه ببعض مقامات
روحانی رسد که در انجا روح از لباس بشریت بیرون اید و پرتوی از ظهور اثار و صفات
حق در او پیدا اید و چون ایینه دل صفا یافته است بدین نور تجلی کرده و در
این وقت اکر بتصرف ولایت شیخ کامل نباشد بیم زوال ایمان و افتادن بورطه حلول

وانجا ره نباشد و شیخ مرتبه بالاتر بان مینماید تا از اینجا خلاص میشود و از این عقبه هایله
میکذرد هفتم انکه سالک را در اثنا تا نهایت از غیب پیدا اید که هر یک اشارتی
بود از غیب بنقصان و زیادت مرتبه سالک و نشان صفا و کدورت دل و احوال تجلی
و نفسانی و رحمانی و دیکر معانی که در حضر نمیاید و مبتدی بر ان اشارات و قوف ندارد
زبان غیب را اهل غیب دانند پس شیخی باید تا معانی و تاویلات را بیان نماید تا از ان معانی محروم
نماند هشتم انکه هر کاه سالک بسیر قوة قدم خویش رود سالها مسافت بکمقام اطی
نتواند کرد چه سیر ان از روش مور ضعیف تر است و بعضی مقام است که بطیران
توان عبور نمود و مبتدی بمثابه بیضه است تا بیمرغی تواطیران دهد نهم انکه سالک
راه باید کرشود و ذکری تلقین شیخ مؤثر نباشد دهم انکه بحصیل مناصب ظاهر پادشاه
شاه و شاهان صورت بخدمات مقربی میسر نکردد پس همچنین رسید بمناصب حقیقی از پادشاه
حقیقی و مخفی نماند که اینهمه صحیح است ولیکن شیخ و مرشد اکمل و اتم از نبی و ولی و ائمه
طاهرین نتواند بود و انچه شاید باید در کلمات ایشان حاصل او استخراج انها از
کلمات و اشارات ایشان اصعب بنسبت از شناختن شیخ و فرق میان شیخ و استاد ابلیس
ابلیس ادم روی هست مبتدی بچاره قوة شناختن شیخ و تمیز کاذب و صادق ندارد
پس صادق حقیقی در دست هست و توسل بوحانیت ان و استفاده از کلمات
او کافی است شعر ما ابو کهر بانیم هی هی جبلی قم قم ما قلزم زخاریم هی جبلی قم قم
کر نور خدا جوئی بیهوده چه می پوئی ما مشرق انواریم هی هی جبلی قم قم اسرار نهانی
را کر فاش عیان خواهی ما مخزن اسراریم هی هی جبلی قم قم با قافلهٔ وحدت کر زانکه سری
خواهی ما قافله سالاریم هی هی جبلی قم قم ما رند قدح نوشیم از نام نشان رسته

بر میکده خماریم هی هی جیلی قم قم تا جنت یا دوزخ ما را نبود کاری ما طالب دیداریم
هی هی جیلی قم قم ما باقی بالله ایم فانی ز خودی خود منصور سر داریم هی هی جیلی
قم قم بر طور تجلی حق رب ارنی گویان مستغرق دیداریم هی هی جیلی قم قم از زاهد
افسرده بی طعنه مزن بر ما ما اهل شهواریم هی هی جیلی قم قم نکته بعضی عرفا در مقامات
شیخ گفته سبحانه تعالی فوجدا عبدا من عبادنا اتیناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما از
اینجا پنج رکن مقام شیخیت دست دهد که اول عبدیت حق که در بند هیچ چیز بجز خدا
نباشد تا در همه باقی باشد عبد است زیرا هر چه در بند آنی بنده آنی دوم استحقاق
قبول حقایق از حضرت بی واسطه اتیناه رحمة من عندنا وآن میسر نشود تا بکلی از حجاب
بشری و رسوم خلاصی نیابد سیم آنکه خصوصیت دریافت رحمت خاص از مقام عبدیت
چهارم تعلم علم از حضرت بی واسطه پنجم تعلم علم لدنی بی واسطه و مراد از علم لدنی علم بذات
و صفات آن حضرت است بی واسطه وسایط و علاوه بر این پنج ارکان بیست صفت دیگر
باید در او موجود باشد اول آنکه بقدر حاجت از علم شریعت با خبر باشد دوم آنکه اعتقاد اهل
بدعت نداشته باشد سیم عقل معاش چهارم سخاوت تا مرید را تواند از ما یحتاج فارغ دارد پنجم
شجاعت تا از ملامت خلق و زبان بی باکان نترسد ششم عفت تا محل تهمت نشود هفتم علو همت که
به دنیا و اهل دنیا التفات نکند الا بقدر ضرورت هشتم الشفقت نهم ترک مزاح اگرچه
او را مضر نباشد و اگر بی اختیار دنیا رو با او آرد ایثار کند دهم در جمع مال و ضیاع
و عقار نکوشد و طمع در مال مرید نکند یازدهم شفقت بر مرید دوازدهم ناصح باشد و از احوال
مرید غافل نباشد سیزدهم حلم بهر حرکت رو در خشم نرود و مرید را از خود نراند مکر بتقصیر
چهاردهم عفو اگر از مرید جرمی کند اپند بعفو ... و نصیحت مشفقانه معاینه

یازدهم

یازدهم حسن خلق و خوش خوئی ۱۲ ایثار ۱۳ کرم ۱۴ توکل ۱۵ تسلیم ۱۶ رضا بقضا ۱۷
وقار ۱۸ اطمینان در امور ۱۹ اثبات قدم و عزیمت ۲۰ هیبت مخفی نماند که بجز معصوم را کسی
چه می تواند داشت که پنج رکن اول از برای او حاصل است خصوص مبتدی و منتهی خود
چه احتیاج بشیخ و مرشد دارد پس شیخ و مرشد را از ائمه معصومین گرفت نکته مرید
را نیز بیست شرط است اول توبه نصوح از جمله امور مخالف شرع دوم زهد از دنیا بکلی سوم
تجرید و قطع جمله تعلقات سببی و نسبی باحسن الوجوه چهارم اعتقاد پاک پنجم تقوی و احتیاط
در لقمه و لباس ششم انقیاد که بوسواس افتد هفتم صبر در تحت تصرفات و امر و نواهی و تجرع
کاسات نامرادی هشتم مجاهده و با نفس رفق و مدارا نکند الا بقدر ضرورت نهم شجاعت و
مردانه بودن دهم بذل و باید که اهل از سر و جان بر خیزد یازدهم فتوت و جوانمردی و حق هر کسی
را در جای خود نهد و سعی بعمل اوراد اصدق ۱۲ اعلم فرایض و سنن بقدر ضرورت ۱۳
ثبات عزم ۱۴ اعتبار بیشکی چه در این راه کارها خطرناک پیش آید باید لاابالی وار خود را در
اندازد و عاقبت اندیشی نکند ۱۵ ملامت و قلندر صفت نه آنکه امر خلاف شرع
کند و پندارد ملامت است حاشا این را شیطانست بلکه باین معنی که در قید مدح
و ذم و رد و قبول و نام و ننگ نباشد همه نزد او یکسان باشد بسعی و دشمنی خلایق
فربه و لاغر نشود ۱۶ عقل ۱۷ ادب ستماع در حضور شیخ و راه انبساط و مزاح بر خود بسته
دارد و آنچه گوید باطمینان و وقار گوید و عذر ... حسن جوید ۱۸ حسن خلق
پیوسته گشاده طبع و خوش خوی و از تکبر و تفاخر و عجب و دعوی و طلب جاه دور
باشد و علو خود را بر یاران ننهد بلکه بار کش باشد و از مخالفت ... و نصیحت گوی و
... باشد و راه منازعت و مغاضبت و مجادلات و خصومات بسته دارد و نظر حرمت

بیاران نکرده و تسلیم سپهبا بظاهر و باطن تصرفات شیخ و تفویض و اگر فراز بار خطاب
رسد که مطلب ما بی دست بوند ارد فنیان ما محو تجلی الهیم اسوده ز حب مال و جاهیم عریان
ز لباس خودپرستی وارسته جبه و کلاهیم همواره بمسند قناعت در کشور فقر
پادشاهیم داریم امید عفو هر چند مستغرق لجه گناهیم فنیان و مثالی آنکه دیگر ستر
حق اظهار کنم سبحه و سجاده تا بسته نثار کنم راز عشقش که پس پرده دل هست نهان
تا بدف و چنگ عیان بو سر بازار کنم صوفیان را زمی صاف چنان مست کنم بیخبر شان بدان بیر
و دستار کنم تا کنم تازه دیگر شیوه منصور که را فاش انا الحق زنم و خنده بسر دار کنم زاهد
چه میکنی ابر و کجی بهر دم مزن ورنه سراسر پرده ها از روی کار و اکنم فیان از شراب
وصل مستم یللی از خمار هجر رستم یللی رشته زلف نی بعیم بدیر در حرم زنار بستم
یللی او فتادم در کمند عشق یار خوش زند قید جسم یللی پای کوبان روز و شب در
بزم عشق جام می باشد بدستم یللی شعر فیه ایهام خواجه حافظ گفته ساقی حدیث
سرو گل و لاله می رود این بحث با ثلثه غساله میرود یعنی آنکه اهل طرب باده کشان سه
پیاله می را صباح با شتاب می نوشند تا معده را از مواد فاسده غسل دهد و نشاه شراب
در هنگام بزم صبوح ظاهر شود و باصطلاح ایشان این سه پیاله را ثلثه غساله میگویند و
باصطلاح اهل عرفان این سه پیاله عبارت از فنای آثاری و صفاتی و ذاتی است که اول
آثار خود را محو بیند دوم صفات و سیم ذات را که عارف بجز آثار او نبیند و همه صفات
و ذوات را در جنب صفات و ذات وجود حقیقی محو و مضمحل بیند و نیز بدانکه ارباب
ذکر و عرفان میگویند که بعد از آنکه کسی آیینه دل را صفا داد و اغیار را از خانه دل
بیرون کرده و متوجه یاد مطلوب شد خواه آن مطلوب معشوق باشد یا ولی صاحب الامر یا ارشاد

با شیخ و مرشد ابتدا سر مطلب در باطن جلوه می کند و بوجود آن بمشام میرسد و بعد از
آنکه بصیقل زیاده شدن سرو روشن تر می شود و ظاهر میکرده و چون زیاده شد سر
تا پا تمام مطلوب جلوه می اندازد و باصطلاح اینطایفه اول را گل میگویند و دوم را لاله و سیم
را سرو چنانکه شیخ محمد دارابی در رساله خود تصریح نموده و چون این اصطلاح دانسته
شد معنی شعر واضح میشود و مراد آنکه در بزم ما صحبت از سرو و گل و لاله میرود و
سر طور مطلوب جلوه گر شده و این از اثر ثلثه غساله که فنای آثاری و صفاتی و ذاتی باشد
چه بواسطه هر یکی از اطوار ظاهر میشود یا آنکه یاران در مقام طلب سرو و گل و لاله اند
که تمام جلوه مطلوب باشد و این موقوف و منوط بثلثه غساله است و بدون آنها نمی شود
و می تواند شد که مراد از سرو و گل و لاله معنی ظاهریه آنها باشد و یا شکوه از
خود و یاران کند و طالب سه پیاله غساله باشد و معنی این باشد که ای ساقی ما و یاران
حدیث سرو و گل و لاله و باغ و بستان میگوییم و طالب سیر و گشت آنها می باشیم و بحث این بر
ثلثه غساله است که بماند بیهوده که همه اینها از نظر ما محو شود و بکلی غرق آثار و صفات
ذات مطلوب بشویم و از این امور فراموش کنیم و اگر بر ظاهر شعر حمل شود مراد اینخواهد
بود که ما را هوس سیر و باغ و بوستان و تماشای گل و لاله و سرو و چمن افتاده و این از اثر
سه پیاله صبوحی است که نشاط و نشانه شراب در ما ظاهر ساخته نکته گفته اند
اعظم شرایط سلوک راه حق و تبدیل اخلاق اشتغال بذکر است و ذکر مجرد تلفظ مثمر
ثمری معتدبه نیست بلکه باید قلب متذکر معنی آن باشد تا ملکه شود و ذکر زبان بسبب
آتش قلب است و بعد از آن چندان تحاشی بذکر زبانی نیست و اخبار و آیات بر مدح ذکر قلبی
بسیار و بی شمار است و بعضی از عرفاء بعد از نقل بعضی از این اخبار شروع بطعن بر علما

شریعت که تلقین ذکر خفی را تشریع گفته اند کرده و گفته است که این را از عدم اطلاع
بر این شواهد است یا از لجاج و دیگرها را نامعقول گفته است بجهت آنکه ذکر قلبی که در آنها
واقع است در سیده قبلت اینها متوجه را دخل او و عجایب صنع و قدرت او و صفات کاملهٔ او
کرده است و این احتیاج بتلقین ندارد و خود علمای ترغیب باین میکنند و حضور قلب
نماز و ادعیه را ذکر میکنند سخن در تلقین ذکر بنحو خاص است از صورت ذکر خاص
و نشستن بهیئت مخصوص و حرکتهای مخصوص و از کدام طرف سینه برداشتن و بکجا فرود
آوردن و اگر کسی اینها را تشریع گوید بنا صحیح گفته است و باز گفته که تسامح در ادلّه
سنن جایز است و مشایخ صوفیه این طریقه را مسلسل تا آنها نقل میکنند پس داخل
در ادله تسامح سنن خواهد بود علمای شریعت نمی گویند تسامح در صورت عدم
ظن کذب است و مضمون کذب ناقلین است و شواهد بر این ذکر می کنند بلکه می گویند
تسامح در صورتیست که ناقل از اهل سنت نباشد و بسیاری از مشایخ را سنی بلکه کر
میدانند و بالجمله حب بعضی کان راه زینها است نسوا الله فنسیهم و علاج آن بقصد
اذکروا الله ذکرا کثیرا چنانکه در شفا خوانده قرآن رسید و بهترین اذکار کلمهٔ لا اله الا
الله است که مرکب از سرکهٔ نفی و انگبین اثبات است باین سکنجبین رفع صفرای نفس
می شود و بمضمون وعدهٔ اذکرونی اذکرکم البته شفا حاصل فکمت الرز برای شرایط و
آداب که امور گفته اند اول صدق ارادت و ربط طلب و دوام عیشه سلوک تا اذن باذکر و استیحاش
از خلق قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون و توبه نصوح از محرمات و اهتمام تمام بترک
غفلت از ذکر بکنفس یعنی دوام ذکر و فکر و دوام وضو و طهارت جامه از نجاسات و مظالم و
محرمات شرعیه از ابریشم خالص و مخوان و از بعونته آنکه مربع نشستن و دست راست بر روی

ران چپ و بدست چپ ساق دست راست بدارد و دل حاضر دارد و چشم بر هم نهد
و بتعظیم تمام شروع در ذکر کند و اگر ابتدا بذکر لا اله الا الله کند بهتر است و کیفیت
آن چنین گفته اند که لا اله الا الله از ناف بر آورد و بزیر پستان راست ببرد و از آنجا الا اله
الا الله را بزیر پستان چپ برکه زند بزیر پستان راست بشرطیکه زبان حرکت نماید
و هر وقت که در دل خطور کند و چیزی اگر ببیند که با آن پیوند دارد او را بدنظر آورد
و دل را مبدء آن داده بولایت ولی مرشد متوسل شده استمداد کند و بنفی لا اله آن پیوند
باطل کند که هیچ چیز نمیخواهم و هیچ مطلوب ندارم پس بتدریج محبت آن چیز باطل میشود
و بتصرف الا الله محبت حق قائم مقام محبت او میگردد و مدار منع نمودن بر این ترتیب
بتدریج دل را از همه مالوفات فارغ میگردانند و مراقبهٔ دل خویش و پیوسته حضور باید
شیخ دارد و از آن مدد طلبد چه اول سالک بواسطهٔ حجب متوجه و پیوند حضرت
نتواند شد که او از عالم غیب است و چون صورت شیخ از عالم شهود است و توجه آن
بدل شیخ است دست بدست هد و پیوسته همت شیخ را دلیل بدو نه خویش شناسد و جز
خوفی تا افنی مید بدانید در ... بولایت شیخ آورد و در راه اندرون از دل شیخ
مدد طلبد و دائم سکوت زیاده بر قدر ضرورت سخن نگوید آنوقت اعتراض بر
خدا در جمیع واردات و همچنین ترک اعتراض بر شیخ تا مرد شیخ نشود که
دیگر مقبول هیچ شیخ نگردد و ... تقلیل طعام نه بقدری که ضعف آرد بلکه بقدری که
همیشه سبک باشد طعام را با ذکر و حضور دل خورد و لقمه را کوچک بردارد
و خوب بخاید ... حاجت زیاد نخورد و چون از منزل بیرون رود نگاه با
و جواب نکند و مخفی نماند در همه آنچه مذکور شد اگر مراد از شیخ یکی از ائمه باشد

خوبت والانلاها **فقط** چیست این سقف ملبکا دم بیا نقش زین معماهیچ
عاقل در جهان آکاه نیست همانا مراد از این سقف نفس ناطقه انسانیست ملبکی از حروف
از عالم امر است ساده کی بجهة بساطت آن بر نقشی بجهة انموزج عالم افاقست یا مظهر
جمیع اسما وصفات الهیه است **وایضا** دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند کل آدم
بسرشتند و بر پیمانه زدند بدانکه باصطلاح اهل عرفان میخانه بر سه چیز اطلاق کنند
اول عالم فیض و نور مطلق و جامعیت اسما و صفات که معرفت از انجا افاضه می شود
دویم مقام عشق و محبت که باده والهی و شوق از انجا میرسد سیم نفس عارف که مجمع
انوار معرفت و مملو از باده محبت است معنی آنکه دیدم ملایک در عالم فیض و انوار
کشوده باز در مقام عشق و کل آدم را سرشته پیمانه ساختند و از آن میکده پر کردند
و پیمانه از خم خوانه ساختند غرض بیان شرافت انسانست که قابل فیض و محبت است یا معنی
آنکه دیدم ملایک در بر در میخانه که متوسل با آدم شدند و شراب محبت یعنی
نفس انسانی نوشیدند و از ان پیمانه ساختند و باده نوشیدند یا معنی آنکه دیدم
ملایک متوسل میخانه که نفس ناطقه انسانی است شدند و پیمانه از کل آدم ساختند
یا معنی آنکه دیدم تعظیم و تکریم بعالم نفس انسانی آمده و طینت آدم را ساخته و بعد
او را پرداخته نفس ناطقه را بان مربط نمودند **وایضا** بر در میخانه عشق ای ملک
تسبیح کوی کاندر انجا طینت آدم مخمر میکنند یعنی چون بدر میخانه عشق که عالم جمع و نور
و فیض است یا عالم محبت و عشق است داخل مشو و تسبیح و تنزیه حق کن و بکو سبحانک
لا علم لنا الا ما علمتنا چه اینجا مقام انسانست و طینت انسان را در انجا مخمر میکنند و ملائکه
را در انجا راه نیست یا مراد از تسبیح سجده است یعنی چون باینجا آمدی سجده کن که اینجا

تخمیر طینت آدم است و تو مامور که بجهة آدم سجده کنی **فایده** بکیر دیهی زاغ او امثال آن از آهن
و یا فولاد ریزه کند و مثل آن رماد کهنه بکیر و با موم مخلوط داخل قرع کند یعنی
ثلث رماد را بر زیر تا تمام شود باید از نصف قرع نکذرد و انبیق را سوار کند و شد
وصل را محکم کند و قابله را بکذارد در آب سرد و شد وصل لوله انبیق را با دهن قابله
محکم و آتش را بر افروزد و بملایمت آتش کند تا نه ساعت یا بیشتر تا ثلثان مقطر می شود و
بعد از آن مقطر را در ریزه انکشت کداخته باز مقطر کند از این ظاهر است که قابله
نوع است این مقطر در اثبات عروس بخلی تمام دارد و نتیجه ایطی که تفصیل از بر نظر
ان مذکور شد **فایده** آیه مبارکه نور را شصت و شش مرتبه در وقت خواب بمنشا
حصول سیر در عالم رؤیا می شود مجرب است والله العالم **قطعه** یکانه کرم و کون و سروح
و چهار طبایع چه پنج حس شش ارکان مثابعند مراد را اکر زهفت زمین سوی هشت جنت
آید زنه سپهر بده نوع مهر سد خبر او را **ایضا** ده بار زنه سپهر و از هشت هشت
هفت اختر از شش جهة این نامه نوشت کز پنج حواس و چهار ارکان و سروح ایزد
بد عالم چه تو یک کل نسرشت **عراقی** آمد بدرت امیدواری کو را بجز از تو نیست کاری
محنت زده بی از منکی خجلت زده کناه کاری از کفته خود بسیار رویی وز کرده خویش
شرمساری شاید زدر تو باز کردد نومید چنین امیدواری **درویش** شاها ملکا
قد فلک را چه بهر سجود خم نکردی بر من که پرستشت نکردم هر چه بکردم ستم نکردی
انچیست که ان بدی نکردم انچیست که از کرم نکردی کفتی که دهم سزای جرمت چون
وقت رسید هم نکردی **لقابوس** نفوس بعد طول العمر ظهری وذا سنی اللیالی
ای بدس فامشی والعصا بمشی اماتی کان قوامها و تر لقوسی **لصاحب غباد**

اسارة جوابيه

قالت بحب معوية لما سكبني يا ابنه قالت اشارة لحواننا فاعدت قولى يا ابنه يا ابنه
يا ابنه ما بنت الغني ابنه احب من شتم الوصي على ابنه فعلى يزيد لعنة وعلى ابيه ثم ابنه
و لما وجميع من فوق التراب فداء تراب نعل ابي تراب **وله** يجب على بزول الشكوك
وتزكوا النفوس وتصفوا الثمار ومهما رايت عدوا له ففي اصله نسب مستعار
فلا تعذلوه على فعله فحيطان دار ابيه قصار **محيي الدين** رضي من مريضة الاحبا على ان
يذكرها على اللذي يا خليلي عرجا نفنا آوع لارى رسم دار بعبا **علاج** يا صغير السن
يا رطب البنان يا قريب العهد شرب اللبن هاشمي الوجه تركي القفا ديلمي الشعر رومي
الذقن وبصر روحي وروحي بوحه من راى وحين عاشا في المكان صح عند
الظن اني عاشق عرانه لم يعرفوا عشقي لمن **قيل** وما احد من السن لناس سالما ولو
انه ذاك النبي المطهر فلو كان مقداما يقولون اهوج وان كان مفضالا يقولون
مبذر وان كان سكيتا يقولون ابكم وان كان منطيقا يقولون مهذر وان كان صواما
وبالليل قائما يقولون زراف يرائي ويمكر ولا تحفل بالناس في الذم والثنا ولا تخش
غير الله فالله اكبر **وينسب** الى الخضر وتحسن قرائته حين المسافرة للسلامة وجنب التهم
ساعدتكم سلامة ويرعاكم الرحمن من كل جانب مفيضا عليكم ما قصدتم من المنى
بنهج سلكتم فيه من الاسالب **قيل** تعالوا ننطوي الحديث الذي جرى فلا سمع الواشي
بذاك ولا درى تعالوا بنا حتى نعود الى الرضا وحتى كان لو دلم يتغير من اليوم تاريخ
المودة بيننا عفوا لله عن ذاك العتاب الذي جرى **قيل** وقد طاشرح القيل والقال بيننا
وما طال ذاك الشرح الا ليقصرا متى يجمع الايام بيني وبينكم ويصفو لناس عيشنا بالي
ما انكد **قيل** دنياك ميدا وانت ظهرها كره واسنا القضا صوالج **ابو اسحق** الا القيل

وليلة

وليلة لم اذق من حرها وسنا كان في حرها النيران تشتعل احاط بي العسكر الذي
ذو لجب ماله الا الشجاع قاتل بطل من كان شاملة الخرطوم طاعنة لا يمنع الحجب
سرها ولا الكلل طافوا علينا وحر السيف يطبخنا حتى اذا نضجت احبابنا اكلوا المثنى
شكوت وما الشكوى لمثلي بعادة ولكن يفيض الكاس عند امتلائها **وله** ماذا الفتنة
زالت دنياو اعجبها اني بها انا باك منه محسوب **ينسب** الى امير المؤمنين ع لو عشت الف عام
في سجدة لربي شكرا لفضل يوم لم يقض بالتمام والعام الف شهر والشهر الف يوم
واليوم الف حين والحين الف عام **وجدت** مكتوبا في خرابة هذا منازل اقوام عهدتهم
في خفض عيش وعز ما له خطر صاحت بهم نائبات الدهر فانقلبوا الى القبور فلا عين
لهم ولا اثر **قيل** على الجاهلية انفال تقال مفاتيحها الهدايا في الكلام **السيد الرضي**
شكوت الى الدنيا وقلت الى متى اكابد ضرا همه ليس ينجلي اكل شريف من علي وجوده
حرام عليه الرزق غير محلل فقال نعم يا ابن الحسين رميتكم لسهم عنادي حين طلقني
علي **شعر** منسوب لامير المؤمنين ع كنا كزوج حمامة في ايكة متنعمين بصحة وشباب
دخل الزمان بنا وفرق بيننا ان الزمان مفرق الاحباب **قيل** الرجال الابادي الذين
تفقهوا ولا اراهم رضوا بالعيش بالدين فاستغن بالدين عن دنيا الملوك كما استغنى
الملوك بدنياهم عن الدين **ابو تمام** اذا اشتملت على الياس القلوب وضاق بما به
الصدر الرحيب واوطأت المكاره واطمانت وارست في مكامنها الخطوب ولم تر لانكشاف
الضر وجها ولا اغنى بحيلته الاريب اتاك على قنوط منه غوث يمن به اللطيف المستجيب
فكل الحادثات وان تناهت فموصول بها فرج قريب **نصر** الكم قد بقي منكم امورنا
عهدناها وطرفتم الى الغد طريقا ما سلكناها تبسم بيننا اشياء كنا قد طويناها

وعرضنتم باقوال وما نجهل معناها وبتخنها افعال وحسنتم باسماها وکم جائت
لنا عنکم حکایات بدردناها واستبار ردناها واستبار ابناها وقلنا ما دراینا ها
دعوا تلک المقالات وابا کم وایاها فلا والله لا یحسن بین الناس ذکراها فرانا سوره
السلوان منکم ودرسناها وما زلتم تباخی جبرنا وفعلناها فرحل بطلب السعی الیکم
فقطعناها وعین تمنی ان تراکم قد غضضناها ونفس کلما اشتاقت للقیا زجرناها
وکانت بیننا طرق وها نحن سددناها فلو قد انکم جنات عدن ما دخلناها **قاراج**
نوائی مه که کسراند روی اشتباه ندارد چون مه من طره سیاه ندارد ملک شهی
صد هزار کشور جانرا دلبر من حاجت سپاه ندارد بکسلم از یکدیگر که پای جنونم
سلسله زین بیشتر نگاه ندارد مار کجا و خیال بزم وصالش زانکه گدا نسبتی بشاه ندارد بس
وپائی نکو که خوشتر بود بین در نظرش قد سرو کاه ندارد مار کسلطنت بالش عزلت
نیست فضولی اگر کلاه ندارد ذوق حضور بر درست نداند در حرمت جز شکسته
راه ندارد گر کشی خاکی و گر بنوازی بنده بجز درگهت پناه ندارد کردن تاراج تیغ
نکویان محکمهٔ عشق داد خواه **وله** کیست کاندر خم طره دلی زار ندارد دست کوته نکنم
از مو باز از رو ستد پای گلچین جز از سرزنش خار ندارد باقدت فاخته شیفته از سرو نکوید
ابرخت بلبل شیدا سر گلزار ندارد چاه هاروت چه چاه زنخت سحر نزاید دوش ضحاک چه زلف
سیهت مار ندارد بسمل بیند این حلقه چه من گرچه ندارد یکسر موی که صد صید
گرفتار ندارد بستر کردم اندم فراق از ادب با ستمت چه کند آنکه گرفتار ندارد
خود ز تاراج زپا پای تغافل نرساند تا صبا نیز بخلوتکه او بار ندارد **حکایت**
در سنه ۱۲۲۱ یکهزار و دویست و بیست و نه در کاشان محصلی از تحصیلداران دیوان امر

سید فقیری مطالبه وجه دیوانی می نمود و تشدد می کرد دیوان بیچاره عجز و الحاح می کرد
که ندارم چند روزی مرا مهلت ده تا خدا اجابت داد و از جد بزرگوار رسول الله شرم کن
اما ملعون گفت اگر جد بزرگوار تو از او می شود یا شر مرا از سر من دفع کند یا کار ترا
تمام کند وارا ستید صبح گرفته گفت هر کاه فردا اول طلوع آفتاب وجه را اند همی یا
بحلق تو خواهم ریخت بکو بجد هر کاری می تواند بکند تو شب انمرد ظالم ببام خانه
رفت که بخواهد بجهة بول کردن بولب بام رفت برنا دیگی پا برنا و از آن گذاشتند و زن اینقدر
وانمرد بیفتاد و درزیر باد آنچاه بیت الخلائی بود سرنکون بان چاه افتاد و در آن
همه شب کسی از احوال او مطلع نشد چون روز شد او را یافتند که سر او تا حوالی
ناف در نجاست فرو رفته و اینقدر نجاست بحلق او فرو رفته که شکم او ورم کرده و مرده
است و شر او از سر آن سید بیچاره مندفع شد **حکایت** یکی از ثقات نقل کرد که چند سال
قبل از این در کاشان مردی بود آقا محمد علی نام مباشر صنف عطار متوجه امور دیوانی ایشان
و قدغن کرده که دیگری هیچ وجه اجناس عطاری خرید و فروش نکند شخص سید
فقیری بقدر یکمن سرشیر تحصیل کرده بود و این را شخصی فروخت انمرد ظالم مطلع شد
در بازار با او برخورده دشنام بسیاری با او داد و چند سیلی بر روی او زد آن بیچاره هم
شد گفت جدم سزای تو را بدهد آن ظالم که این را شنید اعراضی شده ملازم خود را
گفت انبندها را بر کردانید و چند چشک بر بن دندان او زده و گفت حال برو جدت
بگو کتفهم را بیرون آورد روز دیگر آن ظالم طبیب کرد و دو شب کتفهای او درد آمد
و روز دویم ورم شد بد کرد ماده بکتفهای او ریخت روز چهارم جراحان مجموع کتفهای
او را تراشیدند بنحوی که سرهای کتفها بیرون آمد و در روز هفتم بمرد با آل علی هر که

در التنابر افتاد ما از حج نبی التی معاشران بکذاری از این متیابر بدیم مبتلی عجب
اکر شود که مست نبینم خبر دهید بزاهد که ترک توبه کرفتیم بذوق باده کلنگ
چنفتند و بدیم چه خوش بحلقهٔ دلف در کند فتادم من از رجه و شد دام هوا
دانه بو بدیم بکذ کلبن جسته چه خارها اکر خلیک بنوز در بقرار چه بی تنها که
کشته طمع بنکهت لسبانا غمله نمادم شکبج دام مو براوج کاه سدره کز بدیم
بکی بکام دلم درج یاسخ نکشو بکی سنبتی از زرفبان مرا بطعنه شنیدم بجز هوا
کرفتار بت بری نفشاندیم بدام شد بقفس منزل هر اشجر بو بدیم تو کزنده یکمن
باحرف لب بکزیدی مثب بدیدم بلب بکار دمیدم اکر زکشتن تا زاج هست
کام تو حاصل منت فدای تو کردم کز کشت بج امیدم شعر کو چه شتای ببرد راه بسی
منزل ما شکوه که ندارکلر از غم دل ما دل مطبوقان بپرسیم در انبید جله کرهست
تا بد بدان اثر بخت بون ساحلها ره زنان بر ره بی اثر و مفصل دود ترسیم ابنا
بمنزل بری محملها از سربسته بدشمن نکشا بند که باز نکشاید بجزانده و سنکسی مشکل
ما هیچ تخمی نفشاندیم و نخوردیم و خوردید جز ندامت چه توان بود دیگر حاصل
هم ما بنجر انما بکذشتند جدا بکوما ز بند ره تا له دل غافل ما خود بتاراج ملا
ندیستی که دو است بنجو افشانند جان در قدم قاتل ملحد فیدا اهام مسئل عن
صفین الذکر عن علی ع فقال الذکر بین ذکرین والاسلام بین سیفین والذنب بین فرضین
قیل ان معناه ان ذکر العبد [illegible] یکون له بین ذکرین لمن الله الاول ذکره له بالتوفیق
للذکر قبل الذکر والثانی ذکره له بالمغفرة له بعد الذکر والاسلام یکون مسبوقا
بالسیف المخوف للکفار حتی یسلموا ثم بالسیف المخوف للمرتدین حتی لم یرتدوا والذنب

بین فرض ترک الذنب بین فرض التوبة بعد الذنب انتهی قال فی المدارک فی مسئلة
ذبح الشک فی یوم النحر اما وجوب ذبحه یوم النحر فهو قول علمائنا اجمع واکثر العامة ثم
نقل بعد اسطر قبله قول المحقق ره وکذا لو ذبحه فی بقیة ذی الحجة جاز وقال مقتضی
هذه العبارة جواز ذبحه فی بقیة ذی الحجة اختیارا وبه صرح الشیخ فی المصباح قال ان
الهدی الواجب یجوز ذبحه ونحره طول ذی الحجة ویوم النحر افضل اقول وبنحو ذلک
صرح ابن ادریس فی السرائر وحکی هذا القول عن مختصر المصباح وظاهر الشیخ و
والغنیة لابن زهره وظاهر المهذب وحکی عن الغنیة انه ادعی الاجماع علیه وهذا مما
یقضی منه العجب من صاحب المدارک وحیث یقول وهو قول علمائنا اجمع وهذا اعجب من
ادعائهم اجماع القدماء علی امر فیه خلاف کثیر لان للاجماع معانی یجمع بعضها مع الخلاف
ومع ذلک لا نعلم اصطلاح کثیر منهم فی الاجماع صورة مرقومه اسلهٔ که جناب قاضی احمد
نبی بکی از فضلا از دهلی بلوک جاسبی از جمله بلوک قم است نوشته بسم الله الرحمن
الرحیم من غایبانه مایل بزوری مهوشم بی منظر بجمالی از آن خوشم هرچند بدیده
بمد رسید نظاره از جمال باکمال وان نهال ملوک فضل و افضال ننموده اما
اوصاف پسندیده واخلاق حمیده ایشان را از شجاع زمان ولیث غضنفر اوان یعنی
محمود حسن ادیب استماع نموده ومشتاق و معتقد ایشان کشته همیشه بجمال و از زکی
وصال وشرف اتصال اشتغال دارد ماچون بمرسیم بدان [illegible] رب تو
ارزوی دل ما بما رسانه انزو سبب محبت له مرحوم ایشان وتلک محنتنا ابتنا بها ابراهیم
الفواعد البیت هواره بزیارت این بیچاره کاهی که در این صوب باصواب توقف
داشته آمدی ومراسم خیر باد واشتکی وروابط همسایکی را منظور میداشت یعنی

الولد الرشید بفتح باب الحجر اگر عمل فرمایند ثمره دنیا و آخرت خواهند یافت و خبرها
خواهند ساخت هر چند که در مصطبه مسکن دارد بوی زمین سوخته خریدار دارد
هر جا که سیه گلیم و آشفته دلی است شاکر عنا است و خرقه از من بر ضمیر منیر بعض
مآثر مستور نماند که موضع شریف جاسب بطریق دار المؤمنین قم حماها الله عن
الغائلات والآفات والتلاطم از اراضی طیبه و اماکن مشرفه و مردم آنجا از زمان بعثت الی
یومنا هذا شیعه اثنی عشریه و صاحب ایمان‌اند و فضائل آن بقعه فاخره بیانات
و احادیث و روایات بسیار وارد است از آنجمله آنست که در وقتیکه قائم آل محمد عجل الله
فرجه ظهور میکند دوازده کس از آن سرزمین فاخره در خدمت حضرت صاحب خواهند بود دیگر
قطب الصلحاء شیخ جعد قده از آن ولایت پاکیزه بوده‌اند وقتی به بالای کریوه بر آمده روی
بمشرق کرده احرام زیارت امام هشتم و قبله هفتم امام ضامن مفترض الطاعه و واجب
الاطاعه سلام الله علیه بسته فریاد بر آورده که السلام علیکم و آنحضرت بجواب سلام
داده و فرموده که علیک السلام خدام و سادات علیه تاریخ آنرا ضبط کرده‌اند و بعد
از آنکه حضرت شیخ قده بدان آستان عرض نشان رسیده معلوم گشته که این جواب از برای
شیخ بوده و شیخ در زمان سلطان سنجر ماضی که از سلاطین سلجوقیه بوده و بجهت او
دیوار حرم محترم کاشی که بهتر از چینی ترتیب داده‌اند و تمامی احادیث نبوی و مرتضوی
و قرآن مجید که بر آن کتابت شده ترتیب یافته آن کاشی جاسب بوده و نوشته آن
قرآن و احادیث عبد العزیز بن ابی نصر قمی بوده در تاریخ خمسمایه بوده و اظهار ابو شعران
لولو سوار کرده از معجزات این است که انها بطی ارض بحوالی مشهد مقدس آمده
بودند در کوه دی فرود آمده بودند صبح جمعی بر سر کوه آمده کسی همراه نبود الا کتا

بر داشته پیش سید النقباء سید محمد موسی برده‌اند و بکار نشانده و اولاد و اولاد
شیخ جعد از آن تاریخ خادم و مجاور و صاحب اختیار آن آستانه بوده‌اند و در زمان
میرزا سلطان حسین بایقرا و شاه جم جاه رضوان بارگاه سلطان شاه اسمعیل
انار الله برهانهما درویش شمس الدین محمد و درویش یحیی شصت سال در آن آستانه
مقدسه شب و روز مشغول بخدمت بوده و شبها سر بر آن آستانها نهاده خدمت
میکرده‌اند و خانه و زن و فرزند نداشتند و تکیه درویش یحیی بر بالای سر آنحضرت
در خانه ایشان موجود و از ایشان نسل نماند و دو برادر در طرفی که تا شهر یکدو
فرسخ است مقبره و تخت و گنبدی بجهت مدفن خود ساخته‌اند و هر دو در آن مکان
مدفون‌اند و بقعه و کاروانسرای عالی و اسباب و عمارات عالی بر زینت و زینتها در ایشان
و بجهت زوار عام ادب کنندهای دانسته اند اختیار قبر خود آنجا فرموده‌اند و دیگر صلحا و
و اتقیا از موضع جاسب بسیار برخواسته خصوصاً شیخ علی جاسبی که در ضیع جمع کنار
قم مدفون است و از جمله علماء و صلحا بوده و دیگر سالک طریقت شیخ نظامی است
که سید بوده و اسمش سید الیاس بن الیاس مشهور است چنانچه خود گفته در خط
نظامی   از نهی کام بینی عدد هزار و یک نام الیاس کالفی بری ز نامش هم با نود و نه
است کامش دیگر میفرماید چه در گرچه در بحر گنجه گمم ولی از قهستان شهر قمم
حضرت شیخ از اقطاب و اوتاد بوده سلاطین زمان بخدمتش سر مفاخرت بر آسمان
رسیده چنانچه خود میفرماید بگفتم بوسمش هیچ زمین پای چه دیدم آسمان
برخواست از جا که در عهد بفر درویشی سلاطین زمان و ارباب حکم و فرمان بر وسینه
بملازمتش شتافته‌اند چنانچه خود در مناجات و توحید میگوید چون عهد جوانی

از بر تو بد دکر بو فتم از بد تو همه را بود م فرستادی من مجو اسم تو ام زادی حج نکه
بود دکر بو کشتم پیر زانچه تو رسید نیز دشم کیر و دیکر حالات شیخ بنا است در
عصر سلطان طغرل بن ارسلان بوده و در شهور سنه ۵۵ مزار وش در ظاهر بلده
کنجه مطاف اهل عالم است و کلمات شیخ از اعجاز است انتهی نعم بعضی دیکر نوشته خواهد
شد بثعالب فرهنا ده میشود و دیکر آنکه حسب تعلق بحضرت امام ضامن امام
رضا علیه التحیة و الثناء دارد تمام شد مکتوب حضرتنا فادت وافاضت بناه حقایق
و معارف آگاه اعلم علما قاضی احمد هی ره فائدة للاسما الحسنی خواص مختلفة تنفعل
بها اشیا اذا استعملت علی الوجه المقرر فیکون لها ابداعات منها ان تاخذ
لکل حرف من اسمک اسما اوله ذلک الحرف الماخوذ له و تذکرها بعدد اعدادها او بعدد
حروف هجائها و بعدد حروف اعدادها بعد حذف المنکو ثم تدعوها بحرف الندا
و تسال حاجتک مثلا محمد تاخذ المجید الحلیم والمعطی والدلیل و تذکرها بعدد
اعدادها مثلا المجید سبع و خمسون والحلیم ثمانیة و ثمانون والمعطی مائة و تسعة و
عشرون والدلیل اربعة و سبعون الجمیع ثلثمائة و ثمانیة و اربعون وان کان بعدد
حروف بسط حروف هجائها م ی م ج م ی ی ا د ا ل ج ا ل ا م ی ا م ی م م ی م ع ی ن ط ا ء
ا د ا ل ا م ی ا ل ا م فیکون اثنین و اربعین وان شئت بحذف المنکور فیکون تسعة او
باعدادها الجفریة مائة و خمسة و تسعین او باعدادها الاسما الجفریة ستون و
ان کان بعدد حروف اعدادها س ب ع خ م س و ن ث م ا ن ی ه ث م ا ن و ن م ا ه
ت س ع ه ع ش ر و ن ا ر ب ع ه س ب ع و ن فتکون اثنین و اربعین فی هذا المثال
وان کان بحذف المنکور فخمسة عشر وان کان بحروف اعدادها الجفریة اربعة ثلثة

احد ا ر ب ع ه و ث ل ا ث ه ا ح د ث ل ا ث ه ست و ستون او بحذف المنکور فثلثة عشر و کذا
تفعل بمحمد حتی ینطابقا و تذکرها بالعدد المطابق بینهما و منها ان تطلب من الاسماء
ما یوافق حاجتک اما فی العدد او فی طبیعة الحروف و منها ان تنظرها بین حاجتک
و بینک من عدم التوافق کان یکون اسم احد کالاخر و فیهما التواخی و الاخر فیه
التناکر و التوازی بینه و الاخر التطلیقات او السعیدة و الاخر النحسیة او المطاه و الاخر البائر
و هکذا فتختار من الاسما الحسنی ما یحصل التعدیل بینکما فاذکره کما مر و یجمع بینه
و بین اسمک و اسم حاجتک فی شکل و رکبها کلمات و تدعوها عجمیة کانت او عربیة بتوجه
بال ملاحظا لمدلول الاسم و حاجتک حتی یتم الامر و منها ان تاخذ ما یوافق عدد
اسمک من اعداد اسما الحسنی اما بالجمل الکبیر اسما او اسمین او اکثر حتی یحصل العدد
مثل محمد اثنان و تسعون فما خلج وهاب ولی جواد اثنان و تسعون فسورة الفاتحة ۹۲ ع۲۲
و سورة الم نشرح ۹۲ و تذکر الاسما الحی الوهاب الولی الجواد ۹۲ ثم تقول یا حی
یا وهاب یا ولی یا جواد صل علی محمد و ال محمد و افعل بی کذا و کذا و لاحظ حال الذکر
بالحی الحیوة فی کل شی و فی الوهاب و الجواد العطیة لکل شیء و فی الولی القیام بکل شیء
و لنکون حاجتک امام بالک حالة الذکر و قدم امام دعا تلک ذکرا انه دعاک لذلک فاذن
له و وعدک فصدقه فصیر تحصیر بانکه یکی از اسما عظیم الهیة غفار و غافر است و مقتضای
ان وجود مذنب است پس بناید مذنب عاصی مایوس و نا امید باشد چه بدو
و مادر ما کسی بودند که بعد از وسوسه شیطان عصیان کردند و این صفت از ایشان
بما میراث رسیده و این دو نفر اول عصات بودند و لیکن بعد از آن نادم و پشیمان و تائب
شد و شیطان بر عصیان باقی ماند پس اگر تو نیز در عقب معصیت ندامت هم رسانی

ریشه‌ها شده فطرت آدم بوده غالب است بر اینکه حیات نطفه‌های دنیوی هست و از زمرهٔ
وشارکهم فی الاموال والاولاد خواهد بود فی الاحیاء قال ابراهیم الخلال المطاف
لیلة وکانت مطیرة و وقعت فی الملتزم و قلت یا رب اعصمنی حتی لا اعصیک ابداً فهتف بی
هاتف من البیت یا ابراهیم انت تسألنی العصمة وکل عبادی المؤمنین یسئلون ذلک
فاذا عصمتهم فعلی من اتفضل ولمن اغفر قیل ومنه اخذ الخیام آباد خرابات ز می
خوردن ماست خون دو هزار توبه بر گردن ماست گر من نکنم گناه رحمت
که کند آرایش رحمت ز گنه کردن ماست قال بعض الحکماء احق الناس بالمقت المحدث
لمن لا یصغی الی حدیثه من کلامهم صدیقک من صدقک لا من صدّقک واخوانک
من عذلک لا من عذرک من کلام بعض العلماء ترک المداراة طرف من الجنون لا تقبل فیه
فلا تصدق بیمینه لا تصدقن الحلاف وان اجتهد فی الیمین من عادی من دونه ذهبت هیبته
ومن عادی من فوقه ومن غلب غادی مثله ندم صدیقوا لوالدهم الولد صفاقة الوجه
در فی حاضر علامة الکذاب جودة الیمین لغیر مستحلف خیر مالک ما وقاک وشره
ما وقیته فوت الحاجة خیر من طلبها من غیر اهلها غضب الجاهل فی قوله وغضب العاقل
فی فعله ادع حق من عظمک من غیر حاجة الیک فی تاریخ ابن العساکر ان شخصاً من اصحاب
بعض الصلحاء قال رأیته فی النوم بعد موته فقلت ما فعل الله بک قال اوقفنی الله بین
یدیه وقال یا فلان اتدری بماذا غفرت لک قلت بصالح عملی قال لا قلت باخلاصی فی
عبودیتی قال لا قلت بکذا وکذا قال لا کل هذا لم اغفر لک به فقلت الهی فبماذا قال اتذکر
حین تمشی فی درب بغداد فوجدت هرة صغیرة قد اضعفها البرد وهی تنزوی الی اصل
الجدار من شدة الثلج والبرد فاخذتها رحمة لها فادخلتها فی فرو کان علیک

لتأمن من البرد فقلت نعم قال برحمتک لتلک الهرة رحمتک حکایت بانی بحار را بعضی
از علمای موثقین اصفهان از فاضل ملا محمد باقر المجلسی رحمه بجهت جعفر حکایت کرده که فاضل
مذکور با ملا محمد صالح مازندرانی معاهده نمودند که هر یک از ایشان پیش
دیگری وفات رسد در عالم منام اندیگری را از آنچه بر او گذشته اعلام نماید ملا
محمد باقر سابق بر ملا صالح وفات نمود بعد از یکسال شبی او را در خواب دید اول
سؤال نمود که با وجود معاهده چرا تا بحال خود را در منام ننمودی گفت چندان وحشت
و گرفتاری مرا بود که میسر نبود و حال فی الجمله انس و فراغی حاصل شد بعد از آن سؤال
نمود از آنچه بر او گذشته بود گفت مرا در مقام خطاب رسید چه آورده عرض کردم
الهی تو دانائی که پیر بار از من بغداد دست نخواستند عرض کردم عمر خود را در تألیف و
تصنیف کتب احادیث و اخبار صرف کردم و در جمع احادیث و تفسیر آنها کاهلی ننموده
ام خطاب رسید راست است و لیکن آنها را مصدر باسم سلاطین نمودی و از تصنیف
آنها تعریف مردم آنها را مبتهج و مسرور میشدی و از مدح آنها دلگیر میشدی
همان تعریف و توصیف خوشنودی سلاطین اجر تو است از آنها عرض کردم اوقات
خسته را با امامت و جمع مردم بواسطه صلوات صرف کرده‌ام خطاب رسید بلی و لیکن اکثر
و اجتماع مأمومین مسرور میشدی و از قلت آنها دلگیر و چنین عملی بار انشاید همچنین
آنچه گفتم بتفصیل در آن مردود شد تا همه اعمال حسنه من از درجه قبول ساقط
و از خود مأیوس شدم خطاب رسید که یک عمل مقبول نزد ما داری روزی تنها
بیکی از کوچه‌های اصفهان میگذشتی و ابتدای وقت بهار بود و زنان بیاض صفهان در دست
داشتی زنی از آن کوچه میرفت طفل کوچکی دنبال او میدوید به زنان در دست تو بود

گفت ای مادر من هم میخواهم تو بمحضر من آمادی اداتقل دادی و از او خوشنود گردی بنا
نور انها عمل بخشیدیم و امر نبیهم منقولست که مسیح در فرعون کرده جمیع احوال خود
را بصورت موسی نمود و مردم را خدا است چون فرعون با قوم خود غرق شد او
بسلامت در وقت موسی او برآورد که خدا با همه از او من از او بود ندا آمد که ای
موسی خود را چون تشبیه بتو کرده عیب بود که متشابه تو را کرده و سینی چون شنیدنا
دارم **لبعضهم** شر یجی العلیل من البلایا اذا کان البلاء من الطبیب **قیل** الاستئناس
بالناس من علامة الافلاس ای عن معرفة الله اذ من کان قلبه غنیا بذکر الله استوحش
عن الخلایق فضلا عن مؤانستهم **قیل** لاینبغی للعاقل ان یطلب طاعة غیره و طاعة نفسه
علیه ممتنعة **قیل** التعزیة بعد ثلث تجدید للمصیبة والتهنیة بعد ثلاثة استخفاف
بالمودة **وصیة حسنة** اوصت اعرابیة ابنتها حین زوجتها فقالت لها یا بنیة
انک تجدین فارقت العش الذی فیه درجت والموضع الذی منه خرجت الی وکر لم تکونی
تعرفینه وقرین لم تالفیه کونی له وجك امة یکن لك عبدا واحفظی عنی خصال العشر
یکون لك شرفا وذکرا الاولی والثانیة حسن الصحبة بالقناعة وجمیل المعاشرة
بالسمع والطاعة الثالثة والرابعة التفقد لموضع عینه وانفه فلا یقع عینه منك
علی قبیح او منکر ولا یشم انفه منك ریحا خبیثا واعلمی ان احسن الکحل المودة وان
اطیب الطیب الماء والخامسة والسادسة الحفظ لماله والرعایة لحشمه وعیاله وعلی
ان اصل الاحتفاظ بالمال حسن التقدیر والرعایة للحشم والعیال حسن التدبیر
والسابعة والثامنة التعاهد لوقت طعامه والهدوء عند منامه فحرارة الجوع ملهبة
وتنغیص النوم مغضبة والتاسعة والعاشرة لاتفشی له سرا ولا تعصی له امرا فانك

ان فشیت سره لم تأمنی غدره وان عصیت امره اوغرت صدره وزادها بعضهم
الحادیة عشر طلاقة الوجه وحسن الکلام والثانیة عشر **قال** رو زبهان دو خصلت پسندیده
اهل دلست سخن دلپذیر و دل سخن پذیر و عیب من بمرا نمودن عیب خود را برده
نمودنست **قال** وهب بلغنا ان ابلیس علیه اللعنة تمثل لیحیی فقال له انصحک فقال لا ارید
ذلك ولکن اخبرنی عن بنی آدم قال هم ثلثة اصناف عندنا صنف منهم معصومون مثلك
ونحن فی راحة منهم لما یئسنا عنهم وصنف اخر الذین هم فی ایدینا بمنزلة الکرة فی ایدی
صبیانکم نتلقفهم کیف شئنا قد کفونا انفسهم ونحن فی راحة منهم ایضا وصنف
ثالث هم اشد الاصناف عندنا نقبل الی احدهم فنبلکه حتی ندرکه فی فتنته ونغیره حتی
نغره ونتمکن منه ونفتنه فی دینه ثم یفزع الی الاستغفار والتوبة فیفسد علینا کل ما
فی شیء فعلناه ثم نعود الیه فیعود فلا نحن نیأس منه ولا ندرك منه حاجتنا فنحن منه
فی عناء **فائدة** اعلم ان جمیع خیرات الدنیا والاخرة جمعت فی کلمة واحدة هی التقوی انظر
فی القرآن ما علق علیها من خیر وثواب وما اضاف الیها من سعادة وکرامة دنیویة واخرویة
الاول الثناء علیها قال الله سبحانه وان تصبروا وتتقوا فان ذلك من عزم الامور الثانی
الحفظ والحراسة من الاعداء والماکرین قال الله تعالی وان تصبروا وتتقوا لا یضرکم کیدهم
شیئا الثالث التأیید والنصر قال الله تعالی ان الله مع الذین اتقوا الرابع النجاة من النار قال
سبحانه ثم ننجی الذین اتقوا الخامس الخلود فی الجنة قال الله تعالی اعدت للمتقین السادس النجاة من
الشدائد والرزق الحلال قال الله تعالی ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث
لا یحتسب السابع صلاح العمل قال عز شأنه یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سدیدا
یصلح لکم اعمالکم الثامن غفران الذنب قال الله تعالی ویغفر لکم ذنوبکم التاسع محبة الله فان

لعلّ ان يجب المتقين آ قبول الاعمال قال الله تعالى انما يتقبل الله من المتقين آ الاكرام
والاعزاز قال الله تعالى ان اكرمكم عند الله اتقيكم آ ا البشارة عند الموت قال الله
تعالى ان الذين امنوا وكانوا يتقون لهم البشرى فى الحيوة الدنيا والاخرة ولاجل اجتماع هذه
تلك الخصال قال الله سبحانه ولقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من قبلكم واياكم ان اتقوا الله
منقولدر كه بر پادشاهى عادلك بر وزيرى بودكه مدتى متمادى خدمت ايدوب تقصيرى
ايتمدى بر كون وزيرى اوزاقلشدر كفتند دو دشمن اندر خانه من كه مرا چنين وزيرى
مثل اهل يار دشمن حاجى نيست چيرا انسان لا محاله محل نسيان وخطا است اگر در اين عرض
مدت بمخطا از من بر نخوردى دانا نادان واحمق وجاهلى واكر مهر چو در كه ونكفتى
خيانت كار و دشمن بيرون دن نزد خود راندى قال بعض العارفين ثمرة التجريد
سرعة العود الى الوطن الاصلى وتعجيل الاتصال بالعالم القدسى وهو الذى عناه
سيد المرسلين بقوله حب الوطن من الايمان وقد وقع فى التنزيل الالهى الاشارة
بقوله يا ايتها النفس المطمئنة ارجعى الى ربك راضية مرضية فادخلى فى عبادى وادخلى
جنتى فاياك ايها السالك ان تفهم من الوطن دمشق وبغداد وغيرهما من البلاد فان
ذلك من الدنيا وقد قال النبى صلى الله عليه وسلم جمود العين من قساوة القلب وقساوة القلب من
حب الدنيا وحب الدنيا راس كل خطيئة ولله در قائله اين مصر وعراق وشام نيست وطن
اين وطن شهريست كانرا نام نيست وقال الله عز من قائل ربنا اخرجنا من هذه القرية
الظالم اهلها يعنى بالقرية المالوفات الهيولانية والرسوم العادية الظلمانية فان
وصلت الى مطلوبك فطوبى لك ثم طوبى لك وان ادركك الاجل فى اثناء الطريق
فقد وقع اجرك على الله كما قال عز شانه ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله

ثم يدركه الموت فقد وقع اجره على الله واعلم ايها السالك كما ان الحاسة الجليدية
اذا صارت مؤفة برمد مثلا فهى محرومة من اجتلاء الاشعة الفائضة من الشمس كذلك
البصيرة اذا كانت مؤفة بالهوى واتباع الشهوات والاختلاط باهل الدنيا والانغمار
معهم فى كدوراتهم فهى محرومة من ادراك الانوار القدسية محجوبة عن ذوق اللذات الانسية
وما احسن ما قيل اسير لذة تن مانده وكرنه ترا چه عيشها است كه در ملك جان
مهيا نيست ثم ان الحواس الباطنة الروحانية اقوى ادراكا من الحواس الظاهرة الجسمانية
فان تلك ناظرة بلا حجاب فى هذه منطبقة من وراء النقاب غير ان ادراك هذه مشروطة
بتعمير البدن وانمائه وادراك تلك مشروطة بتخريب البدن وافنائه كما قال المولوى صحت
اين حس ز معمورى تن صحت آن حس ز تخريب بدن فائدة قال نصير الدين المحقق الطوسى
من اقوى الاسباب الجالبة للرزق اقامة الصلوة بالتعظيم والخضوع والخشوع وقراءة سورة
الواقعة خصوصا بالليل ووقت العشاء وقراءة سورة يس وتبارك الملك وقت الصبح ومما
يزيد فى الرزق ان تقول كل يوم بعد انشقاق الفجر الى وقت الصلوة مائة مرة سبحان
الله العظيم استغفر الله واتوب اليه وان تقول لا اله الا الله الملك الحق المبين كل
يوم صباحا ومساء مائة مرة وان تقول بعد صلوة الفجر كل يوم الحمد لله وسبحان
الله ولا اله الا الله والله اكبر ثلث وثلثين والله اكبر اربعا وثلثين وبعد صلوة
المغرب ايضا وتستغفر الله سبعين مرة بعد صلوة الفجر وتكثر من قول لا حول ولا
قوة الا بالله العلى العظيم فائدة قال الغزالى الفرق بين الرجاء والامنية ان
الرجاء يكون على اصل بخلاف التمنى فمن زرع واجتهد وجمع بيدرا ثم يقول ارجو ان
يحصل منه مائة قفيز فذلك منه رجاء والاخر يزرع زرعا ولا يعمل يوما فذهب

وتام

ويام فاذا جاء وقت الحصاد يقول ارجو ان يحصل لى مائة قفيز فيقول له هذه الامنية
التى لا اصل لها **فيلسوف** نعم ما قيل الاب رب والاخ فخ والعم غم والخال وبال والولد كمد والاقارب
عقارب انما المرء بصديقه **مسئلة** بعض لوعاظ فى المنبر كيف يشرع على عمّ بالسائل
مع كونه مستغرقا فى الاشتغال بكليته على الله فانشد يسقى ويشرب لا تلهيه سكرته
من النديم ولا يلهو عن الكاس اطاعه سكره حتى تحكم من فعل الصاحى وهذا افضل
الناس اقول نشعر على عم بالسائل ولم يشعر بالسهم الذى اخرج من رجله المباركة
فى الصلوة مع ما فيه من الوجع والالم الشديد وذلك لاجل ان الاول كان من
متعلقات القصود من طاعة من توجه اليه فى الصلوة فاقبل له اليه لانها فى اقباله بكل
ما يتعلق به بخلاف الثانى فانه من متعلقات بدنه الشريف وقد غفل عنه بالمرة ويمكن
ان يكون ذلك لاجل اختلاف الحالات **فائدة** لا تمازح الشريف فيحقد عليك
ولا الدنى فيجترى عليك بدانكه حكما گفته اند که علامت حسن خلق ده چیز است
اول با مردمان در کار نیکو مخالفت ناکردن دوم در نفس خود انصاف دادن سوم عیب
کسان نا جستن چهارم چون از کسی زلتی در وجود آید نیکو تاویل کردن پنجم عذر
گناه وا پذیرفتن ششم حاجت محتاجان بر آوردن هفتم رنج مردمان کشیدن هشتم عیب نفس
خود دیدن نهم با خلق روی تازه داشتن دهم با مردمان سخن خوش گفتن **قيل** مغاليب التسعة
سبعة مفارقة الانسان من الفه ومفارقة من لا يشاكله والمخاطرة بما يملكه ومخالفة
عادته فى ماكله ومناهجه ومجاهدة البحر والبر بنفسه واحتمال ذل المكاره والملاحة
التعطل يوم فى تحصيل ما لا بد منه **قال** بعض الحكماء لا تقعد حتى تقعد فاذا
قعدت كنت عن مقامك ولا تنطق حتى تستنطق فاذا استنطقت كنت على كلامك **قيل**

الجاهل من لا جاهل له يعنى الجاهل يقيد برايه من لا سفيه له يدفع عنه قال الشاعر
ولا يلبث الجهال ان يتهضموا اخا الجهل ما لم يستعين بجهول **حكاية** كان بالبادية
رجل له عيال وحشم وكان له حمار ينقلون عليه الماء ويحمل عليه تجارتهم وديك يوقظهم
للصلوة وكلب يحرسهم فجاء فى ليلة ثعلب فاخذ ديكهم فحزنوا لذلك وكان الرجل صالحا
فقال عسى ان يكون خيرا ثم جاء ذئب فخرق بطن الحمار فقتله فقال الرجل عسى ان يكون
خيرا ثم اصيب الكلب بعد ذلك فقال عسى ان يكون خيرا ثم اصبحوا ذات يوم فنظروا
فاذا سبى كل من كان حولهم وقتل بعضهم ونهبوا اموالهم وانما اخذوا اولئك بما كان
عندهم من اصوات الكلاب والحمير والديكة **فائدة** قيل فى وجه تسمية البرامكة بذلك لان
جدهم خالد الذى كان له خاتم تحت فصه من السم يمص الفص عند الشدائد والغصص
فيسكن فورد على هشام بن عبد الملك فى ايام امارته وكان عند عبد الملك طير
اذا حضر السم يصيح ويحرك جناحيه ففعل ذلك واشار هشام النظر بخالد فقال هل
معك سم فاجاب وكان لغته فارسية بلى انگشتری با من در زیر نگین او زهری است که در
شدائد بر مکم و با نجهت بر مک بضم میم متسمی شد و نسل او برمکیه و در تاریخ
قدیمی که در سنه یا صد و کسری تالیف شده بود که در شهر بلخ بنو چهر هیکلی بنا کرده
بودند بنام قمر بجهت مضاهات کعبه و از انزمکه مبنا میدند و اهل فرس از انجا حج کردند
و جامهای حریر و دیباج بر آن می پوشانیدند و از تو برهای نام نهادند و چون فرس دین
آتش پرستی شیوه کردند انرا آتش خانه کردند و رئیس خدام او را برمکه گفتندی یعنی
والی مکه و نوبت به نیاست انجا الی مسند جد برامکه و با ین جهت او را برمک بفتح
میم می گفتند **حکایت** گویند بعضی از ملوک مصر و فراعنه انجا در زمین مصر دو

قبر بنا نهاده بودند تا اعرابان گفتندی و مقرر کرده بودند هر کرا از اعراب بگیرند
در اینجا نماز کند بجا آورد موضع و هر که نکردی دانسته یا ندانسته او را کشتی ولیکن دو
حاجت او را بر آوردی بشرطیکه اندر آن خواهش سلطنت و نجات از قتل نباشد
روزی مردی کازر از اهل افریقیه با کرهٔ کازری بر خری سوار از آنجا گذشته و
چون نشسته بود نماز نکرد حراس او را گرفته بنزد ملک بردند ملک او را عتاب کرد
جواب داد که جاهل بودم و اگر میدانستم هزار رکعت نماز میکردم و آمدم اینجا که
در ظل حمایت تو باشم ملک گفت فایده ندارد دو حاجت بخواه غیر نجات و مملکت
که کشتنی هستی پس کازر بچپ و راست نظر کرد و امرا را شفیع کرد و تضرع کرد سود نبخشید
و چون مایوس شد گفت حاجت اول آنکه ده هزار دینار بمن دهی با امینی که بخانه و اولاد من
بفرستی همان لحظه ده هزار دینار و امین حاضر کرد و وجه تسلیم باو شده روانه شد
رفت گفت دوم آنکه بهر یک از سلطان و خاصان از سر این کرسی زنم یکی هموار و ملایم
و یکی متوسط و دیگری شدید و ابتدا از ملک کنم ساعتی طولانی تفکر کرده از امرا
و وزرا گفت چه میگوئید همگی گفتند باید طریقه سلف و سنت آباء را از دست
نداد و حکم مقرر جاری کرد پس ملک از سریر بزیر آمده گفت یکبار مشغول زدن باش
کازر پای بوس بر قفای ملک زد که سر او زده بود در افتاد و بیهوش شد چون بهوش
آمد گفت ایمن پای زدن ضعیف بود یا متوسط باشد کازر گفت هر چه ملک بعد
از این ملاحظه فرماید خواهد بود گفت والله که اگر این سبک بوده من از متوسط
خواهم مرد پس و کر بجز اعرابان کما و زا او رسته بودند گفت ای اولاد زنا حرام
میگوئید سبب که اینمرد نماز نکرد والله من دیدم نماز کرد بهیئتی که هیچکس باین نیکوئی

نماز نکرده بود پس او را رها کرد و امر نمود که عمارت را خراب کردند **فائده** در تاریخ
بلدان مذکور است که زرافه حیوانی است که در حبشه میباشد از ناقه حبشیه و گاو وحشی
و ضبع هم میرسد یعنی ناقه و ضبع و گاو جمع شدند از آن متولد میشود و سر او مثل سر شتر
و شاخ آن شاخ گاو و دندانهای چون دندانهای گاو و پوست آن مثل پوست
پلنگ و قوائم او مثل قوائم شتر و سم او چون سم گاو و دم او چون دم آهو و گردن
بسیار بلند و دستهای بسیار بلند و پاهای آن بسیار کوتاه هست و از اینجاست که شتر
گاو پلنگ گویند **فائدة** قال جالینوس الزنجیون خصصوا بامور عشرة سواد اللون وفلفلة
الشعر وفطس الانف وغلظة الشفة وتشقق الید والکعب ونتن الرائحة وکثرة الطرب
وقلة العقل واکل بعضهم بعضا فانهم فی حروبهم یاکلون لحم العدو اذا ظفروا به ولا
یری زنجی مغموما والغم لا یدور حولهم **فائدة** سبا مدینة بلقیس کانت بینها وبین
صنعاء مسیرة ثلثة ایام بناها سبا بن یشجب بن یعرب بن قحطان کانت مدینة حصینة کثیرة
الاهل طیبة الهواء عذبة الماء کثیرة الاشجار لذیذة الثمار ما کان یوجد بها ذباب ولا
بعوض ولا شیء من الهوام کالحیة والعقرب ونحوهما خربها السیل وهو الذی اخبر عنه
سبحانه فارسلنا علیهم سیل العرم وتفرق اهلها حتی ضرب بهم المثل المشهور وتفرقوا
ایدی سبا وکان اهلها المتفرقون عشر طوائف عظیمة ستة منهم تیامنوا
ای اخذوا جانب الیمن وهم کندة والاشعریون والازد ومذحج وانمار وحمیر
واربعة تشاموا ای اخذوا صوب الشام وهم عاملة وجذام ولخم وغسان وکانت هذه
الواقعة قبل مبعث عیسی ع **فائدة** سراندیب جزیرة فی بحر هرکند باقصی بلاد الصین
قال محمد بن زکریا هی ثمانون فرسخا فیها انواع العطر والعود والنارجیل ودابة المسک

وانواع اليواقيت ومعدن الذهب والفضة ومغاص اللؤلؤ واكثر اهلها المجوس وبها
المستطرفة ويوجد فيها نوع كبش لها عشرة قرون فائدة
في كتاب التاريخ ان الكلب السلوقي الذي ورد في الاخبار منسوب الى السلوق وهي كانت
مدينة عظيمة بارض اليمن وقال صاحب التاريخ وهو صنفه في سنة خمسمائة ذكر ان
اثارها باقية الى الآن وبها كلاب صورية ويتولد منها الذئاب فيأتي بنوع كلب هو
احسن انواع الكلاب وقيل له الكلب السلوقي اقول انظر الى الذي يقع له بالفارسية سك
كرك فائدة صنعاء بلدة باليمن احسن مدنها بناء واصحها هواء واعذبها ماء و
اطيبها تربة واقلها امراضا بناها صنعاء بن ازال بن عرهن عابر بن شالح قال عمران بن
ابي الحي ليس بارض اليمن بلد اكبر من صنعاء وهو بلد بخط الاستواء تتقارب ساعات
ليلها ساعات نهارها ولاهلها شتاءان وصيفان وفيها جبل اثبت وجبل على راسه
ماء يجري من كل جانب فينعقد حجرا قبل ان يصل الى الارض وهو الشب اليماني الذي يحمل
الى سائر البلاد وبها الجنة التي اقسم اصحابها ليصرمنها مصبحين وهي على اربع
فراسخ من صنعاء فائدة مهرة ارض اليمن ينسب اليها النجائب المهرية وهي كريمة حسنا
من كرائم انواع الفرس في اليمن بلاد واسعة من عمان الى نجران وبها الاحقاف والاحقاف
الان تلال الرمل بين عمان وحضرموت وكانت مساكن عاد وفيها العلس هو
نوع من الحنطة حبتان منه كمام لا يوجد الا باليمن وهو طعام اهل صنعاء ونجران من مخاليف
اليمن من ناحية مكة بناها نجران بن زيد بن سبا بن يشجب وكان واقعة اصحاب الاخدود
مع اهل نجران فائدة الصبر السقوطري ينسب الى سقطرى وهو جزيرة عظيمة فيها
مدن وقرى اهلها نصارى من ارض الهند وطول هذه الجزيرة ثمانون فرسخا وسرانديب

داخل فيها فائدة الحجاز حاجز بين اليمن والشامات وهي مسيرة شهر قاعدتها مكة حرسها
الله تعالى وبها مقام العرب فائدة الرمح الخطي ينسب الى الخط بكسر الخاء المعجمة قرية بالبحرين
ينسب اليها الخطي وهي احسن انواع الرماح خففة وصلابة والهامة ناحية بين ناحية الحجاز
واليمن فائدة السند والهند كانا اخوين من ولد توقير بن يقطن بن حام بن نوح كل منهما
سكن ناحية فسميت باسمه فائدة عدن مدينة مشهورة على ساحل بحر الهند ناحية اليمن
ينسب الى عدن بن سنان بن ابرهيم الخليل وبها البئر المعطلة التي ذكرها الله تعالى في القران
فائدة قيصور بلاد بارض الهند يجلب منها الكافور القيصوري وهو احسن انواعه
والعود القماري ينسب الى قمار وهي مدينة مشهورة بارض الهند العود القماري وهو احسن انواع العود
فائدة في تاريخ البلاذان ابرقوه وهي بلدة مشهورة بارض فارس من عجائبها ان المطر
لا يقع داخلها الا قليلا وانما يقع خارجها دون السور ويزعمون ان ذلك انما
هو بدعاء ابرهيم الخليل ويزعمون ان الخليل منعهم من استعمال البقر فهم لا يستعملونها
مع كثرتها فيهم وفي اخبار فرس ان مقدم فارس سياوش بن كيكاوس التي دخلها النيران
الفاصلة بما اتهمها به زوجة ابيه كانت فيها وابرقوه معروف ومعروف قريب الجبل فائدة
كلمات في الحكمة من احب المكارم اجتنب المحارم من دام كسله دام امله عند اشتداد الفرج بدو
مطالع الفرج افضل العدة الصبر عند الشدة من عمل الشيء صمت وكل امر يوثق لا بد
من العثور ما ستر علام الغيوب ليس عادة الكرام سرعة الانتقام العفو يفسد من اللئيم
بقدر ما اصلح من الكريم اذا سكت عن الجاهل فقد اوسعته جوابا واوجعته عقابا اعرا
ضون عن اصلح النفس من الشباب ما لا يزوده شيء العطاء ولا يعيبه عار الحكماء قال
بعض الحكماء دع الراغبين في صحبتك والتمسك عن المساد منك في التعلم من افاد ذلك فلله

ذلك

لك منهم مال ولا يحصل لك منهم حال ولا جاه ولا ينتفع بمجالستهم منك ملال وكلال
واعلم ان اخوان الجهر اعداء السر اذا القول تملقوك واذا غبت عنهم سلقوك من اتاك
منهم مكان عليك رقيبا واذا خرج منك كان عليك خطيبا اهل نفاق ونميمة واصحاب
غل وحقد وبغى لا تغتر باجتماعهم عليك فما غرضهم العلم والكمال والحال بل الجاه والمال
وان يتخذوك سلما الى اوطارهم وحمارا فى اثقالهم واوزارهم ان قصرت فى غرض من
اغراضهم كانوا اشد اعدائك عليك ويرون ترددهم اليك حقا واجبا لديك ويفوقون
منك ان تبذل عرضك ودينك لهم فتعادى عدوهم وتنصر قريبهم وخليلهم وتنهض
لهم سفيها وتكون لهم تابعا خسيسا بعد ان كنت متبوعا ورئيسا ولذلك قيل العزلة
العامة مروة تامة وهو كلام حق لانا نرى المدرسين فى زماننا كانهم فى رق دائم وتحت
حق لازم منه تقيله من يتردد اليه فكانه يهدى تحفة لديه ويرى ان له حقا واجبا عليه فى الادوار
حتى يتكلف ان يزوق له على الاوزار ثم المدرس المسكين والمولى الضعيف لا يقدر لعجزه عن
القيام بذلك من لمما لا يزال يتردد الى ابواب المتسلطين ويقاسى الشدائد والذل مقاساة
الذليل المهين حتى يكتب له بعد الابرام التام على بعض وجوه السحت مال الحرام ثم يبقى
فى مخمصة القسمة على الاصحاب والتوزيع على الكلاب ان سوى بينهم مقته المتميزون المرتفعون و
نسبوه الى الحمق والجهالة والقصور عن درك المصالح والفتور عن القيام فى مقادير
الحقوق بالعدل وان تفاوت بينهم سلقه السفهاء بالسنة حداد وثاروا عليه ثوران
الاسد الا انهم فلا يزال فى مقاساتهم فى الدنيا ومطالبهم بما اخذه فى العقبى والعجب منه انه
مع ذلك كله والبلاء الذى اجله يزعم انه فيما يفعله مريد لوجه الله ومتبع شرع رسول الله ومعين ناشر
علم دين الله والقائم بكفاية طلاب العلم ولولم يكن ضحكة للشيطان وسخرة لاخوان الزمان

يعلم ان فساد الزمان لا سبب له الا كثرة امثال اولئك الاشخاص فى هذه الاوان فائدة مما
وصى الشهيد بعض اخوانه رحمه الله عليك بتقوى الله فى السر والعلانية واجتنب الجزع فى كل ما يحلو
ولو اساء اليك ولو اساء اليك احتمال الاذى ممن كان من خلق الله ولو شتمك واغتاب
فلا تقابل الشاتم بكلمة واحدة واذا غضبت فاياك والكلام ولكن تحول من مكانك على شأن
بغيره بين غضبك وغيظك وعليك بالفكر لاخرتك ودنياك واياك والخلو من التوكل
على الله فى جميع امورك وكن واثقا به فى مهماتك كلها وعليك بالشكر لمن انعم عليك واياك
والضحك فانه يميت القلوب واياك وتاخير الصلوة عن اول وقتها ولو كان شغل اى شغل
كان ولا تترك القضاء صلوة عليك ولو يوما واحدا واذا فرغت من الصلوة فصل
النوافل وعليك بالملازمة فى طلب العلم منذ كان واياك ومنازعة من يقرأ عليه
والرد عليه بل خذ ما يعطى بالقبول واما لسان يطرد النظر فى الذى تقرأه ليلة واحدة
واجعل لك وردا من القران وان تمكنت من حفظه فاحفظ بل احفظه ما استطعت
واجتهد ان يكون كل يوم خيرا من ماضيه ولو بقليل واياك وان تسمع نميمة احد من
خلق الله فانها نعمة لا تحصى ولا تنقطع من الزيارات واياك ان تحادث احدا فى غير العلم
واياك وكثرة الكلام ونقل كلام لاحد وعليك بالمواظبة فى كل يوم بخمسة وعشرين مرة
اللهم اغفر للمؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات فان فيها ثوابا جزيلا ولا تترك
الاستغفار عقيب العصر سبعا وسبعين مرة واكثر من قراءة انا انزلناه وقل هو الله احد
قال بعض الحكماء اذا اردت ان تطيب عيشك فارض من الناس ان يقولوا انك مجنون
بدل قولهم انك عاقل قبل ان لم يكن ما تريد فارد ما يكون حكاية منقول است از
كسى كه در ايام تحصيل علم روزكارى بفقر وفاقه ميكذرانيدم وهر بامداد كه

بیچ صافی می دیدم من مرا عطا طلب کردم و پوشیده نمک سنگ شتافتم و در رهگذر
من مردی بقالی سبزی فروش بود هر روز از من سؤال می نمود که ای هرزه گرد تا بکجا میروی بگذار
این شغل بی حاصل کن و بکسب و کار مشغول شو که قوت لا یموت از آن پیدا شود در این اثنا روزی
با من خطاب کرد که هنوز وقت آن نگذشته که این کاغذ پارها را در حفره بریزی و آب
بدان بپاشی تا سبز شود و من از سرزنش او منفعل نمیشدم و بجهت صبر می نمودم
تا در فنون علم بحد قصوی رسیدم اما از پریشانی بمرتبه بودم که قدرت بجا
نداشتم و مرا پیرزنی همسایه بود که گاه گاه مرا از آنجا بیرون روزی از خانه بر آمدم دیدم بر
سر کوچه کوشکی بنا نهاده که راه را تنگ نموده و سواره را عبور از آن میسر نبود گفتم
مرا نیز دو راه آمد و شد هست چرا این کوشک را ساختی گفت هر گاه هودج تو
خواهند از اینجا بگذرانند بفرما این کوشک را خراب کنند و من با این طعنها صبر می نمودم
روزی بر در خانه خود نشسته بودم ناگاه ملازم امیر بصره آمد که امیر ترا میطلبد
گفتم او را با من چه رجوع است و من با این جامه بمجلس نتوانم آمد ملازم رفته بعد
ساعتی بازگشت و رخت قیمتی و هزار مثقال طلا پیش من گذاشت و گفت این جامه بپوش
و نزد امیر حاضر شو من بموجب فرموده عمل نمودم چون نظر امیر بر من افتاد گفت
خلیفه فرموده که بجهت تعلیم فرزندان امین و مأمون ترا ببغداد ببرم باید رفت
در تهیه و استعداد راه دیدم روانه شدم چون بخدمت خلیفه رسیدم گفت تا
امین و مأمون را نزد من آوردند در وقت شروع بر تعلیم ایشان طبقهای زر نثار
کردند و در این چند روز نثار جمع کردم که هرگز بخواب آن ندیده بودم و هر ماهی
ده هزار درم بنام من وظیفه مقرر کردند چون مدتی گذشت روزی هرون گفت اراده

دارم که امین و مأمون بمنبر رفته خطبه بخوانند گفتم در این فن ایشان را یگانه روزگار
کرده ام در روز جمعه امین بمنبر رفته و خطبه نیکو انشا نموده و در این روز امرا و
اعیان دولت طبقهای زر نثار کردند و مرا اموال عظیم حاصل شد هرون نیز انعامی
تمام در حق من نمود گفت هر آرزو که داری بخواه گفتم از دولت امیر المؤمنین همه چیز دارم
اما رخصت فرمائی که ببصره رفته باشم و کسان و خویشان خود را دیده و انعام خلیفه
در حق من مشاهده نمایند و مراجعت نمایم هرون بعد از رخصت حکمی بوالی بصره
نوشت که او با جمیع اعیان مرا استقبال نمایند و هفته دو نوبت والی با اعیان شهر بدیدن
و سلام من آیند چون ببصره رسیدم و اهل بصره در رکاب من تا بسر خانه خود
رفتم و در هودج زرنگار قرار داشتم چون بآن کوشک همسایه رسید هودج
گذشتن نمی کرد تا کوشک را خراب کردند و بعد از فراغ آن بقال با تحفه بدیدن
من با جمعی آمد چون نظر من بر او افتاد گفتم ایها الشیخ دیدی که از آن کاغذ پارها
چه درختی سبز شد و چه ثمره بار داد مرد بقال زبان با عذار گشوده بجهل خود معترف
گردید حکایت رای رجل رجلا یبکی علی قبر فقال له من صاحب القبر قال اخ لی قال متی
بیان در حدیث می باشد که هر گاه سه نفر سوار مرکب شوند اول ایشان ملعون است و اختصاص
باول محل اشکال است قال بعض المحققین یجوز التخییر بین الواجب والندب کالانظار
للمعسر والتصدق ولا یخفی ما فیه فان الانظار لیس بواجب بل الواجب احد الامرین والصدقه
افضل الفردین سؤال نذر لکیما ان یصرف اجرة حمل النجاس فی یوم الفلانی الی الفقراء
والجره حمله الحمل فی المسجد مثلا فاستاجره واحد منهما وهو حمل الجمیع فالاجره تقسم
فی بینهما واعطاء المستاجر اجرة الواحد فقط وقت کلم تمام بابه و وفقنا گذشت چون

مگو آنکه اول از عقب آخر شوند

بکند و دختران که هنگام چنانکه گذشت فالحر جز هند لازمی عشاق گردید بیکعهد
بنشسته که هماندم نشکستی **فائده** بدانکه از علوم معتبرهٔ هندوان یا جوکیان علم وهم
است که انواع علم انفاس نیز گویند در میان علمای اسلام و ایرانیان متداول نیست
و صاحب نفایس الفنون در آن کتاب اشارهٔ مجملی بآن کرده و یکی از علمای اسلام که
بعنوان سیاحت هند رفته شمه از آن فرا گرفته و اهل هند از جوکیان اعتقاد تمام باین
علم است بنای بسی احکام بر آن فای هند و یکی از برهمنان جوکیان کتاب مختصری
در بیان این علم ساخته و پرداخته و بعضی از آنها را بفارسی نقل نموده اند چون اطلاع
بر این علم از فواید دینیات است مختصری از آن را در اینجا نقل میکنیم بدانکه بعضی نیز
میگویند که شهری است در اقصای هند که آنرا کامرو خوانند و در آن شهر ساحران
و رهبانان باشند و ایشان را بزبان هند جوکی خوانند و در آن مسکن زنی است
جادو که آنرا کاماک دیو و بعضی کام دیو خوانند و مردم اهل آن زمین را علم سحر
و وهم آموزد و گویند ساحران و رهبانان همهٔ هند او را می پرستند و خدمت میکنند
پیش از این استادان شهر شصت و چهار زن گرد آمدند که ایشان ساحران جهانند
و همه تنها بکردند و خود را بصورت دیگر یکو دانند و چنان دانند که ایشان در هوا
روند همچنانکه روحانیات و ایشان این کتاب را وضع کرده اند بزبان هندی و جملهٔ علم
وهم و تاثیرات دل و علم دم و سحرها و رقیها که بوهم تعلق دارد در اینکتاب یاد کردند
و این کتاب را کامروبچاسنکا یا بیجو سنکا نام کردند و در میان ایشان کتابی شریف تر
از آن نیست و هر که اینکتاب یاد گیرد او را بزرگ دارند و بغایت عالم شمرند و او را
خدمت کنند پس از زبان هندی بپارسی گردانیده اند و پنج باب بوده و ملخص آن

کتاب نیست بیان آنست که هرگاه دم از سوراخ بینی راست بیرون آید چنین گویند
که این دم آفتابی می آید و هرگاه دم از سوراخ بینی چپ بیرون آید گویند این دم از ماهی
آید و این دو سوراخ بینی بآفتاب و ماه منسوبست و وقت باشد که دم از راست
رود و وقت باشد که دم از چپ رود و وقت باشد هر دو برابر آید برابر و وقت
باشد که دم بیرون نیاید و این تجربه باید نگاه داشت تا دم در توان یافت و معلوم
کرد و باید که پیوسته دم خود را می نگرد که از کدام جانب می آید و از هر سوی را
چند دم میرود و باید دانست که این دم بر ساعات شبانروزی میرود چنانکه هر روز و ساعت
از سوئی میرود چنانکه هر ساعت هزار و هشتصد دم می آید شبانروزی بیست و یکهزار و ششصد
دم بر آید و باشد که زیاده باشد و باشد که کمتر و نیز گویند که دم پنج است چنانکه
عناصر پنج است چهار خاکی و بادی و آبی و آتشی و دیگر دم آسمانی زیاده می آید اول
دم خاکی است و آن دم بسوی زمین رود تا دوازده انگشت برود و رنگش زرد است
و دوم آبی است و آن نیز سوی زمین رود تا ده انگشت برسد سیم دم هوائی است
و آن برابر رود و رنگش سپید است چهارم آتشی است سوی بالا رود تا چهار انگشت
برسد گویند و رنگش سبز است پنجم دم آسمانی است و او بسوی درون رود و رنگش
بسپیدی میل دارد و هر یکی را جداگانه حکمی است که بجایگاه خود گفته اند و آنچه از
دست راست است پس تعلق بر آسمان دارد و هر چه از جانب چپ باشد برابر
روی آن تعلق بچپ دارد و چون معرفت دم معلوم گشت بعد از آن بگوئیم که هر شغلی
را کدام وقت دم نیکو باشد و کدام بد بود و آنرا بر پنج فصل ترتیب داده اند **فصل
اول** در عزیمت کارها فصل دوم در آنچه کسی سؤال کند فصل سیوم در ضمیر گفتن

فصل چهارم در شناختن مراتب فصل پنجم در معرفت دم فصل اول در عزیمت کارها
اگر عزم سفر داری بنگر اگر از جانب چپ آید در حال روان شو هیچ توقف مکن که
خیر و خوبی یابی و پای چپ پیش باید نهاد که نیکو باشد نباشد اگر پیش پادشاه یا نزد
بزرگی خواهد شد نام آن بزرگ شمار کن اگر حرف نام طاق آید از بینی راست باید
واگر بخدمت بزرگی و برای حاجتها مصلحتی دم از جانب راست باید واگر دم از جانب
چپ باشد هیچ نباید گفت و اگر در هر دو برآمده باشد با دو کس خصومت خواهند کرد
اگر دم راست آید هیچ توقف نباید کرد و پیش از آنکه خصم بر او حمله کند حمله باید که
بهمه حال شکسته شود و اگر دم چپ آید توقف باید کرد تا خصم حمله کند تا بر او
غالب گردد و اگر اسب یا شتر و برده خواهد خرید دم از جانب راست باید اگر چپ
باشد بنا نکند و اگر تیر و شمشیر و جامه خواهد پوشید و زرینه خواهد بست دم چپ باید
داغ کردن ستور و نعل بستن و ناخن چیدن و رفتن پیش پادشاهان و معالجه کردن
و کم شده طلب کردن و زرینه ساختن و حجامت و کشاورزی را دم راست باید
در عقد عروسی دم چپ باید اگر صحبت خواهد دم راست باید اگر عمارت و زمین و باغ
خواهد دم چپ باید و اگر بر والی و امیر رود دم راست باید اگر بازار دکان خواهد دم
چپ باید اگر از کسی بترسد از خصم یا از سلطان یا از ظالم دم راست باید بر او تا
نزدیک او رود هیچ نتوانند کرد یا مدار از خانه خواب برخیز و اگر دم راست بود
پای راست نخستین بر زمین باید نهاد والله اعلم اگر کار و شغلی خواهد کرد اگر روز
شنبه یا سه شنبه بود بیاد نیه بدم راست باید کرد اگر یکشنبه و دوشنبه و پنجشنبه باشد
بدم چپ باید کرد و اگر چهارشنبه باشد بدم هر دو سوراخ بینی باید تا نکاه دارد بر آید اگر دم

شود بد باشد هیچ کار دنیا باید کرد اگر هر کسی دعوی کند با پیش بزرگی رود از جانب
سوی او باید کرد که هیچ دم نزد و اگر هر دو دم یکجا باشد و زبر دست بود آنکه آمد
و اگر باید که کدام میرد یکجا باشد روز فرزند قوی حال یابد اگر چپ و نوبت بود
یعنی چهار ساعت در عقب یکدیگر درآمده باشد و اگر چهار نوبت بود دیشادی تشریف
یابد و اگر هفت نوبت بود شادی یابد و اگر یکجا باشد روز بپا از خویشان خود مهتر
شود اگر دم راست دو نوبت بود چیزی غایب شود و اگر سه نوبت بود در رنج دوستی
باشد و اگر چهار نوبت بود رنجور شود و اگر شش نوبت رود بدشمنی مبتلا شود
و او را بهانه رسد و اگر هفت نوبت بود از زن او را رنجی رسد اگر شبانه روزی
رود اجلش نزدیک آمده باشد و اگر بجانب شمال و مشرق خواهد رفت دم راست
باید و اگر بجانب جنوب و مغرب خواهد رفت دم چپ باید تا مراد حاصل شود والله اعلم
فصل دوم در سؤال اگر کسی بیاید و گوید که بجنگ میروم یا بسفر میروم اگر دم چپ باشد
گو روانه شود که نیکو است اگر حصار پیچیده باشند و گویند که بگیریم یا نه اگر دم
چپ بود بگو که فتح شود و اگر دم راست رود فتح نباشد اگر خصمی آید و حصاری
گوید که بجنگ بیرون رویم یا نه اگر دم راست آید بیرون روند و جنگ کنند و دشمن
زده شود و اگر دم چپ بود بگو بیرون نباید رفت و اگر بگوید بکاری یا مهمی میروم
مراد آید یا نه اگر از آنجانب آمد که دم از آن کمتر میرود بگو بر نیاید اگر پرسد که بود
که غنیمت است و ناکامی در زدیده بوده است باز یابم یا نه اگر سائل از آنجا آمد که دم
از آن بر آید و سر می رود باز یابد و اگر از آنجانب آمد که کمتر میرود باز نیابد اگر پرسد که
بیمار یا مجروح به شود یا نه اگر سائل از آنجا آمده که کمتر میرود و باز بر آنجانب نشسته که

برابر بود دهر شود و مقصود نیابد اگر پرسد که غایب رفته است زنده است یا مرده
اگر سائل از آنجانب آمد که دم برابر می رود غایب زنده است و مبتلاست واگر از آنجانب
آمد که دم کمتر می رود و بدانجانب نشسته است و ایستاده که دم برابر میرود هم زنده است واگر
از آنجانب آمد که دم بر نمی رود و باد بدانجانب نشست که کمتر رود مرده باشد اگر پرسد
که کسی را زهر داده اند و مار گزیده سائل از آنجانب آمد که دم بر نمی رود دهر را پیش گوید
او غالب آید فصل پنجم در ضمیر گفتن کنند شد که دم پنج است و شرح هر یک داده شد اکنون
بدانکه چون دم خاکی آید دلیل کند بر نعمت فراخ و شادی و ارزانی نرخ و چون دم آتشی رود
یا بادی دلیل بود بر دلتنگی و بیماری و رنج و غم و اگر دم آسمانی رود دلیل بود بر فرو بستگی کارها
و هیچ مقصود حاصل نشود و اگر بهم پیش نوا آید و گوید که چیزی اندیشیده ام بگو دم خود را
بنگر اگر از خاکی رود بگو چیزی اندیشیده از درخت و نبات و گیاه و آنچه از زمین روید
واگر بادی یا آبی رود بگو از جانور پرنده و پرند چیزی اندیشه کرده اگر دم آتشی رود
بگو از معادن اندیشه کرده چون زر و نقره و مس و سرب و آنچه بدان ماند و اگر دم آسمانی رود
بگو هیچ نااندیشیده اگر کسی پرسد که کاری خواهم کرد یا حاجتی خواهم خواست حرف نام او
بگیر با اگرها فاتحه دم آفتابی رود بگو که کاری که خواهی کرد بر آید و اگر جفت آید و دم ماه
رود بگو که این کار بر نیاید اگر پرسد بیمار بمیرد یا نه اگر حرف نام بیمار طاق و دم آفتاب
رود بزید و اگر نام بیمار جفت و دم ماه رود و سائل از جانب ماه آید بمیرد فصل چهارم در
شناختن مرگ بدانکه علامت مرگ چهار نوع است و از اینها بتوانند آن و تجربه کرده اند و
شناخته اند و همه علمای هند متقدمین و متاخرین بر این متفقند نوع اول اگر دم یکتا
رود از آفتاب و از ماه هیچ نرود علامت بد بود و اگر پنج شبانه روز رود از زندگانی او دو

سال

سال مانده و اگر پانزده شبانه روز رود و پیوسته از زندگانی یکسال مانده است و اگر بیست
شبانه روز رود از زندگانی او شش ماه مانده است و اگر بیست و پنج شبانه روز رود پیوسته
از زندگانی او سه ماه مانده است و اگر بیست و شش شبانه روز رود از زندگانی او دو ماه
مانده است و اگر بیست و هفت شبانه روز رود یکماه مانده است و اگر بیست و هشت شبانه روز
رود پانزده روز مانده است و اگر بیست و نه شبانه روز رود ده روز مانده است
واگر سی شبانه روز رود از زندگانی او پنج روز مانده است و اگر سی و یک شبانه روز
رود از زندگانی او دو روز مانده است و اگر سی و دو شبانه روز رود از زندگانی
او یکروز مانده است و اگر سی و سه شبانه روز رود از زندگانی او یکروز او را خطر
نباشد و عمرش باخر رسد این حکم دم است که از جانب آفتاب رود و اگر از جانب ماه رود دیگر
شادیها بینند و عمر دراز بینند نوع دوم اگر کسی خواهد تا بداند که عمر مانده است یا آخر شده
برخیزد و صبحگاهی رود بوقت آنکه آفتاب برآمده باشد و بلند شده بر زمین هموار رو
سوی مغرب کند چنانکه سایه برابر او باشد و راست بایستد چنانچه هیچ نجنبد آنگاه
هر دو دست بر زانو نهد و هم بر او کنار رود و هیچ در خواطر نیاورد و سر برآورد
با هستگی چنانکه در او هیچ تفاوت نکند و نظر خود بر بالا برد و سایه خود بیند
در میان هوا بغایت بزرگ و سپید نماید اگر سایه تمام اندام نماید که او را هیچ نقصانی نبود
دلیل است که سالهای بسیار زید و عمر دراز یابد در راحت و اگر سایه بی سینه بیند در
یکسال بمیرد و اگر سایه بی دست بیند در دو سال بمیرد نوع سیم اگر کسی را بول و غایط
هر دو برابر بی فرا او بیرون آید در آن هفته بمیرد والله اعلم نوع چهارم هر که در آینه
نگرید سر و روی خود بیند و دیگر اندامها نبیند بعد از پانزده روز بمیرد والله اعلم

برکی

پیوستگی ماه گویند اگر بود از این علامات بدید آمده باشد وهم خطر باشد و بیم خواهی
که دفع شود اکنون چاره آنکنیم و شرح آنگوییم بدانکه چاره او آنست که ماه در میان
برجی مانند شود و چنانکه وهم کند که ماه سپید و روشن در میان سر بدید آید و گرد بر هم و دست
واندیشه صافی آنکه سنگی را که یاد کردیم که چنانکه هشت یاقوت است او را بر هم بکشید و بیاب
بوی و یا با نماه بر سر او چنانکه با ماه بهم شود آنگاه وهم کن که از ایشان آب چنانچه می بارد چنانکه
از مرد و زن در حال صحبت از ایشان آب منی بیرون می آید همچنانکه وهم کند که ایشان ماه
و سنگی هر دو در میان سر بهم شدند و آب چنان بیرون نامند و بر اندام می ریزد این وهم
شب و روز باید پیوسته کرد تا آنگاه که آن علامتها که پیدا آمده باشد زایل شود
و ناپیدا شود و بیشتر بدید نشود آنگاه بدانی که ضرر و بیم عظیم رفع شود و هیچ بیم
نمانده است این شرح علامتها که مرگ بر اینجاها که گفته شد و شرح دفع وی این که
گفته اند فصل بیست و چهارم در معرفت دم اکنون علم دم را بگوییم که از بینی بیرون آید منخر بینی راست
و او هم چنانکه گویند و منخر بینی چپ ماه وقت باشد که دم از آفتاب رود و وقت باشد که
از آفتاب و دو وقت باشد که از ماه رود و وقت باشد که از هر دو برابر رود و وقت
باشد که هر دو بسته شود و هیچ بیرون نرود و این علم بزرگ است باید که پیوسته دم
خود دراند کی تا معرفت آن بدانی اگر کسی پرسد از معنی مهمی یا کاری اگر آنکس از سوی آفتاب
آمده و دم از او بیرون رود و اگر از جانب ماه آمد و دم از آن بیرون رود کارش بر آید
و اگر کمتر رود بعکس این باشد و جمله علمها از بدیت آفتاب و ماه دوازده حرکت است
شش حرکت بروز و شش حرکت در شب هر حرکتی دو ساعت چنانچه شبانروز
بیست و چهار ساعت است هر دو دم ساعت آفتاب و دو ساعت از ماه هم چنین شبانه

روز بدین ترتیب از دو حرکت است و این پنج چیز را سمع و بصر و شم و ذوق و لمس خوانند
و بیک ماه و آفتاب بسته است بتقدیر خدای عز و جل اگر پرسند از هر کاری اگر از سوی
آمد که دم از آن بیرون رود کار بر آید و اگر دم کمتر رود کار بر نیاید میان ماه و آفتاب
اجتماع و استقبال است استقبال بر دست راست و اجتماع بر دست چپ اما میان که اجتماع
و استقبال است اگر جلد و بیم است و استادان این علم بگفتند و با نظر بیرون گفتند اگر پرسند که
بنده بگریخت باز آید یا نه یا از جهت بیماری که بیند یا زهر خورده یا کسی غایب است یا کسی
رنجها دارد بریده است یا همه غایب باید یا نه اگر از آن جانب آمد که بیرون رود مقصود
حاصل شود و اگر از آنجا آمد که کمتر رود و هم بدانجا نشسته کار بر نیاید اگر پرسنده از
هر جانب که آمد دم بود در آن ساعت بیرون نرود کارش نیکو شود و دم درون رفتن
علامت خان کند است و کار و مراد از دست رفتن و هر چه از جانب دست راست است
و بیرون از آن آفتاب است و هر چه از جانب دست چپ برابر رود از آن ماه است اگر
پرسند که جنگ خواهیم داشت یا علم خواهیم آموخت یا بازرگانی خواهیم کرد یا کدخدایی
روزی یا عروسی خواهیم کرد اگر پرسنده از آنجانب آمد که از آن دم بیرون رود کار
بر آید و بمقصود رسد و اگر کمتر کار بر نیاید **فائده** بدانکه علم اکتاف و شانه از علوم
معتبره است و در اینجا شمه قلیلی از آن ذکر میشود بدانکه مراد شناختن شانه گوسفند
است و حکما گفته اند که علم شانه را علم نجوم برابر است هر که خواهد که نیکی و بدی امور
کند خدای واینی راه و آمدن لشکر و آمدن برف و باران و سرما و گرمی گوسفندان
وستور را بداند باید که ماه در افزونی باشد دیه اخوب و بعضی بر آنند که
هر وقت شانه هر گوسفند خوب است و حکم میتوانکرد مجملا آنکه از شانه چپ حکم کند

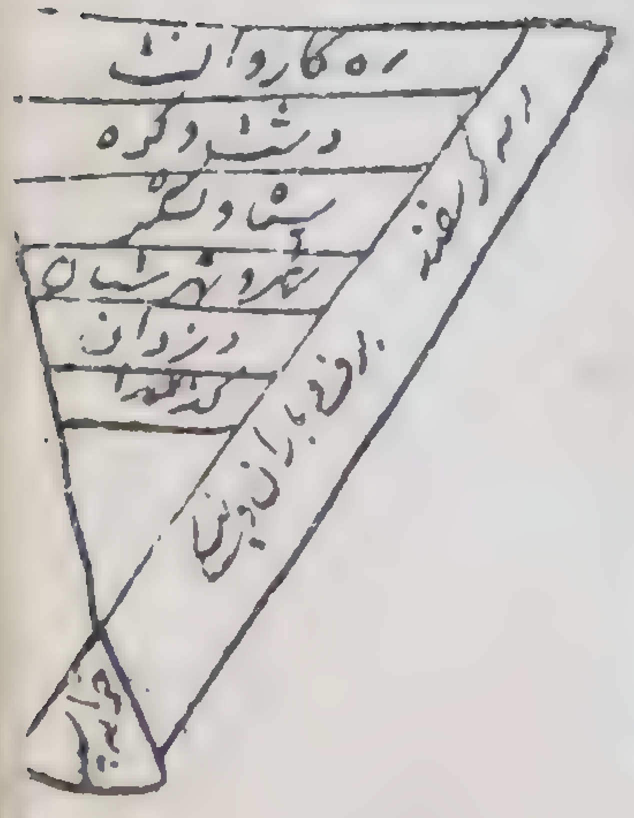

راه کاروان جاکه فراخ است بر سر شانه اگر لختی سیاه بود دلیل است بر سلامتی کاروان
واگر همانجا سفید باشد دلیل بی‌امنی کاروان بود واگر همانجا سرخ بود دلیل است
که در کاروان جنگ افتاد واگر بر کناران سیاهی بیند دلیل بود بنزدیک رسیدن کاروان
بشهر و پشت کوه اگر بجای دشت و کوه سیاهی بیند دلیل است بر بسیاری علف واگر سفیدی
بیند دلیل بی‌علفی است و خشکی دشت سپاه و لشکر اگر بجای سپاه و لشکر سیاهی بکنارها یعنی
که افتاد در آمده بود و شانه درزی اگر جنبش لشکر است در آن شهر واگر سیاهی باشد
و مقدار دو انگشت بیش نباشد دلیل خلاصی و آرام است از لشکر واگر هم در جای
سیاهی سرخی باشد دلیل خونریختن بود در آن شهر و لشکر شهر و شهرستان اگر در جای
شهر و شهرستان سرخی بیند دلیل خونریختن است در آن شهر واگر سفیدی باشد دلیل
مرگ و تنگی فی **مکاتیب** قطب بعضی ارباب اموال را عادت آنست که تخمین خود حاصل
کنند و خرج را بران اندازند اگرچه دانند که احتمال نظر فی آفات زمان و احتمال خطا در
تخمین بر بیش و کم هست اما بنا بر ظاهر حال نهند و حکما از آن برندارند بر همین قیاس
باید مرد تمام تخمین عمر خود بکند و صرف اوقات خود را بر آن اندازد و ما تخمینی میکنیم
که هیچ مبالغه در آن نباشد نهیم و گوئیم که در حدیث است که اکثر اعمار امتی ما بین
الستین الی السبعین و مجرب نیز بر این گواهی داده پس اگر هر کس بر تقدیر آنکه عمرش
بنهایت سد شصت و پنجسال عمر برسد گوئیم ای آنکس که تو را حاصل عمر است بیست و پنجسال از
عمر مانده است اندیشه کن که بسیار نیست باید بر هم زده گذشته اگر صدق این خواهی
معلوم کنی واقعه‌ای از وقایع خود که بیست و پنج سال پیش از این واقع شده باز آر بنگر
که گویا بیرون از پریروز بوده و چون تو را از عمر همین مانده تو را ملک کار باید کرد یک

کار نباید کرد اما آنچه باید کرد شتابی در تحصیل زاد معاد که هر چند بایام خروج نزدیکتر
شود جهد در تهیه و استعداد زاد باید کرد که وقت تنگ میشود و کار فراوان
میگردد و یک یک باید از پیش برداشت که چون نفیر رحیل زنند امان نیست اما آنچه
باید نگرداند اندیشه دنیا در امور معاش برای آنکه بیست و پنجسال زمان بسیار نیست باید
سر آمده و حاجت تو بآن بعضی ندارد و همین قدر کار بسامان افتاده برای این مدت
کافی است و حاجت بسعی دیگر نیست و نیز بفقر و سختی باید بسر برد می توان بود چه
زمانی اندک است و اگر اندیشه برای زن و فرزند است معلوم که او را اندیشه خود
و فارغ کردن برای کسب زاد معاد بیشتر است از اندیشه فرزندان برای آنکه فرزند
هر یک بخش خود هستند چه حاجت است که این کس خود را فدای ایشان کند خدا
عز و جل هر کس را چنان آفریده که بخش خود هست با وجود آنکه علاقه فرزندی امر نسبت
لغبات و امر اعتباری در زمان فراغت آدمی را بود و ای اعتبار آن هست چون کار بر او تنگ
شد که جای بر فراز او نماند در قیامت که آدمی را کار بجان رسد هیچ علاقه با نفس خود
که علاقه حقیقی است باقی نماند یود المجرم لو یفتدی من عذاب یومئذ ببنیه و صاحبته
و اخیه و امه و ابیه و فصیلته التی تؤویه و من فی الارض جمیعا ثم ینجیه و چون بنیز
کند بالضروره ایثار خود بر ایشان کند مردم دنیا خود را فدای فرزندان نمی
نمی کنند با آخرة اهون و ادنی از دنیا است نه مگر بنا مومنی و با خرت نه وای
آنکس که تو را اینجا هشتاد سال است تو را پانزده سال مانده نکویی پانزده سال مدتی است
نا هی زده گذشته آنکس را که بیست و پنجسال مانده بود همان آن بود که شنبه تا به جمعه
رسد بیدار شو بجان خود و دل از همه چیز و همه کس برکن و روی بخدا کن و بعبادت

اوستغنی شو تا کاملت خود را از آب بیرون بری تو افکو بکش منهلک خود باید کرد و فکر دیگر
از برای خود دشمنان را کن اد مثل تا بیابی آدم مثل کشتی شکسته کرفته که غرق دریا شده باشد اما
هر کس درست یابی بزند که خود را بساحل اندازد و کسی نیز خود را بکسی مشغول باید شد
که از کار خود باز می ماند و آن دیگر نیز باین مشغول و مطمئن می شود و هر دو غرق می
شوند مگر ملاح شیر مردی که نشناور هم خود را و چند کس بیرون تواند آورد و تعنون
رشتهای چند که در این دریا دستگیر باز ماندگان کشند بعزم اخوان از راه مدد
باشد نه از راه فکر دنیوی دهای آنکس که تو اشتضت سال عمر است تو اینجا ساماندی آ
بیخ لستا بهچه جدا است سلعت شبافرع سعدی مرا را در گوش دارو اندیشه که نه
وکافرم نیکی اندیشه ملک دنیا بگذار که کار نزدیک شده و دل بضاعتی دار اگرچه
ذکر مرگ تلخ است اما چه کنم که این تلخ واقع است و بتغافل و تجاهل از سر باز نمی
شود اگر پنجاه رفته در خوابی مگر این پنج روزه دریابی اگر جزم داری که در این هول
مرگ امروز همان کار کن که شاید ابن فرزانه همان باشد فی کتاب ریاض الصالحین
شغصا من الاخبار استودع بعض الملوك جوهرة نفیسة ووضعها الامین فی موضع
من بیته فظفر بها ابن له صغیر فضربها بالحجر فانکسرت اربع قطعات فدخل علی الامین من الغم والخوف
ما لا یطیق فعزم علی الهرب فلقیه شخص فقال له ارى لك حزنا وذکر قصته فعلمه هذه
الابیات الاربعة وکم لله من لطف خفی یدق خفاه عن فهم الذکی وکم یسر اتی من بعد
عسر وفرج کربة القلب الشجی وکم امر تساء به صباحا وتأتیك المسرة فی العشی
اذا ضاقت بك الاحوال یوما فثق بالواحد الفرد العلی وقال له کررها فالفرج
یاتیك من الله ففعل ما امر فبینما کذلك اذ بوکیل الملك قد جاء به وقال ان سریر الملك

حدثت بها وجمع وقال الالماس انکسر جوهرة این فقطع لا یزید ولا ینقص فقال السمع لی الطاعة
وحصل له من الفرج ما لا یوصف وخلص من الغم حکایة یروی کان لاعرابی ولد اسمه عمرو بن بنا
هو یمشی مع ابن رزان بن حبل بعاملتنا یا عبد الله فلم یجبه فقال له الا تسمع فقال
یا عم کلنا عبد الله فانی عبد الله یعنی فالتفت الاعرابی الی ابنه الا تنظر الی بلاغة هذا
الشاب فاذا فی یوم برجل ینادی یا ابا حمزة فقال له ابن الاعرابی یا عم کلنا حمزة الله
فای حمزة یعنی فقال ابو اسکت یا من اخمل الله بذکر ابیه حکایة حکی عن المنصور الدوانقی
انه اراد قتل عمه عبد الله وکان لا یمکنه ظاهرا فحبسه عنده ثم بلغه عن ابن عمه الاخر عیسی
وکان والیا بالکوفة بما افسد عقله نزهة ترفا لم یزل لك فطال الفکره وکتمه عن جمیع
حاشیته فاستحضر عیسی واکرمه غایة الاکرام فاخلی به یوما وقال له یا بن عم انت منی
وموضع سری انی مطلعك علی امر هل انت فی موضع ظنی بك فقال عیسی انا عبدك و
نفسی طوع امرك ونهیك فقال ان عمی وعمك عبد الله فسد بطانته وفی قتله صلاح
ملکنا فخذه الیك واقتله سرا ثم سلمه الیه وعزم المنصور علی الحج مضمرا ان عیسی اذا
قتل عبد الله الزمه القصاص وسلمه الی اخوة عبد الله لیقتلوه فیستریح منهما فلما
حبسه فلما اخذ عیسی یفکر فی قتله ورایت راشد یونس بن فروة وکان حسن
الرای فقصت له صورة القصة فقال احفظ نفسك واحفظ عمك فیتم الامر فانی اری ان
تدخله مکانا فی بیتك وتکتم امره من کل احد تتولی بنفسك طعامه وشرابه وتجعل دونه
مغالیق وابوابا وتظهر للمنصور انك قتلته فکانی به اذا حقق له انك قتلته امرك
بالقصاص علی رؤوس الاشهاد فانی اعترفت بقتله انکر امره لك واخذ بقتله فقلت
مستورة عمل بها واظهر للمنصور انه قتله ثم حج المنصور فلما قدم من حجه واستقر فی نفسه

انی قتلت عمه واسر الی اعمامه اخوة عبد الله وحثهم علی ان یسألوه عن عبد الله فلما
علموا بذلک جاؤوا عیسی الی المنصور بمحضر من الناس فسألوه عن عبد الله فقال المنصور
یا عیسی دفعت الیک عبد الله لیکون فی منزلک حتی ارجع من الحج فاتنا به الساعة فقال
عیسی امرتنی بقتله فقتلته قال کذبت ما اردت ذلک ثم اظهر الغضب فقال للعمومة
قد اقر عیسی بقتل اخیکم مدعیا انی امرته بقتله وکذب فقالوا ادفعه الینا نقتله
فقال شأنکم قال عیسی فاخذنی الی الرحبة واجتمع الناس علی وقام واحد من عمومتی
وسل سیفه لیضربنی فقلت یا عم لا تعجل وردنی الی الامیر فردوه الیه فقلت ایها الامیر
انما اردت قتلی بقتله وقد عصمنی الله منک وهذا عمک باق وان امرتنی بدفعه الیهم دفعته
فاطرق المنصور وعلم ان ربح مکره صار نقضا عصاه ثم رفع راسه وقال ایتنا به فمضی
عیسی واحضر عبد الله فلما رآه المنصور قال للعمومة اترکوه عندی وانصرفوا فاخرجتم
فبنی له بیتا وسلم عیسی ببرکة الاستشارة حکایة شخصی نقل میکند که من مبلغ پنجم از نوکر
عراقی بخزانه شاه سلیمان صفوی قرض دار شدم وجهت معتبر موعد معینی بمشرف خزانه
سپردم و بعد از مدتی بهر نوع بود وجه را سرانجام نموده و بمشرف داده چون جهت
حاضر نبود قبض رسید از او گرفتم اندکی بر نیامد که آن مشرف بمرد و دیگری مشرف
شد بعد از چند روز جمعی مرا بر بنا وقوده بعرض سلطان رسانیده وجه آنرا
طلبیدند و من گفتم وجه را داده ام و قبض مشرف دارم گفتند بیار قبض را یا وجه را ادا
کن بخانه رفتم هر چند قبض را جستم نیافتم تمام خانه و اسباب را زیر و زبر کردم و اثری
از آن ظاهر نشد و در عرض تمام یک هفته آنچه تفحص شایست بایستی نمود و پیدا نشد هفته دیگر
محصلی یکی بر من گماشتند بعد از آن بتر مهلت طلبیدند خانه همسایگان و همه جا احتمال

امکن بود رفتم و گردیدم اثری نیافتم در هفته سیم محصلین غلاظ و شداد تعیین
نمودند که بانواع تعذیب شکنجه تا یک هفته وصول شود والا امر بقتل رسانند و هیچ
وجه مرا از آن وجه ممکن نبود در آخر هفته محصلین مرا برداشته بصوب چهارسوق
روانه که در آنجا مشغول تعذیب من شده یا وجه وصول شود یا بهلاک شوم و من در عرض
راه متوسل بحضرت آل عبا و پنج آل عبا گردیدم و میرفتم و چون معتاد بمعجون افیون بودم
و بجهت مستی نشئه در آن روز بسیار بیحال شده بودم بدکان عطاری رسیده قدری
معجون افیون خواستم قلیلی بکاغذ پارهای دکان عطاری خود پیچیده بمن داد
محصلین مرا برداشته روانه شدیم در عرض راه معجون را خوردم و کاغذ را افکندم
بجهت اثر معجون که در کاغذ بود بجامه من چسبید دو سه دفعه جامه را حرکت دادم
نیفتاد عاقبت کاغذ را از جامه جدا کردم خواستم بیفکنم دیدم مهر بر آن زده بود
نیک ملاحظه کردم دیدم برات مشرف سابق خزانه بود که بمن داده بود از شادی از پا درآمدم
و در آنجا شکر معبود را کرده برات را بخزانه رسانیده مستخلص شدم حکایة حکی
ان تاجرا دخل حمص فسمع موذنا فی مسجد یقول اشهد ان لا اله الا الله واهل حمص
یشهدون ان محمدا رسول الله ص فغضب من ذلک وذهب الی امام المسجد لیسأله فرآه قد اقام
الصلوة وهو یصلی علی رجل واحدة ورجله الاخری ملوثة بالعذرة ورفعها الی
عقبه فقال سبحان الله امضی الی القاضی فاخبره فاذا هو یعقب جنازة یمشون بها لیدفنوه
ومن فی الجنازة یصیح ویقول یا للمسلمین انا حی فکیف تدفنونی والقاضی یقول لا تقبلوا
قوله وادفنوه وتعجبت من ذلک فقلت لامضین الی المحتسب فقیل هو بالمسجد الجامع یبیع الخمر
فاذا هو نقیب المسجد بین یدیه دن خمر یبیعها وفی حجره مصحف وهو یحلف للناس ان الخمر

فالصق ابن فيها ماءً واراد الناس ان يجتمعوا عليه يتبرؤن الجمر فزاد تعجبي وقلت اذهب الى
شيخ الاسلام فذهبت اليه وفتحت باب بيته فاذا هو نائم على وجهه وعلى ظهره غلام يفعل
به فتحيرت وقلت الى من اشتكو هذه الامور فقالوا فيها قاض مسند من اخر فذهبت اليه
فاذا هو قاعد في صدر مجلسه متكئا وحوله عدول قاعدون وبين ايديهم امرأة قائمة على
ظهرها وبين رجليها رجل يفعل بها والقاضي يدقق النظر الى ذكره وفرجها وكذلك
العدول وهذا يقول دخل وذاك لم يدخل فزاد تحيري فقلت اذهب الى صاحب الشرط فاذا هو
جالس مع غلمانه وعنده رجل امر بقطع ذكره وهو يصيح ماذنبي ولم تقطعون ذكري وصاحب
الشرط يقول هو جزاء لك فتحولت الى الوالي لاخبره بهذه الامور فرايت عنده رجلا امر بقلع
احدى عينيه وهو يستغيث ويقول باي ذنب تقلع عيني وهو يقول اسكت لا ذنب لك فقلت
بلية الله المحيص في اهلك هلها فسمع الوالي فقال لم تعوذ لك يا لكع فاخبرته بجميع ما شاهدت
فقال ايها الجاهل باحكام الشريعة وآداب السياسة اسمع مني اما هذا الرجل فهو رجل
نعال يكفيه عين واحدة وقد جنى جناية يستحق قلع احدى عينيه ولكنه يلزم له العينان
ذا رتبته ان اقلع احدى عيني هذا النعال وامرنا به فهل ترى في ذلك ظلما يا جاهل فقلت لا ادام
الله انتصعداك واما صاحب الشرط فكانت دار مشتركة بين امراتين باعت احديهما نصيبها ذلك
الرجل وشكت المرأة عن اجتماعها في دار واحدة وعدم امنها من بضعها عليه فكان
زوجها غائبا فراينا ان يقطع ذكره ليسلم دارها وامنت المرأة فهل في ذلك ظلم فقلت لا اصلح الله
الامير وكثر امثالك واما القاضي الاخر فشكت اليه زوجة رجل عنن زوجها وانكره الزوج
وقال قد دخلت بها وكان القاضي متثبتا محققا فاراد ان يكشف الحال عنده وعند العدول في
امر المرأة فيخصوهم فهل ترى فعله منكرا فقلت معاذ الله اطال الله بقاءك وبقاءه واما شيخ الاسلام

فان

فان هذا الغلام مات ابوه وخلف مالا كثيرا وهو طفل فحفظ الشيخ ماله ودفعه الآن و
ادعى بلوغه فاراد ان يكشف امره فهل ذلك معصية قلت لا واما المحتسب فان نزل الجامع ليس
له وقف لاكرم وعنب فيجعله خمرا ويصرفه في مصالح المسجد واما القاضي فكان هذا
الرجل في الجنازة في سفر فشهد شهود عدول بموته فقسم القاضي تركته وزوج زوجته و
هو الآن جاء هذا الرجل الذي هو زوج المرأة وصاحب المال ويدعي حيوته وهل يقبل
قول رجل واحد لا يعرف عدالته مع شهادة العدول بخلافه فهل يجوز بقاء من ثبت
موته بلا دفن قلت لا ابقى الله الامير واما الامام فاجتمع الناس للصلوة وهو خرج مسرعا
فلوث رجله بالعذرة وضاق الوقت فاخرجها من الصلوة واعتمد على رجله الاخرى
واما المؤذن فمؤذننا مريض فاستاجرنا يهوديا يؤذن فيقوم ما سمعت **حكاية**
كان لرجل ابن نحوي متصنع في التكلم فمرض ابوه مرضا شديدا فاجتمع عنده اولاده
وقرابته فقالوا ادع ولدك ابنك فلانا قال لا انه يقتلني بكلامه فقالوا نوصيه ان لا يتكلم فدعوه
فدخل فقال يا ابت قل لا اله الا الله فتدخل الجنة فانها كلمة لازمة عند حضور الموت فلم يكن
ابطائي عنك الا لاجل ان فلانا دعاني للدعوة فاهرسني اعدس واسبيدج وسكبج
وامرق وطبيخ وامرخ ودزنج وابصل مضر وبورج وافلوزج واسنكبب فصاح والده
وقال غمضوني **حكاية** قيل قد كان البهلول يجمع ما يحصل له في موضع خرابة الى ان جمع فيها
قريبا من ثلثمائة درهم وجاء يوما بعشرة دراهم كانت معه الى الخرابة فدفنها وضمها الى ما
كان فراه رجل كان له دكان في سوق قريب من الخرابة فلما خرج البهلول ذهب الرجل واخذ
الدراهم فلما عاد اليها بهلول غدا فلم يجد الدراهم وكان قد رأى الرجل موقفها انه من
باب الخرابة فعلم انه اخذها فجاء الى دكانه وجلس وقال يا اخي ان لي دراهم مدفونة في

مواضع كثيرة متفرقة واريد ان اجمعها في موضع واحد فتجمعها هذه الايام عشرة دراهم
مع ثلثمائة كانت قبل فانه دفن في كل موضع فاحسب كم يبلغ جملتها فان ثمة قال مائة درهم
في موضع كذا واربعمائة في موضع كذا وسبعمائة في موضع كذا وثمانمائة في موضع كذا حتى
قلت الالف درهم فقال الرجل قلت الالف درهم فقام هلو ومر من بين يديه فقال الرجل في
نفسه الصواب ان ارد الثلثمائة والعشرة الى موضعها حتى يجمع اليها هذه الجملة ثم اخذ
كلها فردها ثم جاء هلو ووجد الخزانة واخذ الدراهم وخرب مكانها وغطاها بالتراب
ومر فكان الرجل مترصدا لهلو وقت دخوله وخروجه فلما خرج مر بالعجلة فكشف عن
الموضع بيده فلوث يده بالعذرة ولم يجد شيئا ففطن الحيلة هلو عليه ثم ان هلو
عاد اليه بعد يوم او يومين وهيئته كان عنده وقال يا شيخ احسب على خمسون درهما و
ثمانون درهما فحسب الرجل فقال مائة درهم فقال اشم يدك اي رائحة تشم منها فوثب الرجل
ليضربه فعدا ومر **حكاية** كان يعقوب الشيخي جارية ضرب اليه يوسف فكان لها ولد يسمى بشير
فدخل عليها يوما ورأى ابنها جالسا على حجرها واجلس يوسف على الارض فغضب الله
فباع ولدها فوقع ذلك الولد في مصر ثم جرى ما جرى الى ان وقع يوسف في مصر ونال الامرة
الى ان صار ملك مصر فجاء اخوته فلما عرفوه قال اذهبوا بقميصي الاية وكان فيهم البشير اخوان
ولا يعرف احدهما الاخر فقال البشير انا اذهب بالقميص فدفع اليه وارتحل الى ارض يعقوب
وكانت منذ خرجت من البلد اتخذت عريشة تعبد الله وتبكي شوقا الى ابنها كما كان يفعل
يعقوب ليوسف وكان عريشه مقدار غلوة المصري من عريشة يعقوب فجاء البشير فرأى عريشة
ومال اليها لطلب الماء واستخبر منها خبرها فقالت انه كان لي ابن كذا وكذا قال لها ما كان اسمه
قالت بشير قال يا اماه انا البشير واعتنقها ولم يرد يعقوب قرة عين يوسف حتى وان البشير

البشير قال الجاحظ النقشكا باقي نوادر المعلمين بعدها ثم ندمت وعزمت على تقطيع
الكتاب وقد دخلت يوما بيته فوجدت فيها معلما في هيئة حسنة فسلمت عليه فرد علي احسن
رد فجلست عنده وباحثته في انواع العلوم فوجدته كاملا فقويت عزمي على تقطيع ذلك
الكتاب فكنت اختلف اليه فجئت يوما لزيارته فوجدت باب المكتب مغلقا فسالت عنه
فقيل مات له ميت فهو جالس في عزائه فقلت اعزيه فجئت الى بيته فطرقت الباب فخرجت جارية
وسالت عني ثم استاذنت لي فدخلت عليه فاذا هو جالس حزينا كئيبا فقلت
احسن الله عزاك واعظم الله اجرك فجرت الدموع من عينيه وناقه فقلت من ذا الذي
منك توفى فهل كان ولدك قال لا قلت والدك قال لا قلت اخوك قال لا بل هو حبيبتي قلت
سبحان الله النساء كثيرة ستجد غيرها فقال لا يوجد مثلها قلت كم مدة كانت معك
قال ما كنت رايتها بعد ولا اعرف منزلها ولا نسبها فقلت كيف ذلك قال اعلم اني كنت
جالسا في باب داري واذا رايت رجلا يبكي يقول يا ام عمرو جزاك الله مكرمة ردي علي فؤادي اينما
كانا فقلت في نفسي لو كان في الدنيا احسن من ام عمرو ما قيل فيها ذلك فعشقتها
غاية العشق فلما كان بعد ايام مر على ذلك الرجل وهو يغني ويقول لقد ذهب الحمار
بام عمرو فلا رجعت ولا رجع الحمار فقلت انها ماتت فحزنت عليها وجلست في العزاء قلت
قد كنت عزمت على تقطيع كتابي فالان قويت عزيمتي على ابقائه واجعلك في اول الكتاب
فائدة قال ابو نواس اصعب حالة مرت علي ان في ايام شبابي خطب لي والدي بنتا من الاشراف
في بغداد وكنا نحن في الكوفة وكنا في حالة العسرة وكانت عادة البغداد واهلها يطلبون
لقاءهم ولكني كنت ابطأ عن ذلك لخلقان وعدم تيسر تبديلها وابتذالها وزعمي ان
يعيبونني لهذه الثياب فهلك لعرضنا وموروث لنا منهم وكنت انتظر الفرج فاذا اصل

امرا وادا القوم انفاذ شخص الى الخليفة والمجاهدة بينهم وخلوصهم فقال لى الآن
ردا املك الى بغداد تتزوج اليها وتخدم الخليفة ويخلع عليك لا محالة فاذا لقيت الخليفة
تنزل بيت المخطوبة واهلها حيي يروك بهذا الزي ويحصل لك ولنا عندها وعندهم
منزلة رفيعة فوصلت الى بغداد ودخلتها اخر النهار لئلا يطلع اهل المخطوبة على وقد
حين البس خلعة الخليفة فدخلت دار الامارة وعرضت حالي على الخليفة فطلبني
وعرضت عليه حال الكوفة وانفذت ما عندي من المكاتيب فسره ذلك واستحسن وامر لي
بخلعة جيدة فاخرجه فلبستها وامرني بالتعشي في دار الامارة فبقيت وتعشيت وانصرفت
اخر الليل واخذت دابتي ودليلا وقصدت دار المخطوبة فلما وصلت اليها كانت القوم
نائمين والابواب مغلقة فقرعت الباب فجاءت جارية وقالت من هو قلت انا فلان بن فلان
فرجعت ثم جاءت وفتحت باب الدار ثم فتحت باب بيت مفروش باحسن الفروش وقالت بت
فيه الى الصباح فان القوم نيام وما انتبههم فلما احسنت فدخلت البيت وفيها مخدة وملحفة
حسنة فنمت فيها فاذا ذهب اكثر الليل حركني بطني اشد حركة لكثرة ما اكلت في دار الخليفة
وما ادري اين المستراح فضرا دوري في البيت والليل مظلم فاذا انا بفنا صغير عند البيت
وفيه مهد وعنده ظئر فقامت الظئر لحاجة ودخلت الدار فاغتنمت الفرصة فعمدت الى
الصبي ورفعته من المهد بالرفق لئلا ينتبه واخرجته من المهد وجعلته في حجري وجعلت
عليه ملحفتي وهو خلعة الخليفة وحولت دبري الى المهد وقضيت حاجتي بحيث ملأ
المهد وقلت ان اهل الصبي يزعمون انه منه واردت رد الصبي الى المهد فاذا هو عاط
في حجري ضعف غطه في مهده وتلوثت من صدري الى ركبتي فبقيت متحيرا ورددته
الى المهد وابنه وبكي فعدت داخل البيت ملوثا من راسي الى رجلي وسكنت زاوية متحيرا

في امري فلما سمعت الظئر بكاء الطفل عادت واردت ان تاخذه لارضاعه فغرقت
يدها الى العضد في الغائط فقالت يا سبحان الله كانه من علة الضعف والطفل لا يتغوط
هكذا فازداد تحيري وبقيت متفكرا الى قريب من السحر فحصل لي التقاضا مرة اخرى اشد من
الاول ولم اقدر على الصبر عليه فاذا رايت السطح ثقبة في الجدار عند السقف وكانت
معي قلنسوة خلقة فاخذتها وغطيت فيها وملاتها غائطا وشددت راسها بخيط كان
معي والقيتها الى جانب السطح فصادفت القلنسوة الجدار ووقعت عليها شدة من حجر
وانفتح راسها وصب الغائط على الفرش والجدران وتلوثت البيت بما فيه وبقي واسعى
فصبرت الى ان قرب الصبح وامكن الخروج فاتفق بعد ذلك خرجت وفتحت باب الدار وتركت دابتي
وخرجت من درب بغداد وعدت الى الكوفة **حكاية** يكي از اكابر كويد بيت حج ميرفتم بار
بغداد شدم جوانی زیبا صورت را دیدم قصب معلم بر سر وحله کتان در بر کفشی زر
در پا بوسم نازکان هرچه تمام تو میپنداری سیبی در دست داشت ومی بوئید گوئی
که میچکید زگل برگ عارضش برخاک قطره‌ها که گلاب عقیق فام روز دیگر قافله روان
شد من نیز رفتم در منزل دیگر جوان را دیدم نعلینی در پا کرده و دستار مصری در سر کرده
بر خود میفشاند بر مثال کسیکه بگلزار رود و میخرامید اندیشه کردم که در طور این جوان
سری است یا معشوقی است که بر راه عشقش میبرند یا عاشقی است که از منزلگاه بتان
بخلوت نازش میرسانند از وی سوال کردم که ای جوان بکجا میروی گفت بخانه گفتم کدام
خانه گفت بجا که خلقی را آواره کرده است من نیز میروم که ببینم سرگشتگان بکجا میروند
وبچکار میروند وکرا خواهند دید واز اینجا من چه خوشتر خواهند چیدن گفتم این
چه استعداد راه است که تو داری مگر از صعوبات راه خبر نداری گفت دوست آواره

ما خواهد رفتن حج بهانه افتاده است گفتم ای جوان برگرد گفت تا جستا خود می روم آن
قفای او دو رکعت عنبر بن میبردم کشان کشان که به فلان جوان معشوق رو دار که چند
آورده اند گفتم این سبب را چه اینسوی گفت تا مرا از حرم سموم این باد به بلاد انگیز نگاه دارد
که با شمیم مو لئکل خو کرده ام و در حرم اغو دلبر آشفته ام و از نسیم اقبال محبوبان
شکفته ام گفتم بیا تا با هم مرافقت نمائیم گفت لا والله تو بر قدم بیهوشی و من جرعه نوش
تو پیر مناجاتی و من پیر مند خرابات دوش در زهد بودم و اکنون در خمار می و شبنم
ای جوان اینها بجا گذاشته گذشتم دیگر او را ندیدم تا آنکه در مکه روزی چو وقت افراط گرما جوانان
دیدم در تحت میزاب جمعند و زار و نزار رنجور و ضعیف در سر و قصب معلم و ...
پا کفش نه رفتند این هم سبب است و می پوشید خواستم او را و بگذرم گفت ای فلان
مرا می شناسی گفتم ای زنده دل حالت بگوی گفت داد و فریاد در این راه معشوق
می آورند و عاشقی مبتلا و پریشان اند گفتم این همه سبب است گفت آه از این سبب
پو اسبها به فلان دیکی که با ما چه کردند و چو ما را لگد کوب قهر ساختند و گفتند
معشوقی عمر بخور رحیون بیاید امتحان را آورند گفتند تو عاشقی و چون بعرفات رسیدیم
گفتند تو طفلی چون بخانه رسیدم گفتند تو در این حرم محرم نه هر چند در زدم و فریاد
برآوردم که ایها المطلوب جواب نشنیدم که از رنج بافتاب سوختم سوختم و شناختم که
این نوا نه عزا و نه ابفکلا امروز زار و نزار و از زمان کی بیزارم نمیدانم طالبم یا مطلوب
محبم یا محبوب محتاجم یا غیر محتاج و از این تفکر و اندوه سوختم نه بتمام اما بتمام این تفکر
دارم آن شخص گفت دلم بزاری ای جوان سوخت گفتم بیا تا تو ابیش اصحاب بوم و از اینجا بیرون
گفت از اینجا کجا که در اینجا بسری بارم و در این تفکر وقتی ... که از او در رکنی شم شب

در حوالی مسجد الحرام بود طائف عباس مشغول شدم صباح که بنیت وداع خانه کریم دیدم
از کنار حطیم ای جوان سقیم زرد مرده بر دوش میبرند از احوال از یکی از محرمان سؤال کردم
گفت عاشقان کشتگان معشوقند. و بیاید زکشتگان او از حکایت عن کمال الدین
ابن عمنا القیصیره قال دخلت علی روضه مولینا امیر المؤمنین ع فزرته و تحولت
الی القبلة ثم قمت فتعلقت مسمار من الضریح المقدس بقبائی فمزقته فقلت مخاطباً لامیر
المؤمنین ع ما اطلب عوض هذا الا منك یا مولای و کان الی جنبی رجل سنی فقال لی
مستهزئاً بی ما یعطیك عوضه الا قباء وردیا فخرجنا من الزیارة وجئنا الحلة و کان کمال
الدین بن فتم امیر الحلة یرید ان یذهب الی بغداد فخرج خادمه وقال علی لسان ابن فتم انه
امران تطلب کمال الدین قیصره ونخلعه قباء وردیا وبنفذه الی بغداد لامر اراده فجئت فلما
بلغت واد خلنی الخزانة والبسنی قباء وردیا فادخلنی علی ابن فتم فسلم علیه واقبل لکفه
فنظر الی مغضبا فعرفت منه الکراهة ثم التفت الی خادمه مغضباً وقال له طلبت فلاناً
فاین هو من هذا فقال الخادم انما طلبت کمال الدین القیصره وشهد الجماعة الذین کانوا
فی مجلسه انه امر باحضار کمال الدین واعطائه الخلعة الوردیة فقلت ایها الامیر الخلعة
انت هلی انما هذه الخلعة خلعنی امیر المؤمنین فالتمس منی الحکایة فحکیتها له ففرح بها
وقال الحمد لله الذی جعل هذه الخلعة بیدی **حکایت** شخصی بود که مدتی در اعمال
خانقاه خلیل بود و بکفایت مشهور و نام او مجد الدین و مشهور به ... بود بعد از آنکه
مدتی از آن گذشت که بسلطنة دولت زخلیفه بخلیفه دیگر شد و مهمل ماند و مدتی
گذشت و از یاد ها رفت و معطل و بیکار ماند و آنچه اندوخته بود صرف
کرده تاریخ ... شد و دست کوتاه ... نیز رسیده بود و از دنیا ... دور شد و ...

بان مانده و در امر خود متحیر ماند ناچار کهنه جامه باقی مانده از زمان عمل با بوی لاغری
داشت کهنه زینی گذاشته بر آن سوار شد بیغداد آمد و بمنزلی فرود آمده روز
دیگر بدر خانه وزیر رفت که شاید عملی که سزاوار او باشد باو تفویض کرده دو روز در
خانه ماند و وزیر بیرون آمده بصوب دار الخلافه روانه شد با همان با بوی و جامه در عقب
وزیر روانه شد و بدار الخلافه رفت و در در خانه تامل کرد تا وزیر بیرون آمده
باز دنبال او را گرفته تا در خانه وزیر وزیر گفت تو کیستی و چه مطلب داری شرح حال
خود را داد وزیر گوش کرده باو اعتنائی نکرده باندرون رفت و هبیری بمنزل خود
آمده روز دیگر اول روز بهمان وضع سوار شده بدر خانه وزیر رفت و مزاحم او شد
تا مراجعت وزیر چون باندرون رفته بمنزل عود کرده تا نزدیک دو ماه هر روز
بیگاه رفته و در برابر وزیر در مجلس او نشسته و با او سوار شده و رفته و مراجعت
کرده و همچنان وزیر از او متنفر شده بود که از رویت او غضبناک گشته و رویت او را در
هر روز داشت بلای برای خود دید روزی بعد از عود هبیری بمنزل خود شخصی را که با
او معرفتی داشت طلبید گفت برو با هبیری بگو زیاده از این مرا مبتلا بخود مکن
مدارا کن که تسمانی عملی نیست که بتو داده شود و انعام بجهة تو در نزد من نیست و شغلی
دیگر بجهة خود ببین اگر این شخص میگوید نظر بمعرفت سابقه من با او خجالت کشیدم چنین
با او پیغام ده هزار درهم با یک دست رخت از خود برداشته بنزد او رفتم و گفتم وزیر
میگوید خجالت از تو میکشم این قلیل انعامی بجهة گذران عیالات تو است بخانه خود مراجعت
کن اگر عملی پیدا شود ترا طلب میکنم هبیری چون این را شنیده متغیر شد گفت برو وزیر
بگو اگر دو سال تمام تا عملی که سزاوار او باشم نگیرم نخواهم رفت و هزار درهم را بجهة خود

نگاه دارد و هر روز خواهم آمد و ترا بجهة خواهم کرد چون این جواب را شنیدم غضبناک
شد گفتم چه میگوئی وزیر چنین و چنان گفت و هزار درهم و رخت از خود من است
گفت هر چه هست جواب همان است من دراهم و رخت را برداشته نزد وزیر آمدم و کیفیت
را معروض داشتم وزیر بغایت رنجیده و غضبناک شد گفت اگر خود را بجلو کشد نمیگذارم
درهمی باو برسد و در عصر روز دیگر چو وزیر بیرون آمد شخصی مجد الدین زبیری از
دوستان قدیم وزیر بود و همیشه وزیر در اندیشه آن بود که او حاضر شود و عملی
شایسته باو محول نماید و او را احضار کرده بود در همان عصر وارد شد وزیر
بشتاب تمام او را ملاقات کرد گفت فردا صبح حاضر باش که ترا نزد من خلیفه برده
بعملی بزرگ نصب نمایم روز دیگر هبیری با همان جامه و با بوی زودتر از هر روز آمده
بود در خانه خلوت وزیر ایستاده و زبیری در خانه حاضر بود چون وزیر بیرون آمد
ابتدا ملاقات هبیری شده بغایت غضبناک گشته رو در هم کشید سوار شد بصوب
دار الخلافه وزیری را در در خانه ملاقات کرده او را همراه آمد تا دار الخلافه
کرد بعقب نگریست دید هبیری نیز میاید بتغیر او افزود گفت لعن الله الهبیری و در عرض
راه هر چند قدم از زیر چشم بغضب نگاه میکرد و در زیر لب میگفت با هبیری لعنه الله علیه
تا با این تغیر در دار الخلافه از اسب فرود آمده بحضور خلیفه شتافت و مکرر می
گفت لعن الله الهبیری چون خلیفه او را دید گفت چه شد رسولی از مصر آمده و مکاتیب رسیده
اعمال مصر همه منضبط ناچار هم از عزل امیر کافی بر عمل مصر همین یکی را که صاحب
کفایت و مدبر باشد تعیین کن که تدارک او دیده و روانه شود وزیر خواست بگوید مجد
الدین زبیری حاضر است از غایت تکرار ذکر هبیری از زبان او جست که مجد الدین هبیری

خاصر است در رکاب الخلافه خلیفه گفت محب الدین هبیری زنده است گفت بلی گفت
کفایت او چه شد گفت سزاوار نیست او را با این عمل کسی نیست من طالب او بودم وزیر گفت او
حاضر است ولکن مطلب من محب الدین زبیری بود خلیفه گفت از هبیری بگو گفت
او را مؤنه سفر نمانده و تهیه که لازم است ورا میسر نیست گفت صد هزار دینار
از خزانه بهبیری برسانند بجهة تهیه سفر وزیر گفت دیون بسیار و خرج عیال او را از
کار افکنده و دماغ او افسرده شده است خلیفه صد هزار دیگر بجهة اداء دیون
و مؤنه عیال او بدهند و خادم را گفت هبیری را حاضر کن تا به بینم هما الخطه هبیری
مخصوص خلیفه آورده با التفات خلیفه مسرور و بخلع فاخر مخلع در همان ساعت منشور
ایالت مصر بجهة او صادر و دویست هزار دینار بجهة تهیه سفر و سایر ضروریات او
عنایت شده بیرون آمده وزیر در عقب وزیر مراجعت کرده مصحوب هبیری روز
هبیری بمنزل خود رفت **قال** السید العالم علی بن عبد الحمید النجفی فی شرح مصباح الشیخ
عند بنا ما روی ان من قرء فی لیلة ثلث وعشرین من شهر رمضان سورة القدر الف مرة
لاصبح وهو شدید الیقین بالاعتراف بما یختص بنا قال کنا جماعة فی لیلة تسفر صباحها
عن یوم الخمیس ثالث وعشرین من شهر رمضان سنة ثمان وثمانین وسبعمائة فی الجامع
الشریف بالکوفة معتکفین علی ذکر فلما فرغنا من الصلوة اخذنا فی قراءة سورة انا انزلناه
الف مرة فنام بعضنا فلمناه وانعجناه ولم ینزعج ونام فلما فرغنا من القراءة اخذ کل
واحد منا مضجعه فرایت فی النوم ولقد کان نوم غیرنا لیبل هو قریب من السنة کان
ابوابا قد فتحت لها درهی فی السماء او فی الارض وخرج منها جماعة علی هیئات حسنة فاقبلوا
علی یقولون اللوم یا متمسک المعصومین فهم الاعلام الهداة الاکارم الثقات السادات

البررة والاتقیاء السفرة الانجم الزهر والاوامون المغر الی غیر ذلک من المکارم فلما اصبحنا
قصصت المنام علی اصحابی فقال الرجل الذی نام عن القراءة وانا رایت فی منامی سام الاعراف
بیض مثل ما قاله لنا النساء بالدنیا والنیل بالسواد والحمد لله **قال** ابن الجوزی فی تاریخه ان
الرباب بنت امرء القیس تزوجها الحسین بن علی علیهما السلام فولدت له سکینة وکان یحبها حبا
شدیدا وکانت الرباب معه یوم الطف فرجعت الی المدینة مع من رجع فخطبها الاشراف
من قریش فقالت لا والله لا یکون لی حمو اخر بعد ابن رسول الله ص وعاشت بعده سنة
اشهر لم یظلها سقف الی ان ماتت **فی اعلام** الاعلام فی ترجمة عاصم الذی قال رسول الله
فی حقه انه سید اهل الوبر کان عاقلا حلیما ومن حلمه ما حکاه الاحنف بن قیس قال رایته
یوما قاعدا بفناء داره محتبیا بحمائل سیفه یحدث قومه اذ اتی برجلین احدهما مکتوف ورجل
مقتول فقیل له هذا المکتوف ابن اخیک والمقتول ابنک قتله ابن اخیک قال الاحنف فوالله
ما استفاق من اتکائه ولا قطع کلامه فلما تم کلامه التفت الی ابن اخیه فقال یا بنی ما فعلت
اثمت بربک وقطعت رحمک وقتلت ابن عمک ثم قال لابنه الاخر قم یا بنی وحل کتاف ابن
عمک وادفن اخاک وسق الی امک مائة ناقة من الابل دیة ابنها **فی کتاب** المستطرف ان ام عمرو بن
العاص کانت بغیة عند عبد الله بن جدعان فوطئها فی طهر واحد ابو لهب وامیة بن خلف
وابو سفیان بن حرب والعاص بن وائل فولدت عمرا فادعاه کلهم فحکمت فیه امه فقالت
هو للعاص لانه کان ینفق علیها وکان عمرو اشبه بابی سفیان وقال هشام بن محمد السائب
الکلبی ان معویة کان لاربعة وکانت امه من البغایا المعلنات وان ام یزید بن معاویة
عبد ابیها من نفسها فحملت بیزید وقال ابن ... ان الطلحة والزبیر کانا لغیر ابیهما **فائدة**
ان القرشی کل من ولده النضر بن کنانة وبین النبی ص وبین النضر اثنی عشر ابا قال الکفعمی

الشيعة يزعمون ان قتل عمر بن الخطاب في تاسع ربيع الاول وليس بصحيح قال محمد بن ادريس
في سرائره من زعم ان قتل عمر بن الخطاب فيه فاخطأ باجماع اهل التواريخ والسير وكذلك قال
المفيد في كتاب التاريخ وانما قتل عمر في يوم الاثنين اربع ليال بقين من ذي الحجة
سنة ثلث وعشرين من الهجرة نص على ذلك صاحب الغرة وصاحب المعجم وصاحب الطبقات
وصاحب كتاب مسار الشيعة وقال ابن طاوس بل الاجماع حاصل من الشيعة والسنة على ذلك
في الكشكول كوشتيار در زيج جامع اورده كه از تاريخ طوفان نوح تا پنجشنبه غرة
محرم سال هجرت ٣٧٢٥ سال و ١٠ روز است **فائدة** الصحاح الستة لاهل السنة هي موطا
مالك بن انس مفتي المالكية وصحيح مسلم بن حجاج النيشابوري وصحيح ابي عبد الله محمد بن
اسمعيل البخاري وصحيح ابو داود السجستاني وصحيح الترمذي وصحيح النسائي والجامع بين
الصحيحين ابو عبد الله محمد بن نصر الحميدي والجامع بين الصحاح الستة هو ابو الحسن رزين بن معوية
بن عمار العبدري الاندلسي وابن المغازلي هو ابو الحسن علي بن محمد الخطيب الشافعي الجلابي
الواسطي اعلم ان ابن مرجانة هو عبيد الله بن زياد وزياد ابوه فان مرجانة احدى جدات زياد
كما ذكره شيخنا الطبرسي في اعلام الورى اعلم ان ابا جهل اسمه عمرو وكنيته ابو الحكم سماه المسلمون ابو جهل
وابو لهب اسمه عبد العزى وكناه ابوه بذلك لحسنه وحمرة وجهه اعلم ان مقداد بن الاسود
هو مقداد بن عمرو البهراني ولقبه الاسود بن عبد يغوث ابنا فنسب المقداد اليه ذكر
جميع ذلك في كتاب اعلام الصحابة من الاحاديث التي ظاهرها لا يخلو عن اشكال ما رواه ثقة
الاسلام في الكافي والشيخ في التهذيب بسنديهما المتصل عن عبد الرحمن بن الحجاج البجلي ونقله في
الوافي في كتاب الشهادات في باب الشاهد الواحد واليمين المدعى عليه عن ابي جعفر ع قال
بعد كلام ان عليا ع كان قاعدا في مسجد الكوفة فمر به عبد الله بن قفل التميمي ومعه درع

طلحة فقال ع هذه درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال له عبد الله بن قفل اجعل
بيني وبينك قاضيك الذي رضيته للمسلمين فجعل بينه وبينه شريحا فقال علي ع هذه
درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال شريح هات على ما تقول بينة فاتاه بالحسن ع فشهد
انها درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال هذا شاهد ولا اقضي بشهادة شاهد
حتى يكون معه اخر قال فدعا قنبر فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال
شريح هذا مملوك ولا اقضي بشهادة مملوك فغضب علي عليه السلم وقال خذوها فان هذا قضى بجور
ثلث مرات قال فتحول شريح عن مجلسه ثم قال لا اقضي بين اثنين حتى تخبرني من اين قضيت
بجور ثلث مرات فقال له ويلك انى لما اخبرتك انها درع طلحة اخذت غلولا فقلت هات
على ما تقول بينة وقد قال رسول الله ص حيث ما وجد غلول اخذ بغير بينة فقلت رجل لم
يسمع الحديث فهذه واحدة الى اخر الحديث وفي اخره ويحك امام المسلمين يؤتمن من امورهم
على ما هو اعظم من هذا اقول الغلول الخيانة وربما يخص بالخيانة في الغنيمة وموضع الاشكال
تخطئته ع شريحا في طلب البينة معللا بقول رسول الله ص مع انه انما يتم على فرض علم شريح
ع وان لم يعلم ذلك فكيف ينفع سماع الحديث ومن الاحاديث التي لا تخلو عن اشكال
ما رواه في الكتابين المذكورين بسنديهما عن سماعة قال سالت ابا عبد الله ع عن
شهادة اهل الملة قال فقال لا يجوز الا على اهل ملتهم فان لم يوجد غيرهم جازت
شهادتهم على الوصية لانه لا يصلح ذهاب حق احد فرتبهما صاحب الكافي ضربا
والجلي وموضع الاشكال هو قوله لانه لا يصلح آه ووجه الاشكال من ثلثة اوجه
احدها ان اصل هذا التعليل لا يخص بالوصية بل يجري في غيرها ايضا ثانيها ان
المفروض عدم العلم بالحق الا من هذه الجهة وهذه البينة لا يفيد العلم فمن اين يعلم ان ما شهد

كتابخانه مركزى آستان قدس رضوى

به حق ثالثهما ان للوارث ايضا حقا فلعله يذهب بقبول هذه الشهادة حديث
مشكل روى شيخ الطائفة في التهذيب بسنده المتصل عن هرون بن خارجة نقلع في
الوافي في باب النوادر من ابواب وجوه المكاسب قال قلت لابي عبد الله ع ادخل المال يعني المال
على ان اخذ من كل الف سنة قال لحسنا الاخر للاخر ايضا حديث مشكل روى شيخ الطائفة
في التهذيب بسنده المتصل عن عبد الرحمن بن ابي نجران التميمي عن رجل قال سالت ابا
الحسن ع عن ثلثة نفر كانوا في سفر احدهما جنب و ثانيهما ميت و ثالثهما على غير وضوء وحضرت
الصلوة ومعهم من الماء ما يكفي احدهم من ياخذ الماء و يغتسل به و كيف يصنعون
قال يغتسل الجنب و يدفن الميت و يتيمم الذي عليه وضوء لان الغسل من الجنابة فريضة و غسل
الميت سنة والتيمم للاخر جايز وجه الاشكال في التعليل فان الوضوء ايضا كغسل
الجنابة فريضة صرح بفرضه الكتاب و التيمم للجنب ايضا جاز عبارة فيها خفا نقل صاحب
الوافي عن الكافي في حديث هشيم بن عروة بن عروة قال سالت ابا عبد الله ع عن قوله
تعالى فاغسلوا وجوهكم و ايديكم الى المرافق فقلت هكذا و مسح ظهر كفه الى المرفق فقال
ليس هكذا تنزيلها انما هي فاغسلوا وجوهكم و ايديكم من المرافق ثم امر يده من مرفقه الى
اصابعه قال صاحب الوافي يعني ان تنزيلها بيان المقصود من الغسل كما اشرنا
اليه في تفسير الآية انتهى و موضع الاشكال ذلك البيان كما لا يخفى من الاغلاط التي وقعت
لصاحب مجمع البحرين انه في مادة شهد بعد ما بين معانيها و معنى ما يشتق منها من
التشهد و الشهادة قال و شهد انج حب معروف و زعم ايضا انه من مادة شهد مع انه معرب
شاهدانه اي حب الملك من الاغلاط الفاحشة التي صدرت عن مؤلف اختيارات البديعي
في بيان معنى الادوية والمعاجين و خواصها و كيفية تركيب المعاجين ان الشيخ الرئيس قال في

القانون في بيان السفرم قال السفرم في لمهشاه اسفرم و جمسفرم ان بعض من جهل المفردات
من الادوية في بيان اسفرم قال و بقوله شاه اسفرم و جمسفرم و جم هو سليمان يعني اسفرم
شاهسفرم گويند يعني اسفرم شاه و جم اسفرم نيز گويند جم يعني جم عبارت از سليمان پيغمبر است
يعني جم اسفرم سليمان و صاحب اختيارات قال و جم هو سليمان او او عطف تفسير و جم هو
سليمان اين يكى از الفاظ كرفته و در بيان ريحان ميگويد ريحان را او شاه اسفرم و جم اسفرم
و جم هو سليمان نيز گويند من الاغلاط الواقعة لصاحب مجمع البحرين انه قال في مادة خفت
بعد بيانا قوله تعالى و لا تخافت بها و قوله يتخافتون وانه من التخافت الى قوله يستخفون من الناس
و لا يستخفون من الله و هو معهم من الاستخفاء يعني الاستتار اي يستترون من الناس و لا
يستترون من الله انتهى فخلط بين مادة الخفت و الخفا فائدة دعا جليل القدر مجرب ذكره
في زاد المعاد المستفوت عن الكافي باسناده عن عبد الرحيم القصير قال دخلت على ابي عبد الله ع
فقلت جعلت فداك اني اخترعت دعاء قال دعني من اختراعك اذا نزل بك امر فافزع الى
رسول الله و صل ركعتين اهديهما الى رسول الله ص قلت كيف اصنع قال تغتسل و تصلي
ركعتين تستفتح فيهما استفتاح الفريضة و تشهد فيهما تشهد الفريضة فاذا فرغت من
من التشهد و سلمت قلت اللهم انت السلام و منك السلام و اليك يرجع السلام اللهم
صل على محمد و آل محمد و بلغ روح محمد مني السلام و ارواح الائمة الصادقين مني السلام
و اردد علي منهم السلام و السلام عليهم و رحمة الله و بركاته اللهم ان هاتين الركعتين
هدية مني الى رسول الله ص فاثبني عليهما ما املت و رجوت فيك و في رسولك يا ولي المؤمنين
ثم تخر ساجدا و تقول يا حي يا قيوم يا حيا لا يموت يا حي لا اله الا انت يا ذا الجلال و الاكرام يا
ارحم الراحمين اربعين مرة ثم ضع خدك الايسر فتقولها اربعين مرة ثم تردد لك الى ان تقبل و

ولعله
تبدا انك تقول ارعين مرة ... و ايا رو
ثم تضع خدك الايمن ... الارض و تقولها
يا نفوفل يا محمد يا رسول الله اشكو الى
الله و اليك حاجتي و اشكو الى اهل بيتك
الراشدين حاجتي و بكم اتوجه الى الله
حاجتي ثم تسجد و تقول يا الله
حتى ينقطع نفسك صل على محمد و آل
و افعل بي كذا و كذا قال ابو عبد الله ع
فانا الضامن ان لا تبرح حتى تقضى حاجته

اعلان

اعلانات بترتیب ذیل درجراید منتشر میشود :

جریدهٔ ایران — ناحیه غرب طهران — عراق — همدان
» اطلاعات — ثبت عادی ناحیه شمال وثبت عمومی ناحیه۲دولت
» ستاره جهان — ناحیه جنوب طهران
» شفق سرخ — ناحیه شرق طهران
» گلشن — ساجبلاغ
» تجدد ایران — غار وفشافویه وشهریار — زنجان
» حصار عدل — خوار وورامین
» اقدام — شمیرانات
» کوشش — ثبت عمومی ناحیه ۳ حسن آباد

نمره ۲۵۲۷۷

اعلان تحدید حدود ثبت عمومی املاک
قطعه اول ناحیه ۹ عودلاجان

در تعقیب اعلان نمره ۲۲۷۹۹ بموجب ماده ۱۱۲ قانون ثبت عمومی املاک تحدید حدود نمرات ذیل

۵۳۲ – ۵۳۳ – ۵۳۴ – ۵۳۵ – ۵۳۶ – ۵۳۷
۵۳۸ – ۵۳۹ – ۵۴۰ – ۵۴۱ – ۵۴۲ – ۵۴۳ – ۵۴۴

۴۹۶ – ۴۹۷ – ۴۹۸ – ۴۹۹ – ۵۰۰ – مخدوره رابعه خانم [illegible] ثمن اعیانی سه دانگ وهمایون خان نسبت بسه دانگ مشاع [illegible] خانه وچهار باب دکان در بازار یامنار

در روز [illegible]شنبه ۶ اسفند ماه ۱۳۰۹ از ۴ ساعت قبل از ظهر الی ۲ ساعت بظهر

شروع خواهد شد لذا بموجب ماده ۱۱۲ قانون ثبت عمومی املاک مالکین و مجاورین نمرات فوق الذکر بوسیله این اعلان احضار می شوند که در روز و ساعت مذکوره در فوق در محل حضور بهمرسانند و چنانچه هر یك از صاحبان املاك یا نماینده قانونی آنها در موقع تحدید حدود حاضر نباشند بر طبق ماده ۱۲۰ قانون مزبور ملك آنها با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تحدید خواهد شد و اعتراضات مجاورین و صاحبان املاك غائب مطابق مقررات مواد ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۲۰ قانون ثبت عمومی املاك پذیرفته خواهد شد اعلان نوبت ۲–۲۱– بهمن ماه ۱۳۰۹

رئیس اداره ثبت اسناد واملاك شرق طهران . محمد یزدی

نمره ۲۵۱۱۴

اعلان تحدید حدود ثبت عمومی املاك

قطعه اول ناحیه ۹ عودلاجان